К.І. Гейченко, О.А. Цупікова, О.І. Агіна,
Н.О. Коновальчук, О.В. Гриценко

Українська мова від А і до Я для іноземних студентів

Підручник

Видання друге, доповнене і перероблене

Запоріжжя
2021

УДК 811.161.2(075.8)

У 45

Рецензенти:

Філат Т.В. *– доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки Дніпропетровської медичної академії*

Краснікова С.О. *– кандидат філологічних наук, доцент, декан V факультету з підготовки іноземних студентів Харківського національного медичного університету*

Колектив авторів:

К. І. Гейченко *– кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медичного університету;*

О. А. Цупікова *– кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медичного університету;*

О. І. Агіна *– старший викладач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медичного університету;*

Н. О. Коновальчук *– старший викладач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медичного університету;*

О. В. Гриценко *– кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медичного університету.*

У 45

Українська мова від А і до Я для іноземних студентів: підручник [2-е вид., доп. і перероб.] / К. І. Гейченко, О. А. Цупікова, О. І. Агіна, Н. О. Коновальчук, О.В.Гриценко. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. – 582 с.

Підручник є складовою частиною навчального комплексу для студентів – іноземних громадян, які починають вивчати українську мову в закладах вищої освіти III, IV рівнів акредитації.

Мовний та мовленнєвий матеріал підручника відповідає вимогам рівнів А1 – В1. Підручник складається з двох розділів: фонетико-комунікативного та морфолого-синтаксичного курсів і додаткових матеріалів для самостійної роботи студентів.

УДК 811.161.2(075.8)

©Гейченко К.І., Цупікова О.А., Агіна О.І.,
Коновальчук Н.О., Гриценко О.В., 2021.
©Запорізький державний медичний університет, 2021.

ISBN _____

Передмова

У підручнику представлений один із можливих підходів до навчання іноземців української мови на початковому етапі закладів вищої освіти. Цей підхід передбачає з перших уроків опанування мовними, мовленнєвими і комунікативними навичками і вміннями, що відповідає головній меті мовної підготовки – навчити іноземних студентів спілкуватися українською в навчально-соціальній сфері.

Реалізацію цієї мети забезпечує виконання комунікативних завдань з одночасним засвоєнням функційно важливого мовного матеріалу. Мовний та мовленнєвий матеріал підручника відповідає вимогам рівнів А1 – В1.

Лексичні теми кожного уроку представлені текстами діалогічного та монологічного характеру. Система завдань спрямована на первинне засвоєння нової лексики і граматики та створює умови для вдосконалення ситуативного мовлення.

Подальше засвоєння та контроль рівня володіння мовою передбачає розділ для самостійної роботи студента «Виконай сам».

Шановний студенте!

Учімося розмовляти українською разом!

Матеріал запропонованого підручника є Вашою першою обов'язковою сходинкою у вивченні української мови, якщо Ви поставили за мету подальше здобуття освіти у вищих навчальних закладах України.

Головне завдання підручника – поетапне формування мовних та мовленнєвих навичок і вмінь у всіх видах мовленнєвої діяльності, тому в результаті опрацювання навчального матеріалу Ви зможете:

– у процесі аудіювання розуміти тексти, репліки співрозмовника, побудовані на знайомому лексико-граматичному мінімумі в контексті вивчених ситуацій спілкування;

– у процесі читання розуміти тексти побутового, соціокультурного та країнознавчого характеру;

– у процесі мовлення запитувати і відповідати на запитання, вживати формули мовленнєвого етикету, моделювати діалогічні та монологічні висловлювання з елементами роздуму, формулювати власну думку;

– у процесі письмової мови писати слова, речення, тексти, письмово відповідати на запитання в межах вивченої тематики, складати письмові повідомлення.

Підручник складається з 13 уроків, які містять необхідний Вам фонетичний, лексичний, граматичний і синтаксичний матеріал, достатній для реалізації Ваших комунікативних потреб у повсякденному спілкуванні. Для закріплення нового матеріалу після кожного уроку є розділ «Виконай сам».

Чітко розроблена система цільових вправ та тематика навчального матеріалу гармонійно поєднані і відповідають Вашому рівню на момент опрацювання конкретного уроку. Головною одиницею презентації навчального матеріалу є мовний чи мовленнєвий зразок, який дає Вам змогу реалізувати будь-яку інтенцію у визначених ситуаціях комунікації.

Автори намагалися зробити підручник максимально практичним, корисним і цікавим, здатним допомогти Вам здійснювати пізнавальну діяльність у навчально-побутовій, соціокультурній і країнознавчій сферах.

Сподіваємося, що підручник сприятиме легкому і приємному опануванню матеріалу. І Ви полюбите мелодійну та співучу українську мову!

З повагою, автори

Dear student!

Let's learn to speak Ukrainian together!

The main task of the textbook is the gradual formation of language and speech skills and abilities of all types of speech activity. As a result of studying educational material you will be able to:

– understand the texts, remarks of the interlocutor using familiar lexical and grammatical minimum in the context of studied communication situations in the process of listening;

– understand the texts of everyday and socio-cultural character in the process of reading;

– ask and answer questions, use the formulas of speech etiquette, model dialogic and monologue statements with elements of reflection, formulate your own opinion in the process of speech;

– write words, sentences, texts, answer questions about studied topics, compose written messages in the process of writing.

Good luck in learning Ukrainian!

Cher étudiant!

Apprenons à parler Ukrainien ensemble!

La tâche principale du manuel est la formation progressive des compétences linguistiques et des pratiques verbales dans toutes les types d'activités verbales.

Ainsi, à la suite du traitement du matériel pédagogique, Vous pourrez:

– comprendre des textes, des remarques de l'interlocuteur, construites sur un minimum lexical et grammatical familier dans le contexte des situations de communication étudiées dans le processus d'audition;

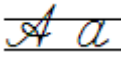
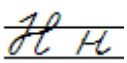
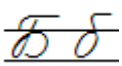
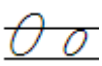
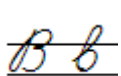
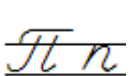
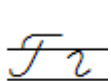
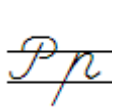
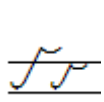
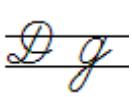
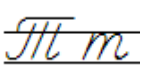
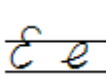
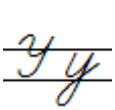
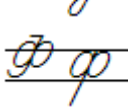
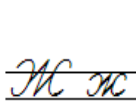
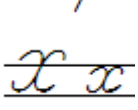
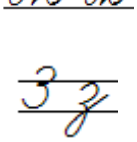
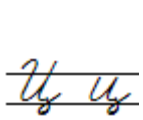
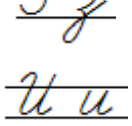
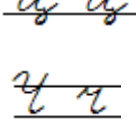
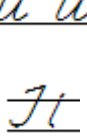
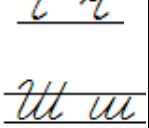
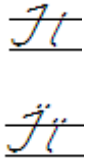
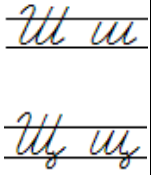
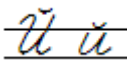
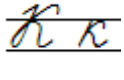
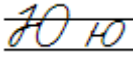
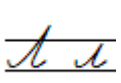
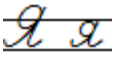
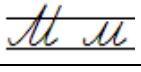
– comprendre des textes à caractère domestique, socioculturel et de la civilisation en cours de lecture;

– poser et répondre aux questions, utiliser des formules de l'étiquette du discours, modéliser des déclarations de dialogue et de monologue avec les éléments de réflexion, formuler une propre opinion dans le processus de discours;

– écrire des mots, des phrases, des textes, répondre aux questions par écrit dans les sujets étudiés, rédiger des messages écrits dans le processus de langue écrite.

On vous souhaite le succès dans vos études !

АЛФАВІТ

Літери		Назви літер	Звуки	Літери		Назви літер	Звуки
Друковані	Прописні			Друковані	Прописні		
А а		а	[а]	Н н		ен	[н]
Б б		бе	[б]	О о		о	[о]
В в		ве	[в]	П п		пе	[п]
Г г		ге	[г]	Р р		ер	[р]
Ґ ґ		ґе	[ґ]	С с		ес	[с]
Д д		де	[д]	Т т		те	[т]
Е е		е	[е]	У у		у	[у]
Є є		є	[йе]	Ф ф		еф	[ф]
Ж ж		же	[ж]	Х х		ха	[х]
З з		зе	[з]	Ц ц		це	[ц]
И и		и	[и]	Ч ч		че	[ч]
І і		і	[і]	Ш ш		ша	[ш]
Ї ї		ї	[йі]	Щ щ		ща	[щ]
Й й		йот	[й]	ь		знак м’якшення	
К к		ка	[к]	Ю ю		ю	[йу]
Л л		ел	[л]	Я я		я	[йа]
М м		ем	[м]				

Вступний фонетико-комунікативний курс

Українська мова

1	• Як вимовляти українські звуки • Як писати українські букви: *а, о, у, е, і, и, м, т, д, н, к, п, б, л, р, с, з, ц* • Як читати і писати слова українською	УРОК 1
2	• Як указати на місцезнаходження особи / предмета *Мати тут.* *Тато там.*	
3	• Як підтвердити інформацію *– Тут тато?* *– Там мати?* *– Так, тут тато.* *– Так, там мати.*	
4	• Як указати на особу/предмет *Це Тарас.* *Це стіл.*	
5	• Як запитати про особу /предмет *Це лікар?* *Це театр?*	
6	• Як дати заперечну відповідь *– Це студент?* *– Ні, це спортсмен.* 	

----- УРОК 1 (один) -----

(Перший урок)

- **Як вимовля́ти украї́нські зву́ки**
- **Як писа́ти украї́нські бу́кви**
- **Як чита́ти і писа́ти слова́ украї́нською**

Голосні звуки (vowels – 6)	**Голосні букви**	
[а]	**Аа**	*Аа*
[о]	**Оо**	*Оо*
[у]	**Уу**	*Уу*
[е]	**Ее**	*Ее*
[і]	**Іі**	*Ії*
[и]	**и**	*и*

1. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

а-о-у-е-і-и

а-а-а	а-а-аа	о-о-оо	у-у-уу	е-е-ее	і-і-іі	и-и-ии
о-о-о	а-о-ао	о-а-оа	у-а-уа	е-а-еа	і-а-іа	и-а-иа
у-у-у	а-у-ау	о-у-оу	у-о-уо	е-о-ео	і-о-іо	и-о-ио
е-е-е	а-е-ае	о-е-ое	у-е-уе	е-у-еу	і-у-іу	и-у-иу
і-і-і	а-і-аі	о-і-оі	у-і-уі	е-і-еі	і-е-іе	и-е-ие
и-и-и	а-и-аи	о-и-ои	у-и-уи	е-и-еи	і-и-іи	и-і-иі

2. Пишіть.

Аа _____

Уу _____

Оо _____

Іі _____

Єє _____

и _____

При́голосні бу́кви (лі́тери)

Мм	**Тт**	**Дд**	**Нн**	**Кк**	**Пп**	**Бб**	**Лл**	**Рр**	**Сс**	**Зз**	**Цц**
Мм	*Тт*	*Дд*	*Нн*	*Кк*	*Пп*	*Бб*	*Лл*	*Рр*	*Сс*	*Зз*	*Цц*

При́голосні зву́ки

[м]	[т]	[д]	[н]	[к]	[п]	[б]	[л]	[р]	[с]	[з]	[ц]
[м′]	[т′]	[д′]	[н′]	[к′]	[п′]	[б′]	[л′]	[р′]	[с′]	[з′]	[ц′]

3. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Мм (ем)	[м] [м′]

[м] ма-мо-му-ми-ме

[м′] мі

ма-ма а-ма-ам мо-ма-ми-му-ме-мі

мо-мо о-мо-ом

му-му у-му-ум

ме-ме е-ме-ем

мі-мі і-мі-ім

ми-ми и-ми-им

[м]

ма́ма

ми

ма́ма

4. Пишіть.

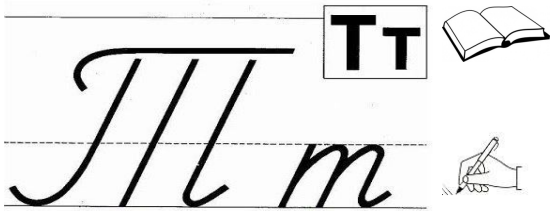
Мм _____

мама _____

5. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Тт (те)	[т] [т′]

[т] та-то-ту-ти-те
[т′] ті

		[т]
та-та	а-та-ат	**ма́ти = ма́ма**
то-то	о-то-от	**та́то**
ту-ту	у-ту-ут	**ти**
те-те	е-те-ет	**то**
ті-ті	і-ті-іт	**Том**
ти-ти	и-ти-ит	**тут ≠ там**

ма́ти

та́то

6. Пишіть.

Тт _____

тато _____

Том _____

Склад

оди́н склад = оди́н голосни́й	**два складі́ = два голосни́х**
ми/ там/	ма́/ма/
ти/ Том/	ма́/ти/
тут/	та́/то/

Склад + на́голос = ритмі́чна моде́ль

Ма́ма та́м. Ма́/ма/ /та́м/. ма́ма ´ _ _
Та́то тут. Та́/то/ /ту́т/. та́м ´ _
та́то ´ _ _
ту́т ´ _

Як вказáти на місцезнахóдження осóби/ предмéта

Мáма тут. Тáто там.

ІК-1 – інтонаці́йна констру́кція простóго розповіднóго рéчення

_/ _ ↘ Мáма тут. **ІК-1** _/ _ ↘ Тáто там.

Тут тáто. Тут тáто і мáма. Там мáма. Там мáма і тáто.

«А» тут. «У» там. Тут «А», «О» і «У».

«М» тут. «Т» там. Тут «М» і «Т».

і

ІК-3 – інтонаці́йна констру́кція простóго питáльного рéчення

ІК-3

_/ _ ↗

Мáма там?

Порівня́йте!

ІК-3	**ІК-1**
_ _ _ ↗	_ _ _ ↘
Мáма тут?	Мáма тут.
Тáто там?	Тáто там.
«О» там ?	«О» там.

Мáма тут **і** тáто тут. Мáма тут **, а** тáто там.

«А» тут **і** «У» тут. «А» тут , **а** «О» там.

і ≠ а

7. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Дд (де)	[д] [д′]

[д] да-до-ду-ди-де
[д′] ді

да-да	а-да-ад	да-до	**[д]**	**[д′]**
до-до	о-до-од	ди-ді	**да́та**	**дім**
ду-ду	у-ду-уд	ди-ид	**де?**	
де-де	е-де-ед	ді-ід	**мед**	
ді-ді	і-ді-ід	ді-ди	**мо́да**	
ди-ди	и-ди-ид	де-ди		

де?

дім

мо́да

мед

да́та

8. Пишіть.

Дд _____

дата _____

мед _____

9. Слухайте. Читайте.

	та-да	да-та-да	де-те-де	ма́ма	мо́да
	то-до	та-да-та	те-де-те	ма́ти	мед
т-д	ту-ду	до-то-до	ді-ті-ді	та́то	де?
	те-де	то-до-то	ті-ді-ті	там	Ма́ма тут.
	ті-ді	ду-ту-ду	ди-ти-ди	тут	Та́то там.
	ти-ди	ту-ду-ту	ти-ди-ти	да́та	

10. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

[н]
[н′]

Нн (ен)	[н] [н′]

на - но - ну - ни - не
ні

на-на	а-на-ан	ні-ни	**[н]**	**[н′]**
но-но	о-но-он	ни-ні	**Анто́н**	**ні ≠ так**
ну-ну	у-ну-ун	ни-ин	**дити́на**	
не-не	е-не-ен	ні-ін	**оди́н**	
ні-ні	і-ні-ін			
ни-ни	и-ни-ин			

оди́н дити́на

11. Пишіть.

Нн _____

один _____

ні _____

Як підтве́рдити інформа́цію

– Тут та́то? – Там ма́ти?
– **Так**, тут та́то. – **Так**, там ма́ти.

– Там Анто́н? – Так, там Анто́н.
– Тут та́то? – Так, тут та́то.
– Там дити́на? – Так, там дити́на.

– Тут ма́ма?
– Так, тут ма́ма.

– Там та́то і дити́на?
– Так, там та́то і дити́на.

Ува́га! Склад

оди́н склад:	**два склади́:**	**три склади́ = три голосні́:**
ні/	да́/та/	ди/ти́/на/
мед/	мо́/да/	
де/	о/ди́н/	
дім/		

12. Слухайте. Повторюйте. Читайте. Зверніть увагу на ритмічні моделі.

´	´	´	´
—	— —	— —	— — —
ТА́	**ТА́ та**	**та ТА́**	**та ТА́ та**
та́м	ма́ма	Анто́н	дити́на
ту́т	да́та	оди́н	
ме́д	мо́да		

13. Читайте.

Там ма́ма і та́то.
Тут Том і Анто́н.

Там та́то, а тут ма́ма.
Тут Том, а там Анто́н.

– Там та́то? – Так, там та́то.
– Тут ма́ма? – Так, тут ма́ма.
– Там дити́на? – Так, там дити́на.
– Тут ма́ма, та́то і дити́на? – Так, тут ма́ма, та́то і дити́на.

– Там Анто́н? – Ні, там Том.
– Там ма́ма? – Ні, там та́то.
– Анто́н тут? – Ні, Анто́н там.

– Та́то і ма́ма тут? – Ні, та́то тут, а ма́ма там.
– То та́то? – Ні, то ма́ма.

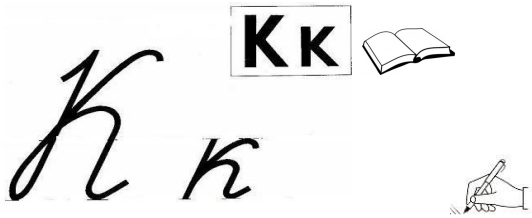
тут	мед	ма́ма	Анто́н
там	ні	та́то	оди́н
то	ти	ма́ти	дити́на
Том		мо́да	
де		да́та	

14. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Кк (Ка)	[к] [к′]

[к] ка-ко-ку-ки-ке

[к′] кі

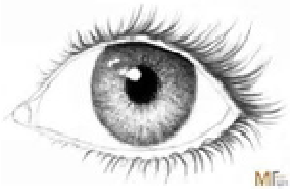

ка-ка	а-ка-ак	ак-так	**[к]**	**[к′]**
ко-ко	о-ко-ок	ок-ток	**дека́н**	**кіно́**
ку-ку	у-ку-ук	ук-тук	**кака́о**	**кімна́та**
ке-ке	е-ке-ек	ек-тек	**о́ко**	**кіт**
кі-кі	і-кі-ік	ік-кіт	**так**	
ки-ки	и-ки-ик	ик-тик		

– Там кіт ? – Так, там кіт.
– Тут кака́о? – Так, тут кака́о.
– Анто́н тут? – Так, Анто́н тут.
– Кімна́та там? – Так, кімна́та там.

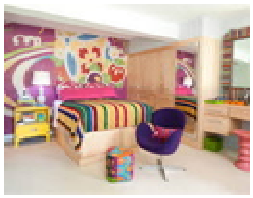
кака́о

о́ко

кі́т

кімна́та

15. Пишіть.

Кк _____

какао, так _____

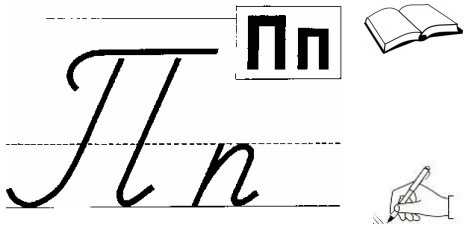
кімната _____

16. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

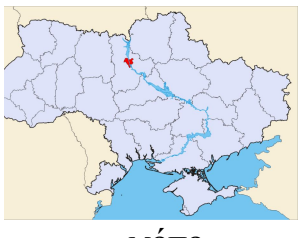
Пп (пе)	[п] [п′]

[п] па-по-пу-пи-пе

[п′] пі

па-па	а-па-ап	апа	па-по-пу-пе-пи-пі
по-по	о-по-оп	опо	
пу-пу	у-пу-уп	упу	**[п]**
пе-пе	е-пе-еп	епе	**ма́па**
пі-пі	і-пі-іп	іпі	**апте́ка**
пи-пи	и-пи-ип	ипи	**пан**

ма́па

– Там ма́па? – Так, там ма́па.
– Пан тут? – Так, пан тут.
– Апте́ка там? –Так, апте́ка там.

апте́ка

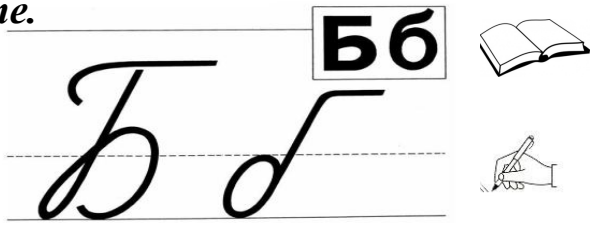
17. Пишіть.

Пп _____

мапа _____

пан _____

18. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Бб (бе)	[б] [б′]

[б] ба-бо-бу-би-бе
[б′] бі

ба-ба	а-ба-аб	аба	**[б]**	**[б′]**	Тут бато́н, а там бана́н.
бо-бо	о-бо-об	обо	**буди́нок = дім**	**бік**	Там буди́нок, а тут банк.
бу-бу	у-бу-уб	убу	**бана́н**		
бе-бе	е-бе-еб	ебе	**банк**		
бі-бі	і-бі-іб	ібі	**бато́н**	– Там банк ? – Так, там банк.	
би-би	и-би-иб	иби		– Там банк ? – Ні, там буди́нок.	

банк

бана́н

бато́н

буди́нок = дім

19. Пишіть.

Бб _____

банк _____

батон _____

будинок _____

20. Розподіліть слова за ритмічними моделями.

1) ___́; 2) ___́ ___; 3) ___ ___́; 4) ___ ___́ ___.

Слова: какáо, óко, так, кіт, кімнáта, бік, пан, мáпа, банк, банáн, будúнок, тáто, батóн, дитúна.

21. Слухайте. Читайте.

	па-ба	ба-па-ба	бе-пе-бе	опа-оба	мáпа
	по-бо	па-ба-па	пе-бе-пе	упа-уба	пан
п – б	пу-бу	бо-по-бо	бі-пі-бі	іпа-іба	банáн
	пе-бе	по-бо-по	пі-бі-пі	епа-еба	батóн
	пі-бі	бу-пу-бу	би-пи-би	ипа-иба	будúнок
	пи-би	пу-бу-пу	пи-би-пи	апа-аба	бік

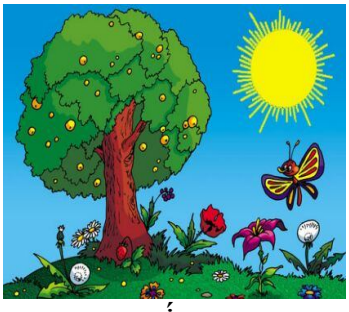
22. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Лл (ел)	[л] [л′]

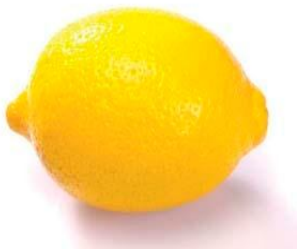
[л] ла-ло-лу-ли-ле
[л′] лі

ла-ла	а-ла-ал	ла	**[л]**	**[л′]**	
ло-ло	о-ло-ол	ло	**колú?**	**бібліотéка**	Тут лáмпа, там мáпа.
лу-лу	у-лу-ул	лу	**лáмпа**	**лíки**	Там лимóн, а тут банáн.
ле-ле	е-ле-ел	ле	**лимóн**	**лíто**	– То молокó? – Ні, то какао.
лі-лі	і-лі-іл	лі	**мáло**		– Лíки там? – Так, лíки там.
ли-ли	и-ли-ил	ли	**мúло**		
			молокó		
			тéпло		

лíто

лáмпа

лимóн

лі́ки

молоко́

ми́ло

23. Пишіть.

Л л _____

ла, ло, лу _____

ле, лі, ли _____

молоко, коли _____

лікі _____

24. Підпишіть малюнки.

_____

_____

_____

_____

_____

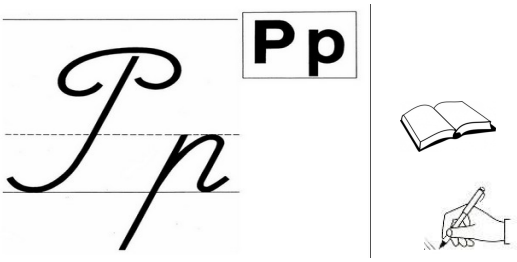
_____

25. Дайте стверджувальну відповідь на запитання.

– То лі́ки? – …
– Там ми́ло? – …
– Тут ма́па? – …
– То кака́о? – …

– То бана́н ? – …
– То лимо́н? – …
– Молоко́ тут? – …
– Ла́мпа там? – …

26. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

[р] [р′]	**Pp** (ер)	[р] [р′]

ра-ро-ру-ри-ре
рі

ра-ра	а-ра-ар	ла-ра	ара	тра-дра	**[р]**	**[р]**	**[р′]**
ро-ро	о-ро-ор	ло-ро	оро	тро-про	**ка́рта=ма́па**	**рот**	**рі́ка**
ру-ру	у-ру-ур	лу-ру	уру	бра-пра	**ку́рка**	**рука́**	
ре-ре	е-ре-ер	ле-ре	ере	дру-пру	**лі́кар**	**теа́тр**	
рі-рі	і-рі-ір	лі-рі	ірі	кра-бра	**лі́тера**	**торт**	
ри-ри	и-ри-ир	ли-ри	ири	трі-дрі	**но́мер**	**уро́к**	
					ри́ба	**мо́ре**	
					ри́нок	**Дніпро́**	
					роди́на	**Мари́на**	
					брат	**Тама́ра**	

– Там торт? – Так, там торт.
– То ри́ба? – Ні, то ку́рка.
То рот, а то о́ко.
Тут брат, а там та́то.
Тут кімна́та но́мер оди́н.
Там кімна́та но́мер три.

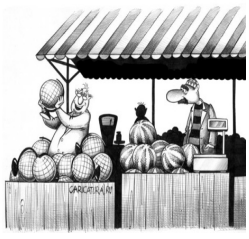
рука́

рот

торт

ри́нок

рі́ка

роди́на

парк

лі́кар

уро́к

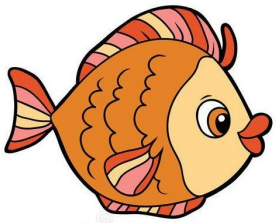
ку́рка

ка́рта

Н

лі́тера «Н»

ри́ба

№ 3

но́мер три

27. Пишіть.

Рр _____

ра, ро, ру _____

ре, рі, ри _____

брат, урок, родина _____

28. Назовіть предмети. Використовуйте слова, подані нижче.

1

2

3

4

5

6

7

№

8

9

10

11

12

13

14

Слова:

ри́нок	рука́	лі́кар
ри́ба	но́мер	роди́на
ку́рка	уро́к	три
лі́ки	рот	парк
торт	ріка́	

29. Розподіліть слова завдання 28 за складами (за ритмічними моделями).

оди́н склад	**два складі́**	**три складі́**
торт …	…	…

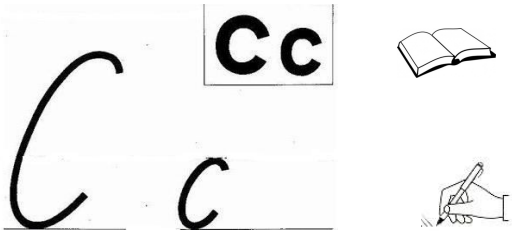
30. Напишіть пропущену голосну.

Р*ка́, буди́н*к, *ро́к, та́т*, л*кар, к*рка, м*локо́, р*нок, но́м*р, к*мна́та, д*ти́на, р*ди́на.

31. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Сс (ес)	[с] [с′]

[с] са-со-су-си-се
[с′] сі

са-са	а-са-ас	ста-сту	аса	сам	**[с]**	**[с′]**
со-со	о-со-ос	ска-спа	осо	сом	**клас**	**сік**
су-су	у-су-ус	сно-сто	усу	сум	**лист**	
се-се	е-се-ес	ску-спу	есе	сон	**міст**	
сі-сі	і-сі-іс	скі-спі	ісі	син	**мі́сто**	
си-си	и-си-ис	ски-сни	иси	ста	**ніс**	
					сестра́	
					син	
					студе́нт	
					су́мка	
					соба́ка= пес	
					спорт	
					спортсме́н	

лист

– То сестра́?
– Так, то сестра́.

– Тут сир?
– Так, тут сир.

– Там сік?
– Ні, там молоко́.

– То ніс?
– Ні, то рот.

[с]
стіл
по́суд
ма́сло
рис
суп
сир

соба́ка

ма́сло

сік

міст

мі́сто

32. Пишіть.

Сс _____

са, со, су _____

се, сі, си _____

сестра, син _____

місто _____

33. Підпишіть малюнки.

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

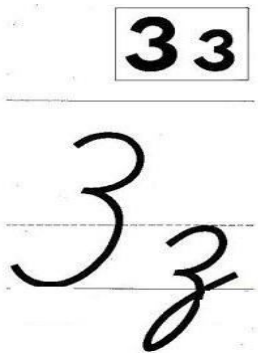
Запам'ятáйте !

студéнт **і** студéнтка
мáма **і** тáто
мáма **і** син

і = та

студéнт **та** студéнтка
мáма **та** тáто
мáма **та** син

– То тáто і дитúна? – Так, тáто та дитúна.
– То брат і сестрá? – Так, то брат та сестрá.
– То мáма і син? – Так, то мáма та син.
– То сир і мáсло? – Так, то сир та мáсло.

34. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Зз (зе)	[з] [з′]

[з] за-зо-зу-зи-зе
[з′] зі

за-зо-зу-зе-зи-зі

за-за	а-за-аз	изи-ізі
зо-зо	о-зо-оз	зам-зим
зу-зу	у-зу-уз	зин-зон
зе-зе	е-зе-ез	зун-зуп
зі-зі	і-зі-із	зуд-зул
зи-зи	и-зи-из	

[з]
замо́к
за́раз
зима́
зразо́к
зуб
зупи́нка
му́зика
спортза́л

зупи́нка

зуб

зима́

замо́к

му́зика

35. Пишіть.

З з _____

за, зо, зу _____

зе, зі, зи _____

зразок _____

зупинка _____

36. Слухайте. Читайте.

з-с	за-за	зак-сак	сон – зонд
	зо-со	зом-сом	суп – зуб
	зу-су	зум-сум	су́мка – зупи́нка
	зе-се	зед-сед	син – зима́
	зі-сі	зім-сім	
	зи-си	зин-син	

37. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Цц (це)	[ц] [ц′]

[ц] ца-цо-цу-ци- це
[ц′] ці

цу́кор

ца-цо-цу-це-ци-ці

ца-ца	а-ца-ац-аца
цо-цо	о-цо-оц-оцо
цу-цу	у-цу-уц-уцу
це-це	е-це-ец-еце
ці-ці	і-ці-іц-іці
ци-ци	и-ци-иц-ици

центр

[ц]
це
центр
цу́кор
цирк
мі́сце
се́рце

се́рце

цирк

38. Пишіть.

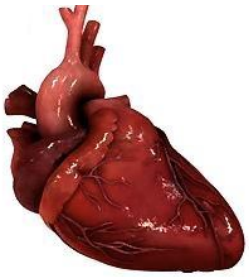
Цц _____

ца, цо, цу _____

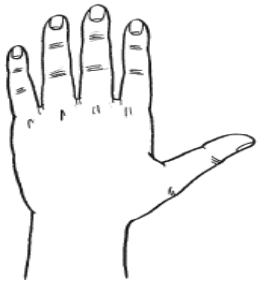
це, ці, ци _____

це, центр _____

39. Підпишіть малюнки.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

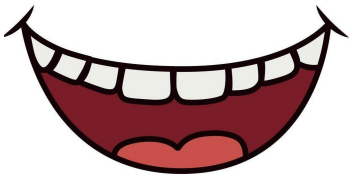
_____

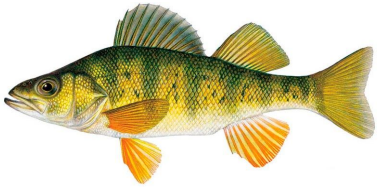
_____

_____

_____

_____

_____

_____

Слова: рука́, ніс, ри́ба, су́мка, се́рце, ми́ло, роди́на, о́ко, лі́кар, сир, лі́ки, рот, цирк, цу́кор, центр.

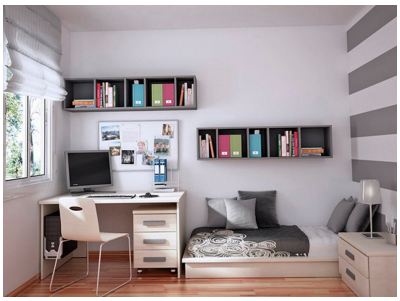
Як указа́ти на осо́бу/ предмет

Це Тара́с. Це стіл.

Це та́то. **ІК-1** Це цирк.

Це буди́нок.

Це кімна́та.

Це лі́кар.

40. Читайте.

Це ма́ма.	Це буди́нок.	Це ми́ло.
Це та́то.	Це ма́сло.	Це лі́тера «А».
Це Тара́с.	Це молоко́.	Це клас.
Це сестра́.	Це ри́нок.	Це мі́сце.
Це Рома́н.	Це теа́тр.	Це зразо́к.
Це Анто́н.	Це цу́кор.	Це спорт.
Це Оле́на.	Це лі́кар.	Це но́мер.
Це соба́ка.	Це се́рце.	Це студе́нт.

Зверні́ть ува́гу!

-е-

е

é →[**е**] студе́нт [студ**е**нт]

е →[**е**^{и}] се̲стра́ [с**е**^{и}стра]

-и-

— — — [и́] зупи́нка

— — — [и^{е}] му́зи^{е}ка

41. Назовіть предмети.

Це …

Це …

Це …

Це …….

Це …….

Це …….

Це …….

Це …….

Це …….

Це …….

Це …….

Це …….

Перевíрте себé.

1. Стіл.
2. Цирк.
3. Цýкор.
4. Теáтр.
5. Спорт.
6. Кіт.
7. Замóк.
8. Сéрце.
9. Банк.
10. Молокó.
11. Родúна.
12. Мáсло.

42. Складіть і запишіть речення за зразком.

Зразок: Це син.

Слова: дити́на, ри́нок, студе́нт, ма́па, лист, мі́сто, клас, рі́ка Дніпро́.

43. Читайте.

Кімна́та

Це кімна́та. Тут те́пло. Це стіл. Там бана́н, лимо́н, цу́кор, бато́н і ма́сло, а тут молоко́, какао́ та сік. Це ла́мпа та су́мка.

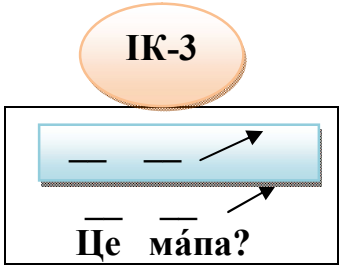
44. Опишіть Ваш клас, кімнату.

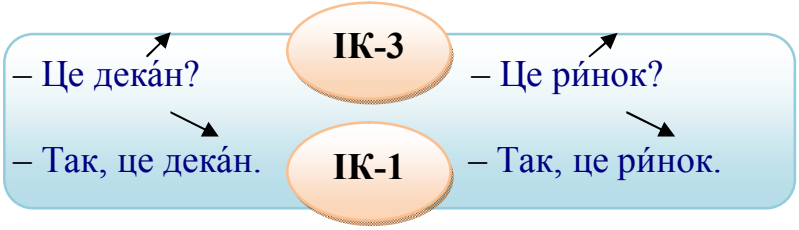

Як запита́ти про осо́бу/ предме́т

– Це лі́кар? – Це теа́тр?

Порівня́йте!

Це ма́ма**?**	Це ма́ма**.**
(ІК-3)	(ІК-1)

45. Читайте.

– Це буди́нок?	– Це кіт?	– Це брат?	– Це сир?
– Це банк?	– Це соба́ка?	– Це сестра́?	– Це бато́н?
– Це Тара́с?	– Це ри́нок?	– Це рі́ка?	– Це текст?
– Так, це Тара́с.	– Так, це ри́нок.	– Так, це рі́ка.	– Так, це текст.

46. Дайте стверджувальну відповідь за зразком.

Зразок : – Це клас?
– Так, це клас.

– Це молокó?	– Це кімнáта нóмер три?	– Це суп?
– …	– …	– …
– Це рукá?	– Це сестрá?	– Це теáтр?
– …	– …	– …
– Це урóк ?	– Це цýкор?	– Це банк ?
– …	– …	– …
– Це пóсуд?	– Це син?	– Це мíсто?
– …	– …	– …
– Це центр?	– Це парк?	– Це рікá Дніпрó?
– …	– …	– ...

47. Дивіться на малюнки і відповідайте на запитання.

– Це сир?

– Це брат?

– Це сік?

– Це банк?

– Це пóсуд?

– Це зуб?

– Це мáсло?

– Це пес?

– Це батóн?

– Це рот?

– Це кіт*?*

– Це будúнок № 1?

48. Запитайте один одного і дайте ствердувальну відповідь на запитання.

Зразок: – Це парк?
– Так, це парк.

Слова: клас, студéнт, студéнтка, сýмка, кімнáта, стіл, мáпа, урóк, рукá, сестрá, лáмпа.

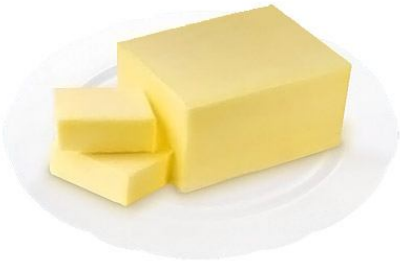
Як дáти запере́чну ві́дповідь

– Це студéнт?
– Ні, це спортсмéн.

– Це ри́ба?
– **Ні**, це **не** ри́ба.

– Це молокó?
– **Ні**, це **не** молокó, це сік.

– Це студéнт?
– **Ні,** це спортсмéн.

– Це мед?
– Ні, це не мед, це мáсло.

– Це студéнт?
– Ні, це не студéнт, це спортсмéн.

49. Читайте.

– Це сік?
– Ні, це не сік. (Ні, це какáо.)

– Це Антóн?
– Ні, це не Антóн. (Ні, це Тарáс.)

– Це син?
– Ні, це не син. (Ні, це брат.)

– Це зуб?
– Ні, це не зуб. (Ні, це óко).

50. Читайте. Дайте подібні відповіді.

– Романá – студéнт?
– Так, Романá – студéнт.

– Це тáто і мáма?
– Так, це тáто та мáма.

– Студéнтка тут?
– Так, студéнтка тут.

– Це кімнáта нóмер 1?
– Ні, це кімнáта нóмер 3.

– Родúна тут?
– Ні, родúна там.

– Клас там?
– Ні, клас тут.

– Це мáсло?
– Ні, це мед.

– Це кýрка?
– Так, це кýрка.

– Це óко?
– Ні, це ніс.

51. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Це лíкар?
– Ні, це декáн.
(Ні, це не лíкар, це декáн.)

– Це Оксáна?
– Ні, це Амíна.
(Ні, це не Оксáна. Це Амíна.)

– Це цирк?
– Ні, це банк.
(Ні, це не цирк, це банк.)

– Це мáсло?
– Ні, це мед.
(Ні, це не мáсло. Це мед.)

– Це какáо?
– Ні, це сік.

– Це клас?
– Ні, це кімнáта.

– Це кінотеáтр?
– Ні, це бібліотéка.

– Зáраз лíто?
– Ні, зáраз зимá.

– Там рúнок?
– Ні, там парк.

– Аптéка нóмер одúн тут?
– Ні, аптéка нóмер одúн там.

52. Прочитайте запитання під малюнками і дайте заперечну відповідь.

– Це ніс?
– …

– Це лимо́н?
– …

– Це цирк?
– …

– Це лі́то?
– …

– Це сестра́?
– …

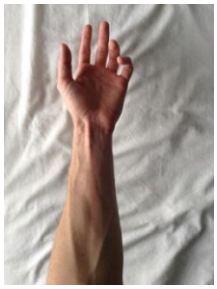
– Це о́ко?
– …

– Це студе́нт?
– …

– Це молоко́?
– …

– Це бік?
– …

– Це лі́тера?
– …

– Це ку́рка?
– …

– Це бібліоте́ка?
– …

ВИ́КОНАЙ САМ!

---Урок 1---

1. З'єднайте однакові букви.

Мм	*Кк*
и	*Аа*
Тт	*Уу*
Дд	*Рр*
Ее	*Нн*
Іі	*Лл*
Кк	*Мм*
Пп	*Тт*
Лл	*Оо*
Уу	*Сс*
Аа	*Пп*
Цц	*Бб*
Сс	*Дд*
Зз	*Ее*
Рр	*и*
Бб	*Іі*
Оо	*Цц*
Нн	*Зз*

2. Знайдіть рядок, у якому в усіх словах правильно поставлений наголос.

1) Ріка́, ри́нок, тепло́, зу́пинка.
2) Кімна́та, бана́н, ма́па, кака́о.
3) Лі́кар, лимо́н, музика́, сту́дент.

3. Напишіть слова за ритмічними моделями.

´ _	´ _ _	´ _ _	´ _ _ _	´ _ _ _	´ _ _ _

Слова: замо́к, апте́ка, лі́кар, зима́, брат, та́то, бана́н, зразо́к, лі́тера, теа́тр, лист, ми́ло, молоко́, кімна́та, за́раз, роди́на, зупи́нка, ку́рка, студе́нтка.

4. У кожному рядку знайдіть і закресліть зайве слово.

1) Бана́н, апте́ка, ри́нок, дім, банк, міст.
2) Молоко́, сир, кака́о, ма́сло, мі́сто.
3) О́ко, рука́, ніс, се́рце, бік, сік.

5. Яка буква пропущена? Відновіть та напишіть слова.

Ц…рк, кінот…а́тр, т…́пло, м…локо́, д…ти́на, за́ра…, по́су…, му́з…ка, с…н, л…мо́н, тор…, лі́ка…, бра…, д…м, буд…́нок, …разо́к, ст…де́нт, но́м…р, тр…, з…ма́, к…мна́та.

6. Пишіть о чи а.

Та́т…, …ди́н, о́к…, к…ка́о, б…на́н, б…то́н, ри́н…к, м…локо́, р…ди́на, біблі…те́ка, с…ба́ка, з…мо́к, цу́к…р, буди́н…к, зр…зо́к, мі́ст… .

7. Прочитайте. Складіть слова правильно.

Нанба, кааапте, карлі, тебібліока, томіс,

пинзука, натакім, ломи,страсе, кору.

Словни́к
Уро́к 1

-а-	коли́?	**-п-**	те́пло
а	ку́рка	пан	ти
Анто́н	**-л-**	парк	то
апте́ка	ла́мпа	пес	Том
-б-	лі́кар	по́суд	торт
бана́н	лі́ки	**-р-**	три
банк	лі́тера	ри́ба	тут
бато́н	лі́то	ри́нок	**-у-**
бібліоте́ка	лимо́н	рис	уро́к
бік	лист	рі́ка́	**-ц-**
брат	**-м-**	роди́на	це
буди́нок	ма́ло	Рома́н	центр
-д-	ма́ма	рот	цирк
да́та	ма́па	рука́	цу́кор
де?	Мари́на	**-с-**	
дека́н	ма́сло	сестра́	
дити́на	ма́ти	син	
дім	мед	сир	
Дніпро́	ми	сік	
-з-	ми́ло	соба́ка	
замо́к	міст	спорт	
за́раз	мі́сто	спортза́л	
зима́	мі́сце	спортсме́н	
зразо́к	мо́да	стіл	
зуб	молоко́	студе́нт	
зупи́нка	мо́ре	студе́нтка	
-і-	му́зика	су́мка	
і	**-н-**	суп	
-к-	ні	**-т-**	
какао́	ніс	та	
ка́рта	но́мер	так	
кімна́та	**-о-**	там	
кіно́	оди́н	Тама́ра	
кінотеа́тр	о́ко	Тара́с	
кіт	Оксана́	та́то	
клас		теа́тр	

Українська мова

УРОК 2

1	• Як вимовляти українські звуки • Як писати українські букви: *ф, в, х, г, ґ, й, я, ю, є, ї* • Як читати і писати слова українською
2	• Як підтвердити достовірність інформації *– Це брат?* *– Це сестра?* *– Так, це він.* *– Так, це вона.*
3	• Як запитати про місце знаходження особи / предмета *– Де мама?* *– Де клас?* *– Мама вдома.* *– Клас там.*
4	• Як запитати про особу *– Хто це?* *– Це тато.*
5	• Як привітатися *– Здраствуй(те)!* *– Привіт!*
6	• Як звернутися до особи *– Тарасе!* *– Олено!*

----- УРОК 2 (два) -----

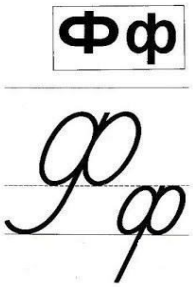
(Другий урок)

- Як вимовля́ти украї́нські зву́ки
- Як писа́ти украї́нські бу́кви
- Як чита́ти і писа́ти слова́ украї́нською

Приголосні звуки	Приголосні букви	
[ф][ф′]	**Фф**	*Фф*
[в][в′]	**Вв**	*Вв*
[х][х′]	**Хх**	*Хх*
[г][г′]	**Гг**	*Гг*
[ґ]	**Ґґ**	*Ґґ*

1. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

[ф]
[ф′]

Фф (еф)	[ф] [ф′]

фа-фо-фу-фи-фе
фі

фа-фа а-фа-аф **[ф]**
фо-фо о-фо-оф **буфе́т** **фра́за**
фу-фу у-фу-уф **кафе́** **фру́кти**
фе-фе е-фе-еф **телефо́н** **ци́фра**
фі-фі і-фі-іф **фо́то**
фи-фи и-фи-иф **фотоапара́т**

ци́фра

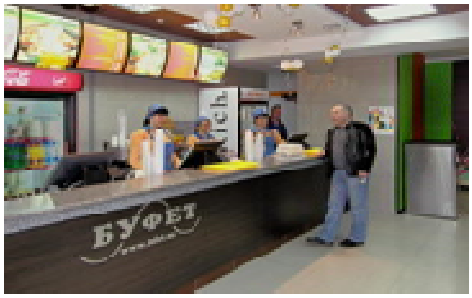
фру́кти

фотоапара́т

фо́то

буфе́т

2. Пишіть.

Фф _____

фа, фо, фу _____

фе, фі, фи _____

кафе,буфет _____

фото, цифра _____

3. Назовіть предмети. Використовуйте слова, подані нижче.

1

2

3

4

5

6

7

Та́то, ма́ма і я –
це роди́на.

8

Слова:

фо́то	кафе́	буфе́т
фотоапара́т	фра́за	телефо́н
	фру́кти	ци́фра

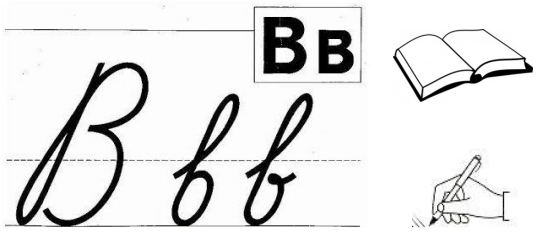
4. Читайте.

Це кафе́. Там фру́кти та сік .
Тут фо́то. Це ма́ма і брат.
Це кімна́та. Тут телефо́н, там фотоапара́т.

5. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

В в (ве)	[в] [в′]

[в] ва-во-ву-ви-ве
[в′] ві

ва-ва	а-ва-ав	во-фо	ви-фи
во-во	о-во-ов	ве-фе	ба-ва-фа
ву-ву	у-ву-ув	аф-ав	бе-ве-фе
ве-ве	е-ве-ев	фу-ву	бу-ву-фу
ві-ві	і - ві - ів	еф-ев	бі-ві-фі
ви-ви	и-ви-ив	ві-фі	би-ви-фи

[в]		**[в’]**
авто́бус	**за́втра**	**вікно́**
ва́за	**звук**	**він**
вдо́ма	**ка́ва**	**привіт́**
ви	**мо́ва**	**Ві́ра**
вода́	**пере́рва**	**Ві́ктор**
вокза́л	**словни́к**	
вона́	**університе́т**	
вони́	**бу́ква = лі́тера**	
воно́		
два		
заво́д		

ка́ва

ва́за

вікно́

вода́

заво́д

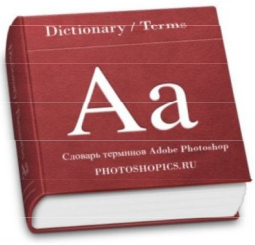
університе́т

авто́бус

вокза́л

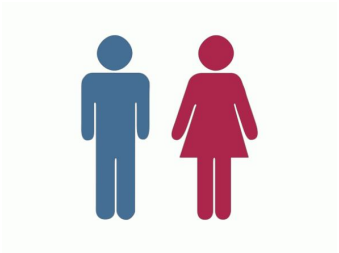
словни́к

він

вона́

він та вона́ =вони́

приві́т

6. Пишіть.

В в _____

ва, во, ву _____

ве, ві, ви _____

мова, кава, два _____

вікно, вдома _____

7. Читайте.

в-б	ба-ва-ба	ва-ба-ва
	во-бо-во	во-бо-во
	бу-ву-бу	бу-ву-бу
	ве-бе-ве	бе-ве-бе
	бі-ві-бі	ві-бі-ві
	ви-би-ви	би-ви-би

ф-в	фа-ва	ва-фа-ва	фру-вру
	фо-во	фа-ва-фа	кво-кфо
	фу-ву	во-фо-во	сві-сфі
	фе-ве	фо-во-фо	тву-тфу
	фі-ві	фу-ву-фу	пів-піф
	фи-ви	ві-фі-ві	нив-ниф

8. Підпишіть малюнки.

_____ _____ _____ _____

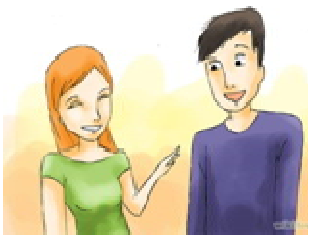

_____ _____ _____ _____

2

_____ _____ _____ _____

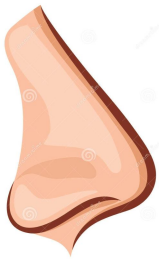

_____ _____ _____ _____

ENGLISH PLUS

_____ _____ _____ _____

9. Запишіть слова за ритмічними моделями.

1) ˊ_ ; 2) _ˊ_ ___ ; 3) ___ ___ˊ ; 4) _ˊ_ ___ ___ ; 5) ___ _ˊ_ ____ ;
6) ___ ___ ___ ___ˊ .

Слова: бу́ква, мо́ва, вода́, авто́бус, ва́за, лі́тера, він, вона́, вдо́ма, заво́д, два, вокза́л, ка́ва, звук, вікно́, університе́т, пере́рва, привіт, за́втра, словни́к.

Як підтве́рдити достові́рність інформа́ції

– Це брат? – Так, це він.
– Це сестра́? – Так, це вона́.
– Це вікно́? – Так, це воно́?

Іме́нник. Називни́й відмі́нок
(позна́чення осо́би, предме́та, проце́су за ро́дом)

він _ 	**вона́** 	**воно**
– при́голосний	**– а**	**– о / – е**
син_ стіл _ словни́к _ Тара́с _	ма́м**а** роди́н**а** вод**а́** Оле́н**а**	фо́т**о** каф**е́** вікн**о́** мо́р**е**

Запам'ята́йте!

він
та́т**о**
соба́к**а**

вона́
ма́т**и**
па́н**і**

10. Заповніть таблицю наступними словами.

він	вона́	воно́
…	…	…

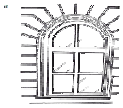
Мі́сто, телефо́н, ма́ма, та́то, син, ци́фра, молоко́, ма́ти, ка́ва, буфе́т, кафе́, бато́н, ма́сло, пере́рва, стіл, Оле́на, соба́ка, фо́то, заво́д, мо́ва, звук, ва́за, парк, вокза́л, вода́, Ві́ра.

11. Визначте рід іменників.

Зразок: Дім – він.

Авто́бус, студе́нтка, роди́на, словни́к, Тара́с, лист, вікно́, ку́рка, му́зика, брат, сестра́, цирк, лі́кар, цу́кор, Том, бібліоте́ка, телеві́зор, теа́тр, ри́ба, студе́нт, су́мка, рука́, лимо́н, ри́нок, о́ко, ла́мпа, зупи́нка.

12. Розподіліть у таблиці подані нижче слова за родами.

він 	**вона́** 	**воно́**

Слова: сло́во, ци́фра, університе́т, центр, зима́, лі́то, пере́рва, ми́ло, зразо́к, кіт, та́то, брат, сестра́, зуб, ма́сло, бато́н, текст, молоко́, буди́нок, мо́ре, дити́на, мі́сце, кімна́та, какао́, лі́тера, спорт, по́суд.

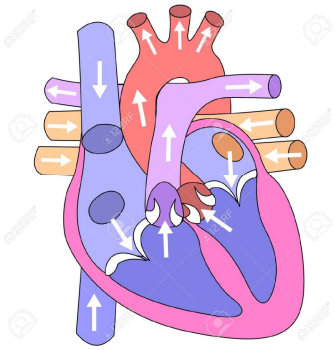
13. Скажіть, що зображено на малюнках, і визначте рід іменників.

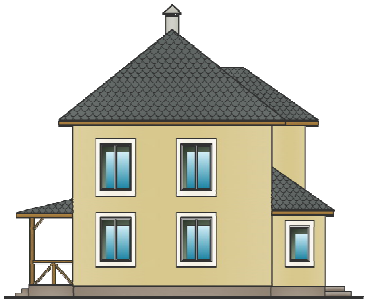
Зразок: Це завод. Це він.

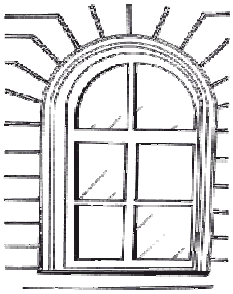

14. Працюйте у парах. Запропонуйте один одному 5 слів для визначення роду.

Зверні́ть ува́гу!

він вона́ воно́ вони́

15. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Це Рома́н. Це він.
Це банк. Це він.
Це Окса́на. Це вона́.
Це ма́па. Це вона́.
Це вікно́. Це воно́.
Це мо́ре. Це воно́.

Це студе́нт і студе́нтка. Це він і вона́. Це вони́.
Це Тара́с та Окса́на. Це він та вона́. Це вони́.
Це сік, вода́ і молоко́. Це він, вона́ і воно́.

Порівня́йте!

ІК-3

Це студе́нт ? Це кафе́?

ІК-4

А це?

– Це Тара́с? (ІК-3)
– Так, це Тара́с. (ІК-1)

– А це? (ІК-4)
– А це Том. (ІК-1)

16. Читайте. Зверніть увагу на інтонацію.

– Це університе́т?
– Так, це університе́т.
– А це?
– А це буди́нок.

– Це кафе́?
– Так, це кафе́.
– А це?
– А це буфе́т.

– Це кака́о?
– Ні, це ка́ва.
– А це?
– А це сік.

– Це ку́рка?
– Ні, це ри́ба.
– А це?
– Це рис.

– Це сестра́?
– Так, це сестра́.
– А це?
– А це брат.

– Це банк?
– Так, це банк.
– А це?
– А це цирк.

– Це ма́па?
– Ні, це фо́то.
– А це?
– А це карти́на.

– Це мед?
– Ні, це цу́кор.
– А це?
– Це лимо́н.

17. Відновіть діалоги.

– Це ци́фра?
– Так, це ци́фра.
– А це?
– А це … .

– Це кіт?
– Так, це кіт.
– А це?
– А це … .

– Це ма́сло?
– Ні, це сир.
– А це?
– Це … .

– Це клас?
– Ні, це кімна́та.
– А це?
– Це … .

Як запита́ти про місцезнахо́дження осо́би/предме́та

– Де ма́ма? – Де клас?
– Ма́ма вдо́ма. – Клас там.

Де?
тут ≠ там вдо́ма

Увага!

вдо́ма = ***у***до́ма
Хто ***в***до́ма? – Анто́н ***у***до́ма. Сестра́ ***в***до́ма. – Брат ***у***до́ма.

18. Читайте.

– Де банк?	– Де сестра́?	– Де кімна́та?	– Де Алі́?
– Банк там.	– Сестра́ тут.	– Кімна́та там.	– Алі́ вдо́ма.
– Де ка́ва?	– Де соба́ка?	– Де рис?	– Де су́мка?
– Ка́ва там.	– Соба́ка там.	– Рис тут.	– Су́мка вдо́ма.
– Де та́то?	– Де се́рце?	– Де зупи́нка?	– Де буфе́т?
– Та́то вдо́ма.	– Се́рце тут.	– Зупи́нка там.	– Буфе́т тут.

19. Працюйте у парах. Складіть діалоги за аналогією завд. 18 про студентів вашої групи. Використовуйте слова: *він, вона́, там, тут, вдо́ма.*

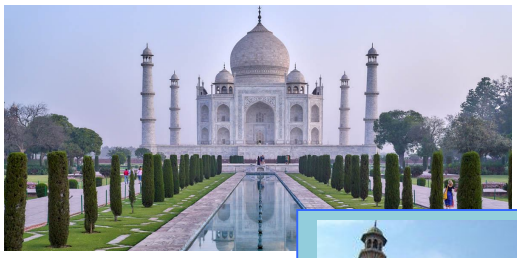
20. Читайте.

1. Це мі́сто. Тут банк і кафе́. А там центр і парк.
2. Це фо́то. Тут сестра́ Ві́ра.
3. Це ма́ма. Вона́ вдо́ма.
4. Це зупи́нка. Тут авто́бус но́мер оди́н.
5. Це ци́фра два, а це ци́фра три.
6. Це бу́ква В (ве), а це звук [в].
7. Це бу́ква Ф (еф), а це бу́ква Б (бе).
8. Тут Ві́ктор і Оле́на. Це брат і сестра́.
9. Це пан Тара́с. Він лі́кар. А це па́н Іва́н. Він дека́н.
10. Це клас. Тут уро́к. Там студе́нт і студе́нтка.
11. Це та́то, ма́ма, бра́т і сестра́. Це роди́на. Роди́на вдо́ма.

21. Читайте і перекажіть текст.

Це мі́сто. Це центр. Тут університе́т, банк, цирк, ри́нок і парк. Там вокза́л і заво́д. Тут річка́ Дніпро́. А це зупи́нка. Тут авто́бус но́мер оди́н, но́мер два та но́мер три. Це буди́нок. Там кафе́, а тут буфе́т. Там вода́, ка́ва, какао́, сік та фру́кти.

22. Опишіть Ваше місто.

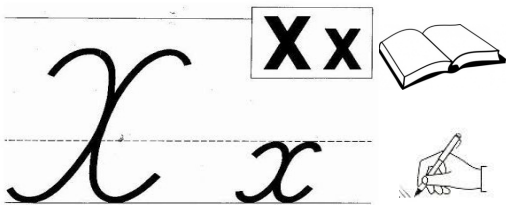

23. Читайте та відповідайте.

– Це кімна́та но́мер два? – …
– А це авто́бус но́мер оди́н? – …
– Студе́нт Ві́ктор і студе́нтка Ві́ра тут? – …
– Це кафе́? – …
– А це буфе́т? – …
– Це ка́ва? – …
– Це лимо́н? – …
– Це сестра́? – …
– А сестра́ вдо́ма? – …

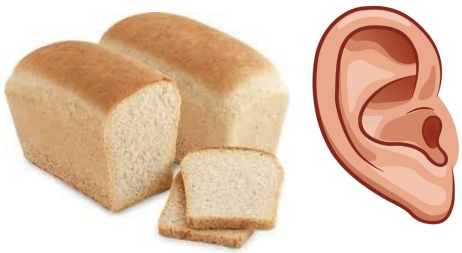
24. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Xx (ха)	[х] [х’]

[х] ха - хо - ху - хи - хе
[х’] хі

ха-ха	а-ха-ах	аха	**[х]**	**[х’]**
хо-хо	о-хо-ох	охо	**ву́хо**	**ви́хід**
ху-ху	у-ху-ух	уху	**ти́хо**	**вхід**
хе-хе	е-хе-ех	ехе	**хліб**	
хі-хі	і -хі -іх	іхі	**хо́лодно**	
хи-хи	и-хи-их	ихи	**хто?**	

хліб ву́хо

хо́лодно ≠ те́пло

25. Пишіть.

Хх _____

хто, хліб _____

тихо, холодно _____

Як запита́ти про осо́бу

– Хто це?
– Це та́то.

!	**ІК-2**
	↘ —
	↘ — **Хто це ?**

– Хто це? (ІК-2)
– Це Тара́с. (ІК-1)

– Хто це? (ІК-2)
– Це ма́ма. (ІК-1)

– Хто це?
– Це спортсме́н.

– Хто це?
– Це соба́ка.

26. Читайте.

– Хто це?
– Це та́то.

– Хто це?
– Це Хаса́н.

– Хто це?
– Це Оле́на.

– Хто це?
– Це ма́ма і та́то.

– Хто це?
– Це кіт.

– Хто це ?
– Це він.

– Хто це?
– Це вона́.

– Хто це?
– Це вони́.

27. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Це хто?
– Це Антóн.
– А це Олéна?
– Так, це Олéна.

– Мáма тут?
– Так, вонá тут.
– А де тáто? Він удóма?
– Так, він удóма.

28. Назовіть студентів вашої групи, хто це?

Зразок: Це Алі. Це Хасáн. …

29. Знайдіть зайве слово у рядку.

1. Мáма, тáто, декáн, син.
2. Лі́кар, декáн, брат, словни́к.
3. Студéнт, кіт, стіл,сестрá.

30. Розподіліть фрази за зразками.

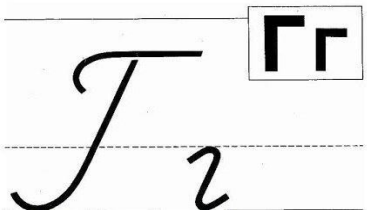
1) Це мáма. 2) Хто це? 3) Це мáма? 4) А це?

1. Сестрá там. 2. Мáма і тáто тут? 3. Ні, мáма і тáто там. 4. Це декан? 5. Так, це декан. 6. А це хто? 7. Це лі́кар. 8. Це мед, а це цýкор. 9. Університéт там. 10. Це декáн. 11. А це?

31. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Гг (ге)	[г] [г’]

[г] га - го - гу - ги - ге
[г’] гі

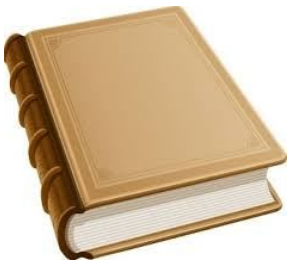
			[г]	
га-га	а-га-аг	ага	**Богдáн**	**магази́н**
го-го	о-го-ог	ого	**голова́**	**погóда**
гу-гу	у-гу-уг	угу	**гру́па**	**ува́га**
ге-ге	е-ге-ег	еге	**друг**	**нога́**
гі-гі	і- гі -іг	ігі	**пóдруга**	**кни́га**
ги-ги	и-ги-иг	иги	**грáматика**	

нога́

Запам’ятáйте!

багáто ≠ мáло
погáно ≠ дóбре

кни́га

друг

магази́н

голова́

ма́ло

≠

бага́то

32. Пишіть.

Гг _____

го,га,ги _____

друг, нога _____

погано,багато _____

33. Напишіть букву, якої не вистачає.

Хлі…, …ру́па, кни́…а, словни́…, дру…, п…га́но, б…га́то, гр…ма́тика, м…гази́н, п…го́да, г…лова́.

34. Визначте рід іменників.

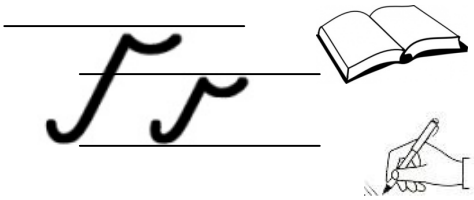
Зразок: *друг – він*

Кни́га, нога́, вхід, вокза́л, пере́рва, лі́тера, ка́ва, мо́ва, гру́па, звук, та́то, соба́ка, по́друга, сестра́, пого́да, буди́нок, голова́, буфе́т, хліб, ви́хід, ву́хо, ніс, о́ко, па́ні, магази́н, грама́тика.

35. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Ґґ (ґе)	**[ґ]**

[ґ] ґа-ґо-ґу-ґи-ґе **ґа́нок**
ґу́дзик

ґу́дзик

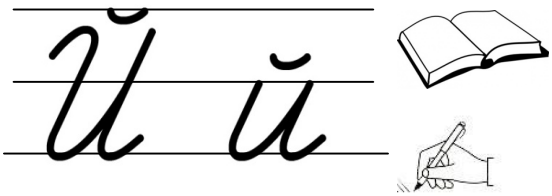
ґа́нок

36. Читайте.

х- г - ґ			**г - ґ**
ха-ґа	ха-га-ґа	ха-хо-ху-хе-хі-хи	
хо-ґо	хо-го-ґо	га-го-гу-ге-гі-ги	Це магази́н. Там ґа́нок.
ху-ґу	ху-гу-ґу	ґа-ґо-ґу-ґе-ґі-ґи	Це ґу́дзик.
хе-ґе	хе-ге-ґе		
хі-ґі	хі-гі-ґі		кни́га – ґу́дзик – гру́па
хи-ґи	хи-ги-ґи		пого́да – ґа́нок – бага́то

37. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Йй (йот)	**[й]**

ай – ой – уй – ей – ій – ий

аі-ай **Здра́стуй! (ти)**
оі-ой **Здра́стуйте!(ви,Ви)**
уі-уй **йод**
еі-ей **кре́йда**
іі-ій **майда́н**
иі-ий **музе́й**

йод

кре́йда

музе́й

майда́н

Здра́стуй!

38. Пишіть.

Й й _____

йод, майдан _____

39. Розподіліть слова за ритмічними моделями :

1) ___́, 2) ___́ ___, 3) ___ ___́.

Слова: майда́н, кре́йда, йод, здра́стуй, музе́й.

40. Читайте діалоги, складіть подібні.

– Приві́т!
– Здра́стуй!
– Де університет? Тут?
– Так, університе́т тут.
– А за́раз уро́к?
– Ні, пе́рерва.

– Алі тут?
– Ні, він удо́ма.
– А це хто?
– Це Ві́ра. Вона́ – студе́нтка.
– А хто там?
– Там пан Тара́с. Він – дека́н.

Як привіта́тися

– Здра́ствуй (те)!
– Приві́т!

– Здра́стуйте! (*Ви, ви*)
– Здра́стуй! (*ти*)
– Приві́т! (*ти, ви*)

– Здра́стуйте!

– Приві́т!

– Здра́стуйте!

– Здра́стуй!

41. Скажіть, як вони вітаються.

Голосні́

Я я, Ю ю, Є є, Ї ї

а → [йа] → **я**

у → [йу] → **ю**

е → [йе] → **є**

и → [йи] → **ї**

ая-оя	аю-ою	ає-оє	аї-оїї
ея-ія	ею-ію	еє-іє	еї-іїї
уя-ия	ую-ию	ує-иє	уї-иїї
ям-мя	яс-ся	яв-вя	яб-бя
юв-вю	юр-рю	юм-мю	юн-ню
єл-лє	єд-дє	єв-вє	єс-сє
їз-їт	їн-їв	їр-їц	їд-їп

я [йа]	**ю [йу]**	**є [йе]**	**ї [йи]**
Я	юри́ст	Євро́па	Украї́на
як	Юрко́		країна
я́блуко			Ки́їв
яйце́			
аудито́рія			
столи́ця			
свя́то			
ву́лиця			
скля́нка			

Я

42.Пишіть.

Єє _____

Її _____

Юю _____

Яя _____

Украї́на
І́ндія
Ніге́рія } **краї́на**

яйце́

скля́нка

аудито́рія

сві́то

я́блуко

ву́лиця

Ки́їв
Кі́то
Рабáт } **столи́ця**

юри́ст

Увáга! Грамáтика

вонá

– а / – я	
зупи́нка**а** ка́ва**а** студе́нтка**а**	ву́лиц**я** аудито́рі**я** столи́ц**я**

Вонá:
кімнáта
аудито́рія
скля́нка
І́ндія
роди́на
ву́лиця
Нігéрія
столи́ця

43. Дайте відповідь.

– Антóне, це хто?
– …

– Де Юркó?
– …

– Ки́їв – столи́ця?
– …

– Де музе́й?
– …

– Де Ки́їв?
– …

– Раба́т – столи́ця Марóкко?
– …

> ***’ – це апóстроф***
>
> Апóстроф – це знак, пе́ред яки́м при́голосний вимовля́ється тве́рдо.
>
> Апóстороф пи́шемо
>
> ***пі́сля*** **б, п, м, в, ф, р** — ***пе́ред*** **я, ю, є, ї**

44. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

ба-бя-б'я [бйа]
пу-пю-п'ю [пйу]
ма-мя-м'я [мйа]
ву-вю-в'ю [вйу]
фа-фя-ф'я [фйа]
ру-рю-р'ю [рйу]
бе-бє-б’є [бйе]
па-пя-п’я [пйа]

комп'ю́тер [компйутер]
сім'я́ [с'імйа]
м'я́со[мйасо]
кав'я́рня [кавйарн'а]
Мар'я́на [марйана]
ім'я́ [імйа]

> ***Ува́га!***
> с***в***я́то [св'ато]

> ***Ува́га!***
> ба – бя – б'я

45. Розподіліть слова за моделями.

1) ´ __ __ , 2) __ __ ´ , 3) __ ´ __ __ .

Слова : комп'ю́тер, ім'я́, м'я́со, сім'я́, кав'я́рня.

> ***Ува́га!***
> **вона́**
> **– я**
> сім'**я́**
> кав'я́рн**я**

46. Читайте.

Це та́то, ма́ма, брат та я. Це сім'я́.
Це Я́на. Я́на – це ім'я́.
Це Мар'я́на. Вона́ лі́кар.

> ***Запам’ята́йте!***
> ім'**я́** [імйа] – ***вона́***

47. Знайдіть зайве слово у рядку.

1. Сім'я́, аудито́рія, я́блуко, свя́то, столи́ця.
2. Ім'я́, м'я́со, сім'я́, Мар'я́на, Яна.
3. Комп'ю́тер, ку́рка, хліб, молоко́, ри́ба.

Особо́ві займе́нники

Осо́ба	Однина́	Множина́
1-а	**я**	**ми**
2-а	**ти**	**ви, Ви**
3-я	**він, вона́, воно́**	**вони́**

48. Читайте.

Це я. Це ми.
Це ти. Це ви.
Це він. Це Ви.
Це вона́. Це вони́.

– Це ти? – Так, це я.
– Це ви? – Так, це ми.
– Це Ви? – Так, це я.
– Це він? – Так, це він.

– Це ми? – Так, це ми.
– Це вона́? – Так, це вона́.
– Це воно́? – Так, це воно́.
– Це вони́? – Так, це вони́.

49. Читайте та показуйте.

Це я. Це ти. Це він. Це вона́. Це ми. Це ви. Це вони́.

50. Поставте один одному запитання та дайте на них стверджувальну відповідь, замінивши іменник займенником.

Зразок: – Це клас? – Так, це він.

Слова: буфе́т, фра́за, звук, аудито́рія, фо́то, свя́то, ву́лиця, ніс, ву́хо, нога́, рука́, голова́, о́ко, ім'я́, вода́, столи́ця, ма́сло.

Як звернýтися до осóби

– Тарáс**е**, це банк? – Олéн**о**, де фóто?

Рід	Закíнчення	Назвúний відмíнок	Клúчний відмíнок
ч.р.	- □ → - е	Тарáс_ Хасáн_ брат_ пан_	Тарáс**е**, … Хасáн**е**, … брáт**е**, … пáн**е**, …
	- о → - у	тáт**о**	тáт**у**, …
	- ар - й } - ю	лік**ар** Юрí**й**	лíкар**ю**, … Юрí**ю**, …

Запам'ятáйте!

син_ → сúн**у**, …

Рід	Закíнчення	Назвúний відмíнок	Клúчний відмíнок
ж.р.	- а → - о	Олéн**а** Мáрт**а** мáм**а**	Олéн**о**, … Мáрт**о**, … мáм**о**, …
	- ія → - є	Марí**я**	Марíє, …
	- я → - ю	Гáл**я** бабýс**я**	Гáл**ю**, … бабýс**ю**, …
	- і → - і	пáн**і** Мéр**і**	пáн**і**, … Мéр**і**, …

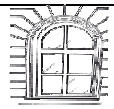
51. Напишíть за зразками:

– Мáм**о**, це хто? – Романе, хто це? – Тáт**у**, це хто?
– Це лíкар. – Це брат. – Це пан Вíктор.

Слова: мáма, сúн, брат, сестрá, пан, тáто, студéнт, пáні, Хасáн, Романá, Марúна, декáн.

Ува́га! Грама́тика

Присві́йні займе́нники: *мій* [мій], *моя́* [мойа], *моє́* [мойе]

	він 	**вона́** 	**воно́**
Я	**мій**	**моя́**	**моє́**
	мій друг	моя́ по́друга	моє́ молоко́
	мій буди́нок	моя́ кімна́та	моє́ мі́сце
	мій кіт	моя́ аудито́рія	моє́ мі́сто

52. Читайте.

	він		**вона́**		**воно́**
мій	та́то	***моя́***	скля́нка	***моє́***	мі́сто
	брат		ма́ти		кака́о
	друг		сім’я́		вікно́
	телефо́н		краї́на		ву́хо
	сир		су́мка		яйце́
	мед		голова́		ім’я́

53. Слухайте і повторюйте по пам'яті.

Це краї́на.
Це моя́ краї́на.
Це моя́ краї́на Украї́на.

Це мі́сто.
Це моє́ мі́сто.
Це моє́ мі́сто Ки́їв.

54. Заповніть таблицю наступними словами.

мій	**моя́**	**моє́**
…	…	…

Ніс, ма́па, стіл, бана́н, ми́ло, кімна́та, кав’я́рня, роди́на, ма́сло, аудито́рія, по́суд, ву́хо, лимо́н, ку́рка, мі́сто, ву́лиця, та́то, ма́ти, рот, мі́сце, ва́за, ім'я́, телефо́н, рука́, гру́па, голова́, комп’ю́тер, кни́га, столи́ця, яйце́, ґу́дзик.

55. Напишіть: мій, моя, моє.

Зразок: … стіл – *мій* стіл

… о́ко, … су́мка, … фо́то, … клас, … сестра́, … ім'я́, … цу́кор, … брат, … ла́мпа, … соба́ка, … молоко́, … ри́ба, … рис, … вода́, … нога́, … ка́ва, … сім'я́, … кни́га, … м'я́со, … я́блуко.

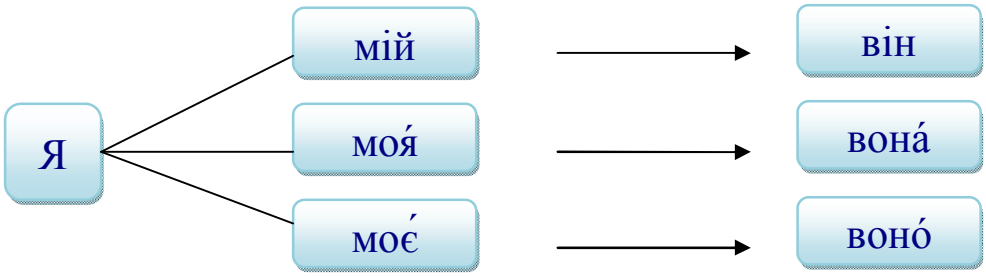
56. Закінчіть речення за зразком.

Зразок: Це мій … . – Це мій *брат*.

1. Це моя́ … . 2. Це мій … . 3. Це моє́ … . 4. Це мій … . 5. Це моя́ … . 6. Це моє́ … . 7. Це мій … . 8. Це моє́ … . 9. Це моя́ … . 10. Це мій … . 11. Це моє́ … .

Ува́га!

він – мій	**вона́ – моя́**	**воно́ – моє́**

57. Пишіть займенники за зразком.

Зразок: Це мій та́то і моя́ ма́ма. *Він* і *вона́* там (*Вони́* там).

1. Це мій друг. … студе́нт.
2. Це моя́ по́друга. … студе́нтка.
3. Це моє́ вікно́. … там.
4. Це мій брат і моя́ сестра́. … вдо́ма.
5. Це моя́ дити́на. … тут.
6. Це мій буди́нок. … там.
7. Це моя сім’я́. … тут.
8. Це моє́ фо́то. … там.

58. Читайте. Звертайте увагу на наголос.

Це Юрко́. Він мій друг.
Це Я́на. Вона́ моя́ по́друга.
Це моє́ фо́то. Це моя́ роди́на.
Це мій буди́нок. Це моя́ кімна́та.
Це моя́ аудито́рія. А це моє́ мі́сце.
Це моє́ фо́то. Там моя́ кни́га.
Це мій брат і моя́ сестра́.
Це моє́ я́блуко і мій хліб.

59. Складіть речення з наступними словами за зразком.

Зразок: **гру́па, друг, по́друга –** Це моя́ гру́па. Тут мій друг і моя́ по́друга.

1) сті́л, лимо́н, ка́ва, ма́сло, хліб, бана́н, я́блуко; 2) аудито́рія, гру́па, мі́сце; 3) краї́на, мі́сто, ву́лиця, будинок; 4) роди́на, ма́ти, та́то, брат, сестра́.

60. Читайте і розповідайте про себе за зразком.

Я Хосе́. Моя́ краї́на Еквадо́р. За́раз я студе́нт. Це університе́т. Це моя́ аудито́рія. Тут ти́хо. За́раз уро́к.

Там моя́ гру́па. Тут мій друг Луї́с і моя́ по́друга Катарі́на.

Тут моє́ мі́сце, мій стіл, моя́ су́мка, моя́ кни́га і мій телефо́н.

А це моє́ фо́то. Це моє́ мі́сто Кі́то, моя́ ву́лиця, мій буди́нок. Там моя́ роди́на: ма́ма, та́то, брат і сестра́. Вони́ вдо́ма.

А це ка́рта. Там Украї́на і столи́ця Ки́їв. Украї́на – це Євро́па.

61. Підберіть слова та відновіть текст.

Це мій клас. Це ма́па. Там … . Тут … .
Це … краї́на. Тут … Ки́їв.
Тут … і музе́й. Це центр . А там … та університе́т.
Тут гру́па. Це … гру́па но́мер оди́н.
За́раз … . Тут буфе́т. За́раз там мій … Анто́н і моя́ … Лу́бна.

Слова: пере́рва, Євро́па, мі́сто, Украї́на, друг, моя, парк, моя, по́друга, майда́н.

62. Читайте діалог і складіть подібні.

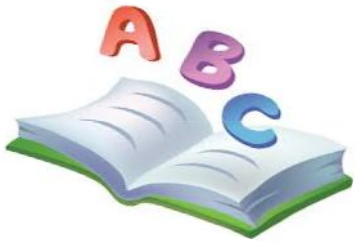
– Здра́стуй, Му́но!
– Приві́т, Ма́рто!
– Му́но, це лист і фо́то?
– Так.
– А хто це?
– Це моя́ роди́на. Це моя́ ма́ма і мій та́то.
– А це?
– Це моя́ сестра́ Лу́бна.
– А це брат?
– Ні, це мій друг Ома́р. Він студе́нт.
– А це буди́нок?
– Так, це мій буди́нок. А це моя́ по́друга Гі́та.
– Хто вона́? Вона́ студе́нтка?
– Так, вона́ студе́нтка.
– Гі́та за́раз тут?
– Ні. Вона́ вдо́ма.

ВИКОНАЙ САМ!

--- Урок 2 ---

1. Відновіть діалоги.

– Хто це?
– … .

– Це цирк?
– … .

– Де університе́т?
– … .

– Богда́н удо́ма?
– … .

– По́суд там?
– … .

– А де буфе́т?
– … .

– Це та́то. А це?
– … .

– Хто вдо́ма?
– … .

– Це Украї́на?
– … .

2. Пишіть правильну букву.

«б» або **«п»**	**«д»** або **«т»**	**«з»** або **«с»**	**«в»** або **«ф»**
хлі…	ме…	ні…	а…тобус
су…	ма…и	фра…а	ци…ра
гру…а	бу…инок	…тудент	…хід
со…ака	ро…	мі…т	…раза
Дні…ро	…итина	…упинка	за…тра
зу…	фотоапара…	зара…	уні…ерситет
я…луко	йо…	кла…	Киї…
Євро…а	ґу…зик	вок…ал	при…іт

3. Поділіть слова на склади, напишіть скільки їх за зразком.

Зразок: вода́ – во/да – 2

Слова: друг, вдо́ма, вокза́л, по́друга, Євро́па, краї́на, грама́тика, аудито́рія, я, столи́ця, пере́рва.

4. Пишіть «е» або «и».

Т…лефон, універс…тет, муз…й, пр…від, п…рерва, д…тина, літ…ра, з…ма, ном…р, с…стра, т… пло.

5. Пишіть «а» або «о» .

Б…гато, маг…зин, п…гано, п…года, Укр…їна, ст…лиця, в…кзал, в…да, в…на, г…лова, н…га, м…я, зр…зок, б…нан, б…тон, будин…к, м…локо, гр…матика, рин…к, с…бака.

6. Зберіть з літер слова.

Ц, а, р, и,ф	А, с, у, в, о, т, б
К, ї, н, а, р, а	А, р, у, д, і, т, я, о, и

Перевірте себе:
(ци́фра, краї́на, авто́бус, аудито́рія)

7. Слова, подані у транскрипції, запишіть орфографічно.

[компйу'те^{и}р], [мойа], [кийіў], [йак], [аўтобус], [заўтра].

8. Змініть порядок складів, щоб утворилося слово.

1) ма, ти, гра, ка;
2) зей, му;
3) ли, ця, сто;
4) у, тет, си, вер, ні.

9. Запишіть у дві колонки подані слова: у першу, які починаються з приголосного, у другу – з голосного.

з приголосного	з голосного

Слова: хліб, ци́фра, юри́ст, Украї́на, краї́на, я́блуко, о́ко, авто́бус, друг, університе́т, Євро́па, словни́к, ка́ва, ма́ти, Ніге́рія, брат, уро́к, оди́н, зупи́нка, столи́ця, ву́лиця, Еквадо́р, ву́хо, Маро́кко, І́ндія.

10. Відновіть запитання у діалогах.

– … ?
– Це ма́ма і та́то.

– … ?
– Роди́на вдо́ма.

– …?
– Так, це він?

– … ?
– Кав'я́рня там.

– …?
– Так, це вона́.

– Це ….?
– Ні, це м'я́со.

11. Розподіліть іменники за родом.

Він	**Вона́**	**Воно́**

Слова: скля́нка, словни́к, столи́ця, фо́то, фра́за, звук, ім'я́, фотоапара́т, хліб, я́блуко, буфе́т, вікно́, аудито́рія, авто́бус, гру́па, яйце́, гу́дзик, друг, заво́д, Євро́па, йод, кре́йда, музе́й, майда́н, по́друга, пере́рва.

12. Пишіть: він, вона́, воно́.

м'я́со _____
бана́н _____
мі́сце _____
ла́мпа _____
па́ні _____
о́ко _____

ма́па _____
ма́ти _____
брат _____
пан _____
су́мка _____
ніс _____

сім’я́ _____
центр _____
зразо́к _____
зупи́нка _____
ма́сло _____
зима́ _____

кака́о _____
мі́сто _____
лі́то _____
роди́на _____
та́то _____
сестра́ _____

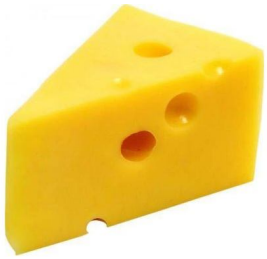
13. Пишіть запитання і дайте на нього відповідь за зразком.

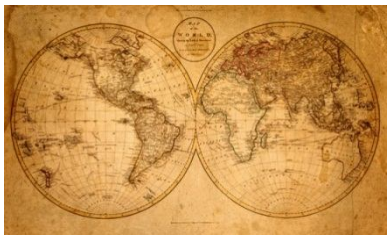
Зразок: – Це пес?

– Так, це він.

1		_____ _____
2		_____ _____
3		_____ _____
4		_____ _____
5		_____ _____

6		_____ _____
7		_____ _____
8		_____ _____
9		_____ _____
10		_____ _____
11		_____ _____

12		_____ _____
13		_____ _____
14		_____ _____
15		_____ _____
16		_____ _____
17		_____ _____

18		_____ _____
19		_____ _____
20		_____ _____
21		_____ _____
22		_____ _____
23		_____ _____

24		_____ _____
25		_____ _____
26		_____ _____

14. Запишіть слова з теми «Місто».

М			Т							
П			К							
Ц				Р						
М				Й						
В					Я					
М					Н					
К						Я				
А						С				
К								Р		
Б									А	
У										Т

15. Складіть 3 діалоги з ІК-3, ІК -1 та ІК-4 за зразком.

Зразок: – Це та́то? (ІК-3)
– Так, це та́то. (ІК-1)
– А це? (ІК-4)
– Це брат. (ІК-1)

16. Зверніться до кожного студента вашої групи із запитанням за зразком.

Зразок: Анто́не, де дека́н?

Слова: декана́т, аудито́рія, бібліоте́ка, студе́нт, гру́па, магази́н, по́друга, уро́к, кни́га.

17. Напишіть іменник + займенник (мій, моя, моє).

Зразок: телефо́н – *мій телефо́н*

Авто́бус, вікно́, фо́то, сестра́, ву́хо, ка́ва, університе́т, краї́на, мо́ва, словни́к, по́друга, гру́па, ґу́дзик, нога́, мі́сце, кни́га, брат, аудито́рія, хліб, бато́н, столи́ця, ніс, мі́сто, друг, ма́сло, кав'я́рня.

18. Закінчить речення.

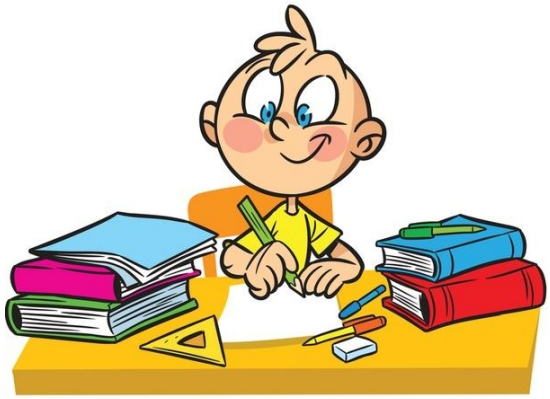
1. Це мій та́то, моя́ ма́ма, мій брат і моя́ сестра́. Це … .
2. Це моє́ фо́то. Тут мій друг та … .
3. Це моя́ кімна́та. Там … .
4. Це університе́т. Тут… .
5. Це ма́па. Тут моя́ … . Це моє́ … .
6. Це моє́ мі́сто. Тут … . Там … . А тут … .

19. Прочитайте текст, закрийте книгу і напишіть його по пам'яті.

Це клас. За́раз тут уро́к. Це кни́га: тут лі́тера, сло́во, фра́за.

20. Прочитайте текст, закрийте книгу і напишіть його по пам'яті.

Це мій університе́т. А це моя́ аудито́рія. За́раз тут уро́к. Це моє́ мі́сце, мій стіл. Там моя́ кни́га. Це мо́ва. Тут лі́тера, сло́во, фра́за.

Словни́к
Уро́к 2

-а-	**-е-**	моя́	хто
авто́бус	екску́рсія	музе́й	**-ц-**
аудито́рія	**-є-**	м’я́со	ци́фра
-б-	Євро́па	**-н-**	**-ю-**
бага́то	**-з-**	нога́	юри́ст
Богда́н	заво́д	**-п-**	Юрко́
бу́ква	за́втра	пані	**-я-**
буфе́т	звук	пере́рва	я
-в-	здра́стуй!	пога́но	я́блуко
ва́за	здра́стуйте!	пого́да	яйце́
вдо́ма	**-і-**	по́друга	як
ви	Іван	привіт	
ви́хід	ім'я́	**-р-**	
вікно́	име́нник	рід	
Ві́ктор		**-с-**	
він	**-й-**	свя́то	
Ві́ра	йод	сім’я́	
вода́	**-к-**	скля́нка	
вокза́л	ка́ва	словни́к	
вона́	кав’я́рня	столи́ця	
вони́	кафе́	**-т-**	
воно́	Ки́їв	телефо́н	
ву́лиця	кіно́	ти́хо	
ву́хо	кни́га	**-у-**	
вхі́д	комп’ютер	ува́га	
- г-	краї́на	Україна́	
Га́нна	кре́йда	університе́т	
голова́	**-л-**	**-ф-**	
грама́тика	лікарня	фо́то	
гру́па	**-м-**	фотоапара́т	
-ґ-	магази́н	фра́за	
ґа́нок	майда́н	фру́кти	
ґу́дзик	ма́ло	**-х-**	
-д-	мій	Хаса́н	
два	мо́ва	хліб	
друг	моє́	хо́лодно	

Українська мова

1	• Як вимовляти українські звуки • Як писати українські букви: *ь, ш, ж, ч, щ* • Як читати і писати слова українською
2	• Як визначити рід особи / предмета: *чоловічий, жіночій, середній*
3	• Як позначити кількість предметів *– Скільки?* *– Один, два, три …*
4	• Як указати на істоту / неістоту *– Хто це?* *– Що це?* *– Це викладач.* *– Це чай.*
5	• Як запитати *– Скажіть, будь ласка, хто (що) це? (де … ? чий … ? який … ?)*
6	• Як подякувати і відповісти на подяку *– Дякую (Спасибі).* *– Будь ласка (Прошу).*
7	• Як указати на належність особи / предмета *– Це моя мама.* *– Це твій будинок.*
8	• Як запитати ім'я та познайомитися з особою *– Як тебе звати?*
9	• Як запитати про професію особи *– Хто він?* *– Він – лікар.*
10	• Як дізнатися або повідомити про дію *– Що Ви робите?* *– Я читаю.*
11	• Як привітатись: *– Здрастуйте!* • Як почати розмову: *– Як справи?* • Як попрощатися: *– До побачення!*

УРОКИ

---- УРОК 3 (три) ----
(Третій урок)

- **Як вимовля́ти украї́нські зву́ки**
- **Як писа́ти украї́нські бу́кви**
- **Як чита́ти і писа́ти слова́ украї́нською**

1. Прочитайте і напишіть речення по пам'яті.

Це ка́рта. Тут Євро́па, а тут моя́ краї́на Украї́на. Ки́їв – столи́ця.
Це мій університе́т. Тут моя́ гру́па. А це моя́ аудито́рія та моє́ мі́сце.

2. Читайте.

і – ї	**у – ю**	**а – я**
приві́т – краї́на	університе́т – юри́ст	ма́ма – моя́
Іва́н – Ки́їв	Украї́на – Юрко́	аудито́рія – я́блуко

3. Відповідайте на запитання Хто це? за зразком.

***Зразок*:** друг – *Це друг. Мій друг.*

Та́то, по́друга, роди́на, син, ма́ма, кіт, брат, дека́н, сестра́, пес, лі́кар.

4. Читайте.

Ува́га!

сино́нім	≠	**анто́нім**
буди́нок = дім		він ≠ вона́
соба́ка = пес		там ≠ тут
ма́ма = ма́ти		це ≠ то
бу́ква = лі́тера		бага́то ≠ ма́ло
і = та = й		те́пло ≠ хо́лодно
сім'я́ = роди́на		зима́ ≠ лі́то

[Х] – це звук. Х – це бу́ква. Тут лі́тера «О». Ма́па там. Це моя́ ка́рта. «Роди́на» – це сло́во. «Сім'я́ вдо́ма» – це фра́за. «Бу́ква» і «лі́тера», «ма́па» та «ка́рта», «роди́на» і «сім´я́» – це сино́німи. «Так» і «ні» та «там» і «тут» – це анто́німи.

5. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

(а)дь (а)зь (а)ць (а)ль

(а)ть (а)сь (а)нь

6. Пишіть.

ь _____

дь, ть, зь _____

7. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

т - ть - тя - тю [т]-[т']-[т'а]-[т'у]	бать**ь**ки́ [бат'ки]	д - дь - дя -дю [д]-[д']-[д'а]-[д'у]	ві́дповід**ь** [в'ідпов'ід']
н - нь - ня - ню [н]-[н']-[н'а]-[н'у]	ден**ь** [ден']	л - ль - ля - лю [л]-[л']-[л'а]-[л'у]	філ**ь**м [ф'іл'м]
с - сь - ся - сю [с]-[с']-[с'а]-[с'у]	ос**ь** [ос']	з - зь - зя -зю [з]-[з']-[з'а]-[з'у]	
ц - ць - ця - цю [ц]-[ц']-[ц'а]-[ц'у]	олів**е́**ц**ь** [ол'івец']	р - рь - ря - рю [р]-[р']-[р'а]-[р'у]	

ба́т**ь**ко = та́то [бат'ко]
бать**ь**ки́ [бат'ки]
стіле́ц**ь** [ст'ілец']
олів**е́**ц**ь** [ол'івец']
с**ь**ого́дні [с'огодні]
парасо́л**ь**ка [парасол'ка]
їда́л**ь**ня [йідал'н'а]

іноз**е́**мец**ь** [іноземец']
ден**ь** [ден']
сіл**ь** [с'іл']
філ**ь**м [ф'іл'м]
ос**ь** [ос']
хло́пец**ь** [хлопец']

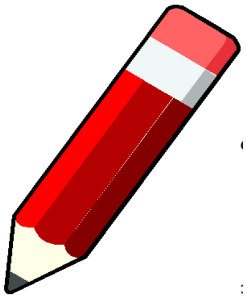
бáтько = тáто

бать**ь**кúй = мáма і тáто

стілéц**ь**

олівéц**ь**

парасóл**ь**ка

іноземéц**ь**

ден**ь**

сіл**ь**

філ**ь**м

хлóпец**ь**

– Хто це? **запита́ння**

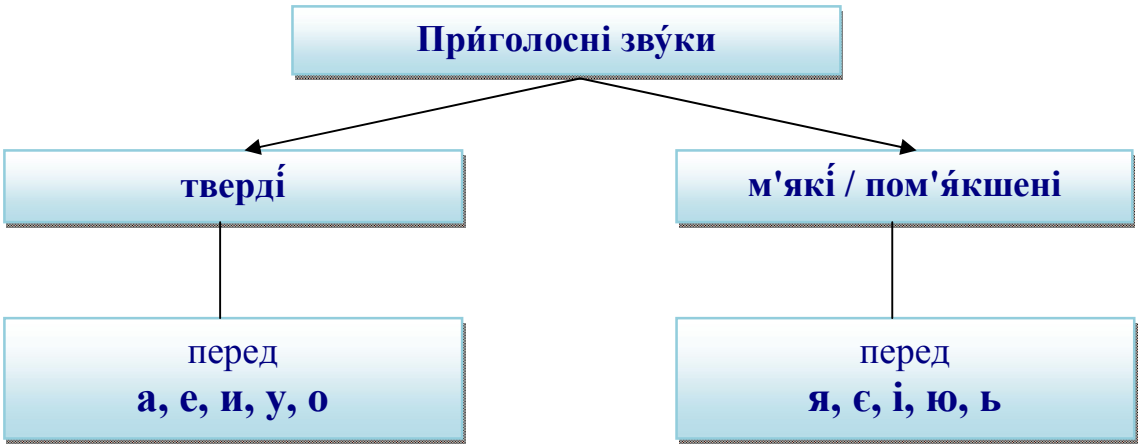
– Це студéнт. **ві́дповідь**

їда́льня

8. Читайте слова з м'яким знаком.

Олівéць, стілéць, іноземéць, бáтько, батькúй, день, сіль, ві́дповідь, сьогóдні, ось.

д	[д]	да	де	ди	ду	до
	[д']	дя	дє	ді	дю	дь

9. Читайте, правильно вимовляючи м'які й тверді приголосні. Незнайомі слова знайдіть у словнику.

Ві́ра – Володи́мир
син – сік
пого́да – пі́сня
фо́то – фі́зика
рука́ – ріка́
роди́на – дім
мі́сто – ми́ло
ва́за – ві́за
цу́кор – ву́лиця

ла́мпа – валі́за
сир – сім'я́
університе́т – кни́га
поліклі́ніка – діало́г
студе́нт – стадіо́н
но́мер – ніс
лі́кар – лист
те́пло – стіл
бато́н – бік

10. Знайдіть м'які приголосні у словах. Чому вони м'які ?

Пі́сня, скля́нка, люди́на, завда́ння, запита́ння, сього́дні, по́тім, ві́дповідь, ву́лиця, дя́кую, лика́рня.

11. Читайте.

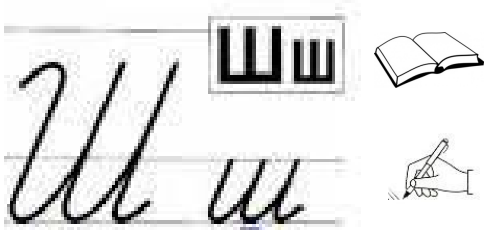
– Світла́но Іва́нівно, сього́дні уро́к?
– Так. Ува́га! Сього́дні уро́к, а за́втра екску́рсія. За́раз уро́к но́мер оди́н, завда́ння № 2 і № 5.
– А екску́рсія ?
– Екску́рсія за́втра. Центр і музе́й. По́тім парк і ріка́ Дніпро́.

12. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Шш (ша)	**[ш]** **[ш']**

[ш] ша-шо-шу-ши-ше

[ш′] ші

		[ш]		**[ш']**
ша	а-ша-аш	**вірш**	**шарф**	**гро́ші**
шо	о-шо-ош	**до́шка**	**ша́фа**	
шу	у-шу-уш	**зо́шит**	**шко́ла**	
ше	е-ше-еш	**маши́на**	**шоколя́д**	
ші	і - ші - іш	**по́шта**	**штани́**	
ши	и-ши-иш	**ша́пка**		

гро́ші

шоколя́д

зо́шит

ша́фа

штани́

ша́пка

шарф

шко́ла

маши́на

13. Пишіть.

Шш _____

зошит, гроші _____

шарф, шапка _____

	са-ша	ши-иш	си-ши-ші
	со-шо	ше-еш	ша-са-аш
	су-шу	шо-ош	со-шо-ос
с-ш	се-ше	ши-си	ші-сі-іш
	сі-ші	шу-су-уш	са-ша-ся
	си-ши	се-ше-ес	се-ше-сє

14. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Жж (же)	**[ж]** **[ж']**

[ж] жа - жо - жу - жи - же
[ж′] жі

жа-жо-жу-же-жі-жи
аж-ож-уж-еж-іж-иж

[ж]
вже (уже́)
гурто́житок
дружи́на
журна́л
інжене́р
лі́жко
ї́жа

[ж′]
жі́нка
Запорі́жжя

журна́л

кни́жка = кни́га
теж = тако́ж

кни́жка

Я вже (уже́) студе́нт. Моя́ сестра́ теж студе́нтка.
Це моя́ кни́жка. Це теж моя́ кни́жка.
Я інжене́р. Він теж інжене́р.

лі́жко

гурто́житок

жі́нка

15. Пишіть.

Жж _____

журнал, гуртожиток _____

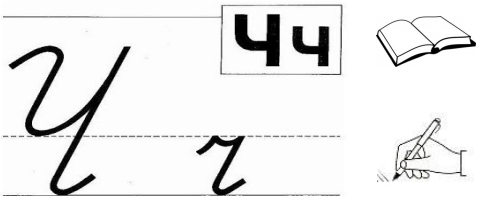
16. Читайте.

ш-ж	ша-жа	жа-ша-аж	**з-ж**	за-жа	жа-за-аж
	шо-жо	жо-шо-ож		зо-жо	жо-зо-ож
	шу-жу	жу-шу-уж		зу-жу	зу-жу-уж
	ше-же	же-ше-еж		зе-же	же-зе-еж
	ші-жі	жі-ші-іж		зі-жі	жі-зі-іж
	ши-жи	жи-ши-иж		зи-жи	жи-зи-иж

17. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Чч (че)	**[ч]** **[ч']**

[ч] ча-чо-чу-чи-че
[ч′] чі

		[ч]	
а-ча	а-ча-ач	**викладáч**	**чай**
о-чо	о-чо-оч	**ключ**	**числó**
у-чу	у-чу-уч	**підрýчник**	**чоловíк**
е-че	е-че-еч	**рýчка**	**чотúри**
і-чі	і-чі-іч	**сорóчка**	**чий,чия,чиє**
и-чи	и-чи-ич	**пробáчте**	
		дочкá = дóнька	
		облúччя	
		рéчення = фрáза	

чай

облúччя

рýчка

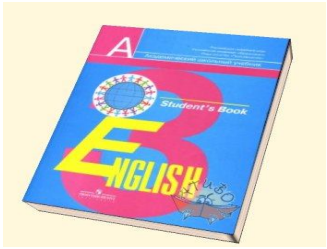
ключ

сорóчка

викладáч

підрýчник

18. Пишіть.

Ч ч _____

чай, число _____

Як ви́значити рід осо́би / предме́та

Рід іме́нника

Чолові́чий рід (ч.р.)		**Жіно́чий рід (ж. р.)**			**Сере́дній рід (с. р.)**		
ВІН		**ВОНА́**			**ВОНО́**		
– □ / – й		**– а / – я / – ія**			**– о / – е / – я**		
брат_ друг_ кіт _	музе́**й** Андрі́**й**	сестр**а́** ка́в**а** кімна́т**а**	пі́сн**я** сім'**я**	екску́рс**ія** аудито́р**ія**	я́блук**о** ма́сл**о** ву́х**о**	мі́сц**е** яйц**е́** мо́р**е**	ім'**я́** завда́нн**я** пита́нн**я** обли́ччя ре́ченн**я**

Запам'ята́йте!

чолові́чий рід
– о
та́т**о** ба́тьк**о** дя́дьк**о**
– а
соба́к**а**
– ь
ден**ь** стіле́ц**ь** хло́пец**ь** оливе́ц**ь** ти́жден**ь** іноземе́ц**ь** нігері́єц**ь** … мі́ся**ць** (сі́чен**ь** …)

жіно́чий рід
– и / – і
ма́т**и** па́н**і**
– □
ніч_ річ_ любо́**в**_
– ь
сіл**ь** ві́дповід**ь** о́сін**ь**

19. Визначте рід іменників.

Зразок: шоколáд – він (чоловíчий рід)

Урóк, ніч, ри́ба, тáто, ша́пка, я́блуко, люди́на, чай, мáсло, ру́чка, завда́ння, брат, мíсяць, пóдруга, вікнó, завóд, вíдповідь, діалóг, яйцé, нóмер, дружи́на, юри́ст, кімнáта, сусíд, нігерíєць, лíкар, краї́на, столи́ця, головá, мед.

20. Назовіть предмети і визначте рід.

Зразок: Це телефóн. Це він.

1

2

3

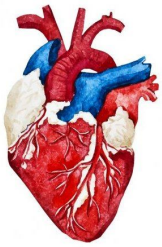
4

5

6

7

8

9

10

11

12

21. Заповніть таблицю.

Він (ч.р.)	**Вона́ (ж.р.)**	**Воно́ (с.р.)**

Слова: гурто́житок, полікліні́ка, о́сінь, вірш, їда́льня, лі́жко, інжене́р, сім'я́, фо́то, шарф, аудито́рія, цу́кор, пита́ння, журна́л, ти́ждень, дочка́, м'я́со, олівець, музе́й, ци́фра, ба́тько, скля́нка, ре́чення, іноземець.

22. Пишіть за зразком.

***Зразок**:* Брат → Брат – він. Брат мій.

Слова: університе́т, ма́ти, пере́рва, вокза́л, роди́на, екску́рсія, ніс, ми́ло, до́шка, ша́фа, обли́ччя, по́шта, шко́ла, число́, чолові́к, о́ко, вода́, грама́тика, день, підру́чник, сестра́, соро́чка, викладач, молоко́, ім'я́, ка́ва, звук.

23. Складіть речення із займенниками мій, моя́, моє́.

Це…

Це…

Це…

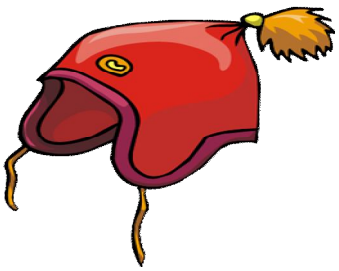
Це…

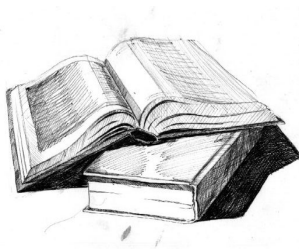
Це…

Це…

Це…

Це…

Це…

24. Читайте.

Це моя́ краї́на Ніге́рія. Це моє́ мі́сто Абу́джа. Абу́джа – це столи́ця. А це моя́ шко́ла. Тут мій клас. Там вікно́, до́шка, стіл, стіле́ць та ша́фа. За́раз тут уро́к. Тут ми і виклада́ч.

Це мі́сто Запорі́жжя. Тут мій університе́т. Там моя́ аудито́рія. Тут мій стіле́ць і стіл. Там мій підру́чник, зо́шит, журна́л, ру́чка й оліве́ць.
Це зо́шит. Тут лі́тера, сло́во, ре́чення.
Це кни́жка. Там текст і вірш.
Це журна́л. Там моє́ фо́то.

Це гурто́житок. Це моя́ кімна́та. Там моє́ лі́жко. Тут моя́ ша́фа. Тут моя́ ша́пка і мій шарф. А це мій стіл. Тут мій по́суд, чай, торт, шокола́д і фру́кти.

Я – студе́нт. Я – іноземець. Я – нігері́єць. А це мій друг Ахма́д. Він теж нігері́єць. А це Хамза́. Він – марокка́нець. Він – аспіра́нт.

25. Розподіліть слова за ритмічними моделями.

1) — ; 2) — —; 3) — —; 4) — — —; 5) — — —;
6) — —; 7) — — — — ; 8) — — — — .

Слова: стіле́ць, оліве́ць, ли́ст, кла́с, ву́лиця, ві́дповідь, ба́тько, іноземець, пі́сня, сім'я́, сіль, по́тім, скля́нка, сьогодні, да́та, батько́, люди́на, день, завда́ння, ім'я́, м'я́со, дя́кую, екску́рсія, пита́ння, ось, словни́к.

26. Читайте. Запам'ятайте назви днів тижня.

Ти́ждень = 7 днів

понеді́лок
вівто́рок
середа́
четве́р
п'я́тниця
суббо́та
неді́ля

Ува́га!

Ти́ждень – ч.р. (він)

27. Читайте. Яких днів бракує?

28. Назовіть напам'ять всі дні тижня.

29. Назовіть, який день тижня сьогодні.

30. Укажіть дні тижня у правильному порядку .

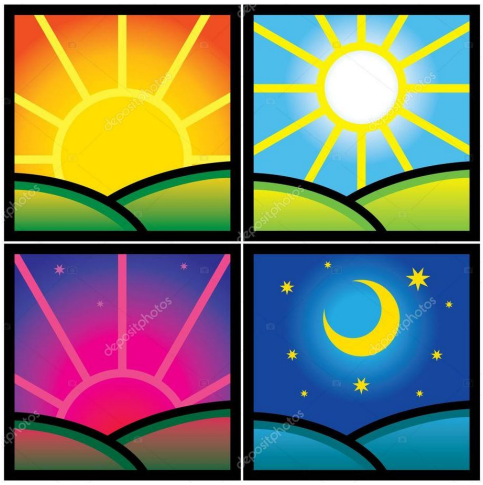
31. Запам'ятайте!

Доба́ { ра́нок, день, ве́чір, ніч

32. Назовіть частини доби.

33. Читайте.

Пора́ ро́ку = сезо́н

Рік – це зима́, весна́, лі́то, о́сінь.

> ***Ува́га!***
> О́сінь – ж.р. (вона́)

34. Назовіть пори року.

35. Скажіть, яка пора року зараз.

36. Запам'ятайте назви місяців.

сі́чень лю́тий	зима́
бе́резень кві́тень тра́вень	весна́
че́рвень ли́пень се́рпень	лі́то
ве́ресень жо́втень листопа́д	о́сінь
гру́день	зима́

37. Повторіть назви місяців за порядком.

38. Скажіть, який місяць зараз.

39. Скажіть, в якому місяці Ви народились.

Як позна́чити кі́лькість предме́тів

Скі́льки? – Оди́н, два, три…

40. Читайте цифри та числа.

0 – нуль

1 – оди́н	11 – оди**на́дц**ять
2 – два	12 – два**на́дц**ять
3 – три	13 – три**на́дц**ять
4 – чоти́ри	14 – чотир**на́дц**ять
5 – п’ять	15 – п'ят**на́дц**ять
6 – шість	16 – шіст**на́дц**ять
7 – сім	17 – сім**на́дц**ять
8 – ві́сім	18 – вісім**на́дц**ять
9 – де́в’ять	19 – дев'ят**на́дц**ять
10 – де́сять	20 – два́**дц**ять

Ува́га!

дц = [ц':]

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 – це **ци́фра**.

10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 … – це **число́**.

41. Читайте цифри.

0 – нуль (ч. р.)

1
– оди́н (ч. р.)
– одна́ (ж. р.)
– одне́ (с. р.)
– одні́ (мн.)

2
– два (ч. р., с. р.)
– дві (ж. р.)

3 – три (ч., ж., с. р.)
4 – чоти́ри (ч., ж., с. р.)
5 – п'ять (ч., ж., с. р.)
6 – шість (ч., ж., с. р.)
7 – сім (ч., ж., с. р.)
8 – ві́сім (ч., ж., с. р.)
9 – де́в'ять (ч., ж., с. р.)

– Скі́льки?
– 1, 2, 3…

42. Читайте. Наведіть подібні приклади.

один –	Тут оди́н студе́нт.	Це оди́н журна́л.	Це лимо́н. Він оди́н.
одна́ –	Там одна́ шко́ла.	Це одна́ кни́жка.	Це маши́на. Вона́ одна́.
одне́ –	Тут одне́ вікно́.	Це одне́ мі́сце.	Це ім'я́. Воно́ одне́.
одні́ –	Там одні́ окуля́ри.	Це одні́ штани́.	Це две́рі. Вони́ одні́.

окуля́ри

две́рі

43. Назовіть цифри.

44. Пишіть цифри словами.

1 _____	*2*_____
*3*_____	*4*_____
*5*_____	*6*_____
7 _____	*8*_____
9 _____	*0*_____

45. Назовіть номер Вашого будинку (телефону, гуртожитку, аудиторії, групи).

46. Скажіть, скільки предметів на малюнках.

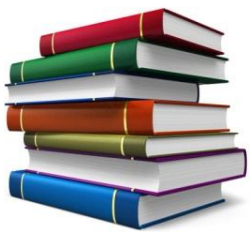

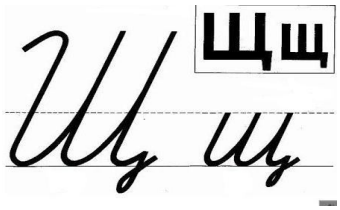

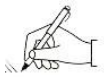

47. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Щ (шча)	**[шч]**

ща [шча]	ща-ащ [ашч]
що [шчо]	що-ощ [ошч]
щу [шчу]	щу-ущ [ушч]
ще [шче]	ще-ещ [ешч]
щі [шчі]	щі-іщ [ішч]
щи [шчи]	щи-ищ [ишч]

[шч]
до́щ
пр́ізвище
ще
що
щодня́

дощ

що?

пр́ізвище

48. Пишіть.

Щ щ _____

що, ще _____

пр́ізвище _____

49. Читайте.

	ча-ща	че-ще	ча-ща-ча	ще-че-ще
ч-щ	чо-що	чі-щі	що-чо-що	чі-щі-чі
	чу-щу	чи-щи	чу-щу-чу	щи-чи-щи

50. Розподіліть слова за ритмічними моделями.

1) __ ´, 2) __ ´ __, 3) ___ ___ ́, 4) ___ ´ ___ ___, 5) ___ ___ ___ ́,
6) __ __ ´ __ .

Слова: дочка́, чай, число́, викладач, що, кни́жка, пр́ізвище, ру́чка, журна́л, дощ, соро́чка, підру́чник, щодня́, чолові́к, проба́чте.

Як указа́ти на істо́ту або неістоту

– **Хто** це? – Це викладач.

– **Що** це? – Це чай.

Іме́нник для нази́вання осо́би /предме́та /проце́су

Хто це?	**Що це?**
істо́та:	***неістота:***
осо́ба (студе́нт, дека́н, жі́нка, лі́кар, хло́пець, дити́на, ба́тько …)	**предме́т** (кни́га, кімна́та, сир, гро́ші, ша́фа, …)
твари́на (соба́ка, кіт, лев …)	**абстра́ктна на́зва/проце́с** (любо́в, час, навча́ння, сім'я́ …)
нереа́льна істо́та (Са́нта Кла́ус, Дід Моро́з …)	**приро́да** (дощ, со́нце, рі́ка, де́рево …)

51. Читайте.

– Хто це?
– Це арти́ст.

– Хто це?
– Це кінь.

– Хто це?
– Це Дід Моро́з.

– Що це?
– Це Запорі́жжя.

– Що це?
– Це се́рце.

– Що це?
– Це де́рево.

52. Читайте.

Хто це?	*Що це?*
Це ре́ктор. Це він.	Це олів'е́ць. Це він.
Це бабу́ся. Це вона́.	Це ка́ва. Це вона́.
Це кіт. Це він.	Це со́нце. Це воно́.
Це Са́нта Кла́ус. Це він.	

53. Пишіть запитання за зразком.

***Зразок*: – Хто це?** – Це інжене́р.
– Що це? – Це ма́сло.

1. – …?
   – Це гро́ші.
2. – …?
   – Це по́друга.
3. – …?
   – Це сік.
4. – …?
   – Це брат.
5. – …?
   – Це роди́на.
6. – …?
   – Це студе́нтка.
7. – …?
   – Це пр́ізвище.
8. – …?
   – Це виклада́ч.
9. – …?
   – Це пан Богда́н.
10. – …?
    – Це дека́н.
11. – …?
    – Це група́.
12. – …?
    – Це ма́ти та дочка́.
13. – …?
    – Це дити́на.
14. – …?
    – Це дружи́на.

54. Складіть запитання до поданих слів та дайте на них відповідь за зразком.

Зразок: Бібліоте́ка. – Що це? – Це бібліоте́ка.
Та́то. – Хто це? – Це та́то.

Слова: син, я́блуко, ж́інка, парасо́лька, студе́нт, інжене́р, заво́д, м́істо, скля́нка, вокза́л, чолові́к, фо́то, о́ко, нога́, рука́, ву́хо, голова́, рот, зуб, ніс, по́друга, по́суд, му́зика, л́ікар, дити́на, сім'я́, ша́фа, виклада́ч, зо́шит, зима́, хліб, гурто́житок, ву́лиця, майда́н, ім'я́, Ки́їв, сус́ід, Запор́іжжя, л́іжко, дочка́, чай, соро́чка, дека́н.

55. Запитайте, *хто це* ***або*** *що це?*

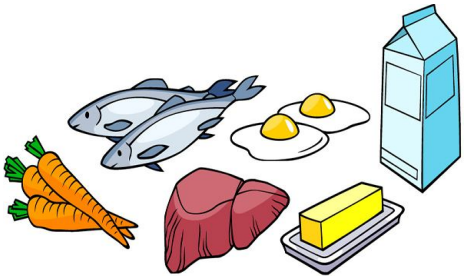

56. Хто більше? Продовжте рядки: іменники-істоти, іменники-неістоти.

Хто? Викладáч, … .
Що? Їжа, … .

Етике́т

Як запита́ти

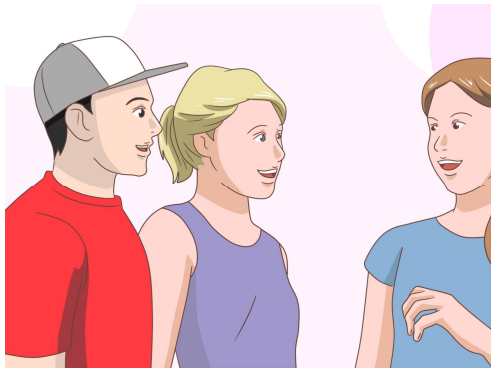
Скажі́ть, будь ла́ска,
Скажи́, будь ла́ска,

- що це?
- хто це?
- де……?
- чий це…?
- коли́ …?
- що тут?
- хто тут?

57. Слухайте, повторюйте, читайте.

скажи́ *(ти)*, скажі́ть *(ви, Ви)*,	будь ла́ска

Скажі́ть, будь ла́ска, хто це?
Скажи́, будь ла́ска, що це?

58. Читайте діалоги.

– Скажі́ть, будь ла́ска, що це?
– Це банк.

– Скажі́ть, будь ла́ска, це університе́т?
– Так, це університе́т.

– Скажи́, будь ла́ска, де Анто́н?
– Анто́н удо́ма.

– Скажи́, будь ла́ска, це телефо́н?
– Так.

– Скажі́ть, будь ла́ска, де па́спорт?
– Ось він.

– Скажи́, будь ла́ска, де декана́т?
– Будь ла́ска, декана́т там.

– Скажи́, будь ла́ска, хто тут?
– Тут дити́на.

– Скажі́ть, будь ла́ска, що тут?
– Тут бібліоте́ка.

– Скажи́, будь ла́ска, хто там?
– Там студе́нт.

– Скажи́, будь ла́ска, що там?
– Там їда́льня.

– Скажи́, будь ла́ска, це лі́тера Щ?
– Так, це лі́тера Щ.

– Скажи́, будь ла́ска, де за́раз Алі́?
– Алі́ за́раз удо́ма.

– Скажи́, будь ла́ска, хто це?
– Це викладач О́льга Ві́кторівна.

– Скажи́, будь ла́ска, Валі́д – студе́нт?
– Ні, Валі́д уже́ аспіра́нт.

– Скажи́, будь ла́ска, це студе́нтка?
– Ні, це бібліоте́кар.

– Скажи́, будь ла́ска, де апте́ка?
– Будь ла́ска. Ось вона́.

– Скажи́, будь ла́ска, коли́ уро́к?
– Уро́к за́раз.

59. Складіть подібні діалоги.

60. Читайте.

– Оксáно, скажі́ть, будь ла́ска, Ви – студе́нтка?
– Так, я студе́нтка.

– Хасане, скажи́, будь ла́ска, ти вже лі́кар?
– Ні, я ще студе́нт.

вже ≠ ще

– Оле́но, скажі́ть, будь ла́ска, Ви – студе́нтка?
– Ні, я не студе́нтка. Я – лі́кар.

– Тарáсе, скажі́ть, будь ла́ска, Ви – бізнесме́н?
– Ні, я не бізнесме́н. Я – юри́ст.

61. Складіть подібні діалоги.

Як подя́кувати і відповісти́ на подя́ку

– Спаси́бі (Дя́кую).
– Будь ла́ска (Про́шу).

62. Читайте.

– Спаси́бі.	– Дя́кую.
– Будь ла́ска.	– Про́шу.

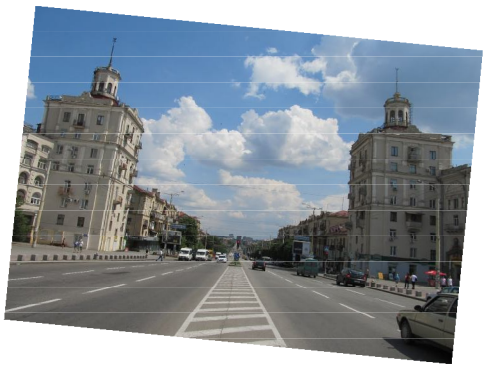
– Скажі́ть, будь ла́ска, зупи́нка тут?
– Так, зупи́нка тут.
– Спаси́бі.
– Будь ла́ска.

– Скажи́, будь ла́ска, де декана́т?
– Декана́т там, кімна́та № 4.
– Дя́кую.
– Про́шу.

– Скажі́ть, будь ла́ска, це мі́сто?
– Так, це Запорі́жжя.
– А що це?
– Це університе́т.
– А там?
– Там стадіо́н.
– Дя́кую!
– Будь ла́ска!

– Скажі́ть, будь ла́ска, за́раз те́пло?
– Ні, за́раз холодно, за́раз зима́.
– Дя́кую!
– Будь ла́ска.

63. Складіть подібні діалоги.

64. Читайте текст.

Мі́сто

Це моє́ мі́сто Запорі́жжя. Тут вокза́л. Там аеропо́рт, заво́д. А це центр. Тут банк, по́шта, шко́ла, університе́т і парк. А там бібліоте́ка, музе́й, стадіо́н та ри́нок. Це проспе́кт Собо́рний. Тут теа́тр, цирк, магази́н, кафе́. А ось моя́ ву́лиця. Тут мій буди́нок та моя́ кварти́ра.

65. Складіть текст «Місто» за малюнками.

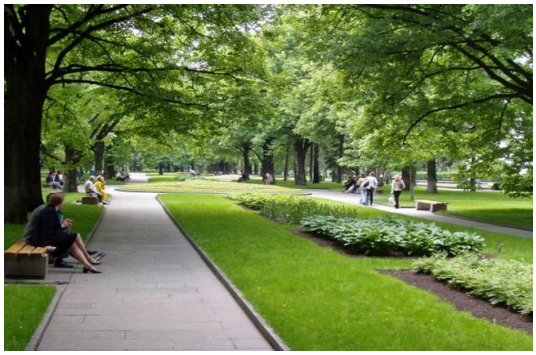

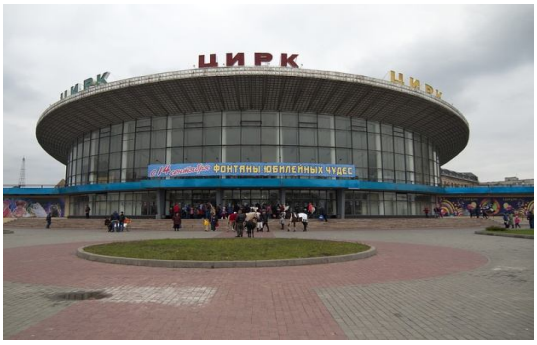

КІНОТЕАТР
ім. МАЯКОВСЬКОГО
КИНОСИСТЕМА

ТЕАТР

ЦИРК
ФОНТАНЫ ЮБИЛЕЙНЫХ ЧУДЕС

РЕСТОРАН
DAKAR

КАВ'ЯРНЯ

ОБЛАСНА ЛІКАРНЯ

АПТЕКА

УКРІНБАНК
Український Інноваційний Банк
REPLYUA

ПОШТА
ПОШТА

Як указа́ти на нале́жність осо́би / предме́та

Це *моя́* ма́ма. Це *твій* буди́нок.

Присві́йні займе́нники: ***мій (моя́, моє́), твій (твоя́, твоє́)***

		Це **я.**
Я	***мій***	Це **мій** підру́чник. (ч.р.)
	моя́	Це **моя́** по́друга. (ж.р.)
	моє́	Це **моє́** фо́то. (с.р.)
		Це **ти.**
Ти	***твій***	Це **твій** телефо́н. (ч.р.)
	твоя́	Це **твоя́** ру́чка. (ж.р.)
	твоє́	Це **твоє́** вікно́. (с.р.)

66. Читайте діалоги.

– Це твій телефо́н?
– Так, це мій телефо́н.

– Це твоя́ кімна́та?
– Так, це моя́ кімна́та.

– Це твоє́ лі́жко?
– Так, це моє́ лі́жко.

– Тут твоя́ краї́на?
– Ні, тут не моя́ краї́на.
– А де твоя́ краї́на?
– Моя́ краї́на там.

– Оле́но, це твій олівéць?
– Ні, це не мій олівéць.

– Кума́ре, це твоя́ ша́пка?
– Ні, це не моя́ ша́пка.

– Хаса́не, це твоє́ я́блуко?
– Ні, це не моє́ я́блуко.

– Це твоє́ мі́сто?
– Ні, це не моє́ мі́сто.
– А де твоє́ мі́сто?
– Моє́ мі́сто там.

67. Працюйте у парах. Запитайте один одного за зразком. Зверніть увагу на варіанти питань і відповідей.

Зразок: – Це твій сік?
– Так мій. (Ні, не мій).

Ува́га! Грама́тика

Хто?	*Чий? (ч.р.)*	*Чия́? (ж.р.)*	*Чиє́? (с.р.)*
я	**мій** (брат, стіл)	**моя́** (сестра́, ру́чка)	**моє́** (фо́то, мі́сце)
ти	**твій** (брат, стіл)	**твоя́** (сестра́, ру́чка)	**твоє́** (фо́то, мі́сце)

68. Читайте.

Це *я*. Це *мій* зо́шит. Це *моя́* ша́пка. Це *моє́* фо́то.
Це *ти*. Це *твій* па́спорт. Це *твоя́* кварти́ра. Це *твоє́* завда́ння.

– Чий це шарф? – Це мій шарф.
– Чия́ це кімна́та? – Це моя́ кімна́та.
– Чиє́ це мі́сце? – Це моє́ мі́сце.

– Чий це словни́к? – Це твій словни́к.
– Чия́ це маши́на? – Це твоя́ маши́на.
– Чиє́ це я́блуко? – Це твоє́ я́блуко.

– Чий це ба́тько? – Це мій ба́тько.

– Чия́ це по́друга? – Це моя́ по́друга.

– Чиє́ це лі́жко? – Це моє́ лі́жко.

– Це твій буди́нок? – Так, це мій буди́нок.

– Це твоя́ роди́на? – Так, це моя́ роди́на.

– Це твоє́ пріз́вище? – Так, це моє́ пріз́вище.

69. Поставте питання: Чий? Чия? Чиє?

Зразок: … це телефо́н? – **Чий** це телефо́н?

1. … це по́суд? 2. … це кни́га? 3. … це ім’я́? 4. … це соро́чка? 5. … це та́то? 6. … це хліб? 7. … це парасо́лька? 8. … це журна́л? 9. … це ма́сло? 10. … це шко́ла? 11. … це ключ? 12. … це ми́ло? 13. … це ла́мпа? 14. … це кіт? 15. … це соба́ка? 16. … це молоко́?

70. Вставте потрібні присвійні займенники.

1. Це **я**. Це … ї́жа. Це … лист. Це … мі́сто.
2. Це **ти**. Це … завда́ння. Це … ва́за. Це … підру́чник.

Ува́га! Грама́тика

Чий? Це **твій** зо́шит?	*Що?* Це твій **зо́шит**?
– Так, **мій**. (Так, це **мій** зо́шит.) – Ні, **не мій**. (Ні, це **не мій** зо́шит.)	– Так, **зо́шит**. (Так, це мій **зо́шит**.) – Ні, **не зо́шит**. Це мій **словни́к**. (Ні, це **не зо́шит**.)

71. Читайте. Звертайте увагу на інтонацію.

– Це **твій** брат?
– Так, це **мій** брат.

– Це твій **брат**?
– Так, це мій **брат** (не друг).

– Це **твоя́** ру́чка?
– Ні, це не **моя́** ру́чка.

– Це твоя́ **сестра́**?
– Ні, це не **сестра́**. Це моя́ **по́друга**.

72. Читайте діалоги , складіть подібні.

– Це твій брат?
– Ні, не мій.

– Це твоя́ роди́на?
– Ні, не моя́.

– Це твоя́ кни́жка?
– Ні, не моя́.

– Це твій брат?
– Ні, це мій друг.

– Це твоя́ роди́на?
– Ні, це моя́ гру́па.

– Це твоя́ кни́жка?
– Ні, це журна́л.

– Чий це оліве́ць?
– Це твій.

– Чие́ це я́блуко?
– Це мое́ я́блуко.

– Чий це брат?
– Це мій брат.

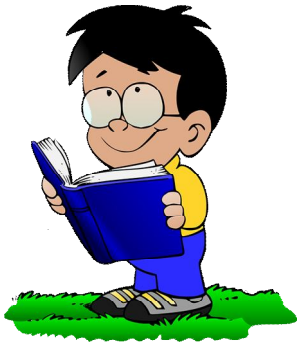
– Чия́ це роди́на?
– Моя́.

– Це твій підру́чник?
– Так, це підру́чник.
– А це?
– Це теж підру́чник.

– Хто це?
– Це мій брат.
– А це?
– Це теж брат.

– Це зо́шит?
– Так зо́шит.
– А це?
– А це журна́л.

73. Читайте.

Це кни́га. Там число́ чоти́ри.
Це шко́ла. Там учи́тель.
Це моя́ су́мка. Тут мій підру́чник, зо́шит та моя́ ру́чка.
Це ша́фа. Там моя́ соро́чка.
Це кав'я́рня. Тут ка́ва і шокола́д.
Це гурто́житок. Там кімна́та но́мер три.
Це ву́лиця. Там дощ.
Це я. Моє́ пр́ізвище Ковале́нко.
Це буди́нок. Там ба́тько, ма́ти та дочка́. За́раз роди́на вдо́ма.

74. Відновіть запитання.

– …?
– Так, університе́т.
– … ?
– Це теж університе́т.

– …?
– Так, л́ікар.
– …?
– Це теж л́ікар.

– …?
– Це школа.
– …?
– А це університе́т.

– …?
– Це аудито́рія.
– …?
– А це буфе́т.

– …?
– Це мій ба́тько.
– …?
– А це брат.

– …?
– Ні, це мій олів'е́ць.
– …?
– Це теж олів'е́ць.

75. Прочитайте. Вкажіть іменники-істоти.

Це аудито́рія. Тут студе́нт. Це кни́жка, зо́шит і ру́чка. Там виклада́ч. А це студе́нтка Мар'я́на. Це моя́ по́друга. Тут до́шка. Там уро́к.

Ось сім'я́. Це мій та́то, моя́ ма́ма, мій брат і моя́ сестра́. Там мій буди́нок. Тут кав'я́рня. Це моя́ кра́їна Украї́на.

76. Прочитайте. Знайдіть іменники-неістоти.

Це мій буди́нок. Тут моя́ кімна́та. Це стіл. Ось ва́за. Тут кв́ітка. А це ша́фа і л́іжко. А там кіт і соба́ка.

Тут гурто́житок. Там їда́льня. За́раз там студе́нт і студе́нтка. Це Наза́р і Оле́на.

Як запита́ти ім'я́ та познайо́митися з осо́бою

– Як тебе́ зва́ти (звуть)?
– Мене́ зва́ти Амі́н.
– Познайо́мтесь, будь ла́ска, це Алі́.
– Ду́же прие́мно.

Хто?	*Як … зва́ти (звуть)?*
я	мене́
ти	тебе́
він	його́
вона́	її́
ми	нас
ви, Ви	вас, Вас
вони́	їх

77. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

ЯК	**мене́** **тебе́** **його́** **її́** **нас** **вас (Вас)** **їх**	зва́ти (звуть)	?

я	**Мене́** зва́ти (звуть) Тара́с.
ти	**Тебе́** зва́ти (звуть) Окса́на?
він	**Його́** зва́ти (звуть) Іва́н.
вона́	**Її́** зва́ти (звуть) Оле́на.
ми	**Нас** зва́ти (звуть) Я́на та Ю́рко.
ви	**Вас** зва́ти (звуть) Фаті́ма і Муа́д?
Ви	**Вас** зва́ти (звуть) Дмитро́ Іва́нович?
вони́	**Їх** зва́ти (звуть) Вару́н і Інді́ра.

78. Читайте діалоги.

– Як Вас зва́ти?
– Мене́ зва́ти Людми́ла.
– А мене́ звуть Лі́за.
– Ду́же прие́мно.

– Як його́ звуть?
– Амі́н.
– А Вас?
– А мене́ зва́ти Карі́на.

– Як її́ зва́ти?
– Її зва́ти Марі́я.

– Іва́не, це хто?
– Це мій брат.
– Як його́ звуть?
– Ві́ктор.

– Тара́се, це хто?
– Це мій виклада́ч.
– Як його́ зва́ти?
– Андрі́й Олекса́ндрович.

– Скажі́ть, будь ла́ска, хто це?
– Це наш дека́н.
– А як його́ зва́ти?
– Його́ зва́ти Іва́н Володи́мирович.
– Спаси́бі.
– Будь ла́ска.

– Мари́но, це хто?
– Знайо́мтесь, будь ла́ска, це моя́ ма́ма.
– Як її́ зва́ти?
– Її́ зва́ти Марі́я Олекса́ндрівна.
– Ду́же прие́мно. А я Іва́н.

– Валі́де, хто це?
– Знайо́мтесь, це моя́ по́друга.
– Як її́ звуть?
– Її́ звуть Ма́рта.
– Ду́же прие́мно! А я – Анто́н.

– Як вас зва́ти?
– Сергій. (Мене́ звуть Серг'і́й.)
– Ду́же прие́мно, а мене́ зва́ти Андрі́й Іва́нович.

– Здра́стуйте! Де лікар?
– Я лі́кар.
– А як Вас зва́ти?
– Мене́ зва́ти І́гор Іва́нович Шевче́нко.
– Ду́же прие́мно!

79. Складіть подібні діалоги.

80. Читайте. Скажіть, як звати Вас.

– Здра́стуйте!
Я – Ю́ля.

– До́брий день!
Я – Ві́ктор.

– Приві́т!
Я – Самі́р.

– Приві́т!
Я – Та́нія.

Як тебе́ зва́ти?

Мене́ зва́ти Фаті́ма.	=	Мене́ звуть Фаті́ма.	=	Моє́ ім'я́ Фаті́ма.
Мене́ зва́ти Джон.	=	Мене́ звуть Джон.	=	Моє́ ім'я́ Джон.
Я – Окса́на.	=	Мене́ зва́ти Окса́на.	=	Мене́ звуть Окса́на.
Я – Тара́с.	=	Мене́ зва́ти Тара́с.	=	Мене́ звуть Тара́с.

Як її́ (його́) ім'я́?

Її́ ім'я́ Каміла. Його́ ім'я́ Радж.

– Як твоє́ ім'я́?	– Як її́ ім'я́?	– Як його́ ім'я́?
– Моє́ ім'я́ Ді́вія.	– Оле́на.	– Вару́н.

81. Вставте займенники: мене, тебе, його, її, нас, вас, їх.

1. Це він. … зва́ти (звуть) Карі́м.
2. Це Ви. … зва́ти (звуть) Оле́на Ві́кторівна.
3. Це ти. … зва́ти (звуть) Сінгх.
4. Це ми. … зва́ти (звуть) Ху́да і Мо́ніка.
5. Це вона́. … зва́ти (звуть) Мари́на.
6. Це вони́. … зва́ти (звуть) Тара́с і Дмитро́.
7. Це я. … зва́ти (звуть) Кума́р.

82. Пишіть запитання.

Зразок: (Ти) – Як тебе́ зва́ти (звуть)?

Я	……?	Він	……?
Ви	……?	Ми	……?
Вона́	……?	Вони́	……?

83. Пишіть запитання.

Зразок: – Її́ зва́ти (звуть) О́льга. – *Як її́ зва́ти (звуть)?*

– Нас зва́ти (звуть) І́гор і Дани́ло. – ……
– Мене́ зва́ти Катарі́на. – ……..
– Його́ зва́ти Наза́р. – ……
– Вас зва́ти Віна́й і Пава́н. – …….
– Тебе́ зва́ти Ю́рій. – …….
– Її́ зва́ти Є́ва. – ……..…….
– Їх́ зва́ти Самі́р і Хулу́д. – …….

84. Познайомтеся, будь ласка, зі студентами Вашої групи.

85. Читайте.

1. Познайо́мтесь, будь ла́ска, це мій брат. Його́ зва́ти Луї́с.
2. Познайо́мтесь, Дми́тре Іва́новичу, це моя́ сестра́. Її́ звуть Му́на.
3. Знайо́мтесь, це Хаса́н і Ле́йла. Це мій друг і моя́ по́друга.
4. Це моя́ роди́на: ма́ма, та́то і брат. Їх звуть Марі́я Петрі́вна, Оле́г Іва́нович і Наза́р.

86. Читайте. Напишіть замість крапок ім'я матері, батька, брата, сестри, друга, подруги.

Це я. Мене́ звуть … . А це моя́ роди́на. Ось мій та́то. Його́ зва́ти … . Це моя́ ма́ма. Її́ звуть … . А це мій брат. Його́ звати … . Це моя́ сестра́. Її́ звуть … . Це мій друг і моя́ по́друга. Їх зва́ти … і … .

87. Відновіть питання. Запишіть їх.

– ……? – Мене́ зва́ти Окса́на Петрі́вна.
– ……? – Мене́ зва́ти Наза́р.
– ……..? – Її́ зва́ти Ѓіта.
– ……..? – Його́ зва́ти Юрко́.
– ……? – Їх зва́ти Луї́с і Па́ола.

Як запита́ти про профе́сію осо́би
– Хто він?
– Він – лі́кар.

88. Читайте. Повторюйте.

Це чоловік.
Він – учёний.

Це жі́нка.
Вона́ – учёна.

Це лі́кар.
Він – лі́кар.

Це лі́кар.
Вона́ – лі́карка.

Це хло́пець і ді́вчина.
Він – студе́нт.
Вона́ – студе́нтка.

Це хло́пець і ді́вчина.
Він – спортсме́н.
Вона́ – спортсме́нка.

На́зви профе́сій

він (ч.р.)	**вона́** (ж.р.)
лі́кар	лі́карка
прові́зор	прові́зорка
фармаце́вт	фармаце́втка
ре́ктор	ре́кторка
дека́н	декане́са
учёний	учёна
викладач	викладачка
студе́нт	студе́нтка
профе́сор	профе́сорка
секрета́р	секрета́рка
завідувач	завідувачка
аспіра́нт	аспіра́нтка
школя́р	школя́рка
вчи́тель	вчи́телька
бібліоте́кар	бібліоте́карка
хі́мік	хімикиня
біо́лог	біологиня
журналі́ст	журналі́стка
спортсме́н	спортсме́нка
арти́ст	арти́стка
інжене́р	інжене́рка
співак	співа**ч**ка
медбра́т	медсестра́
економі́ст	економі́стка
госпо́дар	(домо)господа́рка
худо́жник	худо́жниця
пацієнт	пацієнтка

89. Утворіть назви професій жіночого роду (фемінітиви).

дека́н –	лі́кар –
виклада́ч –	біо́лог –
студе́нт –	профе́сор –
секрета́р –	фармаце́вт –
зві́дувач –	аспіра́нт –
хі́мік –	спортсме́н –
інжене́р –	журналі́ст –
вчи́тель –	медбра́т –

90. Читайте діалоги. Розпитайте студентів групи.

– Це твій друг?
– Так, це мій друг.
– Хто він?
– Він – студе́нт.

– Хто це?
– Це моя́ сестра́.
– Як її́ зва́ти?
– Її́ зва́ти Па́ола.
– Хто вона́?
– Вона́ – домогосподи́рка.

– Це моя́ по́друга.
– Як її́ ім'я́?
– Її́ ім'я́ Амі́на.
– Вона́ – арти́стка?
– Ні, вона́ – студе́нтка.

– Хто твій ба́тько?
– Мій та́то – вчи́тель. А твій?
– А мій – лі́кар.

91. Читайте. Пишіть за зразком. Зверніть увагу на питання.

Зразок: Я спортсме́н. … зва́ти Алі́.
Я спортсме́н. *Мене* зва́ти Алі́.

1. Вона́ – хімики́ня. … зва́ти Окса́на.
2. Я – бізнесме́н. … зва́ти Ві́ктор.
3. Ти – фармаце́вт? … звуть Валі́д?
4. Він – лі́кар. … зва́ти Хаса́н.
5. Вона́ – спортсме́нка. … звуть Я́на.
6. Ми студе́нти. … зва́ти Том і Мустафа́.
7. Ви студе́нти? … звуть Ва́силь та Ахме́д?
8. Вони́ студе́нти. … зва́ти Юрко́ й Оле́г.

92. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– До́брий день!
– Здра́стуйте!
– Ви – Ма́рта?
– Ні, я не Ма́рта.
– А як Вас зва́ти?
– Ме́не зва́ти Ю́сра.
– Ду́же приє́мно. А мене́ Аді́л. Ви – студе́нтка?
– Ні, я – фармаце́втка.

Ахме́д: Усса́мо, скажи́, будь ла́ска, хто це?
Усса́ма: Це моя́ по́друга.
Ахме́д: А як її́ зва́ти?
Усса́ма: Її́ звуть Діа́на.
Ахме́д: А хто вона́?
Усса́ма: Вона́ – журналі́стка.

93. Познайомте нас, як їх звуть і хто вони.

Зразок: Познайо́мтесь, це моя́ ма́ма. Її́ зва́ти Наді́я Тара́сівна. Вона́ – домогосподи́рка.

94. Читайте діалог за ролями, складіть подібний.

– Приві́т!
– Приві́т!
– Мене́ звуть Амі́н. А тебе́?
– А мене́ Том.
– То́ме, ти – студе́нт?
– Так. А ти теж студе́нт?
– Ні, я – спортсме́н. А ось мій друг – студе́нт. Познайо́мтесь, будь ла́ска.
– Я – Мико́ла. Здра́стуйте!

95. Читайте. Перекажіть текст.

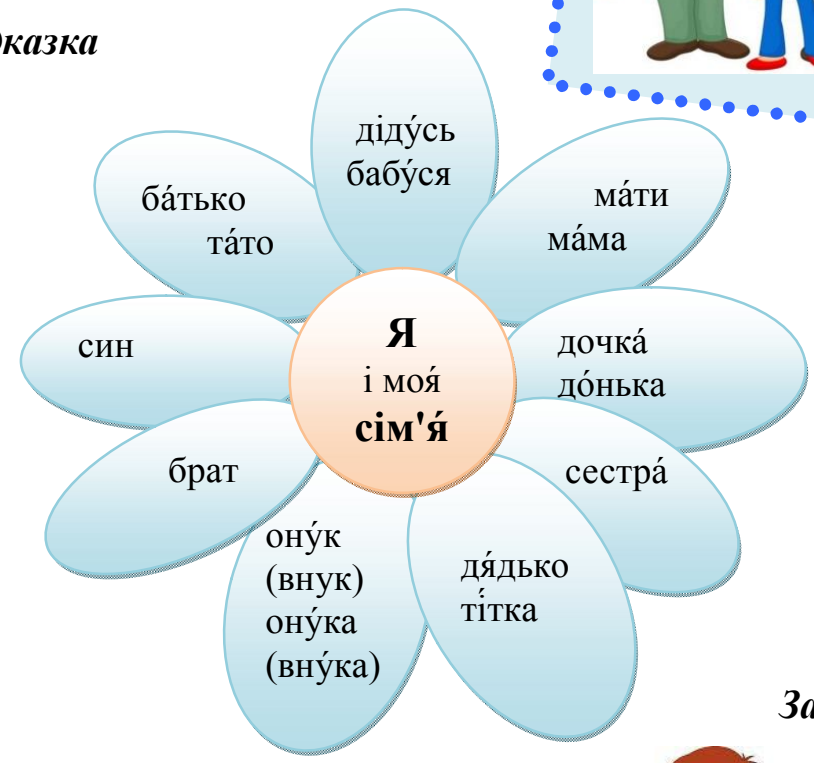
Моя́ роди́на

Мене́ зва́ти Наза́р. Я студе́нт. Я – украї́нець. Украї́на – це моя́ краї́на. Тут моє́ мі́сто Запорі́жжя. Це моя́ ву́лиця, а це мій буди́нок. Тут моя́ сім'я́. Ось мій ба́тько. Його́ зва́ти Петро́ Іва́нович. Він інжене́р. А це моя́ ма́ти. Її́ звуть Іри́на Олекса́ндрівна. Вона́ – викладачка. Це мій брат Тара́с. Він – фармаце́вт. А ось моя́ сестра́ Га́нна. Вона́ теж студе́нтка.

96. Складіть текст про свою родину. Користуйтеся підказкою.

Підказка

Запам'ятайте!

дити́на

ді́ти

Як дізна́тись або повідо́мити про дію

– Що ви ро́бите?
– Я чита́ю.

Дієсло́во

Інфініти́в → *су́фікс* **- ти** → **що роби́ти?** / **що зроби́ти?**

І дієвідмі́на (пе́рша) — **ІІ дієвідмі́на (дру́га)**

Пе́рша дієвідмі́на (- ати / - яти)

*Інфініти́в: чита́**ти**, слу́ха**ти**, ду́ма**ти**, зна́**ти***

Теперішній час

Хто?	Закі́нчення **пі́сля** голосно́го, м'яко́го при́голосного
я	**-ю**
ти	**-єш**
він /вона́	**-є**
ми	**-ємо**
ви, Ви	**-єте**
вони́	**-ють**

Дієслова́ І дієвідмі́ни

	чита́ти (І) **чита́**/ти	**слу́хати (І)** **слу́ха**/ти
я	чита́**ю**	слу́ха**ю**
ти	чита́**єш**	слу́ха**єш**
він	чита́**є**	слу́ха**є**
ми	чита́**ємо**	слу́ха**ємо**
ви	чита́**єте**	слу́ха**єте**
вони́	чита́**ють**	слу́ха**ють**
	Чита́**й**! (ти)	Слу́ха**й**! (ти)
	Чита́**йте**! (ви)	Слу́ха**йте**! (ви)

97. Слухайте. Читайте.

Ма́ти чита́є, а син слу́хає.

- Хто чита́є?

– Я чита́ю.
– Ти чита́єш.
– Іва́н чита́є.
– Ми чита́ємо.
– Ви чита́єте.
– Студе́нти чита́ють.

- Хто слу́хає?

– Я слу́хаю.
– Ти слу́хаєш.
– Валі́д слу́хає.
– Я і Ма́рта слу́хаємо.
– Ви слу́хаєте.
– Ді́ти слу́хають.

Хто?	Закі́нчення
	після з, с, ж, ч, ш, щ, дж
я	**-у**
ти	**-еш**
він /вона́	**-е**
ми	**-емо**
ви, Ви	**-ете**
вони́	**-уть**

писа́ти (І)

писа́/ти **с → ш**

я пишу́
ти пи́шеш
він пи́ше
ми пи́шемо
ви пи́шете
вони́ пи́шуть

Пиши́! (ти)
Пиші́ть! (ви)

Вона́ пи́ше.

– Ти чита́єш?
– Так, я чита́ю.

– Ви чита́єте?
– Ні, ми слу́хаємо.

Ахме́д чита́є, а виклада́ч слу́хає.
Ба́тько і ма́ти чита́ють.
Я чита́ю, а вони́ слу́хають.
Ма́ти чита́є, а ді́ти слу́хають.
Він чита́є, а вона́ пи́ше.
Ахме́д чита́є, Ма́рта слу́хає, а Валі́д пи́ше.
Слу́хайте! Чита́йте! Пиші́ть!

Запам'ята́йте!

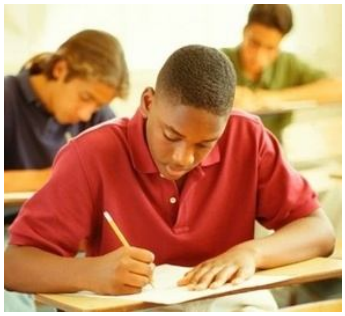
– Що він ро́бить?
– Він чита́є.

98. Що вони роблять?

99. Доповніть діалог дієсловом читати.

– Ти чита́єш?
– Так, я _____.
– А вона́? Вона́ _____?
– Так, вона́ теж _____.
– А ти? Ти _____?
– Так, я бага́то _____.
– А ви? Ви _____?
– Ми _____ ма́ло. А вони́? Вони́ _____?
– Так, вони тако́ж _____.
– Хто чита́є?
– Усі́ чита́ють.

теж = тако́ж

бага́то ≠ ма́ло

100. Складіть речення з дієсловами читати, слухати, писати.

1. Тара́с _____ текст, а студе́нти _____.
2. Виклада́ч _____ діало́г, а ми _____.
3. Ось до́шка. Тут студе́нт _____ сло́во.
4. Ма́ма _____мій лист, а та́то _____.
5. Виклада́ч _____ ре́чення, а студе́нти _____ .

101. Слухайте, повторюйте, читайте.

	ду́мати (І)		**зна́ти (І)**
я	ду́ма**ю**	я	зна́**ю**
ти	ду́ма**єш**	ти	зна́**єш**
він	ду́ма**є**	він	зна́**є**
ми	ду́ма**ємо**	ми	зна́**ємо**
ви	ду́ма**єте**	ви	зна́**єте**
вони́	ду́мають	вони́	зна́**ють**
	Ду́май!		Знай!
	Ду́майте!		Зна́йте!

– Я ду́маю, що…
– Я зна́ю (не зна́ю), що …

– Я ду́маю, що це банк.
– Я зна́ю, що за́раз пере́рва.

– Ви зна́єте, що це?
– Так, я зна́ю. (Ні, я не зна́ю).

– Ви зна́єте, хто це?
– Так, я зна́ю. Це – викладач.

Я зна́ю (не зна́ю),
- хто це.
- що це.
- хто він.
- де зупи́нка.
- чия́ це кни́жка.
- як її́ звуть (зва́ти).

102. Читайте.

– Як Ви ду́маєте, що це?
– Я ду́маю, що це спортза́л.

– Як ти ду́маєш, він – інжене́р?
– Я ду́маю, що він – економі́ст.

– Як Ви ду́маєте, хто він?
– Я ду́маю, що він – лі́кар.

– Як ти ду́маєш, там Анто́н чи Рома́н?
– Я ду́маю, що там Рома́н.

– Як Ви ду́маєте, чий це зо́шит?
– Я ду́маю, що це твій зо́шит.

– Як ти ду́маєш, де апте́ка?
– Я ду́маю, що апте́ка там.

103. Складіть подібні діалоги.

104. Читайте.

– Ти зна́єш, хто це?
– Так, зна́ю. Це мій брат. (Так, я зна́ю, хто це. Це мій брат). Його́ звуть Ахме́д.

– Ви зна́єте, хто вона́?
– Так, я зна́ю. Це Я́на Клочко́ва. Вона́ – спортсме́нка.

– Ви зна́єте, хто він?
– Так, зна́ю. Він – співа́к. Це Святосла́в Вакарчу́к.

– Ти зна́єш, де за́раз ма́ти?
– Так, зна́ю. Ма́ти за́раз удо́ма.

– Ви зна́єте, як її звуть?
– Зна́ю. Її зва́ти Т́іна Ка́роль. (Так, я зна́ю, як її зва́ти. Її зва́ти Т́іна Ка́роль).
Вона́ – співа́чка.

– Ти зна́єш, що це?
– Так, зна́ю. Це сік. (Так, я зна́ю, що це. Це сік).

– Ві́ро, ти зна́єш, де кав'я́рня?
– Ні, не зна́ю. (Ні, я не зна́ю, де кав'я́рня).

– Хто зна́є, що це?
– Ніхто́ не зна́є. (Ніхто́ не зна́є, що це).

– Хто зна́є, чия́ це ру́чка?
– Ніхто́ не зна́є. (Ніхто́ не зна́є, чия́ це ру́чка).

105. Складіть подібні діалоги.

106. Працюйте у парах. Запитайте один одного і дайте відповідь на запитання: Як ти ду́маєш, … ; Ти зна́єш, …

107. Відновіть запитання.

1) – … ?
– Це сім'я́.

2) – … ?
– Це мій планше́т.

3) – … ?
– Це кафе́.

4) – … ?
– Так, він чита́є.

5) – … ?
– Її зва́ти О́льга.

6) – … ?
– Вона́ – хімікиня.

7) – … ?
– Комп'ю́тер тут.

8) – … ?
– Це вче́ний.

Як привіта́тись: – Приві́т! – До́брий ра́нок! До́брого ра́нку!
– Здра́стуйте! – До́брий день! До́брого дня!
– Добри́день! – До́брий ве́чір! До́брого ве́чора!

Як поча́ти розмо́ву: – Як Ви (ти)?
– Як спра́ви? – Ви (ти) як?
– Як Ва́ші (твої́) спра́ви?

Як попроща́тися: – До поба́чення! – На все до́бре!
– До зу́стрічі! – Бува́йте! (Бува́й)!
– До за́втра!

Запам'ята́йте!

– Як спра́ви?	– До́бре. – Непога́но. – Пога́но. – Все гара́зд. – Чудо́во. – Норма́льно.

108. Читайте діалоги.

Іри́на: До́брий день, Іва́не!
Іва́н: Здра́стуйте, Іри́но!
Іри́на: Іва́не, як спра́ви?
Іва́н: Дя́кую, все до́бре, а у Вас?
Іри́на: У ме́не теж.
Іва́н: До поба́чення.
Іри́на: До зу́стрічі.

– Приві́т, Ві́кторе!
– Приві́т, Марі́є!
– Як спра́ви?
– До́бре. А у те́бе?
– Дя́кую, норма́льно.
– Бува́й.
– До за́втра.

– Добри́день, О́льго Іва́нівно!
– Здра́стуйте, Андрі́ю Миха́йловичу!
– Як спра́ви?
– Спаси́бі, до́бре. А як Ви?
– Дя́кую, все гара́зд.
– До поба́чення!
– На все до́бре!

– Здра́стуй, Оле́же!
– Приві́т, Тетя́но!
– Як спра́ви?
– Все гара́зд. А ти як?
– Дя́кую, до́бре.
– До зу́стрічі!
– Бува́й!

– До́брий день, Оле́но!
– Здра́стуй, Андрі́ю!
– Як твої́ спра́ви?
– Непога́но. А ти як? До́бре?
– Так, до́бре.
– Бува́й!
– До за́втра!

– До́брий день, Ма́рто!
– Добри́день, Вали́де, добри́день, Алі́!
– Як спра́ви, Ма́рто?
– Чудо́во! А як ва́ші?
– Теж до́бре. За́раз уро́к.
До поба́чення, Ма́рто!
– Бува́йте!

109. Читайте діалоги. Який малюнок відповідає якому діалогу?

1.

2.

3.

4.

А)
– Приві́т! Як спра́ви?
– Приві́т! Все гара́зд. А ти як?
– Спаси́бі, до́бре.

Б)
– До зу́стрічі, Марі́є!
– Бува́й, Анто́не.

В)
– Здра́стуйте, Ні́но Тара́сівно!
– До́брий день, Наза́ре Іва́новичу!

Г)
– До́брий день, Лари́со Микола́ївно!
– До́брий день. Як спра́ви, То́ме?

110. Складіть діалоги до малюнків.

ВИКОНАЙ САМ!

--- Урок 3 ---

1. Читайте слова, зверніть увагу на роль апострофа.

сім’я́ — пáм’ять
п’ять — комп’ю́тер
ім’я́ — м’яки́й

2. Вставте, де потрібно, м'який знак чи апостроф. Розташуйте слова у 3 колонки: у першу з апострофом, у другу – з м'яким знаком, у третю без м'якого знака і без апострофа.

з апóстрофом ***’***	***з м'якúм знáком*** ***ь***	*без* ***ь,*** *без* ***’*** ***–***

Слова: аудито́р…ія, ба́т…ко, парасо́л…ка, сім…я́, св…я́то, комп…ю́тер, столи́ц…я, іноземец…, скл…я́нка, лікáрн…я, л…юди́на, ім…я́, кав…я́рня, пі́сн…я, украї́нец…, Мар…я́на, м…я́со, філ…м, с…ого́дні.

3. Напишіть :

синоніми	**антоніми**
ма́па =	так ≠
буди́нок =	там ≠
бу́ква =	бага́то ≠
сім'я́ =	те́пло ≠
та́то =	зима́ ≠
і =	вона́ ≠
приві́т =	ніч ≠
кафе́ =	весна́ ≠

4. Напишіть подані слова орфографічно.

[кавйарн'я],[імйа], [компйуте^{и}р], [бат'ко], [ден'], [сіл'], [л'удина], [завдан:'а], [ос'],[вулиц'а], [відповідь], [ди^{е}тина].

5. Пишіть -и- чи -е-.

Ч…сло́, прі́зв…ще, но́м…р, т…а́тр, т…лефо́н, зо́ш…т, універс…те́т, ауд…то́рія, с…стра́, л…мо́н, фе́рм…р, бізн…сме́н, д…ка́н, інж…не́р, ву́л….ця.

6. Пишіть словами цифри 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

7. Розподіліть слова у дві колонки за зразком.

Хто це?	Що це?

Слова́: аудито́рія, ви, мі́сто, ру́чка, ка́ва, по́друга, стіле́ць, шокола́д, ша́фа, молоко́, сік, ма́сло, я, брат, ву́лиця, пита́ння, виклада́ч, до́шка, завда́ння, лі́кар, студе́нт, ми, роди́на, батьки́, дочка́, комп'ю́тер, ім'я́, прі́звище, інжене́р, дека́н, маши́на, зо́шит, підру́чник, соро́чка, друг, гурто́житок, воно́.

8. Складіть речення за зразком.

Зразок: Це моя́ ма́ти. Це твоя́ ру́чка.

мій, моя́, мо́є	ру́чка, олів**е́**ць, су́мка, клас, ім'я́, прі́звище, фо́то, гру́па, підру́чник, університе́т, лі́кар, друг, виклада́ч, мі́сто, ву́лиця, та́то, сестра́.
твій, твоя́, тво́є	завда́ння, хліб, кни́га, брат, роди́на, мі́сце, син, стіл, зо́шит, ша́фа, краї́на, соба́ка, я́блуко, по́друга, буди́нок, лі́жко.

9. Дайте варіанти відповіді на питання, враховуючи повноту діалогу.

– Іри́на, це твоя́ роди́на?
– … а)
б)
в)
г)

– Як твоє ім'я́?
– … а)
б)

– Фаріде́, це твоя́ соро́чка?
– … а)
б)
в)
г)

– А це?
– … а)
б)
в)
г)

10. Напишіть ім'я та прізвище декана і вашого викладача.

_____

_____

11. Складіть діалоги за зразком.

– Дени́се, це хто?
– Це мій брат. Він – студе́нт.
– А як його́ зва́ти?
– Його́ зва́ти Наза́р.
– Ду́же прие́мно, Наза́ре! А я Мико́ла. (А мене́ зва́ти Мико́ла).

12. Заповніть таблицю реченнями з відомими вам дієсловами:

Хто?	*Що ро́бить?*
Алі́	чита́є
…	…

13. Складіть і запишіть діалог за зразком з дієсловами *чита́ти, слу́хати, ду́мати, зна́ти, писа́ти.*

– Алло́! Я слу́хаю.
– Здра́стуй, Вале́ріє! Це Марі́я.
– Приві́т!
– Вале́ріє, ти за́раз чита́єш?
– Так, я чита́ю. А ти?
– Я теж чита́ю. Вале́ріє, а ти зна́єш, де за́раз О́тман?
– Ні, не зна́ю.
– Дя́кую. Бува́й!
– До поба́чення!

14. Напишіть про вашу сім'ю, хто ви.

Зразок: Я – студе́нт.

Та́то. Він –
Ма́ма. Вона́ –
Брат. Він –
Сестра́. Вона́ –

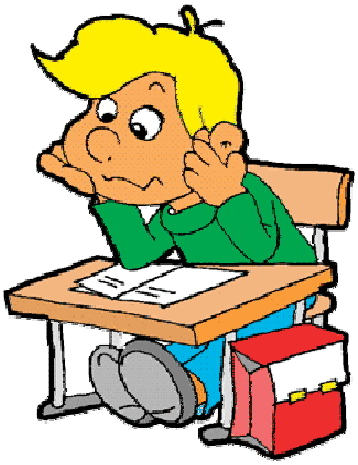
15. Читайте і пишіть.

1. Я домогосподá́рка. … зва́ти Марі́я Іва́нівна.
2. Ти студе́нт? … зва́ти Самі́р?
3. Він бізнесме́н. … зва́ти Назáр.
4. Вона́ фармаце́втка. … зва́ти Ма́рта.
5. Ми арти́сти. … зва́ти Том і Джон.
6. Ви спортсме́ни? … зва́ти Ві́ктор та Сергі́й?
7. Це дека́н і викладá́ч. … зва́ти Дмитро́ Іва́нович і Олекса́ндр Оле́гович.

16. Вставте потрібні займенники.

1. Що … чита́єте? – … чита́ємо діало́г.
2. … чита́єш? – Так, … чита́ю.
3. … зна́єте, хто це?
4. … дума́є, що це твій па́спорт.
5. … слу́хаємо текст.
6. За́раз … пишу́ дикта́нт.

17. Дайте заперечну відповідь.

1. Ви чита́єте?
2. Самі́р за́раз чита́є?
3. Ти пи́шеш?
4. Вони́ бага́то чита́ють?
5. Вона́ слу́хає?
6. Вони́ слу́хають?
7. Він зна́є, хто це?

18. Утворіть складні речення.

Зразок: Я знаю. Це музей. – *Я знаю, що це музей.*

1. Дека́н зна́є. Це студе́нт.
2. Секрета́рка зна́є. Па́спорт тут.
3. Виклада́ч зна́є. Студе́нти слу́хають.
4. Бібліоте́карка ду́має. Кни́га там.
5. Ба́тько ду́має. Син чита́є.

19. Дайте ствердувальну відповідь.

1. Ви зна́єте, хто це? – … .
2. Ви зна́єте, що це? – … .
3. Ти пи́шеш? – … .
4. Ви чита́єте? – … .
5. За́раз Му́на слу́хає? – … .

Словни́к
Уро́к 3

-а-	До́брий день!	ли́пень	ру́чка
анто́нім	До́брий ве́чір!	листопа́д	**-с-**
апо́строф	До́брий ра́нок!	люди́на	свя́то
аспіра́нт	домогосподи́рка	лю́тий	середа́
-б-	дочка́	**-м-**	се́рпень
батьки́	до́шка	ма́ло	сино́нім
бе́резень	дощ	мі́сяць	сіль
бібліоте́кар	друг	матема́тика	слу́хати
бізнесме́н	дружи́на	маши́на	соро́чка
біоло́гія	Ду́же прие́мно	м’я́со	стадіо́н
Бува́й(те)	ду́мати	**-н-**	стіле́ць
будь ла́ска	дя́кую	На все до́бре!	столи́ця
-в-	**-е-**	неді́ля	сторі́нка
вали́за	екску́рсія	непога́но	суб́ота
ве́ресень	**-ж-**	норма́льно	сьогóдні
весна́	жі́нка	**-о-**	**-т-**
вже (уже)	жо́втень	окуля́ри	твердий
викладач	журна́л	олі́вець	теж
вівто́рок	**-з-**	о́сінь	ти́ждень
ві́дповідь	завда́ння	ось	тра́вень
ві́за	за́втра	**-п-**	**-у-**
все гара́зд	Запорі́жжя	па́м’ять	усі
вірш	зва́ти	парасо́лька	учений (вчений)
ву́лиця	знайо́митися	па́спорт	учитель (вчитель)
- г-	зна́ти	пита́ння	**-ф-**
годи́на	зо́шит	підру́чник	фармаце́вт
господа́рка	**-і-**	планше́т	фе́рмер
гро́ші	ім’я́	по́верх	фі́зика
гру́день	інжене́р	полікліні́ка	**-х-**
гурто́житок	іноземець	понеді́лок	хі́мія
-д-	інформа́тика	пора́ ро́ку	хо́лодно
дека́н	**-к-**	по́тім	**-ч-**
день	кав’я́рня	по́шта	чай
діало́г	кві́тень	пріз́вище	че́рвень
До за́втра!	кві́тка	проба́чте	четве́р
До зу́стрічі!	комп’ю́тер	п’я́тниця	чий (чия́,чиє́)
До поба́чення!	**-л-**	**-р-**	число́
до́брий	лі́жко	ре́ктор	чита́ти

чудо́во	**-щ-**		
-ш-	що?		
ша́пка	щодня́		
шарф	**-я-**		
шко́ла	як?		
школя́р	Як спра́ви?		
шокола́д			

Українська мова

УРОК 4

1	• Як вимовляти українські звуки: [дж], [дз]
2	• Як указати на множину осіб / предметів *Ахмед і Марта – студенти.*
3	• Як з'ясувати належність особи / предмета *– Чий це шарф?* *– Це мій шарф.*
4	• Як охарактеризувати особу/предмет *Це новий будинок.*
5	• Як указати на порядок предметів при рахунку *– Котрий? – Перший, другий, третій ...*
6	• Як указати на об'єкт *цей ≠ той*
7	• Як дізнатися або повідомити про дію: *– Що ти робиш?* *– Я відпочиваю.*
8	• Як скласти просте речення (S+P)

-----УРОК 4 (чотири)-----

(Четвертий урок)

1. Дайте відповіді на запитання.

– Хто ти?
– Як тебе́ зва́ти?
– Хто твій ба́тько?
– Як його́ ім'я́?
– Хто твоя́ ма́ти?
– Як її́ зва́ти?
– Це твій друг? Як його́ звуть?
– Це стіл. Що тут?
– Там ша́фа. Що там?
– Студе́нт чита́є?

Як вимовля́ти украї́нські зву́ки [дж], [дз]

2. Слухайте. Повторюйте. Читайте.

Дж	[дж]

Дз	[дз] [дз']

джа-дза	дза-ца	**[дж]**	Це ма́сло, а це джем.
джу-дзу	дж-чж	**джем**	Це мій чай, а це бато́н і джем.
		джи́нси	Мій ба́тько – ме́неджер.
		ме́неджер	Це джи́нси.
дже-дзе		**[дз]**	
		дзе́ркало	Це кімна́та. Тут дзе́ркало.

дзе́ркало

дже́м

джи́нси

Повторіть!

М’які приголосні
перед
я, ю, є, і, ь

3. Читайте. Зверніть увагу на м'якість приголосних.

[т'] :	тя, тю, тє, ті, ть	статт**я́**, ст**і**л, п'ят**ь**, ба́т**ь**ко, Тет**я́**на
[д'] :	дя, дю, дє, ді, дю, дь	д**я́**кую, стад**і**о́н, д**і́**ти, буд**ь** ла́ска, ві́дповід**ь**
[л'] :	лі, ль	л**і́**то, л**і**кар, вал**і́**за, л**і**ки, учи́тел**ь**
[н'] :	ня, ню, нє, ні, нь	лі́кар**н**я, пита́н**н**я, **Н**і́на, у**н**іверсите́т, Д**н**іпро́, у́чен**ь**, ден**ь**
[ц′] :	ці, ця, цю, ць	полі́**ц**ія, іноземе**ць**, ву́лиц**я**, столи́**ц**я
[с′] :	ся, сю, сі, сь	**с**іль, так**с**і́, **с**ьогóдні, ос**ь**
[з′] :	зя, зю, зі, зь	дру́**з**і, бли́**з**ько
[р′] :	рі, ря, рю	пр**і́**звище, р**і́**дний

4. Знайдіть та поясніть м’які приголосні у словах.

Мі́сто, ба́тько, Ні́на, де́в’ять, норма́льно, свя́то, пі́сня, дівчина, олів**е́**ць, холоди́льник, шість, дім, стіл, лю́ди.

5. Читайте. Складіть запитання до кожного речення.

Це стадіо́н. Тут ді́ти і батьки́.
Це аудито́рія но́мер шість. Тут уро́к. За́раз чита́ння.

Повторі́ть!

Пом′я́кшені при́голосні перед [і]

[б –б′] авто́бус – бі́ль
[п –п′] гру́па – пі́сня
[в –в′] вода́ – ві́дповідь
[м –м′] му́зика – мі́сто
[ф –ф′] буфе́т – фі́зик
[ж –ж′] друж́ина – ж́інка
[ч –ч′] чолові́к – ве́чір
[ш –ш′] зо́шит – гро́ші
[г –г′] кни́га – гіта́ра
[к –к′] Ки́їв – кіно́
[х –х′] хо́лодно – вхід

6. Читайте. Напишіть текст напам'ять.

Познайо́мтеся, будь ла́ска, це роди́на Шевче́нків. Це чолові́к. Його́ звуть Андрі́й Миха́йлович. Він лі́кар. А це дружи́на Ні́на Іва́нівна. Вона́ вчи́телька. Це ді́ти. Ось син. Його́ зва́ти Петро́. Він музика́нт. І це теж син Рома́н. Він школя́р. А це дочка́. Її́ зва́ти Ири́на. Вона́ студе́нтка.

7. Дайте ствердже́вальну відповідь.

1. Це твій журна́л?
2. Це твоя́ су́мка?
3. Це твоє́ фо́то?
4. Це твій брат?
5. Це твоя́ по́друга?
6. Це твоє́ мі́сто?

8. Додайте іменник.

Я → **мій …**, **моя́ …**, **моє́ …**

Ти → **твій …**, **твоя́ …**, **твоє́ …**

Ува́га! Грама́тика

Ми → **наш** університе́т (ч.р.), **на́ша** аудито́рія (ж.р.), **на́ше** мі́сто (с.р.)

Ви → **ваш** клас (ч.р.), **ва́ша** група (ж.р.), **ва́ше** ім'я́ (с.р.)

9. Читайте.

наш парк	наш дека́н	ваш викладач	ваш буди́нок
на́ша краї́на	на́ша по́друга	ва́ша роди́на	ва́ша кімна́та
на́ше фо́то	на́ше молоко́	ва́ше пріз́вище	ва́ше вікно́

10. Читайте. Зверніть увагу на інтонацію.

а) Це на́ше мі́сто. Це наш буди́нок. Це наш університе́т. На́ше вікно́. Це на́ша гру́па. Це на́ша бібліоте́ка.

б) Це ва́ше мі́сто? Це ваш буди́нок? Це ваш університе́т? Це ва́ше вікно́? Це ва́ша гру́па? Це ва́ша бібліоте́ка?

11. Читайте діалоги.

– Оле́но Іва́нівно, це Ва́ша ма́ти?
– Так, це моя́ ма́ма.

– Рома́не, це ваш дека́н?
– Так, це наш дека́н.

– Де ва́ша сестра́?
– Вона́ вдо́ма.

– Скажі́ть, будь ла́ска, це ваш університе́т?
– Так, це наш університе́т.

– Назаре, це ваш спортза́л?
– Так, це наш спортза́л.

– Де ва́ша аудито́рія?
– На́ша аудито́рія там.

– Це Наза́р. Він ваш друг?
– Так, Наза́р наш друг.

– Це Ма́рта. Вона́ Ва́ша сестра́?
– Так, Ма́рта – моя́ сестра́.

12. Складіть подібні діалоги.

13. Закінчіть речення.

1. Це на́ша … . 2. Це ва́ша … . 3. Це наш … . 4. Це ваш … . 5. Це на́ше … . 6. Це ва́ше … .

Слова: мі́сто, маши́на, ву́лиця, друг, фо́то, сім’я́, гру́па, шко́ла, журна́л, кімна́та, викладач, аудито́рія, університе́т, по́суд, гурто́житок, буди́нок.

14. Працюйте у парах. Запитайте і дайте відповіді на запитання один одного, використовуючи слова наш, ваш.

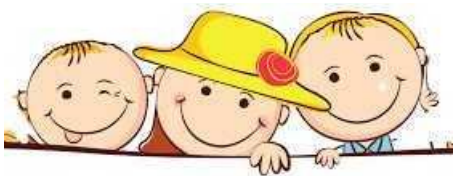
Зразок: – Це *ва́ша* аудито́рія?
– Так, це *на́ша* аудито́рія.

Як указа́ти на множину́ осі́б або предме́тів

Ахме́д і Ма́рта – студе́нти.

Множина́ име́нників

Чолові́чий рід 	
1) □ → **- и**	студе́нт _ – студе́нт**и** телефо́н _ – телефо́н**и**
2) **- й → - ї**	музе́й – музе́**ї**
3) ***пі́сля*** **ж, ш, ч, щ, ь, ар → - і**	ніж – ноже́**і** день – дн**і** това́риш – товариш**і́** лі́кар – лікар**і́** ключ – ключ**і́** дощ – дощ**і́**
4) **- о → - и**	ба́тько – батьк**и́**
Жіно́чий рід 	
1) **- а → - и**	студе́нтк**а** – студе́нтк**и** кімна́т**а** – кімна́т**и**
2) **- я → - і**	ву́лиц**я** – ву́лиц**і**
3) **- ’я**, **- ія** } **- ї**	сім’**я́** – сі́м’**ї** аудито́рі**я** – аудито́рі**ї**
4) ***пі́сля*** **ж, ш, ч, щ, ь → - і**	пло́**щ**а – пло́**щ**і ві́дповідь – ві́дповід**і**
Сере́дній рід 	
1) **- о → - а**	вікно́- вік**на** я́блук**о** – я́блук**а**
2) **- е → - я**	мі́сц**е** – місц**я́**
3) **- я → - я**	пита́нн**я** – пита́нн**я**
4) ***пі́сля*** **ж, ш, ч, щ → - а**	пр**і́**звищ**е** – пр**і́**звищ**а**

Запам'ятáйте!

Тíльки однинá:		
він:	**вонá:**	**воно́:**
хліб	водá	молокó
мед	сіль	м'я́со
цу́кор	погóда	кафé
чай	кáва	кінó
шоколáд	Украї́на	какáо
		таксí
		фóто
		волóсся
		метрó

Тíльки множинá:
вони́:
окуля́ри
двéрі
батькú
лí́ки
грóші
джúнси
штанú
Карпáти

Запам'ятáйте!

Однинá		**Множинá**
людúна	→	лю́ди
дитúна	→	дí́ти
ім'я́	→	імена́
дí́вчина	→	дівчáта
мáти	→	матерí́

Увáга!

Змíна голосни́х			*Змíна при́голосних*		
однинá		**множинá**	**однинá**		**множинá**
-і-	→	**-о-**	**-г-**	→	**-з-**
стíл		стóлú	друг		дрýзі
вíн		вонú			
кíт		котú	**-к-**	→	**-ч-**
рíк		рокú	óко		óчі
нíч		нóчі			
нíс		носú	**-д-**	→	**-ж-**
нíж		ножí́	тúждень		тúжні
сік		сóки			
-і-	→	**-е-**			
рíч		рéчі			

Запам'ятáйте!

Змíна голосни́х	
-о- → ~~**-о-**~~	
буди́н**о**к	буди́**нк**и
зраз**ó**к	зра**зк**и́
гуртóжит**о**к	гуртóжи**тк**и
понеді́л**о**к	понеді́**лк**и
-е- → ~~**-е-**~~	
д**е**нь	д**н**і
іноземе́ц**ь**	іноземе́**м**ці
олів**е́**ць	олі**вц**і́
стіл**е́**ць	сті**ль**ці́
хлóп**е**ць	хлó**п**ці
пáл**е**ць	па**ль**ці

Змíна нáголосу		
вікнó	→	вíкна
дочкá	→	дóчки
пíсня	→	пісні́
мíсто	→	містá
сестрá	→	сéстри
сéрце	→	серця́
свя́то	→	святá
селó	→	сéла
слóво	→	словá

Порівня́йте!

календáр

календарí

чáшка

чáшки

квíтка

квíти

лі́кар

лікарі́

музе́й

музе́ї

ви́шня

ви́шні

пло́ща

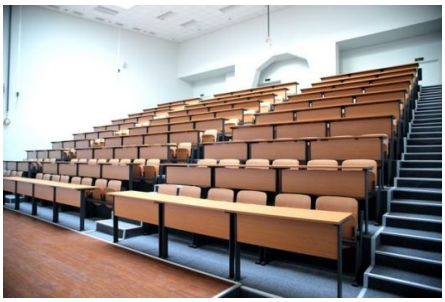
пло́щі

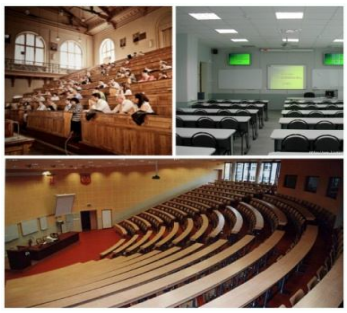
лі́жко

лі́жка

аудито́рія

аудито́рії

Україна

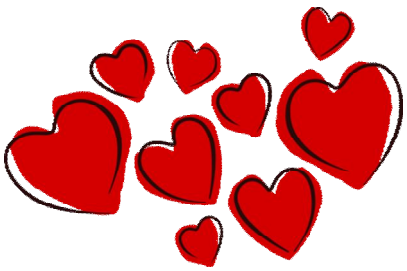
сло́во

книга
театр

слова́

се́рце

серця́

Шевченко

прі́звище

Шукін
Куш
Макаренко

прі́звища

Їх звуть Богдан і Олена.

ре́чення

- Га́нно, хто це?
- Це мій брат І́гор.

ре́чення

Запам'ятáйте!

Однинá	Множинá
óко	óчі (*але* 2,3,4 óка)
плечé	плéчі (*але* 2, 3, 4 плечá)
ім'я́	імена́ (*але* 2, 3, 4 і́мені)
дíвчина	дівчáта (*але* 2, 3, 4 дíвчини)
людúна	лю́ди (*але* 2, 3, 4 людúни)

15. Утворіть форми множини іменників. Напишіть за зразком.

Зразок: Стіл – столи́.

Слова: дружúна, чоловíк, жíнка, сúн, підру́чник, ім'я́, олівéць, вікнó, пíсня, кімнáта, мíсто, дíвчина, шáфа, свя́то, стíл, декáн, деканáт, комп'ю́тер, дочкá, аудито́рія, мóва, родúна, мíсце, завдáння, дóшка, гурто́житок, журнáл, шарф, шáпка, сорóчка, столúця, музéй, книгá, зуб, ногá, рукá, óко, годúнник, телефóн, викладáч, пáспорт, адрéса, день.

16. Читайте. Укажіть іменники у множині. Здогадайтеся про значення нових слів за контекстом.

1. Мáма і тáто – це батькú.
2. Чоловíк, дружúна і дíти – це сім'я́.
3. Ашóт і Тамáра – це дíти.
4. Олéна і Андрíй – студéнти.
5. Це аптéка. Там лíки.
6. Це стадіóн. Тут спортсмéни.
7. Це рéчі: сýмка, телефóн, шарф і шáпка.
8. Ось бібліотéка.Тут книги, словникú та підру́чники.
9. Ось крамни́ця. Там фру́кти, чай, кáва, батóн, водá.
10. Це магазúн. Тут проду́кти: хліб, м'я́со, молокó, сир, фру́кти.

17. Читайте. Напишіть слова, подані в дужках, у множині. Незнайомі слова дивіться у словнику.

1. Тут мій університéт. Там (аудито́рія, викладáч, студéнт).
2. Це стіл. Тут (зóшит, підру́чник, ру́чка, олівéць, словни́к, завдáння).
3. Тут нáша аудито́рія. Ось (дóшка, стіл, столéць, вікнó, шáфа).
4. Це рéчі: (валíза, квитóк, сýмка, гро́ші, телефóн).
5. Це мíсто. Тут (магазúн, музéй, теáтр, банк, бібліотéка, лікáрня, аптéка, кафé, стадіóн).
6. Це кýхня. Тут пóсуд: (склянка, чáшка, тарíлка, лóжка, видéлка, ніж).
7. Це холодúльник. Там проду́кти: (сир, молокó, м'я́со, ри́ба, фрукт).

18. Дивіться на малюнки, скажіть, що або хто це.

Ахмед

Муна
Варун
Патрік

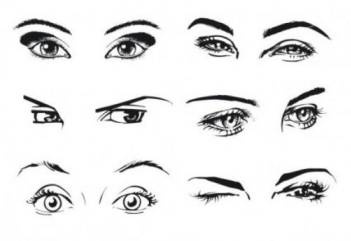

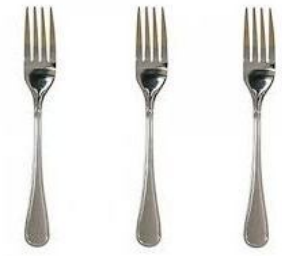

Як з'ясува́ти нале́жність осо́би / предме́тів

– Чий це шарф?
– Це мій шарф.

Присві́йні займе́нники

Хто?	***Чий?*** **(він)**	***Чия́?*** **(вона́)**	***Чиє́?*** **(воно́)**	***Чиї́?*** **(вони́)**
я	**мій** *(сир)*	**моя́** *(ри́ба)*	**моє́** *(ма́сло)*	**мої́** *(фру́кти)*
ти	**твій** *(сир)*	**твоя́** *(ри́ба)*	**твоє́** *(ма́сло)*	**твої́** *(фру́кти)*
він	**його́** *(сир)*	**його́** *(ри́ба)*	**його́** *(ма́сло)*	**його́** *(фру́кти)*
вона́	**її́** *(сир)*	**її́** *(ри́ба)*	**її́** *(ма́сло)*	**її́** *(фру́кти)*
ми	**наш** *(сир)*	**на́ша** *(ри́ба)*	**на́ше** *(ма́сло)*	**на́ші** *(фру́кти)*
ви	**ваш** *(сир)*	**ва́ша** *(ри́ба)*	**ва́ше** *(ма́сло)*	**ва́ші** *(фру́кти)*
вони́	**їхній** *(сир)*	**їхня** *(ри́ба)*	**їхнє** *(ма́сло)*	**їхні** *(фру́кти)*

19. Читайте.

1. Це друг. Його́ зва́ти Васи́ль. Це ***його́*** фо́то. Тут ***його́*** ма́ма і та́то, брати́ та се́стри.
2. Це по́друга, її́ зва́ти Марі́я. Це ***її́*** фо́то. Тут ***її́*** ма́ма та ***її*** брат.
3. Мене́ зва́ти Фаті́ма. Це ***моє́*** фо́то. Тут ***мої́*** син і чолові́к.
4. Тут студе́нти. А це ***їхня*** аудито́рія та ***їхній*** викладач Петро́ Іва́нович.
5. Це ми. Тут ***на́ше*** фо́то. Це ***на́ша*** гру́па. Це ми і ***на́ші*** товариші́.
6. Це ***на́ше*** мі́сто Запорі́жжя. Тут рі́ка Дніпро́ і міст. Там о́стрів Хо́ртиця.
7. Це Назар і Га́нна. Вони́ студе́нти. Це ***їхній*** гурто́житок та ***їхні*** кімна́ти.
8. Чиї́ це ре́чі, ***ва́ші***? Тут ***ваш*** телефо́н, ***ва́ша*** ша́пка та ***ва́ші*** джи́нси.

20.Слухайте. Повторюйте. Читайте.

– **Чий** це друг? – Це ***мій*** (***твій, йогó, її, наш, ваш, їхній***) друг.
– **Чия́** це аудито́рія? – Це ***моя́*** (***твоя́, йогó, її́, на́ша, ва́ша, їхня***) аудито́рія.
– **Чиє́** це я́блуко? – Це ***моє́*** (***твоє́, йогó, її́, на́ше, ва́ше, їхнє***) я́блуко.
– **Чиї́** це олівці́? – Це ***мої́*** (***твої́, йогó, її́, на́ші, ва́ші, їхні***) олівці́.

21. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: – *Чий* це сир? (я)
– Це *мій* сир.

1. Чий це зо́шит? (я) 2. Чия́ це ша́фа? (ти) 3. Чиє́ це ма́сло? (вона́) 4. Чий це шарф? (він) 5. Чиє́ це фо́то? (ми) 6. Чия́ це по́друга? (вони́) 7. Чия́ це ру́чка? (я) 8.Чия́ це сестра́? (він) 9. Чиї́ це гро́ші? (вони́) 10. Чиє́ це лі́жко? (вона́) 11. Чиє́ це мі́сце? (ти) 12. Чиї́ це ре́чі? (ми)

22. Складіть запитання до речень.

Зразок: Це я́блуко. – *Чиє́* це я́блуко?

1. Це шокола́д. 2. Це проду́кти. 3. Це завда́ння. 4. Це лі́ки. 5. Це кімна́та. 6. Це мі́сто. 7. Це слова́. 8. Це чай. 9. Це ка́ва. 10. Це како́. 11. Це ва́за. 12. Це лі́кар. 13. Це вали́за. 14. Це вірш. 15. Це ма́сло. 16. Це комп'ю́тер. 17. Це годи́нник. 18. Це се́стри. 19. Це ключі́. 20. Це лимо́ни. 21. Це ім'я́. 22. Це я́блука. 23. Це па́спорт.

23. Підберіть відповідні присвійні займенники.

1. Це **я**. Це … мі́сто Запорі́жжя. Це … гурто́житок. Це … кімна́та. Це … дру́зі.
2. Це **ти**. Це …соро́чка. Це … телефо́н. Це … лі́жко. Це … джи́нси. Це …мі́сто Ки́їв.
3. Це **він.** Він студе́нт-іноземець. Це … університе́т. Це … аудито́рія. Це … мі́сто Кі́то. Це … гро́ші.
4. Це **вона́**. Вона́ Оле́на Ковале́нко. Це … пріз́вище. Це … ві́за. Це … мі́сто Дніпро́.
5. Це **ми**. Ми спортсме́ни. Це … стадіо́н. Це … гру́па. Це … мі́сто Ха́рків. Це … ре́чі.
6. Це **ви**. Ви арти́сти. Це … зал. Це … режисе́р. Це … ро́лі.. Це … сце́на. Це … мі́сто Полта́ва.
7. Це **вони́**. Це Андрі́й і Оле́на. Це … буди́нок. Це … кварти́ра. Це … ді́ти. Це … фо́то. Це … мі́сто Львів.

24. Розпитайте студентів групи, чиї це речі. Використовуйте знайомі слова.

Зразок: – Ахме́де, це твій зо́шит?
– Ні, це не мій зо́шит.
– А чий?
– Це її́ зо́шит.

25. Читайте діалоги. зверніть увагу на інтонацію та на зміну займенників у запитаннях і відповідях. Складіть подібні.

– Це твій друг?
– Так, це мій друг.

– Це твій друг?
– Так, це мій друг.

– Па́тріку, це твоя́ ру́чка?
– Так, це моя́ ру́чка.

– Каміло, це твоя́ по́друга?
– Ні, це не по́друга, це моя́ сестра́.

26. Складіть питання до виділених слів.

1. Це ***твоя́*** дівчина.
2. Це ***моя́*** сестра́.
3. Це ***її́*** друг.
4. Це ***його́*** поми́лка.
5. Це ***їхня*** кварти́ра.
6. Це ***ва́ші*** гро́ші.
7. Це ***на́ше*** пита́ння.
8. Це ***твої́*** окуля́ри.
9. Це ***його́*** кав'я́рня.
10. Це ***її́*** мі́сто.
11. Це ***твій*** текст.
12. Це ***їхній*** теа́тр.
13. Це ***мій*** діду́сь.
14. Це ***на́ша*** пло́ща.
15. Це ***ва́ша*** парасо́лька.

1. *Чия́* це дівчина?
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____

27. Закінчіть речення.

Зразок: Це мій … . Це мій *словни́к*.

1. Це мій … . 2. Це моя́ … . 3. Це моє́ … . 4. Це мої́ … . 5. Це твоя́ … . 6. Це його́ … . 7. Це її́ … . 8. Це твій … . 9. Це наш … . 10. Це твоє́ … . 11. Це на́ша … . 12. Це ваш … . 13. Це їхня … . 14. Це на́ше … . 15. Це ва́ша … . 16. Це їхнє … . 17. Це їхні … .

28. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Це ва́ші гро́ші?
– Ні, не мої́. Я не зна́ю, чиї́ це гро́ші.

– Чиє́ це фо́то?
– Це на́ше фо́то.

– Чия́ це кімна́та?
– Моя́.
– Ва́ша?
– Так, моя́.

– Чия́ це маши́на? Твоя́?
– Ні, не моя́.
– А чия́?
– Ось Тара́с і Окса́на. Це їхня маши́на.

29. Назвіть, що зображено на малюнках . Використовуйте слова:

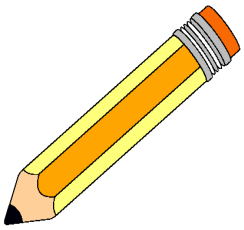
він, вона, воно, мій, твій, його, її, наш, ваш, їхній.

30. Читайте текст.

Гурто́житок

Познайо́мтесь, це я. Мене́ зва́ти Му́са. Я студе́нт-іноземець. Це наш університе́т, а це мій гурто́житок № 4. Тут ву́лиця Сталева́рів, буди́нок № 3. А це мій друг Хаса́н. Він теж студе́нт-іноземець. Ось на́ша кімна́та № 10. Тут моє́ ліжко, мій стіл, моя́ ла́мпа, мої́ кни́ги, підру́чники, зо́шити, ру́чки, олівці́. А там його́ мі́сце: його́ стіл, його́ ліжко, його́ ка́рта. Це ша́фи: моя́ і його́. Там на́ші ре́чі. Ось кімна́та № 11. Тут на́ші студе́нтки: Фатіма́ і Оксана́. Фатіма́ – іноземка. Її́ краї́на Маро́кко. А Оксана́ – украї́нка. Вони́ по́други. За́раз їхнє місто – Запорі́жжя.

Ось кімна́та № 9. Тут наш сусі́д Наза́р. Він – украї́нець. Ми – дру́зі. А там ку́хня. Там наш по́суд: на́ші ча́шки, таріл́ки, виде́лки, ло́жки, ножі́. А це холоди́льник. Тут на́ші проду́кти.

31. Розповідайте про ваш гуртожиток.

32. Читайте діалог. Розповідайте про Україну.

– Оле́но Миха́йлівно! Украї́на – це Євро́па?

– Так, Ахме́де. Ось ка́рта. Це Євро́па. А тут Украї́на. Це моя́ краї́на, а за́раз і ва́ша. Тут моря́: Чо́рне та Азо́вське, го́ри Карпа́ти, рі́ка Дніпро́. Мі́сто Ки́їв – столи́ця. А ось тут на́ше мі́сто Запорі́жжя. Тут о́стрів Хо́ртиця.

33. Повторіть присвійні займенники. Доповніть таблицю словами з уроків 1-3.

Однина́			**Множина́**
Чий? (ч.р.)	**Чия́? (ж.р.)**	**Чиє́? (с.р.)**	**Чиї́?**
мій *та́то стіл …*	моя́ *ма́ма чашка…*	моє́ *се́рдце фо́то…*	мої́ *се́стри брати́…*
твій *сир чай …*	твоя́ *су́мка ка́ва…*	твоє́ *ву́хо о́ко…*	твої́ *гро́ші кни́ги…*
його́ …	його́ …	його́ …	його́ …
її́	її́	її́	її́
наш	на́ша	на́ше	на́ші
ваш	ва́ша	ва́ше	ва́ші
їхній	їхня	їхнє	їхні

34. Складіть запитання: *чий, чия, чиє, чиї.*

Зразок: – … це дім? – *Чий* це дім?

1. … це цу́кор?
2. … це по́друга?
3. … це дру́зі?
4. … це лі́жко?
5. … це кімна́та?
6. … це сім'я́?
7. … це джи́нси?
8. … це краї́на?
9. … це таксі́?
10. … це ді́ти?
11. … це дити́на?
12. … це підру́чник?

35. Напишіть і запам'ятайте.

Краї́на Украї́на –	украї́нець украї́нка;	краї́на Еквадо́р –	еквадо́рець еквадо́рка
краї́на Маро́кко –	маро**кк**а́нець маро**кк**а́нка;	краї́на Іра́н –	іра́нець іра́нка
краї́на І́ндія –	інді́єць індіндіа́нка	краї́на Узбекіста́н–	узбе́к узбе́чка
краї́на Аме́рика –	америка́нець америка́нка	краї́на Ніге́рія –	нігері́єць нігері́йка
краї́на Йорда́нія –	йорда́нець йорда́нка	краї́на Лива́н –	лива́нець лива́нка

36. Розпитайте про студентів вашої групи і розкажіть про своїх друзів, хто вони.

37. Напишіть займенники.

1. Це ***я***. Це ***мій*** друг лива́нець. А це … по́друга лива́нка.
2. Це ти. Це … друг йорда́нець. А це … по́друга йорда́нка.
3. Це він. Це … друг інді́єць. А це … по́друга індіа́нка.
4. Це вона́. Це … друг марокка́нець. А це … по́друга марокка́нка.
5. Це ми. Це … друг еквадо́рець. А це … по́друга еквадо́рка.
6. Це ви. Це … друг нігері́єць. А це … по́друга нігері́йка.
7. Це вони́. Це … друг узбе́к. А це … по́друга узбе́чка.

38. Знайдіть зайве слово у рядку.

1. Украї́нець, нігері́єць, олівéць, лівáнець.
2. Тáто, він, брат, сестрá.
3. Воні́, вонá, лі́ки, грóші.
4. Молокó, м’я́со, кафé, кáва.

39. Хто швидше? Заповнить таблицю поданими нижче словами.

Хто?	Що?	Чий (чия́, чиє́, чиї́)?	Як?
студéнт	словни́к	його́	дóбре

Слова: чолові́к, викладáч, їхній, ногá, рукá, журнáл, стáття́, водá, проду́кти, батькú, дружúна, пáспорт, пóшта, ваш, погáно, ву́лиця, майдáн, дитúна, день, ніч, тéпло, ву́хо, óчі, твоя́, хóлодно, мі́сто, його́, рéчі, інженéр, тúхо, мій, краї́на, її́, фармацéвт, жі́нка, людúна, профéсор, столúця, головá, дóбре, кіт, Дід Морóз.

40. Поставте питання до кожного слова в реченні.

Валі́д пúше. Це її́ молокó. Це ву́лиця, зáраз там хóлодно. Я читáю, а ти слу́хаєш. Це моя́ кнúга, а це твій зóшит. Це наш викладáч. Це його́ рéчі.

41. Напишіть слова у множині.

Стілéць, ві́дповідь, аптéка, жі́нка, свя́то, бібліотéка, дитúна, дóшка, зóшит, лі́тера, питáння, календáр, рі́ка, горá, стіл, видéлка, лóжка, ніж, ву́лиця, іноземка, машúна, стадіóн, сусі́д, украї́нець, лікáрня, чолові́к, холодúльник, мóре, друг, ім’я́, музéй, день, селó, екскýрсія.

42. Напишіть слова в однині.

Краї́ни, кнúги, ді́ти, номерú, зупúнки, містá, завдáння, хлóпці, шáфи, лю́ди, óчі, будúнки, носú, місця́, іноземці, магазúни, пісні́, матері́, гру́пи, майдáни, лікарі́, фармацéвти, телевізори, поліклі́ніки, дівчáта, бáнки, моря́.

43. Напишіть, яка буква пропущена. Поставте наголос у словах.

Зразок: крамниц… – крамни́ця

Д*чка, стад*он, с*сідка, л*жко, музе*, стілец*, магаз*н, добр*, поган*, укра*нець, питан*я, ж*нка, інж*нер, ін*земець.

44. Читайте. Повторюйте. Запам'ятайте.

20 – два́дцять	(два-**дцять**)	21 – два́дцять оди́н
30 – три́дцять	(три-**дцять**)	33 – три́дцять три
40 – со́рок	(сорок)	42 – со́рок два
50 – п'ятдеся́т	(п'ят-**десят**)	54 – п'ятдеся́т чоти́ри
60 – шістдеся́т	(шіст-**десят**)	65 – шістдеся́т п'ять
70 – сімдеся́т	(сім-**десят**)	76 – сімдеся́т шість
80 – вісімдеся́т	(вісім-**десят**)	87 – вісімдеся́т сім
90 – дев'яно́сто	(дев'яно-**сто**)	98 – дев'яно́сто ві́сім
100 – сто	(сто)	109 – сто де́в'ять

45. Дивіться на картинки. Назвіть номери.

46. Читайте. Повторюйте. Запам'ятайте.

200 – дві́сті	(дві-**сті**)
300 – три́ста	(три-**ста**)
400 – чоти́риста	(чотири-**ста**)
500 – п'ятсо́т	(п'ят-**сот**)
600 – шістсо́т	(шіст-**сот**)
700 – сімсо́т	(сім-**сот**)
800 – вісімсо́т	(вісім-**сот**)
900 – дев'ятсо́т	(дев'ят-**сот**)
1000 – ти́сяча	(тисяча)

47. Дивіться на картинки. Назвіть номери.

Як охарактеризува́ти особу / предме́т

Це **нови́й** буди́нок.

Рід і число́ прикме́тників у називно́му відмі́нку

осно́ва	однина́			множина́
	Яки́й? чолові́чий рід (він)	**Яка́?** жіно́чий рід (вона́)	**Яке́?** сере́дній рід (воно́)	**Які́?** (вони́)
твердий́ при́голосний	**-ий-**	**-а-**	**-е-**	**-і-**
	нови́й стіл	нова́ ша́фа	нове́ лі́жко	нові́ ре́чі
м'яки́й при́голосний	**-ій-**	**-я-**	**-є-**	**-і-**
	дома́шній халáт	дома́шня ї́жа	дома́шнє завда́ння	дома́шні справи

48. Читайте.

Який?	**Яка́?**	**Яке́?**	**Які́?**
стари́й	стара́	старе́	старі́
мале́нький	мале́нька	мале́ньке	мале́ньки
вели́кий	вели́ка	вели́ке	вели́кі
рі́дний	рі́дна	рі́дне	рі́дні
украї́нський	украї́нська	украї́нське	украї́нські
оста́ній	оста́ня	оста́нє	оста́ні
сусі́дній	сусі́дня	сусі́днє	сусі́дні

Що? ⟶ буди́нок

Буди́нок ***яки́й?*** ⟶ нови́й

Хто? ⟶ студе́нтка

Студе́нтка ***яка́?*** ⟶ нова́

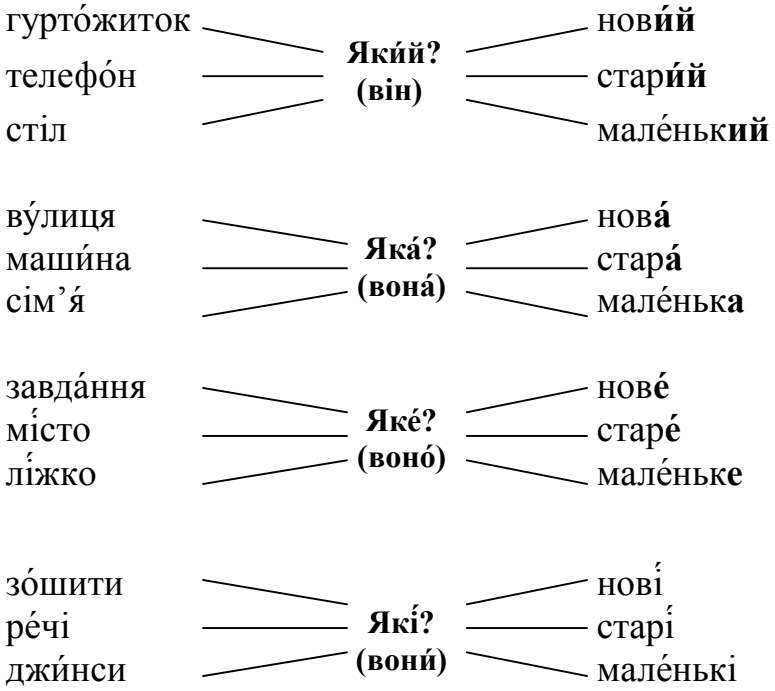
Що? ⟶ фо́то

Фо́то ***яке́?*** ⟶ нове́

Що? ⟶ стільці́

Сті́льці ***які́?*** ⟶ нові́

49. Читайте.

Запам'ята́йте!

Хто? друг →	***Яки́й?*** дру́жний
-г- → -ж-	
дру́жна гру́па	
Що? молоко́ →	***Яки́й?*** моло́чний
-к- → -ч-	
моло́чний шокола́д	

50. Слухайте. Читайте.

ни – ви – ли–ри	ши – ки – хи	ий – ний – чий
зи – би – ди – ми	жи – ми – чи – щи	вий – кий – ський – цький
ва–да – на – ня	ве – де – нє	жі – ші– чі

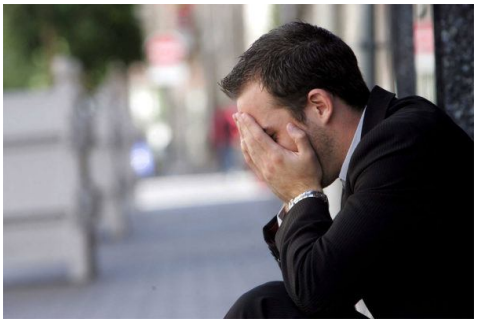
51. Читайте.

рі́дний брат	важки́й день	краси́вий шарф	відо́мий вче́ний
рі́дна краї́на	важка́ мо́ва	краси́ва ша́пка	відо́ма люди́на
рі́дне мі́сто	важке́ завда́ння	краси́ве кафе́	відо́ме сло́во
рі́дні ву́лиці	важкі́ книжки́	краси́ві ре́чі	відо́мі фра́зи

52. Читайте.

весе́лий ≠ сумни́й

стари́й ≠ молоди́й

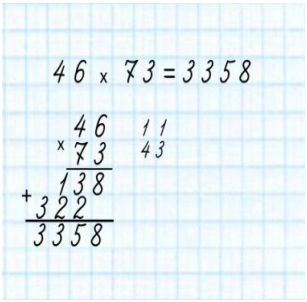
стари́й ≠ нови́й

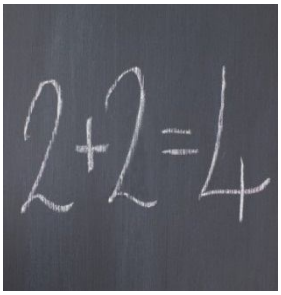

вели́кий ≠ мале́нький

важки́й ≠ легки́й
(складни́й)

важки́й ≠ легки́й

холо́дний ≠ гаря́чий

хво́рий ≠ здоро́вий

стари́й ≠ молоди́й

люди́на — стара́ ≠ молода́

стари́й ≠ нови́й

журна́л — стари́й ≠ нови́й

важки́й (склади́й) ≠ легки́й

завда́ння — важке́ (складне́) ≠ легке́

важки́й ≠ легки́й

валі́за — важка́ ≠ легка́

нови́й ≠ стари́й

– **Яки́й** це буди́нок?	– Це **нови́й** буди́нок.	– Це **стари́й** буди́нок.
– **Яка́** це ча́шка?	– Це **нова́** ча́шка.	– Це **стара́** ча́шка.
– **Яке́** це вікно́?	– Це **нове́** вікно́.	– Це **старе́** вікно́.
– **Які́** це ре́чі?	– Це **нові́** ре́чі.	– Це **старі́** ре́чі.

вели́кий ≠ мале́нький

– **Яки́й** це парк?	– Це **вели́кий** парк.	– Це **мале́нький** парк.
– **Яка́** це краї́на?	– Це **вели́ка** краї́на.	– Це **мале́нька** краї́на.
– **Яке́** це мі́сто?	– Це **вели́ке** мі́сто.	– Це **мале́ньке** мі́сто.
– **Які́** це ді́ти?	– Це **вели́кі** ді́ти.	– Це **мале́нькі** ді́ти.

53. Читайте.

рі́дний ≠ чужи́й

рі́дні ді́ти ≠ чужі́ ді́ти
рі́дний дім ≠ чужи́й дім

га́рний = краси́вий

Це га́рний парк. = Це краси́вий парк.
Це га́рна ді́вчина. = Це краси́ва ді́вчина.
Це га́рна жі́нка. = Це краси́ва жі́нка.
Це га́рне фо́то. = Це краси́ве фо́то.
Це га́рні джи́нси. = Це краси́ві джи́нси.

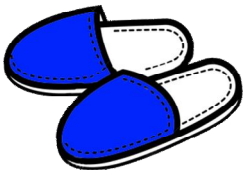
– **Яки́й** це наро́д? – Це **украї́нський** наро́д.
– Яка́ це шко́ла? – Це **украї́нська** шко́ла.
– Яке́ це мі́сто? – Це **украї́нське** мі́сто.
– Які́ це студе́нти? – Це **украї́нські** студе́нти.

– Яки́й це дзво́ник? – Це **оста́нній** дзво́ник.
– Яка́ це бу́ква? – Це **оста́ння** бу́ква.
– **Яке́** це завда́ння? – Це **оста́ннє** завда́ння.
– Які́ це гро́ші? – Це **оста́нні** гро́ші.

54. Складіть словосполучення.

1. *Сусі́дній, сусі́дня, сусі́днє, сусі́дні*
…… парк, …… ву́лиця, ……вікно́, …… буди́нки.

2. *Дома́шній, дома́шня, домашнє, дома́шні*
…… торт, …… ї́жа, …… завда́ння, …… ка́пці.

ка́пці

3. *Головни́й, головна́, головне́, головні́*
…… завда́ння, …... лі́кар, …… слова́, …… ву́лиця.

4. *Га́рний, га́рна, га́рне, га́рні*
…… чолові́к, …… му́зика, …… фо́то, …… ре́чі.

55. Читайте речення. Поставте запитання до виділених слів.

***Зразок*: Це <u>мале́нький</u> буди́нок. – *Яки́й* це буди́нок?**

Це <u>вели́ка</u> кімна́та. _____
Це <u>нови́й</u> стіл. _____
Це <u>старе́</u> мі́сто. _____

Це <u>широ́кі</u> ву́лиці. _____
Це <u>украї́нська</u> мо́ва. _____
Це <u>іноземний</u> студе́нт. _____

56. Прочитайте словосполучення. Поставте запитання до прикметників.

Малі́ (маленькі) ді́ти, рі́дний брат, маленьке мі́сто, складне́ пита́ння, важка́ пробле́ма, га́рна сестра́, краси́вий парк, цікава́ те́ма, краси́ві кві́ти, стари́й кіт, украї́нський студе́нт, сусі́дній буди́нок, розу́мна студе́нтка, пові́льна му́зика, смачни́й бана́н, стара́ кімна́та, до́брі лю́ди.

57. Виберіть необхідну форму прикметника.

малий = маленький

Смачни́й, смачна́, смачне́, смачні́
… я́блуко, … ка́ва, … сік, … фру́кти.

Цікавий, цікава́, цікаве́, цікаві́
… мі́сто, … діало́г, … фі́льми, … кни́га.

Весе́лий, весе́ла, весе́ле, весе́лі
... люди́на, … чолові́к, … кіно́, … лю́ди.

Важки́й, важка́, важке́, важкі́
… мо́ва, … день, … завда́ння, … запита́ння.

Легки́й, легка́, легке́, легкі́
… вірш, … завда́ння, … грама́тика, … те́сти.

Стари́й, стара́, старе́, старі́
… ву́лиця, … парк, … стільці́, … лі́жко.

Нови́й, нова́, нове́, нові́
… гру́па, … виклада́ч, … сло́во, … пло́щі.

Маленький, маленька, маленьке, маленькі
… магази́н, … кафе́, … кімна́та, … ді́ти.

Вели́кий, вели́ка, вели́ке, вели́кі
… роди́на, … буди́нки, … стадіо́н, … вікно́.

Головни́й, головна́, головне́, головні́
... пло́ща, … лі́кар, … ро́лі, … мі́сто.

Сувори́й, сувора́, сувори́, сувори́
… обли́ччя, … о́чі, … ма́ти, ... виклада́ч.

Порівня́йте!

Чий? Чия́? Чиє́? Чиї́?	**Яки́й? Яка́? Яке́? Які́?**
мій, твій …	нови́й, стари́й …
моя́, твоя́ …	нова́, стара́ …
моє́, твоє́ …	нове́, старе́ …
мої́, твої́ …	нові́, старі́ …

58. Складіть запитання.

***Зразок*:** – Це нови́й буди́нок. – **Яки́й** це буди́нок?
– Це мій буди́нок. – **Чий** це буди́нок?

1) Це цікáвий журнáл. ……..
Це мій журнáл. ……..

2) Це малéнька дити́на……..
Це їхня дити́на. …….

3) Це новá шáпка. …….
Це йогó шáпка. ……..

4) Це краси́ва маши́на. …….
Це їхня маши́на. …….....

5) Це сусі́дній гуртóжиток. ……..
Це твій гуртóжиток. ……..……...

6) Це сувóрий викладáч. ……..
Це їхній викладáч. ……

7) Це смачнá кáва. …….
Це її́ кáва. ……..……

8) Це вели́ке лі́жко. ……..……
Це моє́ лі́жко. ……

9) Це хорóший друг. …….
Це ваш друг. ……..

59. Підберіть можливі прикметники до кожного іменника.

мі́сто (яке́?) … , … , … .
буди́нок (яки́й?) … , … , … .
кімна́та (яка́?) … , … , … .
ре́чі (які́?) … , … , … .

кафе́ (яке́?) … , … , … .
аудито́рія (яка́?) … , … , … .
фільм (яки́й?) … , … , … .
ді́ти (які́?) … , … , … .

дити́на (яка́?) … , … , … .
брат (яки́й?) … , … , … .
фо́то (яке́?) … , … , … .
студе́нти (які́?) … , … , … .

60. Напишіть словосполучення: прикметник + іменник.

1. *рі́дний* … мі́сто, … брат, … мо́ва, … ді́ти, … буди́нок, … сестра́, … люди́на.

2. *краси́вий* … карти́на, … жі́нка, … парк, … мі́сто, … чолові́к, … ре́чі, … ді́вчина, … буди́нок.

3. *га́рний* … друг, … роди́на, … фільм, … по́друга, … годи́нник, … чолові́к, … лі́то, … пого́да.

4. *украї́нський* … сло́во, … мо́ва, … пріз́вище, … мі́сто, … студе́нт, … пі́сня, … книжки́, … ра́діо.

5. *ціка́вий* … журна́л, … фі́льми, … стаття́, … музе́й, … кни́га, … лю́ди, … фо́то, … уро́к.

6. *смачни́й* … я́блуко, … шокола́д, … како́о, … чай, … ка́ва, … фру́кти, … торт, … сік.

61. Читайте.

Су́фікси: *- ськ-, - зьк-*

Украї́нський, англі́йський, францу́зький, росі́йський, кита́йський, ара́бський, індійський, італі́йський, іспа́нський, нім е́цький, португа́льський, америка́нський, європе́йський, ки́ївський, запорі́зький, міськи́й, університе́тський, факульте́тський.

62. Читайте словосполучення і складіть нові.

Університе́тська їда́льня, ара́бський студе́нт, украї́нський фільм, ки́ївське метро́, запорі́зький дуб.

63. Читайте.

Су́фікси: *-і́чн- , - ичн-*

меди́чний, істори́чний, фізи́чний, біологі́чний, хімі́чний.

64. Читайте словосполучення і складіть нові.

Меди́чний університе́т, істори́чна да́та, біологі́чний факульте́т, фізи́чний стан, хімі́чна лаборато́рія.

65. Читайте. Закінчіть речення.

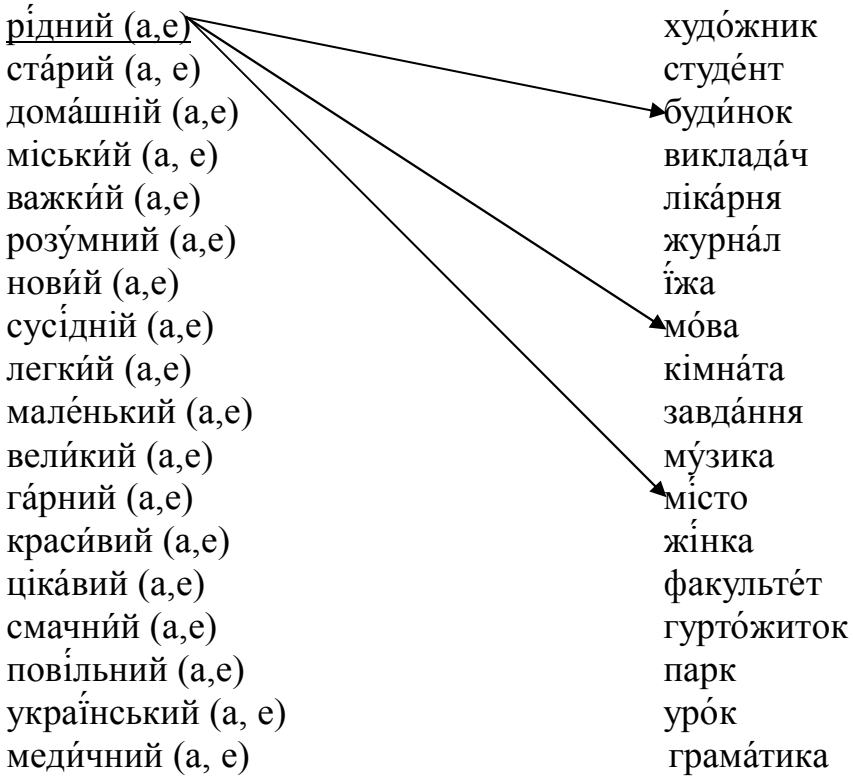
Зразок: Це весе́лий чолові́к, а це … . – Це весе́лий чолові́к, а це *сумни́й*.

1. Наш буди́нок вели́кий, а ваш … .
2. Це пісні́ ара́бські, а це… .
3. Тут завда́ння легке́, а там … .
4. Його́ телефо́н нови́й, а мій … .
5. Це молоко́ сві́же, а це … .
6. Це ді́ти чужі́, а там … .
7. Ва́ша мо́ва англі́йська, а на́ша … .
8. Це чай холо́дний, а це … .
9. Ось молоди́й чолові́к, а то … .
10. Це халя́т лі́карський, а це … .
11. Тут книжки́ цікаві, а там … .

66. Підберіть прикметники до іменників.

1. *Зо́шит:* нови́й, …
2. *Дити́на:* мале́нька, …
3. *Пита́ння:* цікаве, …
4. *Фру́кти:* сві́жі, …
5. *Університе́т:* вели́кий, …
6. *Ді́вчина:* краси́ва, …
7. *Лі́жко:* важке́, …
8. *Ка́пці:* дома́шні, …
9. *Студе́нт:* розу́мний, …
10. *Люди́на:* стара́, …
11. *Кака́о:* гаря́че, …
12. *Ре́чі:* чужі́, … .

67. Складіть усі можливі словосполучення: прикметник + іменник.

68. Дайте відповідь на запитання за зразком.

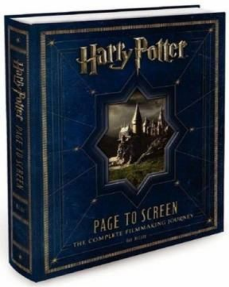
Зразок: **–** Це *пові́льна* му́зика? **–**Ні, це *швидка́* му́зика.

1. Це вели́ке мі́сто? **–** …
2. Це краси́вий шарф? **–** …
3. Це смачні́ фру́кти? –…
4. Це украї́нський худо́жник? – …
5. Це легке́ завда́ння? –…
6. Це ціка́ва стаття́? –…
7. Це пога́на пого́да? –…
8. Це важке́ сло́во? –…
9. Це малі́ ді́ти? –…
10. Це розу́мний соба́ка? –…
11. Це злий пес? –…
12. Це португа́льська мо́ва? – …
13. Це істори́чний факульте́т? – …
14. Це кита́йські ре́чі? – …

69. Прочитайте діалоги і складіть подібні.

– Це Маро́кко?
– Так, це моя́ рі́дна краї́на.
– Вона́ краси́ва?
– Так, вона́ ду́же краси́ва.

– Це твоя́ кни́жка?
– Так, моя́.
– Цікáва?
– Не ду́же.

– Це твоя́ кімна́та?
– Так, моя́. Вона́ сві́тла і за́тишна.

Аа Бб Вв Гг Ґґ Дд Ее Єє Жж
Зз Ии Іі Її Йй Кк Лл Мм Нн Оо
Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц Чч
Шш Щщ Юю Яя Ьь

– Яка́ це мо́ва?
– Украї́нська.
– Важка́ мо́ва?
– Ні, вона́ легка́ і краси́ва.

– Чиє́ це фо́то? Твоє́?
– Так, моє́.
– А це твоя́ сім'я́?
– Так.
– Твоя́ сім'я́ вели́ка?
– Ні, вона́ мале́нька і ду́же дру́жна.

– Це твоя́ сестра́?
– Ні, це моя́ по́друга.
– Яка́ вона́ краси́ва!
– Так, вона́ краси́ва і ду́же розу́мна!

70. Спитайте один одного про особу або предмет.

Зразок: **–** Валі́де, яки́й це підру́чник?
– Це хоро́ший підру́чник.

– Яка́ це по́друга?
– Це краси́ва по́друга.

71. Читайте діалоги, складіть подібні.

– Це стари́й університе́т?
– Ні, це не стари́й університе́т. Це нови́й університе́т.

– Це нова́ кни́жка?
– Ні, це не нова́ кни́жка. Це стара́ кни́жка.

– Рома́н – іноземний студе́нт?
– Ні, Рома́н – не іноземний студе́нт. Він – украї́нський студе́нт.

– Це мале́нький магази́н?
– Ні, це не мале́нький магази́н. Це вели́кий магази́н.

– Це Ва́ші рі́дні ді́ти?
– Ні, це не мої́ рі́дні ді́ти. Це чужі́ ді́ти.

– Це вели́ка роди́на?
– Ні, це не вели́ка роди́на. Вона́ – мале́нька.

72. Уточніть, хто зображений на фото.

– Це твоя́ сестра́?
– Ні, …

– Це вче́ний?
– Ні, …

– Це арти́ст?
– Ні, …

– Це Хаса́н?
– Ні, …

73. Скажіть, які це речі та люди.

Які́ це кві́ти?

Яки́й це чолові́к?

Яки́й це чолові́к?

Яка́ це жі́нка?

Яка́ це ді́вчина?

Яка́ це ді́вчина?

Яке́ це мі́сто?

Яки́й це буди́нок?

Яки́й це буди́нок?

Це моя́ сестра́.
Вона́
студе́нтка.

Яка́ це мо́ва?

This is my sister.
She's a student.

Яка́ це мо́ва?

Яки́й це ананас?

Яка́ це ка́ва?

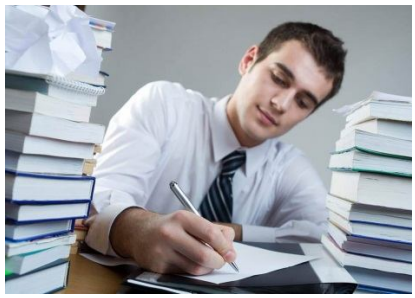
Яке́ це моро́зиво?

Яки́й це студе́нт?

Яки́й це журна́л?

Яки́й це студе́нт?

Яка́ це жі́нка?

Яки́й це університе́т?

Яка́ це су́мка?

Яка́ це су́мка?

Яка́ це роди́на?

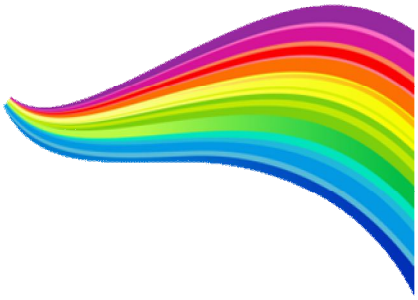
$5 \cdot y = 25$

Яке́ це завда́ння?

$$\int_a^b f(x)dx = F(b) - F(a)$$

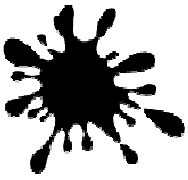
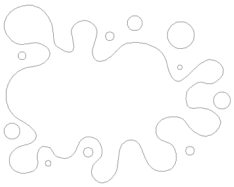
Яке́ це завда́ння?

Запам'ятáйте кольорú!

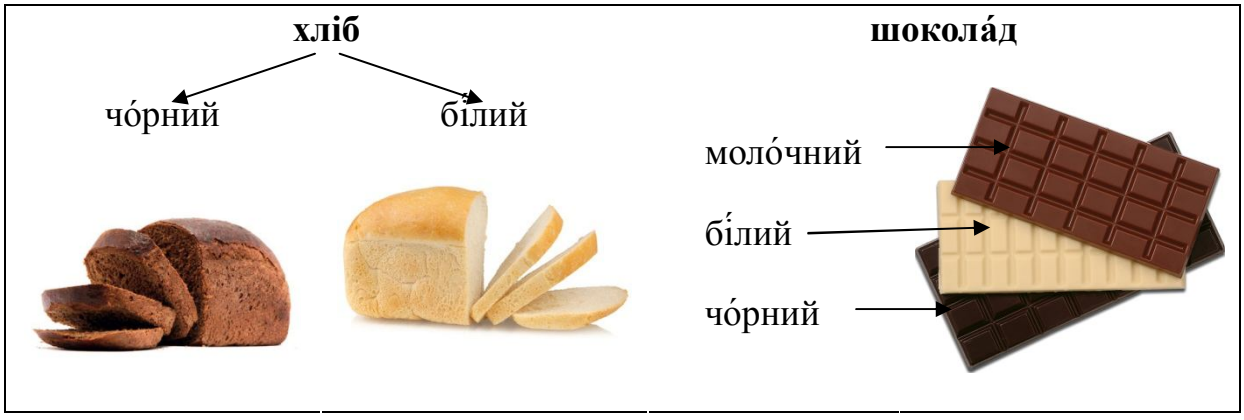
бíлий	сúнiй
жóвтий	червóний
помарáнчевий	зелéний
блакúтний	чóрний
фiолéтовий	рожéвий
сíрий	корúчневий

74. Назвіть колір.

 Це … кóлір.	 Це … кóлір.	Це … кóлір.	 Це … кóлір.
 Це … кóлір.	 Це … кóлір.	 Це … кóлір.	 Це … кóлір.
 Це … кóлір.	 Це … кóлір.	 Це … кóлір.	 Це … кóлір.

Запам'ятáйте!

Якúй?

Яки́й?

чай

зеле́ний — чо́рний

75. Читайте.

Це бі́ла соро́чка.

Це си́ні джи́нси.

Це помара́нчева ша́пка.

Це жо́вте со́нце.

Це черво́ні кві́ти.

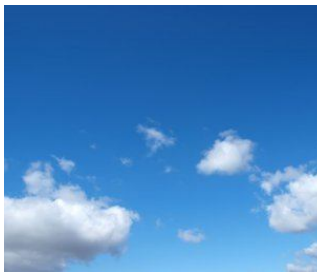
Це кори́чневий стіл.

Це зеле́на ру́чка.

Це роже́вий шарф.

Це блаки́тне не́бо.

Це фіоле́това ва́за.

Це сі́рий дива́н.

Це чо́рні о́чі.

76. Читайте слова, нові іменники знайдіть у словнику. Назвіть колір.

Зразок: дива́н – сі́рий, …
кр**і́**сло – кори́чневе, …

не́бо – …
со́нце – …
сніг – …
хма́ра – …
цу́кор – …
сіль – …
лимо́н – …
олів**е́**ць – …
я́блуко – …

хма́ра

77. Скажіть, якого кольору прапори країн. Скажіть, якого кольору прапор Вашої країни.

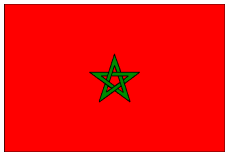
Украї́на

Нігé́рія

І́ндія

Маро́кко

Туні́с

Га́на

Узбекиста́н

Еквадо́р

За́мбія

Лива́н

Колу́мбія

Азербайджа́н

Як указа́ти на поря́док предме́тів при раху́нку

Котри́й? – Пе́рший, дру́гий, тре́тій…

Прості́ поря́дкові числі́вники у ро́лі озна́чення *(Котри́й? Котра́? Котре́? Котрі́?)*

Кі́лькісні числі́вники	Поря́дкові числі́вники			
Скі́льки?	***Котри́й?*** *Яки́й?*	***Котра́?*** *Яка́?*	***Котре́?*** *Яке́?*	***Котрі́?*** *Які́?*
1 – оди́н	пе́рший	-а	-е	-і
2 – два	дру́гий	-а	-е	-і
3 – три	тре́тій	**-я**	**-є**	-і
4 – чоти́ри	четве́ртий	-а	-е	-і
5 – п’ять	п’я́тий	-а	-е	-і
6 – шість	шо́стий	-а	-е	-і
7 – сім	сьо́мий	-а	-е	-і
8 – ві́сім	во́сьмий	-а	-е	-і
9 – де́в’ять	дев’я́тий	-а	-е	-і
10 – де́сять	деся́тий	-а	-е	-і

78. Читайте.

Котри́й?/Яки́й?	**Котра́?**/Яка́?	**Котре́?**/Яке́?	**Котрі́?**/Які́?
пе́рший уро́к	пе́рша аудито́рія	пе́рше мі́сце	пе́рші слова́
дру́гий кла́с	дру́га бу́ква	дру́ге запита́ння	дру́гі лі́тери
тре́тій по́верх	тре́тя сторі́нка	тре́тє завда́ння	тре́ті журна́ли

79. Назвіть порядкові числівники за зразком.

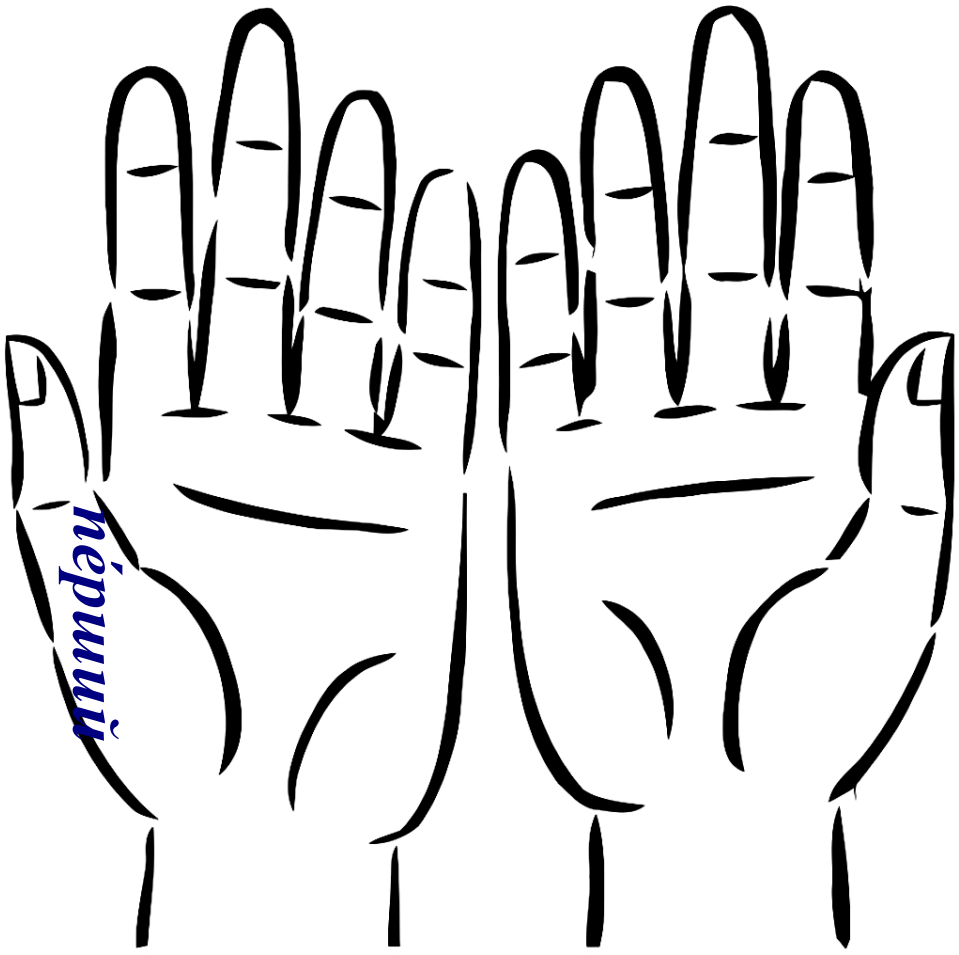
***Зразок*:** 1 – пе́рший, пе́рша, пе́рше, пе́рші.

80. Прочитайте синонімічні речення з кількісними і порядковими числівниками.

1. Це гру́па № 3.	–	Це тре́тя гру́па.
2. Це гурто́житок № 4.	–	Це четве́ртий гурто́житок.
3. Це буди́нок № 10.	–	Це деся́тий буди́нок.
4. Це аудито́рія № 2.	–	Це дру́га аудито́рія.
5. Це по́верх № 5.	–	Це п’я́тий по́верх.
6. Це кварти́ра № 7.	–	Це сьо́ма кварти́ра.
7. Це завда́ння № 6	–	Це шо́сте завда́ння.
8. Це сторі́нка № 9.	–	Це дев’я́та сторі́нка.
9. Це кімна́та № 8.	–	Це во́сьма кімна́та.
10. Це авто́бус № 1.	–	Це пе́рший авто́бус.

81. Допишіть порядкові числівники: перший, …

82. Пишіть речення за зразком.

***Зразок*:** Це деся́та сторі́нка. Це сторі́нка № 10. Яка́ (Котра́) це сторі́нка?

1. Це дру́гий буди́нок. ……
2. Це во́сьма гру́па. ……
3. Це пе́рший уро́к. ……
4. Це четве́ртий текст. ……
5. Це п’я́те завда́ння. ……..
6. Це дев’я́тий тест. ……
7. Це тре́тій авто́бус. ……..
8. Це шо́ста впра́ва. ……
9. Це сьо́ме запита́ння. ……...
10. Це деся́та апте́ка. ……..

83. Дайте відповіді на запитання.

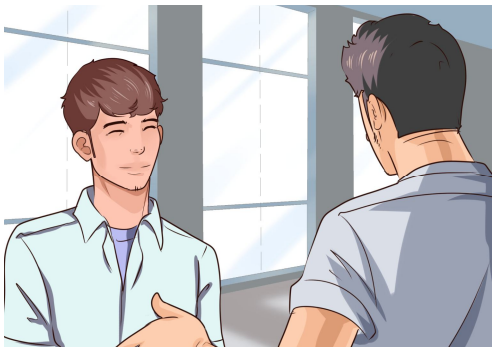
1. Яки́й це курс? (4)
2. Яка́ це гру́па? (6)
3. Яки́й це авто́бус? (2)
4. Яка́ це бу́ква? (7)
5. Яке́ це кафе́? (3)
6. Яки́й це по́верх? (5)
7. Яка́ це шко́ла? (9)
8. Які́ це кві́ти? (1)
9. Яка́ це пі́сня? (8)
10. Яки́й це лист? (10)
11. Яка́ це дити́на? (1)
12. Яки́й це брат? (2)

84. Розпитайте один одного, який номер Вашої кімнати (будинку, аудиторії, групи тощо).

***Зразок*:**

– Наза́ре, яки́й це по́верх?

– Це тре́тій по́верх.

85. Утворіть словосполучення, поставивши слова *мій, перший, цікавий* ***у формі потрібного роду.***

1. …… …… …… уро́к.
2. …… …… …… кни́га.
3. …… …… …… фо́то.
4. …… …… …… міста́.

86. Читайте речення.

Дні ти́жня

Пе́рший день – понеді́лок.
Другий день – вівто́рок.
Тре́тій день – середа́.
Четве́ртий день – четве́р.
П'я́тий день – п'я́тниця.
Шо́стий день – субо́та.
Сьо́мий день – неді́ля.

87. Скажіть, як називається перший (другий, …) день тижня.

88. 1) Прочитайте розклад занять.

Понеді́лок	**Вівто́рок**	**Середа́**
1. Украї́нська мо́ва.	1. Гістоло́гія.	1. Анато́мія.
2. Анато́мія.	2. Украї́нська мо́ва.	2. Біоло́гія.
3. Лати́нська мо́ва.	3. Біоло́гія.	3. Украї́нська мо́ва.
4. Біоло́гія.	4. Анато́мія.	4. Хі́мія.

2) Дайте відповіді на запитання.

1. Яке́ пе́рше заня́ття у понеді́лок, вівто́рок, се́реду?
2. Яке́ дру́ге заня́ття у понеді́лок, вівто́рок, се́реду?
3. Яке́ тре́тє заня́ття у понеді́лок, вівто́рок, се́реду?

Запам'ята́йте!

Кі́лькісні числі́вники	**Поря́дкові числі́вники**			
Скі́льки?	***Котри́й?*** *Яки́й?*	***Котра́?*** *Яка́?*	***Котре́?*** *Яке́?*	***Котрі́?*** *Які́?*
11 – одина́дцять	одина́дцятий	-а	-е	-і
12 – двана́дцять	двана́дцятий	-а	-е	-і
13 – трина́дцять	трина́дцятий	-а	-е	-і
14 – чотирна́дцять	чотирна́дцятий	-а	-е	-і
15 – п'ятна́дцять	п'ятна́дцятий	-а	-е	-і
16 – шістна́дцять	шістна́дцятий	-а	-е	-і
17 – сімна́дцять	сімна́дцятий	-а	-е	-і
18 – вісімна́дцять	вісімна́дцятий	-а	-е	-і
19 – дев'ятна́дцять	дев'ятна́дцятий	-а	-е	-і
20 – два́дцять	двадця́тий	-а	-е	-і

89. Читайте.

Котри́й? Яки́й?	*Котра́? Яка́?*	*Котре́? Яке́?*
одина́дцятий клас	одина́дцята аудито́рія	одина́дцяте мі́сце
двана́дцятий буди́нок	двана́дцята сторі́нка	двана́дцяте число́
трина́дцятий кабіне́т	трина́дцята кварти́ра	трина́дцяте вікно́

90. Прочитайте числівники.

Скі́льки? 3, 5, 9, 17, 11, 10, 16, 12, 1, 4, 20.

Котри́й? 3, 5, 9, 17, 11, 10, 16, 12, 1, 4, 20.

91. Напишіть синонімічні речення з порядковими числівниками.

1. Це сторі́нка № 17. – Це … сторі́нка.
2. Це авто́бус № 16. – Це … авто́бус.
3. Там буди́нок № 12. – Там … буди́нок.
4. Тут кварти́ра № 14. – Тут … кварти́ра.
5. Це уро́к № 11. – Це … уро́к.
6. Ось завда́ння № 13. – Ось … завда́ння.
7. За́раз запита́ння № 20. – За́раз … запита́ння.
8. Це заво́д № 15. – Це … заво́д.

92. Дайте відповіді на запитання.

1. Яки́й це буди́нок? (18)
2. Яка́ це гру́па? (19)
3. Яки́й це магази́н? (20)
4. Яка́ це по́шта? (11)
5. Яке́ це мі́сце? (14)
6. Яка́ це впра́ва? (12)
7. Яка́ це ліка́рня? (13)
8. Яки́й це но́мер? (16)
9. Яки́й це вірш? (15)
10. Яки́й це уро́к? (17)

93. Вставте кількісні або порядкові числівники.

1. За́втра … день ти́жня.
2. Моя́ гру́па № … .
3. Це … уро́к.
4. Це авто́бус № … .
5. Ось … сторі́нка.
6. Де тут апте́ка № … ?
7. Це … аудито́рія.
8. Це … по́верх?

Запам'ятáйте!

ра́нок

Шóста годи́на = 6^{00}
Сьóма годи́на = 7^{00}
Вóсьма годи́на = 8^{00}
Дев'я́та годи́на = 9^{00}
Деся́та годи́на = 10^{00}
Одина́дцята годи́на = 11^{00}
Двана́дцята годи́на = 12^{00}

день

Пе́рша (трина́дцята) годи́на = 13^{00}
Дру́га (чотирна́дцята) годи́на =14^{00}
Тре́тя (п'ятна́дцята) годи́на = 15^{00}
Четве́рта (шістна́дцята) годи́на = 16^{00}
П'я́та (сімна́дцята) годи́на = 17^{00}

ве́чір

Шóста (вісімна́дцята) годи́на = 18^{00}
Сьóма (дев'ятна́дцята) годи́на = 19^{00}
Вóсьма (двадця́та) годи́на = 20^{00}
Дев'я́та (два́дцять пе́рша) годи́на = 21^{00}
Деся́та (два́дцять дру́га) годи́на = 22^{00}
Одина́дцята (два́дцять тре́тя) годи́на = 23^{00}
Двана́дцята (два́дцять четве́рта) годи́на = 24^{00}

ніч

Пе́рша годи́на = 1^{00}
Дру́га годи́на = 2^{00}
Тре́тя годи́на = 3^{00}
Четве́рта годи́на = 4^{00}
П'я́та годи́на = 5^{00}

94. Скажіть, котра година.

6^{00} – ……..
14^{00} –……
21^{00} –……
1^{00} – ……
4^{00} – ……
16^{00}– ……..

95. Читайте.

Мі́сяці

1	пе́рший мі́сяць	сі́чень
2	дру́гий мі́сяць	лю́тий
3	тре́тій мі́сяць	бе́резень
4	четве́ртий мі́сяць	кві́тень
5	п’я́тий мі́сяць	тра́вень
6	шо́стий мі́сяць	че́рвень
7	сьо́мий мі́сяць	ли́пень
8	во́сьмий мі́сяць	се́рпень
9	дев’я́тий мі́сяць	ве́ресень
10	деся́тий мі́сяць	жо́втень
11	одина́дцятий мі́сяць	листопа́д
12	двана́дцятий мі́сяць	гру́день

96. Дайте відповіді на запитання.

1. Скі́льки мі́сяців у ро́ці?
2. Яки́й пе́рший мі́сяць ро́ку?
3. Яки́й четве́ртий мі́сяць ро́ку?

4. Яки́й сьо́мий місяць ро́ку?
5. Яки́й двана́дцятий мі́сяць ро́ку?
6. Яки́й за́раз мі́сяць?

97. Читайте.

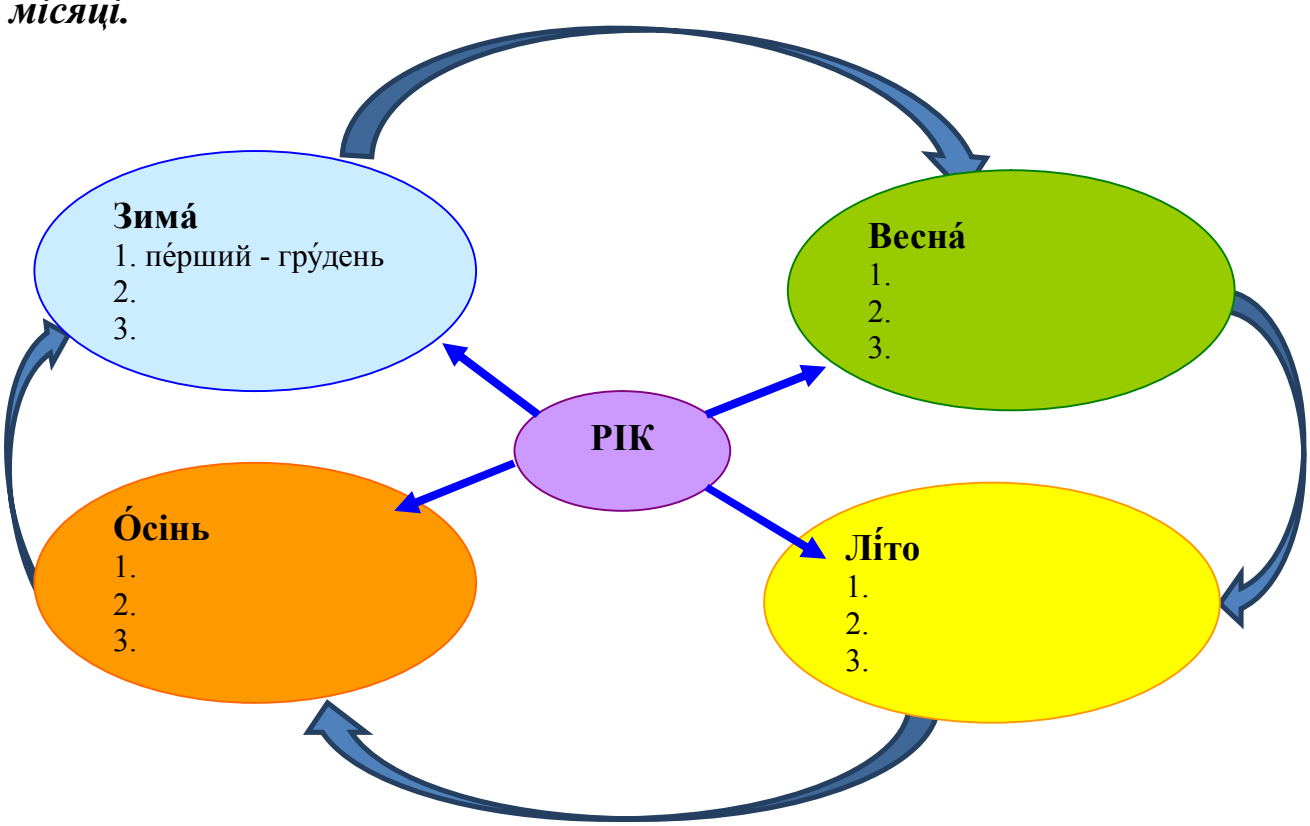
Пе́рша пора́ ро́ку – зима́.
Дру́га пора́ ро́ку – весна́.
Тре́тя пора́ ро́ку – лі́то.
Четве́рта пора́ ро́ку – о́сінь.

Пе́рший, дру́гий і двана́дцятий мі́сяці – це зима́.
Тре́тій, четве́ртий і п’я́тий мі́сяці – це весна́.
Шо́стий, сьо́мий і во́сьмий – це лі́то.
Дев’я́тий, деся́тий і одина́дцятий мі́сяці – це о́сінь.

98. Дайте відповіді на запитання.

1. Яка́ за́раз пора́ ро́ку? Назві́ть мі́сяці.
2. Яка́ пора́ ро́ку по́тім? Назві́ть мі́сяці.
3. Яки́й пе́рший мі́сяць лі́та?
5. Яки́й оста́нній мі́сяць о́сені?
6. Яки́й дру́гий мі́сяць зими́?
7. Яки́й тре́тій мі́сяць весни́?
8. Яки́й пе́рший мі́сяць ро́ку?
9. Яки́й оста́нній мі́сяць ро́ку?

99. Дивіться на малюнок і розкажіть про пори року, назвіть їхні місяці.

Як указа́ти на об’є́кт
цей ≠ той

Вказівні́ займе́нники: *цей ≠ той*

Яки́й? (ч.р.)	**Яка́?** (ж.р.)	**Яке́?** (с.р.)	**Які́?** (множина́)
цей	ця	це	ці
той	та	те	ті

Що це? *Хто це?*	*Яки́й? (-а, -е, -і)*	
Це …	цей	той
	ця	та
	це	те
	ці	ті

100. Читайте. Порівнюйте.

Що це?	Це торт. Це кни́га. Це вікно́. Це слова́.	**Яки́й?** (-а, -е, -і)	Яки́й це торт? *Цей* чи *той*? Яка́ це кни́га? *Ця* чи *та*? Яке́ це вікно́? *Це* чи *те*? Які́ це слова́? *Ці* чи *ті*?

тут	≠	**там**
цей	≠	той
ця	≠	та
це	≠	те
ці	≠	ті

Яки́й стіл тут? – **Цей** стіл **тут**.

Яка́ ру́чка тут? – **Ця** ру́чка **тут**.

Яке́ лі́жко тут? – **Це** лі́жко **тут**.

Які́ ре́чі тут? – **Ці** ре́чі **тут**.

Яки́й стіл там? – **Той** стіл **там**.

Яка́ ру́чка там? – **Та** ру́чка **там**.

Яке́ лі́жко там? –**Те** лі́жко **там**.

Які́ ре́чі там? – **Ті** ре́чі **там**.

Що це?	***Яки́й*** *стілець?*	
 Це стіле́ць.	 **Цей** стіле́ць **тут**.	**Той** стіле́ць **там**.
Що це?	***Яка́*** *маши́на?*	
 Це маши́на.	 **Ця** маши́на **тут**.	 **Та** маши́на **там**.
Що це?	***Яке́*** *я́блуко?*	
 Це я́блуко.	 **Це** я́блуко **тут**.	 **Те** я́блуко **там**.
Хто це?	***Які́*** *ді́ти?*	
 Це ді́ти.	 **Ці** ді́ти **тут**.	**Ті** ді́ти **там**.

101. Читайте.

1. - *Що* це?
   - **Це** буди́нок.

2. - *Яки́й* буди́нок нови́й?
   - **Цей** буди́нок нови́й.

3. - *Яки́й* буди́нок стари́й?
   - **Той** буди́нок стари́й.

1. - *Що* це?
   - **Це** ру́чка.

2. - *Яка́* ручка си́ня?
   - **Ця** ру́чка си́ня.

3. - *Яка́* ру́чка чо́рна?
   - **Та** ру́чка чо́рна.

1. - *Що* це?
   - **Це** лі́жко.

2. - *Яке́* лі́жко вели́ке?
   - **Це** лі́жко вели́ке.

3. - *Яке́* лі́жко мале́ньке?
   - **Те** лі́жко мале́ньке.

1. - *Хто* це?
   - **Це** ді́ти.

2. - *Які́* ді́ти весе́лі?
   - **Ці** ді́ти весе́лі.

3. - *Які́* ді́ти сумні́?
   - **Ті** ді́ти сумні́.

102. Вставте вказівні займенники:

1) це;
2) цей, ця, це, ці;
3) той, та, те, ті.

1. … телефо́н. … телефо́н стари́й, а … телефо́н нови́й.
2. … моро́зиво. … моро́зиво смачне́, а … моро́зиво несмачне́.
3. … люди́на. … люди́на молода́, а … люди́на стара́.
4. … окуля́ри. … окуля́ри хоро́ші, а … окуля́ри пога́ні.

5. … соро́чка. … соро́чка стара́, а … сорочка нова́.
6. … журна́ли. … журна́ли цікаві, а … журна́ли нецікаві.
7. … завда́ння. … завда́ння складне́, а … завда́ння легке́.
8. … студе́нт. … студе́нт чита́є, а … студе́нт слу́хає.
9. … мо́ва. … мо́ва англі́йська, а … мо́ва францу́зька.
10. … чолові́к. … чолові́к весе́лий, а … чолові́к сумни́й.
11. … валі́зи. … валі́зи важкі́, а … валі́зи легкі́.
12. … вікно́. … вікно́ вели́ке, а … вікно́ мале́ньке.

Як дізна́тися або повідо́мити про дію

– Що ти ро́биш?
– Я відпочива́ю.

відпочива́ти (І)	≠	**працюва́ти (І)**
я відпочива́**ю**		я працю́**ю**
ти відпочива́**єш**		ти працю́**єш**
він відпочива́**є**		він працю́**є**
ми відпочива́**ємо**		ми працю́**ємо**
ви відпочива́**єте**		ви працю́**єте**
вони відпочива́**ють**		вони працю́**ють**
Відпочива́й (те)!		Працю́й (те)!

-ова- → -ю-

– Хто працю́є?
– Він працю́є.

– Хто віпочива́є?
– Воні́ відпочива́ють.

– Хто працю́є?
– Вона́ працю́є.

– Ти працю́єш? – Так, я працю́ю.
– Сього́дні ви працю́єте? – Ні, сього́дні ми не працю́ємо.
– За́раз магази́н працю́є? – Так, працю́є.
– Ясі́р і Му́на бага́то працю́ють? – Ні, воні́ працю́ють ма́ло.
– Мій батько – фермер. Він бага́то працю́є.
– Ти працю́єш пога́но.

103. Допишіть закінчення у дієсловах.

1. Сьогóдні тáто працю́… . 2. Вдóма ми відпочива́… . 3. Ти зáвтра працю́… ? 4. Ми працю́…, а ви відпочива́… . 5. Я працю́… тут. 6. Це завóд. Там працю́… мáма і брат. 7. Вонá працю́… багáто. 8. Де ти відпочива́… ?

Дієслова́ II дієві́дміни (-ити)

*Інфінітúв: говор**и́**ти, роб**и́**ти*

Тепе́рішній час

б → бл

Хто?	Заки́нчення
я	**-ю**
ти	**-иш**
він /вонá	**-ить**
ми	**-имо**
ви, Ви	**-ите**
вони́	**-ять**

Говори́ти (II)	Роби́ти (II)
я говор**ю́**	я ро**бЛю́**
ти гово́р**иш**	ти ро́б**иш**
він гово́р**ить**	він ро́б**ить**
ми гово́р**имо**	ми ро́б**имо**
ви гово́р**ите**	ви *ро́б**ите***
вони́ гово́р**ять**	вони́ ро́**бЛять**
Говори́!	Роби́!
Говори́ть!	Роби́ть!

я, **вони** + **л**

Запам'ята́йте!

– Що ти ро́биш?
– Я відпочива́ю.

Запам'ята́йте!

Після **б, п, в, м, ф**

я, **вони** + **л**

я роб**Л**ю

вони роб**Л**ять

104. Читайте.

Хто? Що ро́бить?

Ба́тько працю́є.
Оле́на відпочива́є.
Я пишу́.
Ми гово́римо.
Ви чита́єте.
Лі́кар слу́хає.
Радж чита́є.
Та́то і ма́ма працю́ють.
Ді́ти чита́ють.
Дру́зі відпочива́ють.
Вони́ слу́хають.
Студе́нти пи́шуть.

– Що ти ро́биш?
– Я роблю́ дома́шнє завда́ння.

– Що він ро́бить?
– Він працю́є.

– Що ро́бить твоя́ сестра́?
– Моя́ сестра́ відпочива́є.

– Що ро́блять студе́нти та виклада́ч?
– Виклада́ч чита́є, а студе́нти слу́хають.

105. Читайте текст. Дайте відповіді на запитання:

а) Хто Назар і Євген?
б) Це лікарня. Що вони тут роблять?
в) Це кафе. Що вони там роблять?

Я лі́кар. Мене́ звати Назáр. А це мій друг Євге́н. Він теж лі́кар. Це на́ша лікáрня. Ми тут працю́ємо. А ось на́ше кафе́. Тут ми відпочива́ємо.

106. Що вони роблять?

107. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Що вона́ ро́бить?
– Вона́ працю́є.

– Що ро́бить іноземний студе́нт?
– Іноземний студе́нт чита́є текст.

– Що ти ро́биш за́раз?
– За́раз я пишу́ тест.

– Що ви ро́бите?
– Ми відпочива́ємо.

– Що ро́блять украї́нські студе́нти?
– Вони́ ро́блять дома́шнє завда́ння.

– Що ро́бить Ахме́д?
– Ахме́д ува́жно слу́хає.

Запам'ятáйте!
Дієслова́ II дієвідмі́ни

Хто?	Закі́нчення *пі́сля* **з, с, ж, ч, ш, щ, дж**
я	**-у**
ти	**-иш**
він /вона́	**-ить**
ми	**-имо**
ви, Ви	**-ите**
вони́	**-ать**

Хто?	Закі́нчення *пі́сля* **голосно́го, м'яко́го при́голосного**
я	**-ю**
ти	**-їш**
він /вона́	**-їть**
ми	**-їмо**
ви, Ви	**-їте**
вони́	**-ять**

вчи́ти (II)

я	вч***у***
ти	вч***иш***
він	вч***ить***
ми	вч***имо***
ви	вч***ите***
вони	вч***ать***

стоя́ти (II)

я	сто***ю́***
ти	сто***їш***
він	сто***їть***
ми	сто***їмо́***
ви	сто***їте́***
вони	сто***ять***

Порівня́йте!

Пе́рша дієвідмі́на (I)	
Осо́ба	Закі́нчення
я	-у/-ю
ти	-еш/-єш
він	-е/-є
ми	-емо/-ємо
ви	-ете /-єте
вони́	-уть/-ють

Дру́га дієвідмі́на (II)	
Осо́ба	Закі́нчення
я	-у/-ю
ти	-иш/-їш
він	-ить/-їть
ми	-имо/-їмо
ви	-ите/-їте
вони́	-ать/-ять

Як скла́сти просте́ ре́чення (S+P)

Просте́ ре́чення
S + P

S – суб'є́кт (хто? що?) | **P – предика́т (що ро́бить?)**

S **P**
– Що ти ро́биш?
S **P**
– Я чита́ю.

S **P**
Студе́нт працю́є.
S **P**
Студе́нтка відпочива́є.

S **P**
Ба́тько чита́є.
S **P**
Син слу́хає.

108. Читайте текст.

Я фармаце́вт. Мене́ зва́ти Наза́р. Це моє́ фо́то. Це на́ше мі́сто Запорі́жжя. А це моя́ роди́на. Ось мої́ батьки́. Це моя́ ма́ти. Її́ зва́ти Марі́я. Це мій ба́тько. Його́ звуть Оле́г. А це мій брат Тара́с і мої́ се́стри Га́нна та Оле́на. За́раз вони́ вдо́ма. Се́стри чита́ють кни́ги, а ма́ма чита́є журна́л. Тара́с слу́хає ра́діо. Та́то сього́дні відпочива́є.

Мій ба́тько – інжене́р. Тут його́ завóд. Там він працю́є. Він ро́бить маши́ни. Моя́ ма́ма і сестра́ Га́нна – лі́карки. Це їхня лі́карня. Тут вони́ працю́ють. Оле́на – студе́нтка. Вона́ бага́то чита́є. Мій брат Тара́с школя́р. Вдо́ма він ро́бить дома́шнє завда́ння і чита́є. За́раз лі́то. Ось кафе́ і парк, там рі́ка Дніпро́. Тут на́ша сім'я́ відпочива́є.

Відповідайте на запитання:

1. Хто це?
2. Як його́ зва́ти?
3. Яке́ його́ мі́сто?
4. Де за́раз його́ се́стри і брат?
5. Що ро́блять се́стри?
6. Що робить ма́ти?
7. Що ро́бить Тара́с?
8. Що ро́бить та́то?
9. Хто його́ ба́тько?
10. Хто його́ мати і сестра́ Га́нна?
11. Хто Оле́на?
12. Хто Тара́с?

109. Запитайте, що роблять студенти Вашої групи і викладач.

Зразок: – Хаса́не, що ти ро́биш?
– Я чита́ю текст. А ти?
– Я роблю́ завда́ння но́мер 7.

110. Складіть діалоги за зразком.

а) – Оле́на працю́є?
– Оле́на? Так, вона́ працю́є.

ти, Махму́д і Валі́д, ви;

б) – Приві́т! Тара́се, ти працю́єш?
– Ні, я відпочива́ю.

ви – чита́ти, працюва́ти;
вони́ – відпочива́ти, працюва́ти;
студе́нтка – чита́ти, слу́хати;

в) – Що ро́бить Рома́н?
– Нічо́го. Він відпочива́є.
– А Наза́р?
– Він ро́бить дома́шнє завда́ння.

Я́ссер – ти – слу́хати,
Па́ола – Олекса́ндр і Анва́р – працюва́ти,
Окса́на Іва́нівна – слу́хати,
студе́нти – чита́ти.

111. Що робить родина? Складіть діалог за малюнком.

112. Читайте текст. Дайте відповідь, яка це кімната.

Кімна́та

Мене́ зва́ти О́тман. Я студе́нт-іноземець. Це наш гурто́житок. Його́ адре́са: ву́лиця Сталева́рів, буди́нок № 31. Тут моя́ кімна́та. Вона́ краси́ва і за́тишна.

Ось вели́ке вікно́. Там кольоро́ва ва́за і краси́ві кві́ти: жо́вті, черво́ні, помара́нчеві, бі́лі. А це стільці́ та письмо́вий стіл. Тут мій нови́й планше́т, мої́ зо́шити, украї́нський словни́к, бібліоте́чний підру́чник, а тако́ж олівці́ та ру́чки: черво́на, си́ня, зеле́на, фіоле́това і чо́рна. А там невели́ка поли́ця. Там цікаві журна́ли, газе́ти та мої́ книжки́. Це кори́чнева ша́фа. Тут мої́ ре́чі. Це моє́ лі́жко, а там мале́нький дива́н і зручне́ кре́сло, нови́й телеві́зор та вели́ке дзе́ркало. Я тут працю́ю і відпочива́ю.

113. Закрийте текст. Виконайте тест (позначте «так» чи «ні»).

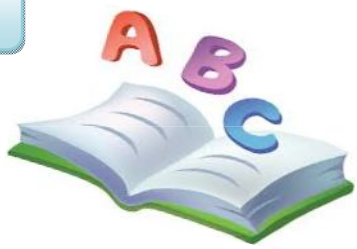
Запита́ння	так	ні
1. Його́ зва́ти Самі́р?		
2. Його́ адре́са: ву́лиця Зеле́на?		
3. Вікно́ вели́ке?		
4. Кві́ти блаки́тні, си́ні, рожеві́?		
5. Ва́за бі́ла?		
6. О́тман – украї́нський студе́нт?		
7. Поли́ця вели́ка?		
8. Там цікаві журна́ли і газе́ти?		
9. Там зручне́ кре́сло?		
10. Телеві́зор нови́й?		
11. Дзе́ркало вели́ке?		
12. Він тут працю́є і відпочива́є?		

114. Опишіть Вашу кімнату.

ВИКОНАЙ САМ!

---Урок 4 ---

1. Виправте помилки у діалогах.

а)
– Здра́стуй, Валі́д!
– Привіт, Фатіма́!
– Як спра́ви, Валі́д?
– Пога́но. А твої?
– Мої́ теж до́бре.
– Бува́й!
– До за́втра, Валі́д!

б)
– Привіт, О́льго Іва́нівно!
– До́брого ра́нку, Самі́р! Як твої́ спра́ви?
– Дя́кую! На́ші спра́ви до́бре.
– До поба́чення, Самі́р!
– Бува́й, О́льга Іва́нівна!

2. Напишіть слова у множині.

Студе́нтка, мі́сто, університе́т, дити́на, кни́жка, ша́фа, зо́шит, гурто́житок, кімна́та, буфе́т, кав'я́рня, стіл, о́ко, рік, ма́ти, ім'я́, мі́сце, брат, виклада́ч, буди́нок, інозе́мець, вікно́, день, лі́кар, ніс, до́шка, телеві́зор, сестра́, екску́рсія, ді́вчина, ре́чення, друг.

3. Напишіть слова в однині.

Уро́ки, па́льці, чи́сла, аудито́рії, серця́, музе́ї, студе́нти, но́ги, ву́ха, ру́ки, апте́ки, лікарні, пло́щі, па́рки, я́блука, олівці́, пісні́, міста́, коти́, квіти, такс і́, батьки́, лю́ди, я́йця, прізвища, календарі́, запита́ння.

4. Підпишіть малюнки, хто це або що це.

Олена
Іван
Назар
Мустафа
Алі
Лейла

5. Дивіться на малюнки, скажіть, *чий (чия, чиє, чиї) це …*

(я)

(ти)

(вона́)

(він)

(ви)

(він)

(ми)

(я)

(ми)

(вона́)

(вони́)

6. Напишіть запитання до речень.

Зразок: Це наш факульте́т. – Чий це факульте́т?
Це ва́ша кімна́та. – Чия́ це кімна́та?

Це твій ключ. –
Це моє́ молоко́. –
Це його́ книжки́. –
Це її мі́сце. –

Це наш брат. –
Це ї́хня по́друга. –
Це на́ші гро́ші. –
Це мій комп’ю́тер. –
Це на́ша сім’я́. –

7. Дайте відповіді на запитання та запишіть їх.

– Чий це словни́к? –
– Це ва́ша ру́чка? –
– Чие́ це ім’я́? –
– Це наш викладач? –
– Чия́ це вали́за? –
– Це на́ші зо́шити? –
– Чиї́ це підру́чники? –
– Чия́ це ді́вчина? –
– Це ва́ші ре́чі? –
– Чиї́ це лі́ки? –
– Чий це словни́к? –
– Чие́ це таксі́? –

8. Складіть запитання до малюнків і запишіть відповіді за зразком.

Зразок: – Чий це шарф?
– Це мій (твій, його́, її́, наш, ваш, ї́хній) шарф.

9. Поставте запитання до виділених слів.

***Зразок*:** ……. – Яка́ це маши́на?
Це *краси́ва* маши́на. – Це краси́ва маши́на.

…….. – Чия́ це маши́на?
Це *моя́* маши́на. – Це моя́ маши́на.

1. …….
Це *га́рна* люди́на.
2. …….
Це *стари́й* буди́нок.
3. …….
Це *моя́* по́друга.
4. …….
Це *рі́дне* мі́сто.
5. …….
Це *їхній* гурто́житок.
6. …….
Це *зеле́не* я́блуко.
7. …….
Це *на́ші* ре́чі.
8. …….
Це *ціка́ве* кіно́.
9. …….
Це *її́* виклада́ч.
10. ……..
Це *відо́мий* арти́ст.
11. ……..
Це *твоє́* завда́ння.
12. ……...
Це *видатни́й* вче́ний.
13. ……...
Це *його́* університе́т.
14. ……..
Це *смачна́* ка́ва.
15. ……..
Це *ваш* факульте́т.
16. ……..
Це *украї́нські* студе́нти.
17. ……..
Це *мої́* батьки́.
18. ……..
Це *іноземна* мо́ва.

10. Запишіть відповіді на запитання.

а) 1. Яки́й це студе́нт?
2. Яка́ це мо́ва?
3. Яки́й це вокза́л?
4. Яки́й це хліб?
5. Яке́ це лі́то?
6. Яка́ це гру́па?
7. Які́ це фру́кти?
8. Яки́й це авто́бус?

ки́ївський, іноземний,
зеле́ний, га́рний,
бі́лий, дру́жний,
іспа́нський, міський

б) 1. Чий це авто́бус? (ви)
2. Чия́ це ка́ва? (він)
3. Чиє́ це какао́? (вона́)
4. Чиї́ це ді́ти? (я)
5. Чиє́ це пріз́вище? (ти)
6. Чий це факульте́т? (ми)
7. Чиї́ це фру́кти? (вони́)

11. Запишіть слова, вставте пропущені букви. Поставте наголос.

***Зразок*:** будин…к – буди́нок.

Дж…нси, дівч…на, годин…ик, реч…, оч…, вулиц…, кра…на, …куляри, дідус…, п…милка, площ…, в…делки, тар…лки, остр…в Хортиц…, ч…ловік, ж…нка, поліклін…ка, укра…нка, д…еркало, д…ем, стат…я, буд… ласка, бат…ки, б…лий, ч…рний, м…лодий, в…ликий, мален…кий, сусідн…й, ц…кавий, фіз…чний, лабораторі…, двоюр…дний.

12. Вставте вказівні займенники цей/той, ця/та, це/те, ці/ті.

1. … буди́нки нові́, а … буди́нки старі́.
2. … пита́ння складне́, а … пита́ння легке́.
3. … кав'я́рня вели́ка, а … кав'я́рня мале́нька.
4. … студе́нт чита́є, а … студе́нт слу́хає.
5. … кві́тка краси́ва, а … кві́тка некраси́ва.
6. … уро́к пе́рший, а … уро́к оста́нній.
7. … я́блуко смачне́, а … я́блуко несмачне́.
8. … студе́нтка-украї́нка, а … студе́нтка-інозе́мка.
9. … слова́ українські, а … слова́ англі́йські.

13. Складіть запитання до виділених слів за зразком.

***Зразок*:** Це нова́ студе́нтка. – Яка́ це студе́нтка?

1. Це вели́кий проспе́кт. 2. Це пе́рший уро́к. 3. Це головна́ ву́лиця. 4. Це дру́га маши́на. 5. Це нові́ дру́зі. 6. Та ді́вчина га́рна. 7. Це мале́нька дити́на. 8. Це ціка́вий журна́л. 9. Це одина́дцятий авто́бус. 10. Це сусі́дня кімна́та. 11. Це меди́чний університе́т. 12. Те ма́сло сві́же. 13. Це двою́рідна сестра́. 14. Ті ре́чі старі́. 15. Це молоди́й чолові́к. 16. Це украї́нське кіно́. 17. Це два́дцять тре́тя аудито́рія. 18. Це шо́ста ліка́рня. 19. Це три́дцять четве́рта кварти́ра.

14. Утворіть словосполучення, поставивши наступні слова у форму потрібного роду.

а) ***цей, мій, перший, український***

1. ……. …… …….. …… друг.
2. ……. …… …….. …… по́друга.
3. ……. …….. …….. …… свя́то.
4. ……. …… …….. …… дру́зі.

б) ***той, твій, перший, важкий***

1. …… …… …… …….. уро́к.
2. …… …… …… …….. мо́ва.
3. …… …… …… …….. завда́ння.
4. …… …… …… …….. слова́.

15. Складіть подібні діалоги.

а) – Це лі́ка́рня?
– Ні, це не лі́ка́рня. Це нова́ полікл'і́ніка.

б) – Це нови́й телефо́н?
– Ні, це не нови́й телефо́н. Це стари́й телефо́н.

16. Дивіться на малюнки. Напишіть, які це люди та речі.

Які це телефо́ни?

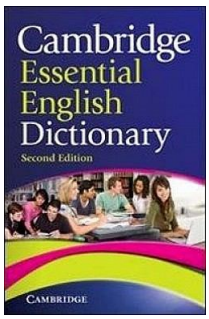
Яка́ це жі́нка?

Яке́ це молоко́?

Яки́й це шокола́д?

Яки́й це словни́к?

Яки́й це арти́ст?

Яки́й це студе́нт?

Яки́й це чолові́к?

Які́ це вали́зи?

17. Виберіть прикметники і складіть всі можливі словосполучення.

Рі́дний, видатни́й, стари́й, вели́кий, украї́нський, сусі́дній, дру́жний, пога́ний, смачни́й, університе́тський, англі́йський, важки́й, нови́й, краси́вий, мале́нький, весе́лий, до́брий, меди́чний, оста́нній.	пита́ння день парк люди́на університе́т гру́па буди́нок ананас вче́ний завда́ння сві́то бібліоте́ка студе́нтка ву́лиці ді́ти я́блуко брат

18. Напишіть закінчення прикметників та порядкових числівників.

Черво́н… оливе́ць, бі́л… обли́ччя, тре́т… аудито́рія, зеле́н… чай, чо́рн… хліб, си́н… соро́чка, п’я́т… лика́рня, жо́вт… лимо́н, четве́рт… по́верх, блаки́тн… не́бо, пе́рш… фо́то, фіоле́тов… шарф, кори́чнев… кр́исло, с́ир… ша́пка, рожев… кві́тка.

19. Підберіть необхідні займенники.

1) ... працю́ю. 2) … відпочива́ємо. 3) … чита́є. 4) … слу́хають. 5) Що … ро́бите? 6) … пи́шеш.

20. Напишіть дієслова у правильній формі.

1. Вона́ (чита́ти) цікаві вірші́. 2. Ви (слу́хати) украї́нське ра́діо. 3. Що ти (роби́ти)? 4. Вони́ (роби́ти) дома́шнє завда́ння. 5. Ми до́бре (відпочива́ти). 6. Він (зна́ти), хто це. 7. Я (ду́мати), що за́втра неді́ля. 8. Вона́ бага́то (працюва́ти).

21. Вставте дієслова: *читати, слухати, писати*.

1. Петро́ … журна́л. 2. Оле́на … ра́діо. 3. Студе́нти … текст. 4. Студе́нт … дикта́нт. 5. Анва́р … лист. 6. Та́то … вірші́. 7. Викладач … діало́ги. 8. Ми … книжки́. 9. Я … пісні́.

22. Складіть речення за зразком.

***Зразок*:** Я, чита́ти. – Я чита́ю.

1. Ба́тько, ма́ти, і, працюва́ти.
2. Самі́р, Каміла, і, робити́, завда́ння.
3. Катери́на, журна́л, чита́ти.
4. Текст, ми, цікавий, слу́хати.
5. Студе́нти, вдо́ма, відпочива́ти, за́раз.
6. Алі́, що, ду́мати, нови́й, це, його́, викладач.
7. Ти, рі́дний, зна́ти, брат, твій, де.

23. Напишіть питання.

***Зразок*:** … твій друг? – *Хто* твій друг?

1. … працю́ють твої́ батьки́?
2. … відпочива́є за́раз?
3. … його́ зва́ти?
4. … це ко́лір?
5. … ці ре́чі?
6. … це аудито́рія?
7. … він?
8. … ро́бить ва́ша гру́па?
9. … це по́друга?
10. … це по́верх?

Словни́к
Уро́к 4

-а-	джи́нси	**-ї-**	мо́ре
америка́нець	дзво́ник	ї́жа	**-н-**
англі́йський	дзе́ркало	їда́льня	наро́д
ара́бський	дива́н	істори́чний	наш
-б-	ді́вчина	ї́хній	не́бо
бі́лий	діду́сь	**-й-**	нігері́єць
біологі́чний	дієвідмі́на	йорда́нець	Ніге́рія
блаки́тний	Дніпро́	Йорда́нія	ніж
бли́зько	до́брий	**-к-**	німе́цький
-в-	дома́шній	ка́пці	нови́й
важки́й	дру́жний	Карпа́ти	**-о-**
ваш	дуб	кві́тка	однина́
вели́кий	ду́же	ки́ївський	окуля́ри
весе́лий	дя́кую	кита́йський	оста́нній
видатни́й	**-е-**	Кі́то	о́стрів
виде́лка	Еквадо́р	ко́лір	**-п-**
ви́шня	еквадо́рець	кори́чневий	па́спорт
відо́мий	**-є-**	крамни́ця	па́лець
ві́дповідь	європе́йський	краси́вий	пита́ння
відпочива́ти	**-ж-**	кріс́ло	плече́
ві́за	жо́втий	ку́хня	пло́ща
воді́й	**-з-**	**-л-**	по́верх
воло́сся	запорі́зький	лаборато́рія	пові́льний
вче́ний	за́тишний	легки́й	пога́ний
вчи́ти	здоро́вий	лі́карський	Полта́ва
-г-	зеле́ний	лі́ки	помара́нчевий
га́рний	злий	люби́ти	португа́льський
гаря́чий	зручни́й	люди́на	працюва́ти
говори́ти	**-і-**	Львів	проспе́кт
годи́нник	індіє́ць	**-м-**	**-р-**
головни́й	індійський	маленький, мали́й	режисе́р
го́ри	іноземний	марокка́нець	ре́чення
готе́ль	іноземець	меди́чний	рі́дний
-д-	Іра́н	міськи́й	роби́ти
две́рі	ірані́єць	множина́	рожевий
двоюрідний	іспа́нський	моло́дший	розу́мний
джем	італі́йський	моло́чний	роль

росі́йський	сторі́нка	**-ф-**	**-ц-**
-с-	стоя́ти	фізи́чний	цика́вий
сі́рий	сувóрий	фіоле́товий	цей
сві́тлий	сумни́й	**-х-**	**-ч-**
село́	сусі́дній	хала́т	ча́шка
си́ній	**-т-**	Ха́рків	черво́ний
складни́й	таксі́	хво́рий	чолові́к
смачни́й	таріл́ка	хімі́чний	чо́рний
сні́г	това́риш	хліб	чужи́й
со́нце	той	хло́пець	**-ш-**
спортза́л	**-у-**	хма́ра	широкий
стан	узбе́к	холоди́льник	школя́р
стари́й	Узбекіста́н	холо́дний	штани́
ста́рший	украї́нець	хоро́ший	
стаття́	украї́нський		

Українська мова

УРОК 5

1	• Як дізнатися або сказати, якою мовою розмовляєте Ви чи Ваш співрозмовник *– Якою мовою Ви розмовляєте?* *– Я розмовляю українською мовою.*
2	• Як повідомити про об'єкт дії *Я читаю текст.*
3	• Як висловити своє ставлення до чогось *Я люблю музику.*
4	• Як дізнатися або повідомити про наявність чогось/когось *– Тут є бібліотека?* *– Так, є.*
5	• Як повідомити про дію, яка відбувалась у минулому *– Що ти робив учора?* *– Учора я писав текст.*
6	• Як повідомити про дію, яка відбуватиметься у майбутньому *– Що ти будеш робити завтра?* *– Завтра я буду відпочивати.*

----УРОК 5 (п′ять) ----

(П′ятий урок)

1. Читайте. Зверніть увагу на синоніми та антоніми.

а) до́брий = хоро́ший = га́рний;
мале́нький = невели́кий;
краси́вий = га́рний.

б) вели́кий ≠ мале́нький;
хоро́ший ≠ пога́ний;
краси́вий ≠ некраси́вий;
нови́й ≠ стари́й;
молоди́й ≠ стари́й;
легки́й ≠ складни́й;
легки́й ≠ важки́й.

2. Пишіть закінчення прикметників.

Дома́шн… завда́ння, мале́ньк… фра́за, краси́в… парк, рі́дн… сестра́, вели́к… сім′я́, складн…́ пита́ння, мале́ньк… брат, пога́н… фільм, вели́к… буди́нок, мал…́ ді́ти, краси́в… дівчина, хоро́ш… студе́нтка, украї́ньск… мо́ва, нов…́ ре́чі, англі́йськ… мі́сто, легк…́ хара́ктер, до́бр… люди́на, ціка́в… уро́к, хоро́ш… фільм, важк…́ день, меди́чн… університе́т, складн…́ завда́ння, до́бр… відпочи́нок, весе́л… пі́сня, головн…́ лі́кар, га́рн… жі́нка, мале́ньк… вікно́, складн…́ текст, до́бр… сло́во, стар…́ стіл, краси́в… по́суд, до́бр… па́м'ять, нов…́ шарф.

3. Пишіть за зразком. Нові слова дивіться у словнику.

***Зразок*: стари́й –** стари́й словни́к, стара́ газе́та, старе́ мі́сто, старі́ пісні́.

Нови́й, украї́нський, англі́йський, краси́вий, некраси́вий, вели́кий, мале́нький, до́брий, хоро́ший, пога́ний, легки́й, складни́й, весе́лий, ціка́вий, важки́й, головни́й.

4. Дайте відповідь за зразком.

***Зразок*: –** Яки́й це парк? (вели́кий) – Це *вели́кий* парк.

1. Яки́й це студе́нт? (еквадо́рський)
2. Яка́ це по́друга? (весе́лий)
3. Яке́ це фо́то? (нови́й)
4. Які́ це ре́чі? (краси́вий)
5. Яки́й це виклада́ч? (хоро́ший)
6. Яка́ це люди́на? (до́брий)
7. Яке́ це завда́ння? (легки́й)
8. Які́ це батьки́? (стари́й)
9. Яки́й це брат? (ста́рший)
10. Яка́ це кімна́та (за́тишний)
11. Які́ це лю́ди? (цика́вий)
12. Яке́ це мі́сто? (украї́нський)
13. Яка́ це грама́тика? (складни́й)
14. Яке́ це пита́ння? (головни́й)

5. Читайте діалоги. Складіть подібні.

а) – Це хто?
– Це Богда́н. Він украї́нець.
– Хто він?
– Він студе́нт-фармаце́вт. Це мій нови́й і хоро́ший друг. Він – до́бра люди́на.
– Що він за́раз ро́бить?
– За́раз Богда́н відпочива́є.

б) – До́брий день! А хто це?
– Приві́т! Це моя́ по́друга. Її́ звуть Галя́на.
– Вона́ лі́карка?
– Ні, вона́ не лі́карка, вона́ меди́чна сестра́. Галя́на цика́ва люди́на. Вона́ бага́то чита́є, слу́хає украї́нські та англі́йські пісні́.
– А що вона́ ро́бить сього́дні?
– Сього́дні вона́ працю́є.

Як дізна́тися або́ сказа́ти, яко́ю мо́вою розмовля́єте Ви чи Ваш співрозмо́вник

– Яко́ю мо́вою Ви розмовля́єте?
– Я розмовля́ю украї́нською мо́вою.

Яка́ мо́ва?	**Яко́ю мо́вою?**	**Що роби́ти?**
украї́нськ**а**	украї́нськ**ою**	розмовля́ти чита́ти
англі́йськ**а**	англі́йськ**ою**	
росі́йськ**а**	росі́йськ**ою**	
ара́бськ**а**	ара́бськ**ою**	
францу́зьк**а**	францу́зьк**ою**	
іспа́нськ**а**	іспа́нськ**ою**	
італі́йськ**а**	італі́йськ**ою**	
кита́йськ**а**	кита́йськ**ою**	
португа́льськ**а**	португа́льськ**ою**	
неме́цьк**а**	неме́цьк**ою**	

розмовля́ти (I)	**яко́ю мо́вою ?**
я розмовля́**ю** ти розмовля́**єш** він розмовля́**є** ми розмовля́**ємо** ви розмовля́**єте** вони́ розмовля́**ють** Розмовля́й! Розмовля́йте!	украї́нськ**ою** мо́вою англі́йськ**ою** мо́вою росі́йськ**ою** мо́вою ара́бськ**ою** мо́вою францу́зьк**ою** мо́вою іспа́нськ**ою** мо́вою

6. Читайте.

– До́брого дня! Яко́ю мо́вою Ви розмовля́єте?
– Я розмовля́ю украї́нською мо́вою.

– Скажі́ть, Ви розмовля́єте францу́зькою?
– Так, я розмовля́ю францу́зькою.

– Ва́ша по́друга розмовля́є англі́йською?
– Ні, вона́ розмовля́є іспа́нською.

7. Складіть речення з дієсловами *читати, розмовляти* ***за моделлю:***
Хто? Що робить? Якою мовою?

Зразок: Моя́ сестра́ розмовля́є італі́йською.

Ува́га! Грама́тика

Як розмовля́ти?	**до́бре** **ду́же до́бре** **ві́льно** **тро́хи** **пога́но** **непога́но** **го́лосно** **ти́хо**	Як чита́ти?	**до́бре** ≠ **пога́но** **шви́дко** ≠ **пові́льно** **пра́вильно** ≠ **непра́вильно**

8. Читайте діалоги, складіть подібні.

– Яко́ю мо́вою ти розмовля́єш?
– Я розмовля́ю англі́йською.
– Як ти розмовля́єш англі́йською?
– Я розмовля́ю англі́йською ві́льно.

– Ти розмовля́єш украї́нською?
– Ні, я розмовля́ю росі́йською, а украї́нською ті́льки тро́хи чита́ю.

– Скажі́ть, будь ла́ска, яко́ю мо́вою ви розмовля́єте?
– Я розмовля́ю украї́нською, францу́зькою та ара́бською.

– Ви розмовля́єте кита́йською?
– Так, розмовля́ю, але́ пога́но.

– Ви розмовля́єте францу́зькою?
– Так, розмовля́ю.
– Розмовля́єте до́бре?
– Так.

9. Запитайте, чи розмовляє Ваш співрозмовник українською (іспанською, англійською …) і як?

***Зразок*: –** Скажи́, будь ла́ска, ти розмовля́єш францу́зькою?
– Так, розмовля́ю.

– Рома́не! Ти до́бре розмовля́єш іспа́нською?
– Ще ду́же пога́но.

– Оле́но! Ти розмовля́єш узбе́цькою?
– Ні, я розмовля́ю украї́нською та англі́йською.

10. Прочитайте текст. Скажіть, якою мовою Каміла розмовляє з друзями.

Мене́ зва́ти Каміла. Я студе́нтка. А це мої́ по́други: Олекса́ндра і Кароліна та дру́зі: Майкл і Маурісіо. Вони́ теж студе́нти. Мої́ дру́зі – еквадо́рці. Вони́ до́бре розмовля́ють іспа́нською та непога́но англі́йською. Ми вже тро́хи розмовля́ємо украї́нською.

– Маурісіо, скажи́, будь ла́ска, яка́ це пло́ща?
– Це пло́ща Фестива́льна. Вона́ краси́ва.
– А яки́й це проспе́кт? Я ду́маю, що це стари́й проспе́кт.
– Так, стари́й. Це проспе́кт Собо́рний – головни́й проспе́кт.
– А що це?
– Це центра́льна наукова́ бібліоте́ка. Ми там чита́ємо нові́ книжки́ та статті́. А ось тут міський парк. Він га́рний і ду́же зеле́ний.
– Дя́кую, Маурісіо! Те́пер я зна́ю, що Запоріжжя – вели́ке і ціка́ве мі́сто.

11. Відновіть запитання.

– … ?
– Ні, я не розмовля́ю ара́бською.

– … ?
– Так, розмовля́є.

– … ?
– Так, я до́бре розмовля́ю неме́цькою.

– … ?
– Ні, пога́но.

– … ?
– Ві́льно.

– … ?
– Украї́нською, англі́йською і тро́хи по́льською.

12. Складіть речення.

Хто?	Що ро́бить?	Яко́ю мо́вою?	Як?
Петро́ Само́ір Каро́іна Ю́сра і Амі́н	розмовля́ти чита́ти	украї́нською іспа́нською францу́зькою …	до́бре пога́но ві́льно тро́хи…

13. Запитайте, якою мовою і як розмовляють (читають) студенти Вашої групи.

14. Читайте.

Оле́на украї́нка. Вона́ розмовля́є украї́нською.
Іри́на росія́нка. Вона́ розмовля́є росі́йською.
Ра́нія і Луї́са по́други. За́раз вони́ тро́хи розмовля́ють украї́нською.

15. Читайте текст.

Ось на́ша гру́па. Мене́ зва́ти Па́трік. Я – нігері́єць. Я ві́льно розмовля́ю англі́йською. Махму́д – марокка́нець. Його́ рі́дна краї́на – Маро́кко. Він до́бре розмовля́є францу́зькою. Даніе́ль шви́дко чита́є і ві́льно розмовля́є іспа́нською. Його́ рі́дна краї́на – Еквадо́р. Му́на – йорда́нка. Її рі́дна мо́ва – ара́бська. Вона́ шви́дко чита́є англі́йською, але́ розмовля́є англі́йською пога́но.

Це Каро́іна і Ле́йла – мої́ по́други. Ю́нес і Ахілбе́к теж мої́ дру́зі. Каро́іна розмовля́є іспа́нською, а Ле́йла – ара́бською. Ю́нес розмовля́є ара́бською і францу́зькою. Ахілбе́к розмовля́є узбе́цькою. За́раз ми тро́хи розмовля́ємо украї́нською.

16. Дайте відповіді на запитання.

1. Яко́ю мо́вою розмовля́є Па́трік? Хто він?
2. Хто і як розмовля́є францу́зькою?
3. Як розмовля́є англі́йською Му́на?
4. Яко́ю мо́вою і як розмовля́є і чита́є Даніе́ль?
5. Яко́ю мо́вою розмовля́є Ахілбе́к?
6. Яко́ю мо́вою і як розмовля́ють всі студе́нти?

17. Читайте.

Я до́бре розмовля́ю англі́йською. Ми шви́дко розмовля́ємо ара́бською. Ти розмовля́єш німе́цькою? Вони́ розмовля́ють іспа́нською го́лосно. Вона́ розмовля́є кита́йською пові́льно. Ви пога́но розмовля́єте украї́нською.

18. Дайте відповіді на запитання.

***Зразок*:** – Як ти розмовля́єш німе́цькою? (ві́льно)
– Я розмовля́ю німе́цькою *ві́льно*.

1. Як Набі́ль розмовля́є ара́бською? (ду́же до́бре)
2. Як Кар'і́на розмовля́є німе́цькою? (до́бре)
3. Як ти розмовля́єш італі́йською? (пога́но)
4. Як Анто́н і Га́нна розмовля́ють испа́нською? (непога́но)
5. Як ви розмовля́єте францу́зькою? (пові́льно)
6. Як Вару́н і Ле́йла розмовля́ють украї́нською? (тро́хи)
7. Як Оле́г розмовля́є росі́йською? (шви́дко)

19. Використайте дієслово розмовляти у необхідній формі.

1. Н'і́на тро́хи _____ кита́йською.
2. Кар'і́м шви́дко _____ ара́бською.
3. Як ти _____ францу́зькою?
4. Луї́с і Кам'і́ла пога́но _____ украї́нською.
5. Ми пові́льно _____ испа́нською.
6. Я _____ росі́йською ві́льно.
7. Наза́ре, Ви _____ англі́йською?

20. Читайте діалоги. Складіть свої.

– Ти розмовля́єш англі́йською?
– Так, я розмовля́ю англі́йською.

– Як ти розмовля́єш англі́йською?
– Я розмовля́ю англі́йською добре.

21. Поставте запитання до виділених слів.

***Зразок*:**

– …?	– *Як ти розмовля́єш ара́бською?*
– Я розмовля́ю ара́бською <u>ві́льно</u>.	– Я розмовля́ю ара́бською ві́льно.

1. – … ?
   – Я розмовля́ю украї́нською пога́но.

2. – … ?
   – Рома́н розмовля́є німе́цькою го́лосно.

3. – … ?
   – Дієго́ і Па́ола розмовля́ють іспа́нською ві́льно.

4. – … ?
   – Оле́на розмовля́є англі́йською ду́же до́бре.

5. – … ?
   – Ми розмовля́ємо по́льською шви́дко.

6. – … ?
   – Тара́с розмовля́є кита́йською тро́хи.

7. – … ?
   – Лакшмі́ розмовля́є росі́йською пові́льно.

8. – … ?
   – Я розмовля́ю францу́зькою непога́но.

22. Відповідайте за зразком.

***Зразок*:** – Ви зна́єте, хто це? – Так, я зна́ю, хто це. Це спортсмен.
(Ні, не зна́ю.)

Як повідóмити про об'єкт дії

Я читáю текст.

Увáга! Грамáтика
Відмíнки української мóви

1. Називни́й відмíнок	S	Хто? Що?	брат, біль, рукá, сім'я́, вікнó, мóре
2. Родови́й відмíнок	O_2	Когó? Чогó?	брáта, бóлю, рукú, сім'ї́, вікнá, мóря
3. Давáльний відмíнок	O_3	Кому́? Чому́?	брáту, бóлю, руці́, сім'ї́, вікну́, мóрю
4. Знахíдний відмíнок	O_4	Когó? Що?	брáта, біль, ру́ку, сім'ю́, вікнó, мóре
5. Ору́дний відмíнок	O_5	Ким? Чим?	брáтом, бóлем, рукóю, сім'є́ю, вікнóм, мóрем
6. Місце́вий відмíнок	O_6	На/у/в/по/при кóму? На/у/в/по/при чóму?	при брáті, у руці́, у сім'ї́, на вікні́, на мóрі
7. Кли́чний відмíнок	O_7	осóба, до якóї звертáються	брáт**е** Хасáн**е** Пáвл**е** Мýн**о** Гáнн**о**

Знахíдний відмíнок (Зн.в./ O_4) імéнників
(питáння *що?*)

Рід	*Закíнчення*	*Називни́й відмíнок (Н.в./ S)*	*Знахíдний відмíнок (Зн.в. / O_4)*
ч.р.	**Зн.в.=Н.в.** ***не змíнюється***	*що? **S*** Це текст.	хто? *S* *що роблю́* *що?**O_4*** Я читáю текст.
с.р.	**Зн.в.=Н.в.** ***не змíнюється***	*що? **S*** Це слóво.	хто? *S* *що роблю́* *що?**O_4*** Я пишý слóво.
ж.р.	**-а → -у**	*що? **S*** Це мýзика.	хто? *S* *що роблю́* *що?**O_4*** Я слýхаю мýзику.
	-я → -ю	*що? **S*** Це пíсня.	хто? *S* *що роблю́* *що?**O_4*** Я слýхаю пíсню.
	-ь → -ь	*що? **S*** Це вíдповідь.	хто? *S* *що роблю́* *що?**O_4*** Я слýхаю вíдповідь.
мн.	**Зн.в.=Н.в.** ***не змíнюється***	*що? **S*** Це книги.	хто? *S* *що роблю́* *що?**O_4*** Я читáю книги.

Запам'ятáйте новí дієслова́!

вивча́ти (І)	**відповіда́ти (І)**	**розповіда́ти (І)**
я вивча́**ю**	я відповіда́**ю**	я розповіда́**ю**
ти вивча́**єш**	ти відповіда́**єш**	ти розповіда́**єш**
він вивча́є	він відповіда́є	він розповіда́є
ми вивча́**ємо**	ми відповіда́**ємо**	ми розповіда́**ємо**
ви вивча́**єте**	ви відповіда́**єте**	ви розповіда́**єте**
воні́ вивча́**ють**	воні́ відповіда́**ють**	воні́ розповіда́**ють**
Вивча́й!	Відповіда́й!	Розповіда́й!
Вивча́йте!	Відповіда́йте!	Розповіда́йте!

Запам'ятáйте!

	що? (Зн.в. / $О_4$)
чита́ти	текст, журна́л, кни́гу, газе́ту,
писа́ти	статтю́, слова́, дикта́нт, те́сти,
слу́хати	му́зику, ра́діо, фра́зи, ре́чення,
зна́ти	пі́сню, предме́т, матема́тику, хі́мію, мо́ву,
робúти	завда́ння, впра́ву,
вивча́ти	грама́тику, пра́вило, те́му, медицину,
відповіда́ти	пита́ння, уро́к,
розповіда́ти	вірші́, текст

23. Читайте.

Ба́тько чита́є журна́л.
Дí вчина чита́є кни́гу.
Студе́нт ро́бить впра́ву.
Студе́нти пи́шуть дикта́нт.
Хло́пець слу́хає му́зику.
Дідýсь слу́хає ра́діо.
Студе́нти вивча́ють біоло́гію.
Тара́с вивча́є фí зику.
Іноземні студе́нти вивча́ють мо́ву.
Па́трік до́бре зна́є матема́тику.
Я пога́но зна́ю хí мію.
Вона́ вивча́є анато́мію.
Студе́нти зна́ють грама́тику.
Анва́р розповіда́є текст.
Студе́нтка відповіда́є уро́к.
Я пишý тест.

24. Складíть речення з особовими займенниками.

1. … пишý ре́чення.
2. … відпочива́єш.
3. … працю́ємо.
4. … відповіда́єте уро́к.
5. … слу́хає пí сню.
6. … ро́бить завда́ння.
7. … вивча́ють медици́ну.
8. … розповіда́ємо діало́г.
9. … до́бре зна́єш цей предме́т.
10. … чита́єте статтю́.

Запам'ятáйте новí дієслова́!

-ува- / -юва- → -у-/-ю-

-ю-	-у-	-ю-
повто́рювати (І)	**запи́тувати (І)**	**поя́снювати (І)**
я повто́рю**ю**	я запи́ту**ю**	я поя́сню**ю**
ти повто́рю**єш**	ти запи́ту**єш**	ти поя́сню**єш**
він повто́рю**є**	він запи́ту**є**	він поя́сню**є**
ми повто́рю**ємо**	ми запи́ту**ємо**	ми поя́сню**ємо**
ви повто́рю**єте**	ви запи́ту**єте**	ви поя́сню**єте**
вонú повто́рю**ють**	вонú запи́ту**ють**	вонú поя́сню**ють**
Повто́рюй!	Запи́туй!	Поя́снюй!
Повто́рюйте!	Запи́туйте!	Поя́снюйте!

Запам'ятáйте!

	що? (Зн.в. / О$_4$)
повто́рювати запи́тувати поя́снювати	текст, грамáтику, діало́г, словá, питання, уро́к, те́му, прáвило

25. Читайте.

Студе́нт повто́рює прáвило.
Викладáч поя́снює уро́к.
Студе́нти повто́рюють діало́г.
Викладáч поя́снює те́му.
Самíр поя́снює грамáтику.
Викладáч запи́тує, а студе́нти відповідáють.

26. Читайте.

– Що ро́бить Оле́на?
– Оле́на повто́рює грамáтику.

– Що ро́блять студе́нти і викладáч?
– Викладáч запи́тує, а студе́нти відповідáють.

– Що ви ро́бите?
– Ми читáємо кни́гу.

– Що ро́блять студе́нти?
– Студе́нти пи́шуть диктáнт.

– Що ти ро́биш?
– Я працю́ю.

– Що ро́бить брат?
– Він слу́хає му́зику.

– Що ро́бить викладáч?
– Він поя́снює уро́к.

– Що ро́бить Мýна?
– Вонá відпочивáє.

– Що ти ро́биш?
– Я роблю́ домáшнє завдáння.

– Що ви ро́бите?
– Ми розповідáємо діало́г.

– Що ви ро́бите?
– Ми розмовля́ємо.

– Що вонá ро́бить?
– Вонá відпочивáє.

27. Скажіть, хто що робить?

Запам'ятáйте новé дієслóво!

розумі́ти (І)

я розумі́ю ти розумі́єш він розумі́є ми розумі́ємо ви розумі́єте вони́ розумі́ють Розумі́й! Розумі́йте!	розумі́ти	**що? (Зн.в. / $О_4$)** мóву, прáвило, тéму, урóк

Запам'ятáйте!

якóю мóвою?		**якýмóвою?**	
розмовля́ти чита́ти писа́ти відповіда́ти	украї́нськ**ою** англі́йськ**ою** францу́зьк**ою** іспáнськ**ою**	розумі́ти зна́ти вивча́ти	украї́нськ**у** англі́йськ**у** францу́зьк**у** іспáнськ**у**

28. Читайте.

– Якóю мóвою ви розмовля́єте?
– Я розмовля́ю англі́йською.
– Як ви розмовля́єте англі́йською?
– Я розмовля́ю англі́йською дóбре.

– Якóю мóвою ти чита́єш журна́л?
– Ара́бською.

– Якóю мóвою ти пи́шеш текст?
– Я пишý текст німéцькою мóвою.

– Якóю мóвою ти відповіда́єш?
– Я відповіда́ю іспáнською.

– Якý мóву ви розумі́єте?
– Я розумі́ю англі́йську.
– Як ви розумі́єте англі́йську?
– Я розумі́ю англі́йську дóбре.

– Якý мóву ти дóбре зна́єш?
– Я дóбре зна́ю францу́зьку.

– Якý мóву він вивча́є?
– Він вивча́є кита́йську.

29. Замість крапок вставте дієслова розмовляти або знати у необхідній формі.

1. Я і моя сестра́ тро́хи … кита́йську мо́ву.
2. Ти до́бре … англі́йською?
3. Пі́тер до́бре … францу́зьку мо́ву.
4. Ви … по́льською?
5. Га́нна пога́но … неме́цьку мо́ву.
6. Магдале́на і Катрі́н ві́льно … іспа́нською.
7. Ми вже непога́но … украї́нську мо́ву.
8. Ми за́раз бага́то … украї́нською.

30. Читайте.

а) – Скажі́ть, будь ла́ска, ви вивча́єте іноземні мо́ви?
– Так.
– Які́ іноземні мо́ви ви вивча́єте?
– Я вивча́ю украї́нську мо́ву, а Самі́р вивча́є кита́йську мо́ву.

б) – Студе́нти, ви зна́єте англі́йську мо́ву?
– Так, зна́ємо.
– Як ви зна́єте англі́йську?
– Я зна́ю англі́йську до́бре, а Самі́р зна́є пога́но.

в) – Які́ мо́ви розумі́є Га́нна?
– Вона́ до́бре зна́є і розумі́є францу́зьку, іспа́нську і тро́хи ара́бську.

г) – Іва́не! Яку́ мо́ву ти вивча́єш за́раз?
– За́раз я вивча́ю кита́йську.
– Молоде́ць!

д) – Скажі́ть, будь ла́ска, що це «ґу́дзик». Я еквадо́рець і пога́но розумі́ю украї́нську.
– Це англі́йською «button», а іспа́нською «botón».
– Дя́кую!

31. Допишіть необхідні займенники.

1. … вивча́ю англі́йську.
2. Що … чита́єте?
3. … зна́єш, де ліка́рня?
4. … слу́хає му́зику?
5. … повто́рюємо слова́.
6. Де … відпочива́ють?
7. Що … запи́тує?
8. Як … відповіда́ють?
9. … пи́шете лист?
10. Що … поя́снюєш?

32. Поставте запитання до виділених слів.

***Зразок*:** Студе́нт зна́є англі́йську. – *Хто* зна́є англі́йську?
За́раз я вивча́ю кита́йську мо́ву. – *Яку́* мо́ву ти за́раз вивча́єш?

1. О́льга до́бре розумі́є іспа́нську. – …….
2. Я пога́но зна́ю англі́йську мо́ву. – …….
3. Студе́нти-іноземці вивча́ють украї́нську мо́ву. – …….
4. Самі́р чудо́во зна́є й розумі́є ара́бську. – …….
5. Моя́ по́друга не розумі́є украї́нську. – …….
6. Андрі́й вивча́є іспа́нську мо́ву. – ……..

Запам'ята́йте нове́ дієсло́во!

купува́ти (І)

-ува- → -у-

я купу́ю ти купу́єш він купу́є ми купу́ємо ви купу́єте вони́ купу́ють Купу́й! Купу́йте!	купува́ти	**що? (Зн.в. / $О_4$)** ре́чі, проду́кти, телефо́н, телеві́зор, стіле́ць, ша́фу, газе́ту, журна́л, кни́гу, ма́сло, м'я́со, молоко́, ка́ву, чай, цу́кор, су́мку, олівці́, ру́чки

33. Читайте.

– Що ти ро́биш?
– Я купу́ю пі́цу і ко́лу.

– Що ти купу́єш?
– Я купу́ю словни́к.

– Що він купу́є?
– Він купу́є маши́ну.

– Що ви купу́єте?
– Ми купу́ємо холоди́льник.

34. Запитайте студентів Вашої групи, що вони купують.

35. Допишіть закінчення дієслів.

1. Вона́ до́бре зна́… англі́йську мо́ву.
2. Вони́ повто́рю… уро́к.
3. Ми чита́… текст.
4. Я непога́но розмовля́… украї́нською.
5. Що ви вивча́… ?
6. Він пи́ш… лист.
7. Вона́ купу́…. телефо́н.
8. Я поя́сню…. пра́вило.

36. Читайте.

Я

писати	фразу завдання речення текст слова вірші

розповідати	казку текст вірші оповідання історії

Ти

робити	вправу домашнє завдання

Він

купувати	джем хліб чай стіл посуд шафу каву виделки книги продукти фрукти олівці

слухати	радіо лекцію музику казку оповідання текст пісню вірші концерт плеєр

Студентка. Вона...

відповідати	*урок* *тему*

Ви

повторювати пояснювати	звук урок текст слова фразу букви речення граматику

Студенти. Вони...

читати	лист журнал текст діалог книгу газету слова речення вірші

Ми

знати вивчати	мову біологію хімію математику

Вони

37. Читайте діалоги.

– Що ти ро́биш?
– Я слу́хаю.
– Що ти слу́хаєш?
– Я слу́хаю пі́сню.

– Що ти ро́биш?
– Я розповіда́ю.
– Що ти розповіда́єш?
– Я розповіда́ю текст.

– Що ти ро́биш?
– Я чита́ю.
– Що ти чита́єш?
– Я чита́ю газе́ту.

– Що ти ро́биш?
– Я поя́снюю.
– Що ти поя́снюєш?
– Я поя́снюю грама́тику.

– Що ти ро́биш?
– Я пишу́.
– Що ти пи́шеш?
– Я пишу́ фра́зу.

– Що ти ро́биш?
– Я повто́рюю.
– Що ти повто́рюєш?
– Я повто́рюю дієслова́.

– Що ти ро́биш?
– Я відповіда́ю.
– Що ти відповіда́єш?
– Я відповіда́ю уро́к.

– Що ти ро́биш?
– Я купу́ю.
– Що ти купу́єш?
– Я купу́ю шарф і ша́пку.

38. Дайте відповіді.

1. Що ви вивча́єте? (мо́ва, біоло́гія, хі́мія, матема́тика, анато́мія)
2. Що поя́снює виклада́ч? (пра́вило, грама́тика, завда́ння)
3. Що пи́шуть студе́нти? (сло́во, ре́чення, фра́за, впра́ва, дикта́нт, ле́кція)
4. Що слу́хають ді́ти? (пі́сня, ка́зка, му́зика, вірші́)
5. Що розповіда́ють дру́зі? (фільм, кни́га, істо́рії)
6. Що купу́є Віктóрія? (хліб, сметана́, йо́гурт, ма́сло, сир, молоко́)

39. Складіть речення. Знайдіть необхідні дієслова та іменники в O_4.

Зразок: Ба́тько, робити, мій, маши́ни. – Мій ба́тько ро́бить маши́ни.

1. Я	купува́ти	текст
2. Студе́нти	робити	журна́л
3. Валі́д	вивча́ти	му́зику
4. Ви	чита́ти	впра́ву
5. Катери́на	писа́ти	украї́нську мо́ву
6. Наш виклада́ч	розповіда́ти	вірші́
7. Вони́	слу́хати	слова́
8. Ти	повто́рювати	грама́тику
9. Ми	поя́снювати	ре́чі

40. Поставте запитання до виділених слів за зразком.

Зразок: – Я слу́хаю текст. – *Що* ти слу́хаєш?

1. – ……..?
   – Ми пи́шемо бу́кви.

2. – …….?
   – Студе́нти до́бре відповіда́ють те́му.

3. – …….?
   – Амі́н вивча́є украї́нську мо́ву.

4. – …….?
   – Му́на непога́но зна́є біоло́гію.

5. – …….?
   – Іноземні студе́нти слу́хають ле́кцію.

6. – …….?
   – Луї́с ро́бить дома́шнє завда́ння.

7. – …….?
   – Вона́ чита́є статтю́.

8. – …….?
   – Ма́ма розповіда́є ка́зку.

9. – …….?
   – У́чні повто́рюють знахі́дний відмі́нок.

10. – …….?
    – О́льга купу́є дзе́ркало і комп’ю́тер.

11. – …….?
    – Ми купу́ємо зимо́ві ре́чі.

12. – …….?
    – Я поя́снюю грама́тику.

41. Складіть речення з дієсловами.

Розмовля́ти, робити́, зна́ти, повто́рювати, писа́ти, купува́ти, розповіда́ти.

42. Дайте заперечну відповідь на запитання за зразком:

Зразок: – Вона́ вивча́є украї́нську мо́ву?
– Ні, вона́ вивча́є хі́мію.

– Вони́ відпочива́ють?
– …….

– Вона́ ро́бить дома́шнє завда́ння?
– …….

– Він чита́є журна́л?
– ……..

– Вона́ слу́хає му́зику?
– ……

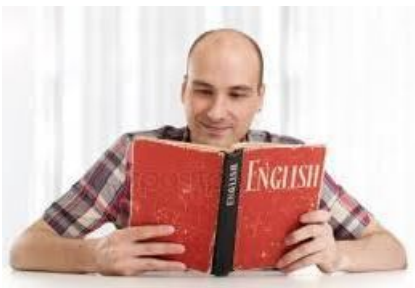
– Він відповіда́є уро́к?
– ……...

– Вони́ купу́ють проду́кти?
–……

– Вона́ розповіда́є вірш?
– ……

– Він вивча́є біоло́гію?
– ……

– Вона́ поя́снює ре́чення?
– …….

Ува́га!

– Що він ро́бить?
– Він **нічо́го** не ро́бить.

Запам'ята́йте нові́ дієсло́ва!

гуля́ти (І)

я гуля́**ю**
ти гуля́**єш**
він гуля́**є**
ми гуля́**ємо**
ви гуля́**єте**
вони́ гуля́**ють**

Гуля́й!
Гуля́йте!

– Хто гуля́є?
– Ма́ти і дити́на гуля́ють.

– Хто гуля́є?
– **Ніхто́** не гуля́є.

гра́ти (І)

я гра́**ю**
ти гра́**єш**
він гра́**є**
ми гра́**ємо**
ви гра́**єте**
вони́ гра́**ють**

Грай!
Гра́йте!

– Що вони́ ро́блять?
– Вони́ гра́ють у футбо́л.

Як ви́словити своє́ ста́влення до чого́сь

Я люблю́ му́зику.

Запам'ята́йте нове́ дієсло́во!

люби́ти (II)
б → бл
я люб**Лю́**
ти лю́б**иш**
він лю́б**ить**
ми лю́б**имо**
ви лю́б**ите**
вони́ лю́б**ять**

я, **вони** } + **л**

Люби́!
Любі́ть!

люби́ти

що? (Зн.в. / $О_4$)

кіно́
му́зику
спорт
теа́тр
цирк
футбо́л
фру́кти
шокола́д
моро́зиво
маши́ни

43. Читайте діалоги, складіть подібні.

– Я люблю́ кіно́, а ти?
– Я не люблю́ кіно́, я люблю́ теа́тр.

– Ти лю́биш спорт?
– Так, я ду́же люблю́ спорт.

– Я люблю́ футбо́л. А Ви?
– А я люблю́ хоке́й.

– Ви лю́бите му́зику?
– Так, ду́же люблю́. А Ви?
– Я теж люблю́.

– Що ти лю́биш?
– Я люблю́ моро́зиво і ка́ву.

– Ти лю́биш те́ніс?
– Зві́сно. А ти?
– І я люблю́.

– Га́нно Іва́нівно, Ви лю́бите чай?
– Так, я люблю́ зеле́ний чай.

– Кума́р, ти лю́биш фру́кти?
– Так, особли́во бана́ни.

– Самі́р, ти лю́биш баскетбо́л?
– Ні, я люблю́ бокс.

– Маріє́, що лю́блять твої́ ді́ти?
– Вони́ лю́блять казки́ та мультфі́льми.

44. Розпитайте, що люблять студенти Вашої групи.

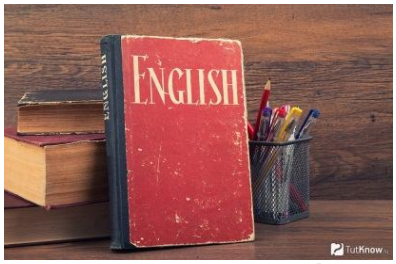
45. Дайте відповіді на запитання.

1. Що лю́бить Діа́на?

2. Що лю́бить Джон?

3. Що лю́бить Марі́я?

4. Що лю́бить Том?

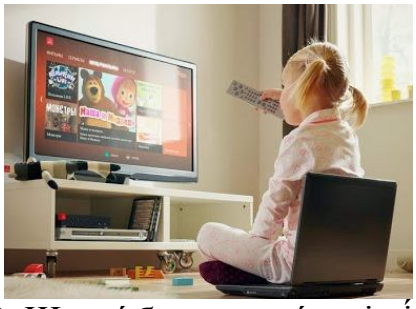
5. Що лю́блять Ахме́д і Хаса́н?

6. Що лю́бить твій друг?

7. Що лю́бить твоя́ ма́ма?

8. Що лю́блять мале́нькі ді́ти?

9. Що лю́бить твоя́ по́друга?

10. Що лю́бить твій брат?

46. Дивіться на малюнки. Читайте.

Це фру́кти та я́годи

ананáс

абрико́с

апельси́н

виногра́д

ви́шня

грана́т

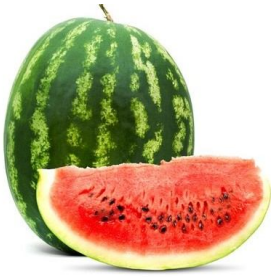
гру́ша

ди́ня

інжи́р

каву́н

кі́ві

полуни́ця

мали́на

сли́ва

пе́рсик

Це о́вочі

баклажа́н

буря́к

гарбу́з

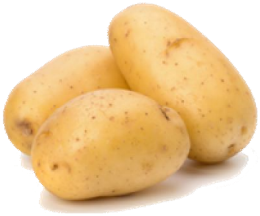
горо́х

кабача́к

капу́ста

карто́пля

квасо́ля

кріп

мо́рква

пе́рець

го́стрий пе́рець

петру́шка

помідо́р

огіро́к

часни́к

гриби́

реди́с

кукуру́дза

цибу́ля

47. Скажіть, які фрукти і овочі Ви любите.

48. Дайте відповіді, що вони люблять?

Це о́дяг

халáт
(медúчний)

халáт
(домáшній)

білúзна

футбóлка

блýза

спідни́ця

сýкня

джúнси

жакéт

свéтр

кóфта

діловúй костю́м

спорти́вний костю́м

шкарпе́тки

шу́ба

ку́ртка

пальто́

капелю́х

ке́пка

ша́пка

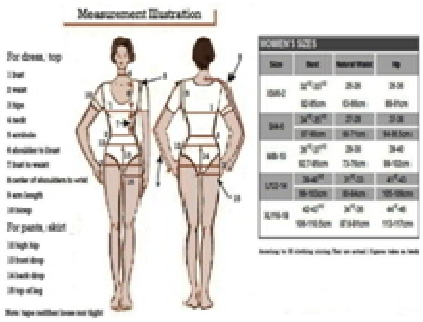

рукави́чки

ша́рф

ро́змір

Це взуття́

Ува́га!

Взуття́ – с.р. (воно́)

чо́боти

черев́ики

кроси́вки

ту́флі жіно́чі

ту́флі чолові́чі

ка́пці

ке́ди

босоні́жки

ро́змір ноги́

49. Читайте текст.

Я люблю́ футбо́л. Мій та́то лю́бить футбо́л і бокс. Мій брат лю́бить спорт, спорти́вне взуття́, а ще він лю́бить пі́цу. Моя́ ма́ма лю́бить літерату́ру і краси́ві кві́ти. Моя́ сестра́ лю́бить му́зику, мо́дний о́дяг та зеле́ний чай.

50. Розкажіть, що любить Ваша родина (Ви, мама, тато, сестри, брати).

Ува́га! Грама́тика

люби́ти + інфініти́в

Я **люблю́** +

- слу́хати
- чита́ти
- гуля́ти
- відпочива́ти
- працюва́ти
- співа́ти
- танцюва́ти
- малюва́ти
- гра́ти

Я люблю́ писа́ти вірші́.
Ти лю́биш вивча́ти мо́ви?
Він лю́бить чита́ти кни́ги.
Вона́ лю́бить малюва́ти карти́ни.
Ми лю́бимо вивча́ти украї́нську мо́ву.
Ви лю́бите відпочива́ти?
Вони́ лю́блять слу́хати му́зику.

Запам'ята́йте нові́ дієслова́!

співа́ти	**танцюва́ти**	**-ювa-** → **-ю-**	**малюва́ти**
я співа́**ю**	я танцю́**ю**		я малю́**ю**
ти співа́**єш**	ти танцю́**єш**		ти малю́**єш**
він співа́**є**	він танцю́**є**		він малю́**є**
ми співа́**ємо**	ми танцю́**ємо**		ми малю́**ємо**
ви співа́**єте**	ви танцю́**єте**		ви малю́**єте**
вони́ співа́**ють**	вони́ танцю́**ють**		вони́ малю́**ють**
Співа́й!	Танцю́й!		Малю́й!
Співа́йте!	Танцю́йте!		Малю́йте!

51. Читайте діалоги, складіть подібні.

– Що ви лю́бите робѝти у ві́льний час?
– У ві́льний час я люблю́ танцюва́ти.

– Ви лю́бите слу́хати пісні́?
– Так. Особли́во я люблю́ слу́хати украї́нські пісні́.

– Що ви лю́бите робѝти?
– Я люблю́ малюва́ти. Я – худо́жник.

– Ви лю́бите танцюва́ти?
– Ні. Я люблю́ співа́ти.

– Що ти лю́биш робѝти?
– Я люблю́ купува́ти нові́ ре́чі. А ти?
– А я люблю́ гуля́ти.

– Що ви лю́бите робѝти?
– Я люблю́ писа́ти вірші́.
– А яко́ю мо́вою?
– Украї́нською.

– Що лю́бить робѝти твій брат?
– Він лю́бить гра́ти у футбо́л.

– Що лю́бить робѝти твій ба́тько?
– Він лю́бить чита́ти газе́ти.

52. Дайте відповідь. Зверніть увагу на запитання.

а) Що вони́ ро́блять?

б) Що воні́ лю́блять робі́ти?

53. Розпитайте, що люблять робити у вільний час студенти Вашої групи.

54. Розкажіть, що любите робити Ви і Ваша сім'я (батько, мати, брати, сестри), Ваші друзі.

***Зразок*:** Мене́ звуть Енрі́ке. Я еквадо́рець. Я люблю́ писа́ти вірші́, малюва́ти і вчи́ти рі́зні мо́ви, ще я ду́же люблю́ слу́хати му́зику. Мої́ батько́ві теж лю́блять му́зику. Ма́ти лю́бить купува́ти краси́вий по́суд та робі́ти смачні́ то́рти. Мій та́то лю́бить спорт. Він боксе́р. А ще він лю́бить чита́ти істори́чні книжки́. Мій брат Робе́рто лю́бить гра́ти у футбо́л. Моя́ сестра́ лю́бить танцюва́ти і співа́ти. Мої́ дру́зі теж лю́блять слу́хати му́зику, співа́ти та танцюва́ти, бага́то чита́ти.

Як дізна́тися або́ повідо́мити про ная́вність чого́сь / кого́сь

– Тут є бібліоте́ка?
– Так, є.

Ува́га! Грама́тика

Дієсло́во
- **тепе́рішній час** (ді́я, що відбува́ється **за́раз**)
- **мину́лий час** (ді́я, що відбува́лась **рані́ше**)
- **майбу́тній час** (ді́я, що відбува́тиметься **по́тім**)

Тепе́рішній час (за́раз, сього́дні)
дієсло́во **бу́ти** → **є**

55. Читайте.

1. Це бібліоте́ка. Тут **є** кни́ги, журна́ли, газе́ти, словники́.
2. Ось ри́нок. Тут **є** все: проду́кти, фру́кти, о́вочі, ре́чі.
3. Це наш гурто́житок. А ось моя́ кімна́та. Там **є** стіл, стільці́, ша́фа і лі́жко.
4. Це мій факульте́т. Тут **є** аудито́рії, комп'ю́терні класи, бібліоте́ка, декана́т, а там **є** буфе́т.
5. Ось на́ше студе́нтське місте́чко. Тут **є** гурто́житки, їда́льня, комп'ю́терний клуб, анатомі́чний музе́й, спорти́вна за́ла, спорти́вний майда́нчик, кафе́ і буфе́ти.
6. Це моя́ гру́па. Тут **є** хло́пці і дівча́та. Вони́ – студе́нти. Вони́ – іноземці.

56. Дайте відповіді.

1. Це мі́сто Запорі́жжя і його́ центр. Що там є?
2. Ось лика́рня. Що і хто там є?
3. Це магази́н «О́дяг». Що там є?
4. Це магази́н «Взуття́». Що там є?
5. Це ри́нок. Які́ о́вочі та фру́кти там є?
6. Це магази́н «Проду́кти». Що там є?
7. Сього́дні є заня́ття?

Як повідóмити про дíю, яка відбувáлась у минýлому

– Що ти робúв учóра?
– Учóра я писáв текст.

Минýлий час (учóра, позавчóра, ранíше, давнó, недáвно)		
бýти **бу~~ти~~**		
ч.р.	я, ти, він	бу**в**
ж.р.	я, ти, вонá	бу**лá**
с.р.	вонó	бу**лó**
мн.	ми, ви, вонú	бу**лú**

57. Читайте.

1) ч.р.
Учóра Самíр **був** удóма.
Це завóд. Учóра бáтько **був** там.
Учóра **був** понедíлок.
Тут ранíше **був** гуртóжиток, а зáраз тут пóшта.
Ще недáвно **був** вéресень, а зáраз вже трáвень.

2) ж.р.
Учóра мáма **булá** вдóма.
Нещодáвно **булá** цікáва лéкція.
Позавчóра **булá** субóта.
Марíя давнó **булá** вдóма.

3) с.р.
Це **булó** моє́ какáо.
Недáвно **булó** свя́то.
Ранíше тут **булó** невелúке мíсто.
як? Учóра **булó** хóлодно, а зáраз вже тéпло.

4) мн.
Учóра студéнти **булú** вдóма.
Позавчóра **булú** цікáві екскýрсії.
Лéкції **булú** давнó.
Ще нещодáвно **булú** тéплі днí.

58. Продовжте фрази.

1. Сьогóдні понедíлок. Сьогóдні робóчий день. Ми працю́ємо. Учóра **булá** неді́ля – день відпочи́нку. Позавчóра **булá** субóта. Ми **були́** вдóма.
2. Сьогóдні вівтóрок. Учóра **був** понедíлок. Це робóчі дні. Позавчóра **булá** ….
3. Сьогóдні середá. Учóра … .
4. Сьогóдні четвéр. … .
5. Сьогóдні … .
6. Сьогóдні субóта – пéрший вихідни́й день … .

59. Дайте відповіді на запитання.

1. Яки́й сьогóдні день?
2. Яки́й день був учóра?
3. Яки́й день був позавчóра?
4. Яке́ свя́то булó недáвно?
5. Якá погóда булá вчóра?

60. Напишіть дієслово *бути* ***у минулому часі.***

1. Це моя́ сестрá Амі́на. Вчóра вонá (бу́ти) вдóма. 2. Це Хáрків. Недáвно там (бу́ти) мій друг. 3. Це університéт. Учóра тут (бу́ти) викладáч. 4. Це деканáт. Учóра тут (бу́ти) декáн і секретáр. 5. Це гуртóжиток. Рані́ше ми (бу́ти) тут. 6. Це кафé. Я (бу́ти) тут давнó. 7. Це спорти́вна зáла. Коли́ ти (бу́ти) тут? 8. Сьогóдні середá. Учóра (бу́ти) вівтóрок. 9. Зáраз зимá. Недáвно (бу́ти) óсінь. 10. Учóра (бу́ти) хорóша погóда, (бу́ти) сóнце. 11. Позавчóра (бу́ти) погáна погóда, (бу́ти) дощ.

Запам'ятáйте!

Мину́лий час дієсло́в		
роби́~~ти~~		
ч.р.	я, ти, він	**роби́в**
ж.р.	я, ти, вонá	**роби́ла**
с.р.	воно́	**роби́ло**
мн.	ми, ви, вони́	**роби́ли**

чита́**ти**		писа́**ти**		слу́ха**ти**	
він	чита́**в**	він	писа́**в**	він	слу́ха**в**
вонá	чита́**ла**	вонá	писа́**ла**	вонá	слу́ха**ла**
вони́	чита́**ли**	вони́	писа́**ли**	вони́	слу́ха**ли**

61. Читайте.

Учо́ра Тара́с чита́в кни́гу.
Мари́я слу́хала му́зику.
Студе́нти відпочива́ли.
Я писа́в тест.
Позавчо́ра хло́пці гра́ли у футбо́л.
Дівча́та танцюва́ли.
Віктóрія співа́ла пі́сню.
Ми розмовля́ли украї́нською.

62. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Що ти робив учо́ра?
– Учо́ра я чита́в кни́жку.

– Привіт! Що ти робив учо́ра?
– Учо́ра я повто́рював грама́тику.

– Марі́є, що ти робила вчо́ра?
– Учо́ра я відпочива́ла.

– Що вони́ робили вчо́ра?
– Учо́ра вони́ працюва́ли.

– Що ви робили вчо́ра?
– Ми купува́ли проду́кти.

– Що він робив учо́ра?
– Учо́ра він вивча́в нові́ слова́.

63. Читайте текст.

Учора́шній день

Учо́ра була́ неді́ля. Це вихідни́й день. Ми були́ вдо́ма. Студе́нти відпочива́ли і працюва́ли. Хло́пці гра́ли у футбо́л. Па́трік і Енрі́ке гра́ли у те́ніс. Вони́ – спортсме́ни. Му́на слу́хала му́зику. Дівча́та співа́ли і танцюва́ли. Джон малюва́в карти́ну. Він – худо́жник. Аміна́ чита́ла статтю́. Раші́да робила дома́шнє завда́ння. Вона́ – ду́же серйо́зна студе́нтка. Вару́н повто́рював текст. Ті́моті писа́в впра́ву. Дівія і Марі́я гуля́ли.

64. Розкажіть, що ви робили вчора.

65. Напишіть дієслова у минулому часі.

1. Учо́ра Ахме́д (купува́ти) телефо́н. 2. Учо́ра студе́нти (відпочива́ти). 3. Учо́ра виклада́ч (поя́снювати) грама́тику. 4. Неда́вно дівча́та (слу́хати) конце́рт. 5. Позавчо́ра студе́нти (писа́ти) дикта́нт. 6. Учо́ра виклада́ч (запи́тувати), а студе́нти (відповіда́ти). 7. Рані́ше мій ба́тько (чита́ти) істори́чні книжки́. 8. Я давно́ (вивча́ти) матема́тику. 9. Учо́ра ми (роби́ти) дома́шнє завда́ння. 10. Учо́ра ма́ти (розповіда́ти) ка́зку. 11. Рані́ше я (не розумі́ти) украї́нську мо́ву. 12. Рані́ше я (не розмовля́ти) украї́нською мо́вою. 13. Рані́ше я (не зна́ти) украї́нську мо́ву.

Як повідо́мити про ді́ю, яка́ відбува́тиметься у майбу́тньому

– Що ти бу́деш робі́ти за́втра?
– За́втра я бу́ду відпочива́ти.

Майбу́тній час (за́втра, післяза́втра, по́тім, ско́ро)		
бу́ти		
я	бу́ду	**-у**
ти	бу́де**ш**	**-еш**
він	бу́де	**-е**
ми	бу́де**мо**	**-емо**
ви	бу́де**те**	**-ете**
вони́	бу́дуть	**-уть**

66. Читайте.

За́втра **бу́де** п'я́тниця.
За́раз о́сінь. По́тім **бу́де** зима́.
Післяза́втра студе́нти **бу́дуть** удо́ма.

Це університе́т. За́втра я **бу́ду** там.
Ахме́де, ти **бу́деш** за́втра вдо́ма?
Ви **бу́дете** за́втра тут?

67. Продовжте фрази.

1. Сього́дні понеді́лок. За́втра бу́де вівто́рок. Післяза́втра бу́де середа́.
2. Сього́дні вівто́рок. За́втра … .
3. Сього́дні середа́. За́втра … .
4. Сього́дні …,

68. Напишіть дієслово бути у майбутньому часі.

1. Це анатомі́чний музе́й. За́втра іноземні студе́нти (бу́ти) там. 2. Це мі́сто Дніпро́. Післяза́втра я (бу́ти) там. 3. Післяза́втра (бу́ти) неді́ля. 4. Скажі́ть, будь ла́ска, ви (бу́ти) за́втра тут? 5. За́втра ми (бу́ти) вдо́ма. 6. Ти (бу́ти) за́втра тут? 7. Можли́во, за́втра (бу́ти) холо́дна пого́да. 8. За́втра (бу́ти) дощ, а післяза́втра (бу́ти) сніг. 9. По́тім (бу́ти) лі́то.

69. Напишіть дієслово бути у потрібному часі. Перекладіть рідною мовою.

Ще неда́вно (бу́ти) зима́. (Бу́ти) холо́дна пого́да. Зима́ – це холо́дна пора́ ро́ку. За́раз весна́. Ще хо́лодно, ві́тер, дощ. Але́ ско́ро (бу́ти) те́пла пого́да. По́тім (бу́ти) лі́то, (бу́ти) со́нячні і спеко́тні дні.

70. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Алло́! Це Ки́їв? Скажі́ть, будь ла́ска, яка́ там сього́дні пого́да?
– Сього́дні тут те́плий день.
– А яка́ пого́да була́ вчо́ра?
– Учо́ра була́ холо́дна дощова́ пого́да.
– А Ви зна́єте, яка́ пого́да бу́де за́втра?
– Ні, не зна́ю. Можли́во, за́втра тако́ж бу́де дощ.
– Це пога́но. Дя́кую. До поба́чення.
– До поба́чення.

– Скажі́ть, будь ла́ска, яки́й сього́дні день?
– Сього́дні середа́.
– А яки́й день був учо́ра?
– Учо́ра був вівто́рок.
– Яки́й день бу́де за́втра?
– За́втра бу́де четве́р.

– Скажи́, будь ла́ска, хто це був?
– Це була́ Ле́ся.
– Хто вона́?
– Вона́ студе́нтка.
– Вона́ украї́нка?
– Так, украї́нка.
– Дя́кую.
– Будь ла́ска.

Запам'ята́йте!

Майбу́тній час дієсло́ів (скла́дена фо́рма)		
	бу́ти +	**інфініти́в**
я	бу́ду	чита́ти
ти	бу́деш	слу́хати
він	бу́де	працюва́ти
ми	бу́демо	відпочива́ти
ви	бу́дете	вивча́ти
вони́	бу́дуть	гуля́ти

71. Читайте.

Я бу́ду писа́ти.
Ти бу́деш чита́ти.
Він бу́де працюва́ти.
Вони́ бу́дуть вивча́ти.
Ви бу́дете купувати.
Ми бу́демо розмовля́ти.

– За́втра я бу́ду писа́ти тест.
– Ти бу́деш чита́ти вірші́.
– Він бу́де бага́то працюва́ти.
– Вони́ бу́дуть вивча́ти анато́мію.
– Ви бу́дете купува́ти маши́ну?
– Я ду́маю, що вже ско́ро ми бу́демо до́бре розмовля́ти украї́нською.

72. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Що ти бу́деш робúти за́втра?
– За́втра я бу́ду слу́хати му́зику.

– Що ви бу́дете робúти за́втра?
– За́втра ми бу́демо гуля́ти.

– Що вона́ бу́де робúти за́втра?
– За́втра вона́ бу́де розповіда́ти текст.

– Що бу́дуть робúти за́втра твої́ батьки́?
– За́втра вони́ бу́дуть відпочива́ти.

– Ма́рто, ти бу́деш купува́ти нові́ ре́чі?
– Так, бу́ду.
– А що ти бу́деш купува́ти?
– Я бу́ду купува́ти джúнси, кросі́вки та спортúвний костю́м. А ти?
– А я нічо́го не бу́ду купува́ти.
– Бува́й!

73. Напишіть дієслова у майбутньому часі.

Зразок: За́втра я (чита́ти) кни́жку. – За́втра я *бу́ду чита́ти* кни́жку.

1. За́втра я (слу́хати) му́зику.
2. Ско́ро вона́ (розмовля́ти) украї́нською.
3. За́втра ти (відпочива́ти).
4. Ско́ро ми (розумі́ти) украї́нську мо́ву.
5. По́тім ви (вивча́ти) анато́мію.
6. За́втра вони́ (повто́рювати) грама́тику.
7. Післяза́втра ти (писа́ти) тест.
8. За́втра я (відповіда́ти) уро́к.
9. По́тім ма́ти (розповіда́ти) ка́зку.
10. За́втра викладач (поя́снювати) те́му.
11. За́втра викладач (запи́тувати), а студе́нти (відповіда́ти).
12. Ско́ро вони́ (зна́ти) украї́нську мо́ву.
13. За́втра ми (купува́ти) холоди́льник.

74. Читайте текст.

За́втрашній день

За́втра бу́де неді́ля. Це вихідни́й день. Ми бу́демо вдо́ма. Студе́нти бу́дуть відпочива́ти і працюва́ти. Хло́пці бу́дуть гра́ти у футбо́л. Па́трік і Енрі́ке бу́дуть гра́ти у те́ніс. Вони́ – спортсме́ни. Му́на бу́де слу́хати му́зику. Дівча́та бу́дуть співа́ти і танцюва́ти. Джон бу́де малюва́ти карти́ну. Він – худо́жник. Амі́на бу́де чита́ти статтю́. Раші́да бу́де робúти дома́шнє завда́ння. Вона́ – ду́же серйо́зна студе́нтка. Вару́н бу́де повто́рювати текст. Ті́моті бу́де писа́ти впра́ву. Ді́вія і Марі́я бу́дуть гуля́ти.

75. Розкажіть, що ви будете робити завтра.

Запам'ятáйте!

Майбýтній час дієслíв (простá фóрма)		
	інфінітúв + закíнчення	
я	читáти	**+ му**
ти	читáти	**+ меш**
він	читáти	**+ ме**
ми	читáти	**+ мемо**
ви	читáти	**+ мете**
вонú	читáти	**+ муть**

76. Читайте.

Зáвтра Самíр слýхатиме мýзику.
Зáвтра я робúтиму домáшнє завдáння.
Скóро іноземні студéнти дóбре знáтимуть украíнську мóву.
Скóро ви читáтимете книжкú украíнською мóвою.
Зáвтра ми купувáтимемо новí рéчі.
Ти відпочивáтимеш зáвтра?

77. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Що ти робúтимеш зáвтра?
– Зáвтра я повтóрюватиму текст.

– Що ви робúтимете зáвтра?
– Зáвтра ми працювáтимемо.

– Що вонá робúтиме зáвтра?
– Зáвтра вонá пояснюватиме словá.

– Що вонú робúтимуть зáвтра?
– Зáвтра вонú робúтимуть домáшнє завдáння.

78. Напишіть дієслова у майбутньому часі (проста форма).

Зразок: Зáвтра я (писáти) диктáнт. – Зáвтра я *писáтиму* диктáнт.

1. Скóро ми (розмовлятú) вíльно украíнською.
2. Зáвтра Амíна (купувáти) сýкню і спідни́цю.
3. Скóро я (вивчáти) медицúну.
4. Зáвтра бáтько (читáти) ці газéти і журнáли.
5. Зáвтра ти (розповідáти) текст.
6. Ви (працювáти) зáвтра?
7. Вонú дóбре (танцювáти).

79. Напишіть дієслова у потрібній формі.

1. Учóра студéнтка дóбре (відповідáти).
2. Зáвтра викладáч (поя́снювати) новúй урóк.
3. Сьогóдні Валíд (повтóрювати) грамáтику.
4. Зáвтра мої́ батькú (відпочивáти).
5. Скóро іноземні студéнти дóбре (розмовля́ти) украї́нською мóвою.
6. Учóра Мýна і Віктóрія (гуля́ти).
7. Зáвтра я (бýти) вдóма.
8. Ти вчóра (робúти) домáшнє завдáння.
9. Сьогóдні студéнти (писáти) складнúй тест.
10. Рані́ше я (слýхати) цей концéрт.
11. Зáраз Марі́я (купувáти) кáпці.
12. Учóра мої́ дрýзі дýже гáрно (співáти) і (танцювáти).

80. Дайте відповіді та запишіть їх.

1. Де ви булú вчóра?
2. Це університéтська бібліотéка. Що тут є?
3. Колú ти був удóма?
4. Зáвтра урóк. Ти бýдеш там?
5. Сьогóдні Ахмéд читáв вірш?
6. Учóра Вáфа робúла домáшнє завдáння?
7. Що ми бýдемо повтóрювати?
8. Ти зáраз бýдеш відпочивáти?
9. Якí́ рéчі ви бýдете купувáти?
10. Цей комп'ю́тер працю́є?
11. Зáвтра студéнти писáтимуть диктáнт?
12. Що зáраз рóбить Фатімá?
13. Сьогóдні твій бáтько працювáв?
14. Ти знáєш, якá погóда бýде післязáвтра?
15. Колú ти робúв це завдáння?
16. Він розмовля́є украї́нською?
17. Колú Самі́р бýде читáти той текст?
18. Що слýхають Майкл і Том?

81. Розподіліть речення у 4 колонки:

1) було що? 2) було як? 3) є що? 4) будемо що робити?

Вчóра булá недíля. Я і мої́ дрýзі відпочивáли і гуля́ли. Булó тéпло і сóнячно. Це мíсто Дніпрó. Ось тут рані́ше був центр. Зáраз тут центрáльна плóща. Тут є теáтр, цирк, кінотеáтр, кав'я́рні, бáнки. Ще там є велúкий рúнок. Там ми бýдемо купувáти нові́ рéчі і пóсуд.

Зáвтра ми бýдемо розповідáти, якá це булá цікáва екскýрсія.

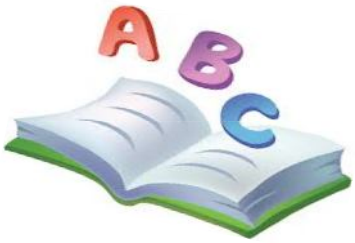
82. Читайте і відповідайте.

	хто це.	Це …
	що це.	
	хто він.	Він …
	хто вона́.	Вона́ …
Я зна́ю,	чий це…	Це…
Я не зна́ю,	чия́ тут…	
	чиє́ там…	
	чиї́ це…	
	як його́ звуть	Його́ …
	де…	

ВИКОНАЙ САМ!

---Урок 5 ---

1. Закінчіть речення.

Зразок: Назáр – украї́нець. Він розмовля́є *украї́нською*.

1. Даніе́ль – іспа́нець. Він … … .
2. Анто́ніо – італі́єць. Він … … .
3. Ахме́д – ара́б. Він … … .
4. Камра́н – іра́нець. Він … … .
5. Ганс – ні́мець. Він … … .
6. Акілбе́к – узбе́к. Він … … .
7. П’єр – францу́з. Він … … .
8. Радж – інді́єць. Він … … .
9. Лі – кита́єць. Він … … .
10. Я розмовля́… … .

2. Вставте слово, яке відповідає на питання як?

Зразок: Зухра́ … розмовля́є францу́зькою. – Зухра́ *ві́льно* розмовля́є францу́зькою.

1. Ви … розумі́єте англі́йську?
2. Я … чита́ю по́льською мо́вою.
3. Моя́ по́друга … розумі́є неме́цьку.
4. Ми вже … чита́ємо украї́нською.
5. Мої́ дру́зі … розмовля́ють ара́бською.
6. Студе́нт … зна́є і розумі́є кита́йську.
7. Ти … чита́єш украї́нською?
8. Ти … зна́єш украї́нську?
9. Студе́нти … розумі́ють францу́зьку.
10. Я … розумі́ю іспа́нську мо́ву.

3. Відновіть запитання.

– … ?
– Ні, не ду́же.

– … ?
– Францу́зьку, англі́йську і тро́хи украї́нську.

– … ?
– Пога́но.

– … ?
– Украї́нською, тро́хи італі́йською і тро́хи по́льською.

– … ?
– Ще ду́же пові́льно.

– … ?
– Шви́дко і пра́вильно.

4. Напишіть дієслова, які використовують у моделях:

яку́ мо́ву	***що роби́ти?***	***яко́ю мо́вою***	***що роби́ти?***
украї́нську	……..	украї́нською	……
кита́йську		кита́йською	
ара́бську		ара́бською	

5. Складіть 5 стверджувальних і 5 заперечних речень за даними моделями.

Я зна́ю (не зна́ю),	що … .
	яки́й … .
	чия́ … .
	де … .

6. Вставте необхідне дієслово.

1. Я … дома́шнє завда́ння. 2. Майкл … грама́тику. 3. Викладач … нове́ пра́вило. 4. Мо́ніка до́бре … іспа́нську мо́ву. 5. За́раз ми … текст. 6. Ти … медици́ну? 7. Оле́на Іва́нівна …, а студе́нти … . 8. Самі́р … украї́нською ві́льно, а Ахме́д … пога́но. 9. Студе́нт … англі́йську ду́же до́бре. 10. Ви … дикта́нт пра́вильно.

Дієслова: поя́снювати, роби́ти, писа́ти, розумі́ти, вивча́ти, запи́тувати, повто́рювати, відповіда́ти, розповіда́ти, зна́ти, чита́ти, розмовля́ти.

7. Напишіть, що Ви робите на заняттях.

8. Утворіть словосполучення: дієслово + іменник ***у Зн. в. ($О_4$).***

чита́ти: *кни́гу,* …	відповіда́ти: …
зна́ти: …	розповіда́ти: …
писа́ти: …	купува́ти: …
поя́снювати: …	вивча́ти: ….
повто́рювати: …	слу́хати: ….

9. Дайте заперечну відповідь за зразком.

Зразок: Вона́ чита́є? – Ні, вона́ розмовля́є.

1. Вони́ вивча́ють англі́йську мо́ву? – … .
2. Він ро́бить дома́шнє завда́ння? – … .
3. Ми до́бре розмовля́ємо украї́нською? – … .
4. Вона́ розповіда́є вірш? – … .
5. Викладач поя́снює нове́ пра́вило? – … .
6. Студе́нти за́раз ку́пують проду́кти? – … .
7. Вона́ лю́бить виногра́д? – … .
8. Студе́нтка відповіда́є уро́к? – … .
9. Ми гра́ємо у футбо́л? – … .
10. Ви пи́шете дикта́нт? – … .
11. Вони́ гуля́ють? – … .
12. Він лю́бить співа́ти? – … .
13. Вона́ малю́є карти́ни? – … .
14. Він лю́бить гуля́ти? – … .

10. Напишіть про себе.

1. Що Ви лю́бите роби́ти у ві́льний час?
2. Що Ви лю́бите купува́ти?
3. Що Ви лю́бите чита́ти?
4. Яки́й колір Ви лю́бите?
5. Ви лю́бите все роби́ти шви́дко чи пові́льно?
6. Які́ фру́кти (о́вочі) Ви лю́бите?

11. Напишіть, як Ви вчора відпочивали?

12. Дайте відповіді на запитання.

1. Ти учо́ра роби́в дома́шнє завда́ння?
2. Яко́ю мо́вою ти розмовля́єш?
3. Що ти бу́деш роби́ти за́втра?
4. Ви писа́ли позавчо́ра дикта́нт?
5. Твій друг був учо́ра вдо́ма?
6. Що ти вивча́тимеш ско́ро?
7. Яки́й день був позавчо́ра?
8. Яки́й день бу́де за́втра?
9. Яка́ пого́да була́ вчо́ра?
10. Як ти ду́маєш, за́втра бу́де дощ?
11. Які́ ре́чі ви бу́дете купува́ти?
12. Які́ фру́кти ти лю́биш?
13. Ти за́втра працюва́тимеш або відпочива́тимеш?

13. Складіть подібні діалоги.

– Маурі́сіо, ти не зна́єш, Кам і́ла і Карол і́на бул и́ вчо́ра вдо́ма?
– Ні, не бул и́.

– Це цирк. Ви вже бул и́ там?
– Так, бул и́. А ви?
– Ні, ми ще не бул и́.

– Яко́ю мо́вою ти розмовля́єш?
– Англ і́йською.
– А яку́ мо́ву ти за́раз вивча́єш?
– Украї́нську.

– Що ти за́раз ро́биш?
– Я робл ю́ дома́шнє завда́ння.
– А що ти л ю́биш роб и́ти?
– Я любл ю́ слу́хати му́зику і чита́ти книжк и́.

14. Прочитайте і перекладіть рідною мовою.

Це на́ша інтернаціона́льна гру́па. Ми – іноз е́мні студе́нти. За́раз ми вивча́ємо украї́нську мо́ву. Ми вже непога́но розмовля́ємо украї́нською. Всі студе́нти бага́то працю́ють. У в і́льний час ми гра́ємо у футбо́л, слу́хаємо му́зику, співа́ємо і танцю́ємо.

Ми л ю́бимо Запор і́жжя. Учо́ра була́ екску́рсія. За́втра бу́де уро́к, і ми бу́демо писа́ти текст «Як я зна́ю Запор і́жжя».

А по́тім ми ра́зом бу́демо співа́ти га́рні украї́нські, інд і́йські, ара́бські та еквадо́рські пісн і́, розповіда́ти весе́лі і ціка́ві іст о́рії.

Словни́к
Уро́к 5

-а-	**-д-**	люби́ти	проспе́кт
абрико́с	давно́	**-м-**	**-р-**
ананá с	ди́ня	майбу́тній час	ра́діо
анатомі́чний	діловий	майда́нчик	рані́ше
апельси́н	дощ, дощови́й	мали́на	реди́с
-б-	**-ж-**	малюва́ти	ро́змір
баклажа́н	жаке́т	мандари́н	розмовля́ти
баскетбо́л	**-з-**	медици́на	розповіда́ти
біли́зна	за́втра	мину́лий час	розумі́ти
бі́ль	за́втрашній	міжнаро́дний	рукави́чки
блу́за	запи́тувати	місте́чко	**-с-**
бокс	зві́сно	міськи́й	светр
босоні́жки	знахідний відмі́нок	можли́во	ско́ро
боти́нки	**-і-**	мо́дний	сли́ва
буря́к	інжи́р	мо́рква	смачни́й
бу́ти	інтернаціона́льний	мультфі́льм	спідни́ця
-в-	**-к-**	**-н-**	со́нячний
взуття́	кабачо́к	нічо́го	спеко́тний
вивча́ти	каву́н	неда́вно	співа́ти
виногра́д	ка́зка	**-о-**	су́кня
ви́шня	капелю́х	о́вочі	**-т-**
відмі́нок	капу́ста	огіро́к	танцюва́ти
відповіда́ти	ка́пці	о́дяг	те́ніс
відпочи́нок	карто́пля	особли́во	тепе́рішній час
ві́льно	квасо́ля	**-п-**	тро́хи
ві́тер	ке́ди	пальто́	ту́флі
все	ке́пка	па́м’ять	**-ф-**
вчо́ра (учо́ра)	кі́ві	пе́рець	футбо́лка
вчора́шній	клуб	пе́рсик	**-ц-**
-г-	костю́м	петру́шка	цибу́ля
гарбу́з	ко́фта	пові́льно	**-ч-**
го́лосно	кріп	повторюва́ти	часни́к
горо́х	кросі́вки	позавчо́ра	**-ш-**
гру́ша	купува́ти	полуни́ця	шкарпе́тки
грана́т	ку́ртка	помідо́р	шу́ба
гра́ти	**-л-**	по́шта	**-я-**
гуля́ти	лише́	поя́снювати	я́годи
		пра́вило	

Українська мова

УРОК 6

1	*І частина* • **Як з'ясувати причину події / явища** ***– Чому ти дивишся футбол?*** ***– Тому що я люблю спорт.***
2	• **Як охарактеризувати людину** ***Мій батько – розумна і добра людина.***
3	*ІІ частина* • **Повторення**
4	• **Перевірочний тест**

----УРОК 6 (шість) ----
(Шостий урок)

І частина
(перша частина)

1. Напишіть слова в дужках у знахідному відмінку ($О_4$).

Зразок: Я чита́ю … (текст). – *Я чита́ю текст.*

1. Я вивча́ю … (медици́на).
2. Ти слу́хаєш … (ле́кція)?
3. Він повто́рює … (уро́к).
4. Вона́ співа́є … (пі́сня).
5. Ми пи́шемо … (завда́ння).
6. Ви поя́снюєте … (пра́вило)?
7. Вони́ чита́ють … (іст о́рія).
8. Кума́р пога́но розумі́є … (слова́).
9. Я люблю́ …(фру́кти).
10. Наш виклада́ч лю́бить чита́ти … (вірші́).
11. Вони́ лю́блять … (лі́то).
12. Діа́на лю́бить малюва́ти … (зима́).

2. Поставте запитання до виділених слів за зразком.

Зразок: Катарі́на пи́ше ле́кцію. – *Що пи́ше Катарі́на?*

1. Моя́ по́друга лю́бить пісні́. 2. Наш виклада́ч до́бре поя́снює грама́тику. 3. Мій та́то за́раз чита́є журна́л «Спорт». 4. Мої́ дру́зі лю́блять вірші́. 5. Самі́р вивча́є анато́мію. 6. Іноземні студе́нти до́бре розумі́ють украї́нську мо́ву. 7. Дідусь завжди́ слу́хає ра́діо. 8. Вона́ лю́бить розповіда́ти весе́лі істо́рії. 9. Ке́він відповіда́є уро́к. 10. Са́на добре зна́є нові́ слова́. 11. Студе́нти повто́рюють текст.

3. Це ринок. Скажіть, що ви тут купуєте.
Це крамниця. Що ви там купуєте?

Запам'ятáйте новé дієслóво!

дивúтися (II)

в → вл

я дивЛю́**сь**
ти ди́ви**шся**
він ди́ви**ться**
ми ди́ви**мось**
ви ди́ви**тесь**
вонú ди́вЛя**ться**

Дивúсь!
Дивíться!

я
вони } + **л**

-ться=[ц′а]

Минýлий час

він дивúв**ся**
вонá дивúла**сь**
вонú дивúли**сь**

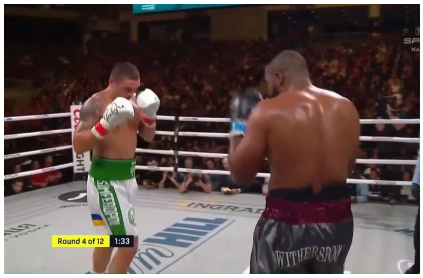
дивúтися

що? (Зн.в. / $О_4$)

телевíзор
футбóл
фільм
кінó
журнáл
спектáкль
гру
програ́му
передáчу
комéдію

4. Скажіть, що вони дивляться?

5. Розкажіть, що Ви та ваша сім'я любите дивитися.

6. Розпитайте, що люблять дивитися студенти Вашої групи.

Як з'ясува́ти причи́ну поді́ї / я́вища

– Чому́ ти ди́вишся футбо́л?
– Тому́ що я люблю́ спорт.

Чому́ …? – Тому́ що …

7. Читайте.

1. – Чому́ ти слу́хаєш му́зику?
   – Я слу́хаю му́зику, тому́ що я ду́же люблю́ му́зику.
2. – Іва́не, чому́ ти за́раз не пи́шеш ле́кцію?
   – Тому́ що я пога́но розумі́ю украї́нську.
3. – Амі́но, чому́ ти завжди́ слу́хаєш украї́нське ра́діо?
   – Тому́ що я люблю́ украї́нські пісні́.
4. – Я завжди́ дивлю́ся бокс, тому́ що я люблю́ спорт. А ти?
   – А я бага́то чита́ю, тому́ що люблю́ чита́ти.
5. – Чому́ твоя́ ма́ма не лю́бить диви́тися телеві́зор?
   – Тому́ що мій ба́тько завжди́ ди́виться спорти́вні програ́ми, а ма́ма лю́бить фі́льми.

8. Розпитайте студентів групи, що вони люблять робити і чому.

9. Читайте діалоги, складіть свої.

– Ти лю́биш диви́тися фі́льми?
– Ні, я не люблю́ диви́тися фі́льми, тому́ що я люблю́ чита́ти кни́ги.

– Дми́тре, ти за́раз ди́вишся футбо́л?
– Так, дивлю́сь. Це ціка́во. А ти?
– Я теж дивлю́сь. А твій друг Хаса́н ди́виться?
– Ні, він не ди́виться, тому́ що він сього́дні працю́є.

10. Читайте тексти. Відповідайте на питання.

Текст 1

Це Мустафа́. Він іноземе́ць і пога́но розмовля́є украї́нською, тому́ що працю́є ма́ло вдо́ма. Мустафа́ ди́виться телеві́зор і нічо́го не розумі́є.

Пита́ння: Чому́ Мустафа́ нічо́го не розумі́є?

Текст 2

Це Валі́д. Він теж іноземець. Він зна́є ара́бську мо́ву і до́бре розмовля́є украї́нською, тому́ що його́ ма́ти – украї́нка. Він ди́виться телеві́зор, чита́є украї́нські книжки́ та газе́ти і все до́бре розумі́є.

Пита́ння: Чому́ Валі́д до́бре зна́є і розумі́є украї́нську мо́ву?

Текст 3

Це Дмитро́. Дмитро́, Мустафа́ і Валі́д – дру́зі. Дмитро́ лю́бить дивитись украї́нські весе́лі фі́льми, лю́бить спорт. Дру́зі ча́сто ди́вляться футбо́л. Дмитро́ ду́же до́бре зна́є украї́нську мо́ву, тому́ що це його́ рі́дна мо́ва.

Пита́ння: Чому́ Дмитро́ ду́же до́бре зна́є украї́нську мо́ву?

Текст 4

Як ми вивча́ємо украї́нську мо́ву

Я студе́нт-іноземець. Ось наш меди́чний університе́т. Тут на́ша аудито́рія. Це моя́ гру́па. Сього́дні уро́к. Іноземні студе́нти до́бре зна́ють ара́бську, англі́йську, францу́зьку, іспа́нську мо́ви, тому що це їхні рі́дні мо́ви. А за́раз ми вивча́ємо украї́нську.

Це на́ша викладачка. Її́ звуть Окса́на Іва́нівна. Вона́ поя́снює украї́нські зву́ки і бу́кви, слова́, ре́чення та грама́тику. Ми ува́жно слу́хаємо, бага́то пи́шемо, чита́ємо і розмовля́ємо украї́нською. Ми ще пові́льно розмовля́ємо украї́нською, тому́ що не ду́же до́бре зна́ємо украї́нську мо́ву.

Викладачка завжди́ запи́тує: «Як спра́ви?», а ми відповіда́ємо: «Дя́куємо, до́бре». По́тім студе́нти слу́хають те́ксти, пи́шуть нові́ слова́ і відповіда́ють. Ось Самі́р. Він шви́дко і пра́вильно відповіда́є, тому́ що бага́то працю́є вдо́ма. Діа́на вже непога́но зна́є украї́нську грама́тику, швидко́ і ле́гко чита́є, до́бре розмовля́є, тому́ що лю́бить вивча́ти іноземні мо́ви. Аміна теж чита́є до́бре, але́ пові́льно. Вона́ лю́бить повто́рювати нові́ слова́ і чита́ти те́ксти.

Мене́ звуть Пава́н. Я тро́хи зна́ю украї́нську мо́ву і не завжди́ пра́вильно відповіда́ю, тому́ що люблю́ гуля́ти і ма́ло працю́ю вдо́ма.

Запита́ння:

1. Яку́ мо́ву за́раз вивча́ють іноземні студе́нти?
2. Що ро́бить викладачка?
3. Що ро́блять студе́нти?
4. Як студе́нти розмовля́ють украї́нською та чому́?
5. Як відповіда́є Самі́р і чому́?
6. Як Діа́на зна́є украї́нську? Чому́?
7. Як чита́є Аміна? Що вона́ лю́бить роби́ти?
8. Як зна́є украї́нську мо́ву Пава́н? Чому́?

11. Розкажіть, як ви вивчаєте українську мову.

Як охарактеризува́ти люди́ну

Мій ба́тько – розу́мна і до́бра люди́на.

Яка́ Ви люди́на?		
розу́мний ≠ дурни́й	серйо́зний	че́сний
си́льний ≠ слабки́й	талановúтий	егоїсти́чний
до́брий ≠ злий	споки́йний	щи́рий
весе́лий ≠ сумни́й	емоці́йний	мовча́зний
працьовúтий ≠ леда́чий	скро́мний	такто́вний

12. Подивіться на малюнки. Скажіть, які це люди.

13. Читайте. Скажіть, яка це людина.

Зразок: Моя́ ма́ма лю́бить працюва́ти. Вона́ *працьови́та.*

1. Ю́сра лю́бить чита́ти книжки́ і бага́то зна́є. Вона́ … .
2. Амі́н ду́же до́бре співа́є. Він … .
3. Ке́він бага́то працю́є вдо́ма, завжди́ ро́бить дома́шнє завда́ння. Він … .
4. Майкл лю́бить спорт, особли́во бокс і футбо́л. Він … .
5. Джон не лю́бить спорт, він лю́бить бага́то відпочива́ти. Він … .
6. Том не лю́бить працюва́ти, а лю́бить гуля́ти. Він … .
7. Ахме́д співа́є весе́лі пісні́, лю́бить чита́ти весе́лі істо́рії. Він … .

14. Розкажіть, яка Ви людина, яка людина Ваш батько (мати, брати, сестри).

15. Читайте.

Мої́ дру́зі

Мене́ звуть Мустафа́. Я марокка́нець. Я студе́нт. Моя́ рі́дна мо́ва – ара́бська, але́ я чудо́во зна́ю і францу́зьку мо́ву.

Це наш гурто́житок. А це Ке́він – мій друг і сусі́д. Його́ та моя́ кімна́ти по́руч. Ке́він еквадо́рець. Він ду́же емоці́йна, весе́ла та щи́ра люди́на. Ке́він лю́бить співа́ти. Він талановúтий, він пúше пісні́. Ми ра́зом вивча́ємо украї́нську мо́ву: чита́ємо, пúшемо, розмовля́ємо.

А ось ще мої́ дру́зі – Наза́р та Дмитро́. Вони́ украї́нці. Наза́р ду́же серйо́зний, мовча́зний, такто́вний. Він лю́бить робúти все до́бре, непога́но зна́є англійську і францу́зьку мо́ви, чудо́во розмовля́є украї́нською, пúше вірші́. Дмитро́ лю́бить спорт. Він сúльний, споκі́йний і працьовúтий. Дмитро́ ціка́во розповіда́є рі́зні істо́рії.

А це теж наш сусі́д Юрко́. Його́ кімна́та но́мер де́сять. Ю́рко лю́бить бага́то гуля́ти, не лю́бить працюва́ти. Він леда́чий, але́ розу́мний і че́сний. Викладачі́ ча́сто пита́ють: «Де Юрко́?». Він пога́но зна́є хі́мію і біологі́ю, тому́ що ма́ло працю́є вдо́ма. Сього́дні він сумни́й, тому́ що пога́но відповіда́в.

16. Дайте відповіді на запитання.

1. Мустафа́ – виклада́ч?
2. Його́ рі́дна краї́на – Маро́кко?
3. Хто його́ дру́зі?
4. Яка́ люди́на Ке́він?
5. Яка́ люди́на Наза́р?
6. Яка́ люди́на Дмитро́? Що він лю́бить?
7. Що лю́бить робúти Юрко́?
8. Яка́ він люди́на?
9. Яки́й він студе́нт і чому́?
10. Яки́й він сього́дні і чому́?

17. Розкажіть, які Ваші друзі.

ІІ частина
(друга частина)

Повторення

18. Перевірте, чи правильно ви вимовляєте звуки української мови.

а) Він, ви, син, мі́сто, ім′я́, сім′я́, комп′ю́тер, м′яки́й, па́м′ять;
б) гурто́житок, хто, друг, апте́ка, ґа́нок, ка́ва, зима́, сестра́, брат, парк, джем, дзе́ркало, центр, чоти́ри, хліб, ма́па;
в) журна́л – жі́нка, шарф – гро́ші, ха́та – хі́мік, писа́ти – пі́сня, лі́то – лимо́н, пі́ца – крамни́ця, фо́то – фі́зик, ма́ти – стіл, дити́на – ді́ти.

19. Поясніть, які фонетичні правила у зазначених словах.

сьогó́дні [с’огодн’і]	скля́нка [скл’янка]	сестра́ [се^{и}стра]
м'я́со [мйасо]	олів е́ць [ол’івец’]	яйце́ [йайце]
авто́бус [а͡утобус]	пер е́рва [перерва]	університе́т [ун’іве^{и}рси^{е}тет]
спаси́бі [спасиб’і]	зупи́нка [зупинка]	прив і́т [при^{е}в’іт]

20. Напишіть пропущені літери.

Столи́ц…, ц…́фра, ч…сло́, викладач…́, зу…и́нка, п…́сня, обли́ч…, гро́ш…, с…стра́, с…ого́дні, комп…тер, сім…́

21. Відберіть іменники за ознакою: істота / неістота.

Зразок:	*Хто?*	*Що?*
	1. баб у́ся	1. годи́нник
	2.	2.
	3.	3.

Ки́їв, хло́пець, стіл, мі́сто, час, лі́то, рука́, завда́ння, соба́ка, кни́жка, зо́шит, жі́нка, кімна́та, чолові́к, люди́на, лік а́рня, со́нце, рі́ка, сусі́д, день, студе́нт, дружи́на, фру́кти, діду́сь, окуля́ри, підру́чник, зупи́нка, апте́ка, лі́кар, запита́ння, Полта́ва, дід Моро́з, сестра́, друг, гро́ші, лі́жко, цу́кор, кіт, молоко́, хліб, викладá́ч, декáн, факульте́т, син, дити́на, сім’я́, дочка́, по́друга.

22. Запишіть іменники за родами.

він	вона́	воно́
…	…	…

Завда́ння, студе́нт, жі́нка, Запорі́жжя, Мико́ла, вікно́, краї́на, молоко́, іноземець, пита́ння, сіль, ма́ти, ба́тько, лі́то, мо́ре, ніч, ву́лиця, олівець, чолові́к, соба́ка, ти́ждень, стаття́, воло́сся, музе́й, Петро́, любо́в, Я́на, діду́сь, сім’я́, ім’я́, вікно́, стіле́ць, мі́сто, ка́ва, ві́дповідь, лі́кар, річ, лікарня, та́то, число́, се́рце, сло́во, фе́рмер, п’я́тниця, ко́лір, со́нце, столи́ця, обли́ччя, ву́хо.

23. Утворіть форму множини від поданих іменників.

мі́сце –
мі́сто –
ім’я́ –
обли́ччя –
люди́на –
день –
друг –
стіл –
іноземець –

річ –
дівчина –
о́ко –
словни́к –
сестра́ –
дити́на –
я́блуко –
се́рце –
пита́ння –

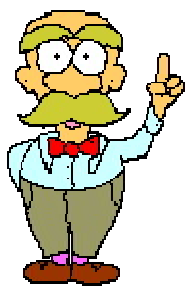
гурто́житок –
лікарня –
брат –
ніж –
уро́к –
хло́пець –
мо́ре –
викладач –
ма́ти –

24. Напишіть по 10 іменників чоловічого, жіночого і середнього роду в однині і множині за зразком.

однина́			множина́ (вони́)
ч.р. (він)	ж.р. (вона́)	с.р. (воно́)	
посі́бник олівець …	ка́рта пі́сня …	мі́сто завда́ння …	посі́бники олівці́ ка́рти пісні́ місця́ завда́ння …

25. Закресліть у кожному рядку зайве слово.

1) Украї́нець, хло́пець, лива́нець, кита́єць.
2) Столи́, носи́, ножі́, вони́.
3) Водій, музе́й, бібліоте́кар, викладач.
4) Окуля́ри, две́рі, гро́ші, воло́сся.
5) Сім’я́, ім’я́, свя́то, м’я́со.
6) Кни́жка, пло́ща, соба́ка, сестра́.
7) Ви́шня, хліб, молоко́, ша́фа.

26. Напишіть іменники, які використовуються тільки у множині або тільки в однині. Складіть з ними речення.

27. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: – *Чий* це шоколáд? (я)
– Це *мій* шоколáд.

1. Чий це бáтько? (я) 2. Чия́ це сýмка? (ти) 3. Чиє́ це лі́жко? (вонá) 4. Чий це халáт? (він) 5. Чий це гуртóжиток? (ми) 6. Чия́ це кімнáта? (вони́) 7. Чий це костю́м? (я) 8. Чиє́ це взуття́? (він) 9. Чиї́ це рéчі? (вони́) 10. Чия́ це сýкня? (вонá) 11. Чия́ це пі́ца? (ти) 12. Чиє́ це фóто? (ми)

28. Відновіть запитання.

– …?	– …?	– …?
– Це мій шарф.	– Це Вáша вáза.	– Це її́ мáсло.
– …?	– …?	– …?
– Ні, це не моя́ сýмка.	– Так, це мої́ зóшити.	– Це його́ грóші.

29. Напишіть прикметники у потрібній формі.

1) старúй (будúнок, взуття́, джúнси, светр, пальтó, істóрія, шкарпéтки)
2) молодúй (викладáч, дíвчина, сім'я́, студéнт, хлóпці, облúччя, жíнка, тáто)
3) цікáвий (журнáл, статті́, книга, лю́ди, фільм, мі́сто, екскýрсія, вірш)
4) погáний (мі́сце, водíй, погóда, друг, машúна, кав'я́рня)

30. Продовжте рядки за зразком.

1) Дíвчина: молодá, … .
2) Друг: дóбрий, … .
3) Фóто: велúке, … .
4) Дíти: красúві, … .

31. Продовжте рядки іменників за кольором.

бíлий: сніг, … .
чóрний: олівéць, … .
жóвтий: сонце, … .
помарáнчевий: квіти, … .
зелéний: дерево, … .
блакúтний: нéбо, … .
сíрий: кóлір, … .
червóний: вúшня, … .
корúчневий: кáва, … .
сúній: ручка, … .

32. Складіть і напишіть словосполучення: *прикметник + іменник* ***за зразком.***

Яки́й?	*Яка́?*
1. Весе́лий фільм	1. Нова́ ліка́рня
2. …….	2. …….
3. ……	3. …….
4. …….....	4. …….
5. ……..	5. ……

Яке́?	*Які́?*
1. Старе́ вікно́	1. Вели́кі міста́
2. …….....	2. ……..…
3. ……..…..	3. ……..……
4. ……..…..	4. ……..
5. ……	5. ……

33. Напишіть цифри у словосполученнях за зразком *один–перший.*

Зразок: одна́ ча́шка – пе́рша ча́шка.

1 8 33 5 7 9 40

60 2 18 10 4 12

34. Відновіть запитання.

– …? – Це банк.	– …? – Це мій та́то.	– …? – Її зва́ти Оле́на.
– …? – Ні, він фармаце́вт.	– …? – Вона́ студе́нтка.	– …? – Ні, це Ки́їв.
– …? – Ні, він іноземець.	– …? – Та́то і ма́ма вдо́ма.	– …? – Екску́рсія сього́дні.
– …? – Це хоро́ша люди́на.	– …? – Це ара́бські студе́нти.	– …? – Ні, це декана́т.
– …? – Бібліоте́ка там.	– …? – Вони́ розмовля́ють украї́нською.	– …? – Ні, його́ зва́ти Самі́р.

35. Вставте вказівні займенники:

1) це;
2) цей, ця, це, ці;
3) той, та, те, ті.

1. … о́дяг. … о́дяг стари́й, а … о́дяг нови́й.
2. … взуття́. … взуття́ мо́дне, а … взуття́ немо́дне.
3. … ку́ртка. … ку́ртка чо́рна, а … ку́ртка бі́ла.
4. … черевики́. … черевики́ вели́кі, а … черевики́ мале́нькі.

36. Заповніть таблицю і складіть речення за зразками.

Рід	**Іме́нник**	
	Називни́й відмінок (Н.в.) Це що? (S)	*Знахі́дний відмінок (З.в.)* Хто ро́бить що? (S+P+O_4)
він	Це діало́г. …….	Ми чита́ємо діало́г. …….
вона́	Це лі́тера «А». ……	Я пишу́ лі́теру «А». ……..
воно́	Це завда́ння. ……..	Я роблю́ завда́ння. ……..
вони́	Це фра́зи. …….	Я повто́рюю фра́зи. ……..

37. Напишіть слова у називному і знахідному відмінках.

1. Я слу́хаю … . Це ціка́ва … . | ле́кція
2. Це нові́ … . Брат лю́бить чита́ти … . | газе́ти
3. Іноземці слу́хають … . Це украї́нська … . | пі́сня
4. Студе́нт пи́ше … . Це складне́ … . | завда́ння
5. … – ціка́вий предме́т. Студе́нти вивча́ють … . | біоло́гія
6. Га́нна до́бре зна́є … . Це складни́й … . | уро́к
7. Це ду́же краси́ва … . Мій ба́тько купу́є … . | маши́на

38. Заповніть таблицю реченнями за зразком.

	Хто?	*Як?*	*Що ро́бить?*	*Яко́ю мо́вою?*
1.	Анто́н	непога́но	розмовля́є	англі́йською
2.	……	……	……..	……

39. Дайте відповіді на запитання. Використовуйте слова: *до́бре, пога́но, непога́но, пра́вильно, непра́вильно, шви́дко, пові́льно, ві́льно, ма́ло, бага́то.*

1. Як він розмовля́є украї́нською?
2. Як вони́ працю́ють вдо́ма?
3. Як студе́нтка відповіда́є?
4. Як Хаса́н чита́є текст?
5. Як Юрко́ зна́є англі́йську мо́ву?
6. Як вона́ зна́є уро́к?
7. Як іноземець пи́ше дикта́нт?
8. Як працю́є твій ба́тько?
9. Як ти ро́биш дома́шнє завда́ння?

40. Вставте дієслово *любити* ***у потрібній формі.***

1. Я … украї́нську мо́ву. 2. Мій друг … гуля́ти. 3. Тара́с … сік, а Окса́на … молоко́. 4. Ти … фру́кти? 5. Він … гра́ти у футбо́л. 6. Моя́ сестра́ не … чита́ти книжки́. 7. Ді́вчина … чита́ти вірші́. 8. Вони́ … о́вочі. 9. Яку́ му́зику ти …? 10. Студе́нти … розмовля́ти украї́нською. 11. Ми … рі́дне мі́сто. 12. Я … роди́ну.

41. Напишіть, що Ви любите, а що не любите.

Зразок: – Я люблю́ чай.
– Я не люблю́ ка́ву.

42. Запитайте, що люблять / не люблять Ваші друзі і отримайте відповідь.

– Ахме́де, ти лю́биш пі́цу?
– …

43. Перекладіть мікротекст рідною мовою. Обміняйтеся зошитами, перевірте переклад сусіда і знову перекладіть українською.

За́раз уро́к. Тут іноземні студе́нти. Вони́ вивча́ють украї́нську мо́ву: пи́шуть слова́ і ре́чення, чита́ють те́ксти, діало́ги, вірші́, повто́рюють грама́тику, ро́блять впра́ви, розмовля́ють. Викладач запи́тує та ува́жно слу́хає, а студе́нти відповіда́ють шви́дко і пра́вильно. Студе́нти працю́ють бага́то. По́тім студе́нти відпочива́ють, тому́ що вже пере́рва.

44. Напишіть уже відомі слова, які означають частини тіла людини.

Зразок: ніс, …

45. Доповніть діалоги.

– … ?
– Це наш дека́н.
– … ?
– Його́ зва́ти Бори́с Степа́нович.

– Що це?
– … .
– … кімна́та?
– Вона́ сві́тла і те́пла.

– Чий це буди́нок?
– … .
– Яки́й ваш буди́нок?
– … .

– … ?
– Це її́ о́дяг.
– … ?
– Він стари́й, але́ краси́вий.

– Хто це?
– … .
– Які́ твої́ викладачі́?
– … .

– ... ?
– Це нови́й фільм.
– Яки́й він?
– … .

46. Закінчіть речення.

1. Я зна́ю … .
2. Ти розмовля́єш … .
3. Ви слу́хаєте … ?
4. Він лю́бить … .
5. За́раз вони́ … .
6. Вона́ до́бре розмовля́є … ?
7. Вони́ ча́сто чита́ють … ?
8. Я пога́но розумі́ю … .
9. Ми співа́ємо … .
10. Самі́р … дома́шнє завда́ння.
11. Мій ба́тько тут … .
12. Я … цика́вий фільм.
13. Каміла шви́дко … іспа́нською.
14. Ми лю́бимо диви́тися … .
15. Наза́р ди́виться футбо́л, тому́ що … .
16. Я чита́ю, тому́ що … .
17. Ми слу́хаємо украї́нські пісні́, тому́ що … .
18. Я не слу́хаю ра́діо, тому́ що … .

47. Скажіть,

а) Яко́ю мо́вою розмовля́є Ва́ша роди́на?
б) Які́ мо́ви ви вивча́ли вдо́ма?

48. Дайте відповіді на запитання.

1. Як Вас зва́ти?
2. Хто Ви?
3. Яка́ Ва́ша рі́дна краї́на?
4. Яка́ Ва́ша рі́дна мо́ва?
5. Яку́ мо́ву Ви вивча́єте за́раз?
6. Що Ви лю́бите робѝти?

49. Читайте анкету. Уявіть, що Ви вже працюєте. Складіть анкету про себе за зразком.

Прі́звище	– Шевче́нко
Ім'я́	– Мико́ла
По-ба́тькові	– Тара́сович
Да́та наро́дження	– 1987 рік
Краї́на	– Украї́на
Рі́дна мо́ва	– украї́нська
Профе́сія	– лі́кар
Адре́са	– мі́сто Запорі́жжя, ву́лиця Сталева́рів, буди́нок № 21, кварти́ра 30.

50. Заповніть анкету-резюме.

А) для деканату

1. Прі́звище _____
2. Ім'я́ _____
3. Рік наро́дження _____
4. Краї́на _____
5. Курс, група _____
6. Телефо́н _____
7. Адре́са _____

Б) для участі у конкурсі

1. Прі́звище _____
2. Ім'я́ _____
3. По-ба́тькові _____
4. Рік наро́дження _____
5. Краї́на _____
6. Націона́льність _____
7. Профе́сія _____
8. Мо́ва, яко́ю розмовляєте_____
_____
9. Що Ви лю́бите робѝти?_____
_____
10. Яка́ Ви людѝна? _____
_____
11. Телефо́н _____
12. Адре́са _____

51. Напишіть дієслова у потрібній формі.

1. Учóра студéнти (розповідáти) вірші́.
2. Зáвтра (бýти) тéпла погóда.
3. Сьогóдні ми (повтóрювати) пéрший урóк.
4. Зáвтра мої́ дрýзі (слýхати) лéкцію.
5. Недáвно іноземні студéнти (бýти) вдома.
6. Учóра Халі́д і Хасáн (дивúтися) новúй фільм.
7. Сьогóдні хóлодно. Ніхтó не (гуля́ти).
8. Зáраз він (писáти) складнúй тест.
9. Мій бáтько лю́бить (читáти) історúчні книжкú.
10. Рані́ше вонá вже (вивчáти) анатóмію.
11. Сьогóдні моя́ пóдруга (купувáти) сýкню.
12. Скóро свя́то. Мої́ дрýзі (співáти) і (танцювáти).
13. Ді́ти (любúти) шоколáд, морóзиво і фрýкти.
14. Мій брат дóбре (грáти) у футбóл.

52. Читайте діалоги і складіть подібні.

1) Познайомте Ваших знайомих один з одним.

Зразок:

Майкл: – Здрáстуйте, Ві́кторе Михáйловичу!
Ві́ктор Михáйлович: – Здрáстуй, Мáйкле!
Майкл: – Познайóмтесь, Ві́кторе Михáйловичу. Це моя́ мáма. Мáмо! Це мій викладáч Ві́ктор Михáйлович.
Ві́ктор Михáйлович: – Дýже прие́мно!
Мáма: – Дýже прие́мно!

2) Познайомтеся з незнайомою людиною.

Зразок:

– Дóбрий день! Я – Вáель, іноземний студéнт. А як Вас звáти?
– Менé звáти Назáр Тарáсович. Я Ваш новúй викладáч. А це хто?
– Це мій друг. Йогó звáти Уссáма. Він теж студéнт-іноземець.

3) Дізнайтесь у співрозмовника, хто він.

Зразок:

Пáола: – Мауpі́cіо, ти – студéнт?
Мауpі́cіо: – Так, я ще студéнт. А ось Майкл вже працю́є. Він – фармацéвт.

4) Спитайте або скажіть, що вони роблять у вільний час.

Зразок:

Викладáч: – Що ви рóбите у вíльний час?
Студéнт: – Ми відпочивáємо, читáємо, розмовля́ємо украї́нською, слу́хаємо му́зику, ди́вимося телевíзор.
Викладáч: – А ви гуля́єте?
Студéнт: – Так, тут пóруч ду́же краси́вий парк і спортмайда́нчик.
Викладáч: – Ви лю́бите спорт?
Студéнт: – Так, я люблю́. Я ду́маю, що Ви теж лю́бите спорт.
Викладáч: – Звíсно. Ду́же люблю́, особли́во футбо́л і бокс.

5) Дайте відповіді та запитайте, як ви і співрозмовник розмовляєте іноземною мовою.

Зразок:

Ні́на Іва́нівна: – Скажíть, будь ла́ска, як ви розмовля́єте украї́нською?
Пíтер: – Непога́но.
Ні́на Іва́нівна: – Ви давно́ вивча́єте украї́нську мо́ву?
Пíтер: – Я вивча́ю украї́нську тíльки чоти́ри мíсяці. Я бага́то працю́ю: чита́ю і пишу́ украї́нською, слу́хаю телевізíйні переда́чі.
Ні́на Іва́нівна: – І все розумíєте?
Пíтер: – Звíсно, ні. Я зна́ю, що вивча́ти мо́ву ду́же ва́жко, але́ ду́же цікáво.

6) Запропонуйте друзям сік, чай, каву, шоколад, фрукти та подякуйте за частування.

Зразок:

Богда́н: – Дру́зі, що ви лю́бите: ка́ву, чай, сік?
Рома́н і Мари́на: – Будь ла́ска, зеле́ний чай.
Богда́н: – За́раз. Ось, будь ла́ска, чай. А це шокола́д і лимо́н.
Рома́н: – Спаси́бі. Ду́же люблю́ шокола́д.
Мари́на: – І я дя́кую. Люблю́ чай та лимо́н.
Богда́н: – Будь ла́ска!

7) Познайомтесь з дівчиною.

8) Познайомте батьків і Вашу дівчину.

9) Це студенти Вашої групи. Познайомте нас.

10) Познайомтесь із сусідом у готелі.

53. Читайте слова та запишіть їх у таблицю.

Хто?	Що?	Яки́й?

Слова: тури́ст, туристи́чний, екску́рсія, екскурсово́д, біоло́гія, біо́лог, біологі́чний, лі́кар, ліка́рня, істо́рик, істо́рія, істори́чний, іноземець, іноземний, запорі́зький, запоро́жець, запоріжа́нка, запоріжці.

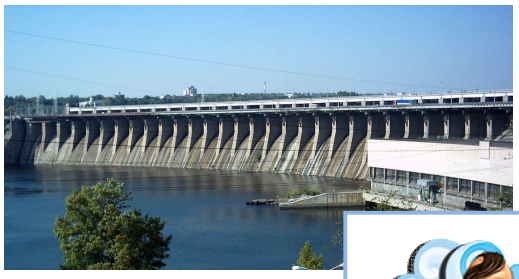
54. Прочитайте текст. Скажіть, хто за професією батько і сестра Миколи.

Мене́ зва́ти Мико́ла. Я студе́нт. Я вивча́ю біоло́гію. Я ду́маю, що біоло́гія ду́же цікава. А це мій брат Ю́рій. Він лі́кар. Ми лю́бимо вивча́ти іноземні мо́ви. Я непога́но розмовля́ю англі́йською і францу́зькою, тро́хи чита́ю по́льською. Ю́рій до́бре зна́є англі́йську та іспа́нську мо́ви, а за́раз вивча́є ще й кита́йську.

На́ше рі́дне мі́сто – Запоріжжя. Во́но вели́ке, краси́ве і зеле́не. Запоріжжя – промисло́вий та істори́чний центр.

Істо́рія мі́ста – це о́стрів Хо́ртиця, запорі́зькі козаки́, запорі́зький дуб, пе́рша Дніпро́вська гідроелектроста́нція (ДніпроГЕС).

Моя́ роди́на лю́бить і до́бре зна́є на́ше мі́сто. Мій ба́тько – історик. Ось музе́й «Запорі́зька Січ». Тут він працю́є. Моя́ сестра́ теж чудо́во зна́є Запоріжжя, тому́ що вона́ екскурсово́д і бага́то чита́є. Іноземні тури́сти лю́блять слу́хати її ро́зповіді. Ми ча́сто гуля́ємо ра́зом і лю́бимо диви́тися, як працю́ють і відпочива́ють запоріжці.

55. Дайте відповіді на запитання.

1. Хто Мико́ла?
2. Ю́рій – лі́кар?
3. Які́ мо́ви зна́ють Мико́ла та Ю́рій?
4. Яка́ сім'я́ Мико́ли?
5. Яке́ мі́сто Запоріжжя?
6. Яка́ істо́рія Запоріжжя?
7. Що лю́блять слу́хати іноземні тури́сти?
8. Що ро́бить роди́на ра́зом?

56. Виправте послідовність пунктів плану за текстом.

1. На́ше рі́дне мі́сто.
2. Моя́ роди́на.
3. Істо́рія Запоріжжя.
4. Я та мій брат.

57. Розкажіть про себе, Вашу родину, про Ваше рідне місто.

ВИКОНАЙ САМ!

---Урок 6 ---

1. Представте людину.

2. Укажіть на об'єкт.

3. Привітайтесь і попрощайтесь.

4. Дізнайтесь про особу, предмет.

5. Зверніться до людини з питанням.

6. Визначте соціальний статус людини.

7. Познайомтесь / познайомте з людиною.

8. Подякуйте і дайте відповідь на подяку.

9. Визначте належність предмета.

10. Перевірте, як Ви вимовляєте українські звуки. Які з них для Вас ще важкі?

а [а]: адре́са, ма́ма
о [о]: пого́да, но́мер
у [у]: ву́лиця, студе́нт
е [е]: екску́рсія, се́рце
и [и]: люди́на, дити́на
і [і]: лі́то, мі́сто

я [йа]: моя́, сім'я́, свя́то
є [йе]: мое́, Євро́па
ю [йу]: комп'ю́тер
ї [йу]: ї́жа, краї́на
й [й]: музе́й, мій

11. Напишіть необхідну літеру в словах.

1) Сл…́хати, роб…́ти, пер…́рва, буф…́т, с…стра́, му́з…ка, пр…в́ іт, за́…тра, а…то́бус, унів…рс…те́т, за…да́ння;

2) рік – р…ки́, сік – с…́ки, стіл – ст… ли́, річ – р…́чі.

Словни́к
Уро́к 6

-в-	-з-	-р-	-т-
ві́льний час	завжди́	ро́зповідь	такто́вний
-д-	запоро́жець	**-с-**	талановúтий
дивúтися	**-л-**	серйо́зний	тому́
ДніпроГЕ́С	леда́чий	си́льний	**-ч-**
дурни́й	**-м-**	скро́мний	ча́сто
-е-	мовчазни́й	слабки́й	че́сний
егоїсти́чний	**-п-**	споко́йний	чому́?
екскурсово́д	по́руч	спортúвний	**-щ-**
емоці́йний	працьовúтий		щúрий

ВИКОНАЙ ТЕСТ

1. Слово, у якому букв менше, ніж звуків:
а) краї́на;
б) дзе́ркало;
в) журна́л.

2. Слово, у якому буква пишеться, а не вимовляється:
а) джем;
б) мі́сце;
в) шістдеся́т.

3. Слово, де наголос ставиться на другому складі:
а) шафи;
б) брати;
в) діти.

4. Знайдіть помилку в наголосі:
а) тут моя́ донька́;
б) там моя́ дочка́;
в) там мої́ до́чки.

5. Яку букву пишемо у словах ***ц…фра, ч…сло, медиц…на, щ…рий****:*
а) -е-;
б) -и-;
в) -і-.

6. Зайве слово:
а) університе́т;
б) аудито́рія;
в) дека́н.

7. Зайве слово:
а) пес;
б) дім;
в) кіт.

8. Зайве слово:
а) твій;
б) мій;
в) я.

9. Зайве слово:

а) університе́т;
б) істори́чний;
в) меди́чний.

10. Зайве слово:

а) хло́пець;
б) олів'е́ць;
в) інозе́мець.

11. Слово, яке вживається тільки у множині:

а) брати́;
б) гро́ші;
в) ві́кна.

12. Антонім:

а) та;
б) і;
в) а.

13. Антонім:

а) до́брий;
б) хоро́ший;
в) пога́ний.

14. Іменник чоловічого роду:

а) свя́то;
б) я́блуко;
в) ба́тько.

15. Іменник жіночого роду:

а) соба́ка;
б) сіль;
в) ім'я́.

16. Іменник середнього роду:

а) та́то;
б) мі́сто;
в) міст.

17. Визначте закінчення іменників у множині: викладач, товариш, бабуся, лікар, пісня.

а) -и;
б) -і;
в) -ь.

18. Визначте закінчення іменників у Зн. в. ($О_4$): Україна, книга, кава, шапка, країна:

а) -а;
б) -у;
в) -и.

19. Речення з вираженням ознаки предмета:

а) Це аудито́рія.
б) Тут працю́є виклада́ч.
в) Там є вели́ке вікно́.

20. Яке слово відповідає на запитання «чиї?»:

а) стари́ ре́чі;
б) мої́ речі;
в) краси́ві ре́чі.

21. Дієслово другої дієвідміни:

а) люби́ти;
б) розуми́ти;
в) розмовля́ти.

22. Дієслово, у корені якого є чергування приголосних:

а) писа́ти;
б) працюва́ти;
в) купува́ти.

23. Дієслово у реченні «Учора він … футбол»:

а) бу́де диви́тись;
б) ди́витьсяся;
в) диви́вся.

24. Речення з дієсловом у минулому часі:

а) Тут є вели́кі мости.
б) Тут була́ ле́кція.
в) Тут бу́дуть писа́ти студе́нти.

25. Просте речення:

а) Студе́нт і студе́нтка пи́шуть.
б) Тут студе́нт, а там студе́нтка.
в) Студе́нт зна́є, що ро́бить студе́нтка.

26. Просте речення:

а) Ви зна́єте, хто це?
б) Ви зна́єте його́?
в) Ви зна́єте, що він ро́бить?

27. Укажіть запитання до порядкового числівника:

а) Яка́ це карти́на?
б) Яка́ це кни́жка?
в) Котра́ це сторі́нка?

28. Знайдіть модель, яка вказує на причину дії:

а) Ви зна́єте, що вчо́ра робила Іри́на?
б) Ти лю́биш слу́хати му́зику, а я не люблю́.
в) Я не слу́хаю му́зику, тому́ що я не люблю́ му́зику.

Морфолого-синтаксичний курс

Українська мова

УРОК 7

1	• **Як указати на особу як прямий об'єкт дії** ***– Кого ти знаєш? – Я знаю Ахмеда.*** ***– Кого ти знаєш? – Я знаю його.***
2	• **Як назвати об'єкт думки або мовлення** ***– Про кого ти думаєш?*** ***– Я думаю про батьків.***
3	• **Як назвати небажану причину чогось** ***Анвар запізнюється через друга.***
4	• **Як описати якість об'єкта дії** ***Я читаю цікавий журнал.***
5	• **Як утворити складне речення зі словом *який* у знахідному відмінку** ***Ось місто, яке я люблю.***
6	• **Як сказати про дію, яка вже завершена** ***Студент прочитав текст.***
7	• **Як сказати про факт і результат дії** ***Я читав текст. – Я прочитав текст.***
8	• **Як сказати про тривалість і короткостроковість дії** ***Я довго розв'язував задачу та нарешті розв'язав її.***
9	• **Як висловити повторюваність й одноразовість дії** ***Я щодня роблю домашнє завдання.*** ***Сьогодні вперше я не зробив його.***
10	• **Як сказати про дії, які відбуваються одночасно або послідовно** ***Коли викладач пояснював правило, я слухав.*** ***Коли викладач пояснив правило, я написав вправу.***
10	• **Як висловити бажання** ***Я хочу вивчати українську мову.*** ***Викладач хоче, щоб я вивчив українську мову.***

----УРОК 7 (сім) ----
(Сьомий урок)

Повторіть

1. Дайте відповіді на запитання.

1. Який сьогодні день?
2. Яка зараз погода?
3. Що ви зараз робите?
4. Що робить ваш друг?
5. Що роблять студенти?
6. Що робить викладач?
7. Як ви розмовляєте українською?
8. Що ви любите робити у вільний час?

2. Скажіть, що вони роблять.

3. Виправте неправильно вжиті дієслова у поданих реченнях.

1. Моніка думає пісню.
2. Богдан добре слухає українською.
3. Друзі відпочивають анатомію.
4. Анвар не співає українські слова, тому що мало працює вдома.
5. Викладач розмовляє граматику.
6. Моя подруга танцює історію.
7. Ти любиш гуляти кінокомедії?
8. Джон завжди працює домашнє завдання, тому що він серйозний студент.
9. Спортсмени відповідають у футбол.

Пригадайте!

Знахідний відмінок (З.в./ $О_4$) іменників (*Що?*)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (Н.в./ S)*	*Знахідний відмінок (З.в. / $О_4$)*
ч.р.	**З.в.= Н.в.**	Це діалог_.	Я читаю діалог_.
с.р.		Це завдання.	Я роблю завдання.
мн.		Це фрази.	Я пишу фрази.
ж.р.	**-а → -у**	Це музика.	Я слухаю музику.
	-я → -ю	Це анатомія.	Я вивчаю анатомію.
	-ь → -ь	Це відповідь.	Він слухає відповідь.

4. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Що розповідають ваші друзі? (історія) 2. Що ти слухаєш? (музика) 3. Що пояснює викладач? (правило) 4. Що купують студенти? (продукти) 5. Що вивчає Анвар? (анатомія) 6. Що розповідає мати? (казка) 7. Що любить твій батько? (футбол) 8. Що пише студент? (тест) 9. Що вони повторюють? (граматика) 10. Що читає його сестра? (газета) 11. Що він розповідає? (вірші) 12. Що пишуть іноземні студенти? (вправа) 13. Що ви відповідаєте? (урок) 14. Що ти дивишся? (фільм)

5. Розпитайте один одного, що ви любите читати, слухати, дивитися, розповідати, готувати, купувати, вивчати.

Зразок:

- Анасе, що ти любиш читати?
- Я люблю читати детективи. А ти?
- А я люблю романи.

-ува- → -у-

готува́ти (І)

я готую
ти готуєш
вони готують

Готуй (те)!

Як указати на особу як прямий об'єкт дії

– Кого ти знаєш?
– Я знаю Ахмеда.

знати, розуміти, любити } ***кого? ($О_4$)***

Знахідний відмінок (З.в./ $О_4$) іменників (*Кого?*)
(ОДНИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (Н.в./ S)*	*Знахідний відмінок (З.в. / $О_4$)*
ч.р.	□ → **-а**	*хто? **S*** Це студент. □	*кого?**$О_4$*** Викладач запитує студент**а**.
	-о → -а	*хто? **S*** Це тат**о**.	*кого?**$О_4$*** Я люблю тат**а**.
	-й, **-ь**, **-ар** → **-я**	*хто? **S*** Це Сергі**й**. Це Набіл**ь**. Це лік**ар**.	*кого?**$О_4$*** Він знає Сергі**я**. Сестра любить Набіл**я**. Пацієнт слухає лікар**я**.
	-а → -у	*хто? **S*** Це Уссам**а**.	*кого?**$О_4$*** Ви знаєте Уссам**у**?
с.р.	**Зн.в.= Н.в.** ***не змінюється***	*хто? **S*** Це дівч**а**. Це хлоп'**я**.	*кого?**$О_4$*** Бабуся слухає дівч**а**. Я розумію хлоп'**я**.
ж.р.	**-а → -у**	*хто? **S*** Це подруг**а**.	*кого?**$О_4$*** Аюб слухає подруг**у**.
	-я → -ю	*хто? **S*** Це Гал**я**.	*кого?**$О_4$*** Марія запитує Гал**ю**.
	-ь → -ь	*хто? **S*** Це Амал**ь**.	*кого?**$О_4$*** Ми знаємо Амал**ь**.
	приг.→ приг.	*хто? **S*** Це Любов. □	*кого?**$О_4$*** Ми знаємо Любов. □

Воно:
немовля
кошеня
цуценя

Увага!
мати – матір
хлоп**е**ць – хлоп**ц**я

6. Читайте. Зверніть увагу на запитання до іменників у знахідному відмінку (О$_4$), а також на варіанти відповідей (коротка, повна).

1. **Кого** запитує Ольга? (лікар) – Лікар**я**. / Ольга запитує лікар**я**.
2. **Кого** розуміють студенти? (декан) – Декан**а**. / Студенти розуміють декан**а**.
3. **Кого** запитує викладач? (студентка) – Студентк**у**. / Викладач запитує студентк**у**.
4. **Кого** слухає Ганна? (бабуся) – Бабус**ю**. / Ганна слухає бабус**ю**.
5. **Кого** вони люблять? (Марія) – Марі**ю**. / Вони люблять Марі**ю**.
6. **Що** вивчає Ахмед? (анатомія) – Анатомі**ю**. / Ахмед вивчає анатомі**ю**.
7. **Що** слухає Сімон? (музика) – Музик**у**. / Сімон слухає музик**у**.

7. Дайте відповіді на запитання.

1. Кого ви добре знаєте, брата чи сестру? 2. Кого розуміє Сара, друга чи подругу? 3. Що читає батько, газету чи журнал? 4. Кого він слухає, секретаря чи студентку? 5. Кого вона любить, дідуся чи бабусю? 6. Що вони зараз вивчають, анатомію чи мову? 7. Кого малює художник, дівча чи хлоп'я?

8. Поставте запитання до виділених слів.

Зразок: Андрій добре знає **Дмитра**. – ***Кого*** добре знає Андрій?
Ахмед вивчає **гістологію**. – ***Що*** вивчає Ахмед?

1. Ми знаємо **Сергія**. 2. Батьки люблять **сина і дочку**. 3. Студенти слухають **викладача**. 4. Ми вивчаємо **медицину.** 5. Джон запитує **водія.** 6. Я дуже люблю **матір**. 7. Ви читаєте **журнал**. 8. Ти непогано знаєш **Девіда**. 9. Вони добре розуміють **Анастасію**. 10. Олена розуміє **подругу**. 11. Хлопчик малює **сім'ю**. 12. Моніка запитує **фармацевта.** 13. Я люблю **фрукти.**

9. Утворіть форму знахідного відмінка від слів в дужках.

1. Я люблю (брат). 2. Вона розуміє (Сашко). 3. Марія любить (Юрій). 4. Ми знаємо (бібліотекар). 5. Декан добре знає (Науфаль). 6. Я дуже люблю (батько). 7. Він слухає (викладач). 8. Брат любить (сестра). 9. Мати любить (дочка). 10. Студенти запитують (декан). 11. Антон любить (Софія). 12. Я розумію (мати). 13. Він любить (дівчина). 14. Я слухаю (Нінель). 15. Ми знаємо (сусід). 16. Я розумію (друг).

10. Утворіть форму знахідного відмінка від слів в дужках.

1. Студенти уважно слухають … (декан, професор, викладач, секретар).
2. Викладач запитує … (Мішель, Вінай, Марія, Віктор, Крістіна, Хажар).
3. Ми дуже любимо … (тато, мама, брат, сестра, дідусь, бабуся, собака).
4. Ви чудово розумієте … (хімія, біологія, анатомія, фізіологія).
5. Вони знають … (бібліотекар, екскурсовод, перекладач, водій, медсестра).
6. Я люблю малювати … (море, природа, батько, мати, друг, квіти).

Запам'ятайте нове дієслово!

ба́чити (II)	***кого?*** O_4	***що?*** O_4
я бач**у**	батька	місто
ти бач**иш**	Мішеля	малюнок
він бач**ить**	бібліотекаря	театр
ми бач**имо**	дівчину	зупинку
ви бач**ите**	матір	аудиторію
вони бач**ать**	сусіда	ключ

11. Вставте дієслово** бачити **у необхідній формі. Поставте запитання до виділених слів.

1. Дитина …… **маму**.
2. Я …… **будинок**.
3. Ми не …… **друга.**
4. Ви ……..**кав'ярню**.
5. Андрій ……..**брата**.
6. Діана ……**подругу.**
7. Ти ……...……**цуценя.**
8. Сашко ……**літак**.
9. Студенти ……...**ректора.**
10. Батько ……... **немовля.**

12. Запитайте студентів групи, кого вони бачать на малюнках.

13. Продовжте речення за зразком.

Зразок: Це Джон. Я знаю … . – Я знаю *Джона*.

1. Це Анас. Ти бачиш … ?
2. Це лікар. Ми слухаємо … .
3. Там хлопець. Я не знаю … .
4. Це студент. Ви розумієте … .
5. Ось Хажар. Він любить … .
6. Тут Самір. Я запитую … .
7. Там декан. Ми бачимо … .
8. Це мати. Діти люблять … .
9. Ось кошеня. Вони бачать … .
10. Тут викладач. Ми запитуємо ….
11. Це дівчина. Ви знаєте … .
12. Там водій. Він запитує … .

14. Це аудиторія. Запитайте один одного, кого ви тут зараз бачите, кого ви бачите щодня.

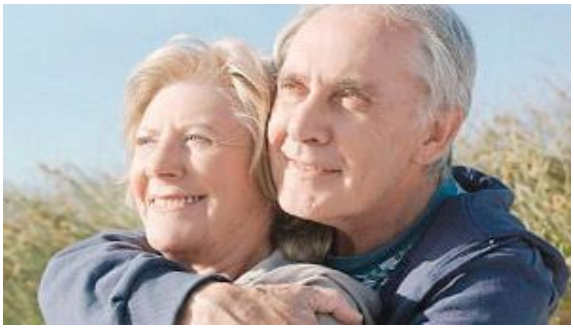
Зразок:

– Маріє, кого ти тут зараз бачиш?
– Я бачу тут Джона, Каріма, Умайму, Уссаму і Стефанію.

15. Подивіться на малюнки. Скажіть, хто кого любить.

Знахідний відмінок (З.в./ $О_4$) іменників (*Кого?*)

(МНОЖИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (Н.в./ S)*	*Знахідний відмінок (З.в. / $О_4$)*
ч.р.	□ **-о** **-ар** → **-ів** **-ь** **-й** → **-їв**	*хто? S* Це студент. □ Це батько. Це лікар. Це хлопець. Це водій.	хто? *S* *кого?* ***$О_4$*** Викладач запитує студентів. Діти люблять батьків. Пацієнти слухають лікарів. Дівчата люблять хлопців. Андрій запитує водіїв.
с.р.	**-я** **-а** → □	*хто? **S*** Це немовля. Це кошенята.	хто? *S* *кого?* ***$О_4$*** Вона любить немовлят. □ Вона любить кошенят. □
ж.р.	**-а** → □ **-я** → **-ь** **-ія** → **-ій**	*хто? **S*** Це подруга. Це студентка. Це бабуся. Це Марія.	хто? *S* *кого?* ***$О_4$*** Оксана розуміє подруг. □ Викладач слухає студенток. □ Сашко любить його бабусь. Він знає двох Марій.

Запам'ятайте!

Н.в. однина		**Н.в. множина**		**З.в. множина *(Кого?)***
друг	→	друзі	→	друзів
сестра	→	сестри	→	сестер
дівчина	→	дівчата	→	дівчат
людина	→	люди	→	людей
дитина	→	діти	→	дітей
гість	→	гості	→	гостей
мати	→	матері	→	матерів

16. Дайте відповіді на запитання за зразком.

Зразок: Перекладач розуміє іноземців? – Так, він розуміє іноземців.

1. Хассан слухає батьків? 2. Сінтія розуміє подруг? 3. Викладач запитує студентів? 4. Ви знаєте сусідів? 5. Він розуміє товаришів? 6. Марта знає його сестер? 7. Художник малює дітей? 8. Дівчата слухають матерів?

17. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках у потрібній формі.

1. Кого ви знаєте? (друзі, подруги, викладачі, студенти, сусіди)
2. Кого любить мати? (діти, батьки, сини, дочки, брати, сестри)
3. Кого слухають лікарі? (люди, чоловіки, жінки, пацієнти, медсестри)
4. Що купує бабуся? (овочі, фрукти, молоко, сметана, сир, олія, яйця)
5. Кого знає викладач? (декани, бібліотекарі, секретарі, студентки)
6. Кого вони розуміють? (водії, українці, дівчата, бабусі)

18. Утворіть форму називного відмінка множини за зразком.

Зразок: друзів – друзі

іноземців – ……
подруг – …….
деканів – ……
людей – ……..
братів – ……..
гостей – ……..

викладачів – ……
дівчат – ……
матерів – …….
батьків – ……..
інженерів – ……..
фармацевтів – …….

19. Оберіть потрібну форму іменника.

1. … добре пояснюють граматику. Ми розуміємо … .	викладачі / викладачів
2. Діти люблять … . … купують смачні фрукти.	батьки / батьків
3. … малюють картини. Я знаю … .	художники / художників
4. … зараз відпочивають. Я бачу … .	туристи / туристів
5. Викладач запитує … . … добре відповідають.	студенти / студентів
6. … багато працюють. Ми добре знаємо … .	лікарі / лікарів

20. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Привіт, Сергію!
– Привіт, Олеже!
– Ти знаєш Андрія Олександровича?
– Ні, а хто це?
– Це наш новий викладач.

– Ви знаєте Тетяну?
– Кого?
– Тетяну.
– Так, звісно, знаю, вона дуже гарна дівчина.

Запам'ятайте нове дієслово!

зустріча́ти (І)	***кого?*** *О₄*	***що?*** *О₄*
я зустріча**ю**	друга	автобус
ти зустріча**єш**	вчителя	поїзд (потяг)
він зустріча**є**	медсестру	літак
ми зустріча**ємо**	бабусю	весну
ви зустріча**єте**	батьків	свято
вони зустріча**ють**	гостей	Новий рік
Зустрічай (-те)!		
Зустрічаймо!		

зрідка ≠ часто

21. Допишіть закінчення дієслів та закінчіть речення, використовуючи слова в дужках у потрібній формі.

1. Сьогодні я зустріча.. _____(друзі).
2. Він зрідка зустріча.. _____ (дідусь).
3. Галя зустріча.. _____ (чоловік).
4. Ми часто зустріча.. _____ (декан).
5. Ти завжди зустріча.. _____ (сусіди).
6. Ми зустріча.. _____ (тато).
7. Люди зустріча… _____(свято).
8. Я люблю зустріча.. _____ (гості).
9. Ви зустріча.. _____ (сестра).
10. Батько зустріча.. _____(дочка).
11. Вони зустріча.._____ (студенти).
12. Я зустріча.. _____ (сім'я).

22. Скажіть, кого ви зустрічаєте щодня, часто, іноді.

23. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Що слухають друзі? (історія, концерт, опера, пісня, лекція, радіо, новини)
2. Кого слухає Андрій? (батько, мати, брат, декан, викладач, професор, подруга, Олексій, вчитель, лектор)
3. Кого любить Марина? (чоловік, тато, мама, сестра, син, дочка, дідусь, бабуся)
4. Що ви любите? (кава, морозиво, шоколад, фрукти, торт, музика, фільми)
5. Кого добре розуміє Хасан? (друг Ахмед, брати, Богдан, Аміна, Емілія, Яссін, Даніель, Вінай)
6. Що ви бачите на вулиці? (будинки, дерева, машина, автобус, гуртожиток, аптека, небо, сонце)
7. Кого ви бачите? (друзі, люди, студент, студентка, викладачі, охоронець, комендант, чергова)
8. Кого ви зустрічаєте? (гості, сусіди, артисти, спортсмени, лікарі)

Увага! Граматика

… , бо = тому що

Я знаю англійську мову, **тому що** це моя рідна мова.	=	Я знаю англійську мову, **бо** це моя рідна мова.

24. Змініть речення за зразком.

Зразок: Він грає у футбол, **тому що** він любить спорт. –
Він грає у футбол, ***бо*** він любить спорт.

1. Він малює картини, **тому що** він художник. 2. Естер слухає музику, **тому що** вона любить музику. 3. Джон дивиться теніс, **тому що** він любить спорт. 4. Андрій Іванович пояснює граматику, **тому що** він – викладач. 5. Омар не пише лекцію, **тому що** він не розуміє викладача.

25. Читайте діалог. Складіть подібні діалоги.

– Чому ти дивишся спортивні програми?
– Я дивлюсь спортивні програми, **тому що** я люблю спорт. = Я дивлюсь спортивні програми, **бо** я люблю спорт.

26. Читайте речення. Утворіть потрібну форму від слів в дужках.

1. Вассіф добре знає … (Мохамед), бо вони друзі.
2. Ахмед розуміє … (Валід), бо він теж розмовляє французькою.
3. Студенти уважно слухають … (викладач), бо він цікаво розповідає.
4. Декан запитує … (студентка), яка її рідна країна.
5. Син дуже любить … (мати).
6. Аіша чудово знає … (Марія), бо вони подруги.
7. Ми запитуємо … (водій), яка це зупинка.
8. Наталія Петрівна – гарна вчителька, бо вона любить … (діти).
9. Брати Дмитро і Сашко запитують … (батьки), як їхнє здоров'я.
10. Художник малює … (дівчина і хлопець).

27. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Доброго ранку, студенти!
– Здрастуйте, Ольго Петрівно!
– Я не бачу тут Ахмеда. Де він?
– Ми не знаємо.
– Я дуже люблю батьків, а ти?
– І я, звісно. Я люблю і батька, і матір, і сестру. Наша родина дуже дружна.
– Це чудово!

Запам'ятайте нове дієслово!

чека́ти (І)	***кого? / на кого?*** O_4	***що? / на що?*** O_4
я чека**ю**	лікаря/ на лікаря	на літак
ти чека**єш**	брата / на брата	на трамвай
він чека**є**	артистку / на артистку	на машину
ми чека**ємо**	матір / на матір	на допомогу
ви чека**єте**	дітей / на дітей	на повідомлення
вони чека**ють**	подруг / на подруг	на паспорти

Чекай (-те)! Чекаймо!

28. Допишіть закінчення дієслів та закінчіть речення, використовуючи слова в дужках у потрібній формі.

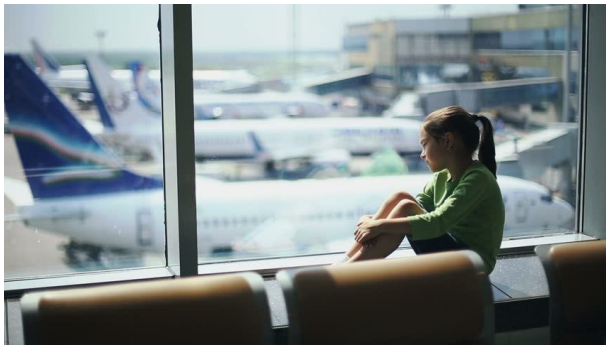
1. Це університет. Студенти чека.. ____ (викладач).
2. Це зупинка. Ми чека.. _____ (автобус).
3. Це лікарня. Він чека.. _____(лікар).
4. Ось кав'ярня. Я чека.. _____(офіціант).
5. Це вокзал. Туристи чека.. ____ (потяг).
6. Це кафе. Хлопець чека.. ____(дівчина).
7. Це театр. Усі чека.. _____(артисти).
8. Там школа. Вчитель чека.. _____(діти).

29. Скажіть, на кого або на що вони чекають. На кого іноді чекаєте ви?

30. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках у потрібній формі.

1. Кого запитує викладач? (студент Амір)
2. Кого він добре знає? (Антон і Сергій)
3. Кого малює художник? (президент)
4. На кого чекають пасажири? (водій)
5. Кого любить Оксана? (мама і бабуся)
6. Кого зустрічає Девід? (сестра Вікторія)
7. Кого слухає студентка? (декан)
8. Кого розуміє мати? (дочка Аміна)
9. Кого ви там бачите? (люди)
10. На кого чекає Ахмед? (батьки, брати і сестри)
11. Кого зустрічає Андрій? (друзі і подруги)
12. Кого малює художник? (діти)
13. Кого запитує професор? (студенти та студентки)

Запам'ятайте нове дієслово!

фотографува́ти (І)	***кого?*** O_4	***що?*** O_4
	-ува- → -у-	
я фотографу**ю**		будинок
ти фотографу**єш**	лікаря	місто
він фотографу**є**	Надію Миколаївну	море
ми фотографу**ємо**	подругу	площу
ви фотографу**єте**	дітей	вулицю
вони фотографу**ють**	студентів	природу

Фотографуй! Фотографуйте! Фотографуймо!

31. Замість крапок вставте дієслово фотографувати у потрібній формі.

1. Сашко любить ……. природу.
2. Кого ви ……..…… ?
3. Вони …….. друзів і подруг.
4. Я ……..…… матір і батька.
5. Ми …… море, небо і птахів.
6. Ти …….. Віктора і Сергія.
7. Він …… брата і сестру.
8. Мама ……..……. дітей.
9. Журналіст …….. президента.
10. Студенти ….…… дівчат.

32. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Юсефе, кого ти любиш фотографувати?
– Друзів. А ти ?
– А я люблю фотографувати брата і сестру.

– Маріє, що ти часто фотографуєш?
– Природу, нові міста.

Запам'ятайте нове дієслово!

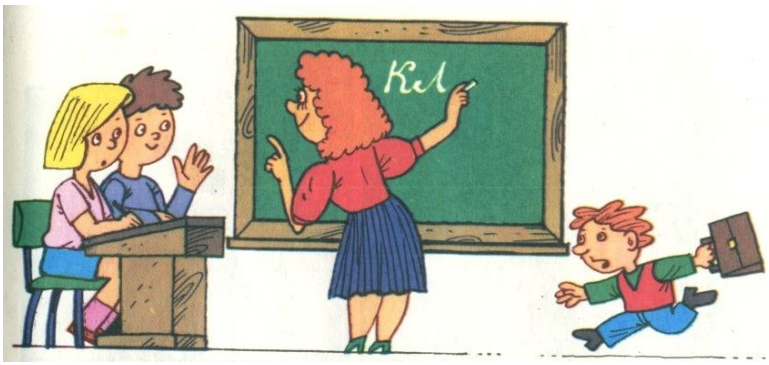

запі́знюватися (І)

-ювa- → -ю-

я запізнююсь
ти запізнюєшся
він запізнюється
ми запізнюємось
ви запізнюєтесь
вони запізнюються

Не запізнюйся!
Не запізнюйтесь!
Не запізнюймося!

Минулий час

він запізнювався
вона запізнювалась
вони запізнювались

33. Запитайте один одного.

– Ти часто запізнюєшся?
– Чому ти запізнюєшся?
– Хто ніколи не запізнюється?

34. Читайте діалоги, утворіть потрібну форму від слів в дужках. Складіть подібні діалоги.

– Валіде, що ти тут робиш?
– Чекаю на … (друзі), сьогодні ми разом граємо у футбол.

– Світлано, чому ти сумна?
– Чекаю на … (подруга), бо вона запізнюється.

– Як ви зустрічаєте Новий рік?
– Завжди весело! Гуляємо разом, слухаємо … (музика), танцюємо.
– А ми відпочиваємо вдома, дивимося цікаві програми.

– Марку, кого ти малюєш?
– Я малюю … (мати), завтра її день народження.
– Дуже гарна картина!
– Дякую!

Увага! Граматика

Знахідний відмінок (З.в./ $О_4$) особових займенників

Н.в. *(хто?)*		З.в. *(кого? що?)*
я	→	мене
ти	→	тебе
він	→	його / на нього
вона	→	її / на неї
воно	→	його
ми	→	нас
ви	→	вас
вони	→	їх / на них

Батьки зустрічають **мене**.
Я бачу **тебе**.
Оля не знає **його**. Я чекаю на **нього**.
Антон не розуміє **її**. Самір чекає на **неї**.
Це морозиво. Я люблю **його**.
Друзі чекають на **нас.**
Ми любимо **вас**.
Мій брат добре знає **їх**. Він чекає на **них**.

35. Дайте відповіді на запитання, використовуючи займенники в дужках.

Зразок: Кого малює художник? (ви) – Художник малює **вас**.

1. Кого бачить Тетяна? (він)
2. Кого люблять батьки? (ми)
3. Кого ви зустрічаєте? (вони)
4. Кого розуміє Тімоті? (вона)
5. На кого чекає Мохамед? (вони)
6. Кого ви добре знаєте? (я)
7. На кого ви чекаєте? (він)
8. Кого слухає Джон? (Ви)
9. Кого запитує викладач? (ти)
10. На кого чекають твої друзі? (вона)
11. Кого вони фотографують? (ми)

Учні слухають її.

36. Доповніть речення необхідними займенниками.

Зразок: Це Сашко. Я знаю … . – Це Сашко. Я знаю *його.*

1. Це моя мати. Я люблю … . 2. Ви тут? Я не бачу … . 3. Ось наш викладач. Ви знаєте … ? 4. Вони запізнюються. Ми чекаємо на … . 5. Я пояснюю, ви розумієте … ? 6. Це я і мій брат. Батьки люблять … . 7. Чому ти так думаєш? Я не розумію … . 8. Зараз нове завдання. Пишіть … . 9. Моніка любить музику і часто слухає … . 10. Моя подруга ще вдома. Я чекаю на … . 11. Це нові іноземні студенти. Викладач зустрічає … . 12. Це я. Будь ласка, фотографуйте … . 13. Ми тут. Ви бачите … ? 14. Чому ти запізнюєшся? Ми вже чекаємо на … !

Увага! Граматика
Зворотний займенник *себе́*

Я бачу **себе**.
Ти бачиш **себе**.
Він бачить **себе**.
Ми бачимо **себе**.
Ви бачите **себе**.
Вони бачать **себе**.

Вона дивиться у дзеркало.
Вона бачить себе.

37. Вставте в речення зворотний займенник себе.

1. Зінеб дуже гарна дівчина, вона любить ……. . 2. Ви знаєте ……? 3. Студенти люблять селфі, вони часто фотографують …… . 4. Марк сьогодні не розуміє ……. . 5. Художник пише автопортрет, він малює ……... .

38. Скажіть, кого вони фотографують.

39. Закінчіть речення.

1. Мати готує … .
2. Друзі зустрічають … .
3. Дівчина фотографує … .
4. Студенти запитують … .
5. Ми часто пишемо … .
6. Хлопець чекає на … .
7. Викладач пояснює… .
8. Я часто бачу … .
9. Водій чекає на … .
10. Ми дуже любимо … .

40. Читайте текст.

Бульвар

Мене звати Мішель. Я – студент. Це місто Запоріжжя. Ось наш університет. Це гуртожиток № 4. Тут я зустрічаю друзів: Ахмеда, Мустафу та Джаміля. Ми розмовляємо і чекаємо на Каріма, бо він запізнюється. Потім ми разом гуляємо. Ми вже трохи знаємо вулиці і парки Запоріжжя. Ми любимо бульвар Шевченка, тому що там чудові фонтани.

Ахмед дуже любить фотографувати. Він фотографує мене, хлопців, небо, дерева, машини. Потім Ахмед зустрічає гарну дівчину і запитує її:

– Можна вас фотографувати?
– Так, можна.

Вони знайомляться і довго розмовляють. Потім я фотографую їх разом.

Фонтан

а) Дайте відповіді на запитання:

1. Яке це місто?
2. Який тут гуртожиток?
3. Кого зустрічає Мішель?
4. На кого вони чекають і чому?
5. Що вже знають друзі?
6. Чому вони люблять бульвар Шевченка?
7. Що дуже любить робити Ахмед?
8. Кого і що він фотографує?
9. Кого Ахмед зустрічає?

б) Розкажіть, що ви робите у вільний час з друзями. Використовуйте дієслова зустрічати, бачити, чекати, фотографувати.

Пригадайте!

Минулий час дієслів

Учора ми **бачили** Аміну.
Я **знав** Ахмеда раніше.

Рід		**роби-ти**	**фотографува-ти**	**диви-ти-ся**
ч.р.	він	робив	фотографував	дивився (диви+**в**+**ся**)
ж.р.	вона	робила	фотографувала	дивилась (диви+**ла**+**сь(ся)**
с.р.	воно	робило	фотографувало	дивилось (диви+**ло**+**сь(ся)**
мн.	вони	робили	фотографували	дивились (диви+**ли**+**сь(ся)**

41. Заповніть таблицю дієсловами у формі минулого часу.

Інфінітив	***ч.р.*** *(я, ти, він)*	***ж.р.*** *(я, ти, вона)*	***с.р.*** *(воно)*	***множина*** *(ми, ви, вони)*
читати	читав	читала	читало	читали
слухати				
працювати				
вивчати				
любити				
бачити				
зустрічати				
чекати				
запізнюватися				

42. Дайте відповіді на запитання за зразком.

Зразок: Що вони вчора робили? (відпочивати) – Вчора вони відпочивали.

що?		**коли?**
ранок	–	вранці (уранці)
день	–	вдень (удень)
вечір	–	ввечері (увечері)
ніч	–	вночі (уночі)

1. Що Світлана робила вчора? (читати книжку)
2. Що Сашко робив уранці? (готувати сніданок)
3. Що ти вчора робив? (грати у футбол)
4. Що робив юрист? (пояснювати закони)
5. Що вчора робили друзі? (дивитися фільм)
6. Що робили студенти вчора ввечері? (повторювати граматику)
7. Що вона там робила? (фотографувати артистів)
8. Це кафе. Що він там робив? (чекати на подругу)
9. Що ви робили сьогодні вдень? (писати вправу)
10. Що робила вчора ввечері Тетяна? (слухати музику)

Порівняйте!

гот**ува**ти		пи**с**ати	
теперішній час	*минулий час*	*теперішній час*	*минулий час*
я гот**у**ю	він гот**ува**в	я пи**ш**у	він пи**с**ав
ти гот**у**єш	вона гот**ува**ла	ти пи**ш**еш	вона пи**с**ала
вони гот**у**ють	вони гот**ува**ли	вони пи**ш**уть	вони пи**с**али

43. Скажіть про ці дії у минулому часі.

Зразок: Лектор **розповідає** історію. – Лектор **розповідав** історію.

1. Фатіма довго **чекає** на подругу. 2. Сергій **вивчає** анатомію. 3. Лікарі багато **працюють**. 4. Бібліотекар **готує** виставку. 5. Тетяна завжди **розуміє** матір. 6. Студенти **пишуть** тест. 7. Ви **фотографуєте** Запоріжжя. 8. Я часто **зустрічаю** декана. 9. Декан **запитує** студентів. 10. Викладач **пояснює** правило.

Зверніть увагу!

Прислівники часу (*Коли?*)

вчора	**минулого року (торік)**	**тиждень тому**
позавчора	**минулого місяця**	**місяць тому**
раніше	**минулого тижня**	**рік тому**
давно		
недавно (нещодавно)		

44. Читайте. Зверніть увагу на вживання прислівників часу.

1. *Вчора ввечері* Марк робив домашнє завдання.
2. *Сьогодні вранці* Марія співала пісню.
3. *Раніше* Хажар вивчала біологію.
4. *Нещодавно* Аюб зустрічав брата Хассана.
5. *Давно* друзі не бачили Кумара.
6. *Минулого року* художник малював співачку.
7. *Минулого місяця* батьки купували машину.
8. *Минулого тижня* ми дивилися комедію.
9. *Місяць тому* вона готувала торт.
10. *Рік тому* студенти вивчали хімію.

45. Складіть і запишіть 5 речень, використовуючи прислівники часу (Коли?) та дієслова у формі минулого часу.

46. Скажіть:

- що ви дивились нещодавно;
- що ви нещодавно слухали;
- що ви раніше вивчали;
- що ви вчора купували;
- кого ви давно не бачили;
- на кого ви чекали;
- кого ви зустрічали минулого тижня (місяця);
- кого ви нещодавно фотографували.

47. Розпитайте друзів, що вони робили вчора (тиждень тому, минулого року, нещодавно).

Зразок:

– Суфіане, що ти робив учора ввечері?
– Слухав музику і відпочивав. А ти?
– А я дивився футбол.

– Маріє, що ти вчора робила?
– Я готувала вечерю, тому що я люблю готувати.

48. Відредагуйте порядок слів.

1. Ввечері студентка вчора тему повторювала.
2. Мелодію грав музикант талановитий.
3. Студентів вранці сьогодні ректор запитував.
4. Слухає медсестра уважно пацієнта.
5. Газету читає бібліотекар.
6. Слухали дівчата музику.
7. Море художник відомий малює.
8. На чекав друга Тарас довго.
9. Книгу письменник пише.
10. Учора розповідала мама казку.

Увага! Граматика

Що? (Н.в.)	***Коли? (З.в.)***
понеділок	у понеділок_
вівторок	у вівторок_
середа	у середу
четвер	у четвер_
п’ятниця	у п’ятницю
субота	у суботу
неділя	у неділю

49. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Коли вона готувала торт? (субота) 2. Коли викладач запитував тебе? (понеділок) 3. Коли студенти писали тест? (середа) 4. Коли він зустрічав подругу? (вівторок) 5. Коли ви відпочиваєте? (неділя) 6. Коли вони дивились фільм? (п’ятниця) 7. Коли ви грали в теніс? (четвер)

Запам'ятайте нове дієслово!

їсти	***що?*** *О₄*
я їм	салат
ти їси	м'ясо
він їсть	бутерброд
ми їмо	борщ
ви їсте	курку
вони їдять	овочі
	рис
Їж! Їжте! Їжмо!	макарони
їв, їла, їли	

50. Вставте дієслово їсти у формі теперішнього часу.

1. Мій друг … суп. 2. Дівчата … шоколад. 3. Ти любиш … м'ясо? 4. Я не … суші. 5. Чому ти … тільки салат? 6. Ми завжди … хліб. 7. Вони … рис і котлети. 8. Що ви … ? 9. Аліса … виноград. 10. Ти … торт?

51. Напишіть , що їдять ці люди.

Запам'ятайте нове дієслово!

пи́ти	*що? $О_4$*
я п'ю	воду
ти п'єш	молоко
він п'є	кефір
ми п'ємо	йогурт
ви п'єте	чай
вони п'ють	каву
Пий (-те)!	какао
Пиймо!	сік
пив, пила, пили	

52. Вставте дієслово пити у формі теперішнього часу.

1. Я … каву. 2. Мій друг … кефір. 3. Ти … воду? 4. Вони люблять … чай. 5. Ми завжди … сік. 6. Діти … молоко. 7. Марія … йогурт. 8. Ви … какао?

53. Розпитайте ваших друзів, що вони їдять і п'ють щодня, що вони їли та пили сьогодні.

Як назвати об'єкт думки або мовлення

– Про кого ти думаєш?
– Я думаю про батьків.

Знахідний відмінок (З.в./ $О_4$) іменників та особових займенників
Про кого? Про що?

Що робити?	*Про кого? $О_4$*	*Про що? $О_4$*	*Про кого? $О_4$*
думати	про тата	про майбутнє	про мене
говорити	про сина	про музику	про тебе
розмовляти	про артиста	про фільм	про нього
розповідати	про студентку	про екскурсію	про неї
писати	про друзів	про родину	про нас
читати	про лікарів	про кохання	про вас
запитувати	про батьків	про новини	про них

54. Читайте.

Я думаю про матір.
Викладачі говорять про студента.
Лікар розповідає про ліки.
Дівчата розмовляють про моду.
Студенти говорять про іспити.
Мати читає про погоду.
Друзі пишуть про країну.
Самір запитує про сестру.

Запам'ятайте нове дієслово!

мрі́яти (І)	***про кого?*** *О*$_4$	***про що?*** *О*$_4$
я мрі**ю**	про брата	про мир
ти мрі**єш**	про подругу	про дружбу
він мріє	про сестру	про щастя
ми мрі**ємо**	про батьків	про перемогу
ви мрі**єте**	про дітей	про відпочинок
вони мрі**ють**	про онуків (внуків)	про море
Мрій(-те)! Мріймо!		
мріяв, мріяла, мріяли		

Хлопчик мріє про машину.

55. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

а) 1. Про що мріють дівчата? (кохання) 2. Про кого запитує декан? (староста) 3. Про кого думає Валід? (друг) 4. Про що розмовляють студенти? (навчання) 5. Про кого писав Шекспір? (Ромео і Джульєтта) 6. Про що розповідає екскурсовод? (місто Запоріжжя) 7. Про кого говорять батьки? (діти) 8. Про кого читає Антон? (друзі) 9. Про що мріють люди? (мир і щастя)

б) 1. Про кого вона мріє? (ви) 2. Про кого ви говорите? (вони) 3. Про кого він думає? (вона) 4. Про кого вони розповідали? (ти) 5. Про кого запитував викладач? (ми) 6. Про кого думають батьки? (я) 7. Про кого розмовляють діти? (він) 8. Про кого ви розповідаєте? (себе)

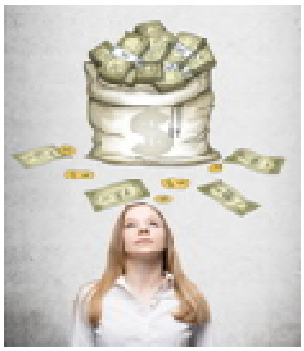
Зверніть увагу!

Неправильно	–	**Правильно**
Ви *розповідаєте* **про Вас.**		**Ви** *розповідаєте* **про себе.**

56. Про що вони мріють? А про що мрієте ви?

Запам'ятайте нове дієслово!

зга́дувати (І)	***кого?/про кого?*** O_4	***що? / про що?*** O_4
я згаду**ю** **-ува- → -у-**	(про) тата	(про) сім'ю
ти згаду**єш**	(про) матір	(про) дружбу
він згаду**є**	(про) сестру	(про) щастя
ми згаду**ємо**	(про) брата	(про) перемогу
ви згаду**єте**	(про) друзів	(про) відпочинок
вони згаду**ють**	(про) подруг	(про) море

Згадуй! Згадуйте! Згадуймо!

згадував, згадувала, згадували

57. Вставте дієслово згадувати у формі теперішнього часу.

1. Я … про тата. 2. Брат … про сестру. 3. Діти … про батьків. 4. Ви … про іспит? 5. Марія … про подруг. 6. Ти … про перемогу? 7. Ми … про тебе.

58. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Про кого ти згадуєш? (подруга) 2. Про що вони згадують? (море) 3. Про кого він часто згадує? (діти) 4. Про що вона згадує? (родина) 5. Про кого ви згадуєте? (друзі) 6. Про що туристи згадують? (відпочинок)

59. Скажіть, про кого і про що ви згадуєте? Запитайте про це своїх друзів.

60. Закінчіть речення.

1. Ми розмовляємо про … .
2. Тато запитує мене про … .
3. Я часто думаю про … .
4. Артист читає вірші про … .
5. Журналіст пише статтю про … .
6. Бібліотекар розповідає про … .
7. Студенти мріють про … .
8. Вона співає пісню про … .
9. Батьки думають про … .
10. Професор читає лекцію про … .
11. Друг розповідає про … .
12. Декан запитує студентів про … .
13. Вони згадують про … .
14. Я мрію про … .

61. Виправте помилки.

1. Ми чекаємо на подругів.
2. Син згадуй про мати.
3. Я не зустрічал президент.
4. Він ніколи не запізнюватися.
5. Діана дивилась фільма.
6. Вони мрієте на відпочинок.
7. Ти фотографували діти.
8. Мої сестра мріє кохання.
9. Сашко любите мати.
10. Лектор запитували студент.

62. Читайте діалоги, складіть подібні.

а) – Адаме, що ти робиш?
– Читаю книгу.
– Про що ця книга?
– Про друзів і про кохання.

б) – Про що вчора розповідав викладач?
– Про екзамени та про канікули.

в) – Маріє, чому ти така весела?
– Давно мріяла про телефон і нарешті купила його.

г) – Ольго, про кого ти згадуєш?
– Про бабусю, я не бачила її давно.

Запам'ятайте нове дієслово!

турбува́тися (І)

-ува- → -у-

я турбу**юсь**
ти турбу**єшся**
він турбу**ється**
ми турбу**ємось**
ви турбу**єтесь**
вони турбу**ються**

(Не) турбуйся!
(Не) турбуйтеся!
(Не) турбуймося!

турбувався, турбувалась, турбувались

про кого? О₄	*про що? О₄*
про дідуся	про родину
про бабусю	про країну
про сина	про іспит
про дочку	про здоров'я
про батьків	про майбутнє
про дітей	про роботу
про себе	

Онук турбується про бабусю.

63. Дайте відповіді на запитання.

1. Про кого турбується ваш друг?
2. Про кого турбується мати?
3. Про кого турбується сестра?
4. Про що турбуються люди?
5. Про кого турбується ваш тато?
6. Про кого турбуються викладачі?
7. Про кого ви турбуєтеся?
8. Про що ви турбуєтеся?

64. Запитайте студентів групи, про кого і про що вони турбуються.

Зверніть увагу!

Іменники (**ж.р**.) з суфіксом **-ість**:

сміливий – сміливість вірний – вірність
чесний – чесність щедрий – щедрість

65. Утворіть від поданих прикметників іменники з суфіксом -ість. Значення нових слів дивіться у словнику.

молодий – …… старий – ……..
відповідальний – …….. суворий – ……....
сміливий – …… працелюбний –……...
чесний – …… старанний – ……
щедрий – …….. вірний – ……...

Запам'ятайте нове дієслово!

поважáти (І)	*кого? $О_4$*	*що? $О_4$*	*за що? $О_4$*
я поважа**ю**	батька	працю	за працелюбність
ти поважа**єш**	матір	сім'ю	за чесність
він поважає	бабусю	сміливість	за доброту
ми поважа**ємо**	дідуся	думку	за щедрість
ви поважа**єте**	брата	інтереси	за вірність
вони поважа**ють**	декана	потреби	за старанність
Поважай (-те)! Поважаймо!		традиції	за відповідальність
			за сміливість
поважав, поважала, поважали			за характер

Дієслово → іменник:

поважати – повага турбуватися – турбота
зустрічати – зустріч (ж.р.) мріяти – мрія

66. а) Доповніть речення за зразком.

Зразок: Майкл дуже чесний хлопець. Друзі поважають його за … . – Друзі поважають його за **чесність**.

1. Мій друг – відповідальна людина. Я поважаю його за …
2. Джессіка дуже старанна студентка. Викладачі люблять її за …
3. Моя бабуся щедра та працелюбна. Я поважаю її за …
4. Марія сміливa дівчина. Ми поважаємо її за …
5. Джонатан – добрий і вірний друг. Його поважають за …

б) Яка людина – ваш друг? За що ви його / її поважаєте?

67. а) Кого поважають ці люди?

б) Скажіть, кого ви поважаєте? За що ви поважаєте цих людей? Запитайте своїх друзів, кого вони поважають і за що.

68. Читайте текст. Розкажіть про Адама і його родину.

Мене звати Адам. Я іноземний студент. Зараз я вивчаю медицину. Моя батьківщина – Нігерія. Я люблю Нігерію і часто згадую про неї. Моя країна велика і гарна. Там моя дружна родина: мій батько, моя мати, мій старший брат. Батьки трохи турбуються про мене, бо я зараз далеко.

Мій тато – інженер. Його звуть Абрахам. Я дуже люблю його і часто думаю про нього, бо він – мій ідеал. Тато сильний, добрий і відповідальний. Я дуже поважаю його за чесність і щедрість.

Моя мати – викладач. Її звати Джессіка. Вона дуже розумна, працелюбна і талановита. Вона смачно готує і чудово малює природу. Я дуже люблю матір і мрію про зустріч удома.

Мій брат Джон – програміст. Він вивчав комп'ютерні технології та програмування. Зараз він багато працює і мріє про сім'ю. Ми часто розмовляємо про майбутнє. Джон – мій брат і друг. Я дуже поважаю його.

Я завжди думаю про сім'ю і розумію, яка я щаслива людина.

69. Покажіть ваші фото і розкажіть про вашу сім'ю. Про що мріють ваші батьки?

Як назвати небажану причину чогось

Анвар запізнюється **через** друга.

70. Читайте.

через кого? О₄
Марія сумна **через** *Ахмеда.* (Марія сумна, тому що Ахмед не згадував про неї)

через кого? О₄
Карім сумний **через** *батьків.* (Карім сумний, тому що його батьки хворіють)

через що? О₄
Хассан не писав тест **через** *хворобу.* (Хассан не писав тест, тому що він хворів)

через що? О₄
Літак запізнюється **через** *негоду.* (Літак запізнюється, тому що погана погода)

71. Запишіть речення, утворюючи правильну форму від слів в дужках.

1. Моніка сумна через … (оцінка).
2. Потяг запізнюється через … (ремонт).
3. Дівчата запізнюються через … (макіяж).
4. Артур запізнюється через … (затори).
5. Оксана запізнювалася через … (транспорт).
6. Автобус запізнювався через … (негода).
7. Мехді сумний через … (подруга).
8. Анвар не працює через …. (друзі).

72. Скажіть, через кого або через що студенти часто запізнюються.

Як описати якість об'єкта дії

Я читаю цікавий журнал.

Знахідний відмінок (З.в./ $О_4$) прикметників і порядкових числівників

(ОДНИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (S)*	*Знахідний відмінок ($О_4$)*
ч.р.	**-ий → -ого**	*який? хто?* Це нов**ий** студент.	*якого? кого?* Я знаю нов**ого** студента. **Якого? істота**
	-ій → -ього	*який? хто?* Це останн**ій** студент.	*якого? кого?* Я зустрічаю останн**ього** студента.
	Н.в.= З.в.	*який? що?* Це цікав**ий** журнал.	*який? що?* Я читаю цікав**ий** журнал. **Який? неістота**
		який? що? Це трет**ій** автобус.	*який? що?* Я чекаю на трет**ій** автобус.
ж.р.	**-а → -у**	*яка? хто?* Це нов**а** студентка.	*яку? кого?* Я знаю нов**у** студентку. **Яку?**
	-я → -ю	*яка? що?* Це останн**я** пісня.	*яку? що?* Я співаю останн**ю** пісню.
с.р.	**Н.в.= З.в.**	*яке? що?* Це велик**е** місто.	*яке? що?* Я люблю велик**е** місто. **Яке?**
		яке? що? Це трет**є** завдання.	*яке? що?* Я пишу трет**є** завдання.

73. Читайте. Поставте питання до прикметників і порядкових числівників. Поясніть зміну закінчень.

1. Він сильн**ий** спортсмен. – Ти фотографуєш сильн**ого** спортсмена.
2. Це майбутн**ій** студент. – Ви говорите про майбутн**ього** студента.
3. Це нов**ий** журнал. – Марія читає нов**ий** журнал.
4. Це сильн**а** спортсменка. – Я знаю сильн**у** спортсменку.
5. Там майбутн**я** студентка. – Викладач зустрічає майбутн**ю** студентку.
6. Це перш**а** вчителька. – Ми згадуємо про першу вчительку.
7. Це цікав**а** історія. – Ахмед розповідає цікаву історію.
8. Це Чорн**е** море. – Мохамед згадує про Чорне море.
9. Зараз останн**є** завдання. – Студенти пишуть останнє завдання.
10. Це трет**є** вікно. – Ти бачиш третє вікно.

74. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Якого друга фотографував Джон? (український)
2. Яку книгу читає Джон? (цікава)
3. Яке молоко купує студент? (свіже)
4. Яку подругу згадує Саманта? (американська)
5. Яке фото дивиться Сашко? (гарне)
6. Який журнал купує Анвар? (новий)
7. Якого професора ви зустрічали? (відомий)
8. Яку сестру чекає Андрій? (старша)
9. Про який будинок згадує Ахмед? (рідний)
10. Яке море малює художник? (Чорне)

75. Читайте речення, ставлячи словосполучення в дужках у потрібну форму. На яке запитання вони відповідають? Які словосполучення змінюються?

1. Сашко купував … (спортивний костюм).
2. Марта співає … (англійська пісня).
3. Мері пише … (останнє завдання).
4. Студент розуміє … (новий викладач).
5. Бабуся готує … (домашнє печиво).
6. Викладач читає … (цікава лекція).
7. Тіна купує … (синє пальто).
8. Мати любить … (молодший син).
9. Бенедікта готує … (смачна вечеря).
10. Учора друзі дивились … (американський фільм).
11. Зараз студенти вивчають … (українська мова).

76. Дайте відповіді на запитання, використовуючи словосполучення, подані справа.

1.	Про що мріє Оксана?	дружна родина
2.	На що чекає Сергій?	п’ятий автобус
3.	Про кого згадує Джонатан?	рідний брат
4.	Що слухає мати?	класична музика
5.	На кого чекає хлопець?	симпатична дівчина
6.	Що п’є бабуся?	смачне какао
7.	Кого розуміє перекладач?	іноземний турист
8.	Що добре знає Валід?	рідна мова
9.	Що фотографує Паван?	центральна площа
10.	Про кого турбуються батьки?	маленька дитина
11.	Кого поважають діти?	добрий батько

Знахідний відмінок (З.в./ O_4) прикметників і порядкових числівників (МНОЖИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (S)*	*Знахідний відмінок (O_4)*
ч.р. ж.р.	*істота* **-ий** **-а** **→ их**	*який? хто?* Це перш**ий** учень. *яка? хто?* Це нов**а** студентка.	*яких? кого?* Вона думає про перш**их** учнів. *яких? кого?* Я знаю нов**их** студенток.
ч.р. ж.р.	**-ій** **-я** **→ іх**	*який? хто?* Це останн**ій** студент. *яка? хто?* Це майбутн**я** студентка.	*яких? кого?* Я чекаю на останн**іх** студентів. *яких? кого?* Я чекаю на майбутн**іх** студенток.
ч.р. ж.р. с.р.	*неістота* **Н.в.= З.в.**	*які? що?* Це нов**і** журнали. *які? що?* Це цікав**і** книжки. *які? що?* Це гарн**і** фото.	*які? що?* Я читаю нов**і** журнали. *які? що?* Я читаю цікав**і** книжки. *які? що?* Я бачу гарн**і** фото.

Яких? істота

Які? неістота

77. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Яких дітей любить мати? (маленькі)
2. Про яких студентів згадує викладач? (перші)
3. Які картини малює художник? (чудові)
4. Яких друзів добре знає Пітер? (старі)
5. Які історії слухають діти? (цікаві)
6. Яких спортсменів ви поважаєте? (сильні)
7. Яких студентів ви знаєте? (майбутні)
8. Які новини слухає батько? (політичні)
9. Які фільми ви дивитеся? (американські)
10. На яких гостей чекає Марта? (арабські)

78. Утворіть потрібну форму від словосполучень в дужках.

1. Бенедікта фотографувала (старі будинки).
2. Бізнесмен мріє про (великі гроші).
3. Ахмед зустрічає (гарні дівчата).
4. Викладач запитує (іноземні студенти).
5. Я люблю (рідні міста).
6. Я поважаю (розумні люди).
7. Вони бачили (відомі журналісти).
8. Декан зустрічає (майбутні студентки).
9. Ми любимо (веселі артисти).

Запам'ятайте нове дієслово!

перекладáти (I)

я перекладаю
ти перекладаєш
вони перекладають

Перекладай (-те)! Перекладаймо!

перекладав, -ла, -ли

перекладач –
той, хто перекладає

українська ↔ англійська

ува**г**а → ува**ж**ний

79. Запишіть речення, змінивши виділені слова на форму множини.

Зразок: Хлопець їсть **свіже яблуко**. – Хлопець їсть **свіжі яблука**.

1. Хассан перекладав **незнайоме слово**. – …….
2. Викладачі люблять **уважного студента**. – …….
3. Він чекає на **старшу сестру**. – …….
4. Ми знаємо **нового викладача**. – …….
5. Викладач зустрічає **першу студентку.** – ……..…
6. Лаура фотографує **чудову подругу.** – …….
7. Марта мріє про **цікаву подорож**. – …….
8. Віктор розповідає про **молодшого брата**. – ……..

80. Виправте помилки у виділених словосполученнях.

1. Ми знаємо *український друг*.
2. Сашко бачить *гарну дівчина*.
3. Олег зустрічав *знайома студентка*.
4. Студенти згадують *першого викладач.*
5. Дівчата мріють про *справжнього кохання*.
6. Андрій читає про *українська історія.*
7. Я люблю фотографувати *Чорного моря.*
8. Марк зустрічає *старий другу*.
9. Тетяна купила *свіжі фруктів*.
10. Він часто дивиться *старих фільми*.
11. Антон чекає на *добрі друзі*.
12. Марія розуміє *рідних сестри*.

81. Дайте відповіді на запитання.

1. Який фільм ви дивились?
2. Яке завдання ви робили?
3. Яку лекцію ви слухали?
4. Якого викладача ви знаєте?
5. Яких студентів ви зустрічали?
6. Яке море ви бачили?
7. Про якого друга ви мрієте?
8. Яку студентку запитує викладач?
9. Які пісні ви слухали?
10. Яких друзів ви згадуєте?
11. Про яку дівчину ви думаєте?
12. На який автобус вони чекали?

Знахідний відмінок (З.в./ $О_4$) присвійних займенників

(питання Кого?)

ч.р.		***ж.р.***		***множина***	
Н.в. *Чий?*	З.в. ***Чийого?***	Н.в. *Чия?*	З.в. ***Чию?***	Н.в. *Чиї?*	З.в. ***Чиїх?***
мій	**мого**	моя	**мою**	мої	**моїх**
твій	**твого**	твоя	**твою**	твої	**твоїх**
його	**його**	його	**його**	його	**його**
її	**її**	її	**її**	її	**її**
наш	**нашого**	наша	**нашу**	наші	**наших**
ваш	**вашого**	ваша	**вашу**	ваші	**ваших**
їхній	**їхнього**	їхня	**їхню**	їхні	**їхніх**

Питання *Що?* (ч.р., с.р., мн.)

Н.в.= З.в.

82. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів.

1. Я чекаю на **твого** брата.
2. Декан запитав про **мою** подругу.
3. Я пишу **твоє** завдання.
4. Ми бачимо **його** будинок.
5. Учора Олег зустрічав **наших** друзів.
6. Я бачив **їхню** машину.

83. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Чийого викладача ви знаєте? (їхній)
2. Про чию подорож згадує Марта? (наша)
3. Чий підручник ви читаєте? (ваш)
4. Чиїх батьків ти поважаєш? (твої)
5. Чию країну ти любиш? (її)
6. Про чию зустріч мріяла Аліса? (їхня)
7. Чийого спортсмена вони фотографують? (наш)
8. Чию каву він п’є? (твоя)
9. Чиї новини вони слухають? (наші)

84. Утворіть потрібну форму від словосполучень в дужках.

1. Я зустрічаю (твоя подруга).
2. Він їсть (моє яблуко).
3. Батьки чекають на (їхній син).
4. Хассан фотографував (мої брати).
5. Вони говорили про (його товариші).
6. Вони слухали (наш декан).
7. Він читає (твоя книга).
8. Вона чекала на (мій друг).

Увага! Граматика
Уживання присвійного займенника *СВІЙ*

Н.в.	*З.в.*
свій (хто)	**свого**
свій (що)	**свій**
своя	**свою**
своє	**своє**
свої (хто)	**своїх**
свої (що)	**свої**

СВІЙ, СВОЯ, СВОЄ, СВОЇ

Об’єкт (О) належить суб’єкту (S)

Це **я**. Ось **мій** батько. Я люблю **свого** батька.
Це **я**. Ось **мій** будинок. Я бачу **свій** будинок.
Це **я**. Ось **моя** книга. Я читаю **свою** книгу.
Це **я**. Ось **моє** завдання. Я роблю **своє** завдання.
Це **я**. Ось **мої** батьки. Я люблю **своїх** батьків.
Це **я**. Ось **мої** фрукти. Я їм **свої** фрукти.

Це **мій** батько. Я люблю **свого** батька.

Порівняйте!

свій, своя, своє, свої	***його, її, їхній …***
Об’єкт (О) належить суб’єкту (S)	Об’єкт (О) **не** належить суб’єкту (S)
Інженер робить проект.	
S О Інженер розповідає про **свій** проект.	S О Ми слухаємо розповідь про **його** проект.
Співачка співає пісню.	
S О Співачка співає **свою** пісню.	S О Ми слухаємо **її** пісню.

Ігор та Ірина – чоловік і дружина.

Ігор любить **свою** дружину.
Ірина любить **свого** чоловіка.

Ганна любить **її** чоловіка.

85. Прочитайте речення. Утворіть потрібну форму від словосполучень в дужках.

1. Я люблю (своя родина).
2. Вони поважають (свій декан).
3. Він згадує про (своя подруга).
4. Вони їдять (свої фрукти).
5. Я бачу (свій брат).
6. Ви турбуєтеся про (своя бабуся).
7. Вона любить (своя дитина).
8. Ми розповідаємо про (своє місто).
9. Ти п'єш (своя кава).
10. Я люблю (свої друзі).
11. Ми мріємо про (своя машина).

Я люблю свого кота.

86. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання займенників.

1. Це **я**. Це **моя** подруга.
   Я фотографую **свою** подругу. Мій **друг** фотографує **мою** подругу.
2. Це **ти**.
   Ти розповідаєш про **свій** університет. **Вона** слухає про **твій** університет.
3. Це **вона**.
   Це **її** викладач. Вона запитує **свого** викладача.
4. Це чоловік.
   Ось **його** дружина. Чоловік чекає на **свою** дружину.
5. Студенти пишуть **свої** тексти. Викладач читає **їхні** тексти.
6. Це **наше** рідне місто.
   Ми любимо **своє** місто. Вони теж люблять **наше** місто.

87. Замість крапок вставте потрібні займенники: свій … або мій, твій, його… у правильній формі.

1. Це брат і сестра. Брат любить … сестру. Друг любить … сестру.
2. Це я. Я пишу … текст. Викладач читає … текст.
3. Це моя подруга. Я слухаю … подругу. Лікар запитує … подругу.
4. Це Дмитро. Він розуміє … друзів. Я знаю … друзів.
5. Це ти. Ти зустрічаєш … гостя. Ми бачимо … гостя.
6. Це мої сусіди. Я знаю … сусідів. Мій друг знає … сусідів.
7. Це Україна. Українці фотографують … пам'ятники, парки, музеї.
   Туристи фотографують … пам'ятники, парки, музеї.
8. Художник малює … батьків. Ми бачимо … батьків.
9. Це вона. Це кава. Вона готує … каву. Ми п'ємо … каву.

Знахідний відмінок (З.в./ $О_4$) вказівних займенників

ч.р.		***ж.р.***		***с.р.***		***множина***	
Н.в. *Який?*	З.в. ***Якого?/ Який?***	Н.в. *Яка?*	З.в. ***Яку?***	Н.в. *Яке?*	З.в. ***Яке?***	Н.в. *Які?*	З.в. ***Яких?/ Які?***
цей	**цього / цей**	ця	**цю**	це	**це**	ці	**цих / ці**
той	**того / той**	та	**ту**	те	**те**	ті	**тих / ті**

88. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів.

1. **Цей** студент пише тест. – Ми не бачили **цього** студента.
2. **Той** автобус швидкий. – Сашко чекає на **той** автобус.
3. **Ця** тема дуже цікава. – Студенти вивчали **цю** тему.
4. **Те** ліжко велике. – Ми купуємо **те** ліжко.
5. **Ті** студенти – іноземці. – Ми добре знаємо **тих** студентів.

89. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Якого студента запитував декан? (цей)
2. Яку статтю писав учений? (ця)
3. Яке море вона згадує? (те)
4. Яких людей ви бачили вчора? (ці)
5. Яку дівчину малює художник? (та)
6. Які овочі їсть Ганна? (ті)
7. Якого декана слухають студенти? (той)
8. На якого водія чекають пасажири? (цей)
9. Про яку машину мріє Олексій? (та)
10. Про яке фото розповідає дідусь? (це)
11. Через який автобус запізнився Валід? (той)

90. Утворіть потрібну форму від словосполучень в дужках.

1. Наша родина купує (цей будинок).
2. Ахмед чекає на (ця подруга).
3. Студенти пишуть (це завдання).
4. Ми зустрічаємо (ці лікарі).
5. Він фотографував (ці міста).
6. Ми давно не бачили (той друг).
7. Діти люблять (та вчителька).
8. Я люблю (те морозиво).
9. Ми пишемо (ті речення).
10. Ми згадуємо (та історія).
11. Друзі згадують про (той відпочинок).

Як утворити складне речення зі словом *який* у знахідному відмінку

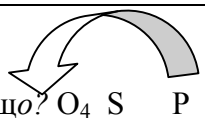
Ось місто, яке я люблю.

Слово *який* у знахідному відмінку (З.в. /O_4)

ч.р.	*ж.р*	*с.р.*	*мн.*
якого / який	**яку**	**яке**	**яких / які**

Утворення складного речення зі словом *який*

Прості речення		**Складне речення**
Я знаю студента. ***Цього студента*** ми бачили вчора.	→	Я знаю студента, **якого** ми бачили вчора.
Ось журнал. ***Цей журнал*** я читаю.	→	Ось журнал, **який** я читаю.
Ось дівчина. ***Цю дівчину*** зустрічає Омар.	→	Ось дівчина, **яку** зустрічає Омар.
Це місто. ***Це місто*** я люблю.	→	Ось місто, **яке** я люблю.
Це викладачі. ***Цих викладачів*** я поважаю.	→	Це викладачі, **яких** я поважаю.

Я читав текст. Текст дуже складний. → Текст, **який я читав,** дуже складний.

91. Напишіть складні речення зі сполучними словами *якого / який, яку, яке, яких / які.*

Зразок: Ось фільм. **Цей фільм** ми дивились учора. –
Ось фільм, ***який*** ми дивились учора.

1. Ось друг. **На цього друга** ми чекали. 2. Ось місто. **Це місто** любить мій брат. 3. Ось книга. **Цю книгу** я читав. 4. Ось смачне морозиво. **Це морозиво** ми їли. 5. Це дівчина. **Про цю дівчину** ви розповідали. 6. Ви бачили людей. **Цих людей** він фотографував. 7. Ось бабуся. **Про цю бабусю** турбуються онуки. 8. Ось студенти. **Цих студентів** запитував викладач. 9. Це декан. **Цього декана** поважають усі студенти.

92. Допишіть закінчення.

1. Журнал, **як..** ви читаєте, цікавий?
2. Дівчина, **як..** я зустрічав, була дуже гарна.
3. Марія готує овочі, **як..** вона сьогодні купила.
4. Слова, **як..** пояснює викладач, нові та складні.
5. Місто, **як..** ми бачимо, дуже чудове.
6. Музика, **як..** ти любиш, весела і приємна.
7. Професор, **як..** ми добре знаємо, розповідав цікаву лекцію.
8. Ось мої друзі, **як..** я люблю і поважаю.
9. Викладач, **як..** студенти уважно слухають, добре пояснив складне правило.

93. Вставте слово який у потрібній формі.

1. Сьогодні ми будемо розповідати тексти, … писали вдома. 2. Я не розумію слово, … він сказав. 3. Ось підручник, про … говорив викладач. 4. Піца, … їли друзі, була смачна. 5. Автобус, на … чекав Ахмед, запізнювався. 6. Фотографії, … ми дивилися, були цікаві. 7. Оксана не знає студента, … фотографує Джон. 8. Сьогодні я чекаю на друзів, … давно не бачив. 9. Люди поважають президента, … турбується про країну.

94. Закінчіть речення.

1. Це дівчина, яку … .
2. Ось викладач, якого … .
3. Це море, про яке … .
4. Це телефон, який … .
5. Це друзі, яких … .
6. Ось дідусь, про якого … .
7. Це мати, яку … .
8. Це кохання, про яке … .

95. Прочитайте діалоги та складіть подібні.

– Привіт, Ахмеде! Що ти тут робиш?
– Привіт, Сергію! Чекаю на дівчину, яку бачив учора.
– А я зустрічаю друга, якого давно не бачив.

– Привіт, Маріє! Дивись! Ось взуття, яке я купила вчора.
– Дуже гарне! І колір, який я теж люблю.

Як сказати про дію, яка вже завершена

Студент прочитав текст.

Недоконаний (НДВ) і доконаний (ДВ) види дієслова

Дієслова недоконаного виду (НДВ)	*Дієслова доконаного виду (ДВ)*
Незавершена дія без вказівки на її результат у минулому, теперішньому чи у майбутньому	**Завершена дія** в минулому або дія зі вказівкою на її завершеність у майбутньому
Відповідають на питання **що робити?** (Що робив? Що роблю? Що буду робити? Що робитиму?)	Відповідають на питання **що зробити?** (Що зробив? Що зроблю?)
Час: **минулий** (читав) **теперішній** (читаю) **майбутній** (буду читати, читатиму)	Час: **минулий** (прочитав) – **майбутній** (прочитаю)

96. Подивіться на малюнки і порівняйте значення дієслів у реченнях.

Дівчина **читає** книгу.

Дівчина **прочитала** книгу.

Вона **розв'язує** задачу.

Він **розв'язав** задачу.

Творення видових форм дієслова

Недоконаний вид НДВ	*Доконаний вид* ДВ	Спосіб творення
робити	**з**робити	**Префікси:** **з-, с-, по-, при-, за-, на-, про-**
розуміти	**з**розуміти	
їсти	**з**’їсти, **по**їсти	
питати	**за**питати/ **с**питати	
чекати	**за**чекати/ **по**чекати	
читати	**про**читати	
писати	**на**писати	
малювати	**на**малювати	
фотографувати	**с**фотографувати	
бачити	**по**бачити	
дивитися	**по**дивитися	
слухати	**по**слухати	
думати	**по**думати	
знайомитися	**по**знайомитися	
готувати	**при**готувати	
снідати	**по**снідати	

97. Укажіть вид дієслова.

Зразок: писати – НДВ, написати – ДВ.

Розуміти, малювати, подумати, слухати, прочитати, приготувати, з’їсти, побачити, знайомитися, готувати, зробити, сфотографувати, снідати.

98. Утворіть ДВ дієслова.

читати – ……..
бачити – ……..
дивитися – ……..…
робити – ……..…
готувати – ……
розуміти – ……
знайомитися – …….
чекати – ……..…

малювати – ……
думати – ……
слухати – ……
фотографувати – ……..…
писати – ……...
снідати – ……..…
їсти – ……
питати – ……...

Він готує.

Він приготував.

Творення видових форм дієслова

Недоконаний вид НДВ	*Доконаний вид* ДВ	Спосіб творення
розповідати	розповісти	**суфікс**
відповідати	відповісти	
показувати	показати	
отримувати	отримати	
розв'язувати	розв'язати	
запізнюватися	запізнитися	
купувати	купити	
давати	дати	
забувати	забути	
зустрічати	зустріти	
відпочивати	відпочити	
пояснювати	пояснити	
вирішувати	вирішити	
повторювати	повторити	
вивчати	вивчити	
перекладати	перекласти	

99. Визначте вид поданих дієслів і утворіть ДВ або НДВ.

Зразок: вирішувати – НДВ, вирішити – ДВ.

повторювати –
написати –
запитати –
запізнитися –
слухати –
показувати –
побачити –
перекладати –

давати –
зробити –
пояснити –
вирішити –
перекласти –
отримувати –
відпочити –
вивчити –

чекати –
готувати –
повторити –
купувати –
зустріти –
розв'язати –
відповісти –
розповідати –

Пригадайте!

Особливості дієвідмінювання дієслів НДВ (теперішній час)

Суфікс ***-ува- → -у-***		**Суфікс** ***-юва- → -ю-***	
отрим**ува**ти	я отрим**у**ю, ти отрим**у**єш	запізн**юва**тися	я запізн**ю**юсь, ти запізн**ю**єшся
куп**ува**ти	я куп**у**ю	поясн**юва**ти	я поясн**ю**ю
вирішу**ва**ти	я вирішу**ю**	повтор**юва**ти	я повтор**ю**ю
показ**ува**ти	я показ**у**ю	прац**юва**ти	я прац**ю**ю
розв'яз**ува**ти	я розв'яз**у**ю	мал**юва**ти	я мал**ю**ю

Запам'ятайте нове дієслово!

ми́ти (І) *(НДВ)* – **поми́ти** *(ДВ)*

я мию
ти миєш
він миє
ми миємо
ви миєте
вони мию**ть**

Мий (-те)! Миймо!

мив, мила, мили

кого? що? $О_4$

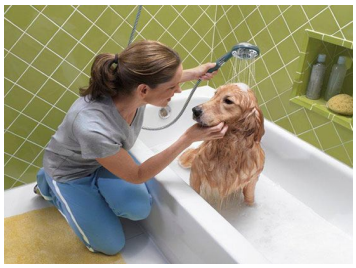
руки
фрукти
овочі
машину
посуд
вікна

100. Напишіть, що роблять ці люди.

Творення видових форм дієслова (*від іншої основи*)

Недоконаний вид **НДВ**	*Доконаний вид* **ДВ**
брати	узяти (взяти)
говорити	сказати

бра́ти (І)

я беру
ти береш
він бере
ми беремо
ви берете
вони беруть

Бери! Беріть! Берімо!

брав, брала, брали

кого? що? $О_4$

речі
сумку
паспорт
ручку
підручник
зошит

Вживання видів дієслова:
факт і результат дії

1

Недоконаний вид НДВ	*Доконаний вид* ДВ
факт дії	**результат дії**
– Що ти **робив** учора? – Я **писав** статтю.	– Що ти **зробив** учора? – Я **написав** статтю.

101. Напишіть про дії, які вже відбулися.

Зразок: Сергій розв'язував задачу. – Сергій **розв'язав** задачу.

1. Кіра слухала іспанські пісні.
2. Студент відпочивав.
3. Ми повторювали нові слова.
4. Моя подруга показувала фотографії.
5. Викладач пояснював нову граматику.
6. Я отримував гроші.
7. Борис розповідав цікаву історію.
8. Марія писала гарний вірш.
9. Торік Моніка вивчала анатомію.
10. Амалія готувала смачний обід.
11. Рита вчора запізнювалася.

102. Напишіть дієслово НДВ або ДВ у необхідній формі.

Зразок: Я ще … вправу, а мій друг уже … її. (писати – написати)
Я ще **пишу** вправу, а мій друг уже **написав** її.

1. Джон ще … новий текст, а Марк уже … його. (читати – прочитати)
2. Мехді ще … домашнє завдання, а Джозеф уже … його. (робити – зробити)
3. Науфаль зараз … картину, а Крістіан уже … . (малювати – намалювати)
4. Ганна ще … американську кінокомедію, а Марія … її вчора. (дивитися – подивитися)
5. Ми ще … цю пісню, а вони вже … її. (слухати – послухати)
6. Вікторія зараз … вечерю, а Ольга вже … її. (готувати – приготувати)
7. Дієго ще … теплий одяг, а Моніка вже … його. (купувати – купити)
8. Ріта ще … своє вікно, а Естер вже … своє вікно. (мити – помити)
9. Анвар ще … , а Салах уже … . (їсти – поїсти).

103. Утворіть доконаний вид (ДВ) дієслова.

Зразок: говорити – сказати

Брати, давати, відповідати, відпочивати, зустрічати, вивчати, купувати, питати, розуміти, запізнюватися, вирішувати, говорити, думати, розв'язувати, згадувати, чекати, фотографувати, отримувати, їсти.

104. Запитайте, чи завершив ваш друг дію, про яку йдеться.

Зразок: Розв'язати задачу. – *Ти вже розв'язав задачу?*

1. Написати контрольну роботу.
2. Подивитися програму «Голос країни».
3. Купити продукти.
4. Намалювати квіти.
5. Зустріти сестру.
6. Зробити домашнє завдання.
7. Розповісти текст «Мій друг».
8. Прочитати цю нову книгу.
9. Приготувати курку.
10. Вивчити вірш.

105. Дайте відповіді на отримані в завданні 104 запитання за зразком, використовуючи дієслова НДВ.

Зразок: Ти вже розв'язав задачу? – Ні, я ще розв'язую її.

106. Поясніть причину дій. Використовуйте дієслова доконаного виду.

Зразок: Зараз Катерина робить домашнє завдання, тому що вчора вона не **зробила його**.

1. Зараз ми розв'язуємо цю задачу, тому що вчора ми ….
2. Зараз Андрій купує овочі, бо вчора він ….
3. Зараз Христина пише вправу, тому що раніше вона ….
4. Зараз Томас повторює граматику, тому що вчора він ….
5. Зараз мій друг бере словник, бо вчора він ….
6. Зараз Джон читає текст «Університет», тому що вчора він ….
7. Зараз вони отримують гроші, тому що вчора вони не …

Запам'ятайте нові дієслова!

відчиня́ти (І) *(НДВ)*	≠	**зачиня́ти (І)** *(НДВ)*	***що? О₄***
я відчиня**ю** ти відчиня**єш** вони відчиня**ють**		я зачиня**ю** ти зачиня**єш** вони зачиня**ють**	двері вікно будинок машину
Відчиняй (-те)! Відчиняймо! відчиняв, -ла, -ли		*Зачиняй (-те)! Зачиняймо!* зачиняв, -ла, -ли	

Увага! Граматика

Час дієслів НДВ і ДВ

Час	*НДВ*		*ДВ*
	читати		**прочитати**
тепер. ч.	я читаю ти читаєш …		—
минул. ч.	він читав вона читала вони читали		він прочитав вона прочитала вони прочитали
майбут.ч.	я буду читати ти будеш …	я читатиму ти читатимеш …	я прочитаю ти прочитаєш він прочитає ми прочитаємо ви прочитаєте вони прочитають

Запам'ятайте нові дієслова!

НДВ	ДВ
знаходити	знайти
відчиняти	відчинити
зачиняти	зачинити

Майбутній час дієслів ДВ

	зробити	**написати**	**купити**	**дати**	**взяти**
я	зроблю	напишу	куплю	дам	візьму
ти	зробиш	напишеш	купиш	даси	візьмеш
він	зробить	напише	купить	дасть	візьме
ми	зробимо	напишемо	купимо	дамо	візьмемо
ви	зробите	напишете	купите	дасте	візьмете
вони	зроблять	напишуть	куплять	дадуть	візьмуть

	сказати	**розв'язати**	**забути**	**зустріти**	**розповісти**
я	скажу	розв'яжу	забуду	зустріну	розповім
ти	скажеш	розв'яжеш	забудеш	зустрінеш	розповіси
він	скаже	розв'яже	забуде	зустріне	розповість
ми	скажемо	розв'яжемо	забудемо	зустрінемо	розповімо
ви	скажете	розв'яжете	забудете	зустрінете	розповісте
вони	скажуть	розв'яжуть	забудуть	зустрінуть	розповідять

	відчинити	**відпочити**	**вирішити**	**знайти**	**запізнитися**
я	відчиню	відпочину	вирішу	знайду	запізнюсь
ти	відчиниш	відпочинеш	вирішиш	знайдеш	запізнишся
він	відчинить	відпочине	вирішить	знайде	запізниться
ми	відчинимо	відпочинемо	вирішимо	знайдемо	запізнимось
ви	відчините	відпочинете	вирішите	знайдете	запізнитесь
вони	відчинять	відпочинуть	вирішать	знайдуть	запізняться

знайти (ДВ)
(минулий час)

знайшов
знайшла
знайшли

Увага!

перекла́сти (ДВ)	
минулий час	***майбутній час***
він переклав вона переклала вони переклали	я перекладу ти перекладеш він перекладе ми перекладемо ви перекладете вони перекладуть

107. Доповніть речення.

Зразок: Вчора я не переклав текст, але завтра я обов'язково … . –
Вчора я не переклав текст, але завтра я обов'язково *перекладу його*.

1. Хассан не знайшов підручник, але завтра він обов'язково … його.
2. Адель не написала текст, але завтра вона обов'язково … його.
3. Джон не вивчив граматику, але завтра він обов'язково … її.
4. Вчора він не зробив домашнє завдання, але завтра він обов'язково … його.
5. Сьогодні Карім забув зошит, але завтра він не … його.
6. Уссама не купив хліб, але завтра він обов'язково … його.
7. Учора Хажар запізнилась, але завтра вона не … .

108. Читайте діалог. Складіть подібні.

– Привіт, Анваре!
– Привіт, Ахмеде!
– Як справи?
– Добре.
– Анваре, ти вже переклав нові слова?
– Ні. Я ще не переклав, але я обов'язково перекладу ввечері.

Вживання видів дієслова:
тривалість і короткостроковість дії

2

Недоконаний вид НДВ	*Доконаний вид* ДВ
тривалість дії	**короткостроковість дії**
Обставинні слова: довго, увесь день, увесь ранок, усю ніч, цілу годину, цілий тиждень (місяць), 3 години, 15 хвилин	*Обставинні слова:* швидко, відразу, миттєво, миттю, вмить, нарешті
Я довго **писав** вправу.	Він швидко **написав** вправу.
Вона цілу годину **розв'язувала** задачу.	Ти миттєво **розв'язав** задачу.
Студенти **читали** новий текст 10 хвилин.	Ми відразу **прочитали** новий текст.

109. Вставте дієслова НДВ або ДВ у потрібній формі.

1. Томас довго … граматику. Дієго швидко … усі відмінки.	повторювати – повторити
2. Джон … задачу 20 хвилин. Джозеф миттєво … задачу.	розв'язувати – розв'язати
3. Я цілу годину … домашнє завдання, а моя подруга … його швидко.	робити – зробити
4. Марія цілий вечір … розповідь. Вона нарешті … цікаву розповідь.	писати – написати
5. Стефан … українську мову 9 місяців. Мехді вмить … усі правила.	вивчати – вивчити
6. Він довго не … англійську граматику. Нарешті він … її.	розуміти – зрозуміти
7. Хассан увесь вечір … текст. Нарешті ввечері він … текст.	перекладати – перекласти
8. Ахмед цілу годину … нове правило. Викладач миттєво … це правило.	пояснювати – пояснити
9. Я … цю книгу цілий тиждень, а мій брат … її швидко.	читати – прочитати

Увага! Граматика
Вираження часу: як довго?

Скільки часу? / Як довго? + дієслова *НДВ*	
1 (одну) годину/хвилину	1 (один) день/ тиждень/ місяць/ рік
2 (дві), 3, 4 години/хвилини	2 (два), 3, 4 дні/ тижні/ місяці/ роки
5-20, 25-30 годин/ хвилин 30 хвилин = півгодини	5-20, 25-30 днів/ тижнів/ місяців/років

110. Дайте відповіді на запитання.

1. Скільки часу ви вивчаєте українську мову?
2. Скільки часу ви пишете домашнє завдання?
3. Скільки часу ви читаєте щодня?
4. Скільки часу ви готуєте їжу?
5. Скільки часу ви відпочиваєте?

111. Вставте в речення відповідні обставинні слова, що позначають тривалість або короткостроковість дії *(довго, увесь день, цілу годину, цілий місяць, 20 хвилин, швидко, відразу, миттєво, миттю, вмить, нарешті).*

1. Ахмед _____ розповів текст.
2. Вона _____ забула про Ахмеда.
3. Джон _____ відпочивав.
4. Сара _____ повторювала граматику.
5. Марк _____ вивчив нові слова.
6. Студенти писали контрольну роботу _____.
7. Ви _____ розв’язали складну задачу.
8. Джессіка _____ готувала український борщ.

112. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Сергію, ти вчора довго робив домашнє завдання?
– Хвилин сорок. А ти?
– А я зробив дуже швидко: відразу прочитав правило та написав усі вправи. Це легко.
– Можливо, але я не дуже зрозумів нову тему і довго читав підручник. А потім написав завдання.

– Пріє, як довго ви вивчаєте українську мову?
– 5 місяців.
– Ви все розумієте українською?
– Ще ні, звісно, але я люблю розмовляти українською. Це гарна й мелодійна мова.

Вживання видів дієслова:
повторюваність й одноразовість дії

3

Недоконаний вид НДВ	*Доконаний вид* ДВ
повторюваність дії	**одноразовість дії**
Обставинні слова: щодня, щоранку, завжди, часто, зрідка, інколи, іноді, ніколи, зазвичай, постійно, регулярно.	*Обставинні слова:* одного разу, одного дня, вперше, раптом, нарешті.
Ганна щодня **слухає** українські пісні.	Одного разу вона **послухала** арабську пісню.
Мій брат зазвичай **отримує** гарні оцінки.	Вона нарешті **отримала** «п'ятірку».
Її брат часто **купує** спортивні журнали.	Сьогодні вперше він **купив** науковий журнал.

113. Замість крапок вставте у потрібній формі дієслова НДВ або ДВ. Зверніть увагу на обставинні слова.

1. Я регулярно …..... домашнє завдання. Тільки одного разу я не ……. його. (робити – зробити)
2. Томас ніколи не …….. на заняття. Сьогодні він вперше ……. . (запізнюватися – запізнитися)
3. Сандра часто ……. Річарда. Одного разу вона …….. його в кафе. (зустрічати – зустріти)
4. Викладач щодня …..... нас. Нарешті я …….. цю дівчину, як її звуть. (запитувати –запитати)
5. Зазвичай ти ……. «4». Але вчора ти працював чудово і …….. «5». (отримувати – отримати)
6. Щовечора Марія ……. вдома. Сьогодні вона вперше …….. в «Макдональдсі». (вечеряти – повечеряти)
7. Щодня мій друг …… свіжий хліб, але вчора він не …… його. (купувати – купити)

114. Замість крапок вставте потрібні обставинні слова.

1. Учора я … писав вправи. (довго – відразу)
2. Марк … відповів на запитання. (5 хвилин – миттєво)
3. … я зустрів мого шкільного друга. (щодня – одного разу)
4. Ігор … купує суші. (іноді – одного разу)
5. … вона побачила цього хлопця. (часто – раптом)
6. … ми робимо домашнє завдання недовго. (зазвичай – одного разу)
7. Староста … забув удома ручку. (завжди – вперше)

Вживання видів дієслова:
одночасність і послідовність дій

4

Недоконаний вид НДВ	*Доконаний вид* ДВ
одночасність дій	**послідовність дій**
Коли *мама* **готувала** вечерю, *син* **робив** домашнє завдання.	Коли *мама* все **приготувала**, *сім'я* **поїла** смачну вечерю.
Коли *викладач* **пояснював** нове правило, *студенти* уважно **слухали** його.	Коли *викладач* **пояснив** правило, *студенти* **написали** вправу.
Коли *я* **відпочивав**, *я* **слухав** музику.	Коли *я* **відпочив**, *я* п**ослухав** музику.

115. Оберіть правильний варіант закінчення речення.

1. Коли Пітер читав оповідання, …
   а) ми уважно слухали його.
   б) ми подивилися нові слова.
2. Коли Сара відповіла на запитання, …
   а) викладач писав речення.
   б) викладач сказав: «Молодець!».
3. Коли я обідав, …
   а) мій брат читав статтю про спортивні новини.
   б) я подивився новий фільм.
4. Коли Андрій отримав лист, …
   а) він розповідав текст.
   б) він відразу прочитав його.
5. Коли ми розв'язали всі задачі, …
   а) ми писали їх у зошиті.
   б) викладач узяв наші зошити.

116. Доповніть речення.

1. Коли Джон повторював граматику, … .
   Коли Джон повторив граматику, … .

2. Коли студент розповідав текст, … .
   Коли студент розповів текст, … .

3. Коли Аміна відпочивала, … .
   Коли Аміна відпочила, … .

4. Коли я дивився фільм, … .
   Коли я подивився фільм, … .

Як висловити бажання

Я хочу вивчити українську мову.
Викладач хоче, щоб я вивчив українську мову.

Запам'ятайте нове дієслово!

хоті́ти (І)

я хочу ти хочеш він хоче ми хочемо ви хочете вони хочуть	**+ інфінітив НДВ / ДВ**	Я хочу співати. Ти хочеш послухати музику? Він хоче купити телефон. Ми хочемо їсти. Ви хочете подивитися фільм? Вони хочуть знати українську мову.
хотів, -ла, -ли		

117. Вставте в речення дієслово хотіти у потрібній формі.

1. Ми … купити новий одяг.
2. Вафа … приготувати суші.
3. Студенти … отримувати гарні оцінки.
4. Я … знайти нових друзів.
5. Андрій … швидко зробити домашнє завдання і відпочивати.
6. Ти … відчинити вікно?
7. Дівчата … послухати українські пісні.
8. Ви … відповісти на запитання?

Увага! Граматика

S1 хоче, щоб S2 + дієслово минулого часу

118. Читайте речення.

S1 S2
1. Викладач хоче, щоб студенти правильно говори**ли** українською.

S1 S2
2. Викладач хоче, щоб студенти зроби**ли** домашнє завдання.

S1 S2
3. Декан хоче, щоб студенти уважно слуха**ли** його.

119. Доповніть речення, утворюючи правильну форму від дієслів в дужках.

1. Віктор хоче, щоб Юрко … (купити) хліб і молоко.
2. Аманда хотіла, щоб подруга … (приготувати) вечерю.
3. Ми хочемо, щоб ви … (пояснити) складне правило.
4. Я хочу, щоб люди … (поважати) мене.
5. Студенти хочуть, щоб викладач … (розповісти) про Україну.
6. Ти хотів, щоб я … (перекласти) цей текст?
7. Ви хочете, щоб батьки … (побачити) ваші фотографії?

120. Закінчіть речення.

1. Ольга хотіла, щоб Ганна …
2. Друзі хочуть, щоб Олег ….
3. Викладач хоче, щоб студенти…
4. Батьки хочуть, щоб діти …
5. Я хочу, щоб ти …
6. Він не хоче, щоб сестра…
7. Ми хочемо, щоб люди ….

121. Вставте дієслова НДВ і ДВ у потрібній формі. Поясніть вибір.

1. Марія довго … вечерю. Коли вона … , друзі смачно повечеряли. (готувати – приготувати)
2. Художник … картину весь день. Коли він … , дівчина подивилась на картину. (малювати – намалювати)
3. Коли викладач … правило, ми уважно слухали його. Коли викладач … правило, ми написали тест. (пояснювати – пояснити)
4. Ахмед завжди … свіжі фрукти. А сьогодні він забув і не … їх. (купувати – купити)
5. Студенти … задачі і … їх правильно. (розв’язувати – розв’язати)

122. Замініть виділені дієслова формами доконаного виду (ДВ).

Зразок: Сестра **мила** посуд. – Сестра ***помила*** посуд.

1. Увечері студенти **повторювали** граматику. 2. Марія **перекладала** великий текст. 3. Учора подруги **купували** новий одяг. 4. Дитина **їла** смачний торт. 5. Батько **розповідав** цікаву історію. 6. Екскурсовод **показувала** красиві міста. 7. Студент **отримував** гроші. 8. Мати **зустрічала** гостей. 9. Ахмед **забував** вірш. 10. Марія **давала** ручку. 11. Імад **запізнювався** на заняття. 12. Друзі **дивилися** спортивну програму. 13. Студентка **брала** зошит і підручник. 14. Батьки **фотографували** дітей. 15. Марина смачно **снідала**.

123. Прочитайте нові слова. Спробуйте зрозуміти їх без словника. Познайомтесь з їхнім використанням.

1) **давній** = старий
давня традиція = стара традиція
Зустрічати гостей «хлібом-сіллю» – це давня традиція.

2) **жити** (І) *де?* (в Україні, у Запоріжжі), *як?* (погано, добре, **бідно**)

тепер. ч.	я живу ти живеш вони живуть
минул. ч.	жил, жила, жили

Раніше люди жили бідно.
Зараз люди живуть добре.

3) **гостинний** = той, хто любить зустрічати гостей
Мої батьки дуже веселі і гостинні люди.
Українці – дуже гостинні люди.
Гості – гостинність, гостинний

4) **мати** (І) *що?*

тепер. ч.	я маю гроші ти маєш зошит вони мають хліб
минул. ч.	мав, мала, мали

Моя родина має будинок.
Раніше моя сім'я мала машину.

5) **з'явитися** (чогось не було, а тепер є)

У нашому місті з'явився новий магазин.
З'явилася нова традиція.

рушник

6) **означати** (І) – ознака
ознака – символ
Гостинність означає бажання зустрічати гостей.

7) **шанувати** = поважати
шанувати кого? що?
Шанувати героїв, шанувати традиції, шанувати свято, шанувати людей.

8) **рушник** – український символ

9) **цілувати** – поцілувати (кого? що?)

Мати поцілувала дитину.
Хлопець поцілував дівчину.
Батько поцілував хліб.

10) **єдність** – бути разом
Наша сила в єдності.

11) **злагода** – мир, дружба, гармонія

Жити у злагоді – жити мирно, дружно.
Чоловік і дружина живуть у злагоді. Люди живуть у злагоді.

12) поважати кого? що? – **повага**
Мій дідусь – дуже відома людина. Його дуже поважають у нашому місті.
Він має велику повагу у нашому місті.

124. Замість крапок вставте потрібні слова, спираючись на інформацію у вправі 123.

1. Зустрічати гостей «хлібом-сіллю» – це … традиція. (давній – веселий)
2. Зараз люди живуть добре, а раніше вони жили … . (бідно – гарно)
3. Українці – дуже … люди. (гостинний – сумний)
4. Інколи родини … тільки хліб і сіль. (мати – брати)
5. В Україні … нова традиція. (з'явитися – відкритися)
6. Хліб-сіль і … – давні українські символи. (їжа – рушник)
7. Зустрічати гостя хлібом-сіллю означає … людину. (шанувати – цілувати)

125. Читайте текст.

Українська традиція

Українці люблять зустрічати гостей «хлібом-сіллю». Ця традиція дуже давня.

Раніше люди жили так бідно, що інколи вони їли тільки хліб і сіль. Але українці – це дуже гостинні люди і завжди хотіли гарно зустрічати гостей. Якщо родина мала тільки хліб і сіль, то цим вона і зустрічала гостя. Так і з'явилась ця традиція.

Зустрічати хлібом-сіллю означає шанувати людину і щиро поважати її.

Хліб-сіль і рушник – давні українські символи. Хліб-сіль на рушнику – це ознака гостинності українського народу. Усі добрі люди, всі гості отримували хліб та сіль.

Узяти рушник, поцілувати хліб та з'їсти його із сіллю означає єдність, злагоду і повагу.

126. Дайте відповіді на запитання:

1. Про яку українську традицію тут розповідається?
2. Чому українці зустрічали гостей хлібом-сіллю?
3. Що означає зустрічати гостей хлібом-сіллю?
4. Хто отримував хліб і сіль?
5. Як треба брати рушник і хліб-сіль?

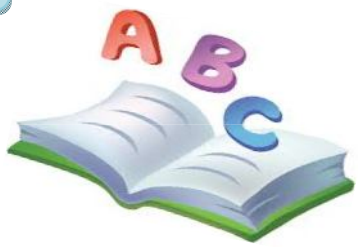
127. Розкажіть, які традиції зустрічі гостей у вашій країні.

128. Напишіть твір на тему «Традиції в моїй країні»

ВИКОНАЙ САМ!

--- Урок 7 ---

1. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Кого ви зустріли вчора ввечері? (Анас)
2. Кого сьогодні фотографував Андрій? (Галя)
3. Кого нещодавно намалював художник? (Софія)
4. Кого давно не бачила мати? (син)
5. Через кого запізнився Ахмед? (подруга)
6. На кого чекали друзі? (Джамаль)
7. Про кого пишуть газети? (спортсмени і спортсменки)
8. Про кого турбується мати? (діти)
9. Про що мріють студенти? (канікули)
10. Про кого згадує Сашко? (брати і сестри)

2. Запишіть речення, використовуючи словосполучення в дужках у потрібній формі.

1. Студенти поважають … (свій перший викладач).
2. Брат довго чекав на … (його молодша сестра).
3. Декан запитує … (ці іноземні студенти).
4. Лаура згадує про … (її далекий друг).
5. Ми мріємо про … (наша майбутня професія).
6. Бібліотекар розповідає про … (ця книжкова виставка).
7. Лікар думає про … (його хворий пацієнт).
8. Художник намалював … (цей видатний письменник).
9. Журналіст сфотографував … (той відомий артист).
10. Жінка турбується про … (свої маленькі діти).

3. Закінчіть речення.

1. Це мій товариш, якого … .
2. Це мова, яку … .
3. Ось студенти, про яких … .
4. Це пасажир, на якого … .
5. Тут наші друзі, яких … .
6. Ось дівчина, яку … .
7. Це місто, про яке … .
8. Це дідусь, про якого … .
9. Ось море, про яке … .
10. Це водій, через якого … .

4. Виберіть необхідне дієслово НДВ чи ДВ і запишіть його в речення у потрібній формі.

1. Сашко дуже довго … домашнє завдання, бо воно було велике та складне. (робити – зробити)
2. Тетяна добре вчиться і завжди … гарні оцінки. (отримувати – отримати)
3. Віджей миттєво … математичну задачу, тому що чудово знає математику. (розв'язувати – розв'язати)
4. Марія … нову книжку цілу годину. (читати – прочитати)
5. Студенти швидко … контрольну роботу. (писати – написати)
6. Зазвичай Ліна … фрукти та овочі. (купувати – купити)
7. Коли Хаула … урок, викладач сказав: «Молодець!». (відповідати – відповісти)
8. Марія … посуд цілу годину. Вона … посуд дуже добре. (мити – помити)
9. Ганна … вірш 20 хвилин. Вона чудово … його. (вивчати – вивчити)
10. Мохамед … курку цілу годину. Він … її дуже смачно. (готувати – приготувати)

5. Оберіть потрібне дієслово і вставте його в речення у необхідній формі: *говорити, бути, приготувати, турбуватися, дивитися, вчитися, зробити, купити.*

1. Саманта хоче, щоб Лаура … вечерю.
2. Діти хочуть, щоб батьки … іграшки.
3. Джон не хоче, щоб мати … про нього.
4. Студентка мріє, щоб завжди … літо.
5. Сашко хоче, щоб його брат … добре.
6. Мати не хоче, щоб дочка … телевізор.
7. Мати хоче, щоб дочка … домашнє завдання.
8. Викладач хоче, щоб студенти швидко і правильно … українською.

Словник
Урок 7

-б-	зустрічати	офіціант	сніданок
бо	**-і-**	охоронець	справжній
брати	ідеал	**-п-**	старанний
бутерброд	інколи, іноді	пасажир	стаття
-в-	інтерес	перекладати	суші
весь	іспит	перекладач	**-т-**
вечеря	**-к-**	перемога	температура
виставка	канікули	печиво	турбуватися
відповідальний	картина	піца	**-у-**
відразу	комендант	поважати	уважно
відчиняти	котлета	повідомлення	увесь/ввесь/весь
вірний	кохання	подорож	удома/вдома
вмить	курка	послідовність	уперше/вперше
вперше	**-л-**	постійно	**-ф-**
-г-	лектор	потреба	фотографувати
година	літак	потяг	**-х-**
гостинність	**-м-**	почуття	хвилина
готувати	макарони	поцілувати	хотіти
-д-	макіяж	праця	**-ц-**
давній	малюнок	приємний	цілий
дерево	мати (дієслово)	прийняти	**-ч-**
доброта	мелодія	про *(кого, що)*	часто
довго	миттєво	птах	чекати
доконаний вид	можна	**-р-**	черговий
допомога	мріяти	раптом	через *(кого, що)*
-з-	**-н-**	регулярно	чесність
завжди	нарешті	ремонт	чудово
задача	негода	рис	**-ш-**
зазвичай	недоконаний вид	різний	шанувати
закон	ніколи	розв’язувати	**-щ-**
запізнюватися	новини	розповідь	щедрий
затори	**-о-**	рушник	щодня
згадувати	обід	**-с-**	щоранку
земля	одночасність	свіжий	**-я-**
знайти	ознака	себе	який
зрідка	оповідання	селяни	
зупинка	отримувати	сміливість	

Українська мова

УРОК 8

1	• **Як указати на місцезнаходження та місце дії особи/предмета** ***Де живуть студенти? – У гуртожитку.***
2	• **Як уточнити місце дії та місцезнаходження особи / предмета** ***У якому університеті ти навчаєшся? – У медичному.***
3	• **Як утворити складні речення зі словами *де, який,* що позначають місце дії** ***Я знаю, де живе Марія.*** ***Я знаю, у якому будинку живе Ахмед.***
4	• **Як висловити час дії** ***– Коли? О котрій годині?*** ***– О восьмій тридцять.*** ***– Коли? У якому місяці?*** ***– Узимку, у грудні.*** ***– Коли?У якому році?*** ***– У дві тисячі десятому році.***
5	• **Як позначити початок або кінець дії** ***Викладач починає заняття.*** ***Заняття починається.***
	

----УРОК 8 (вісім) ----
(Восьмий урок)

Повторіть

1. Прочитайте речення. Від словосполучень у дужках утворіть відповідну граматичну форму.

1. Науфаль купив (українсько-арабський словник). 2. Зараз студенти вивчають (українська мова). 3. Анас чекає на (новий друг). 4. Ми поважаємо (наші викладачі). 5. Андрій розуміє (англійська мова). 6. Студент швидко зробив (домашнє завдання). 7. Варун любить (рідна мати). 8. Батько слухає (свіжі новини). 9. Ми прочитали текст про (видатний письменник). 10. Оксана турбується про (молодші сестри).

2. Напишіть речення. Від словосполучень у дужках утворіть потрібну форму.

1. Дівчина співає (українська пісня). 2. Учора ми зустріли (арабські товариші). 3. Завтра я побачу (старший брат). 4. Я люблю пити (свіже молоко). 5. Хлопці люблять (гарні дівчата). 6. Щодня ми читаємо (цікаві тексти). 7. Марія забула (студентський квиток). 8. Тарас їсть (шоколадне морозиво). 9. Я буду дивитися (цікава програма). 10. Студенти читали тексти про (великі міста).

3. Напишіть речення. Утворіть потрібну форму від присвійних займенників.

1. Амін взяв (свій) книжку. 2. Я знаю (ваш) братів. 3. Вони чекають на (наш) викладача. 4. Викладач дивиться (мій) зошит. 5. Вони подивились (їхній) фото. 6. Я бачила (його) сестру. 7. Амаль взяла (твій) ручку. 8. Ми розуміємо (їхній) мову. 9. Він знає (її) батьків. 10. Мохаммед слухає (свій) батька.

4. Прочитайте речення. Замість крапок напишіть вказівні займенники *цей, той* ***у потрібній формі.***

1. Студенти пишуть … вправу. 2. Вона повторила … діалоги. 3. Ми купуємо … хліб. 4. Вони дивляться … фото. 5. Туристи побачили … місто. 6. Ми чекаємо на … викладача. 7. Він п’є … чай. 8. Я бачив … студентів. 9. Ахмед і Мохаммед пишуть … контрольну роботу. 10. Я не розумію … тему.

Як указати на місцезнаходження та місце дії особи/предмета

Де студенти? – В університеті.

Де	магазин?	**– тут ≠ там**
	пошта?	**– ліворуч ≠ праворуч**
	метро?	**– поруч**
	театр?	**– позаду ≠ попереду**
	будинок?	**– посередині**
	підручник?	**– вдома**
	зошит?	**– я не знаю, де …**
	банк?	**– ось він (вона, воно, вони)**

Пригадайте!
вдома = ***удома***
Хто ***в***дома? – Антон ***у***дома.
Сестра ***в***дóма. – Брат ***у***дома.

5. Слухайте, читайте діалоги. Складіть подібні.

а) – Де аптека?
– Вона там, ліворуч.

б) – Скажіть, будь ласка, де медичний університет?
– Ось там, попереду.

г) – Ви не знаєте, де тут пошта?
– Вибачте, я не розумію. Я іноземець (іноземка).

в) – Де магазин «Ашан»?
– Ось він, поруч.

6. а) Це Київ. Як ви запитаєте, про місцезнаходження цих місць.

Хрещатик

історичний музей

метро

Лавра

оперний театр

готель «Україна»

б) Що ви скажете, якщо до Вас звернулась з запитанням людина, а Ви не спроможні відповісти на її запитання.

Увага! Граматика

Місцевий відмінок (М.в./$О_6$) іменників (питання *де?*) (ОДНИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (Н.в./ S) Що?*	*Місцевий відмінок (М.в./$О_6$) Де?*
ч.р.	□ → **-і**	*що? **S*** Це стіл._	що? *S* *де?**$О_6$*** Книга на столі.
	-ь → **-і**	*що? **S*** Це стілець.	що? *S* *де?**$О_6$*** Сумка на стільці.
	-й → -ї	*що? **S*** Це музей.	що? *S* *де?**$О_6$*** Картина у музеї.
с.р.	**-о** → **-і**	*що? **S*** Це вікно.	що? *S* *де?**$О_6$*** Квіти на вікні.
	-е → **-і**	*що? **S*** Це море.	хто? *S* *де?**$О_6$*** Діти відпочивають на морі.
	-я → **-і**	*що? **S*** Це заняття.	хто? *S* *де?**$О_6$*** Студент на занятті.
ч.р. с.р.	**-к (о) → -у**	*що? **S*** Це парк. Це будинок. Це ліжко.	хто? *S* *де?**$О_6$*** Діти гуляють у парку. Мати у будинку. Ковдра на ліжку.
ж.р.	**-а** → **-і**	*що? **S*** Це кімната.	що? *S* *де?**$О_6$*** Шафа в кімнаті.
	-я → **-і**	*що? **S*** Це таблиця.	що? *S* *де?**$О_6$*** Слово в таблиці.
	-ія → -ії	*що? **S*** Це аудиторія.	хто? *S* *де?**$О_6$*** Студенти в аудиторії.

Запам'ятайте!

к → ц	бібліоте**к**а – у бібліоте**ц**і книж**к**а – у книж**ц**і зупин**к**а – на зупин**ц**і	рі**к** – у ро**ц**і ру**к**а – у ру**ц**і уро**к** – на уро**ц**і
х → с	повер**х** – на повер**с**і	
г → з	доро**г**а – на доро**з**і бере**г** – на бере**з**і	підло**г**а – на підло**з**і кни**г**а – у кни**з**і

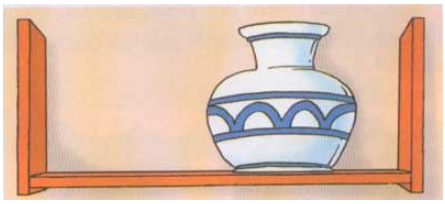
і → о	ст**і**л – на ст**о**лі	Харк**і**в – у Харк**о**ві
і → е	пап**і**р – на пап**е**рі	
ї → є	Ки**ї**в – у Ки**є**ві	

Зверніть увагу!

-у

у парку
на ринку
у будинку
у гуртожитку
у холодильнику

НА / У(В)

Де ваза? – Ваза **на** полиці.

Де квіти? – Квіти **у** вазі.

	У
1	*приголосний* + **у** + *приголосний:* Він написав ***у*** зошиті
2	*на початку речення* *перед приголосним:* ***У*** сумці лежать мої олівці.
3	*приголосний чи голосний* + **у** + ***в-, льв-, тв-, ф-, св-, хв-, под-:*** Валід був ***у*** Львові. Мій брат зараз ***у*** Франції. Моя подруга ***у*** Вінниці.
4	*після знаків «.» «,» «;», «:» «–» «()», «» +***у***+ перед приголосним:* Я читаю тексти вдома, у класі, і навіть на вулиці.

	В
1	*голосний* + **в** + *голосний:* Вона була ***в*** Одесі.
2	*на початку речення* *перед голосним:* ***В*** адресі Юнес зробив помилку.
3	*після голосного перед більшістю приголосних (крім в-, ф-, льв-, св-, хв-, под-):* Моя сестра працює ***в*** школі.

Запам'ятайте!

У якому …

7. Запишіть речення. Від слів у дужках утворіть відповідну форму.

1. Де студент? Студент у (гуртожиток). 2. Де брат? Брат в (Україна). 3. Де друг? Друг у (Франція). 4. Де малюнок? Малюнок у (книга). 5. Де телефон? Телефон у (кишеня). 6. Де журнал? Журнал у (стіл). 7. Де діти? Діти в (школа). 8. Де олівець? Олівець у (підручник).

8. Напишіть речення. Поставте слова, що в дужках, у відповідну форму. Пам'ятайте про прийменники.

Зразок: Він пише вправу (кімната). – Він пише вправу *в кімнаті*.

1. Я пишу нові слова (зошит). 2. Студенти пишуть заяву (деканат). 3. Ми пишемо контрольну роботу (аудиторія). 4. Брат працює (аптека). 5. Викладач пише фразу (дошка). 6. Оксана пише розповідь (кімната). 7. Вони беруть книжки (бібліотека). 8. Мій батько працює (лікарня). 9. Ти бачиш гарний малюнок (сорочка)? 10. Діти гуляють (парк). 11. Зараз мати (будинок).

НА						
факультет	–	на факультеті		дискотека	–	на дискотеці
урок	–	на уроці		концерт	–	на концерті
лекція	–	на лекції		стадіон	–	на стадіоні
курс	–	на курсі		пошта	–	на пошті
заняття	–	на занятті		екскурсія	–	на екскурсії
іспит	–	на іспиті		вистава	–	на виставі
кафедра	–	на кафедрі		виставка	–	на виставці
поверх	–	на поверсі		завод	–	на заводі
підлога	–	на підлозі		фабрика	–	на фабриці
вулиця	–	на вулиці		вокзал	–	на вокзалі
площа	–	на площі		зупинка	–	на зупинці
берег	–	на березі		ринок	–	на ринку
острів	–	на острові		батьківщина	–	на батьківщині

9. Запишіть речення. Від слів у дужках утворіть потрібну форму.

1. Ми чекаємо автобус на (зупинка). 2. Діти відпочивали на (берег). 3. На (поверх) чисто. 4. Собака на (підлога). 5. Сорочка на (ліжко). 6. Календар на (холодильник). 7. Джинси на (стілець). 8. Лампа на (стеля). 9. Таблиці на (стіна). 10. Самір показує країну на (мапа).

10. Від слів у дужках утворіть потрібну форму.

1. Зараз студенти (іспит). 2. Діти гуляють (вулиця). 3. Учора ми були (виставка). 4. Туристи гуляють (площа). 5. Олег чекає на подругу (вокзал). 6. Учора студенти були (екскурсія). 7. Варун та його подруга були (дискотека). 8. Іліас пише лист (пошта). 9. Моя подруга пише конспект (лекція). 10. Батько працює (завод). 11. Зараз викладач (кафедра). 12. Співак співає (концерт).

Запам'ятайте нове дієслово!

жи́ти (І) *де? О₆*

я живу
ти живеш
він живе
ми живемо
ви живете
вони живуть

Живи! Живіть! Живімо!

жив, жила, жили

я буду жити / житиму

у місті
в селі
у гуртожитку
у квартирі
у будинку
в Україні

Де?

Київ – у Києві
Марокко – у Марокко
Делі – у Делі
Перу – у Перу

11. Прочитайте діалоги, зверніть увагу на іменники у місцевому відмінку і на питання до них.

– Це будинок. Тут живуть Олена та Остап.
– Де вони живуть?
– Вони живуть у будинку.

– Це місто Запоріжжя. Тут живе мій український друг.
– Де живе твій український друг?
– Він живе у місті Запоріжжя.

– Це Україна. Тут зараз живу я.
– Де ти живеш?
– Я живу в Україні.

12. Складіть діалоги за зразками.

– Набілю, де ти живеш?
– Я живу в гуртожитку № 4, в кімнаті № 67.
– А ти знаєш, де живе Хажар?
– Ні, я не знаю, де вона живе.

– Каміло, ти знаєш, де живе Дієго?
– Знаю, він живе в гуртожитку № 5, в кімнаті № 15.
– А де живе Алехандра?
– Вона живе в кімнаті № 14.

13. Запросіть друга в гості за зразком.

– Ахмеде, приходь у гості. Ти знаєш, де я живу?
– Ні, не знаю.
– Я живу на вулиці Сталеварів у будинку № 18, у квартирі № 5.
– Дякую.

14. Виконайте вправу за зразком. Використовуйте прийменники *у, в, на.*

Зразок: Наш викладач працює … (кафедра).
Наш викладач працює *на кафедрі*.

1. Ми живемо … (гуртожиток № 4, кімната № 72). 2. Я слухаю пісні … (концерт). 3. Цей секретар працює … (деканат). 4. Мій друг пише вправи … (зошит). 5. Його родина живе … (Київ). 6. Студенти дивляться футбол… (стадіон). 7. Моя подруга читає книгу … (бібліотека). 8. Марта відпочиває… (море). 9. Студенти зараз … (лекція). 10. Викладачі працюють … (кафедра). 11. Мій брат працює … (лікарня). 12. Амін зараз … (заняття).

Пригадайте дієслово!

працюва́ти (І)	*де? О₆*
я працюю	на заводі
ти працюєш	в університеті
вони працюють	в аптеці

15. Подивіться на малюнки і скажіть, де працюють ці люди.

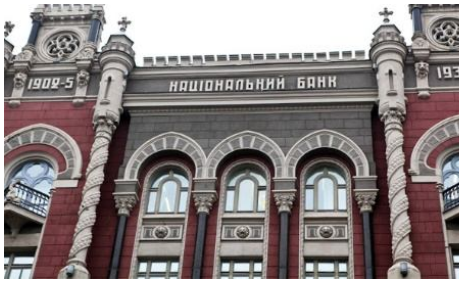
Зразок: Мій батько (моя мати, мій брат, моя сестра …) працює *в офісі*.

лікарня

поліклініка

банк

магазин

пошта

музей

школа

кафедра

театр

бібліотека

завод

ресторан

Запам'ятайте нові дієслова!

стоя́ти (II) ***де?*** *О₆*

я стою
ти стоїш
він стоїть
ми стоїмо
ви стоїте
вони стоять

Стій (те)! Стіймо!
стояв, стояла, стояло, стояли
я буду стояти / стоятиму

лежа́ти (II) ***де?*** *О₆*

я лежу
ти лежиш
він лежить
ми лежимо
ви лежите
вони лежать

Лежи! Лежіть! Лежімо!
лежав, лежала, лежало, лежали
я буду лежати / лежатиму

сиді́ти (II) ***де?*** *О₆*

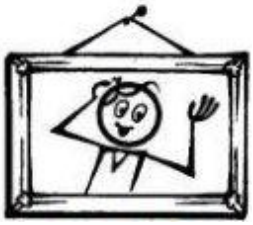
я сиджу
ти сидиш
він сидить
ми сидимо
ви сидите
вони сидять

Сиди! Сидіть! Сидімо!
сидів, сиділа, сиділо, сиділи
я буду сидіти / сидітиму

висі́ти (II) ***де?*** *О₆*

він (вона, воно) висить
вони висять

висів, висіла, висіло, висіли
він буде висіти / висітиме

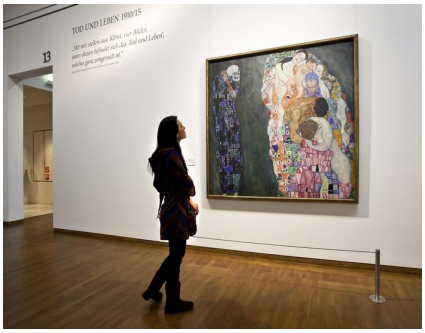
16. Запишіть речення. Від дієслів у дужках утворіть потрібну форму.

1. Ми (сидіти) в аудиторії. 2. Зошит (лежати) на столі. 3. Пальто (висіти) у шафі. 4. Викладач (стояти) у коридорі. 5. Ти (стояти) на вулиці? 6. Ти бачиш мене? Я (стояти) на зупинці. 7. Зараз я (сидіти) в кімнаті і читаю. 8. Де ви (сидіти)? 9. Я (лежати) на ліжку і відпочиваю. 10. Сорочки (висіти) ліворуч. 11. Ти (сидіти) там? 12. Ні, я (сидіти) тут.

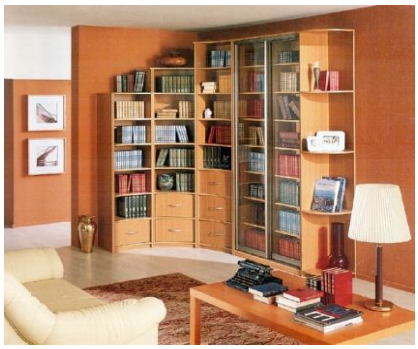
17. Запишіть речення. Вживайте необхідні за змістом дієслова у потрібній формі: стояти, лежати, сидіти, висіти.

1. Картина … на стіні. 2. Стіл … праворуч. 3. Лампа … угорі. 4. Книги … на столі. 5. Дівчина … на лекції і пише конспект. 6. Речі … на ліжку. 7. Мапа … на стіні. 8. Наші куртки … на вішалці. 9. Я … на зупинці. 10. Я … на стільці і слухаю викладача.

18. Скажіть, *що / хто* ***стоїть (сидить, лежить, висить)*** *де.*

19. Скажіть, що і хто у вашому класі стоїть, сидіть, лежить та висить.

бу́ти ***де? О₆***
Учора я був **в університеті**.

20. Читайте діалоги. Складіть подібні.

а) – Де Ви були вчора?
– Вчора я був на дискотеці.

б) – Анасе, де ти був позавчора?
– Позавчора я був на концерті.

в) – Сальмо, де ти була вчора вдень?
– Ніде не була. Я відпочивала вдома.

г) – Друзі, де ви були тиждень тому?
– Тиждень тому ми були в Харкові.

21. Напишіть речення. Від слів у дужках утворіть потрібну форму.

1. Учора ввечері Ахмед був (гуртожиток). 2. Торік Рім була (Париж). 3. Місяць тому студенти були (екскурсія). 4. Учора Мохаммед був (театр). 5. Позавчора подруги були (магазин «Ашан»). 6. Раніше мій батько був (Київ). 7. Давно моя сестра була (виставка). 8. Учора наша група була (цирк). 9. Тиждень тому Радж був (лікарня). 10. Рік тому дівчата були (море).

22. Розгляньте фото і скажіть, де жили студенти раніше і де вони живуть зараз.

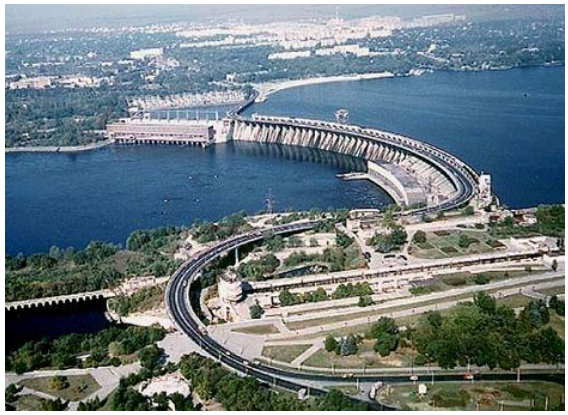

Нью-Йорк → Київ

Париж → Львів

Касабланка → Запоріжжя

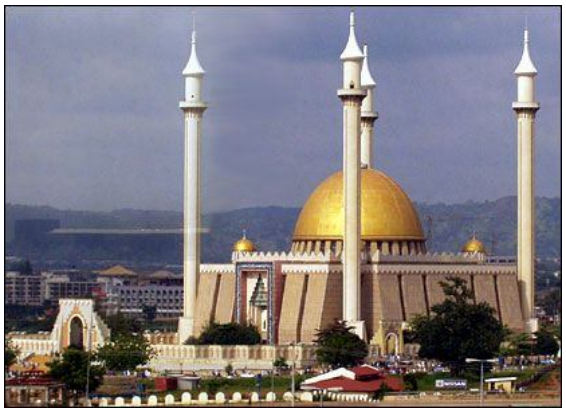

Кіто

→

Харків

Абуджа

→

Полтава

Богота

→

Одеса

Делі

→

Дніпро

Запам'ятайте нове дієслово!

знахо́дитися (II)	*де? О₆*
я знаходжусь	у кімнаті
ти знаходишся	у гуртожитку
він знаходиться	у місті
ми знаходимось	на вулиці
ви знаходитесь	в Україні
вони знаходяться	у центрі

знаходився, -лась, -лись

я буду знаходитися / знаходитимусь

він	розташо́ваний
вона	розташо́вана
воно	розташо́ване
вони	розташо́вані

Запоріжжя *знаходиться* в Україні. =
Запоріжжя *розташоване* в Україні.

23. Напишіть дієслово знаходитися і відповідній формі.

1. Зараз я … в Україні. 2. Мій брат … в лікарні. 3. Мої сестри … в школі. 4. Його речі … у шафі. 5. Наш гуртожиток … на вулиці Сталеварів. 6. Ви знаєте, де … аптека? 7. Де ти зараз … ? 8. Ми … на площі. 9. Де ви … ?

24. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Привіт, Анваре!
– Привіт, Маріє!
– Анваре, де ти зараз знаходишся?
– Я знаходжуся на екскурсії.

– Іване, де твоя машина?
– Вона знаходиться в гаражі.

– Оксано, як твоя бабуся?
– Вона хвора. Вона знаходиться в лікарні.

– Алі, де знаходиться твоя квартира?
– Вона знаходиться на вулиці Перемоги.

– Студенти, хто знає, де знаходиться Тадж-Махал?
– Я знаю. Тадж-Махал знаходиться в Індії.

– Де розташована Ейфелева вежа?
– Вона розташована у Франції, у Парижі.

що?		*де?*
північ	**–**	**на півночі**
південь	**–**	**на півдні**
захід	**–**	**на заході**
схід	**–**	**на сході**
центр	**–**	**у центрі**

25. Розгляньте карту України. Дайте відповіді на питання.

1. Де розташований Київ?
2. Де розташоване Запоріжжя?
3. Де розташована Одеса?
4. Які міста розташовані на півночі та півдні України?
5. Які міста розташовані на заході та сході України?

26. Запитайте у друзів, де розташована їхня країна, де розташовані їхня столиця, рідне місто. Де розташовані море й гори, якщо вони є.

Як утворити складні речення зі словом *де*

Я знаю, де ти був у суботу.

Прості речення	Складне речення
Я знаю. Дієго живе в ***кімнаті № 10***.	Я знаю, ***де*** живе Дієго. Я не знаю, ***де*** живе Дієго.

Питання	Ти знаєш, **де** живе Дієго?

27. Прочитайте прості речення. Утворіть складні речення зі словом де за зразком.

Зразок: Мохаммед знає. Його батько працює *в аптеці*. –
Мохаммед знає, де працює його батько.

1. Ви знаєте. Раніше він жив *у Марокко*. 2. Подруга сказала. Вона живе *в Києві*. 3. Друзі сказали. Вони відпочивають зараз *у Франції*. 4. Я знаю. Тарас та Оксана були *в кафе*. 5. Хажар бачила. Декан працює *в деканаті*. 6. Я знаю. Викладач знаходиться *в аудиторії*. 7. Я не знаю. Амін був учора *на дискотеці*. 8. Кумар знає. Студенти беруть підручники *у бібліотеці*. 9. Ти знаєш. Мій зошит лежить *у шафі*. 10. Я знаю. Лейла зараз *у супермаркеті*.

28. Закінчіть речення за зразком.

Зразок: Тарас запитав, де …. – Тарас запитав, де я жив раніше.

1. Я знаю, де …. . 2. Ми не знаємо, де …. . 3. Його мама запитала, де … . 4. Викладач запитав, де …. . 5. Мій друг сказав, де … . 6. Подруга сказала, де … .

29. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

а) – Анасе, ти знаєш, де живе Салман?
– Так, я знаю, де він живе. Він живе в гуртожитку № 4 в кімнаті № 82.

б) – Ріме, ти знаєш, де висить новий розклад?
– Ні. Запитай Яссіна. Мабуть, він знає, де висить новий розклад.

в) – Закаріє, ти знаєш, де вчора був Яссер?
– Так. Він сказав, де він був учора. Він був у магазині «Ельдорадо» і купував там новий планшет.

г) – Пане викладачу, Ви знаєте, де зараз декан?
– Ні, не знаю. Запитайте секретаря, де зараз декан.

Увага! Граматика

Особові займенники у місцевому відмінку ($О_6$)

Н.в. (S) ***що?***	**М.в. ($О_6$)** ***де?***
він	на, у (в) **ньому**
воно	на, у (в) **ньому**
вона	на, у (в) **ній**
вони	на, у (в) **них**

30. Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання особових займенників *він, вона, воно, вони* ***у місцевому відмінку.***

1. Це гуртожиток № 4. У ньому живуть іноземні студенти. 2. Це місто Запоріжжя. У ньому я живу зараз. 3. Це аптека. У ній я купую ліки. 4. Це аудиторії. У них сидять студенти.

31. Замість крапок напишіть особові займенники в потрібній формі за зразком.

Зразок: Ось стоїть шафа. … лежать мої речі. –
Ось стоїть шафа. *У ній* лежать мої речі.

1. Це вікно. … стоять квіти. 2. На стіні висить чорна дошка. … студенти пишуть речення. 3. Це Запорізький медичний університет. … українські та іноземні студенти вивчають медицину. 4. Це факультетська бібліотека. … ми беремо підручники та словники. 5. Це гуртожиток. … живуть студенти. 6. Ось кімната. … я живу. 7. Ліворуч стоїть ліжко. … лежить нова ковдра. 8. У кутку стоїть холодильник. … лежать м'ясо, риба та молоко. 9. На стільцях висять наші сумки. … лежать підручники, зошити, ручки. 10. Це Азовське море. … відпочиває наша родина. 11. Це українські міста. … живуть мої друзі.

32. Використовуйте речення з вправи 31 та утворіть складні речення зі словом *де* ***за зразком.***

Зразок*:*

Ось стоїть шафа. … лежать мої речі. –
Ось стоїть шафа, ***де*** лежать мої речі.

Запам'ятайте нові дієслова!

навча́тися (І) =	**вчи́тися / учи́тися (ІІ)**	*де? О₆*
я навчаюсь	я вчусь	в університеті
ти навчаєшся	ти вчишся	в інституті
він навчається	він вчиться	у школі
ми навчаємось	ми вчимось	на факультеті
ви навчаєтесь	ви вчитесь	на курсі
вони навчаються	вони вчаться	у групі № 5
Навчайся! Навчайтесь!	*Вчись! Вчіться!*	в Україні
навчався, навчалась, -лись	вчився, вчилась, -лись	
я буду навчатися / навчатимуся	я буду вчитися / вчитимуся	

33. Замість крапок вставте дієслова навчатися або вчитися і напишіть слова в дужках у правильній формі.

1. Мій брат – школяр. Він … (школа).
2. Це мій друг. Він – студент. Він … (університет).
3. Моя подруга – аспірантка. Вона … (аспірантура).
4. Моя старша сестра – лікар. Вона … (інтернатура).
5. Моя подруга – студентка. Вона … (інститут).
6. Мій сусід – студент. Він … (академія).
7. Ахмед – іноземний студент. Зараз він … (Україна).
8. Карім – марокканець. Зараз він … (Франція).

Порівняйте!

вчити *що? (З.в./ О₄)*	**вивчати** *що? (З.в./ О₄)*	**навчатися / вчитися** *де? (М.в./ О₆)*
слова, дієслова, текст, правило, вірш, діалог	анатомію, біологію, українську мову	в університеті, у групі, на факультеті, у школі

34. Замість крапок вставте дієслова вчити, вивчити або навчатися/вчитися у правильній формі.

1. Я … англійську мову. 2. Він … в академії. 3. Вона … вірш. 4. Ти … у групі № 7. 5. Студенти … діалоги. 6. Учора мій друг … нові слова. 7. В університеті студенти … медицину. 8. Він добре … складне правило.

35. Прочитайте діалог. Складіть подібні.

– Привіт! Де вчиться твій молодший брат?
– Він учиться в школі.
– А старша сестра?
– Вона навчається в університеті. Вона вже студентка.
– А що вона вивчає?
– Вона вивчає медицину.

Увага! Граматика

Місцевий відмінок (М.в./О$_6$) іменників (МНОЖИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (Н.в./ S) Що?*	*Місцевий відмінок (М.в./О$_6$) Де?*
ч.р.	□ → **-ах**	*що? **S*** Це стіл._	що? *S* *де?**О$_6$*** Книги лежать на стол**ах**.
	-ь, **-й** → **-ях**	*що? **S*** Це стілец**ь**.	що? *S* *де?**О$_6$*** Сумки на стільц**ях**.
		*що? **S*** Це музе**й**.	що? *S* *де?**О$_6$*** Картини у музе**ях**.
ж.р.	**-а → -ах**	*що? **S*** Це кімнат**а**.	хто? *S* *де?**О$_6$*** Студенти в кімнат**ах**.
	-я → -ях (-ія)	*що? **S*** Це таблиц**я**.	що? *S* *де?**О$_6$*** Слова в таблиц**ях**.
		*що? **S*** Це аудиторі**я**.	хто? *S* *де?**О$_6$*** Студенти в аудиторі**ях.**
с.р.	**-о → -ах**	*що? **S*** Це вікн**о**.	що? *S* *де?**О$_6$*** Квіти на вікн**ах**.
	-е, **-я** → **-ях**	*що? **S*** Це мор**е**.	хто? *S* *де?**О$_6$*** Діти відпочивають на мор**ях**.
		*що? **S*** Це заняття**я**.	хто? *S* *де?**О$_6$*** Студенти на заняття**ях**.

36. Напишіть речення за зразком.

***Зразок**:* Імад прочитав цікаві тексти в (книги). –
Імад прочитав цікаві тексти в *книгах.*

1. Іноземні студенти були у (музеї). 2. Мої друзі вчаться в (університети). 3. Ми завжди пишемо вправи в (зошити). 4. Лікарі працюють у (лікарні). 5. Документи лежать у (шафи). 6. Лаборанти працюють у (лабораторії). 7. Студенти уважно слухають викладача на (заняття). 8. Вони люблять відпочивати на (моря). 9. Наші зошити і підручники лежать на (столи). 10. Їхні сумки висять на (стільці). 11. Ми дивимося нові слова у (словники).

37. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках у множині.

1. Де ви живете зараз? (в гуртожитку) 2. Де Ахмед і Ісмаїл навчались раніше? (в школі) 3. Де вчаться іноземні студенти? (в університеті) 4. Де люди люблять відпочивати? (на морі) 5. Де студенти беруть підручники? (у бібліотеці) 6. Де ви купуєте продукти? (у крамниці) 7. Де можна купити ліки? (в аптеці) 8. Де студенти беруть довідки? (в деканаті) 9. Де вони п'ють каву? (в кав'ярні) 10. Де Зухер і Науфаль зазвичай відпочивають? (на дискотеці)

38. Прочитайте текст. Напишіть виділені слова у множині. Нові слова дивіться у словнику.

Ми – іноземні студенти. Зараз ми живемо в Україні та навчаємось **в університеті**. Щодня ми сидимо **в аудиторії на занятті** і вивчаємо українську мову. **На уроці** ми вчимо граматику, нові дієслова, читаємо тексти **у підручнику**, дивимося нові слова **у словнику**. Викладач пише **на дошці**, а ми пишемо **в зошиті**. Наші зошити, ручки та підручники лежать **на столі**. Наші сумки висять **на стільці**, а куртки висять **у шафі**. **В аудиторії на вікні** стоять квіти, **на стіні** висять мапи, дошки і картини.

Ми живемо в **гуртожитку**. **У кімнаті на ліжку** лежать ковдри і подушки. **У шафі** висять наші речі. **У тумбочці** лежать наші підручники і зошити, а **в холодильнику** лежать продукти.

Увечері ми робимо домашнє завдання, слухаємо музику, дивимося телевізор чи відпочиваємо у **парку, на дискотеці** чи **в кав'ярні**.

39. Прочитайте та перекладіть нові слова.

Чоловік, дружина, домогосподарка, компанія, бізнесмен, заміжня, одружений, фармацевт, новина.

40. Прочитайте речення. Напишіть запитання до виділених слів.

1. Раніше Мохаммед жив **у Марокко**. 2. Зараз я вчуся **в університеті**. 3. Батько працює **в компанії**. 4. Лікар працює **в лікарні**. 5. У вільний час мій старший брат любить дивитися **фільми**. 6. Студент часто згадує **родину**. 7. Мій молодший брат любить грати у **баскетбол**.

41. Знайдіть спільнокореневі слова.

Батько, лікарня, жити, школа, лікар, батьківщина, школяр, бізнес, життя, фармацевт, ліки, бізнесмен, фармацевтичний, вивчати, батьки.

42. Прочитайте текст.

Моя родина

Я марокканський студент. Моє ім'я Мохаммед. Зараз я живу в Україні у місті Запоріжжя. Я навчаюся в університеті. Тут я вивчаю українську мову, латинську мову, анатомію, біологію. Я живу в гуртожитку № 4.

Раніше я жив у Марокко у місті Марракеш. Там живе моя родина. Моя родина – це батько, мати, старший і молодший брати та старша сестра.

Мій батько – бізнесмен. Він працює в компанії. У вільній час він читає газети, дивиться телевізор, п'є каву в кав'ярнях та грає в шахи. Моя мати – лікар. Вона працює в лікарні. Мати любить готувати їжу. Вона дуже смачно готує.

Мого старшого брата звати Іліас. Він – фармацевт. Іліас працює в аптеці. Він неодружений. У вільній час мій брат любить грати у футбол на стадіоні та дивитися фільми в кінотеатрі. Молодший брат Імад – школяр. Він учиться в школі. Імад дуже любить спорт. Він добре грає у баскетбол.

Моя старша сестра Лейла – домогосподарка. Вона заміжня. Її чоловік працює на заводі. Він – інженер. У вільний час моя сестра любить слухати музику.

Я часто згадую про свою родину, як ми разом відпочивали, дивилися цікаві фільми, розповідали новини. Мої батьки завжди запитують мене про моє життя в Запоріжжі.

43. Дайте відповіді на запитання.

1. Де раніше жив Мохаммед?
2. Де він живе зараз?
3. Що він вивчає в університеті?
4. Хто його батько, і де він працює?
5. Що робить батько у вільний час?
6. Хто працює в лікарні?
7. Як звати старшого брата?
8. Старший брат одружений?
9. Що любить робити Іліас?
10. Де навчається молодший брат?
11. Як звати старшу сестру?
12. Хто вона?
13. Про що часто згадує Мохаммед?
14. Про що запитують батьки?

44. Перекажіть текст.

45. Запитайте своїх друзів, де вони жили раніше, де живуть їхні родини, де працюють їхні батьки, сестри, брати, що вони люблять робити у вільний час.

46. Напишіть розповідь про вашу родину.

Як уточнити місце дії та місцезнаходження особи/предмета

У якому університеті ти навчаєшся? – У медичному.

Місцевий відмінок (М.в./ $О_6$) прикметників і порядкових числівників (ОДНИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (S)*	*Місцевий відмінок ($О_6$)*
ч.р.	**-ий → -ому** **-ій → -ьому**	*який?* Це нов**ий** будинок. *який?* Це син**ій** зошит.	*у якому?* Я живу в нов**ому** будинку. *у якому?* Я пишу в син**ьому** зошиті. **У якому?**
ж.р.	**-а** **-я** } **→ -ій**	*яка?* Це нов**а** кімната. *яка?* Це останн**я** вправа.	*у якій?* Я живу в нов**ій** кімнаті. **У якій?** *у якій?* Помилки в останн**ій** вправі.
с.р.	**-е → -ому** **-є → -ьому**	*яке?* Це нов**е** місто. *яке?* Це домашн**є** завдання.	*у якому?* Я живу в нов**ому** місті. **У якому?** *у якому?* Помилки в домашн**ьому** завданні.

47. Читайте діалоги. Зверніть увагу на порядкові числівники в $О_6$.

– У як**ому** гуртожитку живе твій друг?
– Він живе у трет**ьому** гуртожитку.

– На як**ому** поверсі розташована кафедра?
– Вона розташована на друг**ому** поверсі.

– У як**ій** кімнаті живе ваша подруга?
– Вона живе у шістдесят п'ят**ій** кімнаті.

– **У якому** будинку живе твоя родина?
– Моя родина живе у **великому** будинку.
Моя кімната на **першому** поверсі.

– Де ви навчаєтеся?
– Я навчаюсь у **медичному** університеті на **першому** курсі у **другій** групі.

48. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова, подані в дужках.

1. У якому університеті навчається твоя сестра? (медичний) 2. У якій квартирі живе ваш друг? (п'ятнадцята) 3. У якому будинку ви живете? (великий) 4. У якому завданні ви зазвичай робите помилки? (домашнє) 5. У якому підручнику ви читаєте тексти? (український) 6. У якій аудиторії ви слухаєте лекції? (нова) 7. У якому кафе відпочивають друзі? (маленьке) 8. У якій вправі нові слова? (сьома) 9. У якому класі ви пишете контрольні тести? (комп'ютерний) 10. У якому гуртожитку живуть студенти? (студентський)

49. Напишіть виділені словосполучення в $О_6$.

1. Це *середня школа*. Моя сестра навчається … . 2. Це *технічний інститут*. Мої друзі вчаться … . 3. Це *медичний університет*. Я навчаюсь … . 4. Це *міжнародний факультет*. Іноземні студенти вчаться … . 5. Це *інженерна академія*. Мій брат навчається … .

50. Утворіть форму місцевого відмінка від словосполучень у дужках.

1. Мій друг живе (сусідня кімната). 2. Діти гуляють (гарний парк). 3. Друзі відпочивають (затишне кафе). 4. Підручник лежить (нова сумка). 5. Мої сорочки висять (біла шафа). 6. Брат працює (сучасна компанія). 7. Студенти були (цікавий музей). 8. Дівчата купують речі (міський ринок). 9. Фонтан знаходиться (центральна площа).

51. Складіть діалоги за зразками.

– Де ти навчаєшся?
– Я навчаюсь у медичному університеті на четвертому курсі.
– А де навчається твій брат?
– Він навчається в середній школі у шостому класі.

– Ви вчитеся в інженерній академії?
– Ні, я вчусь у медичному університеті на міжнародному факультеті.

Місцевий відмінок (М.в./ $О_6$) прикметників і порядкових числівників (МНОЖИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (S)*	*Місцевий відмінок ($О_6$)*
ч.р.	**-ий → -их**	*який?* Це нов**ий** будинок.	*у яких?* Ми живемо в нов**их** будинках.
	-ій → -іх	*який?* Це син**ій** зошит.	*у яких?* Ми пишемо в син**іх** зошитах.
ж.р.	**-а → -их**	*яка?* Це нов**а** кімната.	*у яких?* Ми живемо в нов**их** кімнатах.
	-я → -іх	*яка?* Це син**я** папка.	*у яких?* Папір у син**іх** папках.
с.р.	**-е → -их**	*яке?* Це нов**е** місто.	*у яких?* Ми живемо в нов**их** містах.
	-є → -іх	*яке?* Це останн**є** завдання.	*у яких?* Помилки в останн**іх** завданнях.

У яких?

У яких?

У яких?

52. Утворіть форму місцевого відмінка від слів у дужках.

1. Іноземні студенти навчаються на (різні) факультетах. 2. Друзі живуть у (студентські) гуртожитках. 3. Підручники лежать на (нові) столах. 4. Ми читаємо тексти в (цікаві) підручниках. 5. Чоловіки працюють на (великі) заводах. 6. Туристи були у (красиві) містах. 7. Студенти зробили помилки у (важкі) завданнях. 8. Лікарі працюють у (дитячі) лікарнях.

53. Від словосполучень у дужках утворіть форму місцевого відмінка.

1. Ми купуємо книжки та підручники у (книжкові магазини). 2. Студенти слухають лекції у (великі аудиторії). 3. Спортсмени грають у футбол у (спортивні клуби). 4. Друзі живуть у (світлі кімнати). 5. Викладачі працюють на (мовні кафедри). 6. Актор грає у (відомі фільми). 7. Будинки розташовані на (красиві вулиці). 8. Студенти навчаються в (українські університети).

54. Напишіть виділені словосполучення у формі множини.

1. Ці студенти живуть *в африканській країні*. 2. Цей фільм показують *в новому кінотеатрі*. 3. Студенти були *на цікавій екскурсії*. 4. Ми живемо *в затишній кімнаті*. 5. Студенти беруть книжки *в університетській бібліотеці*. 6. Студенти пишуть вправи *в новому зошиті*. 7. Вчені працюють *в науковій лабораторії*. 8. Вони були *в новому супермаркеті*. 9. Іноземні студенти навчаються *в українському університеті*. 10. Студенти грають у футбол *у спортивному комплексі*.

55. Прочитайте речення і скажіть, на які запитання відповідають виділені слова.

1. Це міжнародний факультет. Ми навчаємося ***на міжнародному*** факультеті. 2. Це наша маленька аудиторія. Зараз ми сидимо ***у маленькій*** аудиторії. 3. Це письмові столи. ***На письмових*** столах лежать наші підручники, зошити та словники. 4. Праворуч стоїть біла шафа. ***У білій*** шафі стоять книжки та журнали. 5. На стіні висить чорна дошка. Ми пишемо слова та фрази ***на чорній*** дошці. 6. Ліворуч велике вікно. ***На великому*** вікні стоять квіти. 7. Це синій зошит. ***У синьому*** зошиті я пишу вправи. 8. Це третій поверх. ***На третьому*** поверсі живуть іноземні студенти. 9. Це Азовське море. Друзі відпочивали ***на Азовському*** морі. 10. Це українські міста. Туристи були на екскурсіях ***в українських*** містах.

56. Дайте відповіді на питання, використовуючи словосполучення, подані в дужках.

1. Де ви живете? (сучасне місто) 2. Де ви любите відпочивати? (центральний парк) 3. Де люди дивляться фільми? (міські кінотеатри) 4. Де ви навчаєтесь? (Запорізький медичний університет) 5. Де ви граєте у футбол? (маленький стадіон) 6. Де ви робите домашнє завдання? (читальний зал) 7. Де працює ваш батько? (новий банк) 8. Де лежать ваші речі? (велика сумка) 9. Де були студенти? (цікаві лекції) 10. Де ви снідаєте? (студентська їдальня)

Запам'ятайте нові дієслова!

сні́дати (I) ***де?*** *О₆*

я снідаю
ти снідаєш
вони снідають

Снідай (-те)! Снідаймо!
снідав, -ла, ли

обі́дати (I) ***де?*** *О₆*

я обідаю
ти обідаєш
вони обідають

Обідай (-те)! Обідаймо!
обідав, -ла, -ло, ли

вече́ряти (I) ***де?*** *О₆*

я вечеряю
ти вечеряєш
вони вечеряють

Вечеряй (-те)! Вечеряймо!
вечеряв, -ла, -ло, ли

спа́ти (II)
п → пл

я спЛю
ти спиш
він спить
ми спимо
ви спите
вони спЛять

я, вони + **л**

Спи! Спіть! Спімо!
спав, спала, спали
я буду спати / спатиму

де? *О₆*

у ліжку
на дивані
вдома
у кімнаті
у гуртожитку

Пригадайте і запам'ятайте!

що?		коли?
ранок	–	вранці (уранці)
день	–	вдень (удень)
вечір	–	ввечері (увечері)
ніч	–	вночі (уночі)

коли?	хто?	що робити?	де?
Уранці	я	снідаю	у буфеті
Удень	я	обідаю	в кафе
Увечері	я	вечеряю	в їдальні
Уночі	я	сплю	вдома

57. Читайте.

Уранці Ахмед снідає. Він снідає в університетському буфеті чи вдома. Удень Ахмед і його товариш обідають. Вони обідають у міській їдальні чи в затишному кафе. Увечері Ахмед вечеряє. Він вечеряє вдома в четвертому гуртожитку. А вночі він відпочиває та спить у зручному ліжку.

58. Дайте відповіді на запитання.

1. Де і коли Ахмед снідає?
2. Де і коли він обідає?
3. Де і коли він вечеряє?
4. Коли він відпочиває та спить?

59. Читайте текст. Нові слова дивіться у словнику. Дайте відповіді на запитання після тексту.

Я іноземний студент. Мене звати Радж. Зараз я живу в Україні у місті Запоріжжя та навчаюсь у медичному університеті на підготовчому факультеті.

Моя аудиторія маленька, але світла та затишна. Тут стоять столи, стільці та шафа. На столі лежать мої зошити, підручники, словники, ручки та олівці. Моя сумка висить на стільці. На стіні висить полиця та мапа.

В аудиторії на занятті наш викладач пояснює нову тему, пише на дошці речення, а я пишу їх у зошиті. Потім я читаю текст у підручнику, дивлюся нові слова у словнику та говорю українською.

Я живу в гуртожитку № 4. Я і мої друзі готуємо сніданок, обід і вечерю на кухні, а їмо в кімнаті. Іноді ми снідаємо у буфеті, обідаємо в кафе чи в їдальні, а вечеряємо завжди в кімнаті. Увечері ми любимо відпочивати у парку і пити каву в кав'ярні.

Запитання:

1. Де живе Радж?
2. Де він зараз навчається?
3. Де лежать, стоять і висять його речі?
4. Що роблять Радж та викладач на занятті?
5. Де Радж та його друзі готують їжу?
6. Де він снідає, обідає та вечеряє?
7. Де друзі люблять відпочивати?

60. Скажіть, де ви живете, навчаєтесь, готуєте, снідаєте, обідаєте, вечеряєте та відпочиваєте.

Увага! Граматика

Місцевий відмінок (М.в. /$О_6$) присвійних займенників

ч.р./ с.р.		*ж.р.*		*множина*	
Н.в. *Чий? Чиє?*	М.в. ***в, у, на чиєму?***	Н.в. *Чия?*	М.в. ***в, у, на чиїй?***	Н.в. *Чиї?*	М.в. ***в, у, на чиїх?***
мій / моє	**на моєму**	моя	**на моїй**	мої	**на моїх**
твій / твоє	**на твоєму**	твоя	**на твоїй**	твої	**на твоїх**
його	**на його**	його	**на його**	його	**на його**
її	**на її**	її	**на її**	її	**на її**
наш / наше	**на нашому**	наша	**на нашій**	наші	**на наших**
ваш / ваше	**на вашому**	ваша	**на вашій**	ваші	**на ваших**
їхній / їхнє	**на їхньому**	їхня	**на їхній**	їхні	**на їхніх**
свій / своє	**на своєму**	своя	**на своїй**	свої	**на своїх**

61. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання присвійних займенників у місцевому відмінку й на питання до них.

1) Це **мій** будинок. **У моєму** будинку великі кімнати. **У чиєму** будинку великі кімнати?

2) Це **моя** шафа. **У моїй** шафі лежать речі. **У чиїй** шафі лежать речі?

3) Це **моє** вікно. **На моєму** вікні стоять квіти. **На чиєму** вікні стоять квіти?

4) Це **мої** зошити. **У моїх** зошитах тільки хороші оцінки. **У чиїх** зошитах хороші оцінки?

62. Напишіть запитання до виділених слів.

1. Студенти взяли підручники **у своїй** бібліотеці. 2. **В її** сумці лежать гроші. 3. **На моєму** столі стоїть новий комп'ютер. 4. Нещодавно я був **у твоєму** місті. 5. **У вашому** магазині є українсько-арабський словник? 6. Студенти пишуть нове правило **у своїх** зошитах. 7. **У твоїй** квартирі затишно і красиво. 8. **У його** будинку завжди чисто. 9. Він живе **у своєму** будинку.

63. Прочитайте речення. Замість крапок напишіть виділені слова у потрібній формі.

1. Це **наш** факультет. На … факультеті навчаються іноземні студенти. 2. Це **їхній** гуртожиток. У … гуртожитку завжди гучно грає музика. 3. Це **моя** аудиторія. У … аудиторії стоять столи і стільці. 4. Це мій друг, а це **його** зошит. У … зошиті є помилки. 5. Це **твоє** фото. На … фото я бачу родину. 6. Це **ваші** чашки. У … чашках смачна кава. 7. Це **її** каструля. В … каструлі ми готували суп. 8. Це **мої** вази. У … вазах стоять красиві квіти.

64. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. У чиїй сумці лежать зошити та підручники? (моя) 2. На чиєму ліжку лежить ковдра? (її) 3. У чиїх аудиторіях стоять нові столи? (ваші) 4. У чиїй квартирі друзі дивляться телевізор? (своя) 5. У чиєму кабінеті Амаль забула ключ? (його) 6. У чиєму гуртожитку живе Іман? (наш) 7. У чиїй кімнаті є холодильник? (ваша) 8. На чиєму факультеті він навчається? (їхній) 9. У чиєму класі тепло? (наш) 10. У чиїх кімнатах чисто? (наші)

Місцевий відмінок (М.в. /$О_6$) вказівних займенників

ч.р./ с.р.		***ж.р.***		***множина***	
Н.в. *Який?/Яке?*	М.в. ***в, у, на якому?***	Н.в. *Яка?*	М.в. ***в, у, на якій?***	Н.в. *Які?*	М.в. ***в, у, на яких?***
цей / це	**на цьому**	ця	**на цій**	ці	**на цих**
той / те	**на тому**	та	**на тій**	ті	**на тих**

65. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання вказівних займенників у місцевому відмінку й на питання до них.

1) Ми снідали у буфеті. **У якому** буфеті ви снідали? Ми снідали **в цьому** (**в тому**) буфеті.

2) Мої друзі були в кафе. **У якому** кафе вони були? Вони були **в цьому** (**в тому**) кафе.

3) Його речі лежать у шафі. **У якій** шафі лежать його речі. Вони лежать **у цій** (**у тій**) шафі.

4) Підручники лежать на столах. **На яких** столах лежать підручники? Вони лежать **на цих** (**на тих**) столах.

Запам'ятайте нове дієслово!

ме́шкати (І)

я мешкаю
ти мешкаєш
він мешкає
ми мешкаємо
ви мешкаєте
вони мешкають

Мешкай-(те)!

мешкав, -ла, -ли

я буду мешкати / мешкатиму

де? *$О_6$*

в гуртожитку
в кімнаті
у будинку
у квартирі

– Анасе, ти мешкаєш **у цій** кімнаті?
– Ні, не **в цій**. Я мешкаю **в тій** кімнаті. **У цій** кімнаті мешкає мій друг.

66. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Де ви зараз мешкаєте?
– Я мешкаю в гуртожитку № 4. А ви?
– Я теж мешкаю в цьому гуртожитку.

– У якій кімнаті ти мешкаєш?
– Я мешкаю в кімнаті № 67.
– А де вона розташована?
– Вона розташована в четвертому гуртожитку на третьому поверсі.

67. Дайте заперечні відповіді за зразком.

Зразок: – Тарасе, скажіть, будь ласка, Ви вечеряли в цьому кафе?
– Ні, не в цьому, а в тому.

1. Ваша родина живе в цій країні? 2. Ви навчалися в тому ліцеї? 3. Ви мешкаєте в цьому гуртожитку? 4. Ви були в тому місті? 5. Ви прочитали про новини в цих газетах? 6. Марія купує ліки в тій аптеці? 7. Вони подивилися новий фільм у цьому кінотеатрі? 8. Ваші друзі були в тих музеях? 9. Іноземні студенти люблять відпочивати в цьому клубі? 10. Ваш брат навчається на тому факультеті?

68. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Це Україна. У якій країні ви зараз живете? (ця) 2. Це місто Запоріжжя. У якому місті ви живете? (це) 3. Це гуртожиток № 1. У якому гуртожитку мешкають іноземні студенти? (цей) 4. Це вулиця Сталеварів. На якій вулиці розташований ваш гуртожиток? (ця) 5. У якому магазині ви купили хліб, цукор та молоко (той) 6. У яких кабінетах розташовані комп'ютерні класи? (ці) 7. На якому місці ти хочеш сидіти? (те) 8. У якій аудиторії навчається група № 10? (та) 9. На яких столах лежать словники? (ті)

69. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Алексе, ти мешкаєш у цьому гуртожитку?
– Ні, не в цьому. Я мешкаю в гуртожитку № 2.

– Пані бібліотекарю, дайте, будь ласка, українсько-англійський словник?
– Візьміть на полиці.
– На цій полиці?
– Ні, на тій.

– Пані викладачу, зараз ми навчаємося в цій аудиторії?
– Так, у цій.

Як утворити складні речення зі словом *який*, що позначає місце дії

Слово *який* у місцевому відмінку (М.в. /О$_6$)

ч.р.	*ж.р*	*с.р.*	*мн.*
у, в, на **якому**	у, в, на **якій**	у, в, на **якому**	у, в, на **яких**

Утворення складного речення зі словом *який*

Прості речення		**Складне речення**
Ми запитали подругу. Вона навчається ***у медичному*** університеті.	→	Ми запитали подругу, **у якому** університеті вона навчається.
Я знаю. Викладач працює ***в хімічній*** лабораторії.	→	Я знаю, **у якій** лабораторії працює викладач.

70. Прочитайте прості речення. Зверніть увагу на утворення складного речення.

1) Я знаю. Оксана навчається **на першому** курсі. – Я знаю, **на якому** курсі навчається Оксана.

2) Іліас запитав. Амін вчиться **у двадцять восьмій** аудиторії. – Іліас запитав, **у якій** аудиторії вчиться Амін.

3) Ганна сказала. Вона відпочивала в **затишному** кафе. – Ганна сказала, **у якому** кафе вона відпочивала.

4) Мій друг сказав. Іноземні студенти живуть **у студентських** гуртожитках. – Мій друг сказав, **у яких** гуртожитках живуть іноземні студенти.

71. Напишіть складні речення зі сполучними словами *у (в), на якому, у (в), на якій, у (в), на яких.*

Зразок: Марія знає. Я живу на проспекті **Соборному**. –
Марія знає, ***на якому*** проспекті я живу.

1. Новий студент запитав Омара. Міжнародний факультет розташований **на другому** поверсі. 2. Викладач сказав. Урок хімії буде **в хімічній** лабораторії. 3. Я запитав секретаря. Декан зараз **у шостій** аудиторії. 4. Моя подруга сказала. Балет можна подивитися **в оперному** театрі. 5. Я знаю. Красивий фонтан розташований **на центральній** площі. 6. Студенти запитали викладача. Вони будуть писати тест **у комп'ютерному** кабінеті. 7. Ми знаємо. Можна купити модний одяг **у великих сучасних** магазинах. 8. Моя подруга сказала. Учора вона була **в художньому** музеї. 9. Ви знаєте. Мій брат працює **у міській** лікарні.

72. Замість крапок вставте сполучні слова *у (в), на якому, у (в), на якій, у (в), на яких.*

1. Анас сказав, … вулиці розташований Запорізький медичний університет. 2. Марія запитала, … поверсі розташована факультетська бібліотека. 3. Анвар, ти знаєш, … кімнатах мешкають Салман і Кумар. 4. Джон сказав, … країні живе його родина. 5. Олена запитала подругу, … морі вона відпочивала. 6. Я знаю, … факультеті навчається Сергій. 7. Моя подруга бачила, … магазині я купила нову сукню. 8. Я запитав друга, … кінотеатрі він дивився новий фільм. 9. Він знає, … кафе учора ввечері я був.

73. Замість крапок напишіть сполучні слова *у (в), на якому, у (в), на якій, у (в), на яких.*

1. На нашому факультеті є бібліотека, … студенти беруть підручники і словники. 2. На другому поверсі є кабінет, … працює декан. 3. На третьому поверсі розташовані кімнати, … живуть іноземні студенти. 4. На першому поверсі є буфет, … студенти п'ють каву, чай або сік. 5. Це вулиця Сталеварів, … розташовані магазини, банки та кав'ярні. 6. У нашому місті є парки, … люблять відпочивати мої друзі. 7. У місті є великий банк, … працює мій батько. 8. Ми любимо гуляти на майдані Маяковського, … розташований фонтан. 9. Ми були в аптеці, … працює моя сестра. 10. У моїй кімнаті стоїть шафа, … висять мої речі.

74. Закінчіть речення.

Зразок: Це шафа, у якій … . – Це шафа, у якій лежать мої речі.

1. Я був в академічному театрі, у якому … . 2. Яссер навчається в університеті, у якому … . 3. Ось кімната, у якій … . 4. Викладач взяв сумку, у якій … . 5. Мій товариш був на заводі, на якому… . 6. Ми знаємо спортивний майданчик, на якому … . 7. Це іноземні країни, у яких … . 8. Це вулиця, на якій … . 9. Там лежать зошити, у яких … . 10. Студенти відпочивають у клубі, у якому… .

75. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Ахмеде, ти не знаєш, де зараз наш викладач?
– Знаю. Він у десятій аудиторії.

– Анасе, ти знаєш, де мій підручник?
– Знаю. Він лежить на твоєму столі.

– У якому кафе ви відпочивали?
– Ми відпочивали в цьому затишному невеликому кафе.

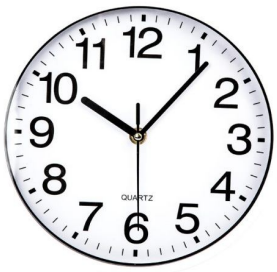
– На якій площі знаходиться театр?
– Він знаходиться на центральній площі.

Як висловити час дії

– Коли? О котрій годині?
– О восьмій тридцять.

1 (одна) година
2–4 (дві-чотири) години
5–20 годин

1 (одна) хвилина
2–4 (дві-чотири) хвилини
5–20 хвилин

– Скажіть, будь ласка, котра година?
– Зараз десята година сім хвилин.

– Анасе, коли ти обідатимеш?
– О першій годині.

Особливості позначення часу

Котра година?	**Година + хвилина**	**О котрій годині?**	**Година + хвилина**
8 $\frac{05}{}$	1) Восьм**а** нуль п’ять 2) Восьм**а** годин**а** п’ять хвилин 3) П’ять хвилин на дев’яту (годину)	**о 8 $\frac{05}{}$**	1) О восьм**ій** нуль п’ять 2) О восьм**ій** годин**і** п’ять хвилин 3) О п’ять хвилин на дев’яту (годину)
8 $\frac{30}{}$	1) Восьм**а** тридцять 2) Восьм**а** годин**а** тридцять хвилин 3) Пів на дев’яту (годину)	**о 8 $\frac{30}{}$**	1) О восьм**ій** тридцять 2) О восьм**ій** годин**і** тридцять хвилин 3) О пів на дев’яту (годину)
8^{40}	1) Восьм**а** сорок. 2) Восьм**а** годин**а** сорок хвилин. 3) За двадцять дев’ята.	**о 8^{40}**	1) О восьм**ій** сорок. 2) О восьм**ій** годин**і** сорок хвилин. 3) За двадцять дев’ята
8 $\frac{45}{}$	1) Восьм**а** сорок п’ять 2) Восьм**а** годин**а** сорок п’ять хвилин 3) За чверть дев’ята (година)	**о 8 $\frac{45}{}$**	1) О восьм**ій** сорок п’ять 2) О восьм**ій** годин**і** сорок п’ять хвилин 3) За чверть дев’ята (година)

76. Подивіться на годинники і скажіть, котра година?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

77. Дайте відповідь на запитання «Котра зараз година?».

14.42; 12.36; 8.10; 05.02; 23.16; 15.15; 18.54; 06.48; 07.05, 03.00; 00.00; 09.08.

78. Подивіться на свій годинник. Дізнайтесь у свого товариша про час. Дайте відповідь на запитання товариша.

79. Прочитайте речення. Поставте питання до виділених слів.

1. Зараз **друга (2) година**. **О другій годині** я обідаю. 2. Зараз **третя (3) година. О третій годині** я відпочиваю. 3. Зараз **четверта (4) година**. **О четвертій годині** я роблю домашнє завдання. 4. Зараз **шоста (6) година**. **О шостій** годині ми вечеряємо. 5. Незабаром буде **восьма (8) година**. **О восьмій** годині він буде дивитися новий фільм. 6. Уже **двадцять третя (23) година**. **О двадцять третій (23)** годині вони лягають спати.

80. Напишіть речення за зразком. Прочитайте їх.

***Зразок**:* – Зараз п'ята (17) година. О (5 год.) ми готуємо обід.
– Зараз п'ята година. О п'ятій годині ми готуємо обід.

1. Зараз сьома (7) година. О (7 год.) ми снідаємо. 2. Зараз дев'ята (9) година. О (9 год.) вони слухають лекцію. 3. Незабаром дванадцята (12) година. О (12 год.) вона буде на перерві. 4. Незабаром друга (14) година. О (2 год.) він буде працювати у комп'ютерному класі. 5. Незабаром буде третя (15) година. О (3 год.) будуть збори. 6. Вже десята (22) година. О (10 год.) ви лягаєте спати.

81. Скажіть, о котрій годині ви прокидаєтесь, снідаєте, обідаєте, вечеряєте. О котрій годині у вас заняття? О котрій годині у вас українська мова (анатомія тощо).

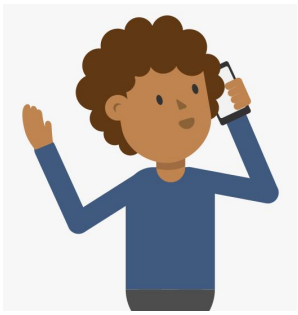

82. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Викладачу, скажіть, будь ласка, котра година?
– Зараз двадцять на четверту.
– Дякую.

– Друже, ти не знаєш, котра зараз година?
– Пів на четверту. А ти не знаєш, о котрій годині буде футбольний матч?
– Знаю, о четвертій (16 ^{00}).

Як позначити початок або кінець дії

Викладач починає заняття.
Заняття починається.

Запам'ятайте нові дієслова!

НДВ		ДВ	
почина́ти (І) ≠	**заки́нчувати (І)**	**поча́ти** ≠	**заки́нчи́ти**
тепер. час	*тепер. час*	*майб. час*	*майб. час*
я починаю	я закінчую	я почну	я закінчу
ти починаєш	ти закінчуєш	ти почнеш	ти закінчиш
він починає	він закінчує	він почне	він закінчить
ми починаємо	ми закінчуємо	ми почнемо	ми закінчимо
ви починаєте	ви закінчуєте	ви почнете	ви закінчите
вони починають	вони закінчують	вони почнуть	вони закінчать
Починай (те)!	Закінчуй (те)!	Почни!Почніть!	Закінчи!Закінчіть!
минул. час	*минул. час*	*минул. час*	*минул. час*
починав, -ла, -ли	закінчував, -ла, -ли	почав, -ла, -ли	закінчив, -ла, -ли
майб.час	*майб.час*		
я буду починати/	я буду закінчувати/		
я починатиму	я закінчуватиму		

починати (НДВ) закінчувати (НДВ) почати (ДВ) закінчити (ДВ)	***що? ($О_4$) коли?*** ***+ інфінітив***

83. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання нових дієслів.

S *що?*
а) Викладач **почав** лекцію.
S *інфінітив* *що?* *коли?*
Викладач **починає** пояснювати нову граматику о восьмій годині.
S *що?* *коли?*
Викладач **закінчив** лекцію о дев'ятій годині.

б) Самір закінчив робити домашнє завдання.
Халід почав читати текст.
Моя сестра почала працювати у лікарні.
Марія закінчила готувати обід.
Студенти закінчують писати контрольну роботу.
Батько починає працювати о восьмій годині.
Декан почав збори.

84. Прочитайте речення. Виберіть дієслова і напишіть їх у правильній формі: *починати, закінчувати, почати, закінчити.*

1. Професор … лекцію о пів на дев'яту. 2. Коли ти … готувати вечерю. 3. О котрій годині ви … писати контрольну роботу? 4. Коли вони … вивчати українську мову? 5. Я … обідати о першій годині. 6. Ми … робити домашнє завдання за п'ять хвилин восьма. 7. Викладач … пояснювати нове правило. 8. Ми … дивитися фільм об одинадцятій. 9. Моя сестра … працювати о чверть на десяту. 10. Студент … розв'язувати задачу о десятій.

НДВ		ДВ	
почина́тися (I) ≠	**заки́нчуватися (I)**	**почáтися** ≠	**заки́нчи́тися**
тепер. час	*тепер. час*	*тепер. час*	*тепер. час*
він, вона, воно починається вони починаються	він, вона, воно закінчується вони закінчуються	—	—
минул. час	*минул. час*	*минул. час*	*минул. час*
починався починалась починалось починались	закінчувався закінчувалась закінчувалось закінчувались	почався почалась почалось почались	закінчився закінчилась закінчилось закінчились
майб. час	*майб. час*	*майб. час*	*майб. час*
він, вона, воно буде починатися / починатиметься вони будуть починатися/ починатимуться	він, вона, воно буде закінчуватися / закінчуватиметься вони будуть закінчуватися/ закінчуватимуться	він, вона, воно почнеться вони почнуться	він, вона, воно закінчиться вони закінчаться

85. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання нових дієслів.

S Урок **почався** о першій годині. S Урок **закінчився** о третій годині.	S Лекція **почалась** о першій годині. S Лекція **закінчилась** о третій годині.
S Заняття **почалось** о першій годині. S Заняття **закінчилось** о третій годині.	S Збори **почались** о першій годині. S Збори **закінчились** о третій годині.

86. Прочитайте речення. Виберіть дієслова і напишіть їх у правильній формі: *починатися, закінчуватися, початися, закінчитися.*

1. Іспити … о восьмій годині. 2. Фільм … за двадцять хвилин восьма. 3. Збори … о дванадцятій. 4. Заняття … о чотирнадцятій годині. 5. Концерт … о пів на сьому. 6. Матч … о шостій годині. 7. Лекція … о пів на дев'яту. 8. Фільм … за чверть десята. 9. Перерва … за п'ять хвилин одинадцята. 10. Вистава … о пів на шосту.

продóвжувати(ся) (НДВ)	**продóвжити(ся)** (ДВ)
тепер. час	*майбут. час*
я продовжую ти продовжуєш він продовжує(ться) ми продовжуємо ви продовжуєте вони продовжують(ся)	я продовжу ти продовжиш він продовжить(ся) ми продовжимо ви продовжите вони продовжать(ся)
минул. час	*минул. час*
він продовжував(ся) вона продовжувала(ся) воно продовжувалося вони продовжували(ся)	він продовжив(ся) вона продовжила(ся) воно продовжилося вони продовжили(ся)
майбут. час	
я буду продовжувати/ продовжуватиму	

87. Виберіть правильне дієслово і напишіть його у потрібній формі.

1. Заняття … .
   Студенти … читати тексти.
2. Контрольна робота … .
   Ми … писати контрольні завдання.
3. Збори … .
   Декан … розповідати про наш факультет.
4. Студент не бачив викладача і … розмовляти.
5. Ахмед повечеряв і … дивитися фільм.

продовжувати(ся) – продовжити(ся)

Порівняйте!

<table>
<tr><th>S неістота
дієслова на -ся</th><th colspan="2">S істота / неістота
дієслова без -ся</th></tr>
<tr><td>що { починається
закінчується
продовжується</td><td>хто
що { починає
закінчує
продовжує</td><td>+ що
+ інф.</td></tr>
<tr><td>S неістота
Заняття починається.
Заняття закінчується.
Заняття продовжується.</td><td colspan="2">S істота
Викладач починає заняття.
Викладач закінчує читати лекцію.
Викладач продовжує читати лекцію.
S неістота
Магазин починає працювати.</td></tr>
</table>

88. Виберіть правильне дієслово і напишіть його у потрібній формі.

1. Карім … писати текст (закінчити – закінчитися). 2. Пара … (закінчити – закінчитися). 3. Перерва закінчилась і матч … . (продовжити – продовжитися). 4. Джон … розв'язувати задачу (почати – початися). 5. Збори … о сьомій (почати – початися). 6. Щодня мій батько … працювати о восьмій годині (починати – починатися). 7. Уже була восьма година, але він … працювати (продувжувати – продовжуватися). 8. Фільм … о десятій годині (починати – починатися). 9. Вистава … (закінчити – закінчитися). 10. Декан … працювати о восьмій годині (починати – починатися). 11. Марія … готувати вечерю о сьомій годині (закінчити – закінчитися). 12. Бібліотека … працювати о восьмій годині. 13. Студент … вчити граматику о десятій годині (почати – початися). 14. Мати … мити посуд (закінчити – закінчитися).

89. Прочитайте діалоги. Порівняйте. Складіть подібні.

– Скажіть, будь ласка, коли починаються заняття?
– Заняття починаються о восьмій годині.
– А коли вони закінчуються?
– Вони закінчуються о третій годині.

– Скажіть, будь ласка, коли викладач починає пару?
– Він починає пару о восьмій годині, а закінчує її о дев'ятій годині двадцять хвилин.

90. Напишіть речення. Замість крапок вставте дієслова: *починати – почати, починатися – початися, закінчувати – закінчити, закінчуватись – закінчитись.*

1. Студенти … писати контрольну роботу о дев'ятій годині п'ять хвилин, а … її писати об одинадцятій двадцять п'ять. 2. Друга пара … о десятій годині п'ять хвилин, а … двадцять п'ять хвилин на дванадцяту. 3. На першому каналі телебачення о сьомій годині … новий фільм. 4. Футбольний матч … о сімнадцятій годині, а … о дев'ятнадцятій. 5. Мохаммед … робити домашнє завдання о шостій годині, а … його робити о восьмій годині тридцять хвилин. 6. Сіхам … розмовляти по телефону о пів на десяту, а … розмовляти о десятій годині. 7. Перерва … об одинадцятій годині двадцять п'ять хвилин, а … за десять хвилин дванадцята. 8. Рім … готувати вечерю о пів на восьму, а … її готувати о восьмій годині.

91. а) Подивіться на розклад. Скажіть, коли починаються / закінчуються заняття у студента.

Понеділок

1 пара	$8^{30} – 10^{10}$	Українська мова
2 пара	$10^{25} - 12^{05}$	Біологія
3 пара	$12^{25} - 14^{05}$	Анатомія
4 пара	$14^{30} - 16^{00}$	Фізіологія

Вівторок

1 пара	$8^{30} - 10^{10}$	Латинська мова
2 пара	$10^{25} - 12^{35}$	Хімія
3 пара	$12^{55} - 14^{35}$	Психологія
4 пара	$14^{45} - 16^{25}$	Фізика

б) Розкажіть про ваш розклад.

92. а) Прочитайте розпорядок дня студента. Скажіть, що він робить, коли?

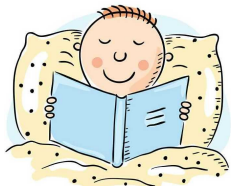

Розпорядок дня	
6^{30}	Підйом.
6^{40}	Руханка.
7^{00}	Ранковий душ.
7^{20}	Сніданок.
8^{30}-12^{00}	Заняття в університеті.
12^{00}-12^{30}	Обід.
12^{30}–16^{00}	Заняття в університеті.
16^{00}–18^{00}	Робота в бібліотеці.
18^{00}–19^{00}	Заняття в спортзалі.
19^{20}	Вечеря.
20^{00}-22^{00}	Відпочинок.
22^{00}-6^{30}	Сон.

б) прочитайте текст про день студента.

Мій робочий день

Мене звати Джон. Я іноземний студент. Я мешкаю у другому гуртожитку на четвертому поверсі в сорок шостій кімнаті. Мої друзі Паван і Мігель теж живуть тут. Ми навчаємось у Запорізькому державному медичному університеті на медичному факультеті на першому курсі в шостій групі.

Щоранку я прокидаюсь о шостій годині, приймаю душ і роблю руханку. Потім о 6 год. 30 хв. я снідаю. Зазвичай я п'ю каву, їм сир та хліб. Заняття в університеті починаються о 8 год. 30 хв. Перше заняття – українська мова. Спочатку викладач перевіряє домашнє завдання, а потім пояснює нову граматику. Ми уважно слухаємо. Потім ми читаємо діалоги, пишемо завдання в зошитах, відповідаємо на запитання. Заняття закінчується о 10 год. 10 хв. На перерві я відпочиваю або повторюю домашнє завдання, тому що наступне заняття – анатомія. Це дуже складне заняття. Воно починається о 10 год. 25 хв. Я дуже турбуюся про оцінки. Заняття закінчується о 12 год. 5 хв. Потім велика перерва, тому що наступне заняття починається о 12 год. 30 хв. На цій перерві я зазвичай обідаю у студентській їдальні, тому що там смачна і недорога їжа. Я закінчую обідати о 12.25. Наступне заняття – латинська мова. Заняття закінчується о 14 год. 5 хв.

Потім я працюю у бібліотеці. Я починаю працювати о 14.15 і закінчую о 16.00.

Потім я готую вечерю на кухні в гуртожитку. Я вечеряю о 19 годині. Потім я і мої друзі дивимося цікавий фільм. Я лягаю спати о 22 годині. Ось такий мій день.

93. Розкажіть про ваш день.

– Коли? У якому місяці?
– Узимку, у грудні.

– Анасе, у якому місяці ти був у Києві?
– Я був у Києві восени, у жовтні.

Сезони (пори року)

що?		коли?
зима	–	узимку (взимку)
весна	–	навесні
літо	–	улітку (влітку)
осінь	–	восени

Місяці

що?		коли? у якому місяці?
січень	–	у січні
лютий	–	у лютому
березень	–	у березні
квітень	–	у квітні
травень	–	у травні
червень	–	у червні
липень	–	у липні
серпень	–	у серпні
вересень	–	у вересні
жовтень	–	у жовтні
листопад	–	у листопаді
грудень	–	у грудні

Що?	Який? Яка? Яке? Які?
зима	зимовий (день), зимова (погода), зимове (взуття), зимові (канікули)
весна	весняний (місяць), весняна (погода), весняне (тепло), весняні (квіти)
літо	літній (відпочинок), літня (сесія), літнє (вбрання), літні (канікули)
осінь	осінній (дощ), осіння (куртка), осіннє (небо), осінні (листя)

94. а) Назвіть зимові, весняні, літні та осінні місяці.

б) Дайте відповіді на запитання (використовуйте сезони і місяці).

1. Коли ви почали навчатися в медичному університеті?
2. Коли в Україні холодна погода?
3. Коли ви вперше побачили сніг?
5. Коли в Україні з'являються квіти і листя на деревах?
6. Коли ви будете складати іспити?
7. Коли у студентів канікули?

Запам'ятайте нове дієслово!

народи́тися	*де? О₆*	*коли? = у якому місяці, році*
(я, ти) він народився	в Україні	у січні
(я, ти) вона народилась	у Нігерії	влітку у серпні
(ми, ви) вони народились	у Марокко	у травні

95. Прочитайте речення. Поставте питання до виділених слів.

1. Я народився *взимку в січні*. 2. Моя подруга народилася *навесні у травні.* 3. Імад і Сінгх народилися *влітку в червні*. 4. *Улітку в липні та серпні* в Запоріжжі дуже жарко. 5. Ми будемо відпочивати *влітку*. 6. Студенти були в Харкові *восени в жовтні*.

96. Напишіть відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках у потрібній формі.

1. Коли народився ваш брат? (грудень) 2. Коли ви і ваші батьки відпочивали на морі? (липень) 3. Коли студенти складають іспити? (січень, червень) 4. Коли в Україні холодно? (зима, січень, лютий) 5. Коли в Україні опадає листя? (жовтень, листопад) 6. Коли ви будете у Полтаві? (березень) 7. У якому місяці народилася ваша мати? (квітень) 8. У якому місяці народився ваш друг? (вересень)

97. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Хажар, у якому місяці ти народилася?
– Восени, в листопаді. А ти?
– А я народилася навесні, у травні.

– Абір, коли будуть іспити?
– Зимові іспити будуть у січні, а літні іспити – у червні.

– Ахмеде й Анасе, де ви познайомились?
– Ми познайомились у Запоріжжі.
– А коли?
– Узимку, у грудні.

– Коли? У якому році?
– У тисяча дев'ятсот вісімдесят першому році.

Який рік?	**У якому році?**
1981 рік – тисяча дев'ятсот вісімдесят перш**ий рік**	у тисяча дев'ятсот вісімдесят перш**ому році**
1992 рік – тисяча дев'ятсот дев'яносто друг**ий** рік	у тисяча дев'ятсот дев'яносто друг**ому** році
2000 рік – двохтисячн**ий** рік	у двохтисячн**ому** році
2003 рік – дві тисячі трет**ій** рік	у дві тисячі трет**ьому** році
2010 рік – дві тисячі десят**ий** рік	у дві тисячі десят**ому** році
2017 рік – дві тисячі сімнадцят**ий** рік	у дві тисячі сімнадцят**ому** році
2020 рік – дві тисячі двадцят**ий** рік	у дві тисячі двадцят**ому** році
2022 рік – дві тисячі двадцять друг**ий** рік	у дві тисячі двадцять друг**ому** році

98. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів.

1. Я народилась у *1995 (тисяча дев'ятсот дев'яносто п'ятому) році*. 2. Мій друг закінчив школу у *2015 (дві тисячі п'ятнадцятому) році*. 3. Моя подруга почала навчатися в університеті у *2016 (дві тисячі шістнадцятому) році*. 4. Молодша сестра народилась у *1998 (тисяча дев'ятсот дев'яносто восьмому) році*. 5. Мій батько народився у *1972 (тисяча дев'ятсот сімдесят другому) році*. 6. Цей будинок побудували у *2000 (двохтисячному році).*

99. Напишіть речення. Слова, подані в дужках, напишіть у потрібній формі.

1. Зухер народився у (1993 рік). 2. Батько народився у (1968 рік). 3. Сальма народилась у (1997 рік). 4. Моя подруга почала навчатись у школі у (2004 рік). 5. Віджай закінчив школу у (2014 рік). 6. Цей стадіон побудували у (2005 рік). 7. Ми почали навчатися в Запорізькому державному медичному університеті у (2020 рік). 8. Ми закінчимо університет у (2026 рік). 9. Він був у Парижі у (2013 рік). 10. Моя родина відпочивала на морі у (2019 рік).

100. Дайте відповіді на запитання.

1. У якому році народився ваш батько? 2. У якому році народилася ваша мати? 3. У якому році народився ваш брат? 4. У якому році народилася ваша сестра? 5. У якому році народився ваш дідусь? 6. У якому році народилася ваша бабуся?

101. Відповідайте на запитання.

1. Коли (у якому році, місяці) ви народились?
2. Коли (у якому році) ви почали навчатися у школі?
3. Коли (у якому році) ви закінчили школу?
4. Коли (у якому році, місяці) ви почали навчатися у медичному університеті?
5. Коли (у якому році) ви закінчите університет?
6. Коли (о котрій годині) ви прокидаєтесь?
7. Коли (о котрій годині) ви снідаєте?
8. Коли (о котрій годині) починаються заняття в університеті?
9. Коли (о котрій годині) закінчуються заняття в університеті?
10. Коли (о котрій годині) ви обідаєте?
11. Коли (о котрій годині) ви починаєте готувати вечерю?
12. Коли (о котрій годині) ви вечеряєте?
13. Коли (о котрій годині) ви лягаєте спати?

102. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Ахмеде, скажи, будь ласка, коли починається навчальний рік у Марокко?
– Навчальний рік у Марокко починається у вересні.

– Викладачу, скажіть, будь ласка, коли почнуться літні канікули?
– Літні канікули почнуться в липні.

– Оксано Іванівно, скажіть, будь ласка, коли закінчиться літня сесія?
– Літня сесія закінчиться в червні.

103. Прочитайте, запишіть і перекладіть нові слова.

розповідати *про що? про кого?*
запитувати *про що? про кого?*
малювати – намалювати *що?*
казати – розказати *про що? про кого?*
будувати – побудувати *що? коли?*
виробляти *що?*

екскурсія, виставка, картина, закохані, палац, двигун, одяг, взуття, трамвай, тролейбус, залізниця, фабрика, спектакль, струм, станція, острів.

104. Прочитайте спільнокореневі слова.

художник – художній
народ – міжнародний
розвага – розважальний
електрика – електричний
промисловість – промисловий
концерт – концертний
футбол – футбольний
центр – центральний

105. Утворіть і запишіть словосполучення.

факультет	розважальний
матч	концертний
музей	центральний
центр	**футбольний**
зал	промисловий
проспект	електричний
станція	художній
місто	міжнародний

106. Напишіть речення. Від словосполучень у дужках утворіть відповідну граматичну форму.

1. Студенти почали вивчати українську мову (підготовчий факультет). 2. Гуртожиток № 4 розташований (вулиця Сталеварів). 3. Кімната розташована (третій поверх). 4. Друзі дивилися картини (художній музей). 5. Студенти ще не були (електрична станція). 6. Зараз іноземні студенти живуть (промислове місто). 7. У Запоріжжі можна відпочивати (розважальний центр). 8. Ми слухали концерт (концертний зал). 9. Тарас і його друзі були (футбольний матч). 10. Магазини розташовані (центральний проспект).

107. Прочитайте текст. Дайте відповідь на запитання: Де були Омар і Хассан у Запоріжжі?

Місто, де я живу і навчаюсь

проспект Соборний

Хассан і Омар живуть у Запоріжжі тільки три місяці. У вересні вони почали навчатися на першому курсі в Запорізькому медичному університеті на медичному факультеті. Друзі мешкають у другому гуртожитку, який розташований на вулиці Сталеварів. Їхня кімната № 78 знаходиться на третьому поверсі.

Тарас – це їхній український друг. Він навчається на медичному факультеті на другому курсі. Друзі познайомилися в університеті. Хассан і Омар часто розпитують Тараса про Запоріжжя. А Тарас розповідає про вулиці, парки, театри, музеї, заводи, а також про запоріжців.

художній музей

– Друзі, де ви вже були? – запитав Тарас.

– Ми вже були на екскурсії в художньому музеї, де ми дивилися картини, які намалювали

українські художники. Ще ми знаємо центральний проспект Соборний, на якому розташовані магазини, кінотеатри, розважальний центр «Аврора», палац культури «Дніпроспецсталь», у якому ми вже були на концерті та на виставці. У вихідні дні ми часто відпочиваємо на Алеї закоханих, яка розташована на бульварі Шевченка.

Алея закоханих

Потім Тарас розповів, що в Запоріжжі є велика річка Дніпро. На річці Дніпро розташований острів Хортиця. На цьому острові є музеї запорізького козацтва і Запорізька Січ.

острів Хортиця

– Ви вже були на Дніпрогесі? – запитав Тарас.

– А що це? Розкажи нам про Дніпрогес, будь ласка.

– Це перша електрична станція в Україні. Її побудували у 1932 (тисяча дев'ятсот тридцять другому) році. Вона виробляє електричний струм.

– Дуже цікаво! Друже, а в місті є заводи і фабрики?

– Так. Запоріжжя – це промислове місто. Тут є 140 заводів і фабрик, на яких виробляють метал, автомобілі, трансформатори, сучасні двигуни, одяг, взуття та інше.

– А який транспорт є в Запоріжжі?

– У Запоріжжі є трамваї, тролейбуси, автобуси, таксі і маршрутні таксі (маршрутки). Тут також є міжнародний аеропорт і залізниця.

завод «Запоріжсталь»

– Тарасе, а де можна відпочити?

– У Запоріжжі є гарні місця, де можна відпочити. Це розважальні центри «Аврора» і «Капіталіст», кінотеатри, парки, цирк. У місті є театри, в яких можна подивитися вистави. У концертному залі імені Глінки та у палаці культури «Дніпроспецсталь» ви можете послухати концерти, а на стадіоні «Славутич-Арена» подивитися футбольні матчі.

розважальний центр

– Дякуємо, Тарасе, за цікаву розповідь!

108. Дайте відповіді на питання.

1. Коли Хассан і Омар почали навчатись у медичному університеті?
2. На якому курсі вони навчаються?
3. Де розташований гуртожиток № 4?
4. Про що розповів Тарас?
5. Коли побудували Дніпрогес?
6. Що виробляють запорізькі заводи і фабрики?
7. Який транспорт є в Запоріжжі?
8. Де запоріжці можуть відпочивати?

109. Розкажіть про своє рідне місто або про столицю вашої країни.

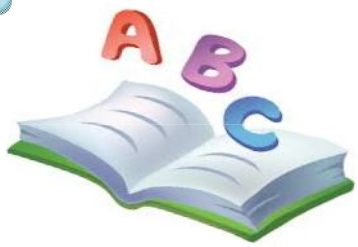
110. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Де зараз Хаді? – Він на факультеті.	– Ти не знаєш, де моя ручка? – Вона лежить на столі.
– Де працює ваш старший брат? – Мій старший брат працює в лікарні.	– Де взяти довідку? – У деканаті.
– Твої речі лежать у шафі? – Так у ній.	– На якому курсі ти навчаєшся? – Я навчаюсь на першому курсі.
– Пані викладачу, о котрій годині завтра почнуться заняття ? – О пів на дев'яту.	– На якому поверсі в гуртожитку ви живете? – На третьому поверсі.
– Пане викладачу, скажіть, будь ласка, де взяти словник? – У факультетській бібліотеці.	– Ти не знаєш, у чиїй кімнаті мешкає Юнесс? – Він мешкає у моїй кімнаті.
– Скажіть, будь ласка, котра зараз година? – Зараз п'ятнадцята година тридцять хвилин.	– Юссефе, ти не знаєш, у якій кімнаті мешкає Кумар? – Так, знаю. Він мешкає в сімдесят восьмій кімнаті.
– У якому місяці ми будемо складати іспити? – Ви будете складати іспити у червні.	– У якому кабінеті працює секретар? – Секретар працює у цьому кабінеті.

ВИКОНАЙ САМ!

--- Урок 8 ---

1. Напишіть відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. На якому заводі працює ваш батько? (автомобільний) 2. У якому місті ви живете? (велике) 3. У якій аудиторії навчаються студенти? (десята) 4. У яких зошитах пишуть студенти? (робочі) 5. У якому завданні Зухер зробив помилки? (домашнє) 6. У якому парку відпочивають люди? (міський) 7. У якій кав'ярні вечеряють товариші? (маленька) 8. На якому поверсі розташований міжнародний факультет? (другий) 9. У якому магазині друзі купують продукти? (новий) 10. У яких гуртожитках мешкають друзі? (студентські)

2. Закінчіть речення, використовуючи словосполучення в дужках у потрібній формі.

1. Зараз іноземні студенти навчаються (комп'ютерний клас). 2. Комп'ютерні класи знаходяться (третій поверх). 3. Ми мешкаємо (студентський гуртожиток). 4. Дівчата живуть (затишна кімната). 5. Студенти готують вечерю (маленька кухня). 6. Наша група була (цікава екскурсія). 7. Улітку ми будемо відпочивати (Чорне море). 8. Білі квіти стоять (велике вікно). 9. Студентка робить помилки (складне речення). 10. Ковдри лежать (нові ліжка). 11. Вони навчаються (світлі аудиторії). 12. Студенти пишуть вправи (сині зошити). 13. Амін завжди бере книги (факультетська бібліотека).

3. Напишіть речення. Утворіть правильну форму від присвійних і вказівних займенників.

1. На (мій) столі лежать зошити, олівці, ручки та підручники. 2. У (наша) кімнаті завжди чисто та затишно. 3. У (їхній) гуртожитку живуть іноземні студенти. 4. Я лежу на (своє) ліжку. 5. У (моя) шафі висять твої сукні. 6. Вони пишуть вправи у (ті) зошитах. 7. У (та) аудиторії є телевізор. 8. Ми познайомились у (це) кафе. 9. Ми дивилися новий фільм у (цей) кінотеатрі. 10. Підручник стоїть на (ця) полиці. 11. У (ці) кімнатах живуть мої друзі.

4. Напишіть текст. Замість крапок використовуйте дані дієслова у потрібній формі: *працювати, відпочивати, навчатися, жити, народитися, купувати, лежати, стояти, висіти, починатися, закінчуватися, мешкати, обідати, гуляти, грати, готувати, писати, читати, робити, знаходитися, спати.*

Це мій друг. Його звати Анас. Він … в Марокко в лютому в 1998 році. Раніше він … у Марракеші, а зараз … в Україні, у місті Запоріжжя. Анас … в гуртожитку № 4, який … на вулиці Сталеварів.

Мій друг … на міжнародному факультеті в Запорізькому медичному університеті. Щодня його заняття … о восьмій годині тридцять хвилин, а … о шістнадцятій годині. Аудиторія, де … він і його друзі … на другому поверсі. На заняттях він … вправи в зошиті, … тексти у підручнику. В аудиторії … столи і стільці, на стінах … дошка, картини, полиця і мапа. На вікні … квіти, на столах … зошити, підручники, олівці та ручки.

Удома він спочатку … , а потім … в кафе. Іноді він … у парку, … у футбол на стадіоні. Увечері в торгівельному центрі Анас … продукти, овочі та фрукти, а потім на кухні … вечерю і … домашнє завдання. О двадцять третій годині він лягає … .

5. Замість крапок напишіть сполучні слова: *де, у (в) на якому, у (в) на якій, у (в) на яких, у (в) на чиєму, у (в) на чиїй, у (в) на чиїх.*

1. Мій друг знає, … я живу. 2. Студент запитав викладача, … в кабінеті працює секретар. 3. Викладач сказав, … працює декан. 4. Товариш сказав, … бібліотеці він узяв підручники. 5. Скажіть, будь ласка, … ви купили зошити. 6. Ми запитали Афшу, … кімнаті вона була. 7. Я знаю, … факультеті навчається Тімоті. 8. Паван сказав, … екскурсії він був учора. 9. Вона знає, … поверхах мешкають іноземні студенти у цьому гуртожитку. 10. Викладач знає, … контрольних роботах є помилки. 11. Друг сказав, … шафі він узяв посуд.

6. Закінчіть речення.

Зразок*:* Юнес запитав Ахмеда, у якому магазині … . –
Юнес запитав Ахмеда, у якому магазині він купив одяг.

1. Антон запитав Юссефа, на якому факультеті … . 2. На факультеті є бібліотека, де … . 3. Ми знаємо, в якій групі … . 4. Викладач сказав, у чиїх зошитах … . 5. Студенти запитали, о котрій годині … . 6. Я знаю, у якому місті … . 7. Це її шафа, у якій … . 8. Це стадіон, на якому … . 9. Я знаю, у якому кафе … . 10. Товариш сказав, на якому морі … .

Словник
Урок 8

-а-	залізниця	осінній	струм
альбом	заміжня	острів	сучасний
-б-	заняття	**-п-**	схід
берег	захід	палац	**-т-**
будувати	заява	перевіряти	торік
	зимовий	письмовий	тролейбус
-в-	знайомитися	пити	трамвай
ввечері /увечері	з’являтися	південь	тумбочка
весняний	**-і-**	північ	**-у-**
вечеряти	іноді	підготовчий	угорі
вечір	**-к-**	підлога	**-ф-**
взимку/узимку	каструля	подушка	фабрика
виробляти	кафедра	позаду	фармацевтичний
висіти	ковдра	полиця	**-х-**
виставка	компанія	попереду	художній
влітку/улітку	концертний	поруч	**-ч-**
вночі /уночі	куток	посередині	читальний
восени	**-л-**	починати, -ся	
вранці	літній	праворуч	
-г-	ліворуч	прокидатися	
гора	лежати	промисловий	
-д-	**-м-**	промисловість	
двигун	матч	приходити	
деканат	мешкати	**-р-**	
довідка	**-н-**	розвага	
-е-	навесні	розважальний	
екзамен	навіть	розташований	
електрика	навчальний	**-с-**	
електричний	навчання	секретар	
-ж-	навчатися	сесія	
жити	народитися	сидіти	
життя	новина	складати	
-з-	**-о-**	снідати	
завжди	обід	спектакль	
зазвичай	обідати	станція	
закінчувати, -ся	одружений	стеля	
закоханий	оперний	стояти	

Українська мова

УРОК 9

1	• Як повідомити про наявність особи / об'єкта в особи *У кого є ручка? – У мене. (У Саміра).*
2	• Як повідомити про відсутність особи / об'єкта *У тебе є словник? –* *Ні, у мене немає словника.*
3	• Як позначити власника об'єкта *Це кімната друга.*
4	• Як позначити ознаку об'єкта *Це карта України.*
5	• Як повідомити про відчуття болю *У мене болить горло.*
6	• Як повідомити про наслідок дії *У мене болить голова, тому я не пишу вправу.*
7	• Як позначити кількість осіб / предметів *У мене два зошити.*
8	• Як сказати про вартість предметів *Зошит коштує 10 гривень.*
9	• Як позначити вихідну точку руху *Сара приїхала з Марокко.*
10	• Як охарактеризувати людину / об'єкт *У мене немає нового підручника.*
11	• Як позначити точну дату *Третього жовтня двохтисячного року.*
12	• Як повідомити про розташування предметів / об'єктів *Лікарня розташована біля університету.*
13	• Як утворити складне речення зі словом *який* у родовому відмінку *Ось місто, з якого ми приїхали.*

----УРОК 9 (дев'ять) ----

(Дев'ятий урок)

Повторіть

1. Вставте прийменник *у або в.*

1. Фатіма живе … маленькому місті. 2. Студенти навчаються … аудиторії № 8. 3. Ми дивимося нові слова … словнику. 4. Я написав цю вправу … зошиті. 5. Мої друзі живуть … Львові, я живу … Запоріжжі, а мій друг живе … Відні. 6. Що розташоване … вашій кімнаті? 7. Мій брат вчиться … школі. 8. Раніше Хажар навчалась … Одесі.

2. Напишіть слова, подані в дужках, у потрібній формі. Пам'ятайте про прийменники.

1. Я народився (гарна країна). 2. Я навчаюсь (Запорізький державний медичний університет). 3. Бібліотека знаходиться (наш гуртожиток). 4. Музей розташований (центральна площа). 5. (Індія) є море? 6. Банк знаходиться (ця вулиця). 7. Сана навчається (другий курс). 8. Ахмед живе (третій поверх). 9. Зазвичай ми обідаємо (студентська їдальня). 10. Я сплю (затишна кімната).

3. Вставте потрібне сполучне слово *(на/у/в якому, на/у/в якій, на/у/в яких, на/у/в чиєму, на/у/в чиїй, на/у/в чиїх, де, коли, о котрій годині).*

1. Новий студент не знав, … аудиторії буде заняття. 2. Товариші не знають, … живе Анас. 3. Студенти не знають, … поверсі розташований деканат. 4. Марія не знає, … шафі лежали ці речі. 5. Віктор не знає, … народився його сусід. 6. Нова студентка не знала, … години починається заняття. 7. Батько не знає, … висить його сорочка. 8. Брат не знає, … університеті навчається сестра. 9. Батьки не знають, … магазинах Оксана купує речі.

4. Запишіть речення. Вживайте слова в дужках у знахідному або місцевому відмінках. Пам'ятайте про прийменники.

1. Я дуже люблю (батько та мати). 2. Мій брат навчається (медичний університет, другий курс). 3. Заняття починаються (дванадцята година двадцять п'ять хвилин). 4. Друзі чекають (п'ятий автобус). 5. Викладач розповів (сучасна українська література). 6. Його син народився (1998 рік). 7. Вони почали вивчати (українська мова, вересень). 8. Її дочка мріє (нова сукня). 9. Ті студенти були (цікава екскурсія, художній музей).

Як повідомити про наявність особи / об'єкта в особи

– У кого є ручка? – У кого є брат?
– У мене. – У Саміра.

У кого є хто/що
У мене є брат.
У мене є ручка.

Родовий відмінок (Р.в./$О_2$) особових займенників *(У КОГО?)*

***Н.в.* (S)**		***Р.в.($О_2$)***		
Хто?		**У кого?**	**є**	**хто/що?**
Це **я.**	→	***У мене***	***є***	сестра/машина.
Це **ти**.	→	***У тебе***	***є***	брат/словник.
Це **він.**	→	***У нього***	***є***	батько/олівець.
Це **вона**.	→	***У неї***	***є***	немовля/морозиво.
Це **ми**.	→	***У нас***	***є***	друг/дім.
Це **ви.**	→	***У вас***	***є***	друзі/гроші.
Це **вони**.	→	***У них***	***є***	викладач/підручник.

5. Напишіть речення. Утворіть від займенників форму родового відмінка.

1. (Я) є сестра. 2. (Ти) є телефон. 3. (Ви) є мапа. 4. (Він) є машина. 5. (Ми) є друзі. 6. (Вона) є чоловік. 7. (Вони) є батьки.

6. Дайте відповіді на запитання, використовуючи особові займенники у потрібній формі.

Зразок: У кого є олівець? (я) – *У мене* є олівець.

1. У кого є синя ручка? (він) 2. У кого є українсько-англійський словник? (ти) 3. У кого є собака? (вона) 4. У кого є кіт? (я) 5. У кого є заняття? (ми) 6. У кого є гроші? (ви) 7. У кого є лекція? (вони)

7. Дайте стверджувальну відповідь на запитання.

Зразок: У тебе є сестра? – Так, у мене є сестра.

1. У Вас є зошит? 2. У неї є подруга? 3. У нього є дружина? 4. У тебе є сумка? 5. У вас є викладач? 6. У нас є заняття? 7. У них є розклад?

8. Погляньте на малюнки. Скажіть, у кого є що або хто.

Зразок: Це Ганна. *У неї* є сестра.

Це Марія.
_____ є яблуко.

Це Анна та Віра.
_____ є цукерки.

Це я та мій друг Віктор.
_____ є м'яч.

Це ви.
_____ є словник?

Це Антон.
_____ є собака.

Це ти.
_____ є підручник?

9. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Ахмеде, у тебе є підручник?
– Так, у мене є підручник.

– Друзі, у кого є зайвий зошит?
– У нього є зайвий зошит.

– Студенти, ви не знаєте, у кого є словник?
– У нас є словник. Ось він.

– Я не знаю, де моя ручка. У кого є зайва ручка?
– У мене є. Візьми.
– Дякую.

– У кого є червоний олівець?
– У неї є червоний олівець.

– Алі, ти не знаєш, у кого є планшет?
– Знаю. У них є планшет.

– Скажіть, будь ласка, у вас зараз є пара?
– Так, у нас зараз є пара.

– Викладачу, скажіть, будь ласка, у нас є сьогодні українська мова?
– Так, звичайно.
– Дякуємо.

Увага! Граматика

Родовий відмінок (Р.в./$О_2$) іменників (*У КОГО?*) (ОДНИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (Н.в./ S) Хто?*	*Родовий відмінок (Р.в./$О_2$) У кого?* ***У кого є хто/що***
ч.р.	**-□ / -о → -а**	*хто? **S*** Це студент._	У кого? ***$О_2$*** *S що?* У студент**а** є книга.
		*хто? **S*** Це батьк**о**.	У кого? ***$О_2$*** *S що?* У батьк**а** є гроші.
	-ь / -й / -ар → -я	*хто? **S*** Це Мішел**ь**.	У кого? ***$О_2$*** *S що?* У Мішел**я** є планшет.
		*хто? **S*** Це воді**й**.	У кого? ***$О_2$*** *S що?* У воді**я** є машина.
		*хто? **S*** Це лік**ар**.	У кого? ***$О_2$*** *S хто?* У лікар**я** є пацієнти.
ж.р.	**-а → -и**	*хто? **S*** Це дівчин**а**.	У кого? ***$О_2$*** *S що?* У дівчин**и** є сумка.
	-я / -□ / -ь → -і	*хто? **S*** Це бабус**я**.	У кого? ***$О_2$*** *S хто?* У бабус**і** є онуки.
		*хто? **S*** Це Любов_.	У кого? ***$О_2$*** *S що?* У Любов**і** є морозиво.
		*хто? **S*** Це Нінел**ь**.	У кого? ***$О_2$*** *S що?* У Нінел**і** є квіти.
	після **ж, ш, ч, щ** **-а → -і**	*хто? **S*** Це те**щ**а.	У кого? ***$О_2$*** *S що?* У тещ**і** є квартира.
	-ія → -ії	*хто? **S*** Це Мар**ія**.	У кого? ***$О_2$*** *S хто?* У Мар**ії** є брат.
с.р.	**-я → -яти**	*хто? **S*** Це немовл**я**.	У кого? ***$О_2$*** *S хто?* У немовл**яти** є мати.

Запам'ятайте!
е → Ø
іноземе**ць** – іноземц**я**
україне**ць** – україн**ка**
хлопе**ць** – хлопц**я**

Запам'ятайте!
мати – матері
кі**т** – ко**т**а

10. Від слів у дужках утворіть форму родового відмінка ($О_2$).

Зразок: (Сестра) є кіт. – *У сестри* є кіт.

1. (Студент) є словник. 2. (Дмитро) є машина. 3. (Іноземець) є мапа. 4. (Пранай) є залікова книжка. 5. (Подруга) є брат. 6. (Олеся) є новий телефон. 7. (Софія) є шкільна подруга. 8. (Ахмед) є комп'ютер. 9. (Мати) є гарна сукня. 10. (Брат) є нові джинси. 11. (Хлопець) є м'яч. 12. (Дитина) є батьки. 13. (Дівчина) є гарні черевики. 14. (Студентка) є нові зошити.

11. Утворіть форму родового відмінка від іменників за зразком.

Зразок: Це декан. У … є документи. – *У декана* є документи.

1. Це син. У … є біла сорочка. 2. Це Павло. У … є диплом. 3. Це Олексій Іванович. У … є власний кабінет. 4. Це українець. В … є національні сувеніри. 5. Це секретар. У … є довідка. 6. Це Олеся. У … є кока-кола. 7. Це Анастасія. У … є власний будинок. 8. Це Науфаль. У … є планшет. 9. Це кіт. У … є молоко. 10. Це декан. У … зараз є вільний час. 11. Це іноземка. У … є паспорт. 12. Це Тамара Іванівна. У … є машина. 13. Це лікар. У … є пацієнт.

12. Дайте відповідь на запитання за зразком.

Зразок: Це Антон. У нього є ручка. У кого є ручка? – *У Антона* є ручка.

1. Це Іван. У нього є брат. У кого є брат? 2. Це Дмитро. У нього є сестра. У кого є сестра? 3. Це іноземець. У нього є мапа. У кого є мапа? 4. Це Сергій. У нього є сік. У кого є сік? 5. Це бібліотекар. У нього є книжки. У кого є книжки? 6. Це мама. У неї є шоколад. У кого є шоколад? 7. Це дівчина. У неї є жовта сумка. У кого є сумка? 8. Це Надія. У неї є собака. У кого є собака? 9. Це інженер. У нього є плани. У кого є плани? 10. Це викладач. У нього є підручники. У кого є підручники? 11. Це сестра. У неї є справи. У кого є справи? 12. Це бабуся. У неї є окуляри. У кого є окуляри?

13. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках у формі родового відмінка.

1. У кого є червона ручка? (викладач) 2. У кого є квитки? (турист) 3. У кого є ноутбук? (батько) 4. У кого є телефон? (Аюб) 5. У кого є календар? (подруга) 6. У кого є маленька дочка? (Наталія Петрівна) 7. У кого є молоко? (сусідка) 8. У кого є холодильник? (Микола) 9. У кого є свіжий хліб? (Аміна) 10. У кого є велосипед? (хлопець)

14. Подивіться на малюнки. Скажіть, у кого є хто/що.

Це Ніна.
_____є подруга.

Це Галя та Іван.
_____ є цукерки.

Це Надія.
_____ є сестра.

Це Віра Іванівна
_____ є журнал.

Це тато.
_____ є машина.

Це хлопець.
_____ є книга.

Це Сергій.
_____ є син.

Це мати.
_____ є нова сукня.

Це Василь.
_____ є телефон.

15. а) Прочитайте текст.

Моя група

Добрий день! Мене звати Борис. А це моя група. У ній навчаються Павло, Василь, Ганна, Галя, Марія та Любов.

Павло дуже серйозний студент. У нього гарні оцінки. У нього завжди є словник, підручник, зошити, олівці й ручки. Він багато працює вдома: пише домашнє завдання, читає тексти, дивиться навчальні фільми.

Ганна, Галя та Марія працьовиті дівчата. У них теж гарні оцінки. Вони живуть разом. У них є кімната в гуртожитку. Там є ліжка, шафи, холодильник та комп'ютер. У гуртожитку є Інтернет, і вони можуть дивитися навчальні фільми он-лайн.

Любов дуже щедра та красива дівчина. У неї є власна квартира та машина. У її батька є гроші та власний банк. Вона теж завжди робить домашнє завдання. У неї є кіт та собака. Вона часто гуляє у парку.

А це Василь. Він любить гуляти та не завжди робить домашнє завдання. У нього не завжди гарні оцінки. Він часто забуває словник, підручник або зошит удома.

– Павле, – питає Василь, – у тебе є ручка?
– Так, є.
– Дай, будь ласка, ручку!
– Будь ласка.
– Маріє, у тебе є підручник?
– Так, є.
– Дай, будь ласка, підручник.
– А як же я?
– А ти й Ганна працюйте разом!
– Гаразд, візьми підручник.
– Любове, у тебе є домашнє завдання?
– Так, звичайно є.
– Дай, будь ласка, домашнє завдання!
– Ні, Василю, вибач. Працюй сам!

б) Дайте відповідь на запитання:

1. У кого гарні оцінки?
2. У кого завжди є словник, підручник, зошити?
3. У кого є гроші та банк?
4. У кого є кіт та собака?
5. У кого є холодильник та комп'ютер?
6. У кого є квартира?
7. У кого є кімната?
8. У кого є домашнє завдання?

16. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Студенти, у кого є синя ручка?
– У Хассана.

– Друзі, у кого є ноутбук?
– У Марії є.

– У тебе є словник?
– Ні. У Сани є.
– Дякую.

– Джоне, у тебе є зайвий олівець?
– Так, є. Візьми!

Родовий відмінок (Р.в./$О_2$) іменників *(У КОГО?)*
(МНОЖИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок*		*Родовий відмінок*
		S		*$О_2$*
ч.р.	**–, -о, -ь → -ів**	студент_ батько хлопець	→ → →	студентів батьків хлопців
	-й → -їв	водій	→	водіїв
ж.р.	**-а → -□**	подруга	→	подруг_
	-я → -ь	бабуся	→	бабусь
	-ія → -ій	Марія	→	Марій
с.р.	**-я → -ят**	немовля	→	немовлят

Увага!

студентка – студентОк
жінка – жінОк

сестра – сестЕр

Запам'ятайте!

Н.в. однина		Н.в. множина		Р.в. множина
друг	→	друзі	→	друзів
дівчина	→	дівчата	→	дівчат
людина	→	люди	→	людей
дитина	→	діти	→	дітей
гість	→	гості	→	гостей
мати	→	матері	→	матерів
		батьки	→	батьків

17. Утворіть форму родового відмінка ($О_2$) від іменників за зразком.

Зразок: Це друзі. У … є машина. – *У друзів* є машина.

1. Це батьки. В … є діти. 2. Це діти. У … є мати. 3. Це сестри. У … є квіти. 4. Це викладачі. У … є кафедра. 5. Це іноземці. В … є квитки. 6. Це дівчата. У … є ноутбук. 7. Це студенти. У … є лекція. 8. Це лаборанти. У … є кабінет. 9. Це жінки. У … є посуд. 10. Це лікарі. У … є пацієнти.

18. Дайте відповіді на запитання, утворюючи форму родового відмінка від іменників у дужках.

1. У кого є шоколад? (подруги) 2. У кого є гроші? (друзі) 3. У кого є комп'ютер? (секретарі) 4. У кого є хліб? (сусідки) 5. У кого є книжки? (бібліотекарі) 6. У кого є діти? (матері) 7. У кого є телефон? (батьки) 8. У кого є зошити? (студентки) 9. У кого є мрія? (люди) 10. У кого є машина? (хлопці)

19. Прочитайте речення. Напишіть виділені слова у формі множини.

1. У **фармацевта** є ліки. 2. У **викладача** є пари. 3. У **подруги** є кіт. 4. У **водія** є автобуси. 5. У **студента** є анатомія. 6. У **друга** є телефони. 7. У **гостя** є подарунки. 8. У **дівчини** є нові сукні. 9. В **іноземця** є віза. 10. У **бабусі** є онуки.

20. Подивіться на малюнки. Скажіть, у кого є хто/що.

Це сестри.
_____ є квіти.

Це хлопці.
_____ є м'яч.

Це батьки.
_____ є діти.

Це дівчата.
_____ є кавун.

Це спортсмени.
_____ є прапор.

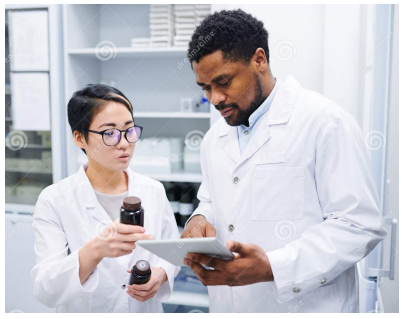
Це діти.
_____ є цукерки.

Це немовлята.
_____ є мати.

Це студенти.
_____ є підручники.

Це лікарі.
_____ є ліки.

Як повідомити про відсутність особи / об'єкта

– У тебе є словник?
– Ні, у мене немає словника.

У кого немає кого/чого

У мене немає брата.
У мене немає ручки.

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок*		*Родовий відмінок* *Чого?*
		S		***O₂***
ч.р.	**-а / -я**	зошит_	→	зошит**а**
		стіле**ць**	→	стіль**ця**
		календ**ар**	→	календар**я**
с.р.	**-а / -я** (-о → -а; -е → -я; -я → -я)	вікн**о**	→	вікн**а**
		мор**е**	→	мор**я**
		занятт**я**	→	занятт**я**
ж.р.	**-и / -і / -ї**	книг**а**	→	книг**и**
		лікарн**я**	→	лікарн**і**
		річ_	→	реч**і**
		площ**а**		площ**і**
		відповід**ь**		відповід**і**
		аудитор**ія**		аудитор**ії**
мн.	**-ів/ їв/**	зошит_	→	зошит**ів**
		стіле**ць**	→	стіль**ців**
		музе**й**	→	музе**їв**
	–/ -ь/ -ій/ -ей/	країн**а**	→	країн_
		лікарн**я**	→	лікаре**нь**
		аудитор**ія**	→	аудитор**ій**
		річ_	→	реч**ей**
		відповід**ь**	→	відповід**ей**
	– / -ів / -ь (-о → –; -е →-ів; -я →-ь)	міст**о**	→	міст_
		мор**е**	→	мор**ів**
		завданн**я**	→	завда**нь**

Запам'ятайте!

квит***о***к – квит<u>к</u>а
д***е***нь – <u>дн</u>я
олів***е***ць – олі<u>вц</u>я

Запам'ятайте!

ім'я – імені

Запам'ятайте!

с**і**ль – с**о**лі

Запам'ятайте!

річ<u>к</u>а – річ***о***к
книж<u>к</u>а – книж***о***к

вік<u>но</u> – вік***о***н
яйце – я***є***ць

Запам'ятайте!

гроші – грош**ей**
двері – двер**ей**
квіти – квіт**ів**
окуляри – окуляр**ів**
джинси – джинс**ів**
батьки – батьк**ів**
ножиці –ножиц**ь**

Порівняйте!

У кого є хто/що	***У кого немає кого/чого***
що? S У мене є зошит.	**чого? O_2** У мене немає зошита.

21. Закінчіть речення за зразком.

Зразок: У Ахмеда є підручник, а у Каріма немає ... .–
У Ахмеда є підручник, а у Каріма немає *підручника*.

1. У Марії є сукня, а у Ганни немає … . 2. У дівчини є квіти, а у хлопця немає … . 3. У бабусі є окуляри, а у дідуся немає … . 4. У студентки є словник, а у студента немає … . 5. У мене є шафа, а у нього немає … . 6. У батька є гроші, а у сина немає … . 7. У бібліотекаря є книжки, а у студентів немає … . 8. У групи № 1 є пара, а у групи № 2 немає … . 9. У мене є комп'ютер, а у неї немає … . 10. У Джона є брати, а у Валіда немає … .

22. Утворіть форму родового відмінка (O_2) від слів у дужках.

1. У викладача немає (лекція). 2. У Василя немає (зошит). 3. У студента немає (джинси). 4. У Марії немає (мапа). 5. У подруги немає (завдання). 6. У нас немає (питання). 7. У них немає (кава). 8. У Сергія немає (речі). 9. У батька немає (проблеми). 10. У Мохаммеда немає (сестри). 11. У студентів немає (фізика). 12. У нас немає (анатомія).

23. Дайте заперечну відповідь на запитання.

Зразок: – У тебе є олівець?
– Ні, у мене немає олівця.

1. У тебе є машина? 2. У вас є фрукти? 3. У Наталі є діти? 4. У Нінелі є брат? 5. У студента є заняття? 6. У товариша є ноутбук? 7. У бібліотекаря є словники? 8. У вас є секретар? 9. У викладача зараз є студенти? 10. У нього в кімнаті є ліжка? 11. У вас є місця? 12. У тебе є довідка?

24. Подивіться на малюнки. Скажіть, у кого немає кого/чого?

Це Марія.
У Марії є чоловік.

Це Галя.
У Галі немає …

Це Валя.
У Валі є парасолька.

Це Оля.
У Олі немає ……

Це Леся.
У Лесі є цукерка.

Це Андрій.
У Андрія немає …

Це Ганна.
У Ганни є відповідь.

Це Петро.
У Петра немає …

Це Іра.
У Іри є морозиво.

Це Настя.
У Насті немає …

Це Оксана.
У Оксани є яблуко.

Це Тарас.
У Тараса немає …

25. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Каріме, у тебе є карта?
– Ні, у мене немає карти.

– У студентів зараз є пара?
– Ні, у них немає пари.

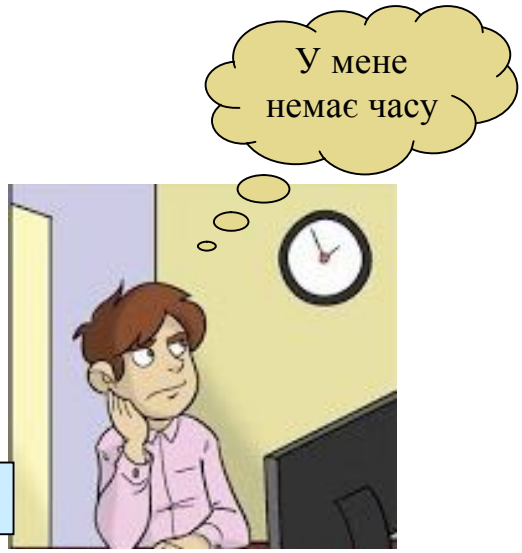
– У тебе є холодильник?
– Ні, у мене немає холодильника.

– У Олени є молоко?
– Ні, у неї немає молока.

Увага! Граматика

Закінчення -у / -ю іменників чоловічого роду (ч.р.) в родовому відмінку (Р.в.)	
є що? (S)	***немає чого? (O_2)***
речовини	
цук<u>о</u>р	цукр**у**
сік	сок**у**
чай	ча**ю**
мед	мед**у**
газ	газ**у**
кис<u>е</u>нь	кисн**ю**
вод<u>е</u>нь	водн**ю**
хвороби	
грип	грип**у**
нежить	нежит**ю**
біль	бол**ю**
абстрактні поняття	
час	час**у**
досвід	досвід**у**

Але: немає **хліб<u>а</u>**

Увага! Чергування

к**і**т – к**о**та	д**і**м – д**о**му
н**і**с – н**о**са	с**і**к – с**о**ку
ст**і**л – ст**о**ла	р**і**к – р**о**ку
н**і**ж – н**о**жа	б**і**ль – б**о**лю

26. Утворіть форму родового відмінка (O_2) від слів у дужках.

1. У Олени немає (мед). 2. У Махмуда немає (чай). 3. У Марії немає (шоколад). 4. У хіміка в лабораторії немає (водень). 5. У Тараса немає (бронхіт). 6. У лікарів немає (спирт). 7. У Фатіми немає (сік). 8. Сьогодні на обід у нас немає (рис). 9. У мене немає (джем). 10. У Джона немає (суп). 11. У лікаря ще немає (досвід). 12. У дитини немає (нежить).

27. Дайте заперечну відповідь на запитання.

Зразок: – У нього є талант?
– Ні, у нього немає таланту.

1. У вас є борщ? 2. У Дівії є рис? 3. У нього є цукор? 4. У Валерія Івановича є чай? 5. У неї є біль? 6. У Мохаммеда в запальничці є газ? 7. У вас на обід є суп? 8. У дитини є сік? 9. У Джоани на сніданок є джем? 10. У декана є зараз час? 11. У тебе є хліб? 12. У тебе є досвід?

28. Складіть речення за зразком.

Зразок: Син - яблуко. – *У сина* немає *яблука.*

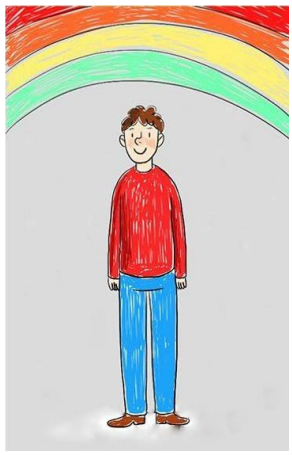
1. Батько – гроші. 2. Ганна – хліб. 3. Студент – паспорт. 4. Андрій – робота. 5. Сусідка – кіт. 6. Мати – сіль. 7. Сестра – комп'ютер. 8. Студентка – пара. 9. Дідусь – окуляри. 10. Туристи – екскурсія. 11. Ми – Інтернет.

Увага! Граматика

Закінчення -у / -ю іменників чоловічого роду (ч.р.) в родовому відмінку (Р.в.)	
є що? (S)	***немає чого? (O_2)***
явища природи	
вітер	вітр**у**
сніг	сніг**у**
мороз	мороз**у**
дощ	дощ**у**
заходи	
концерт	концерт**у**
урок	урок**у**
іспит	іспит**у**
будівлі	
будинок	будинк**у**
гуртожиток	гуртожитк**у**
університет	університет**у**
музей	музе**ю**
магазин	магазин**у**

У нього немає парасольки.

Зараз немає дощу.

29. Запишіть речення, утворюючи форму родового відмінка від слів у дужках.

1. У Мохаммеда немає (зошит). 2. У Ганни немає (йогурт). 3. У школярів немає (урок). 4. У бабусі немає (кефір). 5. Сьогодні немає (дощ). 6. У медсестри немає (йод). 7. У Джона немає (підручник). 8. У них немає (концерт). 9. У Галі немає (будинок). 10. У викладача немає (час). 11. У студентів немає (іспит). 12. У сусіда немає (ключ). 13. У друзів немає (телевізор). 14. У студентки немає (грип). 15. Сьогодні тепло, немає (мороз).

Зверніть увагу!

де є хто / що	***де немає кого / чого***
У кімнаті є хлопець. У кімнаті є стіл.	У кімнаті немає хлопця. У кімнаті немає стола.

Запам'ятайте!

немає { телефон**у**
посуд**у**
одяг**у**

30. Дайте заперечну відповідь на запитання.

Зразок: – У будинку є дідусь?
– Ні, у будинку немає дідуся.

1. На столі є посуд? 2. У магазині є майонез? 3. У вашому місті є музей? 4. В університеті є заняття? 5. У склянці є сік? 6. На площі є люди? 7. В їдальні сьогодні є борщ? 8. У машині є бензин? 9. У квартирі є диван? 10. На вулиці є сніг? 11. У вашому місті є університет?

31. Подивіться на малюнки і скажіть *де немає кого/чого.*

Зразок:

У чашці немає води.

Зверніть увагу!
У мене є підручник. = **Я маю** підручник.
У Ахмеда є зошит. = **Ахмед має** зошит.

ма́ти (I)	***кого?що? (O_4)***	**не ма́ти**	***кого? чого? (O_2)***
я маю	зошит	я не маю	зошит**а**
ти маєш	олівець	ти не маєш	олівц**я**
він має	ручку	він не має	ручк**и**
ми маємо	кімнату	ми не маємо	кімнат**и**
ви маєте	гроші	ви не маєте	грош**ей**
вони мають	друзів	вони не мають	друз**ів**

У кого є хто/що (S) ***У кого немає кого/чого (O_2)***		***Хто має кого/що (O_4)*** ***Хто не має кого/чого (O_2)***
У мене є друг.	=	Я маю друга.
У мене немає друга.	=	Я не маю друга.

32. Змініть речення за зразком.

Зразок: У мене є сестра. – *Я маю сестру.*
У мене немає сестри. – *Я не маю сестри*.

1. У студентки є ноутбук. 2. У декана немає часу. 3. У нас є лекція. 4. У сусіда є собака. 5. У неї є масло. 6. У неї немає сумки. 7. У студентів немає занять. 8. У них немає кави. 9. У Науфаля є подруга. 10. У Сани є сир. 11. У бабусі є окуляри. 12. У Бенедікти немає картоплі.

33. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Ашрафе, у тебе є паспорт?
– Ні, я не маю паспорта.
– А де він?
– У деканаті.

– Студенти, у вас є сьогодні анатомія?
– Ні, сьогодні ми не маємо анатомії. У нас анатомія завтра.

– Вікторе, у тебе є сестра?
– Ні, я не маю сестри. Але у мене є брат.
– Старший чи молодший?
– Старший.

– Яссіне, у тебе є помилки в контрольній роботі?
– Ні, у мене немає помилок. Я маю хорошу оцінку.

Зверніть увагу!

Наявність особи/предмета			
	коли?		*що? хто? S*
Теперішній час	Сьогодні	є	пара.
Минулий час	Учора	був була було були	урок. лекція. заняття. збори.
Майбутній час	Завтра	буде будуть	концерт. іспити.

34. Дайте ствердувальні відповіді на запитання.

Зразок: У вас сьогодні була анатомія? – Так, у нас сьогодні була анатомія.

1. У вас уже був день народження? 2. У вашій країні було свято? 3. У вас будуть канікули? 4. У викладача буде відпустка? 5. У вас сьогодні є анатомія? 6. У театрі був концерт? 7. У музеї є виставка? 8. На кафедрі були іспити? 9. У неї зараз є пара? 10. У неї будуть гості? 11. У спортсменів були змагання? 12. У клубі буде вечірка?

35. Запишіть речення в минулому і майбутньому часі за зразком.

Зразок: У Андрія є заняття. Учора … – Учора в нього теж *були* заняття.
У Андрія є заняття. Завтра … – Завтра в нього теж *будуть* заняття.

1. Зараз у студента є семінар. Учора … . 2. Сьогодні у мене є справи. Раніше … . 3. Сьогодні у нас є лекція. Завтра … . 4. Сьогодні в університеті є конференція. Минулого місяця … . 5. Сьогодні в Україні свято. Післязавтра … . 6. На другому курсі у студентів є українська мова. Торік … . 7. Зараз у студентів канікули. Торік … . 8. Сьогодні у Вікторії зустріч. Завтра … . 9. Сьогодні у нас сніданок о 8 години. Учора … . 10. У групи № 4 є гістологія. Минулого тижня ... .

36. Побудуйте речення в минулому, теперішньому та майбутньому часі за зразком.

Зразок: Викладачі - конференція. – Зараз у викладачів конференція.
Учора в них теж була конференція.
Завтра в них теж буде конференція.

1. Спортсмени – гра. 2. Студенти – канікули. 3. Діти – урок. 4. Артисти – вистава. 5. Батько – справи. 6. Жінка – робота. 7. Лікарі – конференція. 8. Студентка – лекція. 9. Співак – концерт. 10. Самір – заняття.

Зверніть увагу!

Відсутність особи/предмета			
	коли?		*чого? кого? O_2*
Теперішній час	Сьогодні	немає	пари.
Минулий час	Учора	не було	уроку. лекції. заняття. зборів.
Майбутній час	Завтра	не буде	концерту. іспитів.

немає
не було } **+ O_2**
не буде

37. Дайте заперечну відповідь на запитання.

а) Зразок: У вас у цьому році буде хімія? –
Ні, у нас у цьому році *не буде хімії*.

1. У вас восени будуть екзамени? 2. У вас завтра буде свято? 3. Учора була вечірка? 4. У вас є документи? 5. У тебе вже був диктант? 6. У нього є питання? 7. У Галі вже була атестація? 8. У сина був грип? 9. Лікарю, у мене ангіна? 10. У вас буде концерт? 11. У студента був залік? 12. У друга є гроші?

б) Зразок: У магазині є хліб? –
Ні, у магазині *немає хліба*.

1. У Лондоні є Тадж-Махал? 2. На факультеті влітку будуть екзамени? 3. У крамниці було молоко? 4. Зараз батьки є вдома? 5. На цій вулиці є театр? 6. Завтра буде концерт на площі? 7. У десятій аудиторії була лекція? 8. Там є лікарня? 9. У маленькому місті є аеропорт? 10. Завтра друзі будуть на концерті? 11. Ахмед буде завтра на парі? 12. Марія була на екскурсії?

38. Запишіть речення. Уживайте дієслово *бути* ***у потрібній формі.***

Зверніть увагу!		
Хто?	***У кого?***	***Кого немає?***
я	у мене	мене
ти	у тебе	тебе
він	**у нього**	**його**
вона	**у неї**	**її**
ми	у нас	нас
ви	у вас	вас
вони	**у них**	**їх**

1. Учора Сраван … у театрі, а сьогодні його там немає . 2. Зараз Дівія є в кімнаті, а вчора її там … . 3. Кого сьогодні … на занятті? 4. Зараз Джон і Сем на стадіоні, а завтра їх там … . 5. Учора Вікторія … на заняттях, а сьогодні вранці її … . 6. Сьогодні у Марії є кава, а вчора у неї … кави. 7. Сьогодні у Дієго є анатомія, а завтра у нього … анатомії. 8. Завтра у студентів … іспит, а вчора у них … іспиту. 9. Учора у шафі … одяг, а зараз його … . 10. Зараз у музеї… туристи, а потім їх тут … .

Увага! Граматика

без + O_2

Відсутність предмета

Порівняйте!

У нас ***немає*** солі.	Ми їмо рис ***без*** солі.
У нас ***немає*** цукру.	Ми п'ємо каву ***без*** цукру.

39. Запишіть речення, використовуючи слова в дужках у формі родового відмінка з прийменником без.

Зразок: Він сьогодні (шапка). – Він сьогодні *без шапки*.

1. Вона сьогодні гуляє (дитина). 2. Валід п'є каву (молоко). 3. Марія завжди обідає (хліб). 4. Я п'ю воду (газ). 5. Подруги були в магазині (гроші). 6. Студент сидить на занятті (зошит). 7. Не можна бути на занятті (халат). 8. Студентка переклала цей текст (словник). 9. Сестра приготувала рис (сіль). 10. Галя їсть салат (майонез). 11. Зараз ми працюємо (викладач). 12. Вона любить морозиво (шоколад). 13. Мати п'є чай (лимон). 14. Дідусь їсть хліб (масло). 15. Не можна жити без (кисень).

Запам'ятайте нове дієслово!

могти́ (І)

я можу	ми можемо
ти можеш	ви можете
він може	вони можуть

Минул. час **:** міг, могла, могли
Майб. час **:** я могтиму

Я можу приготувати торт.
Вона не може розв'язати задачу.
Він не може зустріти подругу.
Ми не можемо купити квиток.

могти + інфінітив

40. Прочитайте речення. Напишіть слова у дужках у правильній формі.

1. Вона не може жити без (кохання). 2. Ми не можемо жити без (вода). 3. Я не можу приготувати борщ без (капуста). 4. Батьки не можуть відпочивати без (діти). 5. Студент не може працювати на уроці без (підручник). 6. Ти можеш вивчити цю граматику без (викладач)? 7. Він не може гуляти без (подруга). 8. Ви можете купити ноутбук без (я)?

41. Скажіть, без кого / чого ви не можете жити?

Як позначити власника об'єкта

O_2

Це кімната друга.

O_2

іменник + іменник

У кого?		*Чий? Чия? Чиє? Чиї? (Кого?)*
У кого? **У декана** є кабінет.	→	*кого? O_2* Це кабінет ***декана***. (***Чий*** це кабінет?)
У кого? **У сестри** є сукня.	→	*кого? O_2* Це сукня ***сестри***. (***Чия*** це сукня?)
У кого? ***У хлопця*** *є морозиво.*	→	*кого? O_2* Це морозиво ***хлопця.*** (***Чиє*** це морозиво?)
У кого? **У батьків** є гроші.	→	*кого? O_2* Це гроші ***батьків***. (***Чиї*** це гроші?)

42. Закінчіть речення за зразком.

Зразок: Це Марія. Це ручка … . – Це ручка *Марії.*

1. Це ректор. Це кабінет … . 2. Це комендант. Це ключ ... . 3. Це Джамаль. Це словник ... . 4. Це тато. Це магазин … . 5. Це мати. Це сукня … . 6. Це Нінель. Це телефон … . 7. Це сестра. Це сумка … . 8. Це Галя. Це ноутбук ... . 9. Це друзі. Це м'яч … . 10. Це брати. Це кімната … . 11. Це подруги. Це будинок … . 12. Це бібліотекар. Це книги … . 13. Це дівчата. Це посуд … .

43. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

Зразок: Чий це зошит? (друг) – *Це зошит друга.*

1. Чий це підручник? (студент) 2. Чия це кімната? (подруга) 3. Чиє це фото? (друзі) 4. Чиї це друзі? (Ахмед) 5. Чий це стіл? (викладач) 6. Чия це ручка? (Аміна) 7. Чиє це масло? (Халед) 8. Чиї це речі? (студенти) 9. Чий це олівець? (Джон) 10. Чия це мама? (Сергій) 11. Чиє це місце? (Марія) 12. Чиї це ліки? (пацієнт)

44. Поставте запитання до виділених слів.

Зразок: Це газета **батька**. – *Чия це газета?*

1. Це ліжко **брата**. 2. Це комп'ютер **батька**. 3. Це кава **Ріти**. 4. Це гроші **Рашіда**. 5. Це чоловік **Вікторії.** 6. Це дзеркало **Олени**. 7. Це подруга **Умейми**. 8. Це кабінет **лікарів**. 9. Це кафедра **викладачів**. 10. Це холодильник **Усмана**. 11. Це молоко **Садіка**. 12. Це речі **дівчат**. 13. Це оцінка **студентки**.

Як позначити ознаку об'єкта

O_2

Це карта України.

O_2
іменник + іменник

	Який? Яка? Яке? Які? (Чого?)
$чого?\ O_2$ Це магазин **одягу.**	***Який*** це магазин?
$чого?\ O_2$ Це карта **України.**	***Яка*** це карта?
$чого?\ O_2$ Це кафе **університету.**	***Яке*** це кафе?
$чого?\ O_2$ Це міста **країни.**	***Які*** це міста?

Зверніть увагу!

S $чого?\ O_2$
У мене є карт**а** ***України***.

O_2 $чого?\ O_2$
У мене немає карт**и** ***України***.

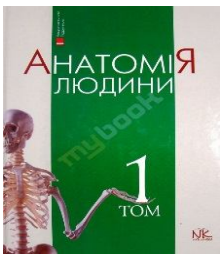
O_4 $чого?\ O_2$
Я купив карт**у** ***України.***

45. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

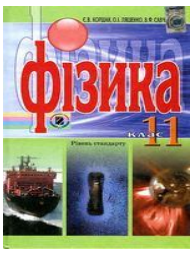
1. Моя сестра – студентка (академія). 2. На другому поверсі розташована бібліотека (школа). 3. Це будівля (університет). 4. Тут навчаються студенти (група № 1). 5. Тут працює викладач (кафедра). 6. Я відпочивав на березі (море). 7. Мій батько працює у центрі (місто). 8. Це гарні вулиці (Київ). 9. У магазині є карта (Індія). 10. На першому поверсі знаходиться кабінет декана (факультет). 11. Київ – столиця (Україна). 12. Я чекаю на подругу на зупинці (автобус).

Запам'ятайте!		
урок підручник	***чого?*** ***з чого?***	урок біології = урок **з** біології підручник біології = підручник **з** біології
зошит книга заняття робота завдання іспит	***з чого?***	зошит **з** хімії книга **з** анатомії заняття **з** гістології домашня робота **з** біології завдання **з** фізіології іспит **з** фізики

46. Подивіться на малюнки. Скажіть, які це підручники.

47. Дайте відповідь на запитання.

Зразок: Який це зошит? (психологія) – *Це зошит з психології.*

1. Який це підручник? (хімія) 2. Яке це заняття? (біологія) 3. Яка це контрольна робота? (педіатрія) 4. Які це завдання? (гістологія) 5. Який це зошит? (хірургія) 6. Які це питання? (анатомія) 7. Який іспит ви складаєте? (історія України) 8. Який тест ви пишете? (фізіологія)

48. Побудуйте речення за зразком. Яке місто – столиця вашої країни?

Зразок: Париж - Франція. – *Париж - столиця Франції.*

1) Київ – Україна. 2) Делі – Індія. 3) Лусака – Замбія. 4) Рабат – Марокко. 5) Абуджа – Нігерія. 6) Аккра – Гана. 7) Амман – Йорданія.

49. Закінчить речення, утворюючи потрібну форму від слів у дужках.

1. На столі стоїть пакет (молоко). 2. Ми живемо у будинку (батько). 3. Вчора ми склали іспит (анатомія). 4. Викладач відповідає на запитання (студенти). 5. Я купив пачку (чай). 6. На першому поверсі розташований кабінет (комендант). 7. У центрі знаходиться магазин (взуття). 8. У мене немає телефону (декан). 9. Я добре написав домашнє завдання (фізіологія). 10. Зараз у брата урок (література). 11. Я купив кілограм (картопля). 12. На столі лежить коробка (цукерки).

Зверніть увагу!

навчатися *де?* ($О_6$)	**навчатися *чого?* ($О_2$)**
у школі	анатомії
в університеті	мови
на факультеті	математики

50. Запишіть речення. Вживайте слова в дужках у потрібній формі.

1. Зараз ми навчаємось (медицина). 2. В університеті ми навчаємось (анатомія). 3. У школі ми навчалися (математика). 4. Мій брат навчається (малювання). 5. Моя сестра навчається (фізика). 6. Мій брат в університеті навчається (хімія). 7. Моя подруга навчається (гістологія). 8. Де ви навчилися (музика)?

51. а) Подивіться на малюнки. Скажіть, чого навчаються ці люди.

б) Скажіть, чого ви навчились у школі? Чого ви навчаєтесь зараз? Що ви будете вивчати наступного року?

52. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Скажіть, будь ласка, яка це вулиця?
– Це вулиця Перемоги.
– Дякую.

– Чого ти зараз навчаєшся?
– Зараз я навчаюся медицини.

– Друзі, у кого є підручник з анатомії?
– У Каміли є.
– Дякую.

– Яка сьогодні погода?
– Сьогодні на вулиці тепло. Немає вітру.

– Чия це кава?
– Це кава Науфаля.

– Яке зараз заняття?
– Зараз заняття з гістології.

– Ти зробив домашнє завдання з біології?
– Так.
– Молодець.

– Дівіє, у нас немає рису. Треба купити.
– Добре. Я завтра куплю. Зараз у мене немає часу.

Пригадайте!

Чому …? – тому що … (бо …)

53. а) Дайте відповідь на запитання за зразком.

Зразок: Чому Амін хоче купити підручник? –
Амін хоче купити підручник, тому що в нього немає підручника.

1. Чому Марія хоче купити парасольку? 2. Чому Хосе хоче купити комп'ютер? 3. Чому Джон хоче купити шапку? 4. Чому мати хоче купити сіль? 5. Чому Фатіма хоче купити словник? 6. Чому брати хочуть купити телевізор? 7. Чому дочка хоче купити собаку? 8. Чому дитина хоче купити морозиво? 9. Чому хлопець хоче купити м'яч? 10. Чому Естер хоче купити спідницю? 11. Чому він хоче купити взуття?

б) А що ви хочете купити (ваш друг, ваші батьки)? Чому?

54. Складіть речення, поєднавши частини, подані справа, з частинами зліва.

1. Варун не пише завдання,	тому що в них немає грошей.
2. Анна не читає,	тому що в нього немає ручки.
3. Мій друг не на уроці,	тому що в нас немає м'яча.
4. Олег не буде на концерті,	бо в мене не було словника.
5. Джон не гуляє,	бо в мене немає цукру.
6. Я не п'ю каву,	тому що в неї немає книги.
7. Я не можу слухати музику,	тому що в нього немає часу.
8. Ми не граємо у футбол,	бо в неї не було капусти.
9. Ахмед щасливий,	бо в мене немає навушників.
10. Я не переклав цей текст,	тому що у нього немає квитка.
11. Ольга не приготувала борщ,	тому що в нього немає халата.
12. Вони не купуватимуть новий комп'ютер,	тому що в нього сьогодні день народження.

55. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Джоне, чому ти не в кімнаті?
– Я не в кімнаті, тому що у мене немає ключа.

– Чому ти не взяв довідку в деканаті?
– Тому що декан зайнятий. У нього немає часу.

– Юссро, чому ти не купила хліба?
– Тому що у магазині немає хліба.

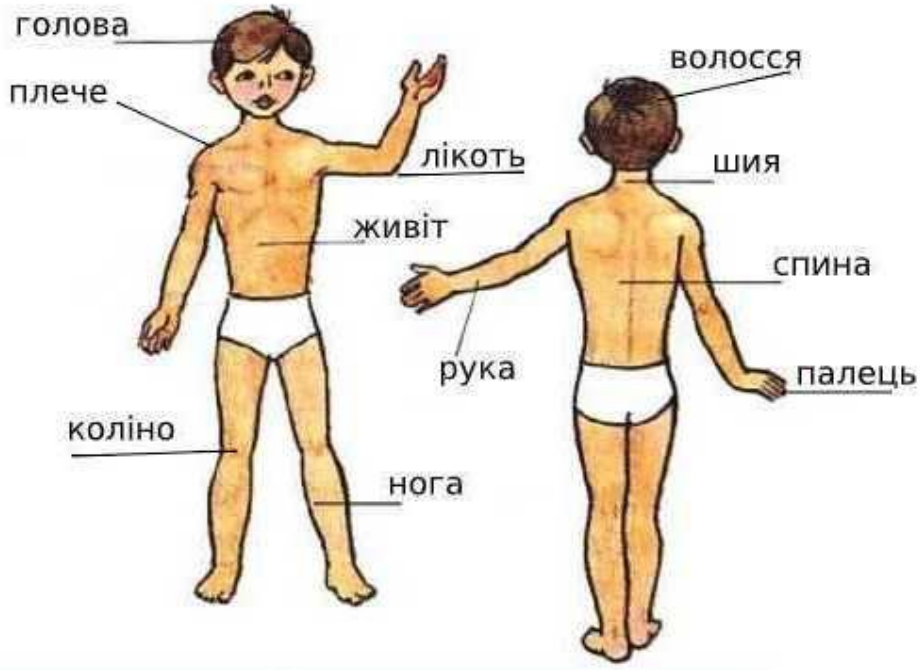
– Ахмеде, чому ти не пишеш вправу?
– Тому що у мене немає підручника. Я забув його вдома.

Як повідомити про відчуття болю

У мене болить горло.

У кого? (О$_2$)	*(дієслово)*	***що? (S)***
У мене У батька У хлопця	***боли́ть***	живіт. *(ч.р.)* рука. *(ж.р.)* горло. *(с.р.)*
У дівчини У спортсмена	***боля́ть***	зуби. *(мн.)* ноги. *(мн.)*

56. Подивіться на малюнок. Пригадайте назви частин тіла людини. Познайомтесь із новими словами.

Допишіть інші частини тіла.

Слова для довідок: обличчя, вухо, око (*мн.* очі), ніс, рот, зуб, горло.

57. Виберіть потрібне дієслово: *болить* ***або*** *болять.*

Зразок: У мене … горло. – У мене *болить* горло.

1. У дідуся … спина. 2. У бабусі … серце. 3. У дочки … горло. 4. У Фатіми … очі. 5. У Дієго … вухо. 6. У нього … шия. 7. У студентки … палець. 8. У Науфаля … коліна. 9. У друга … лікоть. 10. У спортсмена … плече. 11. У викладача … голова. 12. У брата … живіт.

58. Уявіть, що ви лікар. Розпитайте ваших друзів, що у них болить.

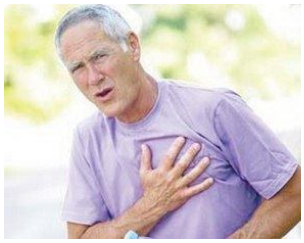
Зразок: – Що у вас болить?
– У мене болить голова.

59. Подивіться на малюнки. Скажіть, у кого що болить?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

60. Складіть речення, поєднавши частини, подані справа, з частинами зліва.

1. Ахмед не пише завдання,	тому що в нього болять ноги.
2. Ганна не дивиться телевізор,	бо в неї болить горло.
3. Мій друг не їсть,	тому що в нього болить рука.
4. Умейма не їсть морозиво,	бо в мене болить серце.
5. Науфаль не грає у футбол,	тому що в мене болить спина.
6. Я не п’ю каву,	бо в мене вже болить голова!
7. Я не можу довго сидіти,	тому що в неї болять очі.
8. Не розмовляйте голосно,	тому що в нього болить живіт.

Як повідомити про наслідок дії

У мене болить голова, **тому** я не пишу завдання.

61. Складіть речення зі сполучником тому.

Зразок: У мене немає підручника. Я не зробив домашнє завдання. –
У мене немає підручника, *тому* я не зробив домашнє завдання.

1. Ігор їв несвіжу їжу. Сьогодні у нього болить живіт. 2. Шравія багато писала. Зараз у неї болить рука. 3. Учора Паван грав у футбол. У нього болять ноги. 4. Моя сестра їла багато цукерок. У неї болять зуби. 5. Раніше цей дідусь багато працював. У нього болить спина. 6. Валід п'є тільки каву. У нього болить серце. 7. Цей хлопець пив холодну воду. У нього болить горло. 8. Марія багато читала. У неї болять очі.

Порівняйте!

У мене болить голова.	Я не пишу домашнє завдання.
причина	***наслідок***
Я не пишу завдання, **тому що (бо)** у мене болить голова.	У мене болить голова, **тому** я не пишу завдання.

62. Складіть речення, поєднавши частину зліва з частиною справа.

1. У мене болить горло,	тому що у мене боліла рука.
2. Я не писав контрольну роботу,	тому що у нього болить живіт.
3. Сергій не їсть,	тому я не буду співати на концерті.
4. Хлопець з'їв багато цукерок,	тому що ви багато читаєте.
5. Я не хочу спати,	тому зараз у неї болять ноги.
6. У клубі вона багато танцювала,	тому у нього зараз болять зуби.
7. Сестри багато розмовляли,	тому зараз у них болить горло.
8. У вас болять очі,	тому він не буде грати у футбол.
9. У нього болять ноги,	тому що я п'ю каву.

63. Закінчіть речення.

1. Я не писав диктант, тому що … . 2. Моя подруга не була на концерті, тому що … . 3. Я пив несвіже молоко, тому … . 4. Сашко не читає текст, тому що … . 5. Вчора ми багато гуляли, тому сьогодні … . 6. Вчора я не був на занятті, тому що … . 7. Ти вчора пив холодну воду, тому сьогодні … . 8. Вона співає так голосно, що у мене … .

Як позначити кількість осіб / предметів

У мене два зошити.

1 + *Н.в., однина* *ч.р. ж.р. с.р.* (один, одна, одне)	**2, 3, 4 + *Н.в., множина*** *ч.р./с.р. ж.р.* (два, дві)	**5 – 20, 30 … скільки кілька (декілька) багато мало двоє, троє…** } **+ *О$_2$, множина***
один (1) стіл_	два (2) стол**и**	п’ять (5) стол**ів**
одна (1) ручк**а**	дві (2) ручк**и**	скільки ручок_
одне (1) вікн**о**	два (2) вікн**а**	багато вікон_
		двоє студент**ів**

Запам’ятайте!

два друга	два ока	дві дівчини	дві дитини
два громадянина	два вуха	два імені	дві людини

64. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. У мене 1 (брат). 2. У Фатіми 1 (сестра). 3. У нас сьогодні було 1 (заняття). 4. У батька 4 (син) і 2 (дочка). 5. В українській абетці 33 (літера). 6. У нашій аудиторії 6 (стіл) і 12 (стілець). 7. Дайте, будь ласка, 5 (яблуко). 8. У комп’ютерному класі стоїть 15 (комп’ютер). 9. У четвертому корпусі 160 (аудиторія). 10. У нашому університеті навчається багато (студент). 11. Новий студент знає лише кілька (слово) українською мовою. 12. На столі лежить 5 (зошит), 3 (ручка), 4 (олівець). 13. В університеті працює 52 (професор). 14. У нашому парку є багато (квітка).

65. Дайте заперечну відповідь на запитання, використовуючи слова в дужках.

Зразок: У тебе 5 братів? (4) – Ні, у мене чотири брати.

1. У тебе 2 ручки? (1) 2. У нього 5 сестер? (3) 3. Ти написав 2 речення? (5) 4. На кафедрі працює 18 викладачів? (23) 5. У комп’ютерному класі стоїть 15 комп’ютерів? (24) 6. У годині 100 хвилин? (60) 7. Ти купив 7 квітів? (3) 8. Ви бачили 18 фотографій? (52) 9. У номері телефону 4 цифри? (10) 10. У Каріма 2 банани? (6)

66. Дайте відповіді на запитання, використовуючи цифри та слова в дужках.

1. Скільки у тебе друзів? (багато) 2. Скільки аудиторій на першому поверсі? (41) 3. Скільки кімнат у вашій квартирі? (3) 4. Скільки дівчат навчається у вашій групі? (4) 5. Скільки столів стоїть у вашій кімнаті? (2) 6. Скільки грошей дав батько? (небагато) 7. Скільки кав'ярень у вашому місті? (декілька) 8. Скільки подруг було у тебе на дні народження? (4) 9. Скільки студентів співало на концерті? (10) 10. Скільки машин зараз у гаражі? (3) 11. Скільки годин ви спите? (8) 12. Скільки років ви будете жити в Україні? (6)

Пригадайте і запам'ятайте!

1	***хвилина***	***година***	***день***	***тиждень***	***місяць***	***рік***
2, 3, 4	хвилини	години	дні	тижні	місяці	ро́ки
5 … 20, 25	хвилин	годин	днів	тижнів	місяців	років

Запам'ятайте нове дієслово!

трива́ти (І) (НДВ)	*скільки часу? як довго?*
він, вона, воно — триває	Перерва триває 15 хвилин.
вони — тривають	Скільки тривають канікули?

67. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Лекція триває 1 годину 30 (хвилина). 2. Літні канікули тривають 2 (місяць). 3. У школі урок триває 45 (хвилина). 4. Перерва триває 10 (хвилина). 5. Зимові канікули тривають 2 (тиждень). 6. Екскурсія триває 2 (день). 7. Навчальний рік триває 10 (місяць). 8. Джон вивчає українську мову 2 (рік). 9. Радж живе в Україні 5 (рік). 10. Батько і мати живуть разом уже 23 (рік).

68. Дайте відповіді на запитання.

1. Скільки місяців ви живете в Україні?
2. Скільки часу триває пара у вашому університеті?
3. Скільки хвилин триває велика перерва?
4. Скільки часу ви робите домашнє завдання?
5. Скільки часу ви вивчаєте українську мову?
6. Скільки часу триває навчальний рік у вашій країні?

Запам'ятайте нове дієслово!

хвори́ти (І) (НДВ)	**захвори́ти (І)** (ДВ)
Теперішній час	*Майбутній час*
я хворію	я захворію
ти хворієш	ти захворієш
вони хворіють	вони захворіють
Не хворій (-те)!	*Не захворій (-те)!*
хворів, -ла, -ли	захворів, -ла, -ли

хвороба:
грип, ангіна
У мене грип.
У неї ангіна.

Зверніть увагу!

хворий, -а, -і

хто?	*який?*	*хто?*
хворий		хворий чоловік

хто?
Хворий купує ліки.
Яка?
Хвора людина купує ліки.

69. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Я хворів 7 (день). 2. Я навчаюсь в університеті 2 (рік) і 4 (місяць). 3. У цьому парку багато (дерево). 4. Я купив 1 (кілограм) лимонів та 10 (кілограм) картоплі. 5. Моя подруга хворіла 2 (тиждень). 6. У нашому місті багато (вулиця, площа). 7. На цій вулиці декілька (кав'ярня, банк, магазин). 8. В університеті багато (викладач, студент). 9. В університеті багато (аудиторія, кабінет, лабораторія). 10. Я завжди купую багато (фрукт, овоч). 11. У Валіда 100 (долар). 12. У маленькому місті мало (поліклініка, лікарня). 13. Я купив пакет (кефір) і пачку (масло).

70. Дайте відповідь на запитання.

1. Скільки гуртожитків у вашому університеті?
2. Скільки поверхів у вашому гуртожитку?
3. Скільки кімнат на вашому поверсі?
4. Скільки студентів мешкає у вашій кімнаті?
5. Скільки стільців, столів, ліжок, шаф у вашій кімнаті?
6. Скільки у вас комп'ютерів, телефонів?
7. Скільки у вас сорочок, джинсів, шапок, шарфів?
8. Скільки у вас тарілок, ложок, чашок, склянок, виделок, ножів?
9. Скільки у вас книг, ручок, олівців, зошитів, журналів, словників?
10. Скільки у вас килимів, фотографій, календарів, картин?

Як сказати про вартість предметів

Зошит коштує 10 гривень.

1 (одна)	2 (дві), 3, 4	5…20
гривня / копійка	**гривні / копійки**	**гривень / копійок**
Масло коштує тридцять **одну *гривню*** сорок **одну *копійку***.	Помідори коштують двадцять **дві *гривні*** тридцять **чотири *копійки.***	Кава коштує двадцять **п'ять *гривень*** сорок **сім *копійок.***

71. Запишіть числа словами.

Зразок: Яблука коштують (15). –
Яблука коштують п'ятнадцять гривень.

1. Курка коштує (90). 2. Сир коштує (250.45). 3. Зошит коштує (10.30). 4. Ручка коштує (5.00). 5. Яблука коштують (20). 6. Кефір коштує (28). 7. Хліб коштує (14.50). 8. М'ясо коштує (87). 9. Підручник коштує (320). 10. Словник коштує (57). 11. Квіти коштують (100).

Зверніть увагу!

1	2 – 4	5 – 20
одна тисяча один мільйон	дві тисячі два мільйони	п'ять тисяч п'ять мільйонів

72. Дайте відповідь на запитання.

1. Скільки коштує телефон? (15 000) 2. Скільки коштують банани? (20) 3. Скільки коштує молоко? (25.99) 4. Скільки коштує цукор? (12) 5. Скільки коштує шоколад? (26) 6. Скільки коштує сумка? (650) 7. Скільки коштує телевізор? (100 000) 8. Скільки коштує сорочка? (450) 9. Скільки коштує машина? (1 500 000) 10. Скільки коштує квартира? (2 000 000)

73. Розпитайте друзів, скільки коштують страви у буфеті або продукти та речі у магазині / на ринку.

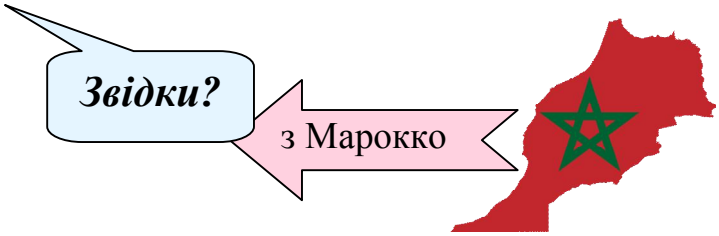
– Аюбе, скільки коштує апельсиновий сік?

– Двадцять чотири гривні.

Як позначити вихідну точку руху

Сара приїхала з Марокко.

хто?	***дієслово***	**звідки?**
він	приїхав	з Еквадору
вона	приїхала	з Китаю
вони	приїхали	з Гани

Зверніть увагу!

Прийменники		
з	***із***	***зі***
з Марокко	*перед* ***з, с, ц, ч, ш, щ***	*перед* ***сполученням приголосних***
з Перу	із **З**анзібару	зі **Шр**і-Ланки
з Єгипту	із **С**інгапуру	зі **Шв**еції

Зверніть увагу!

Родовий відмінок (Р.в.) / чоловічий рід (ч.р.) (звідки?)	
країна, область, річка	***місто, село***
-у/-ю	**-а/-я**
Ірак – з Ірак**у**	Лондон – з Лондон**а**
Єгипет – з Єгипт**у**	Відень – з Відн**я**
Китай – з Кита**ю**	Сідней – з Сідне**я**

Запам'ятайте!

Київ – з Києва
Харків – з Харкова
Суми – із Сум_
Кіто – з Кіто
Делі – з Делі

74. Напишіть, звідки приїхали студенти.

а) 1. Джон приїхав (Нігерія). 2. Тімоті приїхав (Гана). 3. Бенедікта приїхала (Замбія). 4. Дівія приїхала (Індія). 5. Девід приїхав (Камерун). 6. Моніка і Дієго приїхали (Еквадор). 7. Ахмед приїхав (Алжир). 8. Карім і Мехді приїхали (Туніс). 9. Фаваз приїхав (Сирія). 10. Юсра і Лубна приїхали (Марокко). 11. Акілбек приїхав (Узбекистан). 12. Даянна приїхала (Колумбія).

б) Микола приїхав (Київ). 2. Дівія і Срінівас приїхали (Делі). 3. Айман приїхав (Касабланка). 4. Джоанна приїхала (Кіто). 5. Естер приїхала (Абуджа). 6. Патрік приїхав (Аккра). 7. Вафа приїхала (Рабат). 8. Уріель приїхав (Лусака).

75. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Яссіне, звідки ти приїхав?
– Я приїхав з Марокко, з Марракеша. А ти?
– А я приїхав з Нігерії, з Абуджи.

– Звідки приїхав Салех?
– Він приїхав з Сирії.
– А Амін?
– Амін приїхав з Лівану.

Як охарактеризувати людину / об'єкт

У мене немає нового підручника.

Родовий відмінок (Р.в./$О_2$) прикметників і порядкових числівників (ОДНИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (S)*	*Родовий відмінок ($О_2$)*
ч.р.	**-ий → -ого**	*який?* нов**ий** студент перш**ий** урок	*якого?* немає нов**ого** студента немає перш**ого** уроку
	-ій → -ього	останн**ій** студент трет**ій** урок	немає останн**ього** студента немає трет**ього** уроку
с.р.	**-е → -ого**	*яке?* нов**е** завдання перш**е** завдання	*якого?* немає нов**ого** завдання немає перш**ого** завдання
	-є → -ього	останн**є** завдання третє завдання	немає останн**ього** завдання немає трет**ього** завдання
ж.р.	**-а → -ої**	*яка?* нов**а** студентка перш**а** кімната	*якої?* немає нов**ої** студентки немає перш**ої** кімнати
	-я → -ьої	остання студентка третя кімната	немає останн**ьої** студентки немає трет**ьої** кімнати

Якого? **Якого?** **Якої ?**

76. Змініть речення за зразком.

Зразок: У цьому магазині є літній одяг. –
У цьому магазині *немає літнього одягу*.

1. На нашому факультеті є комп'ютерний клас. 2. На другому поверсі є факультетська бібліотека. 3. Завтра є третя пара. 4. У мене є цікава книжка. 5. У Віктора є новий підручник. 6. У Марії є свіже масло. 7. Сьогодні є перша лекція. 8. У студентів є домашнє завдання. 9. У цьому будинку є шостий поверх. 10. У Вафи є маленька сумка. 11. У Хассана є гарний автомобіль. 12. В університеті є хімічна лабораторія. 13. У кімнаті є велике ліжко.

77. Дайте відповідь на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. У якого друга є старша сестра? (новий) 2. Якої пари сьогодні не буде? (четверта) 3. З якого міста приїхали туристи? (старе) 4. У якого сина завтра день народження? (молодший) 5. Без якої ручки студент? (синя) 6. Якого молока немає у магазині? (свіже) 7. Якої мови ви навчалися у школі? (англійська) 8. Якого хліба немає у магазині? (чорний) 9. Якого одягу у тебе немає? (зимній) 10. Без якого халата не можна бути на занятті? (білий) 11. З якої країни приїхав студент? (африканська) 12. Якої мови ви навчаєтесь зараз? (українська)

78. Замість крапок напишіть словосполучення у потрібній формі.

1. Тут працюють викладачі … .	мовна кафедра
2. У студентів немає … .	домашнє завдання
3. Це кімната … .	іноземний студент
4. Подруга була на концерті … .	сучасна музика
5. У бабусі немає … .	мобільний телефон
6. Я зробив фото … .	старе місто
7. На стіні висить фото … .	старша сестра
8. Тут мешкають студенти … .	медичний університет
9. Мої батьки відпочивали на березі … .	Чорне море
10. У студентів є підручник … .	українська мова
11. У буфеті немає … .	апельсиновий сік
12. Це лікарі … .	шоста лікарня
13. Я забув ім'я … .	новий викладач
14. У декана немає … .	вільний час

Родовий відмінок (Р.в./$О_2$) прикметників і порядкових числівників (МНОЖИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок*	*Родовий відмінок*
ч.р. ж.р. с.р.	**-ий** **-а** **-е** → **-их**	*який?* нов**ий** студент	*яких?* немає нов**их** студентів
		яка? нов**а** книжка	*яких?* немає нов**их** книжок
		яке? нов**е** завдання	*яких?* немає нов**их** завдань
ч.р. ж.р. с.р.	**-ій** **-я** **-є** → **-іх**	*який?* останн**ій** студент	*яких?* немає останн**іх** студентів
		яка? останн**я** книжка	*яких?* немає останн**іх** книжок
		яке? останн**є** завдання	*яких?* немає останн**іх** завдань

Яких?

79. Змініть речення за зразком.

Зразок: У цьому магазині є молочні продукти. –
У цьому магазині *немає молочних продуктів*.

1. На полиці є нові журнали. 2. У цьому кіоску є красиві квіти. 3. У вашій групі є іноземні студенти. 4. У підручнику є важкі завдання. 5. У нього є молодші сестри. 6. У неї є гарні речі. 7. У туриста є національні сувеніри. 8. У бібліотеці є українсько-англійські словники. 9. У магазині є свіжі фрукти. 10. У цій кав'ярні є вільні місця. 11. На цій вулиці є великі будинки.

80. Закінчіть речення, використовуючи словосполучення в дужках.

1. Студенти приїхали з (африканські країни). 2. У цьому магазині є багато (гарні речі). 3. Скільки (студентські гуртожитки) у вашому університеті? 4. У бібліотеці багато (цікаві книжки). 5. У цьому семестрі у студентів 5 (складні іспити). 6. Це кімната (старші брати). 7. Тут розташована зупинка (міські автобуси). 8. Ми були на концерті (відомі артисти). 9. Це сувеніри (марокканські друзі). 10. Не можна навчатися без (білі халати). 11. На нашому факультеті декілька (індійські студенти). 12. У декана багато (важливі справи).

Родовий відмінок (Р.в./ $О_2$) присвійних займенників

ч.р./ с.р.		***ж.р.***		***множина***	
Н.в. *Чий? Чиє?*	Р.в. ***Чийого?***	Н.в. *Чия?*	Р.в. ***Чиєї?***	Н.в. *Чиї?*	Р.в. ***Чиїх?***
мій / моє	**мого**	моя	**моєї**	мої	**моїх**
твій / твоє	**твого**	твоя	**твоєї**	твої	**твоїх**
його	**його**	його	**його**	його	**його**
її	**її**	її	**її**	її	**її**
наш / наше	**нашого**	наша	**нашої**	наші	**наших**
ваш / ваше	**вашого**	ваша	**вашої**	ваші	**ваших**
їхній / їхнє	**їхнього**	їхня	**їхньої**	їхні	**їхніх**
свій / своє	**свого**	своя	**своєї**	свої	**своїх**

81. Дайте відповіді на запитання, використовуючи словосполучення, подані справа.

Зразок: Чия це ручка? | мій друг
Це ручка *мого друга.*

1. Чий це кабінет?	наш декан
2. Чия це кімната?	моя сестра
3. Чиї це речі?	мої друзі
4. Чия це шафа?	його подруга
5. Чий це ноутбук?	їхній викладач
6. Чиє це місце?	твій друг
7. Чий це посуд?	наші сусідки
8. Чиє це домашнє завдання?	ваш студент
9. Чия це машина?	її чоловік
10. Чий це студентський квиток?	мій товариш
11. Чий це будинок?	твої батьки
12. Чиї це окуляри?	ваша бабуся
13. Чий це телефон?	його батько
14. Чия це парасолька?	твоя мати
15. Чиї це зошити?	ваші студенти

Родовий відмінок (Р.в./ $О_2$) вказівних займенників

ч.р./ с.р.		***ж.р.***		***множина***	
Н.в. *Який?/Яке?*	Р.в. ***Якого?***	Н.в. *Яка?*	Р.в. ***Якої?***	Н.в. *Які?*	Р.в. ***Яких?***
цей / це	**цього**	ця	**цієї**	ці	**цих**
той / те	**того**	та	**тієї**	ті	**тих**

82. Закінчіть речення, використовуючи словосполучення в дужках.

1. На столі лежать речі (цей студент). 2. У шафі висить сукня (ця студентка). 3. Друг приїхав з (це місто). 4. Іноземні студенти приїхали з (ці країни). 5. Там лежить сумка (та дівчина). 6. Важко перекладати текст без (той словник). 7. На третьому поверсі розташовані кімнати (ті студенти). 8. Хліб несмачний без (те масло).

83. Утворіть потрібну форму від словосполучень у дужках.

Зразок: Документи лежать на столі (наш новий декан). –
Документи лежать на столі *нашого нового декана*.

1. У цій шафі висить куртка (моя старша сестра). 2. У кімнаті стоїть шафа (той іноземний студент). 3. Журнал лежить на столі (ваш новий викладач). 4. На полиці лежать підручники (ті нігерійські студенти). 5. У кухні стоїть посуд (мої гарні сусідки). 6. У нього немає (свій будинок). 7. У цьому будинку живе брат (твоя знайома дівчина). 8. На другому поверсі розташований кабінет (цей відомий лікар). 9. У неї багато (свої речі). 10. На стіні висить фотографія (її молодша дочка). 11. У гаражі стоїть машина (його старі батьки). 12. У цій країні народився батько (мій хороший друг). 13. Це гітара (мої веселі друзі). 14. У нас немає (своя машина).

84. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Анваре, чия це сумка?
– Це сумка нашого нового студента.
– Як його звати?
– Його звуть Мехді.
– А з якої країни він приїхав?
– Він приїхав з Тунісу.
– А ти не знаєш, з якого міста?
– Так, знаю. Він приїхав із Суса.
– Як цікаво. Я теж із Суса. Сус – це моє рідне місто.

– Студенти, чиї це речі?
– Це підручники наших нігерійських студентів Джона і Садіка.
– А ці ручки моєї марокканської подруги Сани.
– А ці зошити індійського студента Кумара?
– Ні. Кумара сьогодні не було на парі. Можливо, це зошити нашого викладача української мови?
– Можливо, так.

Як позначити точну дату

Сьогодні третє жовтня двохтисячного року.
Іспит буде третього жовтня двохтисячного року.

Точна дата	
Яке сьогодні число? **Н.в. + Р.в.**	***Коли? Якого числа?*** **Р.в.**
перш**е** вересня дві тисячі двадцятого року (01.09.2020)	перш**ого** вересня дві тисячі двадцятого року
п'ятнадцят**е** липня тисяча дев'ятсот сімдесят дев'ятого року (15.07.1979)	п'ятнадцят**ого** липня тисяча дев'ятсот сімдесят дев'ятого року

Зверніть увагу! Родовий відмінок місяців

січен**ь**	січн**я**
лют**ий**	лют**ого**
березен**ь**	березн**я**
квітен**ь**	квітн**я**

травен**ь**	травн**я**
червен**ь**	червн**я**
липен**ь**	липн**я**
серпен**ь**	серпн**я**

вересен**ь**	вересн**я**
жовтен**ь**	жовтн**я**
листопад_	листопад**а**
груден**ь**	грудн**я**

85. Прочитайте дати. Проаналізуйте вживання відмінків.

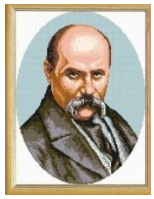
02.10.2019	
Сьогодні друг**е** жовтня дві тисячі дев'ятнадцятого року.	Контрольна робота буде друг**ого** жовтня дві тисячі дев'ятнадцятого року.
12.01.2022	
Сьогодні дванадцят**е** січня дві тисячі двадцять другого року.	Екскурсія буде дванадцят**ого** січня дві тисячі двадцять другого року.
25.06.2026	
Сьогодні двадцять п'ят**е** червня дві тисячі двадцять шостого року.	Іспит буде двадцять п'ят**ого** червня дві тисячі двадцять шостого року.
04.12.1985	
Сьогодні четверт**е** грудня тисяча дев'ятсот вісімдесят п'ятого року.	Мій друг народився четверт**ого** грудня тисяча дев'ятсот вісімдесят п'ятого року.

*86. Прочитайте дати: яке число **та** якого числа.*

Зразок: 06. 01.2008 – 1) шосте січня дві тисячі восьмого року.
2) шостого січня дві тисячі восьмого року.

1) 24.08.1990, 2) 03.12.2003, 3) 17.11.1998, 4) 09.05.1945, 5) 01.04.1964, 6) 22.03.2011, 7) 11.09.1956, 8) 30.01.2013, 9) 23.02.1978, 10) 08.03.2014, 11) 08.08.1921, 12) 10.10.1979.

87. Прочитайте речення, називаючи дату словами.

Тарас Шевченко – український письменник

1) Ми писали контрольну роботу 05.12.
2) Ми будемо складати іспит 11.01.
3) Мій день народження 14.11.
4) Тарас Шевченко народився 9.03.
5) Україна святкує День Конституції 28.06.
6) Україна святкує День Незалежності 24.08.

свято – святковий – святкувати
народитися – народження (день народження)

88. Дайте відповіді на запитання.

1. Яке сьогодні число?
2. Яке число завтра?
3. Коли ви народились?
4. Коли народився ваш батько?
5. Коли народилася ваша мати?
6. Коли народився ваш брат/сестра?
7. Коли святкують День Незалежності вашої країни?
8. Коли святкують День Конституції вашої країни?
9. Коли день народження вашого друга?
10. Коли день народження вашої подруги?

Увага! Граматика

для + *О*$_2$

Це квіти ***для*** бабусі.

Це морква ***для*** борщу.

89. Утворіть правильну форму від слів у дужках.

Зразок: Це склянка (сік). – *Це склянка для соку.*

1. Це вірші (моя мама). 2. Дочка купила хліб (старий батько). 3. Це зошит (малювання). 4. Це овочі (український борщ). 5. Батьки купили подарунок (свій молодший син). 6. Ось мій зошит (контрольні роботи). 7. На столі викладача лежить завдання (третій модуль). 8. Я купую їжу (своя кішка). 9. Моя сестра купила крем (обличчя). 10. Це фрукти (смачний торт). 11. Це іграшки (її діти). 12. Це сувеніри (наші гості). 13. Це завдання (ваші студенти).

90. Подивіться на зразок заповнення титульної сторінки зошита. Самостійно заповніть титульну сторінку вашого зошита.

Зошит	
для робіт з анатомії	
студента 1 групи	
1 курсу, спеціальності	
"Лікувальна справа"	
Ванга Джона	

91. Прочитайте нові слова та їхні пояснення.

а) 1) вродлива жінка = красива, гарна жінка
2) музичний гурт = музична група
3) виступати = співати, танцювати
4) власна пісня = своя пісня
5) нагорода = приз (наприклад, премія «Оскар»)
6) господиня = господарка

б) народ – народний (народна артистка)
діти – дитячий (дитячий садок, дитячий гурт) – дитинство

92. Прочитайте текст. Скажіть, хто така Ірина Білик.

В Україні дуже багато вродливих талановитих жінок. Знайомтесь, це Ірина Білик, народна артистка України, співачка, композиторка. Вона народилася 6 квітня 1970 року у Києві. Батько співачки Микола – інженер, працював на авіазаводі. На тому ж заводі працювала і її мати Ганна. Там вони познайомились.

Ірина завжди була дуже талановита. Уже в 5 років вона співала й танцювала, грала на піаніно. А в 6 років професійно співала в дитячому гурті "Сонечко", виступала на радіо та телебаченні. У 10 років написала першу власну пісню.

У 1988 році Ірина почала самостійну кар'єру. Вона виступала на різних конкурсах, концертах, отримувала гран-прі на фестивалях. У неї декілька міжнародних нагород, багато альбомів.

Сьогодні Ірина Білик популярна й відома співачка не тільки в Україні, а й у багатьох країнах світу. Вона бере участь у телешоу, фільмах та виступає на багатьох концертах. Співачка сама пише вірші для своїх пісень. Ірина співає про життя, про людей, про їхні мрії і, звичайно, про кохання:

Навколо мене твої подарунки,
Навколо мене слова і цілунки,
Хвилини щастя, хвилини чекання,
Це все називається словом "кохання". Так просто.

Ірина Білик – не тільки талановита співачка, вона прекрасна дружина і чудова мати, добра господиня. У неї два сини Гліб і Табріз. У вільний час Ірина любить готувати, відпочивати вдома. Вона говорить, що вона щаслива людина, вона любить своїх дітей, друзів та усіх людей.

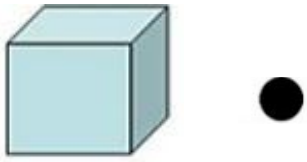
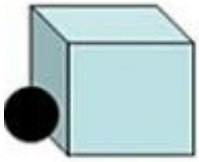
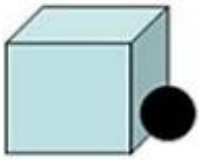
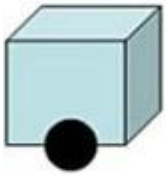
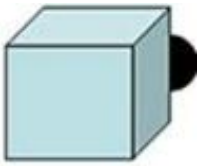
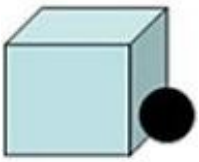
93. Дайте відповіді на запитання.

1. Коли народилась Ірина Білик?
2. Що вона робила у дитинстві?
3. Яка її кар'єра?
4. Яка вона людина?

Як повідомити про розташування предметів/об'єктів

Лікарня розташована біля медичного університету.

Прийменники місця

 біля = коло = поблизу = неподалік від	 ліворуч від / зліва від	 праворуч від / справа від
 посередині / серед	 спереду / попереду	 позаду
 напроти / навпроти		 навколо

Запам'ятайте!

біля / коло / поблизу / неподалік від
ліворуч від / зліва від
праворуч від / справа від
посередині / серед
спереду / попереду
позаду
напроти / навпроти
навколо

+ Р.в. (O_2) (кого? чого?)

94. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання прийменників з родовим відмінком.

Кого? O_2

1. Студенти сидять *навколо* викладача.

Чого? O_2

2. Студентський гуртожиток знаходиться *біля* університету.

Чого? O_2

3. Магазин розташований *ліворуч від* кав'ярні.

Чого?O_2

4. Музей знаходиться *навпроти* театру.

95. Подивіться на картинки. Прочитайте речення. Вставте потрібний прийменник.

1. Машина стоїть … будинку.

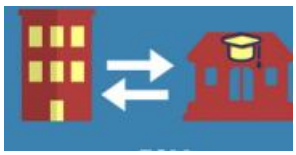
2. Картина висить … вікна.

3. Картина висить … вікна.

4. Собака сидить … килима.

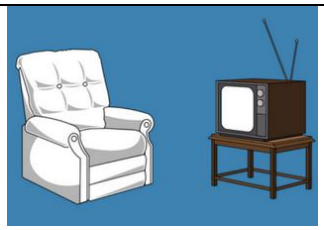
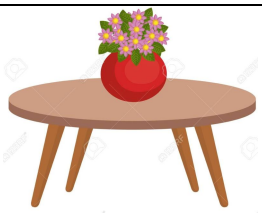
5. Квітка лежить … вази.

6. Квітка лежить … вази.

7. Будинок стоїть … школи.

8. Кульки лежать … кубика.

96. Подивіться на картинки. Прочитайте речення. Вставте потрібний прийменник і напишіть слова в дужках у правильній формі.

 1. Стільці стоять … (стіл).	 5. Стіл стоїть … (шафа).
 2. Будинок стоїть … (машина).	 6. Стіл стоїть … (стілець).
 3. Крісло стоїть … (телевізор).	 7. Дзеркало висить … (двері).
 4. Стілець стоїть … (лампа).	 8. Ваза стоїть … (стіл).

97. Подивіться на картинку. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Де знаходиться шафа? (диван) – Шафа стоїть біля дивану.

1. Де знаходиться диван? (стіл)
2. Де знаходиться стіл? (диван)
3. Де знаходиться лампа? (диван)
4. Де знаходиться годинник? (диван)
5. Де знаходиться крісло? (шафа)

Як утворити складне речення зі словом *який* у родовому відмінку

Ось місто, з якого ми приїхали.

Слово *який* у родовому відмінку (Р.в. /$О_2$)

ч.р.	*ж.р*	*с.р.*	*мн.*
(у) **якого**	(у) **якої**	(у) **якого**	(у) **яких**

Утворення складного речення зі словом *який*

Прості речення		**Складне речення**
Я знаю студента. ***У цього студента*** є підручник.	→	Я знаю студента, **у якого** є підручник.
Ось студентка. ***У цієї студентки*** немає халата.	→	Ось студентка, **у якої** немає халата.
Це вікно. ***Біля цього вікна*** сидить дівчина.	→	Ось вікно, **біля якого** сидить гарна дівчина.
Це країни. ***З цих країн*** приїхали студенти.	→	Це країни, **з яких** приїхали студенти.

98. Напишіть складні речення зі сполучними словами *(у) якого, (у) якої, (у) яких.*

Зразок: Я знаю. У магазині немає **білого** хліба. –
Я знаю, ***якого*** хліба немає у магазині.

1. Ми знаємо студента. **Цього студента** не було на парі. 2. Ахмед сказав. **У нової** студентки є домашнє завдання. 3. Це вікно. Напроти **цього вікна** стоїть стіл. 4. Ось студентка. **У цієї студентки** немає словника. 5. Ось кафе. Праворуч від **цього кафе** є банк. 6. Це майдан. Біля **цього майдану** розташований музей. 7. Бібліотекар сказав. **У індійських** студентів є книги. 8. Це країна. **З цієї країни** приїхали наші друзі. 9. Ось мій друг. **У цього друга** є аптека. 10. Ось ліжко. Попереду **цього ліжка** лежить килим. 11. Це білий халат. Без **білого халата** не можна навчатися. 12. Це мій старий дідусь. Для **старого дідуся** я купив окуляри. 13. Це арабські студенти. **У арабських студентів** сьогодні свято.

99. Складіть складнопідрядні речення, поєднавши частини, подані зліва, з частинами, поданими справа.

1. Це красивий парк,	з яких приїхали іноземні студенти.
2. Це тепла шапка,	для якої я купую продукти.
3. Ми прочитали нове слово,	у яких є нові ліки.
4. Це африканські країни,	без якого не можна вивчити українську мову.
5. Це новий підручник,	праворуч від якого стоїть стіл.
6. Ось моя бабуся,	якого немає у словнику.
7. Ось вікно,	біля якого розташовані кав'ярні.
8. Це відомі лікарі,	без якої дуже холодно взимку.

100. Закінчіть речення.

1. Це мій брат, у якого … .
2. Сфотографуйте завдання, якого … .
3. Я знаю місто, з якого … .
4. Ви знаєте людину, для якої … .
5. Ви вже бачили торговельний центр, напроти якого … .
6. Ти знаєш дівчину, для якої … .
7. Ви бачили пам'ятник, біля якого … .
8. Я забув ручку, без якої … .

101. Прочитайте речення. Спробуйте зрозуміти значення нових слів за контекстом.

здобувати = отримувати

1) *отримати* професію лікаря
Я хочу отримати професію педіатра.
Він хоче отримати професію стоматолога.

здоб**ува**ти (НДВ) – здобути (ДВ) *що?*

2) *здобувати освіту*
В Україні можна здобути хорошу освіту.

обирати (НДВ) – обрати (ДВ) *кого? що?*

3) *обрати* університет
Я обрав Запорізький медичний університет.
Я обрав професію фармацевта.

4) *рятувати* хворого
Рятувати життя людини.
Лікарі рятують життя людей.

рятувати (І)	*кого?що?*
я рятую	хворого
ти рятуєш	людину
вони рятують	життя
Рятуй (-те)!	

102. Прочитайте текст. Дайте відповідь на запитання.

Чому я навчаюсь в Україні

Тисячі іноземних студентів з різних країн світу навчаються в Україні. Це студенти з Африки, Азії, Латинської Америки, Європи. Чому вони вирішили навчатися в Україні? Ось що вони написали.

Джон з Нігерії: *Я хочу отримати професію лікаря. Це моя мрія. Мій батько і мій старший брат – лікарі. Це дуже важлива професія. Лікарі рятують життя людей. Я хочу навчатися в Україні, тому що тут можна здобути хорошу освіту.*

Моніка з Еквадору: Я хочу отримати професію педіатра. Я дуже люблю дітей. Я хочу, щоб усі діти були здорові та щасливі. І зараз я студентка медичного університету. Чому в Україні? Тому що моя подруга навчалася в Україні. Вона розповідала багато цікавого про її міста, про людей, про українські традиції. І я теж захотіла все це побачити!

Мехді з Марокко: *Мій старший брат навчався в Україні, в Харкові. Його дружина – українка. Вона вчила мене української мови. Зараз я теж живу в Харкові і навчаюсь у технічному університеті. Я хочу отримати професію інженера.*

Віджай з Індії: Мій батько навчався в Одесі. Батько часто згадує про Одесу, про її парки, площі, музеї, пам'ятники. Він багато розповідає про життя в Україні. Це було цікаво. Тому і я вирішив навчатися тут.

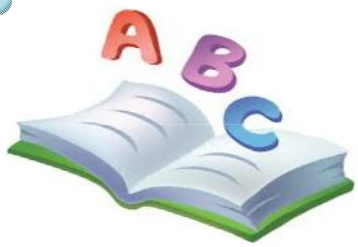
Тімоті з Гани: Одного разу я прочитав в Інтернеті про Запоріжжя – місто студентів. Тут багато університетів, академій, ліцеїв, коледжів, шкіл. Я хочу здобути професію лікаря, тому я обрав запорізький медичний університет. Це затишне студентське містечко. Тут декілька факультетів: медичний, фармацевтичний, стоматологічний. У моїй групі навчаються студенти з різних країн: з Марокко, Тунісу, Нігерії, Еквадору. У нас різні рідні мови, але всі ми розмовляємо українською мовою. Це дуже цікаво! Я думаю, що у нас у Гані ніхто не розмовляє українською мовою. Я буду перший!

А чому ви навчаєтеся в Україні?

ВИКОНАЙ САМ!

--- Урок 9 ---

1. Утворіть необхідну форму від займенників у дужках. Де потрібно, вживайте прийменники.

1. (Я) є сестра. 2. (Він) є телефон. 3. Де ваш декан? (Він) немає в кабінеті. 4. Де Марія? (Вона) сьогодні немає. 5. (Ми) сьогодні немає біології. 6. Ахмед, чому (ти) не було на занятті? 7. (Ви) є словник? 8. (Вони) немає домашнього завдання.

2. Утворіть правильну форму від словосполучень у дужках. Де потрібно, вживайте прийменники.

1. У мене немає (молодша сестра). 2. У цьому підручнику багато (складні завдання). 3. Ми почали заняття без (свій викладач). 4. (Цей іноземний студент) є дружина? 5. (Твоя старша сестра) є чоловік? 6. У цьому тексті немає (ці нові слова). 7. Вони приїхали (африканські країни). 8. Це підручник (англійська мова). 9. Антон купив цукерки для (та гарна дівчина). 10. Біля (мій рідний будинок) є багато квітів. 11. У нашому університеті багато (великі аудиторії). 12. Навколо (наш медичний університет) розташоване студентське містечко. 13. У медичному університеті ми навчаємось (латинська мова).

3. Запишіть речення. Вживайте слова в дужках у правильній формі.

1. У моєї мами 2 (собака) і 5 (кіт). 2. Я вивчаю українську мову 1 (рік) і 6 (місяць). 3. Ганна читала цю книгу 7 (день), а Марія 2 (тиждень). 4. Ми працюємо вже 2 (година) і 45 (хвилина). 5. Ці банани коштують 20 (гривня) 90 (копійка). 6. У Алі 3 (брат) і 4 (сестра). 7. Вона купила у супермаркеті 2 (пакет) молока, 9 (яблуко) і 4 (кілограм) цукру. 8. В аудиторії 5 (студент) і 6 (студентка). 9. У нашому університеті декілька (факультет). 10. У нього мало (друзі). 11. Скільки (діти) було у парку? 12. У нашій групі мало (дівчина) і багато (хлопець).

4. Подивіться на малюнок. Доповніть речення, вставивши правильний прийменник (коло, біля, справа від, зліва від, позаду, посередині).

1. Глобус стоїть … дітей.
2. Хлопець сидить … дівчини.
3. Дівчина сидить … хлопця.
4. Квіти стоять … дівчини.
5. Книга лежить … дівчини.
6. Зошит і ручки лежать … хлопця.
7. Годинник висить … дітей.

5. Дайте відповіді на запитання.

1. З якої країни ви приїхали?
2. Яка столиця вашої країни?
3. Скільки студентів навчається у вашій групі? Скільки хлопців, дівчат?
4. Скільки коштує ваш зошит (підручник, ручка, олівець)?
5. Де розташований ваш гуртожиток (напроти/ліворуч/праворуч від, неподалік чого)?
6. Для кого ви зазвичай купуєте квіти (подарунки)?
7. Без кого/без чого ви не можете жити?

Словник
Урок 9

-а-	коло	попереду
авіазавод	композитор	посередині
ангіна	конкурс	праворуч від
атестація	копійка	приїхати
-б-	кохання	**-р-**
без	коштувати	рятувати
біля	**-л-**	**-с-**
боліти	ліворуч від	серед
-в-	лікоть	спереду
виступати	**-м-**	спина
власний	малювання	співачка
волосся	мати *(дієслово)*	справа від
вродливий		стоматолог
-г-	мільйон	сучасний
гаразд	могти	**-т-**
гістологія	**-н-**	тисяча
горло	навколо	**-х-**
гривня	навпроти	хворий
грип	навушники	хворіти
громадянин	нагорода	хвороба
гурт	ножиці	**-ц-**
-д-	наліво	цукерка
дитинство	немовля	**-ч-**
дитячий	неподалік від	час
для	направо	**-ш-**
-ж-	напроти	шия
живіт	народ	**-щ-**
-з-	**-о-**	щасливий
з (із, зі)	обрати	
зайвий	онук	
здобувати	освіта	
зліва від	**-п-**	
змагання	палець	
-к-	педіатр	
кар’єра	піаніно	
килим	плече	
кисень	поблизу	
коліно	позаду	

Українська мова

1	• **Як указати напрямок руху** ***– Куди ти йдеш?*** ***– Я йду в університет.***
2	• **Як указати напрямок руху до особи** ***– До кого ти йдеш?*** ***– Я йду до друга.***
3	• **Як повідомити про одноразовість і повторюваність руху** ***– Куди ти зараз ідеш?*** ***– Куди ти ходиш щонеділі?***
4	• **Як сказати про початок і кінець руху** ***Він пішов у магазин.*** ***Він прийшов у магазин.***
5	• **Як сказати про мету дії** ***Я приїхав в Україну, щоб навчатись.***
6	• **Як позначити напрямок руху за допомогою дієслів *увійти / вийти*** ***Він увійшов у кімнату.*** ***Він вийшов з кімнати.***
7	• **Як позначити час за допомогою прийменників *до, після, під час*** ***Після занять Ахмед пішов додому.***
8	• **Як позначити напрямок руху за допомогою дієслівних префіксів *за-, пере-, під(і)-, від(і)-, ді- (до-)*** ***Джон перейшов через вулицю.***
9	• **Як позначити напрямок руху за допомогою дієслів *класти, ставити, вішати*** ***Ахмед кладе зошит на стіл.***

УРОК 10

----УРОК 10 (десять) ----

(Десятий урок)

Повторіть

1. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. У нашому місті 1 (аеропорт). 2. У Махмуда 2 (брат) і 3 (сестра). 3. У нашій групі навчається 12 (студент). 4. У невеликому місті мало (лікарня). 5. В аудиторії 5 (вікно). 6. У кабінеті 2 (двері). 7. Декілька (студентка) розмовляють у коридорі. 8. У нас 14 (заняття) на тиждень. 9. У році 365 (день). 10. У нашому місті багато (школа). 11. Сьогодні у нас 4 (пара). 12. Ми будемо складати 3 (іспит). 13. У нашому місті мешкає 10 000 (люди).

2. Утворіть форму родового відмінка (O_2) від слів у дужках.

1. У мене немає (гроші). 2. Я не маю (підручник). 3. Учора не було (лекція). 4. На вулиці немає (вітер). 5. Завтра не буде (конференція). 6. У мене немає (нежить). 7. Він їсть м'ясо без (сіль). 8. Ми взяли довідки у кабінеті (декан). 9. У Науфаля немає (чай). 10. Ми обідаємо у буфеті (університет). 11. Зараз ми навчаємося (медицина). 12. У магазині немає (йогурт). 13. Викладач перевіряє контрольні роботи (студенти).

3. Дайте відповідь на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. З якого міста приїхав іноземний студент? (маленьке) 2. Без якої ручки студент? (червона) 3. Якого класу немає на факультеті? (комп'ютерний) 4. Яких газет немає на столі? (нові) 5. Якого одягу немає у Фатіми? (теплий) 6. У якої дочки завтра день народження? (старша) 7. Яких книжок багато у бібліотеці? (наукові) 8. Без якого словника студент не може перекласти текст? (англо-український) 9. Для якої бабусі вона купила продукти? (стара) 10. Біля якого заводу розташована фабрика? (авіаційний) 11. Для якої дівчини хлопець купив квіти? (гарна)

Як указати напрямок руху

– Куди ти йдеш?
– Я йду в університет.

Уживання дієслів руху

→ ■

іти́ (І) (НДВ) *(пішки)*	**їхати (І)** (НДВ) *(транспортом)*
	

Теперішній час					
я	іду	(йду)	я	їду	
ти	ідеш	(йдеш)	ти	їдеш	
він	іде	(йде)	він	їде	
ми	ідемо	(йдемо)	ми	їдемо	
ви	ідете	(йдете)	ви	їдете	
вони	ідуть	(йдуть)	вони	їдуть	
Іди! Ідіть! Ідімо!			*Їдь! Їдьте! Їдьмо!*		
Минулий час					
ішов, ішла, ішли			їхав, їхала, їхали		
Майбутній час					
я ітиму			я їхатиму		

Запам'ятайте!

Він **і**де.
Вон**а** **й**де.

Куди?
додому
сюди
туди
в університет
в аудиторію
на лекцію
у кімнату
на стадіон

Порівняйте!

Куди ти йдеш?
Куди ти їдеш?

де?	***куди?***
удома	додому
тут	сюди
там	туди
зліва (ліворуч)	наліво
справа (праворуч)	направо
попереду	вперед
позаду	назад

Мати любить бути *вдома*. Вона йде *додому*.
Він відпочиває *тут*. Він іде *сюди*.
Вона працює *там*. Вона йде *туди*.

4. Замість крапок напишіть дієслова у потрібній формі.

а) ***іти***

1. Куди ти … зараз? 2. Я … додому. 3. А куди вона … ? 4. Тут деканат. Декан … сюди. 5. Там наша кімната. Ми …туди. 6. Вони … назад. 7. Куди ви … ?

б) ***їхати***

1. Зараз ми … додому. 2. Там місто Львів. Я … туди. 3. Тут Запоріжжя. Вона … сюди. 4. Куди ви … ? 5. Вони … направо. 6. Куди ти … ? 7. Він … вперед.

5. Доповніть речення, використовуючи дієслова руху йти або їхати в потрібній формі. Поясніть свій вибір.

1. Школа знаходиться недалеко. Моя сестра зараз … туди. 2. Там його рідне місто. Він зараз … туди. 3. Музей розташований в селі Петриківка. Ми … туди. 4. Ось банк. Ви … туди? 5. Магазин ліворуч. Я … туди. 6. Пане водію, університет ліворуч. … наліво, будь ласка! 7. Комп'ютерний клас на другому поверсі. Ми зараз … туди. 8. Ахмеде, … сюди! Пиши на дошці.

6. Доповніть діалоги. Вживайте дієслова йти або їхати у потрібній формі. Складіть подібні.

– Привіт, Ахмеде!
– Привіт, Мохаммеде. Куди ти … ?
– Там бібліотека. Я … туди.
– … разом?
– Добре, … .

– Добрий день, Маріє. Що це?
– Це оголошення. Завтра цікава екскурсія до Києва. Я … туди.
– … разом?
– Гаразд, … .

7. Запишіть питання до виділених слів.

Зразок: Кімната Саміра **ліворуч**. – *Де* кімната Саміра?
Ідіть **наліво**. – *Куди* йти?

1. Мій друг живе **там**. Я зараз іду **туди**. 2. Наш викладач **тут**. Джон іде **сюди**. 3. Мій будинок **справа**. Пане водію, їдьте **направо**, будь ласка. 4. Магазин **зліва**. Треба йти **наліво**. 5. Дивись, ось **попереду** новий будинок. Ідімо **вперед**. 6. Андрій уже **вдома**. Я бачив, як він ішов **додому**. 7. Дивись, банк **позаду**! Треба йти **назад**.

8. Доповніть речення. Уживайте правильні прислівники.

1. Музей розташований … . Ми їдемо … . (там / туди) 2. Я чекаю на тебе ... . Іди … (тут / сюди) 3. Лікарня розташована … . Ідімо …! (справа / направо) 4. Треба йти … , тому що магазин … . (зліва / наліво) 5. Я забув підручник … . Я їду … . (удома / додому) 6. Банк знаходиться … . Ідіть … . (попереду/уперед). 7. Вони залишили свої речі …, тому вони йдуть … . (позаду / назад)

Увага! Граматика

іти їхати	+ **О$_4$ / З.в.** *(Куди?)*

Порівняйте!

Н.в.	**З.в.** ***(що?)***	**З.в.** ***(куди?)***
Що це?	***Що ви бачите?***	***Куди ви йдете?***
Це магазин. *(ч.р.)*	Я бачу магазин.	Я йду **в** магазин.
Це кафе. *(с.р.)*	Я бачу кафе.	Я йду **в** кафе.
Це бібліотека. *(ж.р.)*	Я бачу бібліотеку.	Я йду **у** бібліотеку.

З.в. (О$_4$) – *куди?*: **у/ в/ на**

Пригадайте і запам'ятайте!

М.в. (де?) *Де ти зараз?*	***З.в. (куди?)*** *Куди ти йдеш?*
на факультеті	**на** факультет
на уроці	**на** урок
на лекції	**на** лекцію
на занятті	**на** заняття
на кафедрі	**на** кафедру

М.в. (де?) *Де ти зараз?*	***З.в. (куди?)*** *Куди ти йдеш?*
в театрі	**в** театр
в університеті	**в** університет
в деканаті	**в** деканат
в музеї	**в** музей
в аудиторії	**в** аудиторію

9. Замість крапок вставте слова у потрібній формі.

1.	Я люблю … . Я іду в … .	театр
2.	Він іде в … . Він знає … .	університет
3.	Вона любить … . Вона йде в … .	кав'ярня
4.	Вони люблять … . Вони їдуть на … .	батьківщина
5.	Ви бачите … ? Ідіть на … .	стадіон
6.	Марія згадує про … . Вона йде на … ?	концерт
7.	Вона мріє про … ? Вона їде на … .	екскурсія

10. Дайте відповідь на запитання.

Зразок: Там університет. Ти йдеш туди? – *Так, я йду в університет*.

1. Там бібліотека. Вона йде туди? 2. Там острів Хортиця. Вони їдуть туди? 3. Там завод. Батько йде туди? 4. Там вокзал. Туристи їдуть туди? 5. Там кафедра. Викладач іде туди? 6. Там деканат. Декан іде туди? 7. Там урок. Учитель іде туди? 8. Там Нігерія. Студенти їдуть туди? 9. Там гуртожиток. Комендант іде туди? 10. Там аптека. Хворий іде туди? 11. Там поліклініка. Лікар іде туди? 12. Там лікарня. Медсестра йде туди?

11. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Куди зараз іде твій друг? (кав'ярня) 2. Куди йде ваш молодший брат? (школа, урок) 3. Куди йде твоя дружина? (магазин) 4. Куди їде турист? (Київ, екскурсія) 5. Куди йде хлопець? (дискотека) 6. Куди йде хімік? (лабораторія) 7. Куди йдуть діти? (зоопарк) 8. Куди йде Джон? (буфет) 9. Куди йдуть подруги? (музей, виставка) 10. Куди йде твоя подруга? (театр, вистава) 11. Куди йде викладач? (університет, заняття) 12. Куди йде його сестра? (ринок)

12. Дайте відповіді на запитання, змінюючи словосполучення в дужках.

1. Куди йде студент? (комп'ютерний клас) 2. Куди йде студентка? (читальна зала) 3. Куди йдуть студенти? (університетська їдальня) 4. Куди йде дідусь? (газетний кіоск) 5. Куди йде викладач? (мовна кафедра) 6. Куди йде хімік? (хімічна лабораторія) 7. Куди йде Мехді? (студентський гуртожиток) 8. Куди йдуть спортсмени? (спортивна зала) 9. Куди їдуть гості? (цікава екскурсія) 10. Куди йде Марія? (книжковий магазин) 11. Куди йде мати? (овочевий магазин) 12. Куди ти йдеш? («Нова пошта»)

13. Прочитайте діалог. Складіть подібні.

– Ахмеде, куди ти йдеш?
– Я йду на «Нову пошту». А ти?
– А я йду на міський ринок.

14. Поставте запитання до виділених слів.

Зразок: Учора Віктор виступав **на концерті**. ***Де*** виступав Віктор?
Зараз Віктор іде **на концерт.** ***Куди*** йде Віктор?

1. Раніше я жив **на тій вулиці**. Ідімо **на ту вулицю**, я хочу показати її. 2. Індія розташована **на сході**. Туристи їдуть **на схід**. 3. Раніше він жив **на батьківщині**. На канікулах він їхатиме **на батьківщину**. 4. Батько працює **на тому заводі**. Він зараз їде **на той завод**. 5. Її сестра працює **в магазині**. Зараз вона йде **в магазин**. 6. Я знаю, що вони навчаються **в інженерному інституті**. Я бачив, як вони йшли **в інженерний інститут**. 7. Ваші батьки відпочивають **на півдні**. Ви незабаром їхатимете **на південь**. 8. Твій брат зараз танцює **в клубі**. Ти йдеш **у клуб**.

15. Запишіть речення. Вставте слова у потрібній формі.

1. Ось кафедра. Моя мама працює … . Зараз я йду … . 2. Наша батьківщина далеко. Раніше ми жили … . Улітку ми їхатимемо … . 3. Київ – велике місто. Мій брат навчається … . Восени він їхатиме … . 4. Площа розташована у центрі міста. – Чому ви йдете …? – Тому що … стоїть красивий пам'ятник. 5. Там наш гуртожиток. Валід іде …, тому що … живе його подруга. 6. На першому поверсі є буфет. На перерві я йду … . … можна купити смачне печиво. 7. Це кінотеатр. Увечері я йду … . … я подивлюсь новий фільм. 8. Це міський парк. Діти йдуть … . … є багато квітів. 9. Це берег моря. Завтра ми їхатимемо … . … ми будемо відпочивати. 10. Це зупинка автобуса. Хлопець іде … . … він чекатиме свою подругу.

Увага! Граматика

іти їхати	**+ О$_2$ / Р.в.**	**до чого?** **до кого?**

Порівняйте!

Куди ти йдеш?		
З.в. (О$_4$)	**=**	**Р.в. (О$_2$)**
Я йду в гуртожиток_.	=	Я йду ***до*** гуртожитк***у***.
Я йду ***в*** лікарн***ю***.	=	Я йду ***до*** лікарн***і***.

16. Змініть речення за зразком.

Зразок: Я йду у бібліотеку. – *Я йду до бібліотеки*.

1. Викладач іде в аудиторію. 2. Ганна йде в театр. 3. Декан іде в деканат. 4. Діти йдуть у школу. 5. Спортсмен іде у спортзал. 6. Ми їдемо в Харків. 7. Студенти йдуть в їдальню. 8. Він їде в музей. 9. Сана йде в кімнату. 10. Бабуся їде в село. 11. Ректор іде в університет. 12. Батьки йдуть у магазин. 13. Ми їдемо у столицю. 14. Фармацевт іде в аптеку. 15. Друзі йдуть у клуб. 16. Ідімо в кафе!

Зверніть увагу!

куди? (у/в+О$_4$)	***куди? (до+О$_2$)***
в університет	до університету
в Лондон	до Лондона
у місто	до міста
у крамницю	до крамниці

АЛЕ:

куди? (на+О$_4$)	**–**
на факультет	–
на екзамен	–
на урок	–
на кафедру	–
на лекцію	–
на заняття	–
на екскурсію	–

Як указати напрямок руху до особи

– До кого ти йдеш?
– Я йду до друга.

іти їхати	куди? ***до кого?***

Онук їде в село ***до бабусі***.

17. Складіть речення. Уживайте слова в дужках у потрібній формі.

1. Марія дуже любить маму. Вона йде (мама). 2. У Саміра болить живіт. Він іде (лікар). 3. Андрій любить читати. Він іде (бібліотекар). 4. Це наш викладач. Ми йдемо (викладач). 5. Це ректор. Декан іде (ректор). 6. Хочеш купити цю сукню? Іди до (продавець)! 7. Сьогодні перший день занять. Діти йдуть (учитель). 8. Сандіп давно не бачив сестру. Зараз він іде в гості (сестра).

18. Закінчіть речення, використовуючи словосполучення в дужках.

1. Студент іде (деканат, декан). 2. Сара їде (батьківщина, батьки). 3. Я їду (лікарня, друг). 4. Батько йде (банк, бухгалтер). 5. Вони йдуть (кабінет, директор). 6. Вона йде (кімната, подруга). 7. Хлопець іде (школа, учитель). 8. Мати йде (перукарня, перукар). 9. Вікторія йде (університет, викладач). 10. Іноземці йдуть (музей, екскурсовод). 11. Марія йде (гуртожиток, комендант). 12. Батьки їдуть (місто, дочка).

19. Поставте запитання до виділених слів.

Зразок: Я йду до лікарні. *Куди* ти йдеш?
Я йду до лікаря. *До кого* ти йдеш?

1. Ми йдемо до театру. 2. Маргарита та Валід ідуть до Сари. 3. Студенти йдуть до бібліотеки. 4. Вони їдуть до подруги. 5. Товариші йдуть до супермаркету. 6. Онуки їдуть до дідуся. 7. Турист їде до посольства. 8. Студент іде до секретаря. 9. Іноземці їдуть до готелю. 10. Я йду до завідувача кафедри.

20. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Студенти, куди ви йдете?
– Ми йдемо в гуртожиток.
– До кого?
– До друзів.

– Джоне, куди ти йдеш?
– Я йду до деканату.
– До кого?
– До декана.

Як повідомити про одноразовість і повторюваність руху

– Куди ти зараз ідеш?
– Зараз я йду на стадіон.

– Куди ти ходиш щонеділі?
– Щонеділі я ходжу на стадіон.

ходи́ти (II) (НДВ) *(пішки)* 	**їздити (II)** (НДВ) *(транспортом)*
Теперішній час	
я ходжу ти ходиш він ходить ми ходимо ви ходите вони ходять	я їжджу ти їздиш він їздить ми їздимо ви їздите вони їздять
Ходи! Ходіть! Ходімо!	*Їздь! Їздьте! Їздьмо!*
Минулий час	
ходив, -ла, -ли	їздив, -ла, -ли
Майбутній час	
я ходитиму	я їздитиму

Порівняйте!

іти (НДВ) **ходити** (НДВ) ***пішки*** 	**їхати** (НДВ) **їздити** (НДВ) ***транспортом***

іти (один напрямок) → **їхати**	**ходити** (різні напрямки) →← **їздити**
зараз, сьогодні, одного разу, цього року	часто, зазвичай, кожного дня, щовівторка

Зараз я **йду** в університет. – *Кожного дня* я **ходжу** в університет.

– Куди ти йдеш зараз? – Зараз я йду в магазин.	– Куди ти ходиш щосуботи? – Щосуботи я ходжу у спортзал.

– Куди ти їдеш зараз? – Зараз я їду до Києва.	– Куди ти їздиш щороку? – Щороку я їжджу до Києва.

Запам'ятайте!

коли?

Р.в. ($О_2$)	***Р.в. ($О_2$)***		
цього року цього тижня цієї неділі	***щодня***	=	кожного дня
	щоночі	=	кожної ночі
	щоранку	=	кожного ранку
	щовечора	=	кожного вечора
наступного понеділка наступного тижня наступного року наступної середи			
	щотижня	=	кожного тижня
	щомісяця	=	кожного місяця
	щороку	=	кожного року
минулого понеділка минулого тижня минулого року минулої середи			
	щопонеділка	=	кожного понеділка
	щохвилини	=	кожної хвилини
	щогодини	=	кожної години
	щоліта	=	кожного літа
	щовесни	=	кожної весни

21. Вставте дієслово ходити у потрібній формі.

1. Щовівторка я … на стадіон. 2. Її молодша дочка кожного дня … до школи. 3. Ти часто … у бібліотеку? 4. Як часто ви … в наш клуб? 5. Ми завжди … в цю кав'ярню. 6. Вони щодня … у цей магазин. 7. Щосуботи батько … на футбол. 8. Сестри постійно … у театр.

22. Вставте дієслово їздити у потрібній формі.

1. Щомісяця ми … на екскурсію. 2. Щороку студенти … додому на канікули. 3. Щонеділі я … в село до бабусі. 4. Щоліта друзі … відпочивати на море. 5. Кожного дня мій батько … на роботу на завод. 6. Ви кожного місяця … до Києва? 7. Ти кожної зими … у Карпати?

23. Доповніть речення, використовуючи дієслова іти/ходити, їхати/їздити в правильній формі.

1. Щосуботи Максим … до спортзалу. Ось і зараз він … туди.
2. Щоліта моя родина … на море. Цього літа ми теж … на море.
3. Щовечора ці студенти … у бібліотеку. Сьогодні вони теж … до бібліотеки.
4. Зазвичай ми … відпочивати на південь. Але цієї зими ми … на північ.
5. Зараз я … до крамниці. Я завжди туди … .
6. Завтра Вафа … додому в Марокко. Щороку вона … туди.

Увага! Граматика

ходити / їздити *(куди?)* **= бути** *(де?)*

Порівняйте!

Увечері Фатіма ***ходила*** до театру. = Увечері Фатіма ***була*** в театрі.

Улітку я ***їздив*** на море. = Улітку я ***був*** на морі.

24. Скажіть, куди ходили або їздили ці люди.

Зразок: Учора я був у центрі міста. – Учора я *їздив* у центр міста.

1. Ганна була в деканаті. 2. Улітку я був на батьківщині. 3. Позавчора Олексій був у лікарні. 4. Минулого місяця студенти були на цікавій екскурсії в місті Харкові. 5. Минулої неділі ми були в кіно. 6. Учора ввечері Валід і Хамза були в супермаркеті. 7. На канікулах я був на Азовському морі. 8. Ви вже були в новому торговельному центрі? 9. Вибачте, ми запізнились! Ми були у поліклініці. 10. У суботу спортсмени були на стадіоні.

25. Дайте відповіді на запитання.

Зразок:
– Де ти був? (аптека)
– Я ходив в аптеку.

– Де ти був? (Київ)
– Я їздив до Києва.

1. Де були туристи? (музей) 2. Де була мати? (перукарня) 3. Де був батько? (банк) 4. Де був Джон? (клуб) 5. Де була Сана? (деканат) 6. Де була твоя сестра? (ринок) 7. Де був твій сусід? (село) 8. Де були друзі? (кав'ярня) 9. Де були батьки? (море) 10. Де були іноземні студенти? (батьківщина)

26. Доповніть діалоги дієсловами іти/ходити, їхати/їздити ***в правильній формі. Складіть подібні діалоги.***

– Ахмеде, чому вас учора не було на занятті?
– Я … до лікарні.

– Джоне, куди ти … ?
– Я … у буфет.
– … разом!

– Ганно, де ти була влітку?
– Я і моя сім'я … до Іспанії.

– Вікторе, завтра субота. … до кафе!
– Вибач, але щосуботи я … до спортзалу.

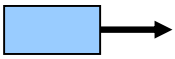
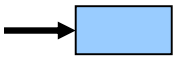

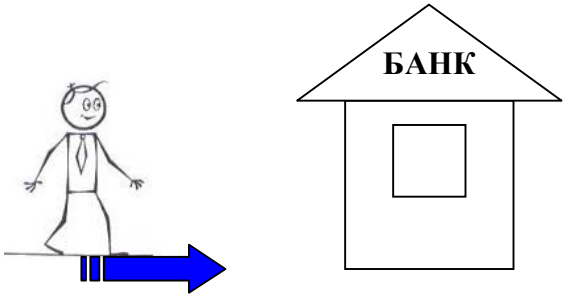

Як сказати про початок і кінець руху

Він пішов у магазин.
Він прийшов у магазин.

початок руху — кінець руху

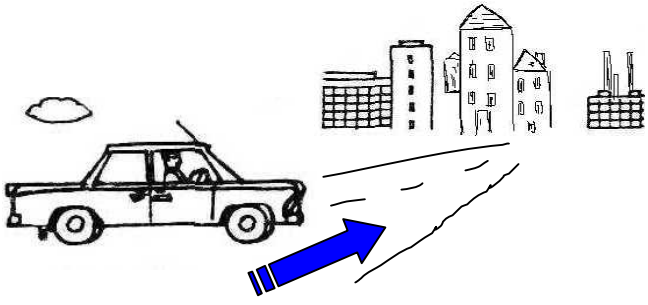
піти́ (ДВ)	**пої́хати (ДВ)**		**прийти́ (ДВ)**	**прии́хати (ДВ)**
куди? (O_2, O_4)		≠	*куди? (O_2, O_4)*	*звідки? (O_2)*
 (туди)			 *(сюди)*	
Майбутній час			***Майбутній час***	
я	піду	поїду	прийду	приїду
ти	підеш	поїдеш	прийдеш	приїдеш
він	піде	поїде	прийде	приїде
ми	підемо	поїдемо	прийдемо	приїдемо
ви	підете	поїдете	прийдете	приїдете
вони	підуть	поїдуть	прийдуть	приїдуть
	Піди!	*Поїдь!*	*Прийди!*	*Приїдь!*
	Підіть!	*Поїдьте!*	*Прийдіть!*	*Приїдьте!*
	Підімо!	*Поїдьмо!*	*Прийдімо!*	*Приїдьмо!*
Минулий час			***Минулий час***	
він	пішов	поїхав	прийшов	приїхав
вона	пішла	поїхала	прийшла	приїхала
вони	пішли	поїхали	прийшли	приїхали

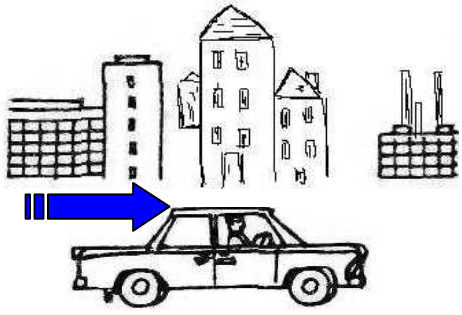
Він **пішов** у банк.

Він **прийшов** у банк.
Зараз він у банку.

Він **поїхав** у Київ.

Він **приїхав** у Київ.
Він у Києві.

27. Вставте дієслова піти / поїхати у потрібній формі.

1. Ти … завтра на стадіон? 2. Їх вже немає в гуртожитку. Вони … в обласну лікарню. 3. Незабаром діти … до школи. 4. У понеділок буде концерт. Хто … на концерт? 5. Дівії немає в Україні. Вона … в Індію. 6. Наступної неділі студенти … на екскурсію. 7. Сьогодні вранці мати … на роботу. 8. Учора мій друг … у Тернопіль. 9. Девіда немає вдома. Він … в університет. 10. Коли я куплю квиток, я … у Львів. 11. Ви завтра … на ринок? 12. Ми взяли валізи і … в аеропорт.

Пригадайте і запам'ятайте!

прийти	
куди? (O_2 / O_4)	***звідки? (O_2)***
до школи	зі школи
в університет	з університету
в кімнату	з кімнати
на лекцію	з лекції

приїхати	
куди? (O_2 / O_4)	***звідки? (O_2)***
у Львів	зі Львова
у Харків	з Харкова
до Китаю	з Китаю
до Нігерії	з Нігерії

28. Вставте дієслова прийти / приїхати у потрібній формі.

рано ≠ пізно

1. Їх ще немає вдома? А коли вони ... ? 2. Туристи … з екскурсії. 3. Учора Ахмед … з університету о шостій годині. 4. Сара вже в Україні. Коли вона … з Марокко? 5. Вафа сказала, що Джон … додому вчора ввечері. 6. Коли ви … до нас у гості у Дніпро? 7. Девід … з Нігерії в Україну у вересні. 8. О котрій годині ви завтра … на кафедру? 9. Завтра Ахмед … сюди із Сирії. 10. Ви … дуже пізно. Декана вже немає. 11. Алло! Ганни ще немає? А коли вона … ?

29. Замість крапок вставте дієслова піти/поїхати, прийти/приїхати.

1. – Куди ти … завтра?
   – Завтра я … у спортзал.
2. – Хішам удома?
   – Ні, він … на стадіон.
3. – Дівія вже тут?
   – Так, вона … ще вранці.
4. – Декан у кабінеті?
   – Так, він … о восьмій годині.
5. – Нізар у Запоріжжі?
   – Ні, він … у Харків.
6. – Тімоті зараз в Україні?
   – Так, він … сюди минулого тижня.
7. – Іноземні студенти в Україні?
   – Ні, вони склали іспити і … додому.
8. – Маріє, коли ти … у Марокко?
   – Я … у Марокко влітку.

30. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Доброго дня! Скажіть, будь ласка, декан є?
– Ні, його ще немає.
– А коли він прийде?
– О другій годині.

– Привіт, Ахмеде! Ти вже в гуртожитку?
– Так, я прийшов о десятій.

– Привіт! Як справи?
– Не дуже. У мене болить шлунок.
– Піди до лікаря.
– Добре.

– Маріє, що ти робитимеш увечері?
– Піду до бібліотеки.
– Я теж туди піду.
– Підімо разом.

– Привіт, Мехді! Хочеш поїхати у неділю до Києва?
– Так, хочу. Із задоволенням.
– Поїдьмо разом.

– Студенти, де Джон?
– Він пішов у деканат до декана.

Зверніть увагу!

піти **поїхати**	**іти** **їхати**	**прийти** **приїхати**
(Я ***пішов*** до банку о 12.00)	(Я ***йшов*** 15 хвилин)	(Я ***прийшов*** у банк о 12.15)

31. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання дієслів руху.

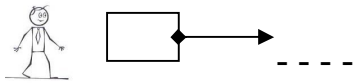
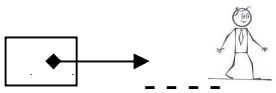
1. Девід *пішов* у спортзал о дев'ятій годині. Він *ішов* туди 30 хвилин. Він *прийшов* у спортзал о дев'ятій тридцять.

2. Ганна *поїхала* в Одесу у понеділок. Вона *їхала* туди одну добу. Вона *приїхала* в Одесу в середу.

32. Замість крапок вставте потрібні дієслова руху: піти, іти, прийти, поїхати, їхати, приїхати.

1. Друзі … в кав'ярню о сьомій годині. Вони … туди двадцять хвилин. Вони … в кав'ярню о сьомій двадцять.
2. Сана …. в Київ у п'ятницю ввечері. Вона … цілу ніч. Вона … в Київ у суботу вранці.
3. Студенти … пішки до музею о 18.00. Вони … сорок хвилин. Вони … до музею о 18.40.
4. Сана … в Харків. Вона … п'ять годин. Ввечері вона … в Харків.

Розрізняйте!

піти *поїхати* — **початок руху**	*піти* *поїхати* — **залишити місце**
Ахмед **пішов** до банку. 	– Ахмед є? – Ні, він вже **пішов**. (його тут немає)

Порівняйте!

Батько ***пішов*** на роботу. *(початок руху)*	– Батько ***пішов*** з роботи. *(його немає на роботі)*

куди?	**звідки? куди?**
Я *поїхав* у Київ.	– Я *поїхав* з Харкова в Київ.

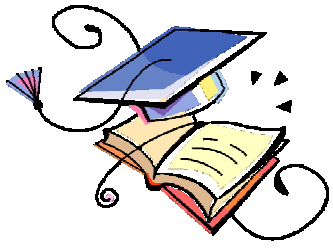
33. Прочитайте речення. Скажіть, у якому значенні вжиті дієслова піти / поїхати.

1. Батька зараз немає вдома. Він уже *пішов*. 2. Сьогодні вранці тато *пішов* на роботу. 3. – Чому Фатіма не на заняттях? – Вона вже *поїхала* до Марокко. 4. Заняття закінчились і студенти *пішли* додому. 5. Завтра Девід *поїде* в Нігерію. 6. – Тут стояла машина декана? – Так, але він уже *поїхав*. 7. Декан *поїхав* до посольства. 8. – Ви бачили Кароліну? – Так, але вона вже *пішла*. 9. – Де всі студенти? – Вони *пішли* у буфет. 10. Ваша бабуся у місті? – Ні, вона *поїхала* в село.

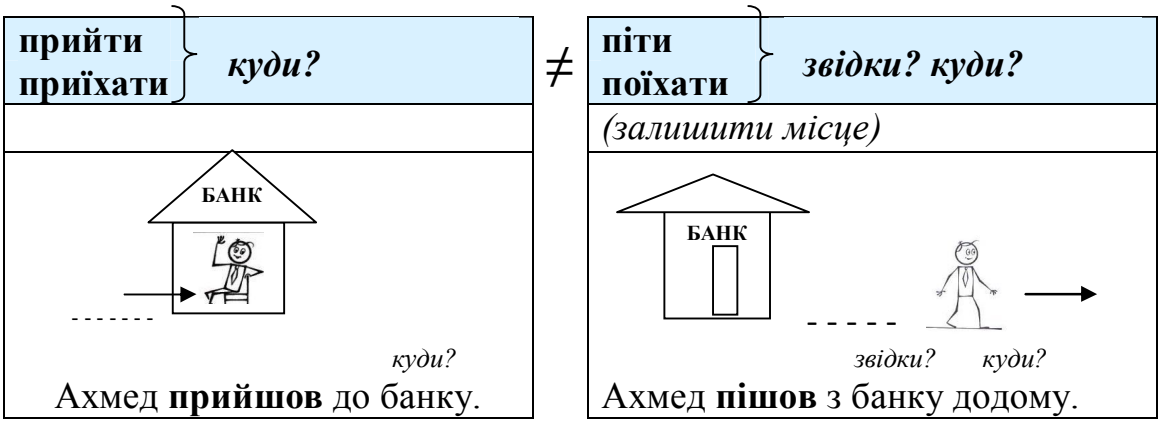
34. Змініть речення за зразком.

Зразок: Вона була в аудиторії. Зараз її там немає. – *Вона пішла з аудиторії.*

1. Джон читав у читальній залі. Зараз його там немає. 2. Студенти були у буфеті. Зараз їх немає у буфеті. 3. Декан працював у кабінеті. Зараз його там немає. 4. Мій друг дивився фільм у кінотеатрі. Зараз він удома. 5. Подруга купила ліки в аптеці. Зараз вона вдома. 6. Раніше я жив у Харкові. Зараз я живу в Запоріжжі. 7. Я був на лекції. У мене заболіла голова. Зараз я в лікарні. 8. Діти гуляли у парку. Зараз вони обідають удома. 9. Студенти робили тест у комп'ютерному класі. Зараз вони в аудиторії. 10. Умейма купила продукти на ринку. Зараз вона готує обід удома.

Увага! Граматика

35. Прочитайте речення. Поясніть вживання дієслів руху.

а) піти – прийти, поїхати – приїхати

1. Батько пішов з роботи. Він прийшов додому. 2. Я прийшов в офіс о дев'ятій годині. Я пішов з офісу ввечері, о сьомій годині. 3. Зранку діти гуляли у парку. Удень вони пішли додому. 4. Мати прийшла з магазину. Вона купила фрукти та овочі. 5. Назір поїхав з Києва ввечері. Вранці він приїхав у Запоріжжя. 6. – Хішам удома? – Ні, він пішов.

б) піти (залишити місце) – піти (початок руху) – прийти (кінець руху)

1. Продзвонив дзвоник, і ми пішли в аудиторію. 2. Студент прийшов у гуртожиток з університету. 3. Викладач пішла з кафедри. 4. Джон поїхав у Нігерію. 5. Дівія взяла довідку в деканаті і пішла додому. 6. Вафа пішла з читальної зали. 7. Валід прийшов до спортивної зали.

36. Вставте потрібне дієслово руху : піти, поїхати, прийти, приїхати. Поясніть їхнє вживання.

1. Ми закінчили робити домашнє завдання і … на дискотеку. 2. Моніка … з магазину і почала готувати обід. 3. Студентів немає у бібліотеці. Вони … з бібліотеки. 4. Дієго купив квитки і … до Еквадору. 5. Зараз Хассан у Тунісі. Він … до Тунісу вчора. 6. Брат дивиться телевізор у кімнаті. Він … з роботи нещодавно. 7. Меріем немає в Україні. Вона … до Марокко. 8. Друзі у Франції. Вони … сюди сьогодні вранці. 9. – Імад у Запоріжжі? – Ні, він … додому.

37. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Скажіть, будь ласка, декан на факультеті?
– Ні, він уже пішов.
– А коли він прийде завтра?
– О восьмій.

– Вибачте, Марія Іванівна на кафедрі?
– Ні, вона пішла на лекцію.
– А коли закінчиться лекція?
– О шістнадцятій годині.

Як сказати про мету дії

Я приїхав в Україну, щоб навчатись.

Для чого? Навіщо?

– **Навіщо** Джон приїхав до України?
– Джон приїхав до України, ***щоб*** отримати освіту.

…, щоб + інфінітив

Іноземні студенти приїхали в Україну, щоб навчатися у медичному університеті.

38. Складіть речення за зразком.

Зразок: Він іде до театру. Він хоче подивитися виставу. –
Він іде до театру, щоб подивитися виставу.

1. Ми прийшли до кав'ярні. Ми хочемо випити каву. 2. Хлопці прийшли в магазин. Вони хочуть купити комп'ютер. 3. Махмуд пішов у бібліотеку. Він хоче взяти медичні журнали. 4. Студенти прийшли в комп'ютерний клас. Вони хочуть писати тест. 5. Валід ходив до коменданта. Він хоче взяти ключ. 6. Бабуся йде до аптеки. Вона хоче купити ліки. 7. Туристи поїхали на екскурсію. Вони хочуть дізнатися про історію України. 8. Він п'є ліки. Він хоче одужати. 9. Я купив квитки. Я хочу поїхати в Одесу.

39. Прочитайте речення. Поставте питання.

1. Дідусь дивиться телевізор, щоб знати новини. 2. Діти прийшли до парку, щоб погуляти. 3. Друзі пішли на стадіон, щоб подивитися футбольний матч. 4. Анвар їде на вокзал, щоб зустріти Лейлу. 5. Алі йде до деканату, щоб узяти довідку. 6. Ми йдемо до спортивної зали, щоб грати у футбол. 7. Наталя купила продукти, щоб приготувати вечерю.

40. Складіть речення, поєднавши частину справа з відповідною за змістом частиною, поданою зліва.

1. Артисти приїхали,	щоб багато знати.
2. Батьки поїхали на море,	щоб грати у футбол.
3. Хлопець багато читає,	щоб купити продукти.
4. Мій брат ходить на стадіон,	щоб виступити на концерті.
5. Марія йде до крамниці,	щоб пообідати.
6. Друзі прийшли в їдальню,	щоб послухати музику.
7. Подруги йдуть на концерт,	щоб добре бачити.
8. Дідусь купив нові окуляри,	щоб відпочити.

41. Закінчіть речення.

1. Ми купили мікрохвильову піч, щоб … . 2. Марія купила курку та овочі, щоб … . 3. Хассан іде до спортзалу, щоб … . 4. Махмуд купив нову книгу, щоб … . 5. Друзі йдуть до клубу, щоб … . 6. Джойсна купила олівці та альбом, щоб … . 7. Батько купив нову машину, щоб … .

Пригадайте та порівняйте!

S1 дієслово, щоб + інфінітив	**S1 хоче, щоб S2 + дієслово минулого часу**

S1 дієслово інфінітив S1 S2 минул. час

Я приїхав в Україну, **щоб** навчатися. – Батьки хочуть, **щоб** я навчався.

42. Закінчіть речення.

1. Я взяв словник, щоб … . 2. Викладач хоче, щоб студенти… . 3. Дівія купила м'ясо та рис, щоб … . 4. Мій друг хоче, щоб я … . 5. Я вивчаю українську мову, щоб … . 6. Лікар хоче, щоб пацієнт … . 7. Ми їдемо на море, щоб … . 8. Мати хоче, щоб діти … . 9. Я йду до банку, щоб … .

43. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Джоне, навіщо ти приїхав в Україну?
– Я приїхав до України, щоб навчатись у медичному університеті та отримати професію лікаря.

– Маріє, для чого ти так багато працюєш?
– Я багато працюю, щоб добре скласти іспит.

Як позначити напрямок руху за допомогою дієслів *увійти / вийти*

Він увійшов у кімнату. ≠ Він вийшов з кімнати.

увійти́ (ДВ) → *куди?*		≠	**ви́йти (ДВ)** → *звідки?*	
	Майбутній час			***Майбутній час***
я	увійду		я	вийду
ти	увійдеш		ти	вийдеш
він	увійде		він	вийде
ми	увійдемо		ми	вийдемо
ви	увійдете		ви	вийдете
вони	увійдуть		вони	вийдуть
	Увійди! Увійдіть! Увійдімо!			*Вийди! Вийдіть! Вийдімо!*
	Минулий час			***Минулий час***
він	увійшов		він	вийшов
вона	увійшла		вона	вийшла
вони	увійшли		вони	вийшли

Хлопець **увійшов** у кімнату.

Хлопець **вийшов** з кімнати.

Це кабінет.

Декан увійшов *до кабінету (у кабінет).* ≠ Декан вийшов *з кабінету.*

Це музей.

Студенти ввійшли *до музею (в музей).* ≠ Студенти вийшли *з музею.*

44. Вставте потрібне дієслово** увійти **або** вийти **у правильній формі.

1. Анна … у квартиру. 2. Подруги … з кав'ярні. 3. Студенти … до аудиторії. 4. Комендант … з гуртожитку. 5. Батько … у будинок. 6. Мати … з магазину. 7. Викладач … з кафедри. 8. Секретар … до деканату. 9. Дівчата … з театру. 10. Бабуся … в автобус. 11. Турист … до посольства.

45. Подивіться на малюнки і скажіть, куди ввійшли або звідки вийшли люди.

46. Складіть речення за зразком.

а) ***Зразок:*** Продзвонив дзвоник. Зараз студенти в десятій аудиторії. – *Студенти ввійшли в десяту аудиторію.*

1. Студенти стояли в коридорі. Зараз вони в комп'ютерному класі. 2. Джон був на вулиці. Зараз він у своєму будинку. 3. Вікторія та Марія були в коридорі. Зараз вони у студентській їдальні. 4. Вікторія була на вулиці. Зараз вона в читальній залі. 5. Студенти стояли на вулиці. Зараз вони в четвертому гуртожитку. 6. Дівчата гуляли у парку. Зараз вони в затишному кафе. 7. Мати стояла на зупинці. Зараз вона у тролейбусі. 8. Викладач була на лекції. Зараз вона на кафедрі. 9. Бібліотекар була в коридорі. Зараз вона в університетській бібліотеці. 10. Професор був в аудиторії. Зараз він у хімічній лабораторії.

б) ***Зразок:*** Ахмед був в аудиторії. Зараз він в коридорі. – *Ахмед вийшов з аудиторії в коридор.*

1. Віктор був у кінотеатрі. Зараз він на вулиці. 2. Туристи були в музеї. Зараз вони на площі. 3. Афша готувала на кухні. Зараз вона в кімнаті. 4. Валід був у кабінеті декана. Зараз він у коридорі. 5. Діти були в цирку. Зараз вони на вулиці. 6. Сестра купувала продукти у магазині. Зараз вона на вулиці. 7. Спортсмени грали у баскетбол у спортзалі. Зараз вони на стадіоні. 8. Бабуся купувала ліки в аптеці. Зараз вона на вулиці.

47. Замість крапок вставте дієслова** увійти **або** вийти **у правильній формі.

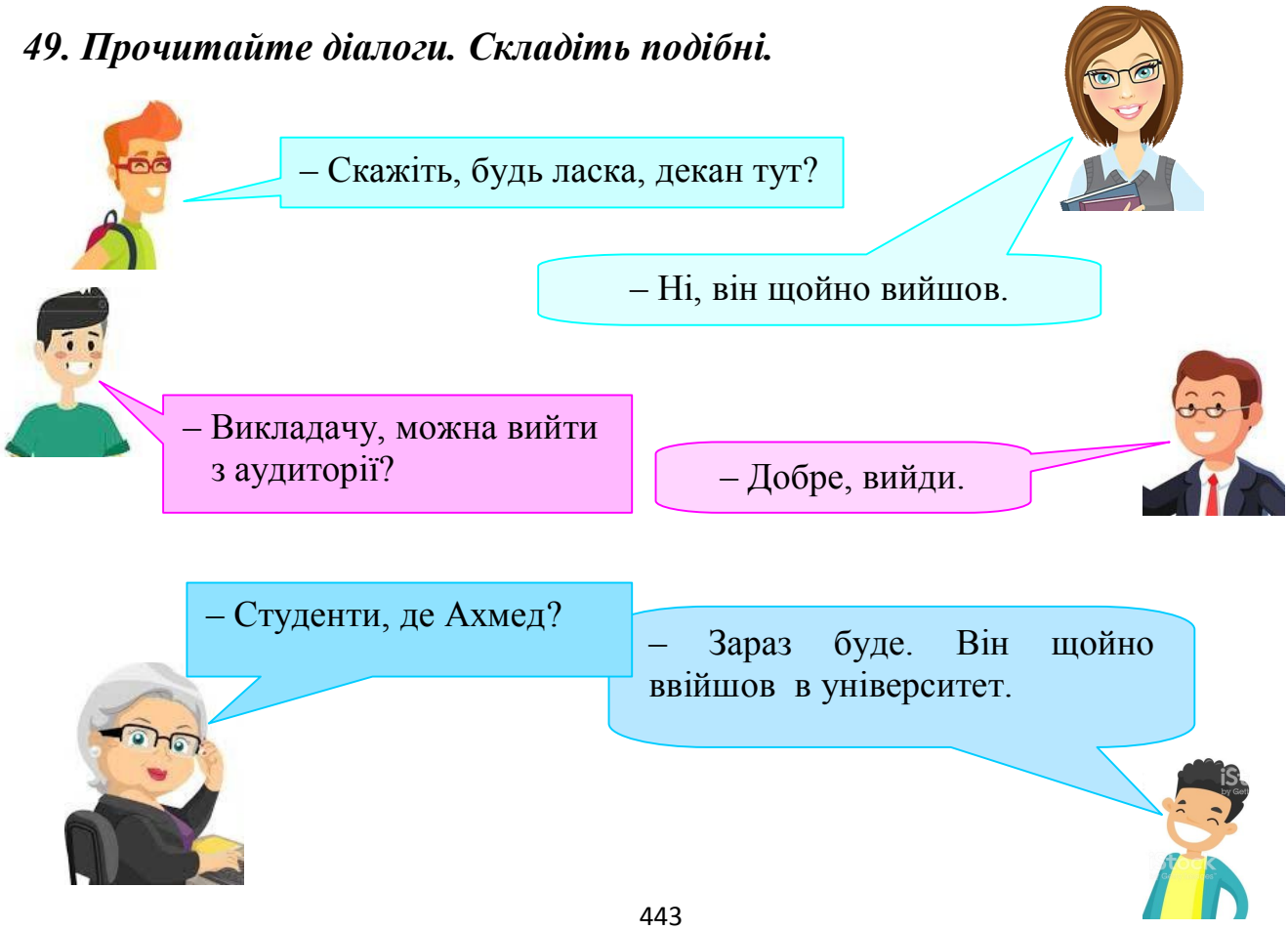
1. Продзвонив дзвінок, і студенти … в аудиторію. 2. Викладач узяла підручник і … з кафедри. 3. Викладачу! Можна … з аудиторії. 4. Хімік … в лабораторію. 5. Вибачте, я запізнився. Можна … в аудиторію. 6. Студенти … до комп'ютерного класу і побачили нового викладача. 7. Сьогодні я … з будинку о восьмій годині. 8. Я … до гуртожитку о другій годині. 9. Сана приготувала вечерю і … з кухні. 10. Друзі подивилися новий фільм і … з кінотеатру. 11. Незабаром почнеться концерт. Глядачі … до зали.

48. Змініть речення за зразком.

Зразок: Студенти ввійшли в комп'ютерний клас. –
Студенти вийшли з комп'ютерного класу.

1. Дівчина вийшла з книжкового магазину. 2. Мати ввійшла у продуктовий магазин. 3. Студенти вийшли з університетської їдальні. 4. Подруги ввійшли в актову залу. 5. Комендант увійшов у студентський гуртожиток. 6. Іноземний турист вийшов з українського посольства. 7. Батько ввійшов до «Нової пошти». 8. Пацієнт вийшов з обласної лікарні. 9. Ректор увійшов до медичного університету.

49. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

Як позначити час за допомогою прийменників *до, після, під час*

коли?		
після	+ O_2	***після*** перерви
до		***до*** заняття
під час		***під час*** лекції
від .. до …		***від*** ранку ***до*** вечора
з .. до …		***з*** другої години ***до*** третьої

до ≠ після

50. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання прийменників.

1. *Після* занять студенти пішли в гуртожиток.
2. *До* заняття студенти повторювали дієслова руху.
3. *Під час* контрольної роботи не можна розмовляти.
4. Магазин працює *від* ранку *до* вечора.
5. Перерва у банку *з* першої години *до* другої.

51. Вставте потрібні прийменники до, після, під час, від… до…, з… до…

1. … практичного заняття викладач пояснює нову граматику. 2. … лекції друзі пішли в буфет. 3. Валід відпочивав … ранку … вечора. 4. Ми багато повторювали … іспиту. 5. Мохаммед робив домашнє завдання … п'ятої … шостої години. 6. … екскурсії туристи побачили багато цікавого. 7. Я люблю відпочивати … обіду. 8. Я роблю руханку … сніданку. 9. … канікул діти відпочивають на морі. 10. … літньої сесії іноземні студенти поїдуть на батьківщину. 11. Студент запізнився. Він увійшов в аудиторію … дзвоника. 12. … канікул студенти приїдуть в Україну.

52. Дайте відповіді на запитання.

1. Що ви робите під час заняття?
2. Що ви робитимете після пари?
3. Що ви робитимете до залікового тесту?
4. Що ви робили у суботу від ранку до вечора?
5. Що ви робили вчора з сьомої до дев'ятої години?

53. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Вікторія вдома?
– Ні.
– А коли вона прийде?
– Після обіду.

– Викладач на кафедрі?
– Так, вона прийшла до пари.

– Викладачу, коли ви пояснюватимете дієслова руху?
– Під час заняття.

Зверніть увагу!

куди? до кого?	**де? у кого?**	**звідки? від кого?**

куди? ($О_4$ / $О_2$) **до кого?** ($О_2$)
Я йду в лікарню (до лікарні) до лікаря.

54. Складіть речення за зразком.

Зразок: Це гуртожиток. Тут працює комендант. Куди ви йдете? –
Я йду в гуртожиток до коменданта.

1. Це гуртожиток. Тут мешкають твої друзі. Куди ти йдеш? 2. Це банк. Тут працює її батько. Куди вона йде? 3. Це Одеса. Тут живе друг Джона. Куди їде Джон? 4. Це комп'ютерний клас. Тут працює викладач. Куди йде Умейма? 5. Це завод. Тут працює твій брат. Куди ти йдеш? 6. Це село. Тут живе його бабуся. Куди він їде? 7. Це каса. Тут касир продає квитки. Куди йдуть туристи?

де? ($О_6$) **у кого?** ($О_2$)
Я був у лікарні у лікаря.

55. Складіть речення за зразком.

Зразок: Це гуртожиток. Тут працює комендант. Де ви були? –
Я був у гуртожитку у коменданта.

1. Це деканат. Тут працює декан. Де ви були? 2. Це будинок. Тут живе ваша подруга. Де ви були? 3. Це магазин. Тут працює продавець. Де була Оксана? 4. Це кафедра. Тут працює викладач. Де був Джон? 5. Це поліклініка. Тут працює медсестра. Де був хворий? 6. Це перукарня. Тут працює перукар. Де була мати? 7. Це лабораторія. Тут працює хімік. Де були студенти?

звідки? ($О_2$) **від кого?** ($О_2$)
Я прийшов з лікарні від лікаря.

56. Складіть речення за зразком.

Зразок: Це гуртожиток. Тут працює комендант. Звідки ви прийшли? –
Я прийшов з гуртожитку від коменданта.

1. Це аптека. Ви купували ліки у фармацевта. Звідки ви прийшли? 2. Це бібліотека. Тут Сана взяла підручники у бібліотекаря. Звідки вона прийшла? 3. Туристи були на екскурсії. Вони слухали екскурсовода. Звідки вони приїхали? 4. Хассан узяв довідку в деканаті у секретаря. Звідки прийшов Хассан? 5. Батьки Валіда живуть у Марокко. Звідки приїхав Валід? 6. У нього болить зуб. Він був у стоматолога. Звідки він прийшов? 7. Марія дивилась картини художника на виставці. Звідки вона прийшла?

Як позначити напрямок руху за допомогою дієслівних префіксів *за-, пере-, під(і)-, від(і)-, ді-(до-)*

	зайти́ (ДВ) *куди?*
	Майбутній час
я	зайду
ти	зайдеш
він	зайде
ми	зайдемо
ви	зайдете
вони	зайдуть
	Зайди! Зайдіть! Зайдімо!
	Минулий час
він	зайшов
вона	зайшла
вони	зайшли

	перейти́ (ДВ) *через що?*
	Майбутній час
я	перейду
ти	перейдеш
він	перейде
ми	перейдемо
ви	перейдете
вони	перейдуть
	Перейди! Перейдіть! Перейдімо!
	Минулий час
він	перейшов
вона	перейшла
вони	перейшли

Коли він йшов додому, він **зайшов** у магазин.

Він **перейшов** через дорогу.

Ахмед йшов з університету додому. Раптом він згадав, що забув купити хліб. Він зайшов у магазин і купив хліб.

Джон зайшов з вулиці у будинок.

Увага!

Джон перейшов *через* вулицю. = Джон перейшов вулицю.

Алі перейшов до аудиторії № 3 з аудиторії № 2.

Валід перейшов на другий курс.

57. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання дієслів *зайти, перейти.*

1. Ахмед йшов з університету і *зайшов* у кав'ярню. 2. Вікторія *перейшла* на третій курс університету. 3. Студенти *перейшли* з аудиторії до комп'ютерного класу. 4. Коли студенти йшли до аудиторії, вони *зайшли* у бібліотеку взяти словники. 5. Діти і батьки уважно *перейшли* вулицю.

58. Замість крапок вставте потрібне дієслово *зайти* ***або*** *перейти* ***у правильній формі.***

1. Коли студенти написали тест, вони … з комп'ютерного класу до аудиторії. 2. Студенти були на вулиці. Коли продзвонив дзвоник, вони … з вулиці до університету. 3. Туристи … проспект. 4. Мій брат … на четвертий курс. 5. Коли Марія йшла додому, вона … у магазин купити курку.

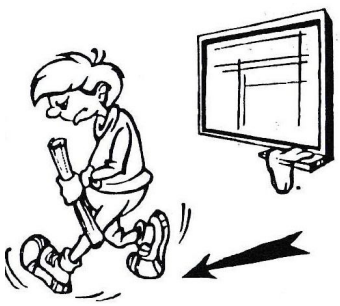
підійти́ (ДВ) *до кого?/чого?*	
	Майбутній час
я	підійду
ти	підійдеш
він	підійде
ми	підійдемо
ви	підійдете
вони	підійдуть
	Підійди! Підійдіть! Підійдімо!
	Минулий час
він	підійшов
вона	підійшла
вони	підійшли

≠

відійти́ (ДВ) *від кого?/чого?*	
	Майбутній час
я	відійду
ти	відійдеш
він	відійде
ми	відійдемо
ви	відійдете
вони	відійдуть
	Відійди! Відійдіть! Відійдімо!
	Минулий час
він	відійшов
вона	відійшла
вони	відійшли

Він **підійшов** до каси.

Він **відійшов** від каси.

59. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання дієслів *підійти, відійти.*

1. Студент *підійшов* до дошки і почав розповідати текст. 2. Моніка подивилась у вікно і *відійшла* від вікна. 3. Ахмеде, будь ласка, *підійди* до мене! 4. Студенти, *відійдіть* від пам'ятника.

60. Замість крапок вставте потрібне дієслово *підійти* ***або*** *відійти* ***у правильній формі.***

1. Хассан … до розкладу і подивився, які заняття будуть у середу. 2. Студенти взяли довідки і … від секретарки. 3. Софія … до викладача і запитала його. 4. Дівія відповіла і … від дошки. 5. Туристи … до жінки і запитали її, де знаходиться музей. 6. Джон … до вікна і подивився на вулицю.

дійти́ (ДВ) *до чого?(О$_2$)*	
Майбутній час	
я	дійду
ти	дійдеш
він	дійде
ми	дійдемо
ви	дійдете
вони	дійдуть
Дійди! Дійдіть! Дійдімо!	
Минулий час	
він	дійшов
вона	дійшла
вони	дійшли

доїхати (ДВ) *до чого? (О$_2$)*	
Майбутній час	
я	доїду
ти	доїдеш
він	доїде
ми	доїдемо
ви	доїдете
вони	доїдуть
Доїдь! Доїдьте! Доїдьмо!	
Минулий час	
він	доїхав
вона	доїхала
вони	доїхали

дійти/доїхати
до чого? як?
швидко
за 15 хвилин
пішки

61. Замість крапок напишіть слова в дужках у правильній формі.

Зразок: Учень швидко дійшов … (школа). –
Учень швидко дійшов *до школи*.

1. Викладач швидко доїхав … (університет). 2. Студенти дійшли … (аудиторія) і зупинились. 3. Ми доїхали … (клуб). 4. Туристи дійшли … (музей) пішки. 5. Ми дійшли … (зупинка) і почали чекати на автобус. 6. Вони швидко дійшли … (гуртожиток). 7. Він дійшов … (квартира) і подзвонив. 8. Друзі доїхали … (станція) і вийшли з поїзду.

62. Замість крапок вставте потрібне дієслово дійти або доїхати у правильній формі.

1. Ми … до Харкова за 5 годин. 2. Студенти … до кафедри. 3. Ахмед швидко … до стадіону. 4. Анвар … до аудиторії і зупинився. 5. Бенедікта … до Києва. 6. Алло! Марія, ти вже … до магазину? Почекай на мене.

63. Утворіть потрібну форму від дієслів у дужках.

1. Ми (вийти) з гуртожитку і (піти) на зупинку. 2. Ми (дійти) до зупинки і почали чекати на автобус. 3. Коли автобус (під'їхати), ми (ввійти) і (поїхати). 4. Потім ми (вийти) з автобуса і (піти) до театру. 5. Ми (підійти) до каси і купили квитки. 6. Ми (ввійти) до зали і почали дивитися виставу.

Зверніть увагу!

НДВ	ДВ
пішки	
прихо́дити	прийти
входи́ти	увійти
вихо́дити	вийти
заходи́ти	зайти
перехо́дити	перейти
підхо́дити	підійти
відхо́дити	відійти
дохо́дити	дійти

НДВ	ДВ
транспортом	
приїжджа́ти	приїхати
в'їжджа́ти	в'їхати
виїжджа́ти	виїхати
заїжджа́ти	заїхати
переїжджа́ти	переїхати
під'їжджа́ти	під'їхати
від'їжджа́ти	від'їхати
доїжджа́ти	доїхати

Порівняйте!

НДВ		***ДВ***
Щодня я *приходжу* до університету.	–	Сьогодні я теж *прийшов* в університет.
Я часто *заходжу* до бабусі.	–	Учора я теж *зайшов* до неї.

64. Замість крапок вставте потрібні дієслова руху НДВ або ДВ у правильній формі.

1. Автобус зачинив двері і … від зупинки. 2. Щороку іноземні студенти … до України. 3. Студенти побачили декана і … до нього. 4. Сана завжди … до викладача. 5. Я завжди … через вулицю на зелене світло світлофора. 6. Кожного дня декан … на роботу о восьмій годині. 7. Таксі … до мого будинку за 10 хвилин. 8. Маршрутка щойно … від зупинки.

65. Прочитайте текст. Скажіть, куди ходили друзі. Зверніть увагу на вживання дієслів руху.

Як ми ходили до кінотеатру

У неділю я і мої друзі вирішили піти до кінотеатру подивитися новий фільм. Ми вийшли з гуртожитку і пішли на зупинку. Ми дійшли до зупинки і почали чекати на автобус. Коли автобус під'їхав, ми ввійшли в нього і поїхали. Автобус їхав дуже швидко. Коли ми їхали, ми дивились у вікно. Ми бачили красиві будинки, кав'ярні, магазини. Потім автобус під'їхав до зупинки, ми вийшли з автобуса і пішли до кінотеатру. Коли ми йшли до кінотеатру, ми зайшли у магазин і купили воду і сік. Коли ми прийшли до кінотеатру, ми побачили наших друзів. Ми підійшли до них і привіталися. Потім разом ми пішли до каси. Коли ми купили квитки, ми відійшли від каси і ввійшли до зали. Фільм був дуже цікавий. Коли фільм закінчився, ми вийшли з кінотеатру. Вечір був чудовий, і ми вирішили піти додому пішки. Ми йшли довго і прийшли у гуртожиток пізно. Ось так ми ходили до кінотеатру.

66. Дайте відповіді на запитання.

1. Коли друзі пішли до кінотеатру?
2. Вони пішли в кінотеатр пішки?
3. Що вони бачили, коли їхали?
4. Куди вони зайшли і навіщо?
5. Кого вони зустріли біля кінотеатру?
6. Чому вони прийшли до гуртожитку пізно?

67. Замість крапок вставте потрібні дієслова руху у правильній формі.

Вчора я … у театр. Я … з будинку і … на зупинку. Коли я … до зупинки, я почав чекати на автобус. Коли автобус … , я … в нього і … . Потім я … з автобуса і … до театру. Я … до каси і купив квитки. Потім я … до зали. Вистава була цікава. Я дивився із задоволенням. Після вистави я … додому пішки, тому що погода була тепла. Я … додому ввечері.

Запам'ятайте! Це цікаво!

Українською говорять так:

Автобус іде. Урок іде.	Фільм іде. Вистава іде.	Час іде. Годинник іде.

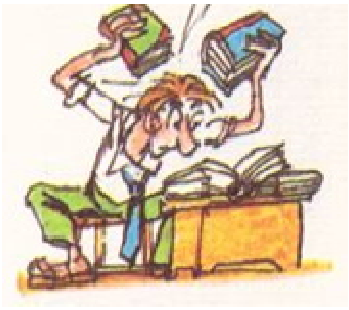
Дощ іде.

Сніг іде.

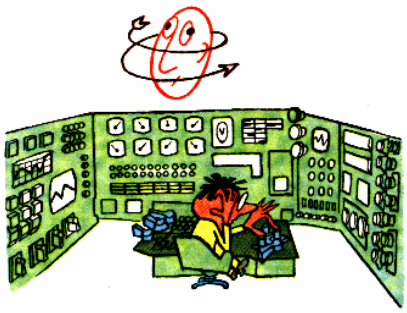
Весна йде (прийшла).

Не йде в голову.

Іти в ногу з часом.

Голова йде обертом.

68. Доповніть діалоги виразами.

– Саро, куди ти йдеш?
– Я йду в парк. Я й моя подруга хочемо погуляти.
– Не забудь парасольку! Там _____.

– Сестро, прийшла зима.
– Так, подивись у вікно! _____ !

– Ганно, чому ти така сумна?
– Незабаром іспити, треба багато вивчити, зробити, написати..! _____!

– Ось наш викладач. Він знає все на світі, багато читає, дивиться новини.
– А як ти думав. Сучасна людина повинна _____.

– Мохаммеде, чому ти так погано написав контрольну роботу? Ти ж усю ніч учив нові дієслова, ще й уранці повторював!
– Ніяк не можу їх запам'ятати. _____!

Як позначити напрямок руху за допомогою дієслів *класти, ставити, вішати*

Ахмед кладе зошит на стіл.

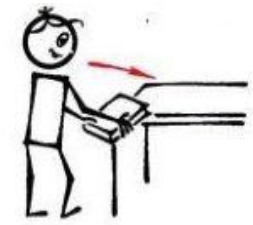
НДВ

кла́сти *куди?*		**ста́вити** *куди?*		**ві́шати** *куди?*	
Теперішній час		***Теперішній час***		***Теперішній час***	
я	кладу	я	ставлю	я	вішаю
ти	кладеш	ти	ставиш	ти	вішаєш
він	кладе	він	ставить	він	вішає
ми	кладемо	ми	ставимо	ми	вішаємо
ви	кладете	ви	ставите	ви	вішаєте
вони	кладуть	вони	ставлять	вони	вішають
Клади! Кладіть! Кладімо!		*Став! Ставте! Ставмо!*		*Вішай! Вішайте! Вішаймо!*	
Минулий час		***Минулий час***		***Минулий час***	
він	клав	він	ставив	він	вішав
вона	клала	вона	ставила	вона	вішала
вони	клали	вони	ставили	вони	вішали
Майбутній час		***Майбутній час***		***Майбутній час***	
я	кластиму ..	я	ставитиму…	я	вішатиму…

ДВ

покла́сти *куди?*		**поста́вити** *куди?*		**пові́сити** *куди?*	
Майбутній час		***Майбутній час***		***Майбутній час***	
я	покладу	я	поставлю	я	повішу
ти	покладеш	ти	поставиш	ти	повісиш
він	покладе	він	поставить	він	повісить
ми	покладемо	ми	поставимо	ми	повісимо
ви	покладете	ви	поставите	ви	повісите
вони	покладуть	вони	поставлять	вони	повісять
Поклади! Покладіть! Покладімо!		*Постав! Поставте! Поставмо!*		*Повісь! Повісьте! Повісьмо!*	
Минулий час		***Минулий час***		***Минулий час***	
він	поклав	він	поставив	він	повісив
вона	поклала	вона	поставила	вона	повісила
вони	поклали	вони	поставили	вони	повісили

класти – покласти
що? куди?

Він **кладе** книгу на стіл.

де?

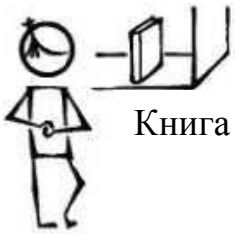
Книга **лежить** на столі.

Він **поклав** книгу на стіл.

ставити – поставити
що? куди?

Він **ставить** книгу на полицю.

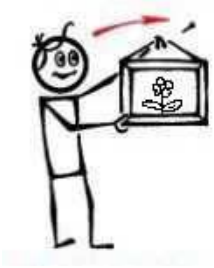

де?

Книга **стоїть** на полиці.

Він **поставив** книгу на полицю.

вішати – повісити
що? куди?

Він **вішає** картину на стіну.

де?

Картина **висить** на стіні.

Він **повісив** картину на стіну.

69. Поставте питання до виділених слів.

1. Зошит лежить **на столі**. Марія поклала зошит **на стіл**. 2. Мої речі висять **у шафі.** Я повісив свої речі **у шафу**. 3. Ахмед поставив ці квіти **на вікно**. Квіти стоять **на вікні**. 4. Батько поставив машину **в гараж**. Машина стоїть **у гаражі.** 5. Моя сорочка висить **на стільці**. Друг повісив мою сорочку **на стілець**.

70. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Сестра поклала словник … . Словник лежить … . (сумка) 2. Хлопець повісив сорочку … . Сорочка висить … . (шафа) 3. Подруга поставила квіти … . Квіти стоять … . (ваза) 4. Ти поклав телефон … . Твій телефон лежить … . (кишеня) 5. Секретар вішає розклад … . Розклад висить на … . (стіна) 6. Ахмед поставив комп'ютер на … . Комп'ютер стоїть на … . (стіл)

71. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Куди ви поклали зошити і підручники? (портфель) 2. Куди викладачка повісила карту? (дошка) 3. Куди Олег поставив шафу? (кімната) 4. Куди Марія поклала масло і сир? (холодильник) 5. Куди Тімоті вішає календар? (стіна) 6. Куди Вафа ставить посуд? (полиця) 7. Куди Дівія кладе гроші? (гаманець) 8. Куди лаборант повісив оголошення? (двері)

72. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова справа.

1. Куди ти поклав паспорт? Де лежить паспорт?	кишеня
2. Куди він повісив свій костюм? Де висить його костюм?	шафа
3. Куди вона поставила пляшку води? Де стоїть пляшка води?	холодильник
4. Куди Джон поклав сорочку? Де лежить сорочка?	ліжко
5. Куди викладач повісив таблицю? Де висить таблиця?	стіна
6. Куди Олена поставила своє взуття? Де стоїть її взуття?	підлога

73. Замість крапок вставте потрібне дієслово: *класти – покласти, ставити – поставити, вішати – повісити.*

1. Вікторія … каву на стіл. 2. Студент … ручку на стіл. 3. Батько … свій костюм у шафу. 4. Я купив холодильник і … його в кухні. 5. Мати купила картоплю і … її на підлогу. 6. Подруга купила штори і … їх на вікно. 7. Хамза отримав гроші у банку і … їх у гаманець. 8. Я … лампу на стіл. 9. Ми … люстру на стелю.

74. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Викладачу, ми закінчили писати контрольну роботу.
– Добре. Покладіть зошити на стіл.

– Це новий комп'ютер?
– Так.
– Поставте його, будь ласка, на цей стіл.

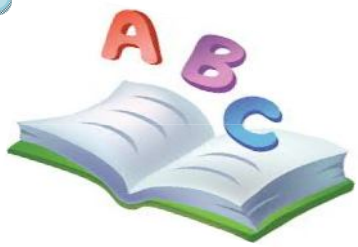
– Умеймо, куди можна покласти сумку?
– Поклади на тумбочку.

– Привіт, Маріє! Я купив новий годинник.
– Дякую. Повісь його на стіну.

ВИКОНАЙ САМ!

--- Урок 10 ---

1. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Куди ходить студентка? (університетська бібліотека) 2. Куди йде Науфаль? (комп'ютерний клас) 3. Куди ходять студенти? (студентське кафе) 4. Куди їздить Ахмед? (рідна країна) 5. Куди йдуть викладачі? (мовна кафедра) 6. Куди ходять артисти? (драматичний театр) 7. Куди їде бабуся? (сусіднє село) 8. Куди йде лаборант? (хімічна лабораторія) 9. Куди ходить екскурсовод? (краєзнавчий музей)

2. Закінчіть речення, використовуючи словосполучення в дужках.

1. Ганна їде (Полтава, подруга). 2. Студент іде (кафедра, викладачка). 3. Джон іде (деканат, декан). 4. Умейма йде (кабінет, секретарка). 5. Онук їде (село, бабуся). 6. Пацієнт ходить (лікарня, лікар). 7. Анвар іде (гуртожиток, друзі). 8. Син іде (офіс, батько). 9. Тімоті їде (Нігерія, батьки).

3. Прочитайте текст. Замість крапок вставте потрібні дієслова руху у правильній формі.

У п'ятницю ввечері я … у клуб. Я … з гуртожитку і … на зупинку. Я чекав на автобус недовго. Коли автобус … до зупинки, я … у нього і … . Коли я …, я дивився у вікно. Потім автобус … до зупинки, і я … . Я … через дорогу і … до клубу. У клубі було багато людей. Було дуже весело, ми танцювали і співали. У гуртожиток я … дуже пізно.

4. Замість крапок вставте потрібне дієслово: *класти – покласти, ставити – поставити, вішати – повісити.*

1. Батько … газету на стіл. 2. Я … костюм у шафу. 3. Марія … пляшку молока у холодильник. 4. Студент … олівець на стіл. 5. Моніка … лампу на стіл. 6. Друзі … люстру на стелю. 7. Дівія … посуд у шафу. 8. Секретарка … оголошення на стіну. 9. Хассан … гроші у кишеню. 10. – Анваре, куди … твій телефон? – … , будь ласка, на стіл. 11. – Скажіть, куди … комп'ютер? – …, його, будь ласка, на стіл.

Словник
Урок 10

-в-	**-і-**	**-р-**
в’їжджати	іти	рано
в’їхати	**-ї-**	рух
вантажівка	їздити	**-с-**
вийти	їхати	світло
виїжджати	**-к-**	світлофор
виїхати	класти	справжній
виходити	куди	ставити
від … до	**-н-**	сюди
від’їжджати	назад	**-т-**
від’їхати	наліво	треба
відійти	направо	туди
відходити	**-о-**	**-у-**
вішати	оголошення	увійти
вперед	**-п-**	**-х-**
входити		ходити
-г-	перейти	**-ш-**
гаманець	переїжджати	шлунок
гаразд	переїхати	штори
глядач	переходити	**-щ-**
-д-	перукар	щовесни
дзвінок	перукарня	щовечора
дзвонити	під час	щогодини
дізнатися	під’їжджати	щодня
дійти	під’їхати	щоліта
до	підійти	щомісяця
доба	підходити	щоночі
доїжджати	пізно	щопонеділка
доїхати	після	щоранку
доходити	піти	щороку
-з-	повинен	щотижня
з … до	поїхати	щохвилини
задоволення	посольство	
зайти	прийти	
заїжджати	приїжджати	
заїхати	приїхати	
заходити	приходити	
зупинитися	продзвонити	

Українська мова

УРОК 11

1	• Як указати на особу, спільно з якою відбувається дія *Я розмовляю з Ахмедом.*
2	• Як указати на засіб пересування *Я їду до бабусі автобусом.*
3	• Як указати на місце, яким здійснюється рух *Автобус їде містом.*
4	• Як сказати про засіб / інструмент, яким виконується дія *Я пишу ручкою.*
5	• Як сказати про заняття й інтереси людини *Я займаюся музикою.*
6	• Як назвати людину за її професією *Я хочу стати лікарем.*
7	• Як сказати про місце розташування об'єкта *Картина висить над столом.*
8	• Як охарактеризувати людину / об'єкт *Ахмед познайомився з гарною дівчиною.*
9	• Як утворити складне речення зі словом *який* в орудному відмінку *Ось студент, з яким я навчаюся в одній групі.*

----УРОК 11 (одинадцять) ----

(Одинадцятий урок)

Повторіть

1. Замість крапок вставте потрібне дієслово руху.

а) ***іти – їхати, ходити – їздити***

1. Зараз я … в аудиторію. Я щодня … туди. 2. Зараз ми … на екскурсію до Києва. Минулого тижня ми теж … на екскурсію. 3. Бабуся … до аптеки. Вони завжди … туди, щоб купити ліки. 4. Моя сестра зараз … до театру, щоб подивитися нову виставу. Вона любить … до театру. 5. Зазвичай діти … у село до бабусі і дідуся. Зараз вони теж … до них. 6. Бенедікта … до лікаря в лікарню. Вона завжди … до нього, коли хворіє.

б) ***піти – поїхати, прийти – приїхати***

1. У Анвара немає хліба, тому він … у магазин. 2. Декан уже в деканаті. Він … сюди о восьмій годині. 3. Марії немає у гуртожитку. Вона … на ринок. 4. Мехді та Валід … з Марокко. 5. Іноземних студентів немає в Україні. Вони … на батьківщину. 6. Батько … з роботи додому дуже пізно.

в) ***увійти – вийти***

1. Студенти стояли в коридорі. Коли продзвонив дзвоник, вони … до аудиторії. 2. Лекція закінчилась, і студенти … з аудиторії. 3. Студенти чекали викладача біля комп'ютерного класу. Коли викладач підійшов, вони разом … до класу. 4. Лейла готувала на кухні. Коли вона приготувала вечерю, вона … з кухні. 5. Ганна купила ліки і … з аптеки. 6. Хамза хоче купити морозиво, тому він … до магазину.

г) ***зайти – перейти – підійти – відійти***

1. Алі йшов з університету додому. Він … до магазину, щоб купити хліб. 2. Джесіка … на другий курс. 3. Студенти … з лабораторії до аудиторії. 4. Пацієнт … до лікаря, щоб поговорити. 5. Мати і діти уважно … дорогу. 6. Студенти, …, будь ласка, від розкладу. 7. Алі, … до дошки і відповідайте.

Як указати на особу, спільно з якою відбувається дія

Я розмовляю з Ахмедом.

Орудний відмінок (О.в./$О_5$) іменників: *(З) ким? (З) чим?*
ОДНИНА

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (Н.в./ S)*	*Орудний відмінок (О.в./$О_5$)*
ч.р.	**-□, -о → -ом**	*хто? **S*** Це друг._	*З ким? **$О_5$*** Я розмовляю з друг**ом**.
		*хто? **S*** Це батьк**о**.	*З ким? **$О_5$*** Я розмовляю з батьк**ом**.
	-ар, -ж, -ш, -ч, -щ, - ь → -ем	*хто? **S*** Це лік**ар**.	*З ким? **$О_5$*** Пацієнт розмовляє з лікар**ем**.
		*хто? **S*** Це викладач.	*З ким? **$О_5$*** Я розмовляю з викладач**ем**.
		*хто? **S*** Це Джаміл**ь**.	*З ким? **$О_5$*** Анвар живе з Джаміл**ем**.
	-й → -єм	*хто? **S*** Це Андрій.	*З ким? **$О_5$*** Оксана гуляє з Андрієм.
ж.р.	**-а → -ою**	*хто? **S*** Це подруг**а**.	*З ким? **$О_5$*** Аюб гуляє з подруг**ою**.
	після **ж, ш, ч, щ** **-а → -ею**	*хто? **S*** Це те**щ**а.	*З ким? **$О_5$*** Він розмовляє з те**щ**ею.
	-я → -ею	*хто? **S*** Це Гал**я**.	*З ким? **$О_5$*** Лінда розмовляє з Гал**ею**.
	-ія → -єю **-’я → -єю**	*хто? **S*** Це Мар**і**я. Це сім’я.	*З ким? **$О_5$*** Тато розмовляє з Мар**і**єю. Я відпочиваю з сім’**єю**.
с.р.	**-о → -ом**	*що? **S*** Це вікн**о**.	*поряд з чим? **$О_5$*** Дівчина стоїть поряд з вікн**ом**.
	-е → -ем	*що? **S*** Це яйц**е**.	*З чим? **$О_5$*** Він їсть сир з яйц**ем**.
	-я → -ям	*що? **S*** Це варенн**я**.	*З чим? **$О_5$*** Я їм хліб з варенн**ям**.
		*хто? **S*** Це немовл**я**.	*З ким? **$О_5$*** Мати гуляє з немовл**ям**.

розмовляти	***з ким?***	Вчора я розмовляв з братом.
говорити		Я говорив з лікарем.
жити		Я живу з батьком та матір'ю.
зустрічатися		Я зустрічаюся з подругою.
гуляти		Мати гуляє з дитиною.
працювати		Декан працює з секретарем.
навчатися		Я навчаюся з Хассаном.
танцювати		Джон танцює з Вікторією.

Запам'ятайте!

мати – з матір'ю

2. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. З ким розмовляла Умейма? (декан) 2. З ким танцював Хамза? (Ольга) 3. З ким навчається Марія? (Сана) 4. З ким працює викладач? (лаборант) 5. З ким живе Рім? (Дівія) 6. З ким гуляє Дієго? (Вікторія) 7. З ким ви говорили? (викладачка) 8. З ким Валід ходив до спортзалу? (товариш) 9. З ким ви відпочивали улітку? (сестра) 10. З ким ви вечеряєте? (друг) 11. З ким Аюб грає в теніс? (Карім) 12. З ким ти був учора в кав'ярні? (подруга)

Запам'ятайте нове дієслово!

товариш<u>ува́</u>ти (I) *НДВ*	***з ким? O_5***
я товариш<u>у</u>ю	з Анасом
ти товариш<u>у</u>єш	з Амандою
вони товариш<u>у</u>ють	з Вікторією
	з Науфалем
товаришував (-ла, -ли)	

товариш<u>ува́</u>ти (I) *НДВ* **= друж<u>и́</u>ти (II)** *НСВ*

3. Розпитайте студентів вашої групи, з ким вони товаришують. Що для них означає «товаришувати, дружити»?

4. Замість крапок вставте слова в дужках.

1. Тімоті товаришує з … (Бенедікта). 2. Улітку я поїду відпочивати з … (родина). 3. Учора я ходив до кінотеатру з … (Ахмед і Уссама). 4. Самір був у буфеті з … (Науфаль). 5. Я хочу поговорити з … (викладач). 6. На концерті я співав пісню із … (Софія). 7. Я мешкаю в кімнаті із … (Салах). 8. Мій брат навчається у групі з … (Валід та Сара). 9. Халед танцював у клубі з … (Моніка). 10. Моя сестра дружить з … (Фатіма). 11. Сьогодні вранці я снідав з … (Азам). 12. Батько ходив у цирк з … (дочка). 13. Омар розмовляє з … (водій).

Орудний відмінок (О.в./$О_5$) іменників: *(З) ким? (З) чим?*
МНОЖИНА

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок*		*Орудний відмінок*
		S		*$О_5$*
ч.р.	**–, -о → -ами**	студент_ батьк**о**	→ →	зі студент**ами** з батьк**ами**
	-ар, -ь, -й → -ями	лік**ар** хлопец**ь** вод**ій**	→ → →	з лік**арями** із хлопц**ями** з вод**іями**
ж.р.	**-а → -ами**	подруг**а**	→	з подруг**ами**
	-я → -ями	бабус**я**	→	з бабус**ями**
с.р.	**-о, -е** (після *ж,ш,ч,щ)* **→ -ами**	вікн**о** училищ**е**	→ →	вікн**ами** училищ**ами**
	-е, -я → -ями	мор**е** питанн**я**	→ →	мор**ями** питанн**ями**

Зверніть увагу!

немовлята – з немовлятами	дівчата – з дівчатами
діти – з дітьми	гості – з гостями (гістьми)
батьки – з батьками	двері – дверима (дверми)
люди – з людьми	гроші – грошима (грішми)
друзі – з друзями	

5. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. З ким ти гуляєш? (друзі) 2. З ким розмовляє журналіст? (люди) 3. З ким Оксана поїде на море? (батьки) 4. З ким зустрічається екскурсовод? (туристи) 5. З ким гуляє мати? (немовлята) 6. З ким розмовляє лікар? (пацієнти) 7. З ким розмовляє декан? (студенти) 8. З ким танцює Ахмед? (дівчата)

6. Замість крапок вставте слова в дужках.

1. Учора ректор зустрічався з … (лікарі). 2. Я обідав із … (брати). 3. Валід іде до клубу з … (подруги). 4. Лікар працює з … (медсестри) 5. Алі грає у футбол із … (друзі). 6. Мати відпочиває з … (діти). 7. Джон навчається з … (українці). 8. Олег дружить із … (нігерійці). 9. Декан працює із … (секретарі).

7. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. З чим Марія п’є чай? (варення) 2. З чим діти п’ють чай? (цукерки) 3. З чим він любить пити каву? (молоко) 4. З чим Дівія їсть рис? (риба) 5. З чим ви любите їсти бутерброд? (сир) 6. З чим ви їсте овочі? (м'ясо) 7. З чим ви п’єте чай? (печиво) 8. З чим вона п’є чай? (шоколад)

Пригадайте і порівняйте!

з ким? з чим? ***(O_5)***	***без кого? без чого?*** ***(O_2)***
грати **з** друг**ом** кава **з** цукр**ом**	грати **без** друг**а** кава **без** цукр**у**

8. Закінчить речення за зраком.

Зразок: *Я* люблю каву з цукром, а ти любиш … . –
Я люблю каву з цукром, а ти любиш каву *без цукру*.

1. Я п’ю чай з лимоном, а ти … . 2. Він п’є каву з молоком, а вона … . 3. Радж їсть рис з м’ясом, а Дівія … . 4. Мати любить пити чай з медом, а батько … . 5. Нізар п’є воду з варенням, а Лінда … . 6. Хажар їсть салат з майонезом, а Валід … . 7. Я люблю їсти морозиво з шоколадом, а моя сестра ...

9. Змініть речення за зразком.

Зразок: *Я* гуляю **без друга**. – *Я* гуляю **з другом**.

1. Я піду на концерт **без подруги**. 2. Омар робить домашнє завдання **без товариша**. 3. Туристи їдуть на екскурсію **без екскурсовода**. 4. Ми працюємо в аудиторії **без викладача**. 5. Умейма перекладає текст **без словника**. 6. Карім прийшов на заняття **без підручника**. 7. Тімоті написав контрольну роботу **без помилок.** 8. Я поїду відпочивати **без батьків**. 9. Мати йде до парку **без дітей**.

10. Скажіть, що ви робите (любите робити) з чим або з ким і без кого або без чого.

Зразок: Я люблю грати в теніс з Анваром.
На сніданок я п’ю каву з молоком і цукром та їм хліб з маслом.
Зазвичай я п’ю чай без лимона.
Я люблю м'ясо без овочів.

Зверніть увагу!

Вживання прийменників *з / із / зі*

з	**із**	**зі**
1) **перед голосним**, незалежно від закінчення попереднього слова: *говорив **з** Андрієм,* ***з** Ольгою*	1) **між приголосними** (щоб уникнути збігу приголосних, важких для вимови): *зустріч **із** друзями*	1) **перед сполученням приголосних**, коли початковими є **з**, **с**, **ш**, **щ:** ***зі** старостою,* ***зі** студентами*
2) **перед приголосним** (крім **с**, **ш**), рідше – сполученням приголосних, після голосного: *живе **з** батьками*	2) після голосного **перед приголосними *с, ш*** або сполученням приголосних: *товаришую **із** Сашком,* ***із** сином*	2) **між групами приголосних** (після них або перед ними): ***зі** мною*
3) **на початку речення**, після паузи: *Це мій друг, **з** яким я живу в гуртожитку.*	3) **на початку речення** перед сполученням будь-яких приголосних, а також перед приголосними **с** або **ш:** ***Із** сестрою дуже весело.*	

11. Прочитайте речення. Поясніть вживання прийменників з /із /зі.

1. Я готую м'ясо **із** соусом. 2. Оксана любить їсти борщ **зі** сметаною. 3. Декан працює **із** секретарем. 4. Хассан їсть хліб **із** джемом. 5. Я люблю курку **з** овочами. 6. Викладач розмовляє **зі** студентами. 7. Омар гуляє **з** Умеймою.

12. Вставте необхідний прийменник з /із /зі.

1. Я товаришую … Амандою. 2. Він гуляє … братом. 3. Я навчаюсь … Науфалем. 4. Вона говорить … Салахом. 5. Моя сестра працює … Шеріл. 6. Він грає … Тревісом. 7. Вона живе … Шарлоттою. 8. Викладач працює … студентами. 9. Декан розмовляв … Умеймою. 10. Ми товаришували … Світланою. 11. Валід зустрівся … мною. 12. Він говорить … Саміром.

13. Запишіть подані іменники в орудному відмінку ($О_5$) з прийменником з / із / зі.

Хто?	***З ким?***	***Хто?***	***З ким?***
лікар		декан	
викладач		ректор	
товариш		професор	
Юрій		староста	
Святослав		Сергій	
Ганна		Набіль	
Ольга		Тетяна	
дочка		Амалія	
Леся		Марія	
Марія		жінка	
мати		бабуся	
Юлія		люди	
Катя		батьки	
викладачі		діти	
брати		сини	
студентки		друзі	

14. Дайте відповіді на запитання за зразком.

Зразок: З ким ви вчора розмовляли? (друзі) –
Учора я розмовляв **із друзями**.

1. З ким ви жили раніше? (батьки) 2. З ким ви зазвичай снідаєте? (подруга) 3. З ким ви їздили на екскурсію? (викладач і група) 4. З ким ви йдете до кав'ярні? (брат) 5. З ким ви граєте у футбол? (команда) 6. З ким вони зустрілись у потязі? (родичі) 7. З ким вона любить спілкуватися? (сестри) 8. З ким він разом навчається? (студенти з Індії) 9. З ким ми будемо готувати вечерю? (товариші) 10. З ким дружить Алі? (Михайло та Юрій)

Запам'ятайте нове дієслово!

домовля́тися (І) *НДВ*	**з ким?** $О_5$	**про що?** $О_4$
я домовляюся	з Юрієм	про зустріч
ти домовляєшся	з Віктором	про вечірку
він домовляється	з Фатімою	про екскурсію
ми домовляємося	з Марією	про сніданок
ви домовляєтесь	із друзями	про відпочинок
вони домовляються	зі старостами	про екзамени

Минулий час
домовлявся, домовлялась, домовлялись

домо́витися (II) *ДВ*

Майбутній час	*Минулий час*
я домовлюся	він домовився
ти домовишся	вона домовилась
він домовиться	вони домовились
ми домовимося	
ви домовитеся	
вони домовляться	

Студент договорився з викладачем про відпрацювання.

Запам'ятайте нове дієслово!

спілкува́тися (I) *НДВ*	**з ким?** O_5
я спілкуюся	з Анваром
ти спілкуєшся	з батьком
він спілкується	із сестрою
ми спілкуємося	з матір'ю
ви спілкуєтеся	з викладачами
вони спілкуються	з дітьми

Минулий час

спілкувався, спілкувалась, спілкувались

15. Допишіть необхідні закінчення в дієсловах і напишіть слова в дужках в O_5.

1. Ми товаришу… з (Марія). 2. Студенти багато спілку… з (ректор). 3. Я домовля… з (викладач) про відпрацювання. 4. Син спілку… з (мати). 5. Декан розмовля… зі (студенти). 6. Ти часто спілку… з (батьки)? 7. Я люблю спілкува… з (бабуся). 8. Джон домови… з (директор) про відпустку. 9. Ви друж… з (Уссама)? 10. Пацієнт спілку… з (лікар). 11. Ми домовил… із (друзі) про вечірку.

16. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

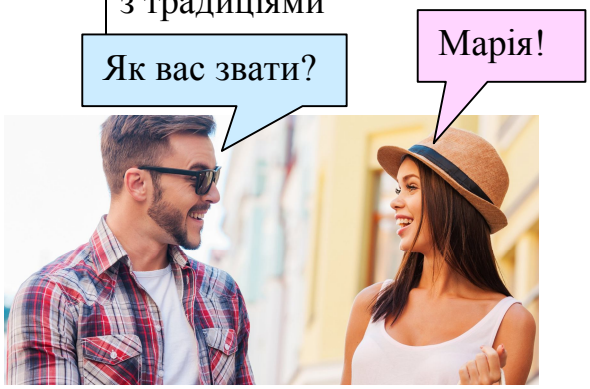
– Умеймо, з ким ти любиш спілкуватися?
– З Марією, бо вона моя подруга.

– Марку, ти часто спілкуєшся з батьками?
– Щодня. Я люблю спілкуватися з татом і мамою.

– Абілаше, ти домовився з екскурсоводом про екскурсію?
– Так, домовився. Екскурсія буде в суботу.

Пригадайте дієслово!

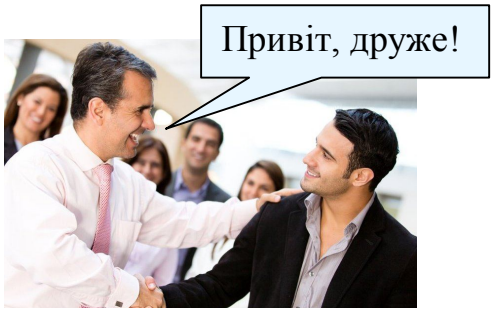
знайо́митися (II) *НДВ*	**познайо́митися (II)** *ДВ*	***з ким? з чим? де?***
Теперішній час	*Майбутній час*	з Ахмедом у гуртожитку
я знайомлюся	я познайомлюся	з Марією в кав'ярні
ти знайомишся	ти познайомишся	з викладачем в аудиторії
вони знайомляться	вони познайомляться	з країною
Знайомся!	*Познайомся!*	з традиціями
Знайоммося!	*Познайоммося!*	
Знайомтесь!	*Познайомтесь!*	
Минулий час	*Минулий час*	
знайомився	познайомився	
знайомилася	познайомилася	
знайомилися	познайомилися	

Запам'ятайте нові дієслова!

	з ким? з чим?		
вітáтися (I) *НДВ*	**привітáтися (I)** *ДВ*	**прощáтися (I)** *НДВ*	**попрощáтися (I)** *ДВ*
Теперішній час	*Майбутній час*	*Теперішній час*	*Майбутній час*
я вітаюся	я привітаюся	я прощаюся	я попрощаюся
ти вітаєшся	ти привітаєшся	ти прощаєшся	ти попрощаєшся
вони вітаються	вони привітаються	вони прощаються	вони попрощаються
Вітайся!	*Привітайся!*	*Прощайся!*	*Попрощайся!*
Вітаймося!	*Привітаймося!*	*Прощаймося!*	*Попрощаймося!*
Вітайтесь!	*Привітайтесь!*	*Прощайтеся!*	*Попрощайтеся!*
Минулий час		*Минулий час*	
вітався	привітався	прощався	попрощався
віталася	привіталася	прощалася	попрощалася
віталися	привіталися	прощалися	попрощалися

≠

17. Напишіть слова в дужках у потрібній формі.

1. Учора я познайомився з …….. Марії. (брат)
2. Студенти завжди вітаються і прощаються з …….. . (викладач)
3. Після концерту музиканти попрощалися з …….. . (глядачі)
4. Ахмед мешкає в одній кімнаті з …….. . (Анас і Набіль)
5. Дочка готує вечерю з ……... . (мати)
6. Сашко любить спілкуватися ……... . (сусідка)
7. Маргарита товаришує з ……... . (Ганна і Оксана)
8. Оксана домовилася з …….. про зустріч. (подруги)
9. Каріна розмовляє з …….. про підручники. (бібліотекар)
10. Марта їздила до Франції з ……. . (діти і батьки)

18. Виберіть потрібне дієслово та запишіть його в правильній формі.

1. Коли я приїхав до України, я … з культурою і традиціями українців.
2. Після занять ми … з викладачем.
3. Артем – мій друг, ми … вже десять років.
4. Мій дідусь і моя бабуся … в селі в чудовому будинку.
5. Щоранку я … з друзями і викладачами в університеті.
6. Учора в кафе ми … про роботу і політику.
7. Максим … з батьками про відпочинок.

Слова для довідок: товаришувати, вітатися, попрощатися, розмовляти, мешкати, домовитися, познайомитися.

19. Продовжте речення.

1. Коли я приходжу до університету, я вітаюся …
2. В Україні я познайомився …
3. У гуртожитку ми завжди вітаємося …
4. У деканаті я привітався …
5. У лікарні пацієнти вітаються …
6. Коли я їхав в Україну, я попрощався …
7. Після заняття студенти прощаються …

20. Розкажіть про себе.

1. З ким ви живете в одній кімнаті?
2. З ким ви навчаєтеся в одній групі?
3. З ким ви готуєте їсти?
4. З ким ви вечеряєте?
5. З ким ви робите домашнє завдання?
6. З ким ви товаришуєте?
7. З ким ви навчалися у школі?
8. З ким ви фотографувалися?
9. З ким ви часто спілкуєтеся?
10. З ким ви домовляєтеся?

21. Прочитайте текст. Розкажіть про ваш урок української, використовуючи дієслова вітатися, товаришувати, спілкуватися, домовлятися, прощатися ***тощо.***

Сьогодні середа. У нас друга пара – українська мова. Я приходжу до аудиторії і вітаюся з викладачем. Ще перерва. Ми з друзями розмовляємо про урок. Майкл говорить з Ахмедом про футбольний матч. Алісія товаришує з Лаурою, вони сидять разом і дивляться фотографії. Наш староста Мохамед домовляється з викладачем про екскурсію. Незабаром ми поїдемо з групою до Дніпра.

Ось дзвінок. Студенти вітаються з викладачем: «Доброго ранку!». Викладач відповідає: «Доброго ранку! Сідайте, будь ласка!».

На уроці ми багато працюємо, вивчаємо нову граматику, складаємо діалоги з друзями. Ми любимо спілкуватися українською.

Після уроку всі студенти прощаються з викладачем і йдуть на наступне заняття.

Увага! Граматика

Особові займенники в орудному відмінку ($О_5$)

Н.в. (хто? що?)	я	ти	він, воно	вона	ми	ви	вони
О.в. (з ким?з чим?)	**зі мною**	**з тобою**	**з ним**	**з нею**	**з нами**	**з вами**	**з ними**

22. Продовжте речення, використовуючи особові займенники.

Зразок: Це **Анвар**. Я зустрівся з … . – Я зустрівся **з ним**.

1. Це **Ганна**. Ми працювали разом з … .
2. Це **я**. Він завжди вітається зі … .
3. Ось мої **друзі**. Я часто відпочиваю з … .
4. Це **ми**. Учора декан розмовляв з … .
5. Тут **ти**. Пообідаймо сьогодні з … ?
6. **Викладач** в аудиторії. Ми привіталися з … .
7. Ця **дівчина** дуже гарна. Де ти з … познайомився?
8. **Ви** вже вдома? Я не попрощався з … !
9. Це **Тарас і Сергій**. Я товаришую з … .

23. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. З ким ви привіталися? (він і вона) 2. З ким познайомилася Сумайя? (ти) 3. З ким спілкувався журналіст? (я) 4. З ким ти товаришуєш? (ви і вони) 5. З ким він мешкає? (ми) 6. З ким вона попрощалася? (ти і він) 7. З ким дружить Сашко? (ви і ми) 8. З ким ви обідаєте? (вони) 9. З ким він домовився про зустріч? (я) 10. З ким вечеряв Майкл? (вона)

Увага!

Зворотний займенник *себе́* в O_5

себе → **з (із) собою**

Я беру шаурму **з собою**.
Ти береш словник **з собою**.
Він бере каву **з собою**.
Ми взяли **з собою** парасольки.
Ви взяли **з собою** гроші?
Вони взяли **з собою** документи.

У мене немає **з собою** грошей.

24. Подивіться на картинки і скажіть, що вони взяли з собою.

25. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Студенти, візьміть із (себе) ручки і зошити. 2. Завтра ми підемо на дискотеку. Ходімо з (ми). 3. Хочеш, я піду з (ти) до лікаря? 4. Це моя подруга. Я хочу познайомити тебе з (вона). 5. Ось наш декан. Я хочу поговорити з (він). 6. Це мої сусіди. Я привітався з (вони). 7. Мати взяла з (себе) дочку до магазину. 8. Можна з (ви) познайомитися? 9. Омар хоче піти зі (я) до спортзалу. 10. Скільки грошей ти взяла з (себе)?

Запам'ятайте нові дієслова!

обгово́рювати (I) *НДВ* – **обговори́ти (II)** *ДВ* ***з ким? що?***	**ра́дитися (II)** *НДВ* – **пора́дитися (II)** *ДВ* ***з ким?***	**сперечáтися (I)** *НДВ* – **посперечáтися (I)** *ДВ* ***з ким? через що?***
я обговорюю ти обговорюєш вони обговорюють	я ра**дж**уся ти радишся вони радяться	я сперечаюся ти сперечаєшся вони сперечаються
Обговорюй (те)! *Обговорюймо!*	*Радься! Радьтеся!* *Радьмося!*	*(Не) сперечайся!* *(Не) сперечайтеся!* *(Не) сперечаймося!*
обговорював, -ла, -ли	радився, -лася, -лися	сперечався, -лася, -лися

26. Читайте речення. Зверніть увагу на вживання нових дієслів.

1. Я обговорюю з другом сьогоднішній урок.
2. Батько обговорює справи з товаришем.
3. Ми обговорили нову тему з викладачем анатомії.
4. Моя сестра радиться зі мною, що приготувати на вечерю.
5. Президент буде радитися з міністрами.
6. Студенти порадилися з викладачем, як робити домашнє завдання.
7. Жінки сперечалися з продавцем через ціну на продукти.
8. Я ніколи не сперечаюся з батьками.
9. Джон посперечався з друзями через футбольний матч.

27. Складіть і запишіть власні речення з дієсловами *обговорювати, радитися, сперечатися.*

28. Розпитайте ваших друзів.

1. З ким ви мешкаєте в одній кімнаті? Хто мешкає з вами?
2. З ким ви товаришуєте? Хто товаришує з вами?
3. Хто з ким у вашій групі часто спілкується?
4. З ким і про що ви домовляєтеся?
5. З ким ви вітаєтеся, коли приходите до університету?
6. З ким ви прощаєтеся щодня?
7. З ким ви зазвичай радитеся?
8. З ким ви сперечалися?
9. З ким ви обговорюєте ваші проблеми?
10. З ким ви любите слухати музику?
11. З ким ви гуляєте?
12. З ким ви граєте у футбол?

Як указати на засіб пересування

Я їду до бабусі автобусом.

	як?
іти ходити	пішки

	як? чим? (О.в./$О_5$)	
їхати їздити поїхати приїхати	машиною	трамваєм
	автобусом	потягом
	тролейбусом	велосипедом

29. Вставте слова у правильній формі.

1. Це автобус. Ми їздимо до школи …. . 2. Це таксі. Я приїхав до вас … . 3. Ось тролейбус. Їдьмо до парку … . 4. Тут неподалік станція метро. Я люблю їздити … . 5. Це його машина. Він завжди їздить … . 6. Ось новий трамвай. Раніше я їздив … . 7. Це велосипед Ганни. Ганна часто їздить … . 8. Це їхній мотоцикл. Вони люблять їздити … . 9. Ось і наша маршрутка. Ми зазвичай їздимо до університету … . 10. Це вантажівка. Мій батько їздить … .

30. Утворіть форму $О_5$ від слів у дужках.

1. Друзі приїхали до Львова (потяг). 2. Вікторія їздить на роботу (машина). 3. Їхня бабуся їде на ринок (трамвай). 4. Студенти їздили на екскурсію (автобус). 5. Джон поїхав до лікарні (тролейбус). 6. Сара їде на Хортицю (велосипед). 7. Студентка їде (ліфт) на сьомий поверх гуртожитку. 8. Щодня я їжджу до університету (маршрутка).

31. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Чим ви їдете на заняття?
– Автобусом або маршруткою.

– Чим ти їздив до Києва?
– Потягом, але можна поїхати автобусом.

Запам'ятайте нові дієслова!

лет<u>і́</u>ти *(НДВ)* **чим?** *(зараз, в один бік)* ⇒	**літа́ти** *(НДВ)* **чим?** *(туди й назад, багато разів)* ⇔
я ле**<u>ч</u>**у	я літаю
ти летиш	ти літаєш
він летить	він літає
ми летимо	ми літаємо
ви летите	ви літаєте
вони летять	вони літають
летів, -ла, -ли	літав, -ла, -ли

32. Читайте речення, звертаючи увагу на вживання виділених дієслів.

1. Сьогодні вранці ми *летимо* додому літаком.
2. Щороку ми *літаємо* додому, до Нігерії.
3. Поліцейські *летять* гелікоптером.
4. Юрій Гагарін *літав* у космос космічним кораблем.
5. Я не люблю *літати* літаком.
6. Сандра сьогодні *летить* до Іспанії о 12 годині.

гелікоптер

33. Вставте у правильній формі дієслово летіти або літати.

1. Завтра Марія … на відпочинок до Іспанії. 2. Щоліта мої батьки … до Туреччини. 3. Минулого року ми … до Індії. 4. Зараз друзі їдуть до аеропорту, бо вони сьогодні … до Еквадору. 5. У січні Сара … до Марокко на канікули. 6. Вони часто … до Європи. 7. Я люблю … літаком.

34. Подивіться на картинки і скажіть, чим вони їдуть або летять.

35. Розпитайте один одного, чим ви їздите додому, до магазину, до Києва, чим ви приїхали або прилетіли в Україну.

Як указати на місце, яким здійснюється рух

Автобус їде містом.

Запам'ятайте нове дієслово!

подорожува́ти (І)	**де?**
я подорожую	Україною
ти подорожуєш	Одесою
вони подорожують	

Подорожуй (-те)! Подорожуймо!

подорожував, -ла, -ли

Вони подорожують Францією.

36. Утворіть форму $О_5$ від слів у дужках.

1. Друзі йшли (вулиця). 2. Сім'я подорожує (Україна). 3. Автобус їде (місто). 4. Студенти гуляли (проспект). 5. Ми подорожували (Київ). 6. Туристи подорожують (міста України).

37. Читайте діалоги. Розкажіть, де ви гуляли і де подорожували.

– Де ви були вчора?
– Ми гуляли проспектом.
– А ми з Анваром їздили містом і фотографувалися.

– Де ви були влітку?
– Я подорожував Європою, був у Німеччині, Польщі та Франції.
– Чим ви подорожували?
– Потягом і автобусами.

– Ірино Петрівно, ви подорожували Україною?
– Так, я багато подорожувала.
– Де ви подорожували?
– Західною Україною, Києвом, Полтавою, Одесою.
– Яке місто ви любите?
– Усі міста особливі й гарні, але я люблю рідне місто.

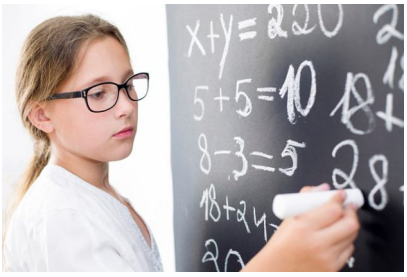

Як сказати про засіб / інструмент, яким виконується дія

Я пишу ручкою.

Н.в. (що?)	*О.в. (чим?)*
Це олівець.	Я малюю олівц**ем**.

що робити?	*чим?*
писати	ручкою, крейдою
малювати	олівцем, фарбою
різати	ножем
їсти	ложкою, виделкою

38. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Чим студенти пишуть у зошиті? (ручка) 2. Чим пише викладач на дошці? (крейда) 3. Чим художник малює картину? (фарби) 4. Чим ви їсте суп? (ложка) 5. Чим ви їсте макарони? (виделка) 6. Чим люди їдять суші? (палички) 7. Чим ми миємо руки? (мило і вода) 8. Чим пише Джон? (маркер)

Запам'ятайте нові дієслова!

рі́зати (НДВ) **поріза́ти** (ДВ)	*що?*	*чим?*	**чи́стити** (НДВ) **почи́стити** (ДВ)	*що?*	*чим?*
я ріжу	хліб	ножем	я чищу	одяг	щіткою
ти ріжеш	папір	ножицями	ти чистиш	зуби	щіткою
вони ріжуть			вони чистять	картоплю	ножем
Ріж (-те)!			*Чисть (-те)!*		
різав, -ла, -ли			чистив, -ла, -ли		

39. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Чим ви ріжете овочі? (ніж) 2. Чим ви чистите взуття? (ганчірка) 3. Чим ви чистите костюм? (щітка) 4. Чим ви ріжете папір? (ножиці) 5. Чим ви чистите зуби? (щітка) 6. Чим ви чистите картоплю? (ніж)

Запам'ятайте нові дієслова!

відмика́ти (І) *НДВ*	**відімкну́ти (І)** *ДВ*	≠	**замика́ти (І)** *НДВ*	**замкну́ти (І)** *ДВ*
Теперішній час	***Майбутній час***		***Теперішній час***	***Майбутній час***
я відмикаю	я відімкну		я замикаю	я замкну
ти відмикаєш	ти відімкнеш		ти замикаєш	ти замкнеш
вони відмикають	вони відімкнуть		вони замикають	вони замкнуть
Відмикай(-те)!	*Відімкни!* *Відімкніть!*		*Замикай(-те)!*	*Замкни!* *Замкніть!*
Минулий час	***Минулий час***		***Минулий час***	***Минулий час***
відмикав, -ла,-ли	відімкнув, -ла,-ли		замикав, -ла,-ли	замкнув, -ла,-ли

відмикати / замикати що? чим?
Я відмикаю (замикаю) двері ключем.

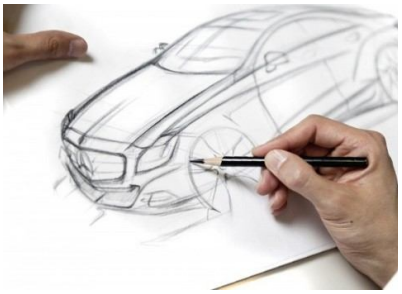
Запам'ятайте нові дієслова!

витира́тися (І) *НДВ* **(ви́тертися (І)** *ДВ*)	***чим?***	**користува́тися (І)** *НДВ* **(скориста́тися (І)** *ДВ*)	***чим?***
я витираюся	рушником	я користуюся	посудом
ти витираєшся	серветкою	ти користуєшся	телефоном
вони витираються	хустинкою	вони користуються	послугами

40. Закінчить речення, використовуючи слова в дужках у потрібній формі.

1. Джон витирається … (рушник). 2. Тімоті відімкнув двері … (ключ). 3. Вони їдять рис … (палички). 4. Бенедікта пише на дошці … (маркер). 5. Радж фотографує друзів … (фотоапарат). 6. Аліна чистить туфлі … (щітка). 7. Марія ріже моркву … (ніж). 8. Він щодня користується … (телефон). 9. Я витираюся … (хустинка). 10. Коли студенти перекладають текст, вони користуються … (словник). 11. Кумар почистив штани … (щітка). 12. Хлопчик витирається … (серветка). 13. Сара порізала торт … (ніж). 14. Дитина їсть рибу … (руки).

41. Подивіться на картинки і скажіть, що і чим роблять ці люди.

42. Запишіть речення, використовуючи необхідне дієслово у правильній формі.

1. Щороку Радж … до Індії літаком. 2. Зараз Віджай … додому машиною. 3. Сестра … пальто щіткою. 4. Мати … курку ножем. 5. Ми … двері ключем, коли пішли на заняття. 6. Уранці Сінгх … зуби щіткою і пастою. 7. Ольга Миколаївна … крейдою на дошці. 8. Учора батьки … до Києва потягом. 9. Я … посудом, який ми купили в Німеччині. 10. Сестра … посуд ганчіркою. 11. Вікторія … рушником. 12. Я живу на десятому поверсі. Щодня я … ліфтом. 13. Я … борщ ложкою. 14. Художник … портрет фарбами. 15. Ми … руки водою і милом.

Як сказати про заняття й інтереси людини

Я займаюся музикою.

займа́тися **захо́плюватися** **цика́витися**	**чим?**

З.в. ***що?***	**О.в.** ***чим?***
Я люблю спорт.	Я займаюся спортом.
Я люблю музику.	Я захоплююся музикою.
Я люблю театр.	Я цікавлюся театром.

Запам'ятайте нові дієслова!

займа́тися (I)	**цика́витися (II)**	**захо́плюватися (I)**
я займаюся	я цікавлюся	я захоплююся
ти займаєшся	ти цікавишся	ти захоплюєшся
він займається	він цікавиться	він захоплюється
ми займаємося	ми цікавимося	ми захоплюємося
ви займаєтеся	ви цікавитеся	ви захоплюєтеся
вони займаються	вони цікавляться	вони захоплюються

43. Поставте запитання до виділених слів.

Зразок: Ми цікавимося **медициною**. – ***Чим*** ви цікавитеся?

1. Амін захоплюється **футболом**. 2. Тетяна Петрівна займається **наукою**. 3. Я цікавлюся **фотографією**. 4. Мій брат професійно займається **спортом**. 5. Вони цікавляться **традиціями українського народу**. 6. Маргарита захоплюється **музикою**. 7. Ми багато займаємося **анатомією**. 8. Дівчата цікавляться **модою**. 9. Суфіан захоплюється **кіно.** 10. Батько займається **бізнесом**. 11. Анабель цікавиться **макіяжем**. 12. Вони займаються **політикою.**

44. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

Зразок: Майкл займається … (бокс). – Майкл займається **боксом**.

1. Мій брат захоплюється … (крикет). 2. Марія цікавиться … (географія). 3. Андре Агассі займається … (теніс). 4. Ми захоплюємося … (музика). 5. Юрій цікавиться … (комп'ютери). 6. Я цікавлюсь … (історія України). 7. Депутат займається … (політика). 8. Учені займаються … (наука). 9. Наш викладач захоплюється … (література). 10. Ця дівчина цікавиться … (психологія). 11. Я цікавлюся … (медицина). 12. Ми регулярно займаємося … (спорт).

45. Скажіть, чим займаються або захоплюються ці люди.

Зразок: Володимир Кличко – відомий боксер. Чим він займається? –
Він займається **боксом**.

1. Кріштіану Роналду – талановитий футболіст. Чим він захоплюється?
2. Ангела Меркель – німецький політик. Чим вона займається?
3. Григорій Сковорода – український філософ. Чим він займався?
4. Тарас Шевченко – талановитий поет і художник. Чим він захоплювався?
5. Микола Амосов – видатний лікар. Чим він займався?
6. Ілон Маск – відомий бізнесмен-винахідник. Чим він захоплюється?
7. Махатма Ґанді – видатний політик. Чим він займався?

46. Дайте відповіді на запитання, використовуючи дієслова *займатися, захоплюватися, цікавитися.*

Зразок: Чому ти щодня ходиш на стадіон? –
Я щодня ходжу на стадіон, тому що я захоплююся спортом.

1. Чому ти так часто ходиш до бібліотеки? 2. Чому ти регулярно дивишся політичні новини? 3. Чому Моніка часто дивиться вистави? 4. Чому Валід завжди дивиться фільми? 5. Чому Джон часто ходить до спортзалу? 6. Чому Джамаль і Хассан постійно грають у теніс? 7. Чому ти так багато читаєш про історію України? 8. Чому він завжди дивиться медичні програми?

47. Запитайте студентів вашої групи, чим вони займаються вдома, чим вони цікавляться та чим захоплюються.

Зразок: – Софіє, яке цікаве фото! Чим ти захоплюєшся?
– Я захоплююся традиціями українського народу, історією України.
А ти, Хассане, чим ти цікавишся?
– Я цікавлюся футболом.

Як назвати людину за її професією

Я хочу стати лікарем.

працювати **бути** **стати**	**ким?**

Моя мати працює викладачк**ою**.
Ви будете інженер**ами**.
Вони стали лікар**ями**.

Запам'ятайте нове дієслово!

ста́ти (ДВ)

Майбутній час	*Минулий час*	
я ста<u>н</u>у	він став	Мій брат став фармацевтом.
ти ста<u>н</u>еш	вона стала	Я стану лікарем.
він ста<u>н</u>е	вони стали	Алі мріє стати інженером.
ми ста<u>н</u>емо		Дівія стане стоматологом.
ви ста<u>н</u>ете		Паван став економістом.
вони ста<u>н</u>уть		

48. Дайте відповіді на запитання, використовуючи подану інформацію.

1. Тімоті любить хімію. Ким він може стати? 2. Фред цікавиться математикою і кресленням. Ким він хоче бути? 3. Девід займається футболом. Ким він мріє стати? 4. Дівія захоплюється малюванням. Ким вона хоче стати? 5. Луіс щовечора грає на гітарі. Ким він мріє стати? 6. Друзі вивчають медицину в університеті. Ким вони стануть? 7. Прасад багато фотографує. Ким він хоче бути? 8. Каміла цікавиться біологією. Ким вона стане? 9. Естер навчається у педагогічному університеті. Ким вона буде? 10. Джозеф навчається на фармацевтичному факультеті. Ким він стане? 11. Моя сестра вивчає іноземні мови. Ким вона хоче бути? 12. Моя подруга любить співати. Ким вона мріє стати?

49. Напишіть, ким були ці люди.

1. Моцарт був ….
2. Юрій Гагарін був … .
3. Мікеланджело був … .
4. Дмитро Менделєєв був … .
5. Тарас Шевченко був … .
6. Вільям Шекспір був … .
7. Мати Тереза була … .
8. Чарлі Чаплін був … .
9. Махатма Ганді був… .
10. Мартін Лютер Кінг був … .

Слова для довідок: композитор, космонавт, скульптор-художник, хімік, поет, драматург, доброчинниця, актор, політик, оратор-активіст.

50. Подивіться на картинки і скажіть, ким вони хочуть бути?

51. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Анасе, ким працюють ваші батьки?
– Тато працює інженером, а мати працює журналісткою.

– Джоне, ким ти будеш працювати після університету?
– Кардіологом, я цікавлюся кардіологією.

– Софіє, ким ти хочеш бути?
– Я мрію стати стоматологом.

– Друзі, ким ви хочете стати?
– Ми хочемо бути лікарями.
– Чому?
– Тому що ми хочемо лікувати людей.

– Тімоті, ким ти мріяв стати в дитинстві?
– У дитинстві я мріяв стати космонавтом.
А зараз я хочу стати будівельником,
хочу будувати нові красиві будинки.

Запам'ятайте нове дієслово!

пиша́тися (І)	*ким?*	*чим?*
я пишаюся	сином	сім'єю
ти пишаєшся	дочкою	роботою
він пишається	батьками	країною
ми пишаємося	братом	успіхами
ви пишаєтеся	сестрою	
вони пишаються	другом	

52. Закінчіть речення, використовуючи подану інформацію.

Зразок: Мій батько – відомий професор. Я пишаюся … . –
Я пишаюся *батьком.*

1. Це гарна країна Україна. Українці пишаються … . 2. У мене велика дружна родина. Я пишаюся … . 3. Мій брат – відомий футболіст. Ми пишаємося … . 4. Моніка добре навчається в університеті. Її батьки пишаються … . 5. Мої батьки добрі і гостинні люди. Я пишаюся … . 6. Моя подруга – лікар. Вона любить свою професію. Вона пишається … . 7. Еквадорці люблять свою країну Еквадор. Вони пишаються … .

53. Скажіть, ким і чим ви пишаєтеся? Чим пишаються ваші друзі? Як ви думаєте, чи пишаються вами ваші батьки? Чому?

54. Українці пишаються своїми вченими, письменниками, спортсменами, лікарями. А ким пишаються у вашій країні? Назвіть імена відомих людей, якими пишається ваша країна.

Запам'ятайте!

задово́лений (-а, -і) *ким? чим?*	**незадово́лений (-а, -і)** *ким? чим?*
Майкл задоволений оцінкою. Ми задоволені фільмом.	Сана незадоволена зустріччю. Вони незадоволені роботою лікаря.

55. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках у потрібній формі.

1. Ким задоволений викладач? (студент, студентка, студенти)
2. Чим задоволений викладач? (університет, аудиторія, група, робота)
3. Ким задоволений студент? (товариш, викладачі, друг, друзі, подруги)
4. Чим задоволені студенти? (оцінки, навчання, екскурсія, відпочинок)
5. Чим незадоволені люди? (життя, погода, вистава, фільм, їжа)
6. Чим задоволені діти? (гра, іграшки, морозиво, подарунки)

Запам'ятайте!

як? (із чим?)		
із задоволенням з радістю	з увагою з цікавістю	з нетерпінням із жалем

56. Прочитайте речення. Вставте необхідні словосполучення.

1. Студенти завжди … слухають викладача. 2. Діти … слухали розповідь дідуся. 3. Оксана любить театр. Вона … подивилася нову виставу. 4. Омар чекає на свою подругу … . 5. Мої батьки завжди … зустрічають мене. 6. У місті – епідемія. Ми … дізналися про цю новину.

Порівняйте!

дієслово з *-ся* **($О_5$)** *з ким? з чим?*	**дієслово без *-ся*** **($О_4$)** *кого? що?*
бачити**ся** з друг**ом**	бачити друг**а**
познайомити**ся** з дівчин**ою**	познайомити дівчин**у** (з матір'ю)
зустрічати**ся** з подруг**ою**	зустрічати подруг**у**
вітати**ся** з декан**ом**	вітати декан**а**
фотографувати**ся** із друз**ями**	фотографувати друз**ів**

57. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Кого ви бачили вчора? З ким ви бачилися вчора? (викладач) 2. З ким він познайомився? Кого він хоче познайомити з татом? (сусідка) 3. З ким зустрічається Хамід? Кого Хамід сьогодні зустрічає на зупинці? (подруга) 4. Кого фотографує мати? З ким вона фотографується? (діти) 5. З ким вітається Омар? Кого Омар вітає зі святом? (брат)

вітати ***кого? з чим?***
Я вітаю друга з днем народження.
Вітаю вас з Новим роком!

58. Замість крапок вставте необхідне дієслово у потрібній формі.

1. Можна з вами … . Я хочу … вас з батьком.	познайомити – познайомитися
2. Щодня я … свого сусіда. Зараз у мене зустріч. Я … з директором.	зустрічати – зустрічатися
3. Де я вас раніше … ? Ми сьогодні вже … з вами.	бачити – бачитися
4. Я люблю … друзів. Я люблю … із друзями.	фотографувати – фотографуватися

Як сказати про місце розташування об'єкта

Картина висить над столом.

Пригадайте!

де? ($О_6$)	*де? ($О_2$)*
Книга лежить **на** столі. Картина висить **на** стіні. Шафа стоїть **у** кімнаті.	Зошит лежить **спереду** студента. Картина висить **ліворуч від** (**праворуч від**) вікна. Машина стоїть **біля** будинку. Театр знаходиться **навпроти** музею.

Запам'ятайте!

де? ($О_5$)	
під ≠ над **між** **за ≠ перед** **поряд з /поруч із**	*ким? чим?*

під ≠ над

між

за ≠ перед

поряд з / поруч із

59. *Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання прийменників місця.*

1. Де ваша сумка? – Стоїть **під** столом.
2. Де полиця? – Вона висить **над** столом.
3. Де ваша школа? – **Між** стадіоном і бібліотекою.
4. Де аптека? – **За** магазином.
5. Де стоїть викладач? – Викладач стоїть **перед** студентами.
6. Де сидить Ахмед? – Він сидить **поряд із** Салахом.

60. Подивіться на картинки і скажіть, де розташовані предмети.

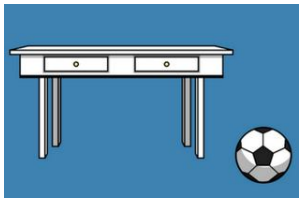
Де стоїть стілець?

Де лежить м’яч?

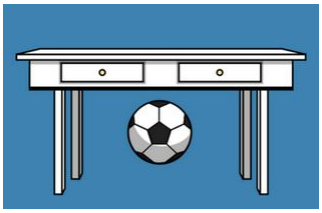
Де висить лампа?

Де лежить м’яч?

Де стоїть стілець?

Де лежить м’яч?

61. Подивіться на картинки і скажіть, де знаходиться собака. Пригадайте інші прийменники.

62. Доповніть речення, використовуючи слова, подані справа.

1. Підручник лежить на … . Карта висить над … . Стілець стоїть перед … . Кіт лежить під … . Шафа стоїть поряд із … .	стіл
2. Перед … лежить килим. На … лежить собака. Під … лежить м'яч. Над … висить картина. За … стоїть лампа. Поряд із … стоїть шафа. Між … і шафою стоїть стіл.	крісло
3. На … висить годинник. Поруч із … є двері. За … розташована інша кімната.	стіна

63. Допишіть закінчення у тексті.

Ось моя кімната. Біля вікн.. стоїть стіл. Поряд зі стол.. стоять два стільці. Під стол.. сидить мій кіт. Праворуч моє ліжко. Над ліжк.. висять фотографії моєї сім'ї. Перед ліжк.. стоїть новий телевізор. Над телевізор.. висить годинник. Між ліжк.. і двер… стоїть велика шафа. Поряд із шаф.. стоять гарні квіти.

64. Розкажіть про свою кімнату, використовуючи прийменники за, перед, між, поряд із, над, під ***та інші.***

65. Виправте помилки в реченнях.

1. Картина висить за столом.
2. Книгарня розташована між зупинкою.
3. Літак летить під містом.
4. Кіт сидить над ліжком.
5. Я ріжу овочі у столі.
6. Ми спілкуємося з друзями над кафе.
7. Дошка висить за студентами.
8. Холодильник стоїть під столом і вікном.
9. Шафа стоїть під диваном.
10. Машина стоїть над будинком.
11. Студент сидить за вікном.

Як охарактеризувати людину / об'єкт

Ахмед познайомився з гарною дівчиною.

Орудний відмінок (О.в./$О_5$) прикметників і порядкових числівників (ОДНИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (S)*	*Орудний відмінок ($О_5$)*	
ч.р.	**-ий → -им**	*який?* нов**ий** студент перш**ий** урок	*яким?* з нов**им** студентом перш**им** уроком	**Яким?**
	-ій → -ім	останн**ій** студент третій урок	з останн**ім** студентом трет**ім** уроком	
с.р.	**-е → -им**	*яке?* нов**е** завдання перш**е** завдання	*яким?* нов**им** завданням перш**им** завданням	**Яким?**
	-є → -ім	останн**є** завдання трет**є** завдання	останн**ім** завданням трет**ім** завданням	
ж.р.	**-а → -ою**	*яка?* нов**а** студентка перш**а** кімната	*якою?* з нов**ою** студенткою перш**ою** кімнатою	**Якою ?**
	-я → -ьою	остання студентка третя кімната	з останн**ьою** студенткою трет**ьою** кімнатою	

66. Дайте відповіді на запитання, використовуючи у правильній формі слова, подані справа.

1. З якою дівчиною ви познайомилися?	симпатична
2. З яким студентом ви привіталися?	новий
3. З яким братом він гуляє?	молодший
4. З якою сестрою вона займається?	старша
5. З якою групою ви їдете на екскурсію?	третя
6. З яким хлібом ти любиш бутерброд?	білий
7. З яким викладачем ви працюєте?	досвідчений
8. З якою дівчиною ти вечеряв?	гарна
9. З яким другом ти живеш?	марокканський
10. З якою дочкою гуляє мати?	маленька
11. З яким студентом ви навчаєтеся?	розумний
12. З якою вчителькою ти бачився?	перша
13. З якою людиною розмовляв журналіст?	відома

67. Дайте відповіді на запитання, використовуючи у правильній формі слова, подані справа.

1. Якою ручкою ти пишеш контрольну роботу?	синя
2. Яким олівцем малює художник?	чорний
3. Якою ложкою ти їси борщ?	велика
4. Якою крейдою викладач пише на дошці?	біла
5. Якою щіткою ви чистите зуби?	зубна
6. Яким рушником вона витирається?	красивий
7. Яким телефоном користується дідусь?	мобільний
8. Якою музикою він захоплюється?	класична
9. Якою мовою цікавиться Ігор?	китайська
10. Яким футболом займається Хассан?	американський
11. Яким лікарем ти хочеш бути?	хороший
12. Яким братом ти пишаєшся?	старший
13. Яким завданням ти задоволений?	останнє

Орудний відмінок (О.в./О$_5$) прикметників і порядкових числівників (МНОЖИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок*	*Орудний відмінок*
ч.р. ж.р. с.р.	**-ий** **-а** **-е** → **-ими**	*який?* нов**ий** студент	*якими?* нов**ими** студентами
		яка? нов**а** книжка	*якими?* нов**ими** книжками
		яке? нов**е** завдання	*якими?* нов**ими** завданнями
ч.р. ж.р. с.р.	**-ій** **-я** **-є** → **-іми**	*який?* останн**ій** студент	*якими?* останн**іми** студентами
		яка? останн**я** книжка	*якими?* останн**іми** книжками
		яке? останн**є** завдання	*якими?* останн**іми** завданнями

Якими?

68. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Якими фарбами ти малюєш? (сині) 2. З якими дівчатами ти йдеш до кав'ярні? (гарні) 3. Якими дітьми пишається мати? (талановиті) 4. З якими друзями ви відпочиваєте у клубі? (веселі) 5. З якими лікарями ти радився? (досвідчені) 6. З якими музикантами ви привіталися? (відомі) 7. З якими хлопцями товаришує Ахмед? (українські) 8. Якими книжками цікавиться Олена? (історичні) 9. Якими послугами користується Алі? (туристичні)

Увага! Граматика

Орудний відмінок (О.в./ $О_5$) присвійних займенників

ч.р./ с.р.		*ж.р.*		*множина*	
Н.в. *Чий? Чиє?*	О.в. ***Чиїм?***	Н.в. *Чия?*	О.в. ***Чиєю?***	Н.в. *Чиї?*	О.в. ***Чиїми?***
мій / моє	**моїм**	моя	**моєю**	мої	**моїми**
твій / твоє	**твоїм**	твоя	**твоєю**	твої	**твоїми**
його	**його**	його	**його**	його	**його**
її	**її**	її	**її**	її	**її**
наш / наше	**нашим**	наша	**нашою**	наші	**нашими**
ваш / ваше	**вашим**	ваша	**вашою**	ваші	**вашими**
їхній / їхнє	**їхнім**	їхня	**їхньою**	їхні	**їхніми**
свій / своє	**своїм**	своя	**своєю**	свої	**своїми**

69. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Анвар забув удома ручку. Він скористався (моя) ручкою. 2. У матері талановиті діти. Вона пишається (їхні) успіхами. 3. Ми привіталися з (наш) деканом. 4. Ми працюємо зі (свій) викладачем. 5. Я люблю спілкуватися зі (своя) матір'ю. 6. Він завжди радиться зі (свої) батьками. 7. Валід домовився з (наша) викладачкою про відпрацювання. 8. Ми говорили з (ваш) деканом про іспити. 9. У Омара є гарна сестра. Валід любить гуляти з (його) сестрою. 10. Мати задоволена (мої) оцінками. 11. Хассан часто сперечається зі (своя) подругою. 12. Можу я скористатися (твій) телефоном? 13. Можна почистити одяг (ваша) щіткою?

Орудний відмінок (О.в./ $О_5$) вказівних займенників

ч.р./ с.р.		*ж.р.*		*множина*	
Н.в. *Який?/Яке?*	О.в. ***Яким?***	Н.в. *Яка?*	О.в. ***Якою?***	Н.в. *Які?*	О.в. ***Якими?***
цей / це	**цим**	ця	**цією**	ці	**цими**
той / те	**тим**	та	**тією**	ті	**тими**

70. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. З яким студентом говорить декан? (цей марокканський)
2. З якою дівчиною вона обговорювала проблему? (ця розумна)
3. З якими туристами Тімоті їздив на екскурсію? (ті українські)
4. Якою ручкою вона пише? (та синя)
5. Яким ключем ви відмикаєте двері? (цей новий)
6. Якою оцінкою задоволений студент? (ця хороша)
7. З яким маслом вона їсть бутерброд? (це свіже)

71. Продовжте речення за зразком. Де необхідно, додайте прийменники.

Зразок: Студенти пишаються … (медичний університет). –
Студенти пишаються *медичним університетом.*

1. Ми цікавимося … (українська література). 2. Ми домовилися … (свій викладач) про наукову конференцію. 3. Студенти цікавляться … (те домашнє завдання). 4. Вони задоволені (свої успіхи). 5. Я люблю подорожувати … (невеликий автобус). 6. Вони займаються … (сучасна наука). 7. Я люблю гуляти (затишні вулиці). 8. Ахмед захоплюється … (арабська поезія). 9. Він мріє стати … (професійний спортсмен). 10. Оксана задоволена … (новорічні подарунки). 11. Лікарня розташована поруч з … (цей будинок). 12. Я чищу зуби … (нова зубна паста). 13. Роман витирається … (червоний рушник). 14. Я привітав друзів (Новий рік).

72. Запишіть усі слова в реченнях у множині.

Зразок: Я користуюся мобільним телефоном. –
Ми користуємося мобільними телефонами.

1. Я дружу з цією еквадорською студенткою.
2. Я мрію стати хорошим спеціалістом.
3. Пацієнт радиться з цим досвідченим лікарем.
4. Ти навчаєшся з тим іноземним студентом.
5. Студентка користується цим новим підручником.
6. Мати пишається своєю дитиною.
7. Я подорожую цим українським містом.
8. Староста домовляється з цим викладачем про екскурсію.
9. Дівчина цікавиться цією українською традицією.
10. Я хочу бути гарною людиною.

73. Відредагуйте порядок слів.

1. Цікавлюся українською я музикою.
2. З відомою ми на зустрічі поетесою познайомилися.
3. Викладачем з першим студенти привіталися.
4. Захоплюється арабською Надія музикою.
5. Ученим Дмитро Менделєєв талановитим був.
6. Діти смачним задоволені обідом.
7. Містами я люблю українськими подорожувати.
8. Пишаються рідною країною люди.
9. З молодшим ви сперечаєтеся братом.
10. Вафа з українською завжди радиться подругою.

74. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Ким ви мрієте стати?
– Гарним лікарем.

– Чим ви їдете додому?
– П'ятим автобусом.

– З ким ви мешкаєте в одній кімнаті?
– З китайськими студентами.

– З ким ти завжди радишся?
– Зі старшим братом.

– Якою музикою ти захоплюєшся?
– Індійською. А ти?
– А я люблю українську музику.

– Ви спілкувалися з нашим деканом?
– Ні, не з вашим, а з їхнім.

Як утворити складне речення зі словом *який* в орудному відмінку

Ось студент, з яким я навчаюся в одній групі.

Слово *який* в орудному відмінку (О.в. /O_5)

ч.р.	*ж.р*	*с.р.*	*мн.*
(з) **яким**	(з) **якою**	(з) **яким**	(з) **якими**

Утворення складного речення зі словом *який*

Прості речення		**Складне речення**
Ось студент. ***З цим студентом*** я мешкаю в одній кімнаті.	→	Ось студент, **з яким** я мешкаю в одній кімнаті.
Ось студентка. ***З цією студенткою*** розмовляв декан.	→	Ось студентка, **з якою** розмовляв декан.
Це вікно. ***Поруч із цим вікном*** стоїть стіл.	→	Ось вікно, **поруч із яким** стоїть стіл.
Це країни. ***Цими країнами*** пишаються студенти.	→	Це країни, **якими** пишаються студенти.

75. Напишіть складні речення зі сполучними словами *(з) яким, (з) якою, (з) якими.*

Зразок: Ось сир. **З цим сиром** я їм бутерброд. –
Ось сир, ***з яким*** я їм бутерброд.

1. Ось студенти. **З цими студентами** розмовляє декан. 2. Це лікар. **З цим лікарем** радився пацієнт. 3. Це щітка. **Цією щіткою** я чищу одяг. 4. Ось печиво. **З цим печивом** Марія п'є чай. 5. Ось дівчина. **З цією дівчиною** я познайомився вчора у клубі. 6. Ось палички. **Цими паличками** ми їмо суші. 7. Ось крем. **З цим кремом** бабуся готує торт. 8. Ось мило. **Цим милом** ми миємо руки. 9. Ось ключ. **Цим ключем** я відмикаю двері. 10. Ось серветка. **Цією серветкою** Умейма витирається. 11. Ось словники. **Цими словниками** користується Джон, коли перекладає тексти. 12. Це американський футбол. **Цим футболом** захоплюється Хамід.

76. Закінчіть речення.

1. Це мій друг, з яким … .
2. Це моя подруга, з якою … .
3. Це мої батьки, з якими … .
4. Це стіл, поруч із яким … .
5. Це українська культура, якою … .
6. Це олівці, якими …
7. Це мій брат, яким … .
8. Це крейда, якою … .
9. Це гарні міста України, якими … .
10. Ось ліфт, яким … .
11. Це потяг, яким … .
12. Це печиво, з яким … .

77. Доповніть речення поданими словосполученнями у правильній формі. Де це необхідно, використовуйте прийменники.

мій добрий друг

1. Вони радяться … .
2. Учора я не бачив … .
3. Разом зі мною навчається … .
4. Завтра день народження …

ця чудова сім'я

1. Ось фотографія … .
2. Я познайомився … .
3. Ми поважаємо … .
4. … мешкає у новому будинку.

наше рідне місто

1. Вона приїхала … .
2. Ми пишаємося … .
3. Нещодавно я був … .
4. Я часто згадую … .

їхні нові друзі

1. Радж розповідає … .
2. Ти мешкаєш … .
3. Тут немає … .
4. … хочуть стати лікарями.

78. а) Прочитайте й перекладіть нові слова.

Різдво, колядка, щедрівка, ялинка, повернутися, кататися-покататися (на чому?), ковзани.

б) ***Спробуйте зрозуміти нові слова і словосполучення без словника. Познайомтесь з їхнім використанням.***

1) настати: настала зима = прийшла зима
2) свято – святкування – святкувати *що? де? з ким?* (Я святкую Різдво вдома з родиною.)
3) Різдво – різдвяний (різдвяні свята)
4) Новий рік – новорічний (новорічні свята, новорічний подарунок)
5) дізнатися *про що?* = отримати інформацію *про що?* : дізнатися про традиції
6) розглядати *що?* = дивитися: розглядати пам'ятник, архітектуру
7) грати у сніжки : сніг – сніжки
8) випав сніг – падати

79. Складіть і запишіть речення з поданими словосполученнями.

Святкувати Новий рік, відвідати театр, дізнатися про традиції, розглядати пам'ятник, кататися на ковзанах.

80. Прочитайте текст. Розкажіть, як відпочивали під час канікул Мехді, Хассан, Марія та Зінеб.

Зимовий відпочинок

Настала зима, січень, Різдвяні й новорічні свята. Іноземні студенти добре відпочили на канікулах. А потім вони знову повернулися до занять в університеті.

Студенти привіталися з викладачами, з товаришами у групах. Кожен хотів розказати про свій відпочинок. Тож викладачка почала урок із запитання:

– Як ви відпочивали? Як ви святкували Різдво та Новий рік?

Першим відповів Мехді:

– Ми з друзями були на Різдвяному концерті. Ми дізналися про українські традиції святкування Різдва, послухали колядки, щедрівки, подивилися цікаву виставу.

– А я на Новий рік їздив з нігерійськими студентами до Києва! – продовжив розповідь Хассан.

Ми гуляли Хрещатиком, фотографувалися біля великої гарної ялинки, розглядали чудову київську архітектуру. Я дуже задоволений подорожжю.

Далі продовжила Марія:

– А ми з дівчатами святкували Новий рік тут, у Запоріжжі. Тут теж багато цікавих місць. Ми грали у боулінг, вечеряли в кафе, гуляли площею Маяковського, де стоїть така чудова ялинка!

– А я вперше покаталася на ковзанах! – сказала Зінеб. Це так весело! Ми каталися з викладачкою та з узбецькими студентами. А коли випав сніг, усі студенти вийшли з гуртожитку на вулицю грати у сніжки й фотографуватися!

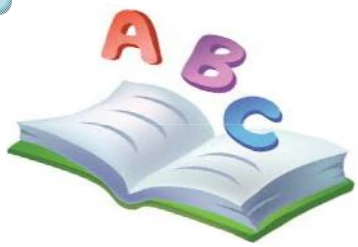
– Дуже добре! – сказала викладачка. Ви так цікаво й гарно відпочили! Я думаю, що треба зробити фотогазету про ваш зимовий відпочинок. А тепер із новими силами будемо продовжувати навчання.

81. Напишіть і розкажіть про ваш зимовий відпочинок. Де ви були? Що ви робили під час канікул? Як ви святкували Новий рік?

ВИКОНАЙ САМ!

--- Урок 11 ---

1. Закінчіть речення, використовуючи відповідні особові займенники.

Зразок: Це **Оксана**. Я працюю з … . – Я працюю ***з нею.***

1. **Ви** бачили декана. Він говорив з … .
2. **Ми** ходили на футбол. Кумар теж ходив з….
3. **Я** був у кафе з Лейлою. Вона обідала зі ….
4. **Друзі** дивилися новий фільм у кінотеатрі. Я теж дивився фільм з ….
5. **Ти** гарно навчаєшся. Батьки задоволені …
6. Мій **син** – чемпіон. Я пишаюся … .
7. **Аліса** живе в Америці. Я зрідка спілкуюся з … .
8. Мої **брати** розумні й добрі. Я завжди раджуся з … .

2. Запишіть речення, додаючи слова в дужках і необхідні прийменники.

1. У Києві я познайомився … (Дівія і Науфаль).
2. Мій друг радився … (лікар).
3. Уранці Самюель привітався … (брат і сестра).
4. Джон був у театрі … (друзі та подруги).
5. Ви говорили … (викладачка Надія Олександрівна).
6. Жорж дружить … (Ганна та Денис).
7. Юсеф обговорював ситуацію … (батьки).
8. Ніколь багато спілкується … (програмісти).

3. Запишіть виділені словосполучення у множині.

1. Декан розмовляє *з іноземним студентом*.
2. Батьки пишаються *своїм сином*.
3. Вони подорожували *українським містом*.
4. Я цікавлюся *індійським фільмом*.
5. Сафа мешкає *з марокканською студенткою*.
6. Ви товаришуєте *з цією гарною дівчиною*.
7. Сашко обговорює футбольний матч *із цим хлопцем*.
8. Журналіст спілкувався *з відомою спортсменкою*.
9. Ти вже познайомився *з моїм старшим братом*?
10. Студенти задоволені *цікавою екскурсією*.

4. Вставте слово який у правильній формі.

Зразок: Хлопець, з … я познайомився, добре знає китайську мову. –
Хлопець, ***з яким*** я познайомився, добре знає китайську мову.

1. Друг, з … я мешкаю в гуртожитку, мріє стати хірургом.
2. Море, над … летить літак, називається Чорним.
3. Ти знаєш дівчину, з … попрощався Марк?
4. Де щітка, … ми чистимо одяг?
5. Студенти, з …. я разом навчаюся, приїхали з Еквадору.
6. Лікарі, з … радиться Антон, дуже досвідчені.

5. Дайте відповіді на запитання :

1. З ким ви щодня вітаєтеся? З ким прощаєтеся?
2. З ким ви часто спілкуєтеся?
3. З ким ви мешкаєте разом у кімнаті?
4. З ким ви познайомилися в Україні?
5. З ким ви товаришуєте?
6. З ким ви завжди радитеся?
7. З ким ви іноді сперечаєтеся ?
8. Поряд із ким ви сидите на занятті?
9. Чим (ким) ви пишаєтеся?
10. Чим ви задоволені або незадоволені?
11. Ким ви мрієте стати?

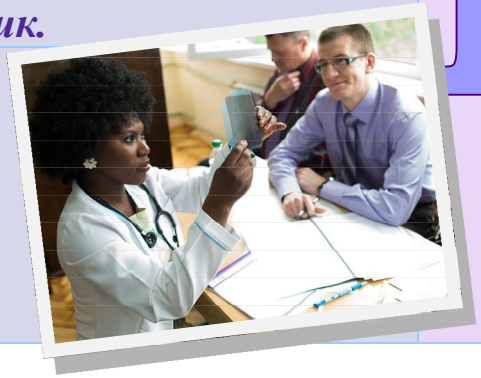
Словник
Урок 11

-в-	**-н-**	**-у-**
варення	над	училище
витиратися	настати	**-ф-**
відмикати	наука	фарба
відпрацювання	новини	**-х-**
відпустка	**-о-**	хустинка
вітатися	обговорювати	**-ц-**
-г-	**-п-**	цікавитися
ганчірка	падати	**-ч-**
глядач	палички	чистити
-д-	паста	**-щ-**
депутат	перед	щедрівка
джем	пишатися	щітка
дізнатися	під	**-я-**
доброчинниця	повернутися	ялинка
домовлятися	подорожувати	
досвідчений	поруч із	
-з-	поряд з	
за	послуга	
задоволений	прощатися	
займатися	**-р-**	
замикати	радитися	
захоплюватися	різати	
зубний	Різдво	
-к-	родичі	
кататися	розглядати	
ковзани	**-с-**	
колядка	серветка	
команда	сметана	
корабель	сніжки	
-л-	соус	
летіти	сперечатися	
ліфт	спілкуватися	
-м-	стати	
майонез	**-т-**	
маркер	товаришувати	
між		

Українська мова

УРОК 12

1	• Як указати на адресата дії *– Кому ти подарував книгу?* *– Я подарував книгу братові.*
2	• Як висловити ставлення до кого/до чого *– Тобі подобається ця кімната?* *– Так, мені подобається ця кімната.*
3	• Як позначити вік *– Скільки вам років?* *– Мені 18 років.*
4	• Як охарактеризувати адресата дії *Ахмед телефонує гарній дівчині.*
5	• Як висловити стан і настрій особи *Мені холодно.*
6	• Як висловити спосіб дії особи *Мені легко вивчати українську мову.*
7	• Як висловити необхідність, доцільність дії *Мені треба зробити домашнє завдання.*
8	• Як уживати прийменник *завдяки* з давальним відмінком *Пацієнт одужав завдяки новим лікам.*
9	• Як утворити складне речення зі словом *який* в давальному відмінку *Ось студент, якому виповнилося 18 років.*
10	• Як позначити напрямок руху за допомогою дієслів *нести, вести, везти* *Ахмед несе підручник.*

----УРОК 12 (дванадцять) ----

(Дванадцятий урок)

Повторіть

1. Напишіть відповіді на питання.

Зразок: З яким другом ви ходили до цирку? (новий) –
Я ходив до цирку *з новим* другом.

1. З якими спортсменами сфотографувались іноземні студенти? (українські) 2. Якою ручкою студент пише у зошиті? (синя) 3. З якою подругою ви мешкаєте в одній кімнаті? (еквадорська) 4. Яким лікарем працює ваш старший брат? (дитячий) 5. Якими олівцями малює дівчинка? (кольорові) 6. Якою маршруткою ви їдете до університету? (чотирнадцята) 7. З яким артистом познайомились друзі? (талановитий) 8. З якими студентами розмовляє декан? (іноземні)

2. Прочитайте речення. Утворіть потрібну форму від словосполучень у дужках.

1. Студенти мріють стати (досвідчені спеціалісти). 2. Ми чистимо зуби (зубна паста). 3. Анас товаришує (український друг). 4. Учора я спілкувався зі (старший брат). 5. Моя старша сестра захоплюється (сучасна література). 6. Мій брат цікавиться (футбольна команда «Барселона»). 7. Нові іноземні студенти добре розмовляють (українська мова). 8. На практиці студенти познайомилися (відомі лікарі). 9. Вона ріже хліб (гострий ніж). 10. Марія любить каву з (шоколадне морозиво).

3. Закінчіть речення, використовуючи словосполучення в дужках.

1. Зараз декан займається … (ваша справа). 2. Я хочу полетіти на батьківщину (цей літак). 3. В університеті іноземні студенти познайомились (ці українські друзі). 4. Студенти привіталися (свій викладач). 5. Я люблю слухати музику (моя старша сестра). 6. Батько працює в аптеці (свій молодший син). 7. Лікар цікавиться (моє здоров'я). 8. Ми ходили на екскурсію (їхня група). 9. Коли я читав текст, я користувався (той словник). 10. Я розмовляв (твої батьки).

Як указати на адресат дії

– Кому ти подарував книгу?
– Я подарував книгу братові.

Давальний відмінок (Д.в./О$_3$) іменників: *Кому? Чому?*
ОДНИНА

Рід	*Істота / Неістота*	*Закінчення*	*Називний відмінок (Н.в./ S) Хто? Що?*	*Давальний відмінок (Д.в./О$_3$) Кому? Чому?*
ч.р.	*хто?*	**- □** **- о** → **-у / -ові**	друг_ батько	друг**у** / друг**ові** батьк**у** / батьк**ові**
		-ар **-ь** → **-ю / -еві**	лік**ар** хлопец**ь**	лікар**ю** / лікар**еві** хлопц**ю** / хлопц**еві**
		-й → **-ю / -єві**	вод**ій**	вод**ію** / вод**єві**
		-ж, -ш, **-ч, -щ** → **-у / -еві**	викладач	викладач**у** / викладач**еві**
	що?	**- □** **-ж, -ш,** **-ч, -щ** → **-у**	фільм_ Париж дощ	фільм**у** Париж**у** дощ**у**
		-й **-ь** → **-ю**	ліце**й** олівец**ь**	ліце**ю** олівц**ю**
ж.р	*хто? що?*	**-а** **-я** → **-і**	сестр**а** пісн**я**	сестр**і** пісн**і**
		- ія **- ’я** → **-ї**	Марі**я** сім’**я**	Марі**ї** сім’**ї**
с.р.	*що?*	**- о** **- е** *після* ***ж,ш,ч,щ*** → **-у**	міст**о** прізвище	міст**у** прізвищ**у**
		-е **-я** → **-ю**	мор**е** житт**я**	мор**ю** житт**ю**

Зверніть увагу!

к → ц	**г → з**
студент**к**а – студент**ц**і	подру**г**а – подру**з**і
доч**к**а – доч**ц**і	доро**г**а – доро**з**і
книж**к**а – книж**ц**і	
апте**к**а – апте**ц**і	
бібліоте**к**а – бібліоте**ц**і	

давати
купувати
показувати
говорити
розповідати
готувати
читати
писати
радити
} ***кому?***

Я даю книжку *братові*.
Мати купує іграшку *дочці.*
Екскурсовод показує музей *туристу*.

Запам'ятайте!

мати – матері

4. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Мати купила книжку (дочка). 2. Дружина готує обід (чоловік). 3. Амін прочитав казку (сестра). 4. Дієго дав свій зошит (викладач). 5. Каміла розповіла (подруга) про своє місто. 6. Студент відповідає (секретар) на його запитання. 7. Викладач відповів (студентка) на її запитання. 8. Батьки надіслали гроші (син). 9. Моніка розповіла (мати) про своє навчання в Україні. 10. Хассан сказав (бібліотекар), що він хоче взяти українсько-арабський словник. 11. Габріела надіслала (батько) свої нові фото.

Запам'ятайте нові дієслова!

дя́кувати *(НДВ)* – **поди́кувати** *(ДВ)*

Теперішній час	***Майбутній час***
я дякую	я подякую
ти дякуєш	ти подякуєш
вони дякують	вони подякують
Минулий час	***Минулий час***
дякував, -ла,-ли	подякував, -ла,-ли

надсила́ти *(НДВ)* – **надісла́ти** *(ДВ)*

Теперішній час	***Майбутній час***
я надсилаю	я надішлю
ти надсилаєш	ти надішлеш
вони надсилають	надішлють
Минулий час	***Минулий час***
надсилав,-ла,-ли	надіслав,-ла,-ли

Студент *подякував* викладач**ці**.
Син *подякував* батьк**ові**.

Батько *надіслав* гроші син**ові**.
Ахмед *надіслав* листи подруз**і**.

Пригадайте і запам'ятайте!

ра́дитися (II) *НДВ*	***з ким?***	**ра́дити_ (II)** *НДВ*	***кому?***
пора́дитися (II) *ДВ*		**пора́дити_ (II)** *ДВ*	
я раджуся		я раджу	
ти радишся		ти радиш	
вони радяться		вони радять	

Порівняйте!

Син *радиться* з батьк**ом**. – Батько *радить* син**ові** вчитися в Україні.

5. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Кому Віктор порадив учитися в Україні? (Джон) 2. Кому Джон дав пояснювальну записку? (декан) 3. Кому Каутар купила прикраси? (сестра) 4. Кому Хосе подякував? (лікар) 5. Кому Хішам пише листи? (подруга) 6. Кому Ганна відповідає на уроці? (викладач) 7. Кому бабуся читає казки? (онук) 8. Кому ви купили квитки в театр? (сусідка)

6. Прочитайте дієслова. Складіть з ними речення.

Зразок: *радити – порадити кому? що зробити?*
Викладач завжди *радить* студентові добре вчитися.
Батько *порадив* синові стати лікарем.

купувати – купити *що? кому?*
дякувати – подякувати *кому? за що?*
казати – сказати *кому?про що?*
надіслати *що? кому?*
пояснювати – пояснити *що? кому?*
відповідати – відповісти *кому? на що?*
писати – написати *що? кому?*
читати – прочитати *що? кому?*

що? кому?

Запам'ятайте нові дієслова!

чого? кому? + інф.

дарува́ти *(НДВ)* – **подарува́ти** *(ДВ)*		**бажа́ти** *(НДВ)* – **побажа́ти** *(ДВ)*	
Теперішній час	***Майбутній час***	***Теперішній час***	***Майбутній час***
я дарую	я подарую	я бажаю	я побажаю
ти даруєш	ти подаруєш	ти бажаєш	ти побажаєш
вони дарують	вони подарують	вони бажають	вони побажають
Минулий час	***Минулий час***	***Минулий час***	***Минулий час***
дарував, -ла,-ли	подарував, -ла,-ли	бажав,-ла,-ли	побажав,-ла,-ли

Діти *дарують* квіти матері.

Я *бажаю* здоров'я батькові.

кому?

Запам'ятайте нові дієслова!

кому? чому?

телефонува́ти *(НДВ)* – **зателефонува́ти** *(ДВ)*

Теперішній час	***Майбутній час***
я телефоную	я зателефоную
ти телефонуєш	ти зателефонуєш
вони телефонують	вони зателефонують
Минулий час	***Минулий час***
телефонував, -ла,-ли	зателефонував, -ла,-ли

Учора я *телефонував* батьк**ові**.

нале́жати (ІІ) *(НДВ)*

Теперішній час

він, вона, воно } належить

вони належать

Минулий час

належав,-ла,-ло,-ли

Ця сумка *належить* друг**ові**.

кому? чому?

ради́ти *(НДВ)* – **зради́ти** *(ДВ)*

Теперішній час	***Майбутній час***
я радію	я зрадію
ти радієш	ти зрадієш
вони радіють	вони зрадіють
Минулий час	***Минулий час***
радів, -ла,-ли	зрадів, -ла,-ли

Марія *зраділа* подарунку.

Увага!

він радий, вона рада, вони раді } кому? чому? / + інф.

Він *радий* подрузі.
Вона *рада* подарунку.
Я *радий* бачити Ахмеда.

Запам'ятайте!

подарун**о**к – подару<u>нк</u>у
хлоп**е**ць – хло<u>пц</u>ю
олів**е**ць – олі<u>вц</u>ю

Увага!

зустріч – ж.р.

7. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Глядачі подарували квіти (артистка). 2. Я побажав щастя (дівчина). 3. Щовечора Сара телефонує (мати) і розповідає про своє життя. 4. Ця машина належить (батько). 5. Дочка зраділа (подарунок). 6. Ця бібліотека належить (факультет). 7. Хлопець подарував (подруга) нові парфуми. 8. Я завжди радий (зустріч) з друзями.

8. Прочитайте мікротекст. Дайте відповіді на запитання.

У Набіля є друзі: Аюб, Хассан, Сара і Сукайна. Сукайна любить красиві сукні. Аюб любить грати у футбол. Сара любить читати. Хасан любить слухати музику.

Питання: Кому Набіль подарував цікаву книжку і чому? Кому Набіль купив квиток на стадіон і чому? Кому Набіль дав новий диск і чому? Кому Набіль подарував журнал «Мода» і чому?

Запам'ятайте нові дієслова!

кому? що робити?		кому? що робити?	
допомага́ти *(НДВ)* –	**допомогти́** *(ДВ)*	**обіця́ти** *(НДВ)* –	**пообіця́ти** *(ДВ)*
Теперішній час	***Майбутній час***	***Теперішній час***	***Майбутній час***
я допомагаю	я допоможу	я обіцяю	я пообіцяю
ти допомагаєш	ти допоможеш	ти обіцяєш	ти пообіцяєш
вони допомагають	вони допоможуть	вони обіцяють	вони пообіцяють
Допомагай!	*Допоможи!*	*Обіцяй (-те)!*	*Пообіцяй (-те)!*
Допомагайте!	*Допоможіть!*		
Минулий час	***Минулий час***	***Минулий час***	***Минулий час***
допомагав, -ла,-ли	він допоміг вона допомогла вони допомогли	обіцяв,-ла,-ли	пообіцяв,-ла,-ли

Я завжди *допомагаю* батьк**ові**. Я *обіцяв* батьк**у** добре вчитися.

9. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Я дав свої документи (секретар). 2. Раніше Рім завжди допомагала (мати) готувати обід. 3. Ці гуртожитки належать (університет). 4. Учора батьки зателефонували (син Амін). 5. Друзі побажали (Ахмед) успіхів та здоров'я. 6. Цей великий будинок належить (театр). 7. Я зрадів (п'ятірка), яку я отримав за контрольну роботу. 8. Сьогодні в Ісмаіла день народження. Він дуже зрадів (товариш і подарунок). 9. Онук подарував (бабуся) нові окуляри. 10. Ахмед пообіцяв (тато) добре вчитися в Україні.

10. Замість крапок напишіть дані дієслова у відповідній формі: *показувати, допомагати, дати, подарувати, пояснювати, сказати, телефонувати, побажати, зрадіти, належати.*

1. Батько … синові книгу. 2. Хто … декану, що завтра у нас буде свято. 3. Викладач … студентові нові слова. 4. Студенти … викладачеві домашнє завдання. 5. Дочка … матері готувати вечерю. 6. Друг … Ахмеду ручку, тому що він забув її вдома. 7. Учора ввечері з Еквадору … мати. 8. Друзі … Сарі добре скласти іспити. 9. Моніка … зустрічі з друзями. 10. Ці речі … батькові.

11. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Хасане, кому ти телефонував сьогодні?
– Я телефонував братові, тому що сьогодні у нього день народження.
– Що ти побажав брату?
– Я побажав братові здоров'я та успіхів.

– Моніко, цей будинок належить дідусеві?
– Ні, він належить батькові.

Давальний відмінок (Д.в./О$_3$) іменників *(Кому? Чому?)*
МНОЖИНА

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок*	*Давальний відмінок*
ч.р.	**- □** **- о** **-ж, -ш,** **-ч, -щ** → **-ам**	студент_ батьк**о** викладач	студент**ам** батьк**ам** викладач**ам**
	-ар **-ь** **-й** → **-ям**	лік**ар** хлопец**ь** водій	лікар**ям** хлопц**ям** водій**ям**
ж.р	**-а → -ам**	сестр**а**	сестр**ам**
	- я **- ія** **-'я** → **-ям**	бабус**я** Мар**ія** сім'**я**	бабус**ям** Мар**іям** сім'**ям**
с.р.	**- о** **- е** *після* ***ж,ш,ч,щ*** → **-ам**	міст**о** прізви**ще**	міст**ам** прізви**щам**
	-е **-я** → **-ям**	мор**е** завдан**ня**	мор**ям** завдан**ням**

Запам'ятайте!

друзі – друзям	дівчата – дівчатам
діти – дітям	матері – матерям
люди – людям	імена – іменам

12. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Викладач пояснив нову граматику (студенти). 2. Марія пише повідомлення (батьки). 3. Дівчина розповіла (подруги) про подорож до Києва. 4. Хлопці показали фото (друзі). 5. Учора я телефонував (товариші). 6. Учора у мене був день народження. Я був дуже радий (подарунки). 7. Дочки завжди допомагають (матері). 8. Сьогодні свято. Студенти подарували квіти (викладачі). 9. Мати читає казки (діти). 10. Дівчата готують сюрприз (хлопці). 11. Екскурсовод показує місто (туристи). 12. Хажар купила прикраси (сусідки).

13. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Кому ви обіцяли добре вчитися? (батьки) 2. Кому викладач побажав добре скласти іспити? (студенти) 3. Кому Ахмед порадив приїхати в Україну? (друзі) 4. Кому Оксана дуже рада? (гості) 5. Кому Алі купив подарунки? (сестри) 6. Кому лікар допомагає? (пацієнти) 7. Кому журналіст розповідає новини? (глядачі) 8. Кому бібліотекар дає книжки? (читачі) 9. Кому дякує бабуся за допомогу? (онуки) 10. Кому батьки надсилають гроші? (діти)

Увага! Граматика

Особові займенники в давальному відмінку ($О_3$)

Н.в. (хто? що?)	я	ти	він, воно	вона	ми	ви	вони
Д.в. (кому?чому?)	**мені**	**тобі**	**йому**	**їй**	**нам**	**вам**	**їм**

14. Вставте особові займенники у правильній формі.

***Зразок**:* Це **Олег**. Я дав … книгу. – Я дав **йому** книгу.

1. Це **Ганна**. Віктор купив … квіти. 2. Це **Себастьян**. Моніка подарувала … книгу. 3. Це **Фатіма і Сара**. Викладач дав … словник. 4. Це **я**. Друг розповів … про екскурсію. 5. Це **ми.** Декан побажав … успіхів у навчанні. 6. Це **ви**. Я хочу дати … пораду. 7. Це **ти**. Учора твої батьки телефонували … .

Запам'ятайте нове дієслово!

прос<u></u>и́ти *(НДВ)* – **попрос<u></u>и́ти** *(ДВ)*		***кого? що (з)робити?***
Теперішній час	***Майбутній час***	Мати попросила дочку допомогти їй.
я про**ш**у	я попро**ш**у	Я попросив Джона купити мені хліб.
ти просиш	ти попросиш	
вони просять	вони попросять	
Минулий час	***Минулий час***	
просив, -ла,-ли	попросив, -ла,-ли	

15. Утворіть потрібну форму від особових займенників у дужках.

Зразок: Друг надіслав повідомлення (я). – Друг надіслав *мені* повідомлення.

1. У мого друга день народження. Я подарував (він) українсько-арабський словник. 2. Моя подруга попросила мене купити (вона) молоко. 3. Я хочу показати (ти) нові фото. 4. Це лікарі. Ми подякували (вони) за допомогу. 5. Викладач допомагає (ми) вивчати українську мову. 6. Я йду до магазину. Що (ви) купити?

16. Доповніть речення особовими займенниками за зразком.

***Зразок:* Я** прийшов до друга. Він дав … словник. – Він дав *мені* словник.

1. **Ми** не мали підручників із математики. Бібліотекар дав … ці підручники. 2. Мій **друг** навчається у Полтаві. Я часто телефоную … . 3. Коли моя **подруга** була в Києві, я телефонувала … . 4. **Викладачі** запитують студента на іспиті. Студент відповідає … на запитання. 5. **Ви** мешкаєте у цьому будинку? Цей будинок належить … ? 6. У тому місяці мій батько подорожував Францією. **Я** попросив його розповісти … про цю подорож. 7. **Ти** не дивився цей фільм. Я хочу розповісти … про нього. 8. **Я** прийшов до викладача на консультацію. Викладач допоміг … розв'язати важку задачу. 9. Друзі отримали **гроші** від батьків. Вони дуже зраділи … .

Увага!

Зворотний займенник *себе́* в $О_3$

себе → **собі**

Я купив шаурму **собі**.
Ти взяв словник **собі**?
Він купив телефон **собі**.
Ми приготували обід **собі**.
Ви взяли каву **собі**?
Вони взяли підручники **собі**.

Вона купила подарунки **собі**.

17. Замість крапок напишіть необхідні особові займенники в $О_3$.

1. Це я. Я приготував … каву. 2. Це я. Ця квартира належить … . 3. Ось моя подруга. Вона купила сумку … . 4. Це моя подруга. Я подарував … квіти. 5. Це ми. Ми взяли книжки … . 6. Зараз ми навчаємось у медичному університеті. Наш друг порадив … приїхати сюди. 7. У тебе сьогодні свято. Я бажаю … щастя і здоров'я. 8. У тебе сьогодні свято. А що ти бажаєш … ? 9. Цей лікар лікував нашу бабусю. Ми хочемо подякувати … . 10. Це моя сестра. Вона любить робити подарунки … . 11. Ось діти. Мати читає … книжки. 12. Ви не зробили домашнє завдання. Я можу … допомогти?

18. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Друзі, я йду до магазина, що вам купити?
– Купи нам, будь ласка, сир і молоко.

– Маріє, я купив три телефони: тобі, Хассану і Вікторії.
– Дякую тобі.

Як висловити ставлення до кого / до чого

– Тобі подобається ця кімната?
– Так, мені подобається ця кімната.

Запам'ятайте нове дієслово!

подо́батися *(НДВ)* – **сподо́батися** *(ДВ)* ***кому?***

Теперішній час	***Майбутній час***	
я подобаюсь	я сподобаюсь	Я подивився цікавий фільм.
ти подобаєшся	ти сподобаєшся	***Мені*** *сподобався* цей фільм.
він подобається	він сподобається	
ми подобаємось	ми сподобаємось	Ти прочитав цю книжку.
ви подобаєтесь	ви сподобаєтесь	***Тобі*** *сподобалась ця книжка.*
вони подобаються	вони сподобаються	
		Він з'їв це морозиво.
Минулий час	***Минулий час***	***Йому*** *сподобалось це морозиво.*
він подобався	він сподобався	
вона подобалась	вона сподобалась	
воно подобалось	воно сподобалось	
вони подобались	вони сподобались	

кому* подобається *хто? що?

Кому? (О$_3$)	***Дієслово***	***Хто? Що? (S) / Що робити?***
Мені	подоба<u>є</u>ться	цей фільм.
Йому	подоба<u>є</u>ться	ця дівчина.
Декану	подоба<u>ю</u>ться	ці студенти.
Дітям	подобається	гуляти.

19. Дайте відповіді на запитання за зразком.

Зразок: Тобі подобається ця кімната? – Так, мені подобається ця кімната.

1. Вам подобається навчання в Україні? 2. Йому подобається жити в гуртожитку? 3. Ріті подобається готувати кус-кус? 4. Студентам подобається цей університет? 5. Каріму подобається його подруга? 6. Викладачці подобається ця аудиторія? 7. Тобі подобається цей чай? 8. Вам подобається танцювати? 9. Їй подобається малювати? 10. Вам подобається це місто? 11. Їм подобається цей підручник?

20. Змініть речення за зразком.

Зразок: Мені подобається ця книга. – Мені *подобаються ці книги*.

1. Мені подобається цей факультет. 2. Тобі подобається ця дівчина. 3. Нам подобається це кафе. 4. Йому подобається цей телефон. 5. Їм подобається цей будинок. 6. Нам подобається наш викладач. 7. Студентам подобається українське місто. 8. Дівчині подобається ця квітка. 9. Вам подобається це фото. 10. Подрузі подобається нова сукня.

Порівняйте!

S що? O_4 Я люблю морозиво.	**O_3 що? S** Мені подобається морозиво.
S кого? O_4 Хішам кохає подругу.	**O_3 хто? S** Хішаму подобається подруга.

кохати

21. Змініть речення за зразком.

Зразок: Я люблю футбол. – *Мені подобається футбол.*

1. Я люблю каву. 2. Хассан кохає Оксану. 3. Ми любимо Запоріжжя. 4. Ти любиш детективи? 5. Умейма любить музику. 6. Ви любите весну? 7. Вони люблять літературу.

22. Прочитайте речення. Напишіть слова, що подані справа, у правильній формі.

1. … люблю шоколадне морозиво. … подобається шоколадне морозиво.	я
2. … подобаються білі квіти? … любиш білі квіти?	ти
3. … купив новий телефон. … подобається новий телефон.	він
4. … любить грати у футбол. … подобається грати у футбол.	Ахмед
5. … любить читати вірші. … подобається читати вірші.	Марія
6. … подобається чорна кава. … любить пити чорну каву.	батько
7. … подобаються її діти. … любить своїх дітей.	мати
8. … любить танцювати. … подобається танцювати.	вона
9. … вивчаємо українську мову. … подобається вивчати українську мову.	ми
10. Зараз … живете у Запоріжжі. … подобається Запоріжжя?	ви
11. … познайомилися з новими друзями. … подобаються нові друзі.	вони

Кому? ($О_3$)	***Дієслово***	***Хто? Що? (S) / Що робити?***
Мені	сподоба<u>вся</u>	фільм. *(ч.р.)*
Їй	сподоба<u>лась</u>	вистава. *(ж.р.)*
Туристам	сподоба<u>лось</u>	місто. *(с.р.)*
Нам	сподоба<u>лись</u>	ці речі. *(мн.)*
Їм	сподобалось	відпочивати.

23. Замість крапок вставте дієслово сподобатися у правильній формі.

Зразок: Мені … новий фільм. – Мені *сподобався* новий фільм.

1. Дівії … ця сукня. 2. Валіду … цей ноутбук. 3. Дівчатам … ці квіти. 4. Туристам … наше місто. 5. Футболістам … цей матч. 6. Студентам … ця лекція. 7. Дітям … це морозиво. 8. Нам … ці фрукти. 9. Мені … ця пісня. 10. Тобі … цей концерт? 11. Друзям … це кафе. 12. Марії … ці подарунки.

24. Складіть речення за зразком.

Зразок: Учора ми були в театрі і дивилися нову виставу. … –
Нам (не) сподобалася ця вистава.

1. Ми слухали цікаву розповідь. … 2. Девід купив новий телевізор. … 3. Валід прочитав нову книгу. … 4. Афша з'їла шоколадне морозиво. … 5. Самір їздив в Одесу. … 6. Учора друзі були в цьому клубі. … 7. Джон купив чорні шкарпетки. … 8. Жінка купила парасольку. … 9. Алі купив сині джинси. … 10. Сьогодні я познайомився з гарною дівчиною. … 11. Туристи розглядали картини у музеї. … 12. Ви вперше прочитали вірші Тараса Шевченка. … ?

25. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Студенти, ви вже написали вправи?
– Так.
– Покажіть мені, будь ласка, зошити.

– Каміло, куди ви їдете?
– Я їду додому, до Еквадору.
– Бажаю вам приємної подорожі.
– Дякую вам. До побачення.

– Друзі, які пісні вам подобаються?
– Нам подобаються народі пісні. А вам?
– А нам подобаються сучасні пісні.

Як позначити вік

– Скільки вам років?
– Мені 18 років.

– Скільки ***тобі*** років?
– ***Мені*** 20 років.

Кому	***Скільки років***
Мені	**1 рік**
	2, 3, 4 ро́ки
	5 … років

Кому	***Скільки років***
Мені	1 (один), 21 (двадцять один), 41 (сорок один) … **рік**
Тобі	2 (два), 22 (двадцять два), 42 (сорок два) … **ро́ки**
Йому	3 (три), 23 (двадцять три), 43 (сорок три) … **ро́ки**
Їй	4 (чотири), 24 (двадцять чотири), 44 (сорок чотири) … **ро́ки**
Ахмеду	5 (п'ять), 25 (двадцять п'ять), 45 (сорок п'ять) … **ро́ків**

26. Замість крапок вставте слова рік, роки, років.

1. Мені дев'ятнадцять … . 2. Батькові п'ятдесят чотири … . 3. Сестрі п'ятнадцять … . 4. Матері сорок один … . 5. Бабусі шістдесят вісім … . 6. Братові двадцять два … . 7. Другові тридцять три … . 8. Факультету сорок шість … . 9. Університету сто … . 10. Подрузі двадцять сім … . 11. Дідусеві п'ятдесят дев'ять … . 12. Місту вісімсот … .

27. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. (Запоріжжя) 250 років. 2. (Батько) 53 роки. 3. (Сестра) 21 рік. 4. (Анас) 18 років. 5. (Я) 22 роки. 6. (Він) 25 років. 7. (Вона) 15 років. 8. (Подруга) 19 років. 9. (Бабуся) 71 рік. 10. (Дідусь) 84 роки. 11. (Викладач) 37 років. 12. (Сусід) 45 років.

28. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Скільки років синові? (17) 2. Скільки років дочці? (4) 3. Скільки років подрузі? (20) 4. Скільки років викладачеві? (35) 5. Скільки років другові? (23) 6. Скільки років декану? (46) 7. Скільки років університету? (87) 8. Скільки років дівчинці? (11) 9. Скільки років хлопчику? (1) 10. Скільки років дідусеві? (98) 11. Скільки років бабусі? (74) 12. Скільки років лікареві? (42)

Увага! Граматика

Уживання дієслова *ви́повнитися* для позначення віку

Д.в. ($О_3$)	**Теперішній час**	**Минулий час**	**Майбутній час**	
Кому? Чому?	виповнюється	виповнилося виповнився	виповниться	Скільки років?

29. Прочитайте речення. Зверніть увагу на вживання дієслова виповнитися.

1. Ахмеду виповнилося 20 років. 2. Набілю виповнився 21 рік. 3. Завтра подрузі виповниться 22 роки. 4. Сьогодні у мене день народження. Мені виповнюється 23 роки. 5. Минулого тижня матері виповнилося 47 років. 6. Наступного місяця братові виповниться 5 років.

30. Напишіть дієслово виповнитися у потрібній формі за зразком.

Зразок: Минулого тижня мамі (виповнитися) 43 роки. –
Минулого тижня мамі виповнилося 43 роки.

1. Минулого місяця батькові (виповнитися) 51 рік. 2. Торік братові (виповнитися) 24 роки. 3. Наступного року мені (виповнитися) 21 рік. 4. Наступної середи подрузі (виповнитися) 19 років. 5. Минулого понеділка бабусі (виповнитися) 75 років. 6. Минулого місяця дідусеві (виповнитися) 82 роки. 7. Наступної суботи сестрі (виповнитися) 34 роки. 8. Незабаром викладачеві (виповнитися) 40 років.

Увага! Граматика

Як порівняти різних за віком людей

Хто	**старший / молодший**	**від кого? (Р.в. / $О_2$)** **за кого? (З.в. / $О_4$)**	**на скільки років**

Мені 19 років. → Я молодший **від мого друга** на 1 рік.
Другові 20 років. Мій друг старший **за мене** на 1 рік.

31. Порівняйте вік осіб.

1. Ісмаїлу 19 років, а Зухіру 23 роки. 2. Батькові 51 рік, а мамі 45 років. 3. Камілі 18 років, а Моніці 20 років. 4. Сестрі 29 років, а братові 31 рік. 5. Львову 750 років, а Запоріжжю 250 років. 6. Синові 11 років, а дочці 4 роки. 7. Дружині 31 рік, а чоловікові 41 рік. 8. Марії Олександрівні 26 років, а Володимиру Петровичу 28 років. 9. Дідусеві 75 років, а бабусі 71 рік. 10. Другові 20 років, а подрузі 17 років.

32. Дайте відповіді на запитання.

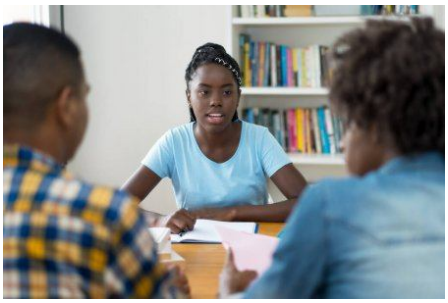
1. На скільки років ви старший чи молодший від свого друга (= за свого друга)?
2. На скільки років ви старший чи молодший від своєї подруги (= за свою подругу)?
3. На скільки років ви молодший чи старший від своєї сестри (= за свою сестру)?
4. На скільки років ви старша чи молодша від свого брата (= за свого брата)?
5. На скільки років батько старший від вашої матері (= за вашу мати)?
6. На скільки років бабуся молодша від дідуся (= за дідуся)?

33. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Бенедікто, скажи, будь ласка, скільки тобі років?
– Мені 18 років.
– У тебе є молодший брат?
– Так, є.
– На скільки років він молодший від тебе?
– Він молодший за мене на 2 роки. Йому нещодавно виповнилося 16 років.

– Яссеру, скажи, будь ласка, скільки тобі років?
– Мені 23 роки.
– На скільки років ти молодший за свою сестру?
– Я молодший за свою сестру на 1 рік.
– Отже, їй 24 роки?
– Так.

– Естер, скажіть, будь ласка, скільки вам років?
– Мені 21 рік.
– А ви знаєте, скільки років Камілі?
– Так, їй теж 21 рік. Ми однолітки.

– Джоне, це твоя родина?
– Так.
– А скільки років батькові?
– Йому 43 роки.
– А мамі?
– Їй нещодавно виповнилося 38 років.

Увага! Граматика

Як утворити складні речення зі словами *що, скільки*

Прості речення		Складне речення
Я знаю. Анасу 18 років.	→	Я знаю, **що** Анасу 18 років. Я знаю, **скільки** років Анасу. Я запитав, **скільки** років Анасу.

34. Напишіть складні речення. Замість крапок використовуйте слова *що* ***або*** *скільки.*

1. Викладач запитав, … років Оксані. 2. Ми знаємо, … років Запоріжжю. 3. Рім знає, … Сарі 21 рік. 4. Іліас запитав, … років Кумару. 5. Девід сказав, … йому 22 роки. 6. Ти не знаєш, … років викладачеві? 7. Дайрісіс знає, … Камілі 20 років. 8. Ми знаємо, … Києву 1500 років. 9. Він не знає, … років Рабату. 10. Студенти знають, … університету 50 років.

35. Закінчіть речення.

1. Іман знає, скільки … . 2. Подруга знає, що … . 3. Товариш сказав, скільки … . 4. Ми не знаємо, скільки … . 5. Друг сказав, що … . 6. Студенти запитали, скільки … . 7. Викладач відповів, що … . 8. Батьки запитали, скільки … . 9. Син відповів, що … . 10. Ірина Петрівна запитала, скільки … . 11. Дієго відповів, що … .

36. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Ламіє, ви знаєте, скільки років буде Вафі наступного тижня?
– Так. Я знаю, що наступного тижня Вафі виповниться 20 років.
– Дякую.

– Хлопці, куди ви йдете?
– Ми йдемо в гості до Хассана. Сьогодні у нього день народження.
– А ви знаєте, скільки років йому буде?
– Так, ми знаємо, що йому буде 19 років.
– Що ви йому подаруєте?
– Ми подаруємо йому новий телефон, тому що він загубив свій телефон минулого тижня.

Запам'ятайте нове дієслово!

запро́шува́ти *(НДВ)* – **запроси́ти** *(ДВ)*		***кого? куди?***
Теперішній час	***Майбутній час***	
я запрошую	я запро**ш**у	Я запросив друга в гості.
ти запрошуєш	ти запросиш	Алі запросив подругу до кав'ярні.
вони запрошують	вони запросять	
Запрошуй (те)!	*Запроси!* *Запросіть!*	Я запрошую друга на день народження.
Минулий час	***Минулий час***	
запрошував, -ла,-ли	запросив, -ла,-ли	

37. Пригадайте знайомі слова і зверніть увагу на нові.

народитися – народження	день народження
свято – святкувати (*що?*)	святкувати день народження
щастя, успіх, здоров'я	
бажати – побажати *чого? кому?*	побажати щастя й успіхів другові
радіти – радий (-а,-е, і) *чому? кому?*	радіти подарунку, радий подарунку
	радіти знайомству
	радий познайомитися
дякувати – вдячний (-а,-е,-і) *кому? за що?*	дякувати другові за подарунок
	вдячний друзям за запрошення
вітати – привітати *кого? з чим?*	привітати друга з днем народження
запрошувати – запросити *кого? куди?*	запросити друга на день народження

38. Прочитайте спільнокореневі слова. Скажіть, на які запитання вони відповідають.

свято – святковий – святкувати	радіти – радість – радісний – радий
подарунок – подарувати	дякувати – вдячний – вдячність
народитися – народження	побажати – побажання
здоров'я – здоровий	вітати – вітання
щастя – щасливий	запрошувати – запрошення

39. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Куди вас запросив товариш? (день народження) 2. Кому ви подякували за запрошення? (друг) 3. Кому ви подарували подарунок? (подруга) 4. З чим ви привітали подругу? (свято) 5. Чого ви бажаєте господарю? (здоров'я, щастя, успіхи) 6. Чому ви радієте? (знайомство, подарунок)

40. Прочитайте текст. Скажіть, яке сьогодні свято.

День народження

Валід і Сана – студенти Запорізького медичного університету. Нещодавно вони познайомилися з Віктором – українським студентом. Він теж навчається у Запорізькому медичному університеті на третьому курсі. Віктор живе у квартирі разом з батьками.

Сьогодні Віктор святкує свій день народження. Йому виповнюється 22 роки. Віктор запросив у гості Валіда і Сану. Друзі купили Вікторові подарунки: фотоальбом і диски із сучасною музикою.

Віктор мешкає у будинку, який розташований неподалік від університету, тому Валід і Сана пішли до нього пішки.

Коли друзі прийшли до Віктора, він познайомив їх зі своєю родиною. Батька Віктора звуть Андрій Сергійович. Він працює лікарем в лікарні. Нещодавно йому виповнилося 48 років. Маму звати Ганна Петрівна. Вона – викладачка, працює в школі. Наступного місяця їй виповниться 45 років. Сестру звати Оксана. Вона молодша від Віктора на 2 роки. Вона теж студентка. Оксана навчається у Запорізькому державному університеті. Вона – майбутня викладачка французької мови.

Друзі привітали Віктора з днем народження, побажали йому здоров'я, успіхів і щастя. Валід подарував Віктору великий фотоальбом, тому що Віктор любить фотографувати людей, цікаві місця і природу. Сана подарувала Вікторові диски із сучасною музикою, тому що вона знає, що Віктор любить музику. Він добре грає на гітарі і співає пісні. Віктор був радий подарункам і подякував друзям за фотоальбом і диски.

Мама і сестра приготували Вікторові святковий обід. Гостям дуже сподобались українські національні страви: український борщ зі сметаною, вареники з картоплею, а також овочевий салат і домашній торт.

Друзі разом співали, танцювали, фотографувалися, багато розмовляли. Валід і Сана розповідали про своїх батьків, про свої рідні міста, про свою країну. Вони ще не дуже добре розмовляють українською, тому Оксана допомагала їм: перекладала французькою. Валіду і Сані дуже сподобалася родина Віктора. Гості були вдячні за смачні страви і приємний відпочинок. Віктор подякував друзям за подарунки і добрі побажання.

Наступного тижня у Сани буде день народження. Їй виповниться 21 рік. Вона запросила Віктора і його сестру в гості. Віктор і Оксана були раді запрошенню. Вони подякували Сані за запрошення і пообіцяли обов'язково прийти.

41. Дайте відповіді на запитання за текстом.

1. Хто такий Віктор?
2. Скільки років йому виповнюється сьогодні?
3. Кого Віктор запросив у гості?
4. Що друзі купили Вікторові на день народження і чому?
5. Чому Валід і Сана пішли пішки до будинку Віктора?
6. Скільки років нещодавно виповнилося батькові Віктора?
7. Скільки років виповниться мамі Віктора наступного місяця?
8. Ким і де працюють його батьки?
9. На скільки років Віктор старший за сестру Оксану?
10. Що Валід і Сана побажали Вікторові?
11. Які страви дуже сподобалися гостям?
12. Що робили друзі в гостях?
13. Як і чому Оксана допомагала Валіду і Сані?
14. За що Валід і Сана подякували господарям?
15. Чому були раді Віктор і його сестра?

42. Напишіть твір «Мій день народження».

Як охарактеризувати адресата дії

Ахмед телефонує гарній дівчині.

Давальний відмінок (Д.в./O_3) прикметників і порядкових числівників (ОДНИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок (S)*	*Давальний відмінок (O_3)*
ч.р.	**-ий → -ому**	*який?* нов**ий** студент перш**ий** урок	*якому?* нов**ому** студентові перш**ому** уроку
	-ій → -ьому	останн**ій** студент трет**ій** урок	останн**ьому** студентові трет**ьому** уроку
с.р.	**-е → - ому**	*яке?* нов**е** завдання перш**е** завдання	*якому?* нов**ому** завданню перш**ому** завданню
	-є → - ьому	останн**є** завдання трет**є** завдання	останн**ьому** завданню трет**ьому** завданню
ж.р.	**-а** **-я** } **→ -ій**	*яка?* нов**а** студентка перш**а** кімната	*якій?* нов**ій** студентці перш**ій** кімнаті
		остан**ня** студентка трет**я** кімната	останн**ій** студентці трет**ій** кімнаті

Якому? **Якому?** **Якій ?**

43. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Якому братові виповнилося вчора 20 років? (старший) 2. Якій сестрі ти подарував фотоальбом? (молодша) 3. Якому місту виповнилося 1000 років? (старе) 4. Якій студенці належать ці підручники? (нова) 5. Якому товаришеві ви показали нові фото? (шкільний) 6. Якому подарунку ви дуже зраділи? (гарний) 7. Якому студентові допомагав викладач? (арабський) 8. Якому другу Амін дав синю ручку? (нігерійський) 9. Якому чоловікові належить цей будинок? (відомий) 10. Якій дівчині Омар подарував квіти? (симпатична)

44. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Кому Валід і Сана побажали здоров'я і щастя? (український друг) 2. Чому належить цей будинок? (міська бібліотека) 3. Чому радіє хлопчик? (смачне морозиво) 4. Кому Катерина допомагає готувати обід? (старша сестра) 5. Кому мати читає казки? (молодший син) 6. Кому ви надіслали повідомлення? (шкільна подруга) 7. Кому подякував хворий? (досвідчений лікар) 8. Кому батьки порадили навчатися в Україні? (рідна дочка) 9. Кому ви купили нові окуляри? (старий дідусь) 10. Кому Ахмед купив новий парфум? (кохана дівчина) 11. Кому сподобалось наше місто? (іноземний турист)

Давальний відмінок (Д.в./О$_3$) прикметників і порядкових числівників (МНОЖИНА)

Рід	*Закінчення*	*Називний відмінок*	*Давальний відмінок*
ч.р. ж.р. с.р.	**-ий** **-а** **-е** → **-им**	*який?* нов**ий** студент	*яким?* нов**им** студентам
		яка? нов**а** книжка	*яким?* нов**им** книжкам
		яке? нов**е** завдання	*яким?* нов**им** завданням
ч.р. ж.р. с.р.	**-ій** **-я** **-є** → **-ім**	*який?* останн**ій** студент	*яким?* останн**ім** студентам
		яка? останн**я** книжка	*яким?* останн**ім** книжкам
		яке? останн**є** завдання	*яким?* останн**ім** завданням

Яким?

45. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Яким друзям Оксана приготувала українські страви? (марокканські) 2. Яким жінкам чоловіки дарують подарунки? (кохані) 3. Яким пацієнтам лікар робить операції? (хворі) 4. Яким студентам професор читає лекцію? (іноземні) 5. Яким артистам ви подарували квіти? (відомі) 6. Яким друзям Віктор радить подивитися цей фільм? (нові) 7. Яким книжкам радіє Хассан? (історичні)

46. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Кому викладач пояснює граматику? (іноземні студенти) 2. Кому президент бажає успіхів? (молоді спортсмени) 3. Чому радіють діти? (гарні подарунки) 4. Кому студенти будуть відповідати на іспиті? (досвідчені викладачі) 5. Кому хлопці дарують квіти? (гарні дівчата) 6. Кому Ахмед часто телефонує? (старі друзі) 7. Кому допомагає Валід? (нові студентки) 8. Кому бабуся читає казки? (маленькі діти) 9. Кому вдячні пацієнти? (хороші лікарі)

47. Замість крапок вставте словосполучення, що в дужках, у правильній формі.

1. Я часто телефоную … (старші брати). 2. Екскурсовод показала місто … (іноземні туристи). 3. Лікар допоміг … (хворі пацієнти). 4. Ганна розповіла про Україну … (еквадорські подруги). 5. Ахмед купив сувеніри … (молодші сестри). 6. Президент дав інтерв'ю … (відомі журналісти). 7. Діти радіють … (гарні іграшки). 8. Студенти раді … (цікаві екскурсії). 9. Ці речі належать … (нігерійські студентки).

48. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Маріє, кому ти телефонувала вчора?
– Я телефонувала старшій сестрі.

– Рім, кому ти надіслала повідомлення?
– Шкільній подрузі.

– Кому викладач пояснює граматику?
– Викладач пояснює граматику новому студентові.

– Алі, яким друзям ти розповіси про Марокко?
– Я розповім про Марокко українським друзям.

Увага! Граматика

Давальний відмінок (Д.в./ О$_3$) присвійних займенників

ч.р./ с.р.		***ж.р.***		***множина***	
Н.в. *Чий? Чиє?*	Д.в. ***Чиєму?***	Н.в. *Чия?*	Д.в. ***Чиїй?***	Н.в. *Чиї?*	Д.в. ***Чиїм?***
мій / моє	**моєму**	моя	**моїй**	мої	**моїм**
твій / твоє	**твоєму**	твоя	**твоїй**	твої	**твоїм**
його	**його**	його	**його**	його	**його**
її	**її**	її	**її**	її	**її**
наш / наше	**нашому**	наша	**нашій**	наші	**нашим**
ваш / ваше	**вашому**	ваша	**вашій**	ваші	**вашим**
їхній / їхнє	**їхньому**	їхня	**їхній**	їхні	**їхнім**
свій / своє	**своєму**	своя	**своїй**	свої	**своїм**

49. Прочитайте речення. Утворіть форму О$_3$ від слів у дужках.

1. Сіхам допомогла (своя) сестрі. 2. Я розповів (твій) братові про університет. 3. Батьки порадили (свої) дітям навчатися в Україні. 4. Мати купила подарунок (свій) синові. 5. Туристи подякували (наш) екскурсоводові за цікаву розповідь. 6. (Ваш) сусідові виповнилося 30 років? 7. Декан зателефонував (їхні) батькам. 8. Він розповідав про Запоріжжя (ваші) друзям. 9. Вафа допомагає (її) подругам. 10. Ця пісня сподобалася (наша) матері.

50. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Чиєму братові Амін показав свої фото? (твій) 2. Чиїм друзям Салах розповів про екскурсію? (свої) 3. Чиїй подрузі виповнилося 18 років? (моя) 4. Чиєму деканові студенти подякували за допомогу? (наш) 5. Чиїм батькам секретар надіслав листи? (ваші) 6. Чиїй сестрі він подарував квіти? (своя) 7. Чиєму дідусеві діти побажали здоров'я і щастя? (свій) 8. Чиїй бабусі він допомагає купити ліки? (його)

51. Від слів у дужках утворіть відповідну граматичну форму.

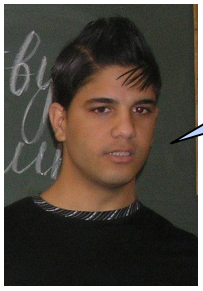
1. Хассан розповів (наш викладач) про свою країну. 2. (Моя старша сестра) виповнилося 25 років. 3. (Їхні нові товариші) сподобалися ці картини. 4. Моніка побажала успіхів у навчанні (своя арабська подруга). 5. Цей підручник належить (твій нігерійський друг). 6. Завтра декан зателефонує (наші батьки). 7. Я подарував квіти (своя кохана дівчина). 8. Вона купила окуляри (її бабуся).

52. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

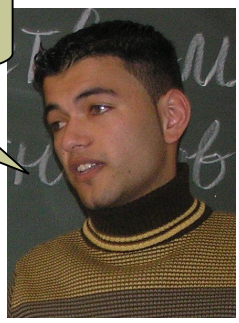

Карім: – Привіт, Аміне! Де ти був учора?
Амін: – Я зі своїми друзями був у кінотеатрі.
Карім: – Що ви там дивилися?
Амін: – Ми дивилися новий фільм.
Карім: – Твоїм друзям сподобався цей фільм?
Амін: – Так, дуже. Я раджу тобі і твоїм друзям теж його подивитися.

Омаре, ти знаєш, чиїм студентам секретар дав довідки?

Так, знаю. Він дав довідки нашим студентам.

– Джоне, куди ти зараз їдеш?
– Я їду на екскурсію.
– А що ти будеш робити потім?
– Потім я зателефоную своїм батькам і розповім їм про екскурсію.

Увага! Граматика

Давальний відмінок (Д.в./ $О_3$) вказівних займенників

ч.р./ с.р.		***ж.р.***		***множина***	
Н.в. *Який?/Яке?*	Д.в. ***Якому?***	Н.в. *Яка?*	Д.в. ***Якій?***	Н.в. *Які?*	Д.в. ***Яким?***
цей / це	**цьому**	ця	**цій**	ці	**цим**
той / те	**тому**	та	**тій**	ті	**тим**

53. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

1. Якому товаришеві ви розповіли про розклад занять? (цей) 2. Якій дівчині? (та) 3. Яким студентам викладач поставив «5»? (ці) 4. Якому чоловікові належить цей телефон? (той) 5. Яким туристам гід пояснив, де розташований ДніпроГЕС? (ті) 6. Якій жінці хлопець допоміг перейти дорогу? (ця) 7. Якому місту 250 років? (це)

54. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Анас подякував (ці) гостям за подарунки. 2. Віктор допоміг (той) студентові зробити домашнє завдання. 3. Бібліотекар дав підручники з української мови (ті) студентам. 4. (Цей) хлопцеві минулого тижня виповнилося 20 років. 5. Я дала свою ручку (ця) дівчинці. 6. Моаммед розповів новини (ці) друзям. 7. (Та) жінці сподобалась червона сукня.

55. Прочитайте речення. Скажіть, на які запитання відповідають виділені слова.

1. Ми зраділи **цій цікавій** екскурсії. 2. У цьому році **нашому** місту виповниться 250 років. 3. Амаль і Сара побажали щастя **їхній** подрузі. 4. Ця куртка належить **тому** студентові. 5. Учора я телефонувала **своїй** матері. 6. Викладач розповів **цим** студентам про іспити. 7. Декан написав листа **вашому** батькові. 8. Я подякував **цьому** лікареві за лікування.

56. Закінчіть речення, використовуючи словосполучення в дужках.

1. Хлопці подарували квіти (ця симпатична дівчина). 2. Продавець порадив купити цей комп'ютер (той чоловік). 3. Викладач дав домашнє завдання (його студенти). 4. Пасажири подякували (цей досвідчений водій). 5. (Ті іноземні туристи) сподобався острів Хортиця. 6. Батько телефонує (своя старша дочка). 7. Каміла написала листа (її батьки). 8. Викладач пояснив математичну задачу (та студентка).

Як висловити стан і настрій особи

Мені холодно.

Кому?	*Як?*
Мені	**холодно (≠ жарко).**
Йому	**весело (≠сумно)**
Ахмеду	**добре (≠ погано, зле).**
Марії	**боляче.**

57. Дайте ствердувальні та заперечні відповіді на запитання.

Зразок: – Вам цікаво?
– Так, мені цікаво. (– Ні, мені нецікаво.)

1. Вам тут жарко? 2. Йому тут весело? 3. Їй сумно? 4. Тобі боляче? 5. Вам погано? 6. Їм тут добре? 7. Вам соромно? 8. Тобі тут цікаво?

58. Напишіть речення, змінюючи виділені слова на антонімічні.

Зразок: Йому погано. – *Йому добре*.

1. Іліасу ***тепло***. 2. Фатімі ***цікаво***. 3. Себастьяну ***сумно***. 4. Йому ***весело***. 5. Їй ***холодно***. 6. Їм ***нецікаво***. 7. Мені ***соромно***. 8. Вам ***погано***? 9. Ахмеду ***добре***. 10. Камілі ***зручно***.

Як висловити спосіб дії особи

Мені легко вивчати українську мову.

Кому?	*Як?*	*+ інфінітив*
Мені	**легко (≠ важко)**	розмовляти українською мовою.
Йому	**цікаво**	розв’язувати задачі.
Їй	**зручно**	слухати лекцію.

59. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: – Аміні зручно жити в гуртожитку?
– Так, зручно (Ні, не зручно).

1. Вам приємно зустрічати цю людину? 2. Камілі цікаво читати цей текст? 3. Тобі зручно писати в цьому зошиті? 4. Викладачеві цікаво слухати про вашу країну? 5. Студентам легко вивчати українську мову? 6. Тобі зручно сидіти тут? 7. Йому важко складати іспити? 8. Можливо, вам незручно це робити? 9. Студентці погано чути, що говорить викладач?

Зверніть увагу!

	Кому?		*Як?*	*Що робити?*
теперішній час	Мені	–	цікаво	читати цей текст.
минулий час	Мені	**було**	цікаво	читати цей текст.
майбутній час	Мені	**буде**	цікаво	читати цей текст.

60. Напишіть речення, змінюючи виділені слова антонімічними.

Зразок: – Мені ***легко*** розв'язувати ці задачі.
– Мені **важко** розв'язувати ці задачі.

1. Йому ***цікаво*** читати цю книгу. 2. Мені буде ***приємно*** бачити його. 3. Їй ***важко*** вивчати українську мову. 4. Їм було ***цікаво*** слухати цю людину. 5. Анасу було ***весело*** слухати цю історію. 6. Нам було ***легко*** вчити нові слова. 7. Джону було ***нецікаво*** слухати, що говорив товариш. 8. Мені ***зручно*** говорити про це. 9. Валіду буде ***нелегко*** відповідати на запитання викладача. 10. Кумару було ***сумно*** згадувати канікули.

61. Дайте відповіді на запитання. Поясніть причину свого настрою або способу дії.

Зразок: – Ахмеде, тобі цікаво чи нецікаво вивчати українську мову? Чому?
– Мені цікаво вивчати українську мову, тому що я хочу знати ще одну іноземну мову.

1. Вам важко чи легко розв'язувати математичні задачі? Чому? 2. Вам цікаво чи нецікаво ходити до театру і до музею? Чому? 3. Вам шкідливо чи корисно палити? Чому? 4. Вам зручно чи незручно мешкати в гуртожитку? Чому?

62. Читайте діалоги. Складіть подібні.

– Ахмеде, чому ти відчинив вікно?
– Тому що мені жарко.
– А нам холодно, зачини його, будь ласка.

– Себастьяне, чому тобі сумно?
– Мені сумно, тому що я давно не бачив своїх батьків.

– Набілю, чому тобі весело?
– Мені весело, тому що зараз розповіли одну дуже веселу історію.

Як висловити необхідність, доцільність дії

Мені треба зробити домашнє завдання.

Кому?	***Як?***	***+ інфінітив***
Мені	**треба**	вчити нові слова.
Йому	**потрібно**	читати текст.
Їй	**необхідно**	писати вправи.
Тобі	**слід**	купити ліки.
Оксані	**можна**	увійти до класу.

63. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова в дужках.

Зразок: Кому треба допомагати? (бабуся) –
Бабусі треба допомагати.

1. Кому потрібно повторити нові слова? (я) 2. Кому треба випити ліки? (пацієнт) 3. Кому не можна запізнюватися на заняття? (студенти) 4. Кому слід написати контрольну роботу? (Науфаль і Хассан) 5. Кому необхідно йти на кафедру? (наш викладач) 6. Кому треба їхати на екскурсію? (ці студенти) 7. Кому потрібно приготувати обід? (мати) 8. Кому слід іти до деканату? (вони)

64. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. (Викладачка) треба перевіряти зошити щодня. 2. (Моя молодша сестра) необхідно вивчати англійську мову. 3. (Нові китайські студенти) слід кожен день ходити на заняття. 4. (Мій друг) треба піти до лікаря, бо він захворів. 5. (Молоді хлопці та дівчата) не можна палити. 6. (Еквадорська студентка) потрібно взяти словник у факультетській бібліотеці. 7. (Відомий художник) необхідно організувати виставку картин. 8. (Моя мати) не можна багато працювати.

65. Замість крапок напишіть відповідні прислівники: слід ≠ не слід, треба ≠ не треба, необхідно, потрібно ≠ не потрібно, можна ≠ не можна.

1. Ми хочемо стати лікарями. Нам … вивчати медицину. 2. Амін буде фармацевтом. Йому … добре знати хімію. 3. У Дієго болить горло. Йому … пити холодну воду. 4. На вулиці йде дощ. Вам … взяти парасольки. 5. Студенти готуються до іспитів. Їм … слухати гучну музику. 6. Моя подруга захворіла. Їй … їхати до лікарні. 7. У Сергія болить нога. Йому … сьогодні грати у футбол. 8. Ми вже зробили домашнє завдання. Нам … відпочивати. 9. Ти ще нічого не їв. Тобі … пообідати.

Запам'ятайте нові дієслова!

дозволя́ти *(НДВ)* – **дозво́лити** *(ДВ)*		≠	**забороня́ти** *(НДВ)* – **заборони́ти***(ДВ)*	
Теперішній час	***Майбутній час***		***Теперішній час***	***Майбутній час***
я дозволяю	я дозволю		я забороняю	я заборону
ти дозволяєш	ти дозволиш		ти забороняєш	ти забориниш
вони дозволяють	вони дозволять		вони забороняють	вони заборонять
Минулий час	***Минулий час***		***Минулий час***	***Минулий час***
дозволяв, -ла,-ли	дозволив, -ла,-ли		забороняв,-ла,-ли	заборонив,-ла,-ли
Дозволяй(те)!	*Дозволь(-те)!*		*Забороняй(-те)!*	*Заборони!* *Забороніть!*

дозволяти
забороняти } *кому? що робити?*

Лікар *дозволив* студентові відвідувати заняття. | Лікар *заборонив* пацієнту палити.

66. Прочитайте речення. Замість крапок вставте дієслова *дозволяти (дозволити)* ***або*** *забороняти (заборонити).*

1. Батько хворіє. Лікар … батькові багато працювати. 2. Зараз канікули. Декан … студентам поїхати додому. 3. Палити – шкідливо для здоров'я. Лікар … дідусеві палити. 4. Студент запізнився. Викладач … студентові увійти до аудиторії. 5. Батьки … дітям грати в азартні ігри. 6. Комендант … студентам гучно вмикати музику в гуртожитку. 7. На вулиці тепло. Мати … дочці погуляти.

67. Прочитайте зразок заяви. Напишіть аналогічну заяву.

Деканові медичного факультету
Кондратюку В.І.
студента І курсу 2 групи
Бухлала Рашіда

Заява

Прошу дозволити мені поїхати до Києва у посольство.

Дата_____ Підпис _____

Зверніть увагу!

	Кому?	*Як?*		*Що робити?*
теперішній час	Мені	треба	–	піти до лікарні.
минулий час	Мені	треба	**було**	піти до лікарні.
майбутній час	Мені	треба	**буде**	піти до лікарні.

68. Напишіть речення у минулому часі.

Зразок: Мені потрібно піти до деканату. –
Мені *потрібно було* піти до деканату.

1. Нам треба піти до магазину, щоб купити продукти. 2. Студентам необхідно підготуватися до контрольної роботи. 3. Моїм друзям потрібно поїхати до Києва. 4. Моєму батькові не треба палити. 5. Мені не можна гуляти, бо я захворів. 6. Моїй бабусі потрібно купити ліки в аптеці.

69. Дайте відповіді на запитання, поясніть причину своїх дій.

Зразок: – Тімоті, чому ти ходив на кафедру?
– Я ходив на кафедру, тому що мені *треба було* поговорити з викладачем.

1. Чому ви ходили до деканату? 2. Чому ти ходив до бібліотеки? 3. Чому ви ходили до поліклініки? 4. Чому ви ходили до магазину? 5. Чому ти ходив до спортзалу? 6. Чому ви їздили до посольства?

70. Напишіть речення у майбутньому часі.

Зразок: Мені потрібно піти до деканату. –
Мені *потрібно буде* піти до деканату.

1. Студентці необхідно піти до хімічної лабораторії. 2. Викладачеві треба перевірити зошити. 3. Бенедікті слід добре вивчити нову граматику. 4. Джону потрібно написати контрольну роботу. 5. Ахмеду не можна грати у футбол. 6. Юсефу потрібно терміново піти до декана. 7. Студентам не можна їхати на батьківщину під час занять. 8. Хворій людині необхідно піти до лікарні.

71. Розкажіть, що вам треба зробити сьогодні або завтра.

72. Прочитайте діалоги. Складіть подібні.

– Викладачу, можна мені вийти?	– Вибачте, ми запізнилися. Можна нам увійти?
– Можна.	– Ні, не можна.

– Що мені треба робити, щоб добре розмовляти українською?
– Тобі треба щодня розмовляти тільки українською мовою, читати українські книжки, дивитися українські новини.

Запам'ятайте!

O_3 *(Кому?)*	**P**	**S *(Що? Хто?)***
Мені	**потрібен**	документ / друг *(ч.р.)*
Йому	**потрібна**	довідка / подруга *(ж.р.)*
Сестрі	**потрібне**	пояснення *(с.р.)*
Братові	**потрібні**	документи / друзі *(мн.)*

73. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: – Студенти, вам потрібна довідка?
– Так, потрібна. (Ні, не потрібна.)

1. Джонатане, тобі потрібна допомога? 2. Ахмеде, вам потрібен помічник? 3. Ламіє, тобі потрібне нове взуття? 4. Викладачу, вам потрібні ці журнали? 5. Сину, тобі потрібен комп'ютер? 6. Софіє, тобі потрібна модна сукня? 7. Студенти, вам потрібне пояснення нової граматики? 8. Ірино Миколаївно, вам потрібні наші зошити?

74. Замість крапок вставте слова потрібен, потрібна, потрібне, потрібні.

Зразок: – Марії … ваза, вона хоче поставити квіти.
– Марії *потрібна* ваза, вона хоче поставити квіти.

1. Діані … новий зошит. 2. Молодшій сестрі … нова іграшка. 3. Імаду … нове ліжко. 4. Бабусі … ліки. 5. Дівчині … велика шафа. 6. Мені … підручник з української мови. 7. Моєму товаришеві … гроші. 8. Їй … нова квартира. 9. Йому … новий телефон. 10. Туристам … перекладач. 11. Дідусеві … нові окуляри.

Увага! **_Що_ потрібно?** **_Хто_ потрібен?**

75. Прочитайте речення. Поставте питання до виділених слів.

Зразок: – Студентові потрібні ***гарні знання***. – *Що потрібно* студентові?
– Дітям потрібна ***мати***. – *Хто потрібен* дітям?

1. Йому потрібні ***ці журнали***. 2. Мені потрібна ***ця робота***. 3. Нам потрібен ***досвідчений викладач***. 4. Студентові потрібна ***посвідка***. 5. Подрузі потрібні ***теплі речі***. 6. Дітям потрібні ***батьки***. 7. Мені потрібне ***масло***, тому що я хочу приготувати торт. 8. Нам потрібна ***інформація*** про економіку країни. 9. Кожній людині потрібні ***добрі друзі***. 10. В Україні мені дуже потрібні ***знання*** української мови.

76. Скажіть, що потрібно вам або хто потрібен вам.

Порівняйте!

потрібен (-а, -е, -і) *хто? що?*			**потрібно** + *інфінітив*		
Мені	потріб***ен***	новий телефон.	Мені	***потрібно***	працювати.
Йому	потріб***на***	нова квартира.	Йому	***потрібно***	відпочивати.
Їй	потріб***не***	лікування.	Їй	***потрібно***	гуляти.
Їм	потріб***ні***	гроші.	Їм	***потрібно***	їхати додому.

77. Замість крапок вставте необхідні слова: *потрібен (-а, -е, -і)* ***або*** *потрібно.*

1. Мені … цей підручник. 2. Моїй матері … відпочивати. 3. Батькові … нова машина. 4. Їй … прийти до кафедри. 5. Валіду … довідка, тому йому … йти до деканату. 6. Мені … словник, тому мені … піти до бібліотеки. 7. Бенедікті … віза. 8. Нам … знання української мови. 9. Студентові … кімната у гуртожитку.

Увага! Граматика

S	**P**	**Інфінітив**
Він	**повинен**	навчатися.
Вона	**повинна**	багато читати.
Метро	**повинне**	працювати.
Друзі	**повинні**	допомагати.

78. Замість крапок вставте необхідні слова: *повинен, повинна, повинне, повинні.*

1. Омар … розв’язати ці задачі. 2. Каріна … написати цю вправу. 3. Студенти … написати цей тест. 4. Метро … працювати цілодобово. 5. Ми … повторити це правило. 6. Діти … допомагати батькам. 7. Аптека … працювати з ранку до вечора. 8. Ахмед … зробити домашнє завдання. 9. Ваші речі … лежати у шафі. 10. Студенти … щодня ходити на заняття. 11. Викладач … давати знання студентам. 12. Юсеф … телефонувати батькам.

доба = 24 години

79. Дайте відповіді на запитання, використовуючи наведені ситуації.

1. Ви хочете добре знати українську мову. Що ви повинні зробити?
2. Вам треба поїхати до Києва. Що ви повинні зробити?
3. Ваш товариш запросив вас на свій день народження. Що ви повинні зробити?
4. Ви захворіли. Що ви повинні зробити?
5. У вас немає підручника. Що ви повинні зробити?
6. Незабаром ви будете складати іспити. Що ви повинні зробити?

Порівняйте!

повинен (-а, -е, -і)			**потрібно, треба, необхідно, слід**		
Хто повинен що (з)робити?			***Кому потрібно що (з)робити?***		
Я	***повинен***	навчатися.	Мені	***потрібно***	навчатися.
Вона	***повинна***	багато читати.	Йому	***потрібно***	багато читати.
Метро	***повинне***	працювати.	Їй	***потрібно***	працювати.
Друзі	***повинні***	допомагати.	Їм	***потрібно***	допомагати.

80. Напишіть у правильній формі слова, подані справа.

1.	… необхідно купити нові окуляри. … повинна піти до аптеки, щоб купити нові окуляри.	Бабуся
2.	… повинен поїхати до лікарні, бо він захворів. … треба поїхати до лікарні, бо він захворів.	Дідусь
3.	… потрібно перевіряти зошити студентів. … повинен перевіряти зошити студентів.	Викладач
4.	… повинен дати студентові довідку про навчання. … необхідно дати довідки студентам.	Секретар
5.	… потрібно добре навчатися у школі. … повинні добре навчатися у школі.	Діти
6.	… повинен відпрацювати заняття, які він пропустив. … слід відпрацювати заняття, які він пропустив.	Імад
7.	… не можна грати у футбол, тому що у мене болить нога. … не повинен грати у футбол, тому що у мене болить нога.	*Я*
8.	… треба зателефонувати своїм друзям. … повинна зателефонувати своїм друзям.	Аманда
9.	… треба провести хімічні експерименти. … повинен провести хімічні експерименти.	Лаборант

81. Замість крапок напишіть слова: *повинен, повинна, повинні* ***або*** *потрібно, необхідно, треба.*

1. Я … прочитати текст «Моє місто». 2. Мені … переказати текст «Україна». 3. Ти … іти на лекцію. 4. Йому … скласти іспити з біології. 5. Їй … більше говорити українською. 6. Вони … вивчати вірші Тараса Шевченка. 7. Нам … поїхати на екскурсію до Києва. 8. Дочка … допомагати матері готувати обід. 9. Син … піти до магазину і купити подарунок мамі. 10. Студентові … йти на консультацію.

82. Скажіть, що ви повинні зробити сьогодні або завтра.

Як уживати прийменник *завдяки* з давальним відмінком

Пацієнт одужав завдяки новим лікам.

завдяки ***кому? чому? (О$_3$)***
Я знаю українську мову ***завдяки*** викладач**еві**.

83. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Наші студенти добре склали іспити завдяки (гарна підготовка). 2. Дідусь може читати улюблені газети завдяки (нові окуляри). 3. Ми вчасно приїхали до театру завдяки (швидкий автобус). 4. Я багато знаю завдяки (наукові журнали). 5. Наша команда виграла матч завдяки (щоденне тренування). 6. Хворий швидко одужав завдяки (сучасні ліки).

захворіти ≠ одужати

Вона захворіла.

Вона одужала.

Пригадайте і порівняйте!

через *кого? що? (О$_4$)*	**завдяки** *кому? чому? (О$_3$)*
дія має *негативний* наслідок	дія має *позитивний* наслідок
Я запізнився на заняття *через* автобус. (тому що їхав повільно)	Я приїхав на заняття вчасно *завдяки* автобусу. (тому що їхав швидко)

84. Замість крапок вставте необхідний прийменник: через **або** *завдяки.*

1. Учора не було екскурсії … погану погоду.
   Екскурсія була дуже цікава … хорошому екскурсоводу.
2. Студенти погано написали контрольний тест … неуважність.
   Студенти добре написали контрольний тест … гарній підготовці.
3. Дідусь захворів … вірус.
   Дідусь одужав … лікуванню досвідченого лікаря.
4. Я не був на заняттях … хворобу.
   Я вивчив усю граматику … своєму другові.

85. Доповніть речення поданими словосполученнями у правильній формі.

цей досвідчений лікар

1. Валід хоче стати … .
2. Пацієнт подякував … .
3. Це кабінет … .
4. Завдяки … бабуся одужала.
5. … читає багато книг з медицини.
6. Студенти радяться з … .
7. Я привітав … зі святом.
8. Мати ходила до … .

ця гарна дівчина

1. Це фотографія … .
2. Ахмед подарував квіти … .
3. Учора я привітався з … .
4. … виповнилося 18 років.
5. У клубі я зустрів … .
6. … мешкає у цьому будинку.
7. Я завжди думаю про … .
8. … сподобалася ця сумка.

моє рідне місто

1. Родина живе у … .
2. Цей студент приїхав з … .
3. Туристи завжди цікавляться … .
4. … виповнилося 500 років.
5. Я часто згадую про … .
6. … – це туристичний центр країни.
7. Улітку я поїду до … .
8. Я пишаюся … .

наші нові студенти

1. Секретар дав довідки … .
2. … приїхали з Нігерії.
3. У … немає підручників.
4. Учора ми познайомилися з … .
5. … потрібно багато працювати.
6. Викладачка розказала нам про … .
7. Тут лежать речі … .
8. Викладач займається з … .

Як утворити складне речення зі словом *який* в давальному відмінку

Ось студент, якому виповнилоя 18 років.

Слово *який* в давальному відмінку (Д.в. /О$_3$)

ч.р.	*ж.р*	*с.р.*	*мн.*
якому	**якій**	**якому**	**яким**

Утворення складного речення зі словом *який*

Прості речення		**Складне речення**
Ось студент. ***Цьому студентові*** я дав словник.	→	Ось студент, **якому** я дав словник.

86. Напишіть складні речення зі сполучними словами якому, якій, яким.

Зразок: Це викладач. **Цьому викладачеві** ми дали зошити. –
Це викладач, ***якому*** ми дали зошити.

1. Ось дівчина. **Цій дівчині** Ахмед подарував квіти. 2. Ось наш університет. **Цьому університету** виповнилося 50 років. 3. Це бабуся. **Цій бабусі** Віктор купив ліки. 4. Це іноземні студенти. **Цим студентам** викладач розповідає про українські традиції. 5. Це хлопець. **Цьому хлопцеві** батько порадив учитися у медичному університеті. 6. Ось сусідка. **Цій сусідці** я завжди допомагаю. 7. Це туристи. **Цим туристам** екскурсовод показав наше місто. 8. Це моя подруга. **Цій подрузі** ми побажали щастя і здоров'я. 9. Ось гарні подарунки. **Цим подарункам** зраділи діти. 10. Це декан. **Цьому деканові** Омар пообіцяв відпрацювати всі заняття. 11. Це моя сестра. **Цій сестрі** подобається нова сукня. 12. Це студенти. **Цим студентам** треба гарно вчитися.

87. Закінчіть речення.

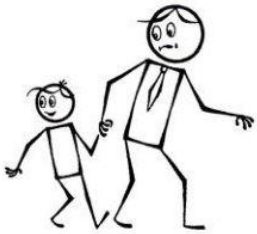
1. Це викладач, якому … .
2. Це дівчина, якій … .
3. Це батьки, яким … .
4. Це лікар, завдяки якому … .
5. Це друзі, яким …
6. Це дідусь, якому … .
7. Це університет, якому … .
8. Це артистка, якій … .
9. Це студенти, яким … .
10. Це декан, якому … .
11. Це подруга, якій … .
12. Це подарунки, яким … .

Як позначити напрямок руху за допомогою дієслів *нести, вести, везти*

Ахмед несе підручник.

НДВ		
нести́	**вести́**	**везти́**
Теперішній час	***Теперішній час***	***Теперішній час***
я несу	я веду	я везу
ти несеш	ти ведеш	ти везеш
він несе	він веде	він везе
ми несемо	ми ведемо	ми веземо
ви несете	ви ведете	ви везете
вони несуть	вони ведуть	вони везуть
Неси! Несіть! Несімо!	*Веди! Ведіть! Ведімо!*	*Вези! Везіть! Везімо!*
Минулий час	***Минулий час***	***Минулий час***
він ніс	він вів	він віз
вона несла	вона вела	вона везла
вони несли	вони вели	вони везли
Майбутній час	***Майбутній час***	***Майбутній час***
я нестиму …	я вестиму…	я везтиму…

нести	***кого? що?*** ***до кого? кому? куди? звідки?***
Студент іде до бібліотеки. В руках у нього підручник.	→ Студент несе підручник до бібліотеки.

вести	***кого?*** ***до кого? куди? звідки?***
Мати і син ідуть до цирку.	→ Мати веде сина до цирку.

везти	***кого? що?*** ***до кого? кому? куди? звідки?***
Батько їде на потязі. В руках у нього подарунок для сина.	→ Батько везе подарунок для сина.

88. Змініть речення за зразком.

Зразок: Ахмед іде до Марії. В руках у нього квіти. – *Ахмед несе квіти Марії.*

1. Валід іде до викладача. В руках у нього зошит. 2. Хамза їде з Марокко. У нього у валізі національний сувенір для подруги. 3. Вікторія йде на заняття. В руках у неї зошити, підручник і ручки. 4. Віктор іде гуляти з собакою. 5. Сара купила продукти. Зараз вона йде додому з продуктами. 6. Старша сестра йде з молодшим братом до школи.

89. Доповніть речення. Виберіть необхідні дієслова: нести, вести, везти і напишіть їх у потрібній формі.

1. Ахмед іде з деканату і … довідку. 2. Автобус … пасажирів. 3. Мати … дитину до зоопарку. 4. Викладач … зошити студентам. 5. Санта Клаус … подарунки дітям. 6. Онук допомагає бабусі і … її до лікарні. 7. Студент … паспорт до деканату.

НДВ		
носи́ти	**води́ти**	**вози́ти**
Теперішній час	***Теперішній час***	***Теперішній час***
я ношу	я воджу	я вожу
ти носиш	ти водиш	ти возиш
він носить	він водить	він возить
ми носимо	ми водимо	ми возимо
ви носите	ви водите	ви возите
вони носять	вони водять	вони возять
Носи! Носіть! Носімо!	*Води! Водіть! Водімо!*	*Вози! Возіть! Возімо!*
Минулий час	***Минулий час***	***Минулий час***
він носив	він водив	він возив
вона носила	вона водила	вона возила
вони носили	вони водили	вони возили
Майбутній час	***Майбутній час***	***Майбутній час***
я носитиму …	я водитиму…	я возитиму…

Запам'ятайте!

НДВ	**НДВ**
один раз, зараз	***багато разів, завжди, часто, зазвичай***
нести	носити
вести	водити
везти	возити

Порівняйте!

Зараз Ахмед іде до університету і несе підручник, зошит, ручки.	Щодня Ахмед ходить до університету і носить підручник, зошит, ручки.
Зараз мати веде дочку до школи.	Щодня мати водить дочку до школи.
Сьогодні батько везе сина до школи машиною.	Іноді батько возить сина до школи машиною.

90. Доповніть речення. Виберіть необхідні дієслова і напишіть їх у потрібній формі.

1. Зараз онук … продукти своїй бабусі. Щодня він … продукти своїй бабусі.	нести – носити
2. Сьогодні батько … сина на стадіон. Щонеділі батько … сина на стадіон.	вести – водити
3. Цей автобус зараз … туристів на екскурсію. Цей автобус часто … туристів на екскурсію.	везти – возити
4. Зараз Валід іде на заняття і … підручник і зошити. Щодня він … на урок підручник і зошити.	нести – носити
5. Зараз мати … сина до школи. Мати зазвичай … сина до школи пішки.	вести – водити
6. Зараз Науфаль їде з батьківщини і … сувеніри. Науфаль завжди … сувеніри з батьківщини.	везти – возити

91. Дайте відповіді на запитання.

1. Що ви несете зараз? Кому? Куди?
2. Що ви зазвичай носите на заняття?
3. Кого ви водите і куди?
4. Що ви часто везете з батьківщини?
6. Що ви везли цього року?

92. Прочитайте, напишіть і перекладіть нові слова.

кобзар – український народний співець, музикант.
Кобзарі співали історичні пісні, казки і грали на кобзі (музичний інструмент)

селянин – той, хто живе у селі

кріпак – людина, яка залежить від господаря

залежати (ІІ) *від кого? від чого?*
Кріпак залежить від господаря.
Життя кріпака залежало від господаря.

сирота – людина без батька та матері
(залишитися сиротою)

залишитися (ІІ) *ким? де?*
Тарас залишився сиротою.

вільний (-а, -е, -і) – **воля**
вільна людина
боротися за волю

боротися (ІІ) *за кого? за що?*
я борюсь
ти боришся
вони борються

Шевченко боровся за волю українського народу.

продати (І) що?
Продати портрет.
Продати речі.

сплатити *що? кому?*
Я сплатив гроші за телефон.
Друзі сплатили гроші господареві.

мистецтво – це література, музика, живопис (малювання), скульптура, театр, кіно, танець.

служба – служба в армії

засудити *кого? за що?*
Шевченка засудили до служби в армії.

повернутися *звідки?куди?*
Ахмед повернувся з Марокко.
Шевченко повернувся до Петербурга.

померти *де? коли? від чого?*
помер, -ла, -ли
Дідусь помер від хвороби.

поховати *кого? де? коли?*
перепоховати *кого? де? коли?*
(поховати ще раз у другому місці)

заповісти *що? кому?*
Шевченко заповів поховати його в Україні.

93. Прочитайте речення з новими словами, поставте запитання до виділених слів.

1. Тарас Шевченко народився в селі Моринці в родині **селянина-кріпака**. 2. Тарас рано залишився **сиротою**. 3. Друзі Тараса допомогли йому стати **вільною людиною**. 4. Гроші за портрет сплатили **господареві** Тараса. 5. Шевченко навчався в **Санкт-Петербурзі в Академії мистецтв**. 6. Поет боровся **за волю і щастя** українського народу.

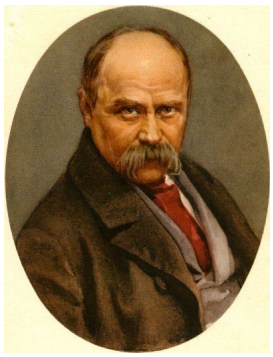
94. Прочитайте текст.

Тарас Шевченко

У центрі Запоріжжя розташований бульвар Шевченка – улюблене місце запоріжців. Іноземні студенти теж люблять відпочивати там. Одного разу студенти запитали свого викладача, хто такий Шевченко.

Викладач розповів, що Тарас Григорович Шевченко – це великий український письменник, художник.

Він народився 9 (дев'ятого) березня 1814 (тисяча вісімсот чотирнадцятого) року неподалік від Києва в селі Моринці в родині селянина-кріпака. Дитинство Тараса було важким, тому що він рано залишився сиротою і теж був кріпаком. Його життя залежало від господаря.

У 1831 (тисяча вісімсот тридцять першому) році Тарас разом з господарем переїхав до Санкт-Петербурга, де почав навчатися малювати. Тут він познайомився з видатними поетами і художниками.

У 1838 (тисяча вісімсот тридцять восьмому) році друзі Тараса допомогли йому стати вільною людиною. Художник Карл Брюллов намалював портрет відомого поета і перекладача Василя Жуковського. Потім цей портрет продали, а гроші сплатили господареві Тараса.

Коли Тарас Шевченко став вільним, він почав навчатися в Академії мистецтв і малювати чудові картини.

У 1840 (тисяча вісімсот сороковому) році, коли Тарасові було 26 років, вийшла його перша книжка поезії. Вона мала назву «Кобзар». Із цієї книжки почався новий етап в історії української літератури.

Тарас Шевченко написав багато віршів і поем, наприклад «Сон», «Наймичка», «Заповіт», «Кавказ» та інші.

Усе своє життя поет боровся за волю і щастя українського народу. За соціальні вірші його засудили до 10 років служби в армії.

У 1858 (тисяча вісімсот п'ятдесят восьмому) році Тарас Шевченко повернувся до Санкт-Петербурга, де став академіком і працював в академії мистецтв, малював картини. Він намалював 835 картин! Шевченко багато читав, захоплювався історією та філософією.

10 (десятого) березня 1861 (тисяча вісімсот шістдесят першого) року Тарас Шевченко помер у Санкт-Петербурзі.

Спочатку його поховали у Санкт-Петербурзі, а потім перепоховали в Україні, у місті Каневі на Тарасовій горі, як заповів сам поет.

Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Вкраїні милій
Щоб лани широкополі
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути
Як реве ревучий…

Студентам дуже сподобалася цікава розповідь про Тараса Шевченка. Вони подякували викладачеві. Зараз вони знають, чому українці так вдячні великому поетові і талановитому художнику, чому українські люди так люблять і шанують його.

95. Дайте відповіді на запитання.

1. Хто такий Тарас Григорович Шевченко?
2. Коли і де народився Тарас?
3. Яким було дитинство Тараса? Чому?
4. Завдяки кому Шевченко став вільною людиною?
5. Коли Тарас Шевченко написав книгу «Кобзар»?
6. За що засудили Шевченка?
7. Де зараз похований Тарас Шевченко?

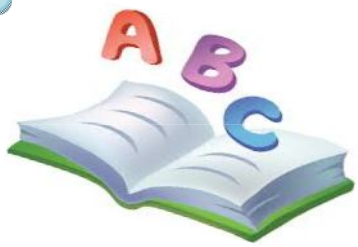
96. Перекажіть текст.

97. Напишіть твір «Мій улюблений поет (письменник)».

ВИКОНАЙ САМ!

--- Урок 12 ---

1. Утворіть потрібну форму від словосполучень у дужках.

1. Іліас телефонує (свій новий товариш). 2. Викладач радить учити українську граматику (ця нігерійська студентка). 3. Спортсмени розповіли про Олімпіаду (ці відомі журналісти). 4. (мій старший брат). 5. (Мої нові друзі) сподобалися українські національні страви. 6. Декан розповідає (іноземні студенти) про літню сесію. 7. Тімоті написав листа (його молодша сестра). 8. Студенти дуже вдячні (старий професор) за цікаву лекцію. 9. Люди зраділи (тепла погода). 10. Мати купує фрукти і цукерки (свої маленькі діти).

2. Замість крапок напишіть потрібні особові займенники за зразком.

***Зразок:* Я** приїхав до батьків. Вони зраділи … . – Вони зраділи **мені**.

1. Радж приїхав до **батьків**. Він розповів … про своє життя в Україні. 2. У **дідуся** погане здоров'я. Онук допомагає … купувати ліки в аптеці. 3. **Моніка** хоче піти в театр на виставу. Омар купив … квіток. 4. **Ми** запитали викладача про іспити. Викладач відповів … на наше запитання. 5. **Ви** знаєте новий розклад? Якщо ні, я дам … його. 6. У **дівчини** сьогодні день народження. Гості подарували … подарунки. 7. **Джон** п'є зелений чай, тому що … подобається цей чай. 8. Науфалю, де **ти** був учора ввечері. Я телефонував … . 9. **Ахмед і Анас** допомогли товаришеві зробити домашнє завдання. Товариш подякував … за допомогу. 10. Учора **я** був на виставці. … сподобалися картини відомого художника.

3. Прочитайте речення. Виберіть необхідні дієслова і напишіть їх у потрібній формі замість крапок: *побажати, допомогти, подарувати, зателефонувати, пояснювати, зрадіти, подякувати, написати, належати, розповідати.*

1. Екскурсовод … туристам про наше місто. 2. Завтра я обов'язково … повідомлення братові. 3. Анас … квіти своїй подрузі. 4. Викладач … студентам успіхів на іспитах. 5. Марія … бабусі купити ліки. 6. Бабуся … Марії за допомогу. 7. Викладач … студентові нові слова. 8. Діти … подарункам. 9. … мені, будь ласка, сьогодні ввечері. 10. Ця сумка … моїй сестрі.

4. Замість крапок напишіть відповідні прислівники: *погано, цікаво, холодно, важко, боляче, жарко, зручно, сумно, соромно, весело.*

1. Зараз зима. Омар сидить біля вікна. Йому … . 2. Марія відпочиває на морі. Їй … . 3. Студентам … слухати лекцію. 4. Мені … сидіти на цьому місці. 5. Хасан отримав «2» . Йому … . 6. У Хішама болить нога. Йому … . 7. Бабуся п'є ліки. Їй … . 8. Джон дивиться веселу комедію. Йому … . 9. Зараз Тімоті один у кімнаті, без друзів. Йому … . 10. Китайська мова дуже складна. Каріму … вивчати китайську мову.

5. Замість крапок напишіть відповідні прислівники: *треба ≠ не треба, необхідно, потрібно ≠ не потрібно, слід ≠ не слід, можна ≠ не можна* ***або слова*** *повинен, повинна, повинні.*

1. Завтра буде контрольна робота. Студентам … повторити граматику. 2. Я забув мою ручку. … мені взяти вашу ручку? 3. Моїй мамі … нова сукня. 4. Хасане, тобі … піти до лікарні. 5. Моїй подрузі … підручники. 6. Юсефу, ви … піти до деканату. 7. Нам … поїхати до Києва у травні. 8. Ми … зателефонувати секретареві. 9. Каміла захворіла. Їй … гуляти на вулиці. 10. Іноземні студенти … добре вивчати українську мову.

6. Замість крапок напишіть слова: *якому, якій, яким.*

1. Це дідусь, … онук купив свіжі газети. 2. Це туристи, … екскурсовод розповів про нашу країну. 3. Це медсестра, … пацієнти подякували за працю. 4. Це старе місто, … виповнилося 700 років. 5. Це моя сестра, … сподобався новий телефон. 6. Це син, … батько надіслав гроші. 7. Це викладачі, … студенти відповідають на іспиті. 8. Ось лікар, завдяки … пацієнт одужав. 9. Це дівчина, … учора телефонував Ахмед. 10. Ось друзі, … Омар порадив учитися в Україні.

Словник
Урок 12

-а-	**-к-**	соромно
азартний	кобзар	сплатити
-б-	кохати	страва
бажати	кріпак	**-т-**
боляче	**-м-**	телефонувати
боротися	мистецтво	терміново
-в-	можна	треба
вдячний	**-н-**	**-у-**
виповнитися	надіслати	улюблений
відвідувати	належати	успіх
вільний	не можна	**-ц-**
вітати	необхідно	цілодобово
воля	**-о-**	**-ч-**
вчасно	обіцяти	читач
-г-	одужати	**-ш-**
гучно	операція	шкідливий
-д-	**-п-**	**-щ-**
дарувати	перевіряти	щастя
детектив	перепоховати	
дозволяти	по	
допомагати	повернутися	
дякувати	повинен	
-з-	подобатися	
забороняти	померти	
завдяки	потрібно	
загубити	поховати	
залежати	прикраси	
залишатися	продати	
заповісти	просити	
запрошення	**-р-**	
запрошувати	радий	
засудити	радити	
здоров’я	радіти	
зле	**-с-**	
знання	селянин	
зручно	сирота	
	слід	
	служба	

Українська мова

1	• Як утворити форми порівняння прикметників і прислівників *новий – новіший – найновіший* *повільно – повільніше – найповільніше*	УРОК 13
2	• Як порівняти осіб або предмети *Брат старший, ніж сестра.* *Брат старший за сестру.*	
3	• Як висловити власну думку *Я вважаю, що наше місто – найкраще.*	
4	• Як погодитися або не погодитися з думкою співрозмовника *Я з вами (не) згоден.*	
5	• Як указати на дію, яка відбуватиметься за певних умов *Якщо завтра буде тепла погода, ми підемо до парку.*	
6	• Як висловити нереальну умову здійснення дії *Якби завтра була тепла погода, ми пішли би до парку.*	
7	• Як дати пораду *Якщо в тебе болить голова, ти маєш піти до лікаря.*	
8	• Як позначити ознаку предмета за дією *Діти збирали зів'яле листя.* *Я прочитав роман, написаний відомим письменником.*	
9	• Як утворити пасивні конструкції НДВ і ДВ *Вечеря готується сестрою.* *Вечеря приготована сестрою.*	
10	• Як висловити додаткову дію, яка пояснює головну *Хлопець читає книгу лежачи.* *Повечерявши, Ахмед зробив домашнє завдання.*	
11	• Як висловити допустові відношення *Незважаючи на холодну погоду, ми пішли гуляти.*	

----УРОК 13 (тринадцять) ----

(Тринадцятий урок)

Повторіть

1. Утворіть потрібну форму від словосполучень у дужках. Якщо потрібно, додавайте прийменники.

а) 1. Учора Тімоті зустрів (симпатична дівчина). 2. Тиждень тому туристи були (цікава екскурсія). 3. Викладач вийшла (десята аудиторія). 4. (Цікава книга) лежить на столі. 5. Я порадив (нова студентка) взяти цей словник. 6. Джесіка захоплюється (класична музика).

б) 1. Студенти займаються (комп'ютерний клас). 2. Студенти чекають (новий викладач). 3. Пацієнт розмовляв (досвідчений лікар). 4. Там стоять студенти (медичний університет). 5. У цій кімнаті мешкає (нігерійський студент). 6. Цей будинок належить (старший брат).

в) 1. Ахмед завжди згадує (рідне місто). 2. Валід спить (зручне ліжко). 3. Дитина зраділа (шоколадне морозиво). 4. На стіні висить (гарне фото). 5. Ми миємо руки (туалетне мило). 6. У Валіда немає (останнє завдання).

г) 1. Хассан любить подорожувати (українські міста). 2. Чоловіки дарують квіти (кохані жінки). 3. У цьому магазині багато (молочні продукти). 4. Родини іноземних студентів живуть (різні країни). 5. Мати турбується (маленькі діти). 6. На цьому концерті співають (відомі артисти).

2. Утворіть потрібну форму від словосполучень у дужках. Якщо потрібно, додавайте прийменники.

1. На стільці лежать речі (моя подруга). 2. Мати пишається (свої діти). 3. Карім мешкає (ваш гуртожиток)? 4. (Наше місто) виповнилося 250 років. 5. Я добре знаю (твої сусіди). 6. Чоловік відійшов (її дитина). 7. Викладач задоволена (мої оцінки). 8. Я допоміг (його бабуся). 9. Сорочка висить (моя шафа). 10. Ми поважаємо (своя мати).

3. Замість крапок вставте дієслова НДВ або ДВ у потрібній формі.

1. Учора я увесь вечір … твір. Викладач сказав, що я … його добре.	писати – написати
2. Кожного вечора Валід і Джон … вечерю в гуртожитку. А сьогодні Валід сам … вечерю.	готувати – приготувати
3. Батько ніколи не … . Цієї зими він раптом … .	хворіти – захворіти
4. Зазвичай я довго … книги. Але цю книгу я … дуже швидко.	читати – прочитати
5. Коли Марта … посуд, вона співала. Коли вона … посуд, вона вийшла з кухні.	мити – помити
6. Він … цей текст цілу годину. Інший текст він … миттєво, тому що він був легкий.	перекладати – перекласти
7. Ахмед ніколи не … . Сьогодні вперше він … через негоду.	запізнюватися – запізнитися
8. Я дуже довго … їздити на велосипеді. Але нарешті … .	навчатися – навчитися
9. Омар ніколи не … із сестрою. Учора він … з нею через футбол.	сперечатися – посперечатися
10. Ми завжди … друзям щастя і здоров'я. Сьогодні день народження Тома. Ми … йому успіхів.	бажати – побажати

4. Замість крапок вставте потрібні прийменники: через, завдяки, під, над, після, на, в, з, по, без, до, біля, о.

1. Туристи відпочивали … центральній площі. 2. Хворий одужав … новим лікам. 3. Кіт сидить … стільцем. 4. Студентський гуртожиток розташований … університету. 5. Картина висить … диваном. 6. Учора Сара дивилася цікавий концерт … телевізору. 7. Студент запізнився на заняття … транспорт. 8. Викладач розмовляв … Омаром. 9. Салах поїхав … Сирії. 10. Декан прийшов до деканату … восьмій годині. 11. Ми займаємося … аудиторії. 12. … лекції студенти пішли додому. 13. Я люблю каву … цукру.

Як утворити форми порівняння прикметників і прислівників

новий – новіший – найновіший
повільно – повільніше – найповільніше

Пригадайте!

прикметник + *іменник*	**прислівник** + *дієслово*
який? яка? яке? які?	як?
Це **цікавий** *роман*.	Батько **цікаво** *розповідає*.
Моя подруга – **добра** *дівчина*.	Моя подруга **добре** *вчиться*.
Я купив **зручне** *ліжко*.	Мені **зручно** тут *сидіти*.

5. Замість крапок вставте потрібні прикметники і прислівники.

1. Ми дивилися … фільм. Нам було дуже … . (веселий – весело) 2. Це … страва. Мати завжди … готує. (смачна – смачно) 3. Омар – … студент. Він … займається. (серйозний – серйозно) 4. Це … потяг. Валід … читає українською. (швидкий – швидко) 5. Сьогодні … день. Сьогодні на вулиці … . (холодний – холодно) 6. Марія – … студентка. Вона завжди слухає … . (уважна – уважно) 7. Яке … фото! Валід завжди … робить фото. (гарне – гарно)

Ступені порівняння прикметників та прислівників

	Початкова форма	**Вищий ступінь**	**Найвищий ступінь**
проста форма	нов-*ий* повільн-*о*	нов-**іш**-*ий* повільн-**іш**-*е*	**най**+новіший **най**+повільніше
	стар-*ий* дешев-*о*	стар-**ш**-*ий* дешев-**ш**-*е*	**най**+старший **най**+дешевше
складена форма	новий повільно	**більш (менш)** новий **більш (менш)** повільно	**найбільш (найменш)** новий **найбільш (найменш)** повільно

Зверніть увагу!

~~**-к-, -ок-, -ек-**~~
солод-**к**-ий → солод-ш-ий
шир-**ок**-ий → шир-ш-ий
дал-**ек**-ий → даль-ш-ий

г, ж, з, → жч
доро**г**ий → доро**жч**ий
ва**ж**кий → ва**жч**ий
ни**з**кий → ни**жч**ий
але:
ле**г**кий → ле**гш**ий
дов**г**ий → дов**ш**ий

с → щ
ви**с**окий → ви**щ**ий

Увага!
старий:
1) стар**ш**ий
2) стар**іш**ий

Увага!
Ступені порівняння прикметників
-ий / -а / -е / -і

теплий:

ч.р.: тепліш**ий**
ж.р.: тепліш**а**
с.р.: тепліш**е**
мн.: тепліш**і**

Запам'ятайте!
гарний – кращий **великий** – більший
поганий – гірший **малий** – менший
добрий – кращий, ліпший

Запам'ятайте!
гарно – краще **багато** – більше
погано – гірше **мало** – менше
добре – краще, ліпше

6. Утворіть прості форми вищого і найвищого ступенів порівняння від прикметників.

Зразок: гарний – гарніший, найгарніший

високий – …….. дорогий – ……..
низький – …….... дешевий – …….
новий – …….. слабкий – ……..
старий – …… сильний – ……..
молодий – ……. розумний – ……...
широкий – ……. веселий – ……....
вузький – ……... сумний – ……...
довгий – …… великий – ……..
короткий – …… маленький – ……..
теплий – …… поганий – ……..
холодний – …… цікавий – ……...
смачний – ……. рідний – ……

7. Утворіть прості форми вищого і найвищого ступенів порівняння від прислівників.

Зразок: гарно – гарніше, найгарніше

високо – …… дорого – ……..
низько – ……..... дешево – …….
широко – …….. погано – ……..
близько – …….. цікаво – ……....
довго – …….. мало – ……..
гарно – …….. весело – ……...
смачно – ……..... сумно – ……
голосно – …….. багато – ……...

Як порівняти осіб або предмети

Брат старший, ніж сестра.
Брат старший за сестру.

хто /що? + вищий ступінь + **ніж хто? що?**

хто? *хто?*
Марія розповідає цікавіше, **ніж** Ахмед.
що? *що?*
Журнал цікавіший, **ніж** газета.

хто /що? + вищий ступінь + **за кого? за що?** *($О_4$)*
від кого? від чого? *($О_2$)*

хто? *кого?*
Марія розповідає цікавіше **за** Ахмеда.
що? *що?*
Журнал цікавіший **за** газету.

хто? *кого?*
Марія розповідає цікавіше **від** Ахмеда.
що? *чого?*
Журнал цікавіший **від** газети.

8. Прочитайте речення. Напишіть слова в дужках у потрібній формі.

1. Валіза важча за (сумка). 2. Ахмед вищий, ніж (Валід). 3. Банани дорожчі від (яблука). 4. Вікторія молодша за (Бенедікта). 5. Брат старший, ніж (сестра). 6. Картопля коштує дешевше від (капуста). 7. Бабуся готує смачніше за (мати). 8. Сестра гарніша, ніж (подруга). 9. Джон нижчий від (Омар). 10. Потяг швидший за (велосипед). 11. Науфаль сильніший за (Карім). 12. Кухня менша від (кімната).

ко́штувати
він (вона, воно) коштує
вони коштують

9. Прочитайте речення. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Мені 20 років, а Валіду – 18 років. Хто старший? Хто молодший? – Я старший за Валіда. Валід молодший від мене.

1. Запоріжжя – велике місто. Бердянськ – маленьке місто. Яке місто більше? Яке менше?
2. Банани коштують 30 гривень. Яблука – 20 гривень. Що дорожче? Що дешевше?
3. Проспект – широкий, а вулиця – вузька. Що ширше? Що вужче?
4. Аміна отримала «5» за відповідь, а Фатіма – «3». Хто розумніший?
5. Це місто, а це село. Де зручніше жити?
6. Яка пора року тепліша: весна чи літо?
7. Яка пора року холодніша: зима чи осінь?

10. Утворіть прості форми вищого ступеня порівняння від прикметників.

Зразок: Це морозиво смачне, а шоколадне морозиво – … .
Це морозиво смачне, а шоколадне морозиво – *смачніше*.

1. Амалія – розумна студентка, а Марія – … .
2. Валід – уважний студент, а Джон – … .
3. Ця артистка – талановита, а та – … .
4. Цей телефон – новий, а той – … .
5. Синій олівець – довгий, а чорний – … .
6. Це село – маленьке, а сусіднє село – … .
7. Мій дідусь – добрий, а твій – … .
8. Завдання № 14 – легке, а завдання № 15 – … .
9. Цей чоловік – багатий, а бізнесмен – … .
10. Це питання – важливе, а те – … .
11. Ця дівчина весела, а той хлопець … .

Запам'ятайте!

кращий } **за всіх**
краще } **від усіх**

11. Складіть речення за зразком:

Зразок: Аманда розумніша за всіх.
Кумар читає швидше від усіх.

12. Утворіть прості форми найвищого ступеня порівняння від прикметників.

Зразок: Це сильний спортсмен. Цей спортсмен – … .
Це сильний спортсмен. Цей спортсмен – *найсильніший*.

1. Це розумний студент. Цей студент – … .
2. Це багата людина. Ця людина – … у нашому місті.
3. Це старе місто. Це місто – … у нашій країні.
4. Рім купила красиві прикраси. Ці прикраси – … .
5. Це швидкий літак. Цей літак – … у світі.
6. Це вузька вулиця. Ця вулиця – … у нашому місті.
7. Це зручне крісло. Це крісло – … .
8. Це відомий співак. Цей співак – … .
9. Це висока гора. Ця гора – … у світі.
10. Це гарне взуття. Це взуття – … .
11. Це веселі діти. Ці діти – … .

13. Утворіть прості форми найвищого ступеня порівняння від прислівників.

Зразок: Амін *гарно* вчиться. Він вчиться … у нашій групі.
Амін *гарно* вчиться. Він вчиться *найкраще* у нашій групі.

1. Дівія співає *голосно*. Вона співає … . 2. Яблука коштують *дешево*. Вони коштують … . 3. Батько *цікаво* розповідає історії. Він розповідає … . 4. Моя мати готує *смачно*. Вона готує … . 5. Йому треба *багато* працювати. Йому треба працювати … . 6. Мехді *довго* пише вправи. Він пише … . 7. Дієго *повільно* читає текст. Він читає … .

14. Виберіть необхідне слово і вставте його в речення.

1. Хажар купила … куртку. Він … розмовляє українською. Хажар – … дівчина у групі.	гарно гарна найгарніша
2. Моя подруга … готує торт. Ця страва – … в нашій родині. Моя подруга готує торт … за мою сестру.	найсмачніша смачніше смачно
3. Карім завжди … розмовляє. Ахмед співає … від Омара. Цей співак – … .	найголосніший голосно голосніше
4. Улітку тут дуже … . Сьогодні … погода. Сьогодні … , ніж учора.	тепло тепліше тепла
5. Учора я був у музеї. Було дуже … . Це … роман. Цей роман …. від того оповідання.	цікавий цікаво цікавіший

15. Змініть речення за зразком.

а) ***Зразок:*** Цей телефон **новіший** за той. – Цей телефон *більш новий* за той.

1. Червона сумка **дешевша** за синю сумку. 2. Хамза читає текст **повільніше**, ніж Джон. 3. Сумка **легша** від валізи. 4. Хамід **нижчий** за Науфаля. 5. Умайма запізнюється на заняття **рідше** ніж Рашід. 6. Море **глибше** за річку. 7. Це завдання **важче** від вправи.

б) ***Зразок:*** Цей телефон **найновіший**. – Цей телефон *найбільш новий*.

1. Цей письменник **найвідоміший**. 2. Це місто **найстаріше**. 3. Ця кімната **найзатишніша**. 4. Цей студент **найрозумніший**. 5. Ця дівчина **найкрасивіша** на факультеті. 6. Ця машина коштує **найдорожче**. 7. Цей літак летить **найшвидше**.

Як висловити власну думку

Я вважаю, що наше місто – найкраще.

Я думаю, що …
Я вважаю, що …
На мою думку, …
На мій погляд, …

16. Дайте відповідь на запитання. Висловіть власну думку, використовуючи моделі: *Я думаю, що …, Я вважаю, що …, На мою думку, На мій погляд.*

гада́ти = думати

1. Як ви гадаєте, який телефон найкращий? Чому?
2. Як ви думаєте, яке місто найкрасивіше? Чому?
3. У якій країні, на ваш погляд, життя найкраще? Чому?
4. Хто, на вашу думку, найщасливіша людина? Чому?
5. Як ви гадаєте, що найважливіше у житті людини? Чому?
6. Як ви думаєте, яка людина у вашому житті найдорожча? Чому?
7. Яке свято, на вашу думку, найвеселіше? Чому?
8. Який вчинок найгірший? Чому?

Як погодитися або не погодитися з думкою співрозмовника

Я з вами (не) згоден.

Погодження:
І я теж так думаю.
Цілком з вами згоден.
Погоджуюсь з вами.

Непогодження:
Я з вами не згоден.
Дозвольте з вами не погодитись.
Ні, я вважаю, що це не так.

17. Дайте відповідь на запитання.

1. Хто у вашій групі найстарший?
2. Хто у вашій групі наймолодший?
3. Хто у вашій групі найвищий?
4. Хто у вашій групі найнижчий?
5. Хто у вашій групі найрозумніший?
6. Хто у вашій групі найкрасивіший?
7. Хто у вашій групі найдобріший?
8. Хто у вашій групі найактивніший?
9. Хто у вашій групі найсильніший?
10. Хто найпрацьовитіший?

18. Погодьтесь або не погодьтесь з думкою товариша. Висловіть власну думку.

Як указати на дію, яка відбуватиметься за певних умов

Якщо завтра буде тепла погода, ми підемо до парку.

Якщо в тебе буде вільний час,	ти подивишся цей фільм.
Ти подивишся цей фільм,	**якщо** в тебе буде вільний час.

19. Складіть речення за зразком, використовуючи слово якщо.

Зразок: Ви хочете вивчити українську мову. Я допоможу вам. –
Якщо ви хочете вивчити українську мову, я допоможу вам.

1. Завтра буде добра погода. Ми підемо гуляти. 2. Ти купиш квитки. Ми підемо на матч. 3. Ти захворієш. Зателефонуй лікареві. 4. Ти будеш удома. Я прийду до тебе в гості. 5. Я куплю фрукти. Я приготую смачний торт. 6. Я добре вивчу граматику. Я отримаю «5» (п'ятірку). 7. У мене буде вільний час. Я піду до кінотеатру. 8. Завтра буде холодно. Я не піду на стадіон.

20. Закінчіть речення.

1. Якщо я поїду до Одеси, … .
2. Якщо в мене буде вільний час, … .
3. Якщо я приготую смачний обід, … .
4. Якщо ти підеш до кав'ярні, … .
5. Якщо ти будеш на концерті, … .
6. Якщо ти не знаєш, як зробити домашнє завдання, … .
7. Якщо в мене немає грошей, … .
8. Якщо ви вивчите українську мову, … .

21. Закінчіть речення.

1. Ви будете добре розмовляти українською, якщо … .
2. Завтра ти отримаєш «5», якщо … .
3. Ти запізнишся на заняття, якщо … .
4. Я допоможу тобі, якщо … .
5. Я куплю тобі хліб, якщо … .
6. Я поїду на батьківщину, якщо … .
7. Я поїду на море, якщо … .
8. Мої батьки турбуються про мене, якщо … .
9. Тобі треба піти до лікаря, якщо … .

За якої умови?

Як висловити нереальну умову здійснення дії

Якби завтра була тепла погода, ми пішли би до парку.

Порівняйте!

реальна умова	*нереальна умова*
Якщо завтра *буде* тепла погода, ми *підемо* до парку.	***Якби*** вчора *була* тепла погода, ми *пішли би* до парку.

Я не розв'язав задачу, тому що ти не допоміг мені.	→	Якби ти допоміг мені, я розв'язав би задачу.

22. Дайте відповіді на запитання за зразком.

Зразок: Ви поїхали би у подорож, якби ви мали багато грошей? –
Так, я поїхав би у подорож, якби я мав багато грошей.

1. Ви поїхали би на батьківщину, якби зараз були канікули? 2. Ви купили би нову машину, якби у вас були гроші? 3. Ви пішли би на стадіон, якби ви мали квитки? 4. Ви прочитали би цей роман українською мовою, якби ви добре знали українську? 5. Ви з'їли би піцу, якби ви її купили? 6. Ви пішли би до музею, якби ви мали вільний час?

23. Змініть речення за зразком.

Зразок: Якщо секретар працює, я візьму довідку. –
Якби секретар працював, я взяв би довідку.

1. Якщо я буду у бібліотеці, я візьму словник. 2. Якщо я буду у магазині, я куплю масло. 3. Якщо я буду на лекції, я буду знати нову тему. 4. Якщо я матиму гроші, я куплю новий ноутбук. 5. Якщо ти будеш навчатися у медичному університеті, ти станеш лікарем. 6. Якщо ти навчатимешся добре, ти будеш старостою. 7. Якщо не буде дощу, я піду гуляти.

24. Закінчіть речення.

1. Якби зараз я був лікарем, … .
2. Якби зараз була перерва, … .
3. Якби я мав мільйон доларів, … .
4. Якби я був деканом, … .
5. Якби я був президентом, … .
6. Якби я був артистом, … .

Як дати пораду

Якщо в тебе болить голова, ти маєш піти до лікаря.

Якщо … ,	+ **O₃**	**треба потрібно**	+ інфінітив
	+ **S**	**маєш мусиш повинен**	

Якщо в тебе болить голова,	тобі	треба потрібно	піти до лікаря.
	ти	маєш мусиш повинен	

Пригадайте і запам'ятайте!

ма́ти (I) + *інф.*	**му́сити (II) +*інф.***	Я маю піти до лікаря.
я маю	я мушу	Ти мусиш зробити цю роботу.
ти маєш	ти мусиш	
вони мають	вони мусять	

25. Дайте пораду товаришу.

Зразок: Ти хочеш поїхати до Полтави. –
Якщо ти хочеш поїхати до Полтави, тобі треба поїхати на вокзал і купити квитки в касі.

1. У тебе болить живіт.
2. У тебе закінчились гроші.
3. У тебе погані оцінки з української мови.
4. Ти не склав іспит.
5. Він часто запізнюється.
6. У нього немає часу снідати вранці.
7. Вона хоче купити новий телефон.
8. Йому (їй) подобається дівчина (хлопець).
9. Ти загубив ключі від кімнати.
10. Він хоче поїхати на екскурсію.

26. Прочитайте і перекладіть нові слова.

Погоджуватися, заперечувати, зберігати, залишатися, запропонувати.

пого́джуватися (І)	**запере́чувати (І)**	**зберіга́ти (І)**
я погоджуюся	я заперечую	я зберігаю
ти погоджуєшся	ти заперечуєш	ти зберігаєш
вони погоджуються	вони заперечують	вони зберігають

залиша́тися (І)	**пропонува́ти (І)**
я залишаюся	я пропоную
ти залишаєшся	ти пропонуєш
вони залишаються	вони пропонують

погоджуватися *з ким?*
Омар не погоджується з Умеймою.
Я не погоджуюся з тобою.

заперечувати *що?*
Я заперечую це. = Я не погоджуюся. = Я не згоден.

зберігати *що?*
Він зберігає фото.
Народ зберігає свої традиції.

залишатися *де? без чого?*
Він залишився вдома.
Друг залишився без подарунка.

пропонувати (НДВ) *що? кому? + інф.* (**запропонувати –ДВ**)
Я пропоную тобі цей словник.
Я пропоную тобі подивитися цей фільм.
Він запропонував подарувати йому альбом.

27. Прочитайте текст. Знайдіть у ньому прикметники вищого та найвищого ступенів порівняння.

Подарунок до дня народження

Нарешті прийшла весна. На вулиці все тепліше і тепліше. Сонце світить яскравіше. У Саміра завтра день народження. Його друзі Девід, Омар, Валід та Вікторія обирають йому подарунок у супермаркеті.

– Самір дуже любить музику. Треба купити йому диск! Дивіться, ось новий диск, альбом 2016 року, – каже Вікторія.

– А цей диск новіший, 2017 року! – каже Омар. – Купімо цей.

– А я не згоден, – каже Валід. – Я думаю, що подарунок має бути корисним. Дивіться, ось гарна куртка. Купімо її.

– Але ми не знаємо його розміру! – каже Вікторія. – Не можна купувати речі, якщо ти не знаєш розміру.

– Не проблема! – відповідає Валід. – Я трохи вищий за Саміра, тому треба купити трохи коротшу куртку.

– Ні, – каже Девід. – Дарувати куртку не гарно. Я вважаю, що краще купити йому нову сумку. Мені подобається ця.

– Ні, – каже Вікторія. – Ця сумка дуже маленька. А ось сумка більша, ніж та.

– Ні, – каже Омар. – Вона червона! Мені не подобається червона сумка. На мою думку, червоний колір – це не серйозно.

– Купімо зелену! – каже Вікторія.

– Ні, – не погоджується Омар. – Я думаю, що Самір не дуже любить зелений колір. Якби знати, який колір йому подобається!

– Тоді що ми подаруємо?

– Можна подарувати йому футбольний м'яч або тенісну ракетку, – каже Девід. – Я вважаю, що футбольний м'яч – найкращий подарунок.

– На мою думку, футбольний м'яч – поганий подарунок, – каже Валід. – Він дуже дорогий і не практичний.

– А хіба подарунок обов'язково має бути практичним? – каже Вікторія.

– Звичайно! – відповідає Валід.

– Я думаю, що подарунок має бути красивим та приємним, – каже Вікторія. – Наприклад, ця картина. Тут небо, море синіше від неба, корабель біліший за хмари! Пам'ятаєте, як ми їздили відпочивати на море? Самір буде дивитися на цю картину і згадувати нас, наш відпочинок і наше літо.

– Цього року наш відпочинок буде не гіршим! – каже Омар. – Подаруймо йому альбом для фотографій. Він буде дивитися фото і згадувати найкращі й найвеселіші моменти нашого життя.

– Але зараз усі люди зберігають свої фото в телефонах або на комп'ютерах чи в Інтернеті. Так зручніше. Навіщо йому альбом? – каже Девід.

– А я вважаю, що це дуже романтично! – каже Вікторія.

– Ні, я не згоден з вами! – заперечує Девід.

– Друзі! Ми вже півгодини ходимо і ще нічого не обрали! – каже Омар. – Якщо ми не вирішимо зараз, магазин закриється і Самір залишиться без подарунка! Який подарунок найкращий?

– Подаруймо йому гроші! – запропонував Валід. – І тоді він сам зможе купити собі такий подарунок, який забажає.

28. Виконайте тест. Оберіть правильну відповідь.

1. Кому друзі обирають подарунок?
   а) Саміру
   б) Валіду
   в) Девіду

2. До якого свята вони обирають подарунок?
   а) до 8 березня
   б) до дня народження
   в) до Нового року

3.	Друзі хочуть купити подарунок	а) у супермаркеті б) на базарі в) у крамниці
4.	Що пропонує купити Вікторія?	а) диск або картину б) куртку і м'яч в) тенісну ракетку
5.	Що пропонує подарувати Валід?	а) картину або сумку б) футбольний м'яч в) куртку або гроші
6.	Що пропонує купити Омар?	а) диск 2017 року б) червону сумку в) альбом для фотографій
7.	Що пропонує купити Девід?	а) футбольний м'яч або тенісну ракетку б) нову куртку в) гарну картину
8.	Що нарешті вирішили подарувати друзі?	а) картину б) альбом для фотографій в) гроші

29. а) Знайдіть у тексті конструкції висловлювання власної думки й непогодження з думкою співрозмовника.

б) Дайте відповідь на запитання.

1. Чи згодні ви, що найкращий подарунок – це найдорожчий подарунок? Чому?
2. Як ви гадаєте, який подарунок на день народження найкращий? Чому?
3. Що, на вашу думку, не можна дарувати на день народження? Чому?
2. Як ви вважаєте, чи можуть гроші бути гарним подарунком?
3. Що, на ваш погляд, треба робити, щоб обрати гарний подарунок?

30. Розкажіть, кому ви зазвичай робите подарунки? До якого свята? Як ви обираєте подарунок? Що ви любите дарувати?

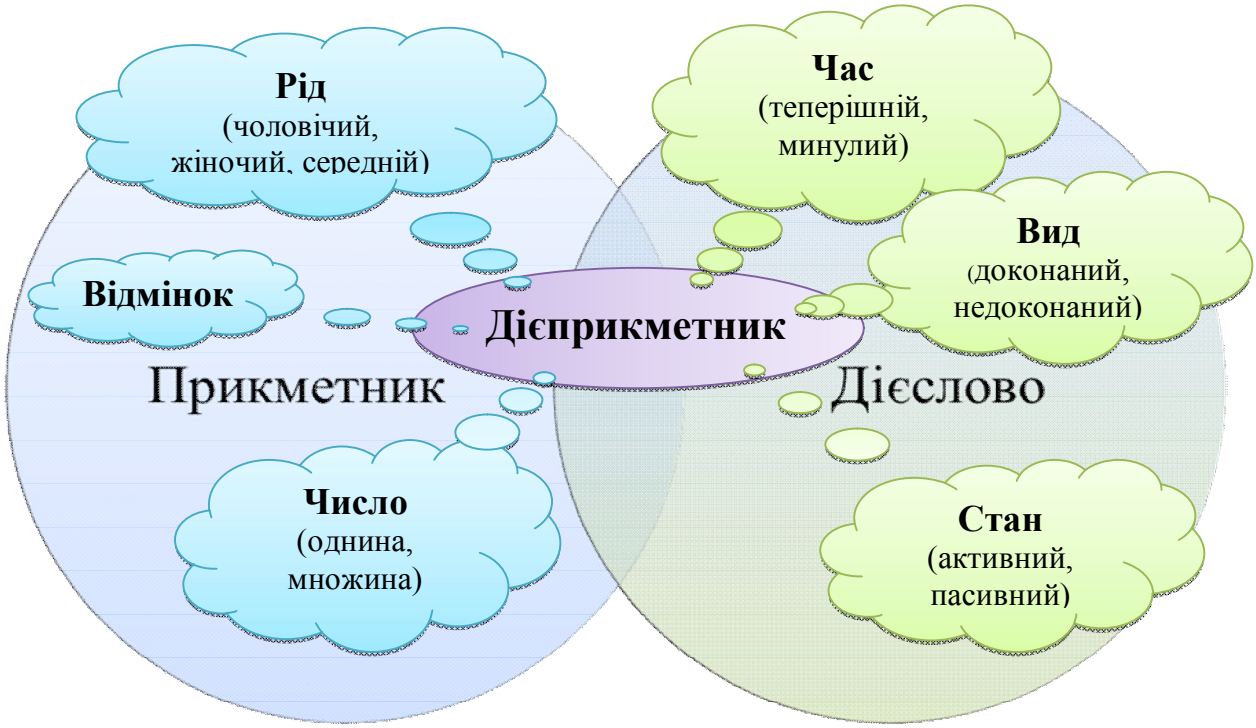
31. Дайте пораду товаришу, який шукає подарунок другові на день народження.

Як позначити ознаку предмета за дією

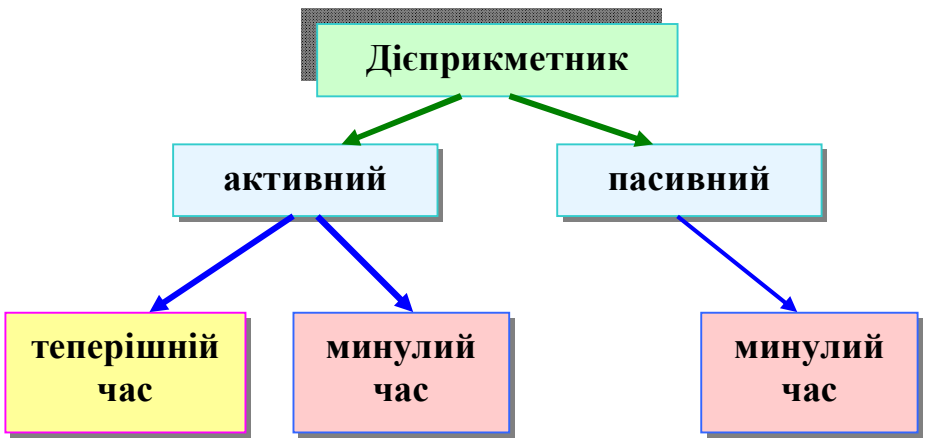
Діти збирали зів'яле листя.

Я прочитав роман, написаний відомим письменником.

Дієприкметники мають ознаки і дієслова, і прикметника:

Дієприкметники	
означають:	*відповідають на запитання:*
ознаку предмета за дією	**який? яка? яке? які?**

Як утворити активні дієприкметники теперішнього і минулого часу

Ми побачили у парку засохлі дерева.

Утворення активних дієприкметників теперішнього часу

Дієвідміна	*Інфінітив*	*3-я особа мн.*	*Суфікс*	*Дієприкметник*
І дієвідміна	різати співати	ріж-*уть* співа-*ють*	**-уч- / -юч-**	ріж-уч-ий співа-юч-ий (-а,-е,-і)
ІІ дієвідміна	лежати любити	леж-*ать* любл *-ять*	**-ач- / -яч-**	леж-ач-ий любл-яч-ий (-а,-е,-і)

Любити → любл**-**ять → любл**я**чий (Любляча мама = мама, яка любить)

32. Напишіть дієслова, від яких утворені активні дієприкметники.

Зразок: люб**л**ячий → любити

взаємодіючий –	лежачий –	терплячий –
ріжучий –	співаючий –	киплячий –
зеленіючий –	сидячий –	

33. Замініть активні дієприкметники означальними або описовими зворотами.

Зразок: кипляча вода – вода, яка кипить

квітучий сад –	живуча істота –	терплячий чоловік –
ріжучий біль –	лежачий хворий –	кипляча вода –
люблячі діти –	родюча земля –	взаємодіючі процеси –

34. Прочитайте речення. Знайдіть активні форми дієприкметників. Поясніть, як вони утворені.

1. У моєї матері сидяча робота. 2. У кімнаті були тільки лежачі хворі. 3. У нашій країні багата, родюча земля. 4. Мій батько пишається квітучим садом. 5. Мій дядько – урівноважена і терпляча людина. 6. Не бійся гостя сидячого, а бійся стоячого. (Нар. творчість)

Утворення активних дієприкметників минулого часу

Інфінітив ДВ	*Суфікс*	*Дієприкметник*
почорні-*ти*	**-л-**	почорні-л-ий (-а,-е,-і)

Запам'ятайте!
допомогти – допомі**гш**ий
прибути – прибув**ш**ий

Запам'ятайте!
засох**ну**ти – засох-л-ий

35. Перекладіть нові дієслова.

Посивіти, зів'янути, засохнути, замерзнути.

36. Спробуйте зрозуміти значення нових слів без словника.

почервоніти – стати червоним
позеленіти – стати зеленим
почорніти – стати чорним
побіліти – стати білим
посиніти – стати синім
застаріти – стати старим

37. Утворіть активні дієприкметники минулого часу від поданих дієслів.

Зразок: почорніти – почорнілий

посивіти –
почервоніти –
посиніти –
засохнути –
позеленіти –
побіліти –
зів'янути –
замерзнути –
застаріти –

38. Змініть речення за зразком.

Зразок: Хлопець дивився на річку, *яка замерзла*. –
Хлопець дивився на **замерзлу** річку.

1. Батько подивився на своє волосся, *що посивіло*. 2. Хворий показав лікарю пальці, *що побіліли*. 3. Навесні приємно дивитися на дерева, *які позеленіли*. 4. У нього було обличчя, *яке почервоніло*. 5. Восени у парках лежить листя, *яке зів'яло*. 6. На станції стояв потяг, *який прибув* учора. 7. Він сховав у кишені руки, *які замерзли*. 8. Бабуся подивилась на його руки, *які почорніли* від праці. 9. Вікторія читала роман і побачила слово, *яке застаріло*.

Як утворити пасивні дієприкметники минулого часу

Книга, написана цим письменником, дуже цікава.

Утворення пасивних дієприкметників минулого часу

Дієслово на:	*Інфінітив*	*Особливості*	*Суфікс*	*Дієприкметник*
-а-ти	прочита-*ти*		**-н-**	прочит<u>а</u>-н-ий (-а,-е,-і)
наголошений **-ува́**-ти **-ова́**-ти	організ*ува́*-ти намал*ова́-ти*	-ува́- → -о́ва- -ова́- → -ьо́ва-	**-н-**	організ*о́ва*-н-ий (-а,-е,-і) намал*ьо́ва*-н-ий (-а,-е,-і)
-пригол.-ти	принес-ти	я принес-у	**-ен-**	принес-ен-ий (-а,-е,-і)
-и-ти	вивчи-*ти*	я вивч-у	**-ен-**	вивч-ен-ий (-а,-е,-і)
-и-ти **-і**-ти **-я**-ти **-у**-ти	поми-*ти* нагрі-*ти* взя-*ти* забу-*ти*		**-т-**	поми-т-ий (-а,-е,-і) нагрі-т-ий (-а,-е,-і) взя-т-ий (-а,-е,-і) забу-т-ий (-а,-е,-і)

Зверніть увагу!

ненаголошений

-ува-ти ~~-ова-~~ пока́**зува**ти –

-ова-ти ~~-ьова-~~ пока́**зува**ний

Зверніть увагу!

зро**б**и-*ти* → я зро**бл**ю → зро**бл**ений

ку**п**и-*ти* → я ку**пл**ю → ку**пл**ений

Чергування:	
с – ш	запро**с**ити – запро**ш**ений
д – дж	наро**д**ити – наро**дж**ений
ст – щ	почи**ст**ити – почи**щ**ений
т – ч	спла**т**ити – спла**ч**ений

39. Утворіть пасивні дієприкметники минулого часу від поданих дієслів.

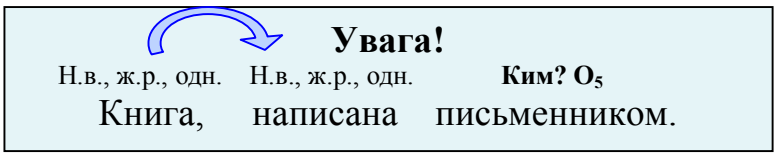
написати –
сплатити –
зачинити –
поставити –
показати –
продати –
приготувати –
одержати –

вивчити –
відчинити –
розв’язати –
перевірити –
забути –
подарувати –
народити –
взяти –

40. Утворіть пасивні дієприкметники минулого часу, узгоджуючи їх з іменниками.

Зразок: Прочитати текст. – Прочитаний текст.

Написати тест. –
Відчинити вікно. –
Поставити запитання. –
Приготувати обід. –
Одержати гроші. –
Забути підручник. –
Перевірити зошити. –
Запланувати збори. –
Помити посуд. –
Вивчити урок. –
Розв'язати задачу. –
Зробити вправу. –

41. Складіть словосполучення зі слів, поданих справа і зліва.

Зразок: Телефон, куплений другом.

телефон	зачинене комендантом
олівець	написане письменником
задача	почищена сестрою
сніданок	приготований подругою
вікно	сплачені батьком
контрольне завдання	розв'язана студенткою
дитина	забутий студентом
гроші	**куплений другом**
картопля	народжена в Україні
оповідання	перевірене викладачем

42. Замість крапок вставте у правильній формі дієприкметники, подані в дужках.

1. Валід прочитав роман, … (написаний) українським письменником. 2. Омару сподобалася вечеря, … (приготований) Умеймою. 3. Взуття, … (куплений) мною вчора, сподобалося моїй сестрі. 4. Зошити, … (перевірений) викладачем, лежали на столі. 5. На столі лежав словник, … (забутий) студентом. 6. Ось нові будинки, … (побудований) цього літа. 7. Запитання, … (поставлений) деканом, було дуже актуальним. 8. Мені сподобалися картини, … (намальований) відомим художником. 9. Це моє рідне місто, … (розташований) на півдні. 10. Правило, … (вивчений) студенткою, було складним.

43. Змініть речення за зразком.

Зразок: У шафі висить куртка, **яку купив мій брат**. –
У шафі висить куртка, *куплена моїм братом*.

1. Мені подобаються вірші, **які написав цей поет**. 2. Я знайшов підручник, **який я забув** учора в аудиторії. 3. У театрі виступали артисти, **яких ми запросили** у гості. 4. Задача, **яку розв'язав цей студент**, була дуже складною. 5. Студент, **якого підготував наш викладач**, гарно склав іспити. 6. Це була дуже цікава екскурсія, **яку організував деканат** нашого факультету. 7. Я прочитав усі книжки, **які я взяв** у бібліотеці. 8. Валід повісив у шафу костюм, **який він купив** учора. 9. Операція, **яку зробив досвідчений лікар**, була успішною.

Як утворити пасивні конструкції НДВ і ДВ

Вечеря готується сестрою.
Вечеря приготована сестрою.

Активні і пасивні конструкції НДВ

Активні конструкції	**Пасивні конструкції**
Теперішній час	
хто? S що? O_4 Подруга **готує** сніданок.	що? S ким? O_5 Сніданок **готується** подругою.
Минулий час	
хто? S що? O_4 Подруга **готувала** сніданок.	що? S ким? O_5 Сніданок **готувався** подругою.
Майбутній час	
хто? S що? O_4 Подруга **готуватиме** сніданок. **(буде готувати)**	що? S ким? O_5 Сніданок **готуватиметься** подругою. **(буде готуватися)**

Активні: **S P O_4**
Пасивні: **S P(-ся) O_5**

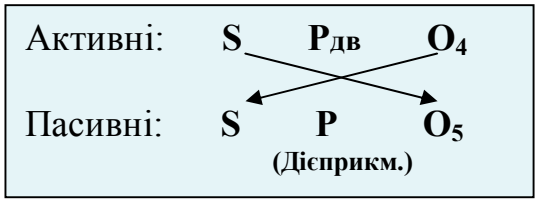
44. Замініть активні конструкції пасивними.

Зразок: Студент пише вправу. – *Вправа пишеться студентом*.

1. Мій брат вивчає медицину. 2. Викладач перевіряв зошити. 3. Туристична фірма організує екскурсії. 4. Досвідчені лікарі роблять складні операції. 5. Продавець продає овочі і фрукти. 6. Друзі готуватимуть цікавий концерт. 7. Будівники будують новий будинок. 8. Студенти складають іспити. 9. Син одержує гроші.

Активні і пасивні конструкції ДВ

Активні конструкції	Пасивні конструкції
Минулий час	
хто? S що? O_4 Подруга **приготувала** сніданок.	що? S ким? O_5 Сніданок **(був) приготований** подругою.
Майбутній час	
хто? S що? O_4 Подруга **приготує** сніданок.	що? S ким? O_5 Сніданок **буде приготований** подругою.

45. Замініть активні конструкції пасивними.

Зразок: Студент написав вправу. – *Вправа написана студентом*.

1. Лікар зробив складну операцію. 2. Мій друг намалював чудову картину. 3. Завтра ми прочитаємо цей текст. 4. Студент розв'язав цю задачу. 5. Мати приготувала смачний обід. 6. Анвар зачинив вікно. 7. Марія забула підручник. 8. Студентка вивчила урок. 9. Викладач перевірить зошити. 10. Будівники побудували новий торговельний центр. 11. Сестра подарувала мені гарну сумку. 12. Дівчина помила посуд. 13. Студентка принесла паспорт.

Безособові дієслівні форми на *-но, -ено, -то*

Порівняйте!

Безособові дієслівні форми	Речення з пасивним дієприкметником
результат дії	**ознака за дією**
O_4 + безособова дієслівна форма	**S + дієприкметник**
O_4 безособ. дієсл. форма Робот**у** зроблен**о** швидко.	S дієприкметник Робот**а** зроблен**а** швидко.
Робот**у** (був**о**/буде) зроблен**о** швидко.	Робот**а** (була/буде) зроблен**а** швидко.

46. Змініть речення за зразком.

Зразок: Стаття перекладена. – *Статтю перекладено*.

1. Вікно відчинене. 2. Операція зроблена. 3. Зошити перевірені. 4. Подарунок куплений. 5. Граматика вивчена. 6. Вечеря приготована. 7. Картина намальована. 8. Вправа написана. 9. Іспит складений. 10. Гроші одержані.

47. Замініть речення конструкціями з безособовими дієслівними формами.

Зразок: Викладач перевірив контрольну роботу. –
Контрольну роботу перевірено викладачем.

1. Студенти написали тест. 2. Валід прочитав вірш. 3. Самір одержав гроші у банку. 4. Вікторія вивчила нові слова. 5. Художник намалював картину. 6. Будівники побудували новий гуртожиток. 7. Науфаль сфотографував цей пам'ятник. 8. Бабуся приготувала смачний торт. 9. Викладач пояснив нову тему. 10. Перекладач переклав цю книгу.

Запам'ятайте нове дієслово!

збира́ти *(НДВ)*	**зібра́ти** *(ДВ)*	***що?***
Теперішній час	***Майбутній час***	речі
я збираю	я зберу	колекцію
ти збираєш	ти збереш	картини
вони збирають	вони зберуть	гроші

48. Виберіть необхідне слово і напишіть його у правильній формі.

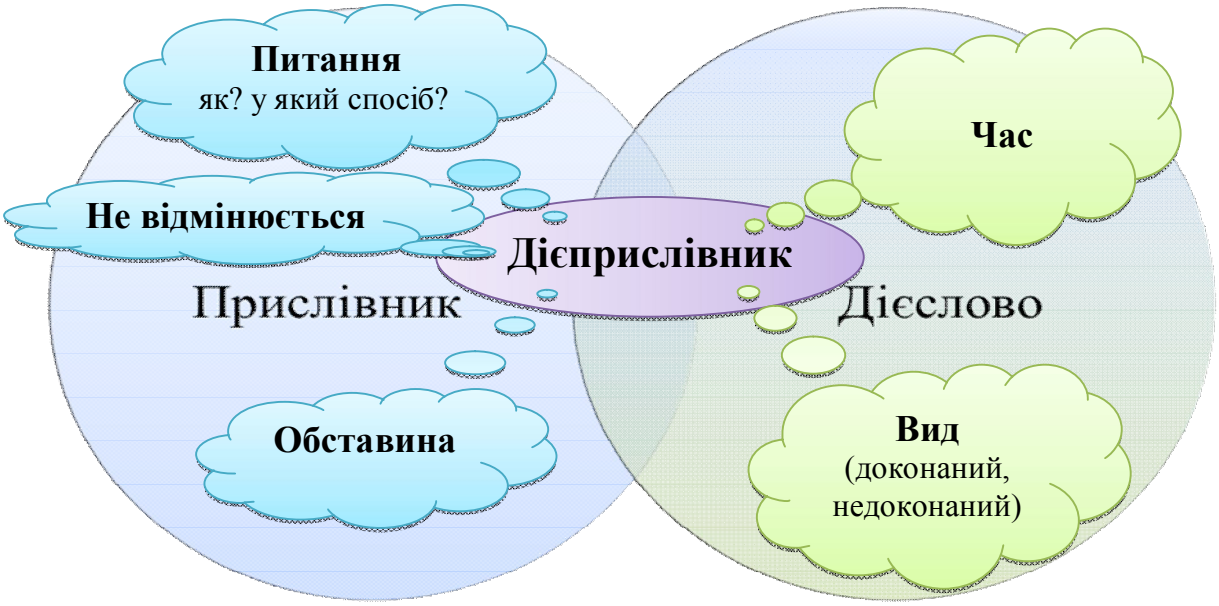
1.	Ця книга вже давно … мною. Цю книгу вже давно …	прочитаний прочитано
2.	Виставку малюнків … нашою кафедрою. … виставка малюнків була дуже цікавою.	організований організовано
3.	На столі лежав … лист від батьків. Лист було … вчора.	отриманий отримано
4.	Тема уроку була … на дошці. Тему уроку було …. на дошці.	написаний написано
5.	… ручка лежала під столом. Ручку було … в аудиторії.	забутий забуто
6.	… квитки в театр лежали на вікні. Квитки в театр … моєю подругою.	куплений куплено
7.	Нарешті іспит … ! … нами іспит був дуже важким.	складений складено
8.	У цьому році в Україні … 300 000 немовлят. … дитина була дуже гарною.	народжений народжено
9.	Посуд було … старшою дочкою. Дочка поставила … посуд у шафу.	помитий помито
10.	Усі документи було … . Ця колекція картин була … моїм дідусем.	зібраний зібрано

Як висловити додаткову дію, яка пояснює головну

Хлопець читає книгу лежачи.

Повечерявши, Ахмед зробив домашнє завдання.

Дієприслівники мають ознаки і дієслова, і прислівника:

Хлопець **лежить** і **читає** книгу. –
як?
Хлопець **читає** книгу **лежачи**.

читати – головна дія
лежати – додаткова дія

Утворення дієприслівників НДВ

Дієвідміна	*Інфінітив*	*3-я особа мн.*	*Суфікс*	*Дієприслівник*
І дієвідміна	писати співати	пиш-*уть* співа-*ють*	**-учи** (сь) **-ючи** (сь)	пиш-учи співа-ючи
ІІ дієвідміна	лежати сидіти	леж-*ать* сид-*ять*	**-ачи** (сь) **-ячи** (сь)	леж-ачи сид-ячи

49. Утворіть дієприслівники НДВ від поданих дієслів.

Зразок: писати – вони пишуть – пишучи

читати –
стояти –
знати –
працювати –
знаходитися –

гуляти –
думати –
робити –
іти –
займатися –

слухати –
шукати –
дивитися –
відповідати –
користуватися –

Зверніть увагу!

Одночасність дій		
Теперішній час	*Минулий час*	*Майбутній час*
Він лежить і читає. – Він чита**є** *лежачи*.	Він лежав і читав. – Він чита**в** *лежачи*.	Він буде лежати і читати. – Він **буде** читати *лежачи*.

50. Змініть речення за зразком.

Зразок: Ахмед дивився фотографії і згадував про море. –
Ахмед дивився фотографії, **згадуючи** про море.

1. Я перекладав текст і користувався словником. 2. Він читав журнал і слухав музику. 3. Викладач пояснював нову тему і показував на таблицю. 4. Я чекав на подругу і думав про неї. 5. Валід показував фотографії і розповідав про подорож до Одеси. 6. Бенедікта танцює і співає. 7. Батько пив каву і читав газету. 8. Марія миє посуд і розмовляє з подругою. 9. Омар їв шаурму і стояв біля кіоску.

51. Змініть речення, використовуючи дієприслівники НДВ.

Зразок: Коли він їде машиною, він слухає музику. –
Він їде машиною, слухаючи музику.

1. Коли він малював картину, він мріяв про відпочинок. 2. Коли діти часто телефонують батькам, вони турбуються про них. 3. Коли студент відповідав, він використовував слова в дужках. 4. Коли він виходить з кімнати, він зачиняє двері. 5. Коли артистка співала, вона танцювала. 6. Коли ми відпочивали, ми слухали музику. 7. Коли він працював на заводі, він заробляв великі гроші. 8. Коли Джон читав книгу, він розглядав картинки. 9. Онук допомагає своїй бабусі. Він купує їй продукти та ліки. 10. Коли молодий лікар робить операцію, він радиться з досвідченим лікарем.

52. Складіть речення, використовуючи наступні словосполучення. Зверніть увагу на головну і додаткову дії.

Зразок: Готувати вечерю, співати пісні. –
Марія готувала вечерю, співаючи пісні.

1) дивитися телевізор, лежати на дивані;
2) іти вулицею, розмовляти по телефону;
3) увійти до аудиторії, привітатися з викладачем;
4) дивитися фотографії, згадувати про родину;
5) вечеряти, читати газету.

Утворення дієприслівників ДВ

Інфінітив	*Минул. час, ч.р.*	*Суфікс*	*Дієприслівник*
написати	він написа-в	**-вши** (сь)	написа-вши
допомогти	він допоміг_	**-ши** (сь)	допоміг-ши

53. Утворіть дієприслівники ДВ від поданих дієслів.

прочитати –
послухати –
написати –
відпочити –
намалювати –
почати –
купити –
закінчити –
зробити –
зустрітися –
розповісти –
покласти –
поставити –
зателефонувати –
приготувати –

Зверніть увагу!

Послідовність дій
Попрацювавши, Тарас почав відпочивати. – Спочатку Тарас *попрацював*, а потім почав *відпочивати*. (= закінчив працювати, а зараз відпочиває).

54. Змініть речення за зразком.

Зразок: Ахмед повечеряв і зробив домашнє завдання. –
Повечерявши, Ахмед зробив домашнє завдання.

1. Марія купила капусту і приготувала борщ. 2. Валід вивчив вірш і розказав його на конкурсі. 3. Студенти написали контрольну роботу і дали зошити викладачеві. 4. Тімоті прочитав нову книгу і повернув її до бібліотеки. 5. Ми закінчимо університет і станемо лікарями. 6. Я повторив усю граматику і добре склав іспит. 7. Я з'їв бутерброд і випив чай. 8. Сестра взяла вазу з квітами і поставила її на стіл. 9. Хассан і Мехді склали іспити і поїхали додому.

55. Змініть речення, використовуючи дієприслівники ДВ.

Зразок: Коли ми побачили декана, ми привіталися. –
Побачивши декана, ми привіталися.

1. Коли батько подивився телевізор, він розповів про новини. 2. Коли професор закінчив лекцію, він вийшов з аудиторії. 3. Коли викладач перевірить наші зошити, він скаже нам про результати. 4. Коли подруга приготувала вечерю, вона запросила нас вечеряти. 5. Коли Джон переклав нові слова, він прочитав текст. 6. Коли друзі купили квитки, вони поїхали до Києва. 7. Коли мати поклала продукти в холодильник, вона почала готувати обід. 8. Коли Сара поснідала, вона помила посуд. 9. Коли Хамід подумав, він правильно відповів на запитання.

Зверніть увагу!

Дія, позначена ***дієприслівником***	Дія, позначена ***дієсловом***

виконуються **одним** суб'єктом (не різними)

Ахмед відповів, не подумавши.
(Ахмед відповів (1-а дія)
Ахмед не подумав (2-а дія)

56. Зробіть правильний вибір.

1.	Вивчивши теорему, …	1) студенти розв'язали задачу. 2) задачу розв'язано.
2.	Вийшовши з дому, …	1) пішов дощ. 2) я зустрів сусіда.
3.	Гуляючи містом, …	1) туристи розглядали чудові пам'ятники. 2) продавалися сувеніри.
4.	Закінчивши тренування, …	1) спортивна зала зачинилася. 2) спортсмен вийшов зі спортивної зали.
5.	Увійшовши до кімнати, …	1) задзвонив телефон. 2) я почув телефон.
6.	Відпочивши після занять, …	1) Алі пішов до магазину. 2) магазин зачинився.
7.	Закінчивши університет, …	1) відкриється лікарня. 2) я працюватиму в лікарні.
8.	Пояснивши нову тему, …	1) викладач дала нове завдання. 2) студенти написали вправу.
9.	Сплативши гроші, …	1) фільм почався. 2) ми взяли квитки і пішли до зали.
10.	Дійшовши до магазину, …	1) я згадав, що забув гроші. 2) він зачинився.

Як висловити допустові відношення

Незважаючи на холодну погоду, ми пішли гуляти.

Порівняйте!

На вулиці було холодно, **але** ми пішли гуляти.	**Незважаючи на** те, що на вулиці було холодно, ми пішли гуляти.
	Хоча на вулиці було холодно, ми пішли гуляти.

57. Змініть речення за зразком.

Зразок: Він втомився, але продовжував працювати. –
Незважаючи на те, що він втомився, він продовжував працювати.
Хоча він втомився, він продовжував працювати.

1. Я переклав усі слова, але я не зрозумів текст. 2. Ахмед вивчив усі правила, але зробив багато помилок у контрольній роботі. 3. Я спав 8 годин, але я не відпочив. 4. Студенти недавно приїхали в Україну, але вже непогано розмовляють українською. 5. Карім – молодий лікар, але він робить складні операції. 6. Учора йшов дощ, але футболісти грали у футбол. 7. Задача була важкою, але учні розв'язали її. 8. Я вже бачив цей фільм, але я хочу подивитися його ще раз.

58. Виберіть правильний варіант.

1. Незважаючи на те, що Фатімі сподобалася ця сукня,	1) вона не купила її. 2) вона купила її.
2. Хоча була погана погода,	1) туристи поїхали на екскурсію. 2) туристи не поїхали на екскурсію.
3. Незважаючи на те, що я поспішав,	1) я не запізнився на потяг. 2) я запізнився на потяг.
4. Хоча Вафа не вміє готувати,	1) вона смачно приготувала вечерю. 2) вона несмачно приготувала вечерю.
5. Незважаючи на те, що футболісти добре грали,	1) команда виграла матч. 2) команда програла матч.
6. Хоча Дівія захворіла,	1) вона не прийшла на заняття. 2) вона прийшла на заняття.

59. Закінчіть речення.

1. Хоча я повторив граматику, … . 2. Незважаючи на холодну погоду, … . 3. Хоча ми втомилися, … . 4. Незважаючи на те, що ми купили квитки на потяг, … . 5. Хоча ми недавно приїхали в Україну, … . 6. Незважаючи на те, що викладач добре пояснив нове правило, … . 7. Хоча я переклав усі незнайомі слова, … . 8. Незважаючи на те, що у Джона було мало часу, … .

60. Закінчіть речення.

1. Мені подобається жити у квартирі, незважаючи на … . 2. Мені подобається жити в гуртожитку, незважаючи на … . 3. Мені подобається жити в Україні, незважаючи на … . 4. Я купив цей телефон, хоча … . 5. Ми подарували Ахмеду гроші на день народження, хоча … . 6. Цей лікар робить дуже складні операції, незважаючи на … . 7. Мехді гарно розмовляє українською, хоча … .

Пригадайте і запам'ятайте!
Зворотний займенник *себе́*

Н.в.	*Р.в. ($О_2$)*	*Д.в. ($О_3$)*	*З.в. ($О_4$)*	*О.в. ($О_5$)*	*М.в. ($О_6$)*
–	**(у, до) себе**	**собі**	**(про) себе**	**(із) собою**	**(на) собі**

61. Читайте речення. Зверніть увагу на вживання зворотного займенника себе.

1. Р.в.: Валід запросив подругу *до себе* в гості.
2. Д.в.: Вікторія купила *собі* нову сумку.
3. З.в.: Марія думає тільки *про себе*.
4. О.в.: Ахмед пишається *собою*.
5. М.в.: Студент відчув *на собі* погляд викладача.

62. Замість крапок вставте потрібну форму зворотного займенника себе.

1. Самір незадоволений … , тому що отримав двійку. 2. Омар дивиться телевізор у … в кімнаті. 3. Джон купив … новий телефон. 4. Сара любить фотографувати … . 5. Мати пішла до магазину і взяла із … дочку. 6. Ахмеде, розкажи про … . 7. Дівія приготувала … смачний рис. 8. Вафа піклується про … .

***63. Замість крапок вставте особові займенники або зворотний займенник** себе.*

1.	… подобаються ці речі. Я хочу купити … ці речі.	мені, собі
2.	Мати взяла дочку з … до магазину. Дочка пішла з … разом.	нею, собою
3.	У … все добре? Як ви … почуваєте?	вас, себе
4.	Ми хочемо дізнатися про … . Він не любить розповідати про … .	нього, себе
5.	Я бачу … у вікно. Каміла бачить … у дзеркало.	її, себе
6.	Хассан запросив друзів до … на день народження. Друзі обов'язково прийдуть до … .	нього, себе
7.	Зараз Джон сам готує … сніданок. Раніше мати готувала … сніданок.	йому, собі

64. Прочитайте нові слова та їхні пояснення. Незнайомі слова подивіться у словнику.

1) держава = країна

2) кордон
мати кордони з країнами: *Україна має кордон з Польщею.*

3) підтримувати відносини = мати відносини *з ким?*
Україна підтримує добрі відносини з усіма країнами-сусідами.

4) степ – велика рівна місцевість, де ростуть різні рослини, трави

5) виробляти *що?*
Заводи виробляють машини, автобуси, літаки.

6) плавити *що?* (метал)

7) обробляти *що?* (деревину)

8) видобувати *що?* (вугілля, руду)

9) шахта: *У шахтах видобувають вугілля, руду.*

10) вирощувати *що?* (рис, овочі)
Україна вирощує рис, пшеницю, фрукти, овочі.

11) якісний = хороший (*якісний продукт, якісна освіта)*
В Україні високоякісна освіта.

65. Прочитайте текст. Скажіть, що нового ви дізналися про Україну.

Україна

Україна – велика європейська держава. Вона найбільша з європейських країн. Україна розташована на сході Європи та має кордони з Румунією, Молдовою, Угорщиною, Словаччиною, Польщею, Білоруссю, Росією. На півдні кордон проходить по Чорному морю. Україна – миролюбна держава, вона підтримує добрі відносини з усіма країнами-сусідами.

Україна – це багата земля, давня історія, цікава культура, добрі і гостинні люди. Це багатонаціональна держава. Тут мешкають українці, росіяни, білоруси, євреї, угорці, румуни, поляки, німці, болгари, татари.

В Україні є багато красивих міст: Одеса, Львів, Дніпро, Тернопіль, Харків, Ужгород, Полтава, Запоріжжя… Столиця України – Київ. Кожне місто має свою історію, своє обличчя. Тому щороку в країну приїжджає багато туристів.

В Україні різноманітна, красива природа: є і моря (Чорне, Азовське), і ріки (Дніпро, Дунай, Дністер), і гори (Карпати), і степи.

Наша країна – індустріальна та аграрна держава. Заводи України виробляють машини, автобуси, літаки, кораблі, мотори, плавлять метал, обробляють деревину, у шахтах видобувають вугілля, залізну руду. В Україні вирощують пшеницю, рис, соняшники, овочі, фрукти.

А ще Україна – наукова держава. Тут багато університетів, академій, коледжів, шкіл. Освіта в Україні високоякісна, тому щороку тисячі іноземних громадян приїжджають сюди навчатися.

І, звичайно, Україна багата талантами. Увесь світ знає братів-боксерів Володимира і Віталія Кличків, футболіста Андрія Шевченка, плавчиню Яну Клочкову, гімнастку Лілію Подкопаєву.

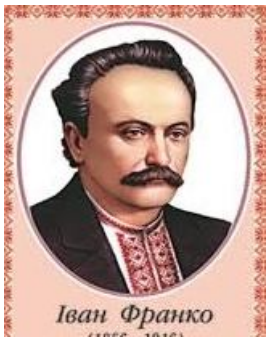

Відомими у світі є також співак і композитор Святослав Вакарчук (гурт «Океан Ельзи»), співачка і композиторка Ірина Білик, співачка народних пісень Ніна Матвієнко, оперний співак Володимир Гришко, балерина Катерина Кухар, танцюрист Влад Яма та багато інших.

Український народ пишається такими видатними українцями, як Микола Амосов (лікар-хірург, робив унікальні операції на серці), Валерій Лобановський (спортивний тренер з футболу), Григорій Сковорода (філософ, поет, педагог).

А яка цікава українська література! Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко, Олександр Довженко, Ліна Костенко, Марія Матіос… Якщо ви хочете більше знати про Україну, читайте українську літературу! Тут і історія, і культура, і традиції, і, звичайно, мелодійна, багата українська мова.

Україна – гостинна, толерантна та доброзичлива, щедра та працелюбна країна. Українці люблять свою батьківщину і пишаються нею.

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води…
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди…

(Володимир Сосюра)

66. Дайте відповіді на запитання.

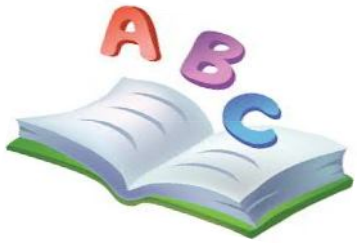
1. Де розташована Україна?
2. З якими країнами Україна має кордони?
3. Які національності мешкають в Україні?
4. Що виробляють в Україні?
5. Що вирощують в Україні?
6. Якими відомими людьми пишається Україна (спортсмени, співаки, письменники та ін.)?

ВИКОНАЙ САМ!

--- Урок 13 ---

1. Утворіть прості форми вищого і найвищого ступенів порівняння від прикметників і прислівників.

Зразок: гарний – гарніший, найгарніший
гарно – гарніше, найгарніше

Сумний, сумно; веселий, весело; високий, високо; розумний, розумно; поганий, погано; цікавий, цікаво; смачний, смачно; широкий, широко; великий, багато; маленький, мало.

2. Утворіть потрібну форму від слів у дужках.

1. Телевізор більший за (планшет). 2. Машина повільніша, ніж (літак). 3. Сестра старша від (брат). 4. Книга цікавіша за (газета). 5. Ахмед вищий, ніж (Каміла). 6. Сумка легша за (валіза). 7. Море ширше від (ріка). 8. Апельсини дорожчі від (яблука). 9. Сана гарніша за (Вафа). 10. Науфаль розумніший від (Анвар).

3. Утворіть прості форми найвищого ступеня порівняння від прикметників.

Зразок: Це розумний студент. Цей студент – … .
Це розумний студент. Цей студент – *найрозумніший*.

1. Це веселий артист. Цей артист – … у театрі. 2. Це видатний письменник. Цей письменник – … . 3. Це талановитий художник. Цей художник – … . 4. Це гарне місто. Це місто – … у країні. 5. Це велика кімната. Ця кімната – … у нашому будинку. 6. Це розумні діти. Ці діти – … . 7. Це високий будинок. Цей будинок – … у нашому місті. 8. Це зручне крісло. Це крісло – … . 9. Це новий телефон. Цей телефон – … . 10. Це відомий вчений. Цей учений – … у світі.

4. Складіть речення за зразком, використовуючи слово якщо.

Зразок: У мене буде вільний час. Я прочитаю цю книгу. –
Якщо у мене буде вільний час, я прочитаю цю книгу.

1. Завтра буде тепло. Ми поїдемо на екскурсію. 2. Ви хочете вивчити анатомію. Я допоможу вам. 3. У мене будуть гроші. Я куплю собі новий телефон. 4. Я буду у Києві. Я прийду до тебе в гості. 5. Я буду в аптеці. Я куплю ці ліки. 6. Я добре вивчу тему. Я отримаю хорошу оцінку.

5. Змініть речення за зразком, використовуючи пасивні дієприкметники минулого часу.

Зразок: Я прочитав цікавий роман, **який написав відомий письменник**. –
Я прочитав цікавий роман, *написаний відомим письменником.*

1. Мені сподобався торт, **який приготувала моя подруга**. 2. На столі лежав зошит, **який забув мій друг**. 3. Я показав другу мій новий телефон, **який я купив нещодавно**. 4. Джон добре розповів вірш, **який він вивчив учора**. 5. Екскурсія, **яку організував наш факультет**, була дуже цікавою. 6. Нам сподобалися картини, **які намалював український художник**.

6. Замініть активні конструкції пасивними (ДВ).

Зразок: Студент написав вправу. – *Вправа, написана студентом*.

1. Студенти склали іспити. 2. Лікарі успішно зробили складну операцію. 3. Мати приготувала смачну вечерю. 4. Викладач перевірив контрольну роботу. 5. Секретар підготувала довідки. 6. Учень розв’язав задачу.

7. Змініть речення, використовуючи дієприслівники НДВ.

Зразок: Коли Марія готує вечерю, вона співає. –
Марія готує вечерю, співаючи.

1. Коли я перекладаю текст, я користуюсь словником. 2. Коли батько їде машиною, він слухає музику. 3. Коли друзі гуляли Києвом, вони розглядали красиві будинки. 4. Коли Самір розповідав про своє рідне місто, він показував цікаві фотографії. 5. Коли батько вечеряє, він читає газети. 6. Коли Тімоті дивиться телевізор, він лежить на дивані.

Словник
Урок 13

-б-	**-м-**	**-ш-**
більш	менш	шахта
будівник	мусити	**-я-**
будувати	**-н-**	якісний
-в-	нагріти	яскраво
вважати	ніж	
виграти	**-о-**	
видобувати	обробляти	
виробляти	**-п-**	
вирощувати	підтримувати	
відносини	плавити	
відчувати	побіліти	
вугілля	повернути	
-г-	погляд	
гадати	погоджуватися	
-д-	позеленіти	
держава	посивіти	
деревина	посиніти	
думка	поспішати	
-з-	почервоніти	
задзвонити	почорніти	
залишатися	почувати себе	
замерзнути	прибути	
заперечувати	прибути	
запланувати	програти	
запропонувати	пшениця	
заробляти	**-р-**	
засохнути	руда	
застаріти	**-с-**	
зберігати	соняшник	
зів’янути	степ	
-к-	стомитися	
квітувати	сховати	
кипіти	**-т-**	
кордон	терпіти	
корисний	тренування	
коштувати	**-х-**	
	хіба	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком. – Харків: Фоліо, 2017. – 288 с.
2. Українська мова для іноземців. Рівень А1: навчальний посібник / Голованенко Є. О., Дегтярьова Т. О., Дядченко Г. В. та ін.; за заг. ред. Т. О. Дегтярьової. – Суми: Університетська книга, 2020. – 279 с.
3. Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків: у 2 книгах. Книга 1. Соціокультурна комунікація: Підручник для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів, викладачів / За ред. С.М. Луцак. – К., 2019. – 504 с.
4. Чистякова А.Б. Українська мова для іноземців/ Чистякова А.Б., Селіверстова Л.І., Лагута Т.М. – Х. : Індустрія, 2008. – 384 с.
5. Щепка О. А. Українська мова як іноземна. Початковий рівень : навчальний посібник для іноземних студентів початкового етапу навчання / О. А. Щепка. – Маріуполь : ПДТУ, 2018. – 206 с.

Додаткова:

1. 1000 українських дієслів. Словник синтаксичної сполучуваності (для студентів-іноземців) / укладач В.М. Романова. – Київ: Видавництво : Центр КНЛУ, 2008. – 244 с.
2. Азарова Л.Є., Зозуля І.Є., Солодар Л.В. Українська мова для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Збірник вправ і завдань. Навчальний посібник. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 121 с.
3. Бахтіярова Х.Ш. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів / Х.Ш. Бахтіярова, С.С. Лукашевич, І.З. Майданюк, М.П. Сечень, С.В. Пєтухов. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 319 с.
4. Богиня Л.В., Мізіна О.І. Перші кроки. Ознайомчий курс української мови. Навчальний посібник. – Полтава: Українська медична стоматологічна академія (УМСА), ТОВ НВП "Укрпромторгсервіс", 2020. – 117 с.
5. Борисова А.О., Сапожнікова Л.Я. Вивчаємо українську мову. Навчальний посібник. – Біла Церква: Білоцерківський національний аграрний університет (БНАУ), 2019. – 139 с.
6. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: навчальний посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. – Х.: ХНАМГ, 2011. – Ч. 1. – 386 с.

7. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: навчальний посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. – Х.: ХНАМГ, 2011. – Ч. 2. – 305 с.
8. Василенко Г.Л., Дмитрук Л.І., Тищенко Л.Т. Від букви до спілкування. Українська мова для іноземців: рівень А1. Підручник. – Вінниця: Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, Твори, 2019. – 155 с.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укладач і головний редактор В.Т. Бусел. – Київ : Ірпінь, 2001.
10. Волкова О. М., Ворона Н. О., Голованенко Є. О. Українська для студентів-іноземців (початковий рівень). Ukrainian for Beginners: навчальний посібник / Волкова О. М., Ворона Н. О., Голованенко Є. О. та ін.; за ред. Т. О. Дегтярьової. Суми: Університетська книга, 2020. – 304 с.
11. Волох Т.Ю, Лисенко Н.О., Литвиненко О.О., Томарєва Н.О, Харитонова Н.В. Вивчаємо українську. Learning Ukrainian. Частина І. Навчальний посібник. – Харків: Національний фармацевтичний університет (НФаУ), 2019. – 103 с.
12. Джура М. Вивчаймо українську мову! – Львів: Піраміда, 2007. – 212 с.
13. Зайченко Н.Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Н.Ф. Зайченко, С.А. Воробйова. – Київ: Знання України, 2017. – 324 с.
14. Лисенко Н.О., Кривко Р.М., Світлична Є.І., Цапко Т.П. Українська мова для іноземних студентів: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури. 2019. – 240 с.
15. Максименко В.Ф. Сучасний український правопис у таблицях. – Харків: ПП «Торсінг плюс», 2007. – 80 с.
16. Моргунова Н.С. Мова для всіх. Навчальний посібник з української мови для іноземних студентів підготовчого факультету. Частина І / Моргунова Н.С., Резван О.О. – Харків, ХНАДУ, 2007. – 82 с.
17. Моргунова Н.С. Мова для всіх. Навчальний посібник з української мови для іноземних студентів підготовчого факультету. Частина ІІ / Моргунова Н.С., Резван О.О. – Харків, ХНАДУ, 2007. – 113 с.
18. Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова : підручник/ М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Гринпас та ін.; за ред. М.Я. Плющ. – К. 2006
19. Стежко С.О., Кондратенко Н.Ю., Марченко А.В. Текстові завдання з української мови для іноземних слухачів підготовчого відділення (базовий рівень). – Київ, 2020. – 100 с.
20. Українська мова для іноземців. Рівень В1: навчальний посібник / Біденко Л.В., Завгородній В.А. та ін. – Суми: Університетська книга, 2020. – 363 с.

ЗМІСТ

Передмова ……..…3

Алфавіт ……...7

Розділ І. Вступний фонетико-комунікативний курс

Урок 1 ……9

Голосні та приголосні звуки і букви: *а, о, у, е, і, и, м, т, д, н, к, п, б, л, р, с, з, ц.*
Склад, наголос, ритмічні моделі,.
Інтонація розповідного й питального речень: ІК-1, ІК-3.
Іменники, прислівники місця (*тут ≠ там*).
Єднальні відношення: *і/та*.
Відношення протиставлення: *а*.

Урок 2 ……..39

Голосні та приголосні звуки і букви: *ф, в, х, г, ґ, й, я, ю, є, ї.*
Інтонація питального речення: ІК-2, ІК-4.
Називний відмінок іменника. Рід іменника.
Особові займенники: *я, ти, він, вона, воно, ми, ви, вони*.
Присвійні займенники: *мій, моя, моє*.
Кличний відмінок.

Урок 3 ……..…75

Приголосні звуки і букви: *ш, ж, ч, щ, ь*.
Іменник: істота, неістота.
Знахідний відмінок особових займенників *(Мене звати ...)*.
Присвійні займенники: *твій, твоя, твоє*.
Кількісні числівники (від 0 до 20).
Прислівник.
Дієслово: теперішній час, І дієвідміна.
Тексти: *«Моя родина», «Місто»*.

Урок 4 ……130

Звуки: [дж], [дз].
Число іменника: однина, множина.
Прикметник.
Присвійні займенники.
Вказівні займенники *(цей ≠ той)*.
Кількісні числівники (від 20 до 1000).
Порядкові числівники.
Дієслово: теперішній час, ІІ дієвідміна.
Синтаксис простого речення.
Тексти: *«Кімната», «Гуртожиток»*.

Урок 5 ……195
Поняття про відмінки.
Знахідний відмінок іменників: прямий об'єкт *(що?)*
Прислівник.
Дієслово: минулий і майбутній час.
Текст: *«Моя група»*.

Урок 6 ……242
Причинні відношення у складнопідрядному реченні *(тому що)*.
Характеристика людини.
Повторення фонетичного, лексико-граматичного матеріалу уроків 1-6.
Тексти: *«Як ми вивчаємо українську мову», «Мої друзі»*.

Розділ ІІ. Морфолого-синтаксичний курс

Урок 7 ……267
Знахідний відмінок: прямий об'єкт *(кого? що?)*, непрямий об'єкт *(про кого?/ що?; через кого?/що?);* позначення часу *(коли?)*.
Зворотний займенник *себе*.
Присвійний займенник *свій.*
Види дієслова (теперішній, минулий, майбутній час).
Складнопідрядні речення зі сполучниками *тому що, який, щоб.*
Текст *«Українська традиція»*.
Урок 8 ……325
Місцевий відмінок: позначення місця *(де?)*, позначення часу *(коли?: О котрій годині? У якому місяці? У якому році?)*
Дієслова з *-ся*.
Складнопідрядні речення зі сполучниками *де, який.*
Тексти *«Мій робочий день», «Місто, де я живу і навчаюсь».*
Урок 9 ……..……374
Родовий відмінок: наявність об'єкта (*у кого* є хто? що?), відсутність об'єкта (*у кого* немає *кого? чого?*), назва власника *(чий?)*, ознака *(який?)*, кількість *(скільки?)*, напрямок *(звідки?)*, час *(коли?)*, розташування об'єктів *(прийменники місця)*.
Складнопідрядні речення зі сполучниками *тому* (наслідок дії)*, який.*
Тексти *«Ірина Білик»*, *«Чому я навчаюсь в Україні»*.
Урок 10 ……423
Дієслова руху *(куди?)*.
Одноразовість і повторюваність руху (*іти, їхати, ходити, їздити*).
Напрямок руху до особи/об'єкта *(до кого?/чого?)*.
Початок і кінець руху *(піти, поїхати, прийти, приїхати)*,
Позначення часу *(коли?)*.
Дієслова руху з префіксами: *у-, ви-, за-, пере-, під(і)-, від(і)-, ді- (до-)*.
Дієслова: *класти, ставити, вішати.*

Складнопідрядні речення зі сполучниками *щоб* (мета дії)*, який.*
Текст *«Як ми ходили до кінотеатру»*.
Урок 11 ……..…458
Орудний відмінок: спільність дії *(з ким? з чим?)*, засіб пересування *(чим?)*, інструмент *(чим?)*, заняття/інтереси *(чим?)*, професія *(ким?)*, образ дії *(із задоволенням, з увагою)*, розташування об'єктів *(прийменники місця)*.
Дієслова з *-ся*.
Складнопідрядні речення зі сполучником *який.*
Текст *«Зимовий відпочинок»*.
Урок 12 ……..…498
Давальний відмінок: адресат *(кому? чому?)*, ставлення *(подобатися кому?)*, вік *(кому скільки років?)*, стан/настрій *(кому холодно?)*, відношення до дії (*кому легко/ важко?)*, необхідність *(кому треба?)*.
Дієслова руху: *нести, вести, везти*.
Складнопідрядні речення зі сполучниками *що, скільки*, *який.*
Тексти *«День народження», «Тарас Шевченко»*.
Урок 13 ……..…543
Ступені порівняння прикметників і прислівників.
Порівняння об'єктів.
Висловлення власної думки *(Я вважаю, що ...)*.
Погодження з думкою співрозмовника *(Я (не) згоден)*.
Дієприкметник: активні і пасивні форми.
Активні і пасивні конструкції.
Безособові дієслівні форми на *-но, -ено, -то*.
Дієприслівник: доконаний і недоконаний види.
Зворотний займенник *себе* (узагальнення).
Складні речення з умовними *(якщо, якби)* і допустовими *(незважаючи на, хоча)* підрядними.
Тексти *«Подарунок до дня народження», «Україна»*.
Рекомендована література ……..…578